En Maganda A Bareta Biblia

New Testament in Paranan

Contents

MATEO 1
MARCOS 43
LUCAS 70
JUAN 115
GAMET 146
ROMA 188
1 CORINTO 206
2 CORINTO 224
GALACIA 235
EFESO 242
FILIPOS 248
COLOSAS 253
1 TESALONICA 258
2 TESALONICA 262
1 TIMOTEO 265
2 TIMOTEO 270
TITO 274
FILEMON 277
HEBREO 279
SANTIAGO 293
1 PEDRO 298
2 PEDRO 304
1 JUAN 308
2 JUAN 313
3 JUAN 314
JUDAS 315
PAHAYAG 317

En Maganda A Bareta Biblia

New Testament in Paranan (RP:prf:Paranan)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

Language: Paranan

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http:// creativecommons.org/ licenses/ by-nc-nd/ 3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.
Printed book ISBN 9789712910227
The New Testament

in Paranan
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.
2016-05-05

ISBN 978-1-5313-0540-6

PDF generated on 21 Sep 2016 from source files dated 21 Sep 2016
76c378f1-f720-59ab-9a20-5af27c0463cc

This print-on-demand edition of Scripture is designed, produced, and provided at cost by the Digital Bible Society. This is made possible through partnerships with the Bible League of Canada, Open Doors International and other missions and translation agencies. We are deeply grateful for the sacrifices made in translating this edition of Scripture and the generosity of others in making this Bible available to you.

To order additional copies of this Bible or hundreds of translations like it or to learn more about our ministries and the mission of Scripture distribution in every language, we invite you to visit www.DBS.org (USA), www.BibleLeague.ca (Canada), and www.OpenDoors.org (Europe). May God bless your work in sharing and teaching these Scriptures, until, as it is written, the earth is *"filled with the knowledge of the glory of the LORD, as the waters cover the sea."* (Habakkuk 2:14)

En Maganda a Bareta a Insulat ni MATEO

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Maganda a Bareta ayun kánni Mateo ay mángsaysay a ti Jesus en katuparan nen impangaku nen Diyos a kaligtasan ten libru hidi nen Dati a Tipan. Ten pamamag-itan nen pággamit ten makpal a bersikulu a gubwat ten Dati a Tipan, impeta nen nángsulat ti iyád a libru a ti Jesus a taga-Nazaret en áorayán a mangtubus ten Israelita hidi, en banuwan a pinili nen Diyos. Peru maski ni ti Jesus ay neenak sakay nabiyag ten Judio hidi, iyád a Maganda a Bareta ay bakán la a para dikodi nan para ten atanan a tolay.

Maayus a nesaysay ten libru ni Mateo en pangyayari hidi ten biyag ni Jesus: en kákkeenak na, en págbinyag sakay pág-toksu dikona, en pángngaral na, págtoldu sakay págpapiyya ten tolay hidi ti Galilea, sakay ten iba pa hidi a lugar. Nesaysay bi háddi en páglakbay ni Jesus sapul ti Galilea hanggan ti Jerusalem sakay en pangyayari hidi ten katapusan a sasimba nen biyag na ti lutaiday. Natapos iyád ten kákkepaku na ten kudus, kákkabiyag na a ruway, sakay ten pággutus na ten disepulus na hidi.

Ti iyád a libru ti Jesus ay nepakilala bilang dakila a maistu a tehud a kapang-yariyan ten Kautusan nen Diyos sakay man-garal tungkul ten kahariyan dilanget. En mágkahalaga hidi a toldu ni Jesus ti iyád a libru ay nahati ti limma a bahagi: (1) en Sermon ten Bukid a nangtalakay ten katangian hidi, tungkulin, karapatan, sakay en sangpáttán nen tolay hidi a paghariyan nen Diyos (kapitulu 5-7); (2) en tungkulin hidi nen sapulu ay ti duwwa a disepulus tungkul ten dapat di hidi a gamitán (ka-pitulu 10); (3) en talinhaga hidi tungkul ten pághari nen Diyos (kapitulu 13); (4) en toldu hidi tungkul ten kahulugan nen pagin-essa a disepulus (kapitulu 18); sakay (5) en toldu hidi tungkul ten katapusan nen kasalukuyan sakay en adeni dán a pághari nen Diyos (kapitulu 24-25).

Pinaniwalaan a insulat iyád a libru ni Mateo purumeru ay para ten Judio hidi tánni sumampalataya hidi a ti Jesu-Cristo en tábbig nen nalay di dán a áorayán ten págligtas nen Diyos ten banuwan a pinili na.

Lasán nen Libru

En listaan nen lahi sakay kákkeenak ni Jesu-Cristo 1:1-2:23
En págserbi ni Juan a Mágbinyag 3:1-12
En págbinyag sakay págtoksu kánni Jesus 3:1-13-4:11
En págserbi ni Jesus ti Galilea 4:12-18:35
Sapul ti Galilea hanggan ti Jerusalem 19:1-20:34
En katapusan a sasimba bagu matay ti Jesus 21:1-27:66
En kákkabiyag a ruway sakay káppeta nen Panginoon 28:1-20

En Listaan nen Ninunu hidi ni Jesu-Cristo (Lu. 3:23-38)

1 Iddi en listaan nen ninunu hidi ni Jesu-
Cristo a gubwat ten lahi ni David a gubwat
bi ten lahi ni Abraham.
2 Ti Abraham ay ama ni Isaac sakay ti
Isaac bi en ama ni Jacob. Ti Jacob ay ama
ni Juda sakay en kákkapatkaka na hidi a
lállaki. 3 Ti Juda ay ama de Fares ay ti Zara
(en ina di ay ti Tamar). Sakay ti Fares ay
ama ni Esrom a ama ni Aram. 4 Ti Aram ay
ama ni Abinadab sakay ti Abinadab ay ama
ni Naason a ama ni Salmon. 5 Ti Salmon ay
ama ni Booz a en ina na ay ti Rahab. Sakay
ti Booz ay ama ni Obed (en ina na ay ti Ruth)
a ama ni Jesse 6 a ama bi ni Hari a David.

Ti David ay ama ni Solomon (en ina na
ay ti Batseba a nabiluwan ni Urias). 7 Ti
Solomon ay ama ni Roboam a ama ni Abias
sakay ti Abias ay ama ni Asa. 8 Ti Asa ay
ama ni Josafat a ama ni Joram. Sakay ti
Joram ay ama ni Ozias. 9 Ti Ozias ay ama
ni Jotam a ama ni Acaz sakay ti Acaz ay
ama ni Ezequias. 10 Ti Ezequias ay ama ni
Manases, ti Manases ay ama ni Amos sakay
ti Amos ay ama ni Josias. 11 Sakay ti Josias
ay ama ni Jeconias sakay en kákkapatkaka
na hidi a lállaki. Neenak dán hidi ten
panahun a pinuwersa nen taga-Babilonia
hidi en Israelita hidi a iyangay ten bansa di.
12 Nadid káttapos nen panahun a puwer-
sadu a kákkeangay nen Israelita hidi ti Ba-
bilonia ay nagin anak ni Jeconias ti Salatiel
a ama ni Zorobabel. 13 Ti Zorobabel ay ama
ni Abiud. Ti Abiud ay ama ni Eliquim sakay
ti Eliquim ay ama ni Azor. 14 Ti Azor ay ama

ni Sadoc. Ti Sadoc ay ama ni Aquim sakay
ti Aquim ay ama ni Eliud. 15 Ti Eliud ay ama
ni Eleazar; ti Eleazar ay ama ni Matan. Ti
Matan ay ama ni Jacob. 16 Sakay ti Jacob ay
ama ni Jose a kabinga ni Maria. Ti Maria ay
ina ni Jesus a dáddulawán a Cristo.

17 Kaya tehud a sapulu ay ti áppat a salin-
lahi sapul kánni Abraham hanggan kánni
David. Sakay sapulu ay ti áppat a salinlahi
sapul kánni David hanggan ten panahun
nen puwersadu a kákkeangay nen Israelita
hidi ti Babilonia. Sakay tehud bi a sapulu
ay ti áppat a salinlahi sapul ten puwersadu
a kákkeangay ti Babilonia hanggan kánni
Cristo.

En Kákkeenak ni Jesu-Cristo
(Lu. 2:1-7)

18 Kona háddi en nangyari ten kákkeenak
ni Jesu-Cristo. Ti Maria a ina ni Jesus
sakay ti Jose ay nagkasundu dán hidi a
magkabinga. Peru bagu hidi a nagagum
ay mabuktet dán ti Maria (iyud ay nang-
yari ten pamamag-itan nen kapangyariyan
nen Banal a Ispiritu.) 19 Ti Jose a ma-
gin kabinga ni Maria ay matuwid a tolay.
Gapu awan na gustu a mapasaniki ti Maria
ten kakpalan ay binalak na a hiwalayan
ti palihim.* 20 Peru mentras a áisipán na
iyud ay minetidug siya sakay en anghel
nen Panginoon ay pummeta dikona ten
pamamag-itan ni taginap sakay kinagi nen
anghel, "Jose a gubwat ten lahi ni David,
dyan ka manteng a tulusán a pakasalan ti
Maria gapu en buktet na ay ten pamamag-
itan nen kapangyariyan nen Banal a Ispir-
itu. 21 Magenak siya ti essa a lállaki sakay
ngaranan mu a Jesus, gapu siya en mángli-
gtas ten tolay na hidi ten kasalanan di hidi."

22 Nangyari i atananid a iyud tánni
matupad en kinagi nen Panginoon ten
pamamag-itan nen propeta a,

23 "Mágsanig kam! Maglihi en essa a birhen
sakay magenak siya ti essa a lállaki,
sakay ngaranan siya a Emmanuel."

(En kahulugan ni iyád ay "Kaguman tam en
Diyos.")

24 Nadid, ten dikona a malukag ti Jose ay
sinunud na en utus nen anghel nen Pangi-
noon dikona sakay inagum na ti Maria.
25 Peru awan inarikad ni Jose ti Maria hang-
gan dikona a awan meenak en anak a lállaki.
Ten dikona a neenak en anak ay nginaranan
ni Jose a Jesus.

2

En Págbisita kánni Jesus nen Mágkarunung hidi

1 Nadid ti Jesus ay neenak ten banuwan a
Bethlehem a sakup ni Judea ten kapanahu-
nan nen pághari ni Herodes. Ten kák-
keenak ni Jesus ay tehud a dummemát ti
Jerusalem a sangan a mágkurunung a to-
lay a gubwat ti sikatan. 2 Nágtatanungán
hidi ten tolay hidi haud, "Hádya dán en
neenak a anak a magin hari nen Judio hidi?
Gapu netan mi a lummitaw ti sikatan en
biton na. Kaya ummangay kami háddi ay
tánni sambaán siya." 3 Nadid ten dikona a
mabareta iyud ni Hari a Herodes ay nabal-
isa siya ti hustu kona bi ten atanan nen taga
Jerusalem hidi. 4 Kaya pinisan na en atanan
a pinunu nen padi hidi sakay en tagapag-
toldu hidi nen Kautusan sakay tinanung na
hidi, "Hádya a meenak en Cristo?" 5 Kinagi
di a, "Ti Bethlehem a sakup ni Judea," gapu
kona háddi en insulat nen propeta:

6 'Siko Bethlehem a sakup ni Juda,
ay awan ka medimudyan ten atanan a
banuwan ni Juda.
Gapu dikomu a maggubwat en essa a pin-
unu
a mamahala ten banuwan ku a Israel.'
"

7 Nadid ten dikona a matukuyan iyud
ni Herodes, ay pinadulaw na ti lihim en
mágkarunung hidi a tolay. Tinukoy na
dikodi ni nengkan a lummitaw en biton.
8 Káttapos ay kinagi na dikodi, "Kadmoy
dán ti Bethlehem sakay pakaaryokán moy
en anak. Ni ketan moy dán ay ibareta
moy dikoku a pagdaka tánni angayák bi
sumamba dikona." 9 Nadid pákkasanig di
ten kinagi nen hari ay lummakad dán hidi.
Ten dikona a ketan di a ruway en biton ay
tunay en saya di. Inggiya hidi nen biton
hanggan dikona a makademát hidi ten
tapat nen páppágyanan nen anak. 10 Tunay
en saya nen mágkarunung hidi a tolay a
gubwat ti sikatan dikona netan di a ummi-
mang en biton. 11 Dikona a makasáddáp dán

* 1:19 1:19 Ten Judio hidi, en bábbi oni lállaki a nagkasundu dán a magpakasal ay ibilang di hidi a magkabinga dán maski ni awan palla hidi nagagum.

hidi ten bilay ay netan di en anak a kaguman na en ina na a ti Maria. Lummuhud hidi sakay sinamba di en anak. Inluwas di en rigalu di hidi ten anak a gintu, insenso sakay mira.
12 Nadid dikona pasoli dán hidi ay kinagi nen Diyos dikodi ten pamamag-itan ni tagináp a dyan dán hidi soli kánni Herodes. Kaya iba dán a dilan en naglakadan di.

Gumminan de Jose a Tamu ti Egipto

13 Nadid ten kállakad nen mágkarunung hidi a tolay ay pummeta kánni Jose en anghel nen Panginoon ten pamamag-itan ni tagináp. Kinagi na dikona, "Jose umikat ka dán sakay iyangay mu i matina en ti Egipto. Dyan kam lumakad haud mentras a awan ku kagiyán dikomu. Gapu aryokán ni Herodes i anaken tánni bunuwán na."
14 Kaya ummikat ti Jose ti gibiyid a iyud sakay ummangay hidi ti Egipto kaguman na en matina. 15 Sakay haud dán hidi a nágyan hanggan ten dikona a dummemát en panahun nen kákkatay ni hari a Herodes. Nangyari iyud tánni matupad en kinagi nen Panginoon ten pamamag-itan nen propeta hidi a, "Dinulawan ku en anak ku a lumakad ti Egipto."

Pinabunu ni Herodes en Anak hidi a Lállaki

16 Nadid ten dikona a matukuyan ni Herodes a linoku siya nen mágkarunung hidi a tolay ay naiyamut siya ti hustu. Kaya pinabunu na ten sundalu na hidi en atanan a anak a lállaki a tehud a idad a duwwa a taon a padibábbi a mágyan ti Bethlehem sakay ten palebut na hidi a lugar. En nagin giyya na ten idad nen anak hidi a bunuwán ay ayun ten natukuyan na a kinagi nen mágkarunung hidi a tolay a panahun a kállitaw nen biton. 17 Natupad ngani en kinagi ni propeta a Jeremias tenhud a,
18 'Nasanig ti Rama en boses,
boses nen matindi a sangetan sakay kalungkutan.
Sássangitan ni Raquel en anak na hidi.
Awan na gustu a paraparaán gapu nágkatay dán hidi."

En Kássoli De Jose a Gubwat ti Egipto

19 Nadid ten dikona a natay dán ti Herodes, ay pummeta kánni Jose en anghel nen Panginoon ten pamamag-itan ni tagináp dikona a ked palla siya ti Egipto.
20 Kinagi na, "Jose umikat ka dán, iyoli mu dán i matina en ti Israel, gapu natay dán en masor hidi a mangbunu ti anaken." 21 Kaya ummikat siya sakay nagsoli hidi ti Israel kaguman na en matina.
22 Peru ten dikona a matukuyan ni Jose a ti Arquelao a anak ni Herodes en maghari ti Judea ay mineántingan siya a angay haud. Sakay binawalan siya nen Panginoon ten pamamag-itan ni tagináp kaya ummangay siya ti Galilea. 23 Kaya nágyan siya ten banuwan a Nazaret a sakup ni Galilea tánni matupad en kinagi nen propeta hidi tenhud a, "Siya ay mangaranan a Nazareno."

3

En Pángngaral ni Juan a Mágbinyag
(Mc. 1:1-8; Lu. 3:1-18; Jn. 1:19-28)

1 Nadid ti panahunid a iyud ay dummemát ti Juan a Mágbinyag ten kaparangan ti Judea sakay nangaral. 2 Kinagi na, "Adággan moy dán en kasalanan moy hidi gapu adeni dán a dumemát en kahariyan dilanget!" 3 Ti Juan en gustu a kagiyán ni propeta Isaias dikona a kinagi na a,
"Tehud a magpákraw ten kaparangan.
'Ihanda moy dán en dilan nen Panginoon;
maggamet kam ti masunong a dilan a paglakadan na!' "
4 En damit ni Juan ay naladi a dutdut ni kamelyo sakay en sinturon na ay gubwat ten koblet ni hayup. En kákkanán na ay raksa a dudun sakay pulut ni pitukan.
5 Angay nágsanig dikona en tolay hidi a gubwat ti Jerusalem, ti Judea, sakay en mágyan hidi ten banuwan hidi a namagdibelyu ten dinom ti Jordan. 6 Impahayag di en kasalanan di hidi sakay bininyagan hidi ni Juan ten dinom ti Jordan.
7 Peru dikona a ketan ni Juan a makpal a Pariseo sakay Saduseo a umadeni tánni magpabinyag, ay kinagi na dikodi, "Sikam a lahi ni biklat. Deya i nagkagiyid dikomoy a maginanan moy en parusa nen Diyos?
8 Patunayan moy pa ten kákkabiyag moy a talaga a inadággan moy dán en kasalanan moy hidi. 9 Sakay dyan moy kagiyán a makaligtas kam ten parusa nen Diyos gapu kagi moy a lahi kam ni Abraham. Kagiyán ku dikomoy a kaya nen Diyos a manglalang ti batuwiday hidi ti tatarudan a lahi ni Abraham. 10 Nadid palla ay nakahanda dán en wasay a pagkáttol ten gamot nen kayu;

en bawat kayu a awan magbunga ti maganda ay pukanán sakay ibut ten apoy.
[11] "Binyagan takam ten dinom bilang
tanda a nagsisi kamon sakay inumadág ten
kasalanan moy hidi. Peru en dumemát a
kasunud ku ay siya en mangbinyag dikomoy ti Banal a Ispiritu sakay ti apoy. Mas
makapangyariyan siya nan sikán, awanák
ngani karapatdapat maski ni tagatawid la
ten sandalyas na. [12] Ipagpag na en yaut
tánni maalap en paray, káttapos ay iyoli
na en paray ten bilay na sakay en lupás
ay tutudán ten apoy a awan maadáp maski
nikan."

Bininyagan ni Juan ti Jesus
(Mc. 1:9-11; Lu. 3:21-22)

[13] Nadid ti Jesus ay dummemát ti Jordan a gubwat ti Galilea tánni angay magpabinyag kánni Juan. [14] Peru tinanggiyan
ni Juan ti Jesus sakay kinagi na, "Sikán i
kailanganid a binyagan mu, bakin a angay
ka magpabinyag dikoku?" [15] Tummábbig
ti Jesus dikona, "Pabayan mu la a iyád i
mangyariyid nadid, gapu iyád i dapatid a
gamitán tánni masunud en kaluuban nen
Diyos." Kaya pummayag bi ti Juan. [16] Ten
dikona a mabinyagan ti Jesus ay ummawas
siya ten dinom. Bigla a bummukas dilanget sakay netan na en Ispiritu nen Diyos
a dummibábbi a kumán a kalapati sakay
ummapon dikona. [17] Sakay tehud a boses
a nasanig a gubwat dilanget a kinagi na,
"Saiyád en mahal ku a Anak, masayaák a
tarud dikona!"

4

Tinoksu ni Satanas ti Jesus
(Mc. 1:12-13; Lu. 4:1-13)

[1] Nadid ti Jesus ay inggiyya nen Ispiritu
nen Diyos ten kaparangan tánni toksuwán
nen diyablo. [2] Nagkulásyon ti Jesus ti áppat
a pulu a aldew ay ti gibi kaya nagaláp siya ti
hustu. [3] Dummemát en diyablo sakay kinagi
na, "Ni talaga a siko en Anak nen Diyos ay
gamitán benid a tinapay i batuwiday hidi."
[4] Peru tummábbig ti Jesus, "Nakasulat,
bakán la a ten tinapay a mabiyag i tolayid,
nan ten bawat Upos a maggubwat ten
Diyos."
[5] Káttapos ay inyangay siya nen diyablo
ten Templo ti Jerusalem ten Banal a siyudad. Sakay pinágtaknág na siya ten
kalangkawan a bahagi nen Templo. [6] Kinagi
nen diyablo dikona, "Ni siko en Anak nen
Diyos ay tumáknig ka benid, gapu nakasulat,
'Ipebahala na ka ten anghel na hidi,
sakay alalayan di ka ten lima di,
tánni awan mesángdul ti batu i básset
muwen.' "
[7] Tummábbig ti Jesus, "Nakasulat bi ten
Upos nen Diyos a, 'Dyan mu purbaan en
Panginoon mu a Diyos.' "
[8] Káttapos ay inyangay siya nen diyablo
ten essa a malangkaw a bukid sakay
pinatan-aw na dikona en atanan a
kahariyan ti munduwiday sakay ten
kapangyariyan di hidi. [9] Sakay kinagi nen
diyablo kánni Jesus, "Iyatád ku dikomu
i atananid a iyán ni lumuhud ka sakay
sumamba ka dikoku." [10] Peru kinagi ni Jesus,
"Lumayas ka Satanas! Gapu nakasulat,
'En Panginoon mu a Diyos i dapat muwid a
sambaán.
Sakay siya la i dapat muwid a pagserbiyan.' "
[11] Káttapos ay linakadan siya nen diyablo.
Dummemát bi en anghel hidi sakay sinerbiyan di ti Jesus.

Nagsapul ti Jesus a Nagserbi ti Galilea
(Mc. 1:14-15; Lu. 4:14-15)

[12] Dikona a nabareta ni Jesus a nepiresu
ti Juan, ay nagsoli siya ti Galilea. [13] Peru
awan dán siya nágyan ti Nazaret nan ti
Capernaum dán. Iyád a banuwan ay ked
ten adeni nen gilid nen Minalnu ti Galilea a
sakup ni Zabulon sakay Neftali. [14] Nangyari
iyud tánni matupad en kinagi ni Propeta
Isaias a,
[15] "En lugar a Zabulon sakay en lugar a
Neftali,
ay dilan nen Hentil a tamu ten minalnu ten dibelyu ni Jordan
ti Galilea nen Hentil hidi!
[16] En tolay hidi a ked ten kadiklámman
ay naketa ti mademlag a simbuwan!
Para ten mágyan hidi ten diklám nen kamatayan
ay sumikat en demlag."
[17] Sapul ti panahunid a iyud ay nagsapul dán a mangaral ti Jesus. Kinagi na,
"Magsisi kamon sakay adággan moy dán
en kasalanan moy hidi gapu adeni dán a
dumemát en kahariyan dilanget."

En Págdulaw ten Áppat a Mángngikan
(Mc. 1:16-20; Lu. 5:1-11)

18 Essa a aldew, mentras a maglakad ti
Jesus ten gilid nen Minalnu ti Galilea ay
netan na en duwwa a matkaka a de Simon a
dáddulawán di a Pedro sakay en kapatkaka
na a ti Andres a kasalukuyan hidi a ma-
manti. 19 Kinagi ni Jesus dikodi, "Mákkuyug
kam dikoku, ta tolduwan takam a manilág
ti tolay." 20 Pagdaka a inwarak nen matkaka
en panti di hidi sakay nákkuyug hidi kánni
Jesus. 21 Nagtulos a naglakad ti Jesus sakay
netan na bi en matkaka a de Santiago ay ti
Juan a anak ni Zebedeo. Ked hidi ten abeng
a kaguman di en ama di, sakay magayuma
hidi ten panti di, sakay dinulaw bi hidi ni
Jesus. 22 Pagdaka di a linakadan en abeng
sakay en ama di, sakay nákkuyug hidi kánni
Jesus.

Nagtoldu sakay Nagpapiyya ti Jesus ten Tolay hidi
(Lu. 6:17-19)

23 Linebut ni Jesus en buu a Galilea. Nag-
toldu siya ten sinagoga di hidi sakay im-
pangaral na en Maganda a Bareta tungkul
ten pághari nen Diyos. Sakay pinagpiyya na
en tolay hidi ten saket di hidi. 24 Nabareta
nen tolay hidi ten lugar a Siria en tungkul
ten ginamet hidi ni Jesus. Kaya inyangay
di dikona en atanan nen tehud hidi a saket,
en hinayup hidi, en mágpatay hidi sakay
en lupug hidi. Atanan di ay pinagpiyya ni
Jesus. 25 Gapu ti iyud ay inumunonud dikona
en makpal a tolay a gubwat ti Galilea, De-
capolis, Jerusalem, Judea sakay maski en
ked hidi ten dibelyu ni Jordan.

5

En Pinagpala hidi
(Lu. 6:20-23)

1 Dikona a ketan ni Jesus en tunay ti
kakpal a tolay ay summangkay siya ten
marenggád a bukid. Káetnud na ay um-
madeni dikona en disepulus na hidi, 2 sakay
tinolduwan na hidi. Kinagi na a:

3 "Pinagpala en tolay hidi a en Diyos la i
asaan diyid
gapu mebilang hidi ten kahariyan nen
Diyos.
4 "Pinagpala en tehud hidi a kalungkutan,
gapu paraparaán hidi nen Diyos.
5 "Pinagpala en magpakababa hidi,
gapu magin mana di i munduwiday.
6 "Pinagpala en tolay hidi a masor a
manggamet ten kaluuban nen
Diyos,
gapu tulungan hidi nen Diyos a maga-
met iyád.
7 "Pinagpala en makákkagbiyán hidi,
gapu kagbiyan bi hidi nen Diyos.
8 "Pinagpala en malinis hidi ti págpusuwan,
gapu ketan di en Diyos.
9 "Pinagpala en maggamet hidi ti paraan
para ten kapayapaan,
gapu ibilang hidi a anak nen Diyos.
10 Pinagpala en usigán hidi gapu ten kás-
sunud di ten kaluuban nen Diyos,
gapu mebilang hidi ten kahariyan nen
Diyos.

11 Pinagpala en insultuwán hidi sakay
usigán, sakay pagbintangan ti atanan a
kalasi ni madukás sakay kakabuliyan gapu
dikoku. 12 Magsaya kam gapu dikál en
piremyu moy dilanget. Kona labi hud en
ginánggamet nen tolay hidi ten propeta hidi
a nágdipalongu dikomoy."

Asen sakay Demlag
(Mc. 9:50; Lu. 14:34-35)

13 "Sikam ay asen ti munduwiday. Peru
ni mawanan ti lasa en asen ay konya dán
a mesoli en dati na a lasa? Awan dán
iyád ti pakinabang, kaya ibut dán sakay
pagyudakan dálla nen tolay hidi.
14 "Sikam ay demlag ti munduwiday.
Awan metagu en siyudad a ked ten tok-
tok nen marenggád a bukid. 15 Awan bi
ti magtab ti simbuwan sakay takáppan na
ti timba. Nan itupu na iyud ten talaga a
págtupuwan tánni mademlagan en atanan
a ked ten bilay. 16 Kona labi hud, dapat
moy a pademlagán en simbuwan moy ten
atubengán nen tolay hidi tánni ketan di
en mágkaganda moy hidi a gamet, sakay
puriyán di en Ama moy a ked dilanget."

En Toldu Tungkul ten Kautusan

17 "Dyan moy isipán a ummangayák ti
munduwiday a para pawanan ku ti bisa en
Kautusan sakay en toldu nen propeta hidi.
Ummangayák háddi bakán a pawanan hidi
iyud ti bisa nan para tupadán. 18 Tandaan
moy: mawan en langet ay ten luta peru
maski ni en kabaditan a bahagi nen Kautu-
san ay awan mamawan, hanggan ni awan
mangyari en atanan. 19 Kaya ni deyaman

en manglabag ten maski kabaditan a bahagi
nen Kautusan sakay magtoldu ti konahud
ten tolay hidi ay magin kababaan ten ka-
hariyan nen Diyos. Peru ni deyaman en
mangsunud ten Kautusan sakay magtoldu
ten tolay hidi a tupadán iyud ay magin
mataas ten kahariyan dilanget. 20 Peru
kagiyán ku dikomoy a, ni en kássunud moy
ten kaluuban nen Diyos ay kona la ten
págsunud nen tagapagtoldu hidi nen Kau-
tusan sakay nen Pariseo hidi, ay awan kam
makasáddáp ten kahariyan nen Diyos."

En Toldu ni Jesus Tungkul ten Págsaranta

21 Kinagi pa ni Jesus, "Nasanig moy a
intoldu di ten ninunu moy hidi a, 'Dyan ka
mamunu; sakay ni deyaman en makabunu
ay meatubeng ten pághatulan. 22 Peru
kagiyán ku bi dikomoy, a ni deyaman en
maiyamut ten kapatkaka na ay meatubeng
ten pághatulan. Sakay en mangkagi ten ka-
patkaka na a, 'Awan ka ti kuwenta!' ay mea-
tubeng ten Sanedrin. Sakay ni deyaman en
magkagi ten kapatkaka na a, 'Nagareng ka!'
ay meangay ten apoy ti impiyerno 23 Kaya ni
magalay ka ten altar para ten Diyos sakay
maala-ala mu a tehud a saket ni isip en
kapatkaka mu dikomu, 24 ay iwarak mu pala
en alay mu ten atubengán nen altar sakay
angay ka mákpagkasundu dikona. Káttapos
ay soli ka dán a magalay ten Diyos.
25 "Ni tehud a mángkasu dikomu, ay mák-
pagkasundu ka dikona a pagdaka bagu a
meangay ten pághatulan en kasu mu. Ni
awan mu iyud gamitán ay iyangay na ka
ten huwes sakay iyangay ka nen huwes ten
pulis a mángpiresu dikomu. 26 Kagiyán ku
dikomu: awan ka makaluwas haud mentras
a awan mu mabayadan a hanggan ten kata-
pusan a sentabos nen dapat mu a bayadan."

En Toldu Kontra ten Pángngalunya

27 "Nasanig moy dán a nakagi a, 'Dyan
ka mangalunya.' 28 Peru nadid ay kagiyán
ku dikomoy a, ni deyaman en umileng ten
essa a bábbi sakay mahalay en isip na ay
nangalunya dán siya ti iyud a bábbi ten
pusu na. 29 Kaya ni en mata mu en dahilan
nen págkasala ay lábwetán mu sakay ibut
mu! Gapu mas maganda pa ni mawanan
ka ti essa a bahagi nen bággi mu nan buu
en bággi mu a meangay ti impiyerno. 30 Ni
en kawanan mu a lima en dahilan nen
págkasala mu ay káttulán mu iyud sakay
ibut mu! Mas maganda pa a mawanan ka ti
bahagi nen bággi mu nan buu en bággi mu
a meangay ti impiyerno.

En Toldu Tungkul ten Pághiwalay nen Magkabinga

31 Nakagi bi a, 'Ni hiwalayan nen lállaki en
kabinga na ay dapat a átdenan na ti kasula-
tan ni pághiwalay.' 32 Peru nadid ay kagiyán
ku dikomoy, a ni hiwalayan nen essa a
lállaki en kabinga na, puwera la ni nan-
galunya ay siya en nángtuglad ten kabinga
na a mangalunya. Sakay ni deyaman en
mangkabinga ten bábbi a hiniwalayan ay
nangalunya bi."

En Toldu Tungkul ten Pánnumpa

33 "Nasanig moy bi a inyutus nen Diyos
ten ninunu moy hidi a, 'Dyan ka manumpa
ti awan ti katutuhanan, nan tupadán mu
en sinumpaan mu ten Panginoon.' 34 Peru
nadid ay kagiyán ku dikomoy, "Dyan ka-
mon manumpa ni magpangaku kam. Dyan
moy kagiyán a, 'Tistigu ku dilanget.' Gapu
iyud en trono nen Diyos. 35 Sakay dyan moy
bi kagiyán a, "Tistigu ku i lutaiday," gapu
iyád en táttáppakan nen Diyos. Dyan moy
bi kagiyán a, 'Tistigu ku ti Jerusalem,' gapu
iyád en siyudad nen dakila a Hari. 36 Dyan
moy bi ipanumpa i ulu moyen, gapu maski
ni essa a waget ti buuk moyen ay awan mu
mapapudew oni mapangitet 37 Kagiyán mu
dálla a 'Uhu' ni uhu sakay 'Awan' ni awan.
Gapu gubwat dán ten Madukás en ányaman
a medagdag pa haud."

En Toldu Kontra ten Kágganti
(Lu. 6:29-30)

38 "Nasanig moy a nakagi a, 'Mata ti mata
sakay ngipán ti ngipán.' 39 Peru nadid ay
kagiyán ku dikomoy, dyan moy gantiyan en
madukás a tolay. Ni dapangán di ka ten
kawanan ay iyatubeng mu bi en kawiri. 40 Ni
tehud a mángkasu dikomu tánni maalap na
en badu mu ay iyatád mu dikona pati en
alikábkáb mu. 41 Ni ipilit dikomu nen essa
a sundalu a pakarga en tawid na ti essa a
kilumetru ay kargaán mu iyud ti duwwa
a kilumetru. 42 Mangatád ka ten maga-
gid dikomu sakay dyan mu pakawanan en
mangáddem dikomu."

Mahalán Moy en Kadima Moy

43 "Nasanig moy a nakagi a, 'Mahalán mu
en kaparehu mu a tolay sakay kaiyamu-
tan mu en kadima mu.' 44 Peru nadid ay
kagiyán ku dikomoy, a mahalán moy en
kadima moy sakay ipagdasal moy en man-
gusig hidi dikomoy." 45 Ni konahud gamitán
moyid ay magin tatarudan kam a anak nen
Ama moy dilanget. Gapu pasikatán nen
Diyos en aldew para ten mágkabait sakay
ten mágkadukás a tolay sakay paudenán
na para ten matuwid hidi sakay ten awan
matuwid a tolay.
46 "Ni en mangmahal la dikomoy en ma-
halán moy ay awan kam ti mauray a pire-
myu moy. Gapu maski ni en mágsinger hidi
ti buwes ay gággamitán di labi iyud. 47 Sakay
ni en batiyán moy la ay en kákkapatkaka
moy hidi, ay ánya ginamet moyid a higit
ten agum? Awan beman kona labi haán
gággamitánnid nen Hentil hidi? 48 Kaya
magin ganap kam a kona ten Ama moy
dilanget."

6

En Toldu Tungkul ten Pángngatád

1 "Ingatan moy a awan magin kukunwari
la en pággamet moy ti maganda gapu ni
konahud i gamitán moyid ay awan kam
ti maalap a piremyu a gubwat ten Ama
moy dilanget. 2 Kaya ni mangatád ka ti
limus ay dyan mu dán iyud ikákkagi a
kona ten gággamitán nen magkukunwari
hidi. Maglimus hidi ten sinagoga sakay ten
karsada hidi tánni puriyán hidi ni tolay.
Kagiyán ku dikomoy a natanggap di dán
en piremyu di. 3 Ni mangatád ka ti limus
ay dyan mu dán ikákkagi maski ten amigu
mu. 4 Gamitán mu ti lihim en pángngatád
mu, sakay en Ama a maketa ten maganda a
ginamet mu ti lihim en mangatád dikomu
ti piremyu."

En Toldu Tungkul ten Págdasal

5 "Ni magdasal kam ay dyan moy arigán
en magkukunwari hidi. Gugustu di a
magdasal a mágtaknág ten sinagoga sakay
ten karsada hidi. Kagiyán ku dikomoy, a
tinanggap di dán en piremyu di. 6 Kaya ni
magdasal ka ay sumáddáp ka ten kuwartu
mu sakay isiradu mu en pintuwan. Sakay
magdasal kam ten Ama a awan ketan, sakay
en Ama mu a maketa ten ginamet mu ti
lihim en mangatád dikomu ti piremyu.
7 "Ni magdasal kam ay dyan kam
maggamit ti makpal a upos a awan ti
kahulugan, a kona ten gággamitán nen
Hentil hidi. Akala diyid ay sanigán hidi
nen Diyos gapu ten kakpal nen kákkagiyán
di. 8 Dyan moy hidi arigán. Tukoy dán nen
Ama moy en kailangan moy bagu moy pa
iyud a agidán dikona. 9 Kaya ni magdasal
kam ay kona háddi:
'Ama mi a ked dilanget,
sambaán nakuwan en ngaran mu.
10 Maghari ka nakuwan dikomi.
Masunud nakuwan en kaluuban mu ti
lutaiday a kona dilanget.
11 Átdenan mu kami nadid ti pagkain a
aldew-aldew;
12 sakay patawadán mu kami ten
kasalanan mi hidi, a kona ten
págpatawad mi ten magkasala hidi
dikomi.
13 Sakay dyan mu kami pabayan a
matoksu, nan iligtas mu kami ten
Madukás!' [Gapu kao mu en ka-
hariyan, en kapangyariyan sakay
kaluwalhatian a awan ti katapusan!
Amen.]
14 "Gapu ni patawadán moy en nagkasala
hidi dikomoy, ay patawadán kam bi nen
Ama moy dilanget. 15 Peru ni awan moy
patawadán en agum, ay awan bi patawadán
nen Ama moy en kasalanan moy hidi."

En Toldu Tungkul ten Págkulásyon

16 "Ni magkulásyon kam ay dyan moy
ipeta en rupa moy a malungkut a kona ten
gággamitán nen magkukunwari hidi. Awan
hidi magayus ten sadili di tánni matukuyan
nen agum a magkulásyon hidi. Kagiyán ku
dikomoy, a tinanggap di dán en piremyu
di. 17 Kaya ni magkulásyon ka ay magude-
mos ka sakay maglangis ka ten buuk mu,
18 tánni awan mapansin nen tolay hidi a
magkulásyon ka. En Ama mu a awan mu
ketan i makatukoy laid ten ginamet mu ti
lihim, sakay siya i mangatáddid dikomu ti
piremyu."

En Kayamanan Dilanget

19 "Dyan kam magpuron ti kayamanan ti
lutaiday, gapu tehud a magsida a insektu
sakay kalawang, sakay tehud a makasád-
dáp a mágtakaw. 20 Nan magpuron kam ti
kayamanan moy dilanget ta awan haud ti
mangsida a insektu sakay kalawang, sakay

awan ti makasáddáp a mágtakaw. 21 Gapu
ni ked hádya en kayamanan moy, ay ked bi
haud en pusu moy."

En Simbuwan nen Bággi
(Lu. 11:34-36)

22 "En mata en pinakasimbuwan nen
bággi. Ni malinaw en pangileng mu, ay
mademlagan en buu mu a bággi. 23 Peru ni
madiklám en pangileng mu, ay maputat ti
kadiklámman en buu mu a bággi. Sakay ni
en demlag mu ay madiklám ay talaga a ked
ka ten kadiklámman."

Diyos oni Kayamanan
(Lu. 16:13; 12:22-31)

24 "Awan ti alipin a makapagserbi ti sabay
ten duwwa a amu, gapu kaiyamutan na en
essa sakay mahalán na en essa, magtapat
siya ten essa sakay awan siya magin tapat
ten kaduwwa. Awan kam maari a magserbi
ti sabay ten Diyos sakay ten kayamanan.

25 "Kaya kagiyán ku dikomoy, dyan kam
mabalisa tungkul ten kanán moy sakay
mainom tánni mabiyag kam oni tungkul
ten ibadu moy ten bággi moy. Awan beman
mas mahalaga en biyag nan en pagkain,
sakay en bággi nan en badu? 26 Ilingán moy
en ibun hidi. Awan hidi magmula oni mag-
ani oni magpuron ti pagkain ten budega di,
peru pakanán hidi nen Ama moy dilanget.
Awan beman a mas mahalaga kam nan en
ibun hidi? 27 Deya dikomoy i makapang-
paatakdugid ten biyag na ti maski ni essa
a odas ten pamamag-itan nen págbabalisa
na? 28 "Sakay bakin mabalisa kam tungkul ti
badu? Isipán moy dálla ni konya a magtubu
en bulaklak hidi ten kaparangan, awan hidi
magtarabahu oni maggamet ti badu. 29 Peru
kagiyán ku dikomoy, a maski ti Solomon
a tunay ti yaman ay awan nakapagbadu ti
kaparehu ti ganda nen essa ten bulaklak
hidi. 30 Ni en lamon hidi ten parang, a biyag
nadid sakay ten kailawan ay tutudán ay
baduwan nen Diyos, sikam pa beman? Ánya
dán ben ti kabadit en pánnampalataya moy
ten Diyos! 31 "Kaya dyan kam mabalisa
tungkul ten makan, mainom oni mesulot
moy. 32 Gapu hidi iyád a bagay en kákka-
balisaan nen Hentil hidi. Tukoy nen Ama
moy dilanget a kailangan moy i atananid a
hidi iyád a bagay. 33 Peru higit ten atanan
ay pagsikapan moy a paghariyan kam nen
Diyos sakay mabiyag a ayun ten kaluuban
na sakay iyatád na dikomoy en atanan nen
kailangan moy.

34 "Kaya dyan moy kabalisaan en para ten
kailawan, gapu en kailawan ay tehud dán a
sadili a kabalisaan. Dyan moy dán dagda-
gan pa en problema moy kada aldew."

7

En Toldu Tungkul ten Pághatul
(Lu. 6:37-38, 41-42)

1 "Dyan moy hatulan en agum tánni awan
kam bi hatulan nen Diyos. 2 Gapu hatulan
kam nen Diyos ayun ten pághatul moy
ten agum, sakay pagsukatan bi nen Diyos
para dikomoy en ginamit moy ten agum.
3 Bakin barángngán mu en puleng nen kap-
atkaka mu, samantala awan mu mabaráng
i gaturosuwen a puleng ti mata muwen?
4 Konya mu a makagi ten kapatkaka mu a,
'Karon hád ta ibutan ku i puleng muwen,"
samantala gaturosu labi i puleng muwen?
5 Siko a magkukunwari! Ibutan mu pa i
gaturosuwen a puleng mu tánni luminaw
pangileng muwen sakay makatulung ka a
mangibut ten puleng nen kapatkaka mu.

6 "Dyan moy iyatád ten asu hidi en banal
a bagay, bakay káttapos ay waringán di kam
sakay kagatán. Dyan moy iyatád ten babuy
en perlas moy hidi gapu pagyudakan di la
iyán."

Magagid, Magaryok sakay Tumoktok
(Lu. 11:9-13)

7 Ni magagid kam ay atáddan kam; ni ma-
garyok kam ay maketa kam; ni tumoktok
kam ay mabukasan kam. 8 Gapu en atanan a
magagid ay átdenan; en atanan a magaryok
ay maketa; sakay atanan a tumoktok ay
mabukasan. 9 Atáddan moy beman ti batu
en anak moy ni magagid ti tinapay? 10 Oni
atáddan moy beman siya ti biklat ni maga-
gid ti ikan? 11 Ni sikam a makasalanan hidi
ay tukoy moy a mangatád ti mágkaganda
hidi a bagay ten anak moy hidi, ay mas lalu
dán en Ama moy a ked dilanget. Átdenan
na ti mágkaganda a bagay en deyaman
a magagid dikona. 12 "Gamitán moy ten
agum en gustu moy a gamitán di dikomoy.
Iyád en kahulugan nen Kautusan sakay en
intoldu nen propeta hidi."

En Mapiit a Pintuwan
(Lu. 13:24)

13 "Sumáddáp kam ten mapiit a pintuwan.
Gapu malawa en pintuwan sakay malabang
en dilan a patamu ten kapahamakan, sakay
haud paglakadanid nen kakpalan. 14 Peru
mapiit en pintuwan sakay makitid en dilan
a tamu ten biyag, sakay sasangan la en
maglakad haud."

Matenggi Moy hidi ten Gamet Di
(Lu. 6:43-44)

15 "Magingat kam ten awan hidi tataru-
dan a propeta. Umangay hidi dikomoy a
kumán a tupa, peru tatarudanid ay mágkat-
apang hidi a asu ti talon. 16 Matenggi
moy hidi ten pamamag-itan nen gamet di
hidi. Maari beman a magbunga ti ubas oni
igos en masaet a dawag? 17 En maganda
a kayu ay magbunga ti maganda peru en
madukás a kayu ay magbunga ti madukás.
18 Awan makapagbunga ti madukás en ma-
ganda a kayu sakay awan makapagbunga
ti maganda en madukás a kayu. 19 En
bawat ponan a awan magbunga ti maganda
ay pukanán sakay ibut ten apoy. 20 Kaya
matenggi en awan hidi tatarudan a propeta
ten pamamag-itan nen gamet di hidi."

Awan Takam Matenggi
(Lu. 13:25-27)

21 "Awan atanan a mangdulaw dikoku ti,
'Panginoon, Panginoon,' ay makasáddáp
ten kahariyan nen Diyos, nan en atanan la
nen sumunud ten kaluuban nen Ama ku a
ked dilanget." 22 Káddemát nen Aldew nen
Pághatul ay makpal a magkagi dikoku a,
'Panginoon, nagpahayag kami ti mensahi a
gubwat ten Diyos, sakay nagpalayas kami
ti dimonyo ten pamamag-itan nen ngaran
mu, sakay naggamet kami ti himala ten
pamamag-itan nen ngaran mu.' 23 Peru
itábbig kuwid dikodi ay, 'Awan takam
matenggi, umadeyu kam dikoku, sikam a
mággamet hidi ti madukás.' "

En Duwwa a Mággamet ti Bilay
(Lu. 6:47-49)

24 "Kaya ni deyaman en mágsanig sakay
sumunud ten upos ku hidi ay kona ten
essa a matalinu a tolay a nagpataknág ti
bilay a nepundasyon ti batu. 25 Maski ni
maguden ti mabegsák, dumikál en dinom
sakay bumugsu en mabegsák a parás ay
awan marábba gapu nakapundasyon ten
batu. 26 Peru ni deyaman en mágsanig
ten upos ku sakay awan na iyud sunudán
ay kona ten essa a tolay a mangmang a
nagpataknág ti bilay ten baybay. 27 Nadid
naguden ti mabegsák, dummikál en dinom,
sakay bummugsu en mabegsák a parás. En
bilay ay minatumba sakay tulos a narábba."

En Kapangyariyan ni Jesus

28 Minagtaka en tolay hidi dikona a
nasanig di en págtoldu ni Jesus. 29 Gapu
en págtoldu na ay tehud a kapangyariyan,
bakán a kona ten tagapagtoldu hidi nen
Kautusan.

8

Pinagpiyya ni Jesus en Kinetong
(Mc. 1:40-45; Lu. 5:12-16)

1 Dikona a nakadagson dán ti Jesus ten
bukid ay inunud siya nen tunay ti kakpal a
tolay. 2 Ummadeni dikona en essa a tolay
a kinetong, lummuhud siya ten atubengán
ni Jesus sakay kinagi na, "Panginoon ni
gustuwán mu ay mapagpiyyaák mu sakay
mapagin-malinis." 3 Tinawidan siya ni Jesus
sakay kinagi na, "Uhu, gustu ku a mag-
piyya ka sakay magin malinis." Nagpiyya
sakay linuminis a pagdaka en kinetong.
4 Sakay kinagi ni Jesus dikona, "Dyan mu
iyád kagiyán maski ni kándeya. Kadmudán,
angay ka paileng ten padi hidi. Káttapos
ay magalay ka ayun ten inyutus ni Moises,
bilang patunay ten tolay hidi a nagpiyya ka
dán sakay malinis."

En Págpapiyya ni Jesus ten Katulung nen Kapitan a Romano
(Lu. 7:1-10)

5 Nadid, ten dikona a nakademát ti Jesus
ten banuwan a Capernaum ay ummadeni
dikona en kapitan nen sundalu hidi a Ro-
mano sakay nákkekagbi dikona. 6 Kinagi
na, "Panginoon en katulung ku ay tehud a
saket, ked siya dibilay a awan makaarikad
sakay mahirapan ti hustu." 7 Tummábbig
ti Jesus, "Sigi angay ku siya pagpiyyaán."
8 Peru tummábbig en kapitan, "Panginoon,
awanák karapatdapat a angayan mu pa ten
bilay ku. Basta kagiyán mu la ay magpiyya
dán iyud en katulung ku. 9 Gapu maski
sikán ay tehud a mas mataas a upisyal a
magutus dikoku sakay sikán ay magutusák
bi ten sundalu hidi a sakup ku. Ni kagiyán
ku ten sundalu ku a essa a, 'Angay ka haud!'

ay angay siya. Ni kagiyán ku bi ten essa
a, ‘Karon hád!’ ay umadeni siya. Sakay
ni utusan ku en alipin ku a, ‘Gamitán mu
iyán!’ ay gamitán na iyud.” [10] Nadid ten
dikona a masanig iyud ni Jesus ay nag-
taka siya sakay kinagi na ten tolay hidi a
umunonud dikona, “Kagiyán ku dikomoy,
a awanák palla naketa ti Israelita a kona ti
kadikál ti pánnampalataya naen. [11] Kagiyán
ku dikomoy, a makpal a dumemát a gub-
wat ti sikatan sakay ti sarámman ten han-
daan a kaguman de Abraham, Isaac sakay
ti Jacob ten kahariyan dilanget. [12] Peru
makpal ten tolay hidi a kaguman nakuwan
ten kahariyan en ibut ten kadiklámman.
Mágsasangitán hidi haud sakay magpákraw
gapu ten hirap a mabati di. [13] Sakay kinagi ni
Jesus ten kapitan, “Umuli ka dán mangyari
en agidán mu ayun ten pánnampalataya
mu.” Ti odasid a iyud ay nagpiyya ngani en
katulung na.

Makpal a Pinagpiyya ti Jesus
(Mc. 1:29-34; Lu. 4:38-41)

[14] Nadid, ummangay ti Jesus ten bilay ni
Pedro, netan na haud en bábbi a katugngan
ni Pedro a mágkatdug gapu ten ladu na.
[15] Tinawidan ni Jesus en lima nen bábbi
sakay pagdaka a nagpiyya. Ummikat siya
sakay sinerbiyan na ti Jesus.

[16] Ti gibiyid a iyud ay inyangay nen tolay
hidi kánni Jesus en hinayup hidi. Ten
essa la a upos ay pinalakad ni Jesus en
mágkadukás hidi a ispiritu sakay pinag-
piyya na en atanan a tehud a saket. [17] Iyud
ay nangyari tánni matupad en kinagi ni
propeta Isaias a,
“Inibutan na en kahinaan tam hidi,
sakay pinagpiyya na en saket tam
hidi.”

En Kássunud kánni Jesus
(Lu. 9:57-62)

[18] Nadid, ten dikona a napansin ni Jesus
a makpal a tolay ten palebut na ay kinagi
na ten disepulus na hidi a umarabes hidi
ten dibelyu. [19] Peru bagu hidi a ummarabes
ay tehud a ummadeni dikona a essa a
tagapagtoldu nen Kautusan sakay kinagi
na, “Maistu, mákkuyugák dikomu maski ni
hádya i angayan muwid.” [20] Tummábbig
ti Jesus, “En asu hidi ti talon ay tehud a
págyanan sakay en ibun hidi ay tehud a
lobun. Peru en Anak nen Tolay ay awan ti
matidugan oni maimangan.” [21] Sakay nag-
tanung bi dikona en essa ten disepulus na
hidi, “Panginoon maari wád a umuliyák pa
tánni mepalábbáng ku en ama ku?” [22] Peru
tinábbig siya ni Jesus, “Mákkuyug ka dán
dikoku. Pabayan mu dán a ilábbáng nen
patay hidi en patay di.”

Pinaimang ni Jesus en Bagyu
(Mc. 4:35-41; Lu. 8:22-25)

[23] Summakay ti Jesus ten abeng, kaguman
na en disepulus na hidi. [24] Mentras a mag-
arabes hidi ay tidug ti Jesus. Bigla a binu-
mugsu en mabegsák a parás sakay ngari-
ngari dán a taporan nen tagmák en abeng.
[25] Kaya linukag siya nen disepulus na hidi
sakay kinagi di, “Panginoon tulungan mu
kami. Umállád kitamon!” [26] Sakay kinagi
na dikodi, “Bakin manteng kam? Ánya dán
ben ti kabadit en pánnampalataya moy!”
Ummikat siya sakay sinaway na en parás ay
ten tagmák, sakay ginumanda en panahun.
[27] Nagtaka hidi a atanan, sakay kinagi di,
“Ánya wád iyád a kalasi ni tolay? Maski
parás sakay tagmák ay sumunud dikona!”

Pinagpiyya ni Jesus en Duwwa a Lállaki a Hinayup
(Mc. 5:1-20; Lu. 8:26-39)

[28] Dikona nakademát ti Jesus ten di-
belyu, ten lugar nen taga-Gadara hidi ay
tinagbu siya nen duwwa a lállaki a hi-
nayup. Mágyan hidi ten pág lábbángn-
gan. Mágkatapang hidi kaya awan ti
deyaman a makatalib haud. [29] Bigla a
nagpákrawan en duwwa a lállaki, “Ánya
i gustu muwid dikomi, siko a Anak nen
Diyos? Ummangay ka beman háddi tánni
parusaan mu kami dán maski ni awan
palla panahun?” [30] Nadid, makpal a babuy
a ked ten adeni di a mamagsábbukan.
[31] Nákkekagbi dikona en dimonyo hidi, “Ni
palayasán mu kami ay pasáddáppán mu
kami dálla ti babuyud hidi.” [32] Kinagi ni
Jesus dikodi, “Sigi, kadmoy dán haud.”
Lummuwas ngani en dimonyo hidi ten
duwwa a lállaki sakay summáddáp hidi
ten kababuyan. Sakay en kababuyan ay
namagginanan ten pengpeng sakay sum-
megbu hidi ten minalnu, sakay tulos hidi
a minágkalimás. [33] Ginuminan en mág-
bantay hidi ten kababuyan a tamu ten

banuwan. Káddemát di haud, ay imbábbareta di ten atanan en nangyari; pati en
nangyari ten duwwa a hinayup. 34 Ten
dikona a matukuyan iyud nen katolayan
ay lummuwas hidi ten banuwan tánni tagbuwán di ti Jesus. Sakay ten dikona a ketan
di siya ay nákkekagbi hidi a lumakad siya
ten lugar di.

9

Pinagpiyya ni Jesus en Lupug
(Mc. 2:1-12; Lu. 5:17-26)

1 Kaya summakay ti Jesus ten abeng sakay
ummarabes ten dibelyu, sakay tummulos
siya ten sadili na a banuwan. 2 Káddemát
di haud ay tehud a sangan a tolay a nángangay kánni Jesus ti essa a lupug a mágkatdug ten págkatdugan na. Dikona a ketan
ni Jesus ni sakonya ti kadikál en pánnampalataya di ay kinagi na ten tolay a lupug,
"Anak, begsákkan mu i isip muwen! Gapu
pinatawad dán en kasalanan mu hidi."
3 Nadid, tehud a sangan a tagapagtoldu nen
Kautusan a ked haud sakay kinagi di ten
sadili di, "Awan ti galang ten Diyos i tolayid a iyán!" 4 Peru tukoy ni Jesus en ked
ten isip di kaya kinagi na dikodi, "Bakin
magisip kam ti kona haán? 5 Ánya beman i
mas alistuwid a kagiyán, 'pinatawad dán en
kasalanan mu,' oni en kagiyán a, 'tumaknág
ka sakay maglakad ka?' 6 Patunayan ku
dikomoy a en Anak nen Tolay ay tehud a kapangyariyan a magpatawad ti kasalanan ti
lutaiday, sakay kinagi na ten tolay a lupug,
"Tumaknág ka, tawidán mu i págkatdugan
muwen sakay umuli ka dán." 7 Pagdaka a
tummaknág en lupug sakay ummuli. 8 Ten
dikona a ketan iyud nen tolay hidi ay
neántingan hidi sakay nagpuri hidi ten
Diyos a nangatád ten tolay hidi ti konahud
a kapangyariyan.

Dinulaw ni Jesus ti Mateo
(Mc. 2:13-17; Lu. 5:27-32)

9 Nadid, dikona a lummakad ti Jesus haud
ay netan na ti Mateo a mággetnud ten
págsingeran ti buwes. Kinagi dikona ni
Jesus, "Mákkuyug ka dikoku a magin tagapagserbi ku." Kaya tummaknág ti Mateo
sakay nákkuyug dikona.

10 Nadid mentras a kuman de Jesus sakay
en disepulus na hidi ten bilay ni Mateo,
ay dummemát en mágsinger hidi ti buwes
sakay en makasalanan hidi, náksabay hidi
a kumman kánni Jesus. 11 Dikona ketan iyud
nen Pariseo hidi ay tinanung di en disepulus hidi ni Jesus, "Bakin maistu moyen ay
mákpággatubeng a kuman ti mágsingiren
hidi ti buwes sakay ti makasalananen hidi?"
12 Peru nasanig iyud ni Jesus kaya tinábbig
na hidi, "En mangailangan ti mággamot
ay en tolay hidi a tehud a saket, bakán a
en awan hidi ti saket. 13 Intendiyán moy i
kahuluganid ni iddi: 'Habag i gustu kuwid
bakán a en alay moy.' Gapu ummangayák
háddi tánni dulawán ku en makasalanan
hidi, bakán a en matuwid hidi."

Tinanung ti Jesus Tungkul ten Págkulásyon
(Mc. 2:18-22; Lu. 5:33-39)

14 Ummangay kánni Jesus en disepulus
hidi ni Juan a Mágbinyag, sakay intanung di, "Sikami sakay en Pariseo hidi ay
mágkulásyon. Bakin i disepulus muwen
hidi ay awan mágkulásyon?" 15 Tummábbig
ti Jesus, "Maari beman a maglungkut en
bisita hidi ten kasalan mentras a kakaguman di en lállaki a kinasal? Ni dumemát en
panahun a awan dán siya ay haud palla hidi
a magkulásyon."

16 "Awan ti magáppol ti bigu a risatu ten
dati dán a damit, gapu ni kumárrán en
bigu a risatu ay mabatak na en ináppulan
kaya lalu a lumawa en pisad nen damit.
17 Awan bi ti magasák ti bigu a alak ten dati
a pággasákkan a gamet ti koblet ni hayup.
Ni konahud i mangyariyid ay pumáddek en
dati a pággasákkan, mebulak en alak sakay
masida en pággasákkan. Nan en bigu a alak
ay dapat a iyasák ten bigu a pággasákkan,
tánni parehu a magmalay."

Biniyag a Ruway ni Jesus en Anak nen Pinunu sakay Pinagpiyya Na en Bábbi
(Mc. 5:21-43; Lu. 8:40-56)

18 Nadid, mentras a mákpágguron ti Jesus dikodi ay tehud a dummemát a essa
a pinunu nen Judio hidi. Lummuhud siya
ten atubengán ni Jesus sakay kinagi na,
"Kákkatay la nen anak ku a bábbi; peru
ni mákkuyug ka dikoku sakay itupu mu
i lima muwen dikona ay mabiyag siya a
ruway." 19 Kaya tummaknág ti Jesus sakay
en disepulus na hidi sakay nákkuyug hidi
ten pinunu.

20 Nadid ay tehud a ummunud dikodi a
essa a bábbi a sapulu ay ti duwwa dán

a taon a mágdadigiyán. Ummadeni siya
sakay tinawidan na en garayan nen badu
ni Jesus. 21 Gapu kinagi nen bábbi ten sadili
na, "Matawidan ku la i badu naen ay mag-
piyyaák dán." 22 Lummingat ti Jesus sakay
dikona a netan na siya ay kinagi na, "Anak
begsákkan mu i isip muwen, pinagpiyya ka
nen pánnampalataya mu." Ti odas biyid a
iyud ay nagpiyya en bábbi.
23 Káddemát ni Jesus ten bilay nen pinunu
ay netan na en mágtugtug hidi ti pangpatay
sakay en makpal a tolay a mamagsangetan.
24 Kinagi ni Jesus dikodi, "Lumuwas kam
pa. Awan patay i anaken, tidug la siya!"
Dikona a makagi na iyud ay pinágtatawaan
di siya. 25 Dikona a mapaluwas na dán en
tolay hidi ay summáddáp siya ten kuwartu,
sakay tinawidan na en lima nen anak sakay
ummikat. 26 En bareta tungkul ti iyud a
nangyari ay kummalat ti buuwid a iyud a
lugar."

Pinagpiyya ni Jesus en Duwwa a Burák

27 Nadid, kállakad ni Jesus haud ay inunud
siya nen duwwa a burák a lállaki. Mentras
a ked hidi ten dilan ay impákraw di, "Anak
ni David, kagbiyan mu kami pay!"
28 Dikona nakasáddáp dán ti Jesus ten bi-
lay ay ummadeni dikona en duwwa a burák.
Tinanung hidi ni Jesus, "Manampalataya
kam beman a mapagpiyya takam?" "Opo,
Panginoon!" tábbig nen duwwa a burák.
29 Tinawidan ni Jesus en mata di sakay ki-
nagi na, "Magpiyya kam gapu ten pánnam-
palataya moy." 30 Naketa ngani hidi. Sakay
mahigpit hidi a binilin ni Jesus a dyan di
iyud kagiyán maski kándeya. 31 Peru ten
dikona lummakad dán hidi, ay imbábbareta
di ti lugarid a iyud en ginamet ni Jesus
dikodi.

Pinagpiyya ni Jesus en Bulol

32 Dikona palakad dán hidi ay inyangay
di kánni Jesus en essa a bulol a hinayup.
33 Pinalakad ni Jesus en dimonyo sakay pag-
daka a nakapagupos en bulol. Minagtaka
en tolay hidi sakay kinagi di, "Maski ni
nengkan ay awan palla ti nangyari a kona
haád ti Israeliday!" 34 Peru kinagi nen
Pariseo hidi, "En pinunu nen dimonyo hidi
i nangatáddid dikona ti kapangyariyan a
magpalayas ten dimonyo hidi."

Nahabag ti Jesus ten Tolay hidi

35 Linebut ni Jesus en atanan a banuwan
sakay baryu haud. Nagtoldu siya ten sina-
goga di sakay impangaral na ten sinagoga
en Maganda a Bareta tungkul ten pághari
nen Diyos. Pinagpiyya na bi en atanan a
tolay a tehud a saket. 36 Dikona a ketan
ni Jesus en makpal a tolay, ay nahabag
siya dikodi gapu mabalisa hidi sakay awan
hidi ti mapagagidan ti tulung, kumán hidi
a tupa a awan ti magalaga. 37 Kaya kinagi
na ten disepulus na hidi, "Makpal dán a
gapasán, peru sasangan la en maggapas.
38 Ipagdasal moy ten makákkao ten gapasán
a mángpaangay siya ti makpal a mágga-
pas."

10

En Sapulu ay ti Duwwa a Apostol
(Mc. 3:13-19; Lu. 6:12-16)

1 Nadid ay dinulawan ni Jesus en disepu-
lus na hidi sakay inatáddan na hidi ti ka-
pangyariyan a magpalayas ti mágkadukás a
ispiritu sakay magpapiyya ten tehud hidi a
saket. 2 Hidi iddi en ngaran nen sapulu ay ti
duwwa a apostol: en purumeru ay ti Simon
a ngángngaranan a Pedro, sakay ti Andres
a kapatkaka na, de Santiago ay ti Juan a
anak ni Zebedeo; 3 ti Felipe, ti Bartolome,
ti Tomas, sakay ti Mateo a mágsinger ti
buwes; ti Santiago a anak ni Alfeo, sakay ti
Tadeo. 4 Ti Simon a Makabanuwan sakay ti
Judas Iscariote, a nángtokyon kánni Jesus.

Inutusan ni Jesus en Sapulu ay ti Duwwa
(Mc. 6:7-13; Lu. 9:1-6)

5 Inutusan hidi ni Jesus sakay binilin na
hidi ti kona háddi, "Dyan kam umangay
ten lugar nen Hentil hidi oni hádya man
a banuwan nen Samaritano hidi. 6 Nan
aryokán moy en nágketawtaw hidi a tupa,
ten tolay hidi nen Diyos ti Israel. 7 Ipangaral
moy dikodi a adeni dán a dumemát en
kahariyan dilanget. 8 Pagpiyyaán moy en
tehud hidi a saket sakay biyagán moy en
patay hidi. Pagpiyyaán moy bi en kinetong
hidi, sakay palayasán moy en dimonyo hidi.
Nakatanggap kam ti tulung a awan ti bayad.
Kaya tumulung kam bi a awan ti bayad.
9 Dyan kam magbalon ten lakad moy ti pilak,
gintu, silber oni tangsu, 10 dyan kam bi
magbalon ti paglewasan moy, riserba a san-
dalyas oni sarukud, gapu en tarabahador ay

karapatdapat a tumanggap ten bagay hidi a
kabiyagan na.
11 "Hádyaman a banuwan oni baryu en
angayan moy ay magaryok kam ti tolay a
karapatdapat a páktulusan, sakay tumulos
kam haud hanggan a awan kam lumakad ti
lugarid a iyud. 12 Kássáddáp moy ten bilay
a tulusan moy ay kagiyán moy a, 'Nakuwan
ay maghari en kapayapaan ti bilayid a iyád!'
13 Ni awan maganda en pángtanggap diko-
moy nen makábbilay ay bawiyán moy en
págbati moy a kapayapaan dikodi. Peru ni
maganda en pángtanggap di dikomoy ay
dyan moy dán bawiyán. 14 Peru ni awan
kam tanggapán oni sanigán nen tolay hidi
ten essa a bilay oni banuwan ay lumakad
kam sakay ipagpag moy en alikabuk ten
babásset moy. 15 Kagiyán ku dikomoy, a
ten Aldew nen Pághatul ay mas madággi
en parusa nen tolay hidi a awan nangtang-
gap dikomoy ti banuwanid a iyud nan ten
parusa a dinanas nen taga-Sodoma sakay
nen taga-Gomorra hidi.

En Pademát hidi a Pággusig
(Mc. 13:9-13; Lu. 12:12-17)

16 "Tandaan moy: utusan takam a kumán
a tupa ten ditángnga nen asu hidi ti talon.
Kaya magin matalinu kam a kona ten biklat
sakay magin maamu a kona ten kalapati.
17 Magingat kam gapu tehud a mangdikáp
dikomoy sakay ikasu di kam, sakay haplitán
di kam ten sinagoga di hidi. 18 Gapu dikoku
ay ikasu di kam ten gubernador hidi sakay
ten hari hidi tánni magpatunay kam dikodi
sakay ten Hentil hidi ten Maganda a Bareta.
19 Ti odasid a iyud ay dyan kam mabalisa
ni ánya kagiyán moyid, oni ni konya kam
a magpatunay. Gapu ipagkaluub dikomoy
ni ánya i dapat moyid a kagiyán. 20 Gapu
bakán a sikam en magupos nan en Ispiritu
nen Ama moy ten pamamag-itan moy.
21 "Itokyon nen kapatkaka na en sadili
na a kapatkaka tánni pabunu, kona bi hud
gamitánnid ten ama ten anak na; sakay
labanan nen anak hidi en dáddikál di hidi
sakay pabunu di hidi. 22 Kaiyamutan kam
nen atanan gapu ten págsunud moy dikoku.
Peru en manatili a matapat dikoku hanggan
ten katapusan ay maligtas. 23 Ni usigán di
kam ten essa a banuwan ay guminan kam
ten kadeni na a banuwan. Tandaan moy,
"Awan moy palla naangayan en atanan a
banuwan ti Israel ay dumemát dán en Anak
nen Tolay."
24 "Awan ti disepulus a mas mataas nan
en maistu na, sakay awan ti alipin a mas
mataas ten amu na. 25 Dapat a masiyaan
en disepulus a magkakona ten maistu na,
sakay en alipin a magkakona ten amu na.
Ni en ama ay nginaranan di a Beelzebul, ay
lalu di a laitán en kabilay na hidi."

En Dapat a Kantingan
(Lu. 12:2-7)

26 "Kaya dyan kam manteng dikodi.
Atanan a netagu ay meluwas sakay atanan
a sekretu ay matukuyan. 27 En kagiyán ku
dikomoy ten kadiklámman ay ikagi moy a
ruway ten demlag. Sakay en nasanig moy
a anasas ay ipákraw moy ten matolay a
lugar. 28 Dyan moy kantingan en makabunu
hidi ten bággi peru awan makabunu ten
kaluluwa. Nan en dapat moy a kantingan
ay en Diyos a makabunu ten bággi sakay ten
kaluluwa ti impiyerno. 29 Awan beman en
duwwa a dignás ay tunay la ti kamuraan ni
ilaku? Konapamanhud ay awan hidi matay
ni awan kaluuban nen Ama moy. 30 Maski
sikam, tukoy nen Diyos ni sangan bilangid
ni buuk moyen. 31 Kaya dyan kam manteng
gapu mas mahalaga kam nan en dignás
hidi."

En Káttenggi kánni Cristo
(Lu. 12:8-9)

32 "Ni deyaman en mangtenggi dikoku ten
atubengán nen katolayan ay tenggiyán ku
bi ten atubengán nen Ama ku dilanget.
33 Peru ni deyaman en mángkasaniki dikoku
ten atubengán nen katolayan ay, ikasaniki
ku bi ten atubengán nen Ama ku a ked
dilanget."

Bakán a Kapayapaan nan Ispada
(Lu. 12:51-53; 14:26-27)

34 "Dyan moy isipán a ummangayák háddi
tánni magtawid ti kapayapaan; nan um-
mangayák háddi tánni magtawid ti ispada
bakán a kapayapaan. 35 Ummangayák háddi
tánni paglabanán en anak a lállaki sakay en
ama na, sakay en anak a bábbi sakay en ina,
sakay en magkatugngan a bábbi. 36 Sakay en
magin kadima nen essa a tolay ay en sadili
na dán a kabilay."
37 "Ni deyaman en mangmahal ten ama
na oni ten ina na ti mas higit dikoku

ay awan karapatdapat dikoku. Sakay en
mangmahal ten anak na ti mas higit dikoku
ay awan karapatdapat dikoku. 38 Sakay ni
deyaman en awan mangbáklay ten kudus
na sakay sumunud dikoku ay awan karap-
atdapat dikoku. 39 Ni deyaman en magingat
ten biyag na ay mawanan ti biyag. Peru
en mawanan ti biyag alang-alang dikoku ay
siya en magkahud ti biyag."

En Piremyu hidi a Gubwat ten Diyos
(Mc. 9:41)

40 "Ni deyaman en mangtanggap diko-
moy ay sikán tinanggap diyid. Sakay
en mangtanggap dikoku ay en nangutus
dikoku i tinanggap diyid. 41 Ni deyaman
en mangtanggap ten essa a propeta gapu
siya ay propeta ay makatanggap ti pire-
myu a nelaan para ten essa a propeta.
Sakay ni deyaman en mangtanggap ten
tolay a matuwid gapu siya ay matuwid ay
makatanggap ti piremyu a nelaan para ten
matuwid a tolay. 42 Kagiyán ku dikomoy,
a ni deyaman en mangatád ti maski essa
a basu a malamig a dinom ten essa ti hidi
iyád a mágkababa a tolay gapu disepulus ku
hidi, ay siguradu a makatanggap ti piremyu
a gubwat ten Diyos."

11

En Inutusan hidi ni Juan a Mágbinyag
(Lu. 7:18-35)

1 Nadid, káttapos ni Jesus a magbilin ten
sapulu ay ti duwwa a disepulus ay lum-
makad siya tánni magtoldu sakay mangaral
bi ten banuwan hidi haud.
2 Ti Juan a Mágbinyag ay nakapiresu
ti panahunid a iyud. Nabareta na en
gággamitán hidi ni Cristo, kaya inutusan
na en sangan ten disepulus na hidi 3 tánni
magtanung, "Siko beman en áorayán mi a
dumemát, oni maguray kami pa ti agum?"
4 Tummábbig ti Jesus, "Sumoli kam kánni
Juan sakay kagiyán moy dikona en nasanig
moy sakay en netan moy. 5 Naketa en
burák hidi, sakay nakapaglakad dán en pi-
lay hidi. Nagpiyya en kinetong hidi, sakay
makasanig dán en bángngág hidi. Nabiyag
en patay hidi sakay en Maganda a Bareta ay
netoldu dán ten mágkahirap hidi a tolay.
6 Pinagpala en tolay hidi a awan magduda
dikoku!
7 Nadid ten kállakad nen disepulus hidi
ni Juan ay kinagi ni Jesus ten tolay hidi en
tungkul kánni Juan, "Ánya beman en asaan
moy a ketan ten dikona a ummangay kam
ten kaparangan? Essa beman a waget ni
kugun a idáppay-dáppay ni parás? 8 Ánya
beman a talaga i gustu moyid a ketan? Para
maketa la ti tolay a magbadu ti mahal?
En magbadu ten kona hidi haud ay ketan
ten palasyu hidi nen hari. 9 Ánya beman a
talaga i gustu moyid a ketan? Awan beman
gustu moy a maketa ti propeta? Tama kam,
peru ti Juan ay mas higit pa nan ten essa a
propeta. 10 Ti Juan en kinagi nen Kasulatan
a, 'Tehudák a inutusan a mágdipalongu
dikomu; ihanda na en paglakadan mu.'
11 Tandaan moy, mas mataas ti Juan nan ten
deyaman a tolay a neenak ti munduwiday.
Peru en kababaan ten kahariyan dilanget
ay mas mataas nan ti Juan. 12 Sapul dikona
mangaral ti Juan a Mágbinyag a hanggan
nadid, en kahariyan dilanget ay pilit a sád-
dáppán nen tolay hidi a marahas. 13 Gapu
bagu a dummemát ti Juan, en propeta hidi
sakay en Kasulatan ni Moises en nagpa-
hayag tungkul ten kahariyan. 14 Ni mani-
wala kam ti iyád a pahayag, ay ti Juan dán
ngani en Elias a impangaku a dumemát.
15 Mágsanig en tehud a págsanig.
16 "Hádya ku a iparehu en tolay hidi nadid
a panahun? Kumán hidi a en anak hidi a
mágggetnud ten karsada a mágdadulawán
ten kaayam di. 17 'Tinugtugan mi kam ti
plauta, peru awan kam nagsayaw! Nag-
patugtug kami ti pangluksa peru awan kam
naglungkut!' 18 Gapu netan di ti Juan a
magkulásyon sakay awan uminom ti alak,
sakay en kagi di ay, 'Hinayup i tolayen!'
19 Netan di bi en Anak nen Tolay a kuman
sakay uminom, sakay kinagi di bi, 'Ilingán
moy i tolayen! Maunas, lasinggeru, sakay
amigu nen mágsinger hidi ti buwes sakay
makasalanan. Konapamanhud, en karu-
nungan nen Diyos ay mapatunayan a tama
ten pamamag-itan nen gamet na hidi."

Babala ten Banuwan hidi a Awan Magsisi
(Lu. 10:13-15)

20 Káttapos ay pinagkagiyan ni Jesus en
banuwan hidi a naketa ten makpal a himala
a ginamet na haud gapu awan hidi nag-
sisi sakay ummadág ten kasalanan di hidi.
21 Kinagi na, "Kakakagbi kam a taga-Corazin

hidi! Kakakagbi kam a taga-Bethsaida hidi!
Gapu ni ginamet ti Tiro sakay Sidon en
himala hidi a ginamet haán dikomoy, ay
nalay dán nakuwan hidi a nagbadu ti kostal
sakay nággetnud ten abu bilang tanda nen
págsisi di." 22 Kagiyán ku dikomoy a ten
Aldew nen Pághatul ay mas madággi en
parusa moy nan ten parusa a madanas
nen taga-Tiro hidi sakay taga-Sidon hidi.
23 Sakay sikam a taga-Capernaum hidi gustu
moy a itaas en sadili moy a hanggan di-
langet peru mebagsak kam a hanggan ten
patay hidi! Gapu ni ti Sodoma a nangyari
en ginamet ku hidi a himala haán nakuwan
ay ked palla i banuwanid a iyud a hanggan
nadid. 24 Kagiyán ku dikomoy a ten Aldew
nen Pághatul ay mas madággi en parusa
dikomoy nan ten taga-Sodoma hidi.

Umadeni Kam Dikoku sakay Umimang
(Lu. 10:21-22)

25 Ti panahunid a iyud ay kinagi ni Jesus,
"Ama, Panginoon nen langet ay ten luta,
magpasalamaták dikomu gapu inlihim mu
i bagayid a hidi iyád ten mágkarunung
sakay mágkatalinu, sakay impahayag mu
ten tolay hidi a en kaluuban di ay kumán a
anak. 26 Opo, Ama gapu iyud en kagustuwan
mu."
27 "Inyatád dán dikoku nen Ama en
atanan a bagay. Awan ti makatenggi
ten Anak nan en Ama la, sakay awan ti
makatenggi ten Ama nan en Anak la sakay
en pinili hidi nen Anak a pángpahayagan
na."
28 "Umadeni kam dikoku, atanan moy
a mahirapan dán sakay madággiyan
ten karga moy, ta paimangán takam.
29 Magpasakup kam sakay magadal dikoku.
Gapu mabaiták sakay mapagpakumbabaák
sakay makaimang en kaluluwa moy. 30 Gapu
alistu a sunudán en utus ku hidi sakay
magaan la en pagamet ku hidi.

12

En Tanung Tungkul ten Aldew nen Kái-
mang
(Mc. 2:23-28; Lu. 6:1-5)

1 Nadid ten essa a Aldew nen Káimang,
ay nagtalib de Jesus sakay en disepulus na
hidi ten katriguwan. En disepulus na hidi
ay minagaláp kaya nagkádtor hidi ti trigo
sakay nagkássel hidi. 2 Ten dikona a ketan
hidi nen sangan a Pariseo hidi ay kinagi
di kánni Jesus, "Ilingán mu i gagamitán
ni disepulus muwen hidi. Mahigpit iyán
a bawal ten Kautusan ten Aldew nen Kái-
mang!" 3 Tummábbig ti Jesus, "Awan moy
beman nabasa en ginamet ni David dikona
nagaláp siya sakay en kaguman na hidi?"
4 Summáddáp siya ten bilay nen Diyos sakay
kumman ten tinapay a alay sakay pinakan
na bi en kaguman na hidi. Labag ten
Kautusan en ginamet di gapu en padi la hidi
i maariyid a kuman ti iyud. 5 Sakay awan
moy palla beman nabasa ten Kautusan a
en padi hidi ay magtarabahu ten Templo
maski ni Aldew nen Káimang? Labag iyád
ten Kautusan, peru awan hidi nagkasala.
6 Kagiyán ku dikomoy, a tehud háddi a mas
dakila nan en Templo. 7 Ni maintendiyan
moy nakuwan la i kahuluganid ni iddi,
'Habag gustu kuwid, bakán a en alay moy,'
ay awan moy nakuwan hinatulan en awan
hidi ti kasalanan. 8 Gapu en Anak nen Tolay
ay Panginoon nen Aldew nen Káimang."

En Lállaki a awan Makaarikad en Essa na a
Lima
(Mc. 3:1-6; Lu. 6:6-11)

9 Káttapos ay lummakad ti Jesus sakay
ummangay siya ten sinagoga. 10 Tehud
haud a essa a lállaki a en essa na a lima
ay awan makaarikad. Tehud bi haud a
sangan a tolay a magaryok ti pagkakataun a
mabintang di ti Jesus. Tinanung di ti Jesus,
"Maari beman ten Kautusan a magpapiyya
ten Aldew nen Káimang?"
11 Tummábbig ti Jesus, "Ni mara essa
dikomoy ay tehud a tupa a matápduk ten
bal-ung ten Aldew nen Káimang, awan moy
beman iyud iyawas? 12 Mas mahalaga en
essa a tolay nan en essa a tupa! Kaya awan
labag ten Kautusan a maggamet ti maganda
ten Aldew nen Káimang." 13 Káttapos ay
kinagi na ten lállaki, "Iyolnat mu i lima
muwen." Inyolnat ngani nen lállaki en lima
na sakay nagpiyya siya. 14 Peru en sangan
ten Pariseo hidi a ked haud ay lummakad
sakay nagplanu hidi ni konya di a pabunu
ti Jesus.

En Tagapagserbi hidi a Pinili nen Diyos

15 Nadid, ten dikona a matukuyan ni Jesus
en planu di ay lummakad siya. Makpal
a tolay en ummunud dikona sakay pinag-
piyya na en atanan a tehud hidi a saket.

16 Peru mahigpit na hidi a binilinan a dyan
di ibareta en tungkul dikona. 17 Nangyari
iyud tánni matupad en kinagi nen Diyos ten
pamamag-itan ni propeta Isaias a,
18 "Ked háddi en pinili ku a magserbi dikoku.
Mahal ku siya, sakay masayaák a tarud
dikona.
Iyatád ku dikona en Ispiritu ku,
sakay siya en magpatupad ti kataru-
ngan ten bansa hidi.
19 Awan siya mákpagtalu oni mákdima,
oni magboses ten kakarsada hidi.
20 Awan na paghirapán en mágkahina hidi a
tolay,
sakay mabait siya ten awan hidi ti pag-
asa,
hanggan a magtagumpay en katarungan.
21 Sakay magtiwala en atanan a tolay
dikona."

Ti Jesus sakay ti Beelzebul
(Mc. 3:20-30; Lu. 11:14-23)

22 Káttapos ay inyangay nen tolay hidi
kánni Jesus en lállaki a burák sakay bulol
gapu hinayup. Pinagpiyya siya ni Jesus
kaya nakapagupos sakay naketa dán. 23 Kaya
nagtaka en makpal a tolay sakay namagta-
nungan hidi, "Siya dán wád en áorayán tam
a Anak ni David?" 24 Ten dikona a masanig
iyud nen Pariseo hidi ay kinagi di, "Maka-
pagpalayas ti dimonyo i tolayid a iyán gapu
ti Beelzebul a pinunu nen dimonyo hidi
i nangatáddid dikona ti kapangyariyan."
25 Peru tukoy ni Jesus en ked ten isip di kaya
kinagi na dikodi, "En essa a bansa a mahati-
hati sakay maglaban-laban ay bumagsak.
Sakay en banuwan oni pamilya a maglaban-
laban ay mawasak. 26 Ni palayasán ni Sa-
tanas ti Satanas ay di kalabanán na en
sadili na! Konya na nadid a mapanatili en
kahariyan na? 27 Ni makapagpalayasák ti
dimonyo ten pamamag-itan ni Beelzebul,
deya nadid en nangatád ti kapangyariyan
ten tagasunud moy hidi a makagamet ti
konahud? Kaya hidi dán bi en magpatunay
a talaga a liwat kam! 28 Peru ni en Ispiritu
nen Diyos en nangatád dikoku ti kapang-
yariyan a makapagpalayas ti dimonyo, ay
siya iyád katunayanid a dummemát dán
dikomoy en pághari nen Diyos."

29 "Konya a masáddáp sakay mapag-
takawan en bilay nen essa a mabegsák a
tolay ni awan siya punguwán? Ni mapungu
dán ay maari dán a mapagtakawan en bi-
lay na. 30 Ni deyaman en awan kumampi
dikoku ay kontra dikoku. Sakay en awan
tumulung dikoku a magipun ten tolay hidi,
ay magkalat ti tolay. 31 Kagiyán ku diko-
moy, a mapatawad en atanan a kasalanan
maski en páglapastangan ten Diyos, peru
en páglapastangan ten Banal a Ispiritu ay
awan dán mapatawad. 32 Ni deyaman en
magupos kontra ten Anak nen Tolay ay ma-
patawad, peru en magupos kontra ten Ba-
nal Ispiritu ay awan mapatawad maski na-
did a panahun oni ten panahun a dumemát.

Matenggi en Kayu ten Pamamag-itan nen
Bunga Na
(Lu. 6:43-45)

33 "Ni maganda en ponan nen kayu ay
maganda bi en bunga na. Peru ni madukás
en ponan nen kayu ay madukás bi en
bunga na. Gapu matukuyan en kayu ten
pamamag-itan nen bunga na. 34 Sikam a lahi
hidi ni biklat! Konya kam a makapagupos
ti maganda a bagay ni mágkadukás kam a
tolay? Gapu ni ánya en ked ten pusu moy ay
iyud labi en lumuwas ten ngusu moy. 35 En
maganda a tolay ay makapagupos ti mag-
anda gapu maganda en lasán nen pusu na.
Madukás en kagiyán nen essa a tolay gapu
madukás en lasán nen pusu na. 36 "Tandaan
moy, ten Aldew nen Pághatul ay tábbigan
nen tolay en bawat upos a awan ti seserbi
a kinagi na. 37 Gapu mahatulan kam oni
maligtas kam ayun ten kinagi moy."

Inaryokan di ti Jesus ti Himala
(Mc. 8:11-12; Lu. 11:29-32)

38 Nadid en sangan ten tagapagtoldu hidi
nen Kautusan sakay en Pariseo hidi ay um-
madeni kánni Jesus sakay kinagi di dikona,
"Maistu, mángpeta ka pay dikomi ti hi-
mala." 39 Tummábbig ti Jesus, "Sikam a lahi
ni mágkadukás a tolay! Magaryok kam ti
himala peru awan ti ipeta dikomoy maliban
ten nangyari kánni propeta a Jonas. 40 Ni
konya a ti Jonas ay nágyan ti tállu aldew
ay ti tállu a gibi ten tiyan nen tunay ti
kadikál a ikan, ay kona bi hud en Anak
nen Tolay a mágyan ti tállu a aldew ay ti
tállu a gibi ten disalad nen luta. 41 Ten
Aldew nen Pághatul ay tumaknág en taga-
banuwan hidi a Ninive kontra ti lahiyid a
iyád, gapu nagsisi hidi káttapos a mangaral
ti Jonas dikodi. Peru mas mataas kánni

Jonas en ked háddi nadid. 42 Ti aldewid a
iyud, ay tumaknág bi en Raina a gubwat ti
Sheba kontra ti lahiyid a iyád, gapu gubwat
pa siya ten ontok ni munduwiday tánni
sanigán na la en karunungan ni Solomon,
peru mas mataas kánni Solomon en ked
háddi nadid."

En Kássoli nen Madukás a Ispiritu
(Lu. 11:24-26)

43 "Ni umibut en madukás a ispiritu ten
bággi nen essa a tolay ay maglebut iyud ten
mamadi a lugar ta magaryok ti maimangan
na. Ni awan siya ti ketan ay 44 kagiyán
na, 'Soliyák ten tolay a ginubwatan ku.'
Ten kássoli na ay ketan na iyud a awan ti
lasán, malinis sakay maayus. 45 Kaya sumoli
siya sakay mángkuyug pa siya ti pittu a
ispiritu a mas madukás pa dikona. Sakay
summáddáp hidi a mágyan haud. Kaya en
magin kalagayan ni tolayid a iyud ay mas
madukás nan ten dati na a kalagayan. Kaya
konahud i mangyariyid ti lahiyiday hidi a
mágkadukás."

En Ina sakay en Kákkapatkaka ni Jesus
(Mc. 3:31-35; Lu. 8:19-21)

46 Mentras a mangaral ti Jesus ten kato-
layan ay dummemát en ina na sakay en
kákkapatkaka na. Maguray hidi ten luwas
sakay gustu di siya a makauron. 47 [Tehud a
nagkagi dikona, "Ked ti luwason de ina mu
ay ten kákkapatkaka mu hidi, ta gustu di ka
a makauron."] 48 Peru kinagi ni Jesus, "Deya
beman i ina kuwid sakay i kákkapatkaka
kuwid hidi?" 49 Intoldu ni Jesus en disepulus
na hidi sakay kinagi na, "Hidi iddi i ina
kuwid sakay kákkapatkaka ku hidi. 50 Gapu
ni deyaman en sumássunud ten kaluuban
nen Ama ku a ked dilanget ay siya en ina ku
sakay kákkapatkaka ku."

13

En Talinhaga Tungkul ten Mágsabug
(Mc. 4:1-9; Lu. 8:4-8)

1 Nadid, ti aldewid a iyud ay lummuwas ti
Jesus ten bilay sakay angay siya nággetnud
ten gilid nen minalnu. 2 Sakay pinalebu-
tan siya nen tunay ti kakpal a tolay kaya
summakay siya ten abeng. Ummetnud siya
sakay nagtoldu ten katolayan a mágtaknág
ten gilid nen minalnu. 3 Tinolduwan na
hidi ti makpal a bagay ten pamamag-itan ni
talinhaga, kinagi na, "Tehud a essa a tolay
a angay nagsabug. 4 Ten págsabug na ay
tehud a bine a neragrag ten adeni nen di-
lan, dummemát en ibun hidi sakay tinoktok
di iyud. 5 Tehud bi a bine a neragrag ten
luta a mabatu. Gapu malapes la en luta ay
alistu a nagtubu en bine. 6 Peru ten dikona a
masinagan ti mahigpit ay minalanás, gapu
madibabew la en gamot na hidi. 7 Tehud bi
a bine a neragrag ten kasaetan; lummagu
en kasaetan sakay nailongan en bine a ner-
agrag haud. 8 Peru en bine hidi neragrag
ten matabi a luta ay nagbunga ti tágdadatos
a butil, tehud a tággi-ánnám a pulu, sakay
tehud a tágtatállu a pulu a butil en bawat
ohay. 9 Mágsanig en tehud a págsanig."

En Paksa nen Talinhaga
(Mc. 4:10-12; Lu. 8:9-10)

10 Ummadeni en disepulus hidi ni Je-
sus sakay tinanung di siya, "Bakin patal-
inhaga en págtoldu mu ti tolayen hidi?"
11 Tummábbig ti Jesus dikodi, "Ingkaluub
dikomoy en karapatan a maintendiyan en
lihim tungkul ten kahariyan dilanget, peru
awan iyád nepagkaluub dikodi. 12 Gapu en
tehud dán ay maátdenan pa, sakay suma-
gana. Peru en awan ay maski ni sabadit a
ked dikona ay alapán pa. 13 Kaya a patalin-
haga ni magtolduwák dikodi ay gapu maski
ni umileng hidi ay awan hidi maketa sakay
mágsanig hidi peru awan hidi ti masanig
oni maintendiyan. 14 Natupad ngani dikodi
en kinagi ni propeta Isaias a,

Mágsasanigán kam man a mágsasanigán
peru awan kam makaintendi,
Umileng kam man a umileng ay awan
kam bi maketa.
15 Gapu nagin maktug dán en ulu ni tolayi-
day hidi;
mahirap a makasanig en babángbáng
di,
sakay ingkáddám di en matamata di,
ni awan di ginamet iyud ay naketa dán
nakuwan en matamata di,
nakasanig en babángbáng di,
nakaintendi en iisip di,
sakay nagsoli hidi dikoku,
sakay pinagpiyya ku hidi.'

16 "Peru sikam, ay pinagpala kam gapu en
mata moy ay maketa sakay en bángbáng
moy ay makasanig! 17 Tandaan moy, makpal
a propeta sakay matuwid a tolay en masor
a maketa ten ketan moy sakay masor a

makasanig ten masanig moy, peru awan di
iyud netan sakay nasanig."

En Paliwanag Tungkul ten Mágsabug
(Mc. 4:13-20; Lu. 8:11-15)

18 "Nadid ay sanigán moy en kahulugan
nen talinhaga tungkul ten mágsabug. 19 En
mágsanig hidi ten mensahi tungkul ten
pághari nen Diyos peru awan na iyud in-
tendiyán ay kona ten bine hidi a neragrag
ten adeni nen dilan. Dumemát en Madukás
sakay ibutan na ten isip di en mensahi a
nasanig di.
20 "En neragrag ten luta a mabatu ay en
tolay a nágsanig ten mensahi. Masaya siya
sakay pagdaka na iyud a tinanggap 21 peru
awan tinumiim en mensahi ten pusu na.
Awan nagnalay ay dummemát en pághirap
sakay pággusig gapu ten mensahi, pagdaka
na a inadággan en pánnampalataya na.
22 "En bine hidi a neragrag ten kasaetan
ay mángpeta ten tolay hidi a nágsanig ten
mensahi peru gapu ten kákkabalisa ten
makpal a bagay sakay ten kákkasor ten
kayamanan, ay nawanan ti lugar en men-
sahi ten pusu di kaya awan nagbunga.
23 "En kaparehu nen bine hidi a nera-
grag ten matabi a luta ay en tolay hidi a
nágsanig sakay nangintendi ti mapiyya ten
mensahi kaya nagbunga ti sagana, tehud a
tággidatos, tehud bi a tággi-ánnám a pulu,
sakay tehud bi a tágtatállu a pulu."

En Talinhaga nen Kalamonan ten Ka-
parayan

24 Nángkagi pa ti Jesus dikodi ti essa a
talinhaga. Kinagi na dikodi, "En kahariyan
dilanget ay kona ten essa a tolay a nagsabug
ti maganda a bine ten uma na. 25 Essa
a gibi, mentras a tidug en tolay hidi, ay
dummemát en kadima na, nángsabug ti
madukás a lamon ten kaparayan, káttapos
ay lummakad. 26 Ten dikona a tummubu
en paray sakay nagbunga ay lummitaw bi
en madukás a lamon. 27 Kaya ummadeni
en utusan hidi nen makákkao sakay kinagi
di dikona, 'Awan beman a maganda a bine
en insabug mu ten uma mu? Bakin mala-
mon dán ben nadid?' 28 Tummábbig en
makákkao, 'Essa a kadima i nanggamitid
ti iyán.' Sakay kinagi nen utusan na hidi,
'Gustu mu beman a bagután mi dán en
lamon hidi?' 29 Tummábbig siya, 'Dyan moy,
bakay pati paray ay mabagut moy.' 30 'Basta
pabayan moy la hidi a parehu a lumagu
hanggan ti sákgapasid. Ti sákgapasid ay
kagiyán ku ten mággapas hidi a ipunán di
pa en kalamonan sakay bádbáddán di sakay
tutudán. Sakay en paray hidi ay ipunán ten
budega ku." '

En Talinhaga Tungkul ten Bukál nen Mus-
tasa
(Mc. 4:30-32; Lu. 13:18-19)

31 Nadid ay essa dámman a talinhaga en
kinagi ni Jesus dikodi, "En kahariyan di-
langet ay kona ten essa a bukál nen mustasa
a immula nen essa a tolay ten uma na.
32 Kabaditan iyád ti atanan a bukál, peru ni
magtubu dán ay kadikállan iyád ten atanan
a mula. Dumikál iyád a kona ten kayu sakay
maari a mapaglobunan nen ibun hidi en
pinge-pinget na."

En Talinhaga Tungkul ten Págpaalsa
(Lu. 13:20-21)

33 Kinagi na dikodi en essa dámman a
talinhaga. "En kahariyan dilanget ay kona
ten págpaalsa a inhalu nen essa a bábbi
ten tállu dáddekál a takal a arina, kaya
ummalsa en minasa a arina."

En Pággamit ni Jesus ti Talinhaga
(Mc. 4:33-34)

34 En atanan a kinagi ni Jesus ten tolay
hidi ay purus a patalinhaga sakay awan
siya ti intoldu dikodi a bakán a patalinhaga.
35 Kaya natupad en kinagi nen propeta:
"Magupusák dikodi ten pamamag-itan ni
talinhaga,
ipahayag ku dikodi en bagay hidi a
nelihim sapul pa dikona a lalangán
i munduwiday."

En Kahulugan nen Talinhaga Tungkul ten
Lamon ten Kaparayan

36 Káttapos ay linakadan ni Jesus en tolay
hidi sakay summáddáp siya ten bilay. Um-
madeni dikona en disepulus na hidi sakay
kinagi di, "Ipaliwanag mu pay dikomi ni
ánya en talinhaga tungkul ten madukás a
lamon ten kaparayan." 37 Tummábbig ti
Jesus, "En mágsabug ti maganda a bine
ay en Anak nen Tolay, 38 en uma ay i
munduwiday. En mágkaganda a bine ay en
tolay hidi a kabilang ten kahariyan sakay
en mágkadukás a lamon ay en tolay hidi
a kabilang ten Madukás. 39 En kadima a
nagsabug ti lamon ten kaparayan ay en

diyablo. Sakay en panahun nen sákgapas
ay en katapusan ni munduwiday. Sakay en
mággapas hidi ay en anghel hidi. 40 Ni konya
a en lamon hidi ay ipunán sakay tutudán,
kona bi hud i mangyariyid ten katapusan ni
munduwiday. 41 Utusan nen Anak nen Tolay
en anghel na hidi a ipunán a gubwat ten
kahariyan na en atanan a nagin dahilan nen
págkasala sakay en atanan a mággamet ti
madukás. 42 Sakay ibut di hidi ten maggerab
a apoy sakay haud hidi a mágsasangitán
sakay mággaaduyán ten hirap di. 43 Peru en
mággamet hidi ti matuwid ay magdemlag a
kumán a aldew ten kahariyan nen Ama di.
Mágsanig en tehud a págsanig!"

En Nakatagu a Kayamanan

44 "En kahariyan dilanget ay kona ten
kayamanan a nekali ten essa a uma. Nadid
ay nekaliyan iyud nen essa a tolay sakay
tinaporan na a ruway. Gapu ten saya na ay
angay na inlaku en atanan a ari-ariyan na
sakay binali na iyud a uma."

En Perlas a Mahalaga

45 "En kahariyan dilanget ay kona bi ten
essa a nigosyanti a mággaaryokán ti mahal
a kalasi ni perlas. 46 Ten dikona a maketa
dán siya ti essa a mahalaga a kalasi a perlas,
ay angay na inlaku en atanan a ari-ariyan
na sakay binali na iyud."

En Talinhaga nen Panti

47 "En kahariyan dilanget ay kona bi ten
essa a atakdug a panti a ingkalat ten mi-
nalnu sakay nakalap ti sari-sari a kalasi ni
ikan. 48 Nadid ten dikona a makpal dán a
nalap ay hinela di dán ten dinapan. Sakay
nággetnud en tolay hidi tánni piliyán di en
mágkaganda a ikan sakay ibut di en awan ti
serbi a ikan. 49 Kona bi hud ten katapusan
ni munduwiday. Dumemát en anghel hidi
sakay ihiwalay di en makasalanan hidi ten
matuwid hidi. 50 Káttapos ay ibut di en
makasalanan hidi ten maggerab a apoy.
Haud hidi a mágsasangitán sakay mág-
gaaduyán gapu ten hirap di."

En Kayamanan a Bigu sakay Dati

51 Tinanung ni Jesus en disepulus na hidi,
"Naintendiyan moy beman i atananid a
iyád?" "Opo" tábbig di. 52 Sakay kinagi
na dikodi, "Kaya ngani, a en bawat taga-
pagtoldu nen Kautusan a mangtenggi ten
kahariyan dilanget ay kona ten essa a pi-
nunu nen sabilay a magluwas ti bigu hidi
a bagay sakay dati a bagay a gubwat ten
págtaguwan na ti kayamanan."

Awan Tinanggap ti Jesus ti Nazaret
(Mc. 6:1-6; Lu. 4:16-30)

53 Nadid, ten dikona a mekagi dán ni
Jesus hidi iyád a talinhaga ay lummakad
dán siya ti lugarid a iyud. 54 Ummuli siya
ten banuwan na sakay ummangay siya nag-
toldu ten sinagoga hidi haud. Nadid ay nag-
taka en nakasanig hidi dikona. Kinagi di,
"Hádya a nangalap ti karununga i tolayid
a iyán? Konya siya a makagamet ti himala
hidi a bagay? 55 Awan beman a anak iyán
nen karpinteru? Awan beman a ti Maria
en ina na sakay de Santiago, Jose, Simon,
sakay ti Judas en kákkapatkaka na? 56 Sakay
en kákkapatkaka na hidi a bábbi ay mágyan
bi hidi háddi. Hádya na wád a naadal i
atananid a hidi iyán?" 57 Sakay awan di siya
pinaniwalaan.

Kaya kinagi ni Jesus dikodi, "En essa a
propeta ay igalang maski ni hádya, maliban
la ten sadili na a banuwan sakay ten sadili
na a pamilya." 58 Sakay gapu ten awan di
pánniwala dikona ay awan siya naggamet ti
makpal a himala haud.

14

En Kákkatay ni Juan a Mágbinyag
(Mc. 6:14-29; Lu. 9:7-9)

1 Nadid ti panahunid a iyud ay nabareta
ni Herodes a pinunu ti Galilea en tungkul
kánni Jesus. 2 Kinagi na ten upisyal na hidi,
"Siya iyán ti Juan a Mágbinyag a nabiyag a
ruway, kaya tehud siya a kapangyariyan a
makagamet ti himala."

3 Ti Herodes en nangpadikáp kánni Juan.
Pinapungu na sakay impepiresu na gapu
kánni Herodias a kabinga nen kapatkaka
na a ti Felipe. 4 Gapu kinagi ni Juan kánni
Herodes, "Awan tama a kabingaán mu en
kabinga nen kapatkaka mu." 5 Gustu ni
Herodes a pabunu ti Juan kaya la ay man-
teng siya ten Judio hidi, gapu tenggiyán di
ti Juan a essa a propeta.

6 Peru ten dikona dummemát en aldew
nen kákkeenak ni Herodes ay nagkasayaan
hidi. Nagsayaw en anak ni Herodias a
dalaga ten atubengán nen bisita hidi, sakay

minasaya ti hustu ti Herodes. 7 Kaya impan-
gaku na ten dalaga a iyatád na en ányaman
a agidán na. 8 Gapu ten sulsul nen ina na
ay kinagi nen dalaga, “Mahal a hari, gustu
kuwid a iyatád mu dikoku nadid bi ay en
ulu ni Juan a Mágbinyag a nakadátton ti
penggan.” 9 Ten dikona a masanig iyud ni
Herodes ay minalungkut siya ti hustu, peru
gapu ten pangaku na a nasanig nen bisita
na hidi ay inyutus na a iyatád iyud ten
dalaga. 10 Kaya angay na pinaputol en ulu ni
Juan ten págpiresuwan. 11 Sakay indátton di
ten essa a penggan en ulu na sakay inyatád
di ten dalaga; sakay inyangay na bi iyud
ten ina na. 12 Dummemát en disepulus hidi
ni Juan, inalap di en bangkay na sakay
inlábbáng di. Sakay imbareta di kánni Jesus
en nangyari.

Pinakan ni Jesus en Limmang Libu a Tolay
(Mc. 6:30-44; Lu. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

13 Ten dikona mabareta iyud ni Jesus ay
summakay siya ten abeng sakay ummang-
gay ten lugar a awan ti tolay. Dikona
matukuyan iyud nen katolayan ay lum-
muwas hidi ten banu-banuwan di sakay
ummunud hidi kánni Jesus. 14 Ten káddung
de Jesus ten baybay ay netan na en tunay
ti kakpal a tolay. Kinagbiyan na hidi sakay
pinagpiyya na en tehud hidi a saket.
15 Ten dikona a págdiklám dán ay um-
madeni kánni Jesus en disepulus na hidi.
Sakay kinagi di dikona, “Panginoon, ked
kitam ti liblibiday a lugar sakay págdiklám
dán pa bi. Paangayán mu dán i tolayen hidi
ti babaryuwen hidi tánni makabali hidi ti
makan di.” 16 Peru kinagi ni Jesus dikodi,
“Awan di dán kailangan a lumakad. Sikam
mangpakanid dikodi.”
17 Tummábbig hidi, “Awan kitam ti
pagkain, lilimma la a mommon a tinapay
sakay duduwwa a ikan.”
18 Kinagi na dikodi, “Iyangay moy háddi.”
19 Pinággetnud na en tolay hidi ten kalam-
onan. Inalap na en limma a tinapay sakay
en duwwa a ikan, tummangad siya dilanget
sakay nagpasalamat siya ten Diyos. Hinati-
hati na en tinapay sakay inyutus na ten
disepulus na hidi a itagtag iyud ten kato-
layan. 20 Nakakan a atanan sakay nágkabás-
sug. Dikona inipun nen disepulus hidi en
subra a pagkain, ay nakaputat hidi ti sapulu
ay ti duwwa a lákba. 21 Tehud a limmang libu
a kalállakiyan en nakakan, puwera pa ten
kabábbiyan hidi sakay ten anak hidi.

Naglakad ti Jesus ten Dibabew nen Dinom
(Mc. 6:45-52; Jn. 6:15-21)

22 Pagdaka a pinasakay ni Jesus ten abeng
en disepulus na hidi sakay pinágdipalongu
na dán hidi ten dibelyu, mentras a pauliyán
na en tolay hidi. 23 Kállakad nen tolay
hidi ay summangkay siya ten marenggád
a bukid tánni magdasal siya. Mágggeessa
siya haud a ginibi. 24 Ti odasid a iyud, ay
ked dán ditaw en abeng a dáddapáttán nen
dáddekál a tagmák gapu patagbu hidi ten
parás. 25 Ten dikona a kaldiwan dán ay
ummunud ti Jesus dikodi a naglakad ten
dibabew nen dinom. 26 Peru ten dikona a
ketan di a tehud a maglakad ten dibabew
nen dinom ay mineántingan hidi ti hustu.
Impákraw di, “Tehud a anitu!” 27 Peru nagu-
pos a pagdaka ti Jesus, kinagi na, “Dyan
kam manteng, sikán iyád!” 28 Kinagi ni
Pedro, “Panginoon, ni talaga a siko iyán
ay paangayánnák mu haán a maglakad ti
dinomiday.” 29 Tummábbig ti Jesus, “Karon
dán!”
Kaya ummugsad ti Pedro ten abeng a
naglakad ten dibabew nen dinom a patamu
kánni Jesus. 30 Peru ten dikona a ma-
pansin ni Pedro en mabegsák a parás ay
mineántingan siya sakay nagsapul dán a
umállád. “Panginoon, iligtasák mu!” kagi
ni Pedro. 31 Pagdaka siya a ginewat ni Jesus
sakay kinagi na, “Bakin nagalangan ka? Tu-
nay ti kabadit i pánnampalataya muwen!”
32 Ten kássakay di ten abeng ay ummi-
mang en parás. 33 Sakay sinamba siya nen
disepulus na hidi a ked ten abeng. Kinagi
di, “Tunay ngani a siko en Anak nen Diyos!”

Pinagpiyya ni Jesus en Tehud hidi a Saket ti Genesaret
(Mc. 6:53-56)

34 Nadid, ten káarabes di ay dummung
hidi ten lugar a Genesaret. 35 Ten
pákkatenggi nen tolay hidi kánni Jesus ay
angay di imbábbareta ten atanan a babaryu
ti lugarid a iyud kaya inyangay di dikona en
atanan a tehud a saket. 36 Nákkekagbi hidi
kánni Jesus a ni maari ay patawid na ten
tehud hidi a saket maski en garayan la nen
badu na. Sakay en atanan a nakatawid ay
nagpiyya.

15

En Toldu nen Ninunu hidi
(Mc. 7:1-13)

1 Káttapos ay ummangay kánni Jesus en
Pariseo hidi sakay en tagapagtoldu hidi
nen Kautusan a gubwat hidi ti Jerusalem.
Tinanung di siya, 2 "Bakin a labagán ni dis-
epulus muwen hidi en toldu hidi a minana
tam ten ninunu tam hidi. Ni kuman hidi
ay awan hidi magugas a ayun ten utus."
3 Tummábbig ti Jesus, "Bakin a labagán moy
bi en utus nen Diyos gapu la ten kássunud
moy ten intoldu nen ninunu moy hidi?
4 Gapu kinagi nen Diyos, 'Igalang mu en ama
mu ay ten ina mu' sakay, 'Ni deyaman en
manglait ten ama na oni ina na ay dapat
a bunuwán.' 5 Peru itáttoldu moy a, "Ni
kagiyán nen essa a tolay ten ama na oni ina
na a, 'En metulung ku dikomoy ay nealay
ku dán ten Diyos' 6 awan na dán kailangan
a tulungan en ama na. Gapu ten kássunud
moy ten minana moy hidi a toldu ay awan
moy dán pinahalagaan en upos nen Diyos.
7 Sikam a magkukunwari hidi! Tama ngani
en kinagi ni propeta Isaias a tungkul diko-
moy,
8 'En pággalang dikoku ni iyád a banuwan ay
kunwari la,
gapu ten ngusu di la a maggubwat
bakán a ten pusu di.
9 Awan ti kuwenta en págsamba di,
gapu kagi diyid ay gubwat ten Diyos en
itáttoldu di."

En Makapangpadingát ten Essa a Tolay
(Mc. 7:14-23)

10 Nadid ay pinaadeni ni Jesus en tolay
hidi sakay kinagi na dikodi, "Mágsanig kam
sakay intendiyán moy i kagiyán kuwiday.
11 Bakán a en isubu nen tolay en makapang-
padingát dikona ten pangileng nen Diyos
nan en lumuwas ten ngusu na." 12 Káttapos
ay ummadeni kánni Jesus en disepulus na
hidi sakay kinagi di dikona, "Tukoy mu,
nasaketan en Pariseo hidi ten dikona a
nasanig di en kinagi mu!" 13 Tummábbig ti
Jesus, "Bagután en bawat mula a awan im-
mula nen Ama ku a ked dilanget. 14 Pabayan
moy la hidi. Burák hidi a tagagiyya nen
kaparehu di hidi a burák. Sakay ni burák
a tolay i mánggiyyaid ten kaparehu na a
burák ay parehu hidi a matápduk ten áb-
but." 15 Kinagi ni Pedro dikona, "Ipaliwanag
mu dikomi ni ánya i kahuluganid nen talin-
haga." 16 Tummábbig ti Jesus, "Pati beman
sikam ay awan bi makaintendi?" 17 Awan
moy beman tukoy a ányaman a isubu moy
ay tumulos ten tiyan moy sakay lumuwas
labi? 18 Peru en lumuwas hidi ten ngusu ay
naggubwat ten pusu. Iyud i makapangpad-
ingáttid ten essa a tolay. 19 Gapu gubwat ten
pusu nen tolay en mágkadukás a isip, pám-
munu, pángngalunya, págtakaw, págbuli-
buli sakay pággupos ti madukás kontra ten
agum a tolay. 20 Hidi iyád en makapang-
padingát ten essa a tolay. Peru en awan
pággugas ti lima bagu a kuman ayun ten
minana a toldu ay awan makapangpadingát
ten essa a tolay.

En Pánnampalataya nen Bábbi a Taga-Canaan
(Mc. 7:24-30)

21 Lummakad ti Jesus haud sakay umman-
gay ten lugar hidi a adeni ti Tiro sakay
Sidon. 22 Tehud a essa a bábbi a taga-Canaan
a mágyan haud, ummadeni siya kánni Je-
sus sakay magpákraw, "Panginoon a Anak
ni David, kagbiyanák mu! En anak ku a
bábbi ay hinayup sakay pahirapan na siya
ti hustu." 23 Peru awan tumatábbig ti Jesus.
Sakay kinagi dikona nen disepulus na hidi,
"Palakadán mu dán siya, makabángngág
a umunonud dikotam." 24 Tummábbig ti
Jesus, "Inutusanák nen Ama ku a uman-
gay la ten nágketawtaw hidi a tupa ni Is-
rael." 25 Peru angay lummuhud dikona en
bábbi sakay kinagi na, "Panginoon, kag-
biyanák mu a tulungan." 26 Tummábbig ti
Jesus, "Awan dapat a alapán en pagkain
nen anak hidi sakay ipakan ten asu hidi."
27 Tummábbig en bábbi, "Tarud iyán Pangi-
noon, peru maski ni en asu hidi ay ku-
man bi ten mumu a maragrag ten lamisaan
nen amu di." 28 Kaya kinagi ni Jesus ten
bábbi, "Tunay ti kadikál i pánnampalataya
muwen! Mangyari en agidán mu." Ti odas
biyid a iyud ay nagpiyya en anak na.

Makpal a Pinagpiyya ti Jesus

29 Kállakad ni Jesus ti lugarid a iyud,
ay nagsoli siya ten adeni nen Minalnu ti
Galilea. Summangkay siya ten marenggád a
bukid sakay nánggetnud. 30 Sakay nagdemát-
tan en tunay ti kakpal a tolay a tehud hidi
a tawid a pilay, burák, lupug, bulol sakay
makpal pa a tehud a sari-sari a kalasi ni

saket. Inyangay di hidi ten atubengán ni
Jesus sakay pinagpiyya na hidi. 31 Nagtaka
en tolay hidi dikona a ketan di a makaupos
dán en bulol hidi, makapaglakad dán en
lupug hidi, makalakad dán en pilay hidi,
sakay maketa dán en burák hidi. Sakay
nagpuri hidi ten Diyos ni Israel.

Pinakan ni Jesus en Áppat a Libu a Tolay
(Mc. 8:1-10)

32 Nadid ay dinulawan ni Jesus en disepu-
lus na hidi sakay kinagi na dikodi, "Kag-
biyan ku i tolayiday hidi, gapu tállu dán
hidi a aldew a kakaguman tam sakay awan
dán hidi ti makan. Awan ku hidi gustu a
pauliyán a magaláp bakay ni malinug hidi
ti dilanen."
33 Kinagi dikona nen disepulus na hidi,
"Hádya i pangalapan tamid ti pagkain a
para ti kakpal ni tolayen hidi, ked kitam pa
bi ti kaparanganiday?"
34 Tinanung hidi ni Jesus, "Sangan i tina-
pay moyid haán?"
"Pittu a tinapay sakay sasangan a bábba-
dit a ikan," tábbig nen disepulus na hidi.
35 Sakay pinággetnud ni Jesus en tolay hidi
ten luta.
36 Inalap ni Jesus en pittu a tinapay sakay
en sasangan a bábbadit a ikan sakay nag-
pasalamat ten Diyos. Káttapos ay hinati-
hati na iyud sakay inyatád na ten disepu-
lus na hidi tánni itagtag di ten tolay hidi.
37 Atanan di ay nakakan sakay nabássug;
sakay ten dikona a ipunán nen disepulus
hidi en naburay ay nakaputat hidi ti pittu
a lákba. 38 En bilang nen kumman hidi
a lállaki ay áppat a libu awan palla hud
kabilang en kabábbiyan sakay en kaanakan.
39 Sakay dikona a napauli dán ni Jesus en
tolay hidi ay summakay siya ten abeng a
patamu ten banuwan a Magadan.

16

Inagidan Di ti Jesus ti Tanda a Gubwat Dilanget
(Mc. 8:11-13; Lu. 12:54-56)

1 Tehud a sangan ten Pariseo hidi ay
ten Saduseo hidi a ummangay kánni Jesus.
Gustu di siya a purbaan kaya nággid hidi
dikona ti tanda a gubwat dilanget. 2 Peru
kinagi ni Jesus dikodi, "Ti pággapon ay
kagiyán moy a, 'Maganda i panahunid ni
ilaw gapu maganda i langiten.' 3 Sakay
ti dimadimang a tarud ay kagiyán moy
a, 'Maguden nadid, gapu madiklám i lan-
giten.' Tukoy moy a magileng ten tanda
hidi ti langiten, peru awan moy tukoy
en tanda hidi ti nadid a kasalukuyan a
panahun. 4 Sikam a madukás a lahi sakay
awan matapat ten Diyos! Magaryok kam
ti tanda, peru awan ipeta dikomoy maliban
ten tanda a nangyari kánni Jonas!"
Káttapos ni iyud ay lummakad ti Jesus.

En Págpaalsa a Gamit nen Pariseo hidi sakay nen Saduseo hidi

5 Nadid, ten dikona a makaarabes dán
hidi ten dibelyu nen minalnu ay nakalimon
en disepulus hidi a magtawid ti tinapay.
6 Kinagi ni Jesus dikodi, "Magingat kam
ten págpaalsa nen Pariseo hidi sakay nen
Saduseo hidi." 7 Kaya namágguron en dis-
epulus hidi. Kagi di a, "Gapu a awan ki-
tam nagtawid ti tinapay kaya na a kinagi
iyud." 8 Tukoy ni Jesus en pamággurunan
di, "Bakin a pamággurunan moy a awan
kam ti balon a tinapay? Tunay ti kaba-
dit i pánnampalataya moyen! 9 Hanggan
beman nadid ay awan kam palla makain-
tendi? Awan moy beman maalala en limma
a mommon a tinapay a hinati-hati para
ten limmang libu a tolay? Sangan a lákba
a tinapay en subra? 10 Kona bi ten pittu
a mommon a tinapay a para ten áppat a
libu a tolay! Sangan a lákba a tinapay en
subra? 11 Bakin a awan moy maintendiyan
a bakán a tungkul ti tinapay en kinagi ku
dikomoy a magingat kam ten págpaalsa a
gamit nen Pariseo hidi sakay nen Saduseo
hidi!" 12 Sakay naintendiyan di dán a pagin-
gatán hidi ni Jesus ten toldu nen Pariseo
hidi sakay nen Saduseo hidi, bakán a ten
págpaalsa a gággamitán ti tinapay.

En Pahayag ni Pedro Tungkul kánni Jesus

13 Nadid, ten dikona a makademát ti Jesus
ten banuwan a Cesarea a sakup ni Fili-
pos, ay tinanung na en disepulus na hidi,
"Deya kan en Anak nen Tolay, ayun ten
tolay hidi?" 14 Tummábbig hidi, "En kagi
nen agum hidi ay ti Juan a Mágbinyag ka
kan. Kagi biyid nen agum hidi ay ti Elias
ka kan. Sakay tehud pa a magkagi a ti
Jeremias ka kan, oni essa ten propeta hidi."
15 Sakay tinanung na hidi, "Ay sikam ánya bi
i makagi moyid? Deyaák?" 16 Tummábbig
ti Simon Pedro, "Siko ay ti Cristo, en Anak

nen Diyos a biyag." [17] Kinagi ni Jesus dikona,
"Pinagpala ka Simon, a anak ni Jonas! Gapu
iyád a katutuhanan ay awan impahayag
dikomu ni deyaman nan nen Ama ku di-
langet. [18] Sakay kagiyán ku dikomu, a siko
ay Pedro, sakay ti dibabew ni batuwid a
iyád ay ipataknág ku en simbaan ku, sakay
awan ti makapangtalu dikona maski ni en
kapangyariyan nen kamatayan. [19] Iyatád
ku dikomu en susi hidi nen kahariyan di-
langet. En ibawal mu ti lutaiday ay ibawal
bi dilanget, sakay ányaman a payagan mu
ti lutaiday ay payagan bi dilanget." [20] Sakay
mahigpit a binilin na en disepulus na hidi a
dyan di kagikagiyán a siya en Cristo.

En Purumeru a Pángkagi ni Jesus Tungkul ten Kákkatay Na
(Mc. 8:31-9:1; Lu. 9:22-27)

[21] Sapul haud ay kinagi dán ni Jesus ten
disepulus na hidi en mangyari dikona. Ki-
nagi na, "Kailangan a angayák ti Jerusalem
sakay magdanasák ti makpal a hirap ten
lima nen pinunu hidi nen banuwan, ten pi-
nunu nen padi hidi sakay ten tagapagtoldu
hidi nen Kautusan. Bunuwánnák di, peru
ten katállu a aldew ay mabiyagák a ruway.
[22] Peru inakit ni Pedro ti Jesus ti sekretu
la sakay kinagiyan na siya ti kona háddi,
"Panginoon, awan nakuwan iyád payagan
nen Diyos a mangyari! Awan iyád dapat a
mangyari dikomu."
[23] Peru inatubeng siya ni Jesus sakay ki-
nagi na, "Satanas, umadeyu ka dikoku!
Dyan mu pugáddán en kaluuban nen Diyos.
I ked ti isip muwen ay bakán a kaluuban nen
Diyos nan kaluuban nen tolay."
[24] Sakay kinagi ni Jesus ten disepulus na
hidi, "Ni deyaman en masor a sumunud
dikoku ay dapat a limunán na en tungkul
ten sadili na sakay báklayán na en kudus na
sakay mákkuyug dikoku. [25] Ni deyaman en
masor a mángligtas ten biyag na ay siya en
mawanan; peru en mawanan ti biyag alang-
alang dikoku ay siya en magkahud ti biyag.
[26] Ánya i pakinabangid nen essa a tolay ni
makao na i munduwiday ni en kapalit ni
iyud ay en biyag na? Ánya i mebayadid
nen essa a tolay para mesoli dikona en
biyag na? [27] Gapu dumemát en Anak nen
Tolay ten pamamag-itan nen dakila a ka-
pangyariyan nen Ama na sakay kaguman
na en anghel na hidi. Ti panahunid a iyud
ay piremyuwan na en balang essa a tolay
ayun ten ginamet na." [28] Tandaan moy:
tehud dikomoy a ked háddi a awan matay
hanggan a awan na ketan en Anak nen
Tolay a dumemát a bilang essa a Hari."

17

Nagbagu en Idsura ni Jesus
(Mc. 9:2-13; Lu. 9:28-36)

[1] Kállipas nen ánnám a aldew, ay in-
gkuyug ni Jesus de Pedro sakay en matkaka
a de Juan ay ti Santiago sakay ummangay
hidi ten toktok nen essa a malangkaw a
bukid. [2] Mentras a ked hidi haud ay netan
di a nagbagu en idsura ni Jesus, nagdemlag
a kumán a aldew en rupa na sakay en badu
na ay magdemlag ten pudew na. [3] Netan
nen tállu a disepulus a bigla a pummeta
de Moises sakay ti Elias a kauron ni Jesus.
[4] Kaya kinagi ni Pedro kánni Jesus, "Pangi-
noon mapiyya la ta ked kami háddi. Ni
gustu mu ay maggamiták ti tállu a sarong,
essa a para dikomu, essa bi a para kánni
Moises sakay essa bi a para kánni Elias."
[5] Mentras a magupos ti Pedro ay bigla a
tinaklábban hidi ni mademlag a panga-
nurin. Sakay kinagi nen boses a gubwat
ten panganurin, "Saiyád en mahal ku a
Anak a kasayaan ku a tarud. Sanigán moy
siya!" [6] Ten dikona a masanig iyud nen
disepulus hidi ay mineántingan hidi sakay
linumuhud hidi. [7] Peru inadeniyan hidi
ni Jesus sakay tinawidan. Kinagi na, "Tu-
maknág kam, dyan kam manteng!" [8] Ten
dikona a umileng hidi ay ti Jesus dálla en
netan di.
[9] Mentras a padagson hidi ten bukid ay
inyutus ni Jesus dikodi, "Dyan moy kagiyán
maski ni kándeya en netan moy, hanggan
a awan mabiyag a ruway en Anak nen To-
lay." [10] Tinanung siya nen disepulus na hidi,
"Bakin a kákkagiyán nen tagapagtoldu hidi
nen Kautusan a dapat a mágdipalongu pa
ti Elias a umangay háddi?" [11] Tummábbig
ti Jesus, "Mágdipalongu ngani ti Elias háddi
tánni ihanda na en atanan a bagay. [12] Peru
kagiyán dikomoy, a ummangay dán háddi
ti Elias peru awan siya tinenggi nen tolay
hidi. Ginamet di dikona atanan a gustu
di a gamitán. Kona bi hud i gamitán
diyid a pahirapan di en Anak nen Tolay."

13 Naintendiyan nen disepulus hidi a ti Juan
a Mágbinyag en gustu na a kagiyán.

Pinagpiyya ni Jesus en Anak a Hinayup
(Mc. 9:14-29; Lu. 9:37-43a)

14 Nadid, kássoli di ay dinemáttan di en
makpal a tolay. Ummadeni dikona en
essa a lállaki, lummuhud ten atubengán
ni Jesus sakay kinagi na a, 15 "Panginoon,
kagbiyan mu en anak ku! Mágpatay siya
sakay mahirapan ti hustu ni sumingga.
Pirmi siya a matumba ten apoy oni ten
dinom. 16 Inyangay ku dán bi siya ten
disepulus mu hidi peru awan di siya ma-
pagpiyya." 17 Tummábbig ti Jesus, "Sikam
a tolay hidi a madukás a lahi sakay awan
ti pánnampalataya. Hanggan nikanák a
mákpágyan dikomoy? Hanggan nikan
takam a pagtiisan? Iyangay moy háddi i
anaken." 18 Inutusan ni Jesus en dimonyo
a lumakad ten anak sakay nagpiyya en
anak. 19 Káttapos ay ummadeni kánni Jesus
en disepulus na hidi sakay sinekretu di
siya a tinanung ni bakin a awan di ma-
paibut en dimonyo. 20 Tummábbig ti Je-
sus, "Gapu ti kabadit ni pánnampalataya
moyen. Kagiyán ku dikomoy, a ni kona
nakuwan la ten kadikál nen bukál ni mus-
tasa en pánnampalataya moy ten Diyos
ay makagi moy ti bukiden a, 'Umagton
ka hudi!' ay mangyari iyud. Awan ti
bagay a awan moy magamet. 21 [Peru
konaid hud a kalasi ni dimonyo ay awan
mapaibut ni awan kam pa magdasal sakay
magkulásyon."]

Binanggit a Ruway ni Jesus en Kákkatay Na
(Mc. 9:30-32; Lu. 9:43b-45)

22 Nadid ten dikona a maipun en disepu-
lus hidi ti Galilea ay kinagi ni Jesus dikodi,
"En Anak nen Tolay ay itokyon 23 sakay
bunuwán di. Peru ten katállu a aldew ay
biyagán siya a ruway." Dikona a masanig
iyud nen disepulus na hidi ay minalungkut
hidi ti hustu.

En Págbayad ti Buwes para ten Templo

24 Nadid káddemát di ti Capernaum ay
ummadeni kánni Pedro en mágsinger hidi
ti buwes a para ten templo. Kinagi di,
"Mágbayad beman ti buwes a para ten
templo i Maistu moyen?" 25 "Opo" táb-
big ni Pedro. Dikona makademát siya ten
bilay di ay tinanung siya ni Jesus, "Ánya
palagay muwid Simon? Deya i dapatid a
magbayad ti buwes ten hari nen essa a
bansa, en nasakupan na hidi oni en dayu
hidi?" 26 "En dayu hidi," tábbig ni Pedro.
Kinagi ni Jesus, "Ni konahud ay awan dapat
a magbayad en nasakupan na hidi." 27 Peru
konapamanhud, tánni awan hidi ti makagi
dikotam, ay angay ka ten mamaruwan ti
minalnuwen. En purumeru a ikan a malap
mu ay pagángngakán mu sakay tehud ka a
ketan a silber a maari a pagbayad ten buwes
ta a duwwa. Alapán mu iyud sakay angay ka
magbuwes para dikota a duwwa.

18

En Kataasan
(Mc. 9:33-37; Lu. 9:46-48)

1 Nadid, ti odasid a iyud ay ummadeni
kánni Jesus en disepulus na hidi sakay nag-
tanung, "Deya en kataasan ten kahariyan
dilanget?" 2 Dinulaw ni Jesus en essa a
anak sakay pinataknág na ten atubengán
di, 3 sakay kinagi na, "Tandaan moy iddi:
ni awan kam magbagu sakay umarig ten
anak hidi, ay awan kam makasáddáp ten
kahariyan dilanget. 4 Kaya, ni deyaman en
magpakababa a kona ti anakiday ay siya
en magin kataasan ten kahariyan dilanget.
5 Sakay ni deyaman en mangtanggap ten
anak a kona háddi alang-alang dikoku ay
sikán tinanggap naid."

En Dahilan nen Págkasala
(Mc. 9:33-37; Lu. 9:46-48)

6 "Mapiyya pa ten essa a tolay a báttenan
ti essa a dikál a gilingan a batu ten állig
na sakay itábbung ditaw a diget nan ni
magin dahilan nen págkasala nen bábba-
dit hidi a anak a mánnampalataya dikoku.
7 Kakakagbi i munduwiday gapu ten kak-
pal nen toksu hidi a dahilan ni págkasala!
Awan ngani mapugád en káddemát nen
toksu, peru makaánteng en mangyari ten
tolay a dahilan nen págkasala.
8 "Ni en lima oni en básset mu en dahilan
nen págkasala mu, ay káttolán mu sakay
ibut mu! Mas maganda pa a meangay ka
dilanget a putád nan duwwa en lima mu
oni básset mu peru meangay ka ten apoy
a awan maadáp. 9 Sakay ni en mata mu en
magin dahilan nen págkasala mu ay láb-
wetán mu iyud sakay ibut! Mas maganda
pa a meangay ka dilanget a burák en essa

mu a mata nan tehud ka a duwwa a mata
peru meangay ka ten apoy ti impiyerno.

En Talinhaga nen Netawtaw a Tupa
(Lu. 15:3-7)

10 Magingat kam a dyan moy imemenos
en essa ti hidi iyád a anak. Kagiyán ku
dikomoy, a en anghel di hidi ay pirmi a ked
ten atubengán nen Ama ku a ked dilanget.
11 [Gapu ummangay háddi en Anak nen To-
lay tánni iligtas en tolay hidi a netawtaw.]
12 "Ánya ti palagay moyid en gamitán nen
essa a tolay a tehud a datos a tupa sakay
mebut en essa? Awan beman lakadan na
en siyam a pulu ay ti siyam ten pággulaan
na tánni aryokán na en essa a netawtaw?
13 Kagiyán ku dikomoy, a ni ketan na dán
iyud ay mas dikál en kasayaan na ti iyud
a tupa nan ten siyam a pulu ay ti siyam
a awan netawtaw? 14 Kona labi hud, awan
kagustuwan nen Ama moy a ked dilanget a
metawtaw en essa ti bábbaditiday a anak."

Ni Magkasala en Essa ten Kapatkaka Mu

15 "Ni magkasala dikomu en essa ten ka-
patkaka mu ay adeniyan mu siya sakay
mágguron kam a sikam la a duwwa. Ni
sumanig siya dikomu, ay mesoli ten dati en
pággagum moy bilang matkaka. 16 Peru ni
awan siya sumanig dikomu ay mángkuyug
ka ti essa oni duwwa a kapatkaka tánni en
atanan a mapággurunan moy ay mapatu-
nayan nen duwwa oni tállu a tistigu. 17 Ni
awan pa siya sumanig dikodi, ay kagiyán
mu ten buu a simbaan en nangyari. Sakay
ni awan pa siya sumanig ten simbaan ay
ibilang mu dán siya a Hentil oni mágsinger
ti buwes."

En Kapangyariyan a Mángbawal sakay Mángpayag

18 "Tandaan moy iddi: ányaman en ibawal
moy ti lutaiday ay ibawal bi dilanget, sakay
ányaman en payagan moy ti lutaiday ay
payagan bi dilanget. 19 "Sakay tandaan
moy bi: ni tehud a duwwa dikomoy a
nagkaessa ti lutaiday a mággid ti ányaman
ten págdasal moy ay iyatád iyud nen Ama
ku a ked dilanget. 20 Gapu hádyaman a
tehud a duwwa oni tállu a nagipun-ipun ten
pamamag-itan nen ngaran ku, ay kedák bi
haud a kaguman di."

En Talinhaga Tungkul ten Tagapagserbi a Awan Mágpatawad

21 Ummadeni ti Pedro kánni Jesus sakay
nagtanung, "Panginoon, pensangan ku a
patawadán en kapatkaka ku a paruway-
ruway a magkasala dikoku? Pumenpittu
beman?"
22 Tummábbig ti Jesus, "Awan ku kagiyán
a pumenpittu, nan pittu a pulu a pumen-
pittu. 23 Gapu en kahariyan dilanget ay me-
parehu ten essa a hari a nagdisisyon a pag-
bayadán na en tagapagserbi na hidi a tehud
a utang dikona. 24 En purumeru na a pinadu-
law ay tehud a utang dikona a minilyon a
pisu. 25 Gapu awan siya ti ibayad ay inyutus
nen hari a ilaku siya sakay en kabinga na, en
anak na hidi sakay en atanan a ari-ariyan na
tánni makabayad siya. 26 Lummuhud sakay
nákkekagbi en lállaki ten atubengán nen
hari, kinagi na, 'Atáddanák mu pay pa ti
panahun tánni mabayadan ku dikomu en
atanan.' 27 Kinagbiyan siya nen hari kaya
awan na dán pinabayad en utang na sakay
pinalaya na dán siya.
28 "Peru kállakad na haud ay natagbu na
en essa ten kaparehu na a tagapagserbi a
tehud a utang dikona a sangan a datos a
pisu. Sinunggaban na iyud sakay sináp-
pállan, kinagi na, 'Magbayad ka dán ten
utang mu!' 29 Lummuhud sakay nákkekagbi
en lállaki, kinagi na, 'Átdenanák mu pa
ti panahun tánni makabayadák dikomu.'
30 Peru awan siya pummayag, nan en gi-
namet na ay impepiresu na hanggan dikona
a makabayad dán siya. 31 "Ten dikona ke-
tan nen kaparehu na hidi a tagapagserbi
en nangyari ay minalungkut hidi ti hustu.
Kaya angay di ingkagi ten hari en nang-
yari. 32 Kaya pinadulaw nen hari en loku a
tagapagserbi sakay kinagi na dikona, 'Tu-
nay ka ti dukás a tagapagserbi! Awan
taka dán pinagbayad ten utang mu gapu
nákkekagbi ka dikoku. 33 Kinagbiyan taka,
peru bakin a awan ka makabetu a mangagbi
ten kaparehu mu a tagapagserbi?' 34 Gapu
ten iyamut nen hari ay impepiresu na siya
hanggan a awan na mabayadan en atanan
a utang na. 35 Kona labi hud i gamitánnid
nen Ama ku a ked dilanget dikomoy ni awan
moy patawadán en kákkapatkaka moy hidi.

19

En Toldu ni Jesus Tungkul ten Pághiwalay

nen Magkabinga
(Mc. 10:1-12)

1 Nadid, káttapos ni Jesus a kagiyán hidi
iyád a bagay, ay lummakad siya ti Galilea
sakay ummangay siya ti Judea, ten dibelyu
ni Jordan. 2 Tunay ti kakpal a tolay en
ummunud dikona sakay pinagpiyya na en
tehud hidi a saket.

3 Tehud a sangan a Pariseo a ummadeni
dikona, magaryok hidi ti mebintang di
dikona, kaya tinanung di siya, "Ayun be-
man ten Kautusan a hiwalayan nen lállaki
en kabinga na maski ni ánya a dahilan?"
4 Tummábbig ti Jesus, "Awan moy palla
beman nabasa ten kasulatan a sapul pa ten
sapul ay linalang nen Diyos en tolay a lállaki
sakay bábbi? 5 Sakay kinagi bi nen Diyos,
'Kaya iwarak nen lállaki en dáddikál na hidi
sakay magagum hidi ay ten kabinga na,
sakay magin essa dán hidi.' 6 Kaya bakán
dán hidi a duwwa nan essa dán. Kaya
en pinagagum nen Diyos ay awan dapat a
paghiwalayán nen tolay." 7 Kaya tinanung
siya a ruway nen Pariseo hidi, "Ni kon-
ahud, ay bakin inyutus ni Moises a átde-
nan nen lállaki en kabinga na ti kasulatan
ni pághiwalay bagu na siya a palakadán?"
8 Tummábbig ti Jesus, "Gapu ti káttug ni
ulu moyen kaya pinayagan ni Moises a hi-
walayan moy en kákkabinga moy hidi. Peru
sapul pa ten sapul ay bakán a konahud en
planu nen Diyos. 9 Kagiyán ku dikomoy, a
en lállaki a humiwalay ten kabinga na, mal-
iban a nangalunya iyud sakay nákkabinga ti
iba a bábbi ay nagkasala ti pángngalunya."

10 Kinagi nen disepulus hidi kánni Jesus,
"Ni konahud i kalagayanid nen lállaki ten
kabinga na ay mas maganda pa ni dyan
dálla siya mákkabinga."

11 Tummábbig ti Jesus, "Awan atanan ay
makakaya a mangtanggap ti iyád a toldu
nan en pinagkaluuban la hidi nen Diyos.
12 Gapu tehud a sari-sari a dahilan ni bakin
a tehud a lállaki a awan nákkabinga. En
agum ay gapu ten dipirensiya sapul pa ten
kákkeenak di, en agum ay gapu ten gamet
nen agum a tolay kaya hidi a nagkakona
haud. Tehud bi a awan nákkabinga alang-
alang ten kahariyan dilanget. Ni deyaman
en makatanggap ti iyád a toldu ay dapat
iyád a gamitán nen tolay a makaintendi ti
iyád a toldu."

Pinagpala ni Jesus en Bábbadit a Anak
(Mc. 10:13-16; Lu. 18:15-17)

13 Inyangay nen tolay hidi kánni Jesus
en anak di hidi a bábbadit tánni itupu ni
Jesus en lima na dikodi sakay ipagdasal na
hidi. Peru nagsarantaan hidi nen disepulus
na hidi. 14 Peru kinagi ni Jesus, "Pabayan
moy i anaken hidi a umadeni dikoku. Dyan
moy hidi sawayán, gapu en kona dikodi en
mebilang ten kahariyan dilanget." 15 Intupu
ngani ni Jesus en lima na ten anak hidi,
sakay lummakad siya.

En Mayaman a Binata
(Mc. 10:17-31; Lu. 18:18-30)

16 Nadid, tehud a essa a lállaki a
ummadeni kánni Jesus sakay nagtanung,
"Maistu, ánya i maganda kuwid a gamitán
tánni magkahudák ti biyag a awan ti
katapusan?"

17 Tummábbig ti Jesus, "Bakin tanungán-
nák mu ni ánya i magandaid? Essa la i
magandaid. Peru ni gustu mu a magkahud
ti biyag a awan ti katapusan, ay sunudán
mu en Kautusan nen Diyos."

18 "Ánya a ka utus?" tanung nen binata.

Tummábbig ti Jesus, "Dyan ka mamunu;
dyan ka mangalunya; dyan ka magtakaw
sakay dyan ka magbuli-buli ten págtistigu
mu. 19 Igalang mu en dáddikál mu hidi,
sakay mahalán mu en kaparehu mu hidi a
kona ten págmahal mu ten sadili mu."

20 Kinagi nen binata kánni Jesus, "Sinás-
sunud ku dán i atananid a iyán, ánya pa i
dapat kuwid a gamitán?"

21 Tummábbig ti Jesus, "Ni gustu mu a
magin ganap, ay ilaku mu en ari-ariyan mu
hidi. Sakay iyatád mu en naglakuwan mu
ten mágkahirap hidi sakay magkahud ka ti
kayamanan dilanget. Káttapos ay sumoli ka
sakay mákkuyug ka dikoku." 22 Pákkasanig
nen lállaki ay malungkut siya a lummakad
gapu tunay siya ti yaman.

23 Sakay kinagi ni Jesus ten disepulus
na hidi, "Tandaan moy: talaga mahirap a
makasáddáp en essa a mayaman ten ka-
hariyan dilanget! 24 Ruwayán ku a kagiyán:
mas alistu pa en essa a kamelyu a makasád-
dáp ten ábbut nen digum nan ten essa a
mayaman a makasáddáp ten kahariyan nen
Diyos."

25 Ten dikona a masanig iyud nen dis-
epulus hidi ay nagtaka hidi ti hustu sakay

nagtanung hidi, “Panginoon, ni konahud ay
deya maligtasid?” [26] Inileng hidi ni Jesus
sakay kinagi na, “Awan iyád magamet nen
tolay, peru magamet nen Diyos en atanan a
bagay.”
[27] Nagupos ti Pedro, “Ilingán mu,
linakadan mi dán en atanan sakay
nákkuyug kami dikomu. Ánya bi nadid i
paraid dikomi?” [28] Kinagi ni Jesus dikodi,
“Tandaan moy iddi: ni maghari dán en
Anak nen Tolay ten trono na a maluwalhati
ti buuwiday a mundu, ay mággetnud kam
bi ten sapulu ay ti duwwa a trono a magin
pinunu nen sapulu ay ti duwwa a lahi ni
Israel. [29] Sakay ni deyaman en mángwarak
ten bilay na, kákkapatkaka na hidi,
dáddikál na hidi, anak na hidi sakay en luta
na hidi alang-alang dikoku ay makatanggap
ti datos a beses sakay magkahud siya ti
biyag a awan ti katapusan. [30] Peru makpal a
nágdipalongu a medimudyan sakay makpal
a nágdimudyan a medipalongu.”

20

En Tarabahador hidi ten Ubasan

[1] “En kahariyan dilanget ay meparehu
ten essa a tolay a maagap a tarud a lum-
muwas tánni magaryok ti magtarabahu ten
kaubasan na. [2] Ten dikona a magkasundu
dán hidi ti upa a essa a dinaryo ti * magha-
pun ay angay na dán hidi pinagtarabahu
ten kaubasan na. [3] Ten dikona a maga-
las nuwebi dán ten dimadimang ay lum-
muwas siya a ruway sakay naketa siya ti
agum pa a palakad-lakad la ten palengki.
[4] Kinagi na dikodi, ‘Angay kam bi mag-
tarabahu ten kaubasan ku ta upaan takam
ti tama a pággupa.’ Kaya ummangay bi hidi.
[5] Linumuwas dámman siya ten tanghali dán,
sakay dikona magalas tres dán ten apon,
ay kona labi hud en ginamet na. [6] Ten
dikona a magalasingku dán ten apon ay
linumuwas siya a ruway sakay naketa pa
ti katolayan a awan ti gamet. Kinagi na
dikodi, ‘Bakin a ked kam la háddi a mág-
tataknággán a maghapun?’ [7] Tummábbig
hidi, ‘Awan biyay bi ti mangatád dikomi ti
tarabahu!’ Sakay kinagi na dikodi, ‘Ni kona
bál hud ay kammoy dán magtarabahu ten
kaubasan ku.’
[8] “Nadid, dikona apon dán ay kinagi
nen makákkao ten kaubasan ten kati-
wala na, ‘Angay mu dán dulawán en nag-
tarabahu hidi sakay upaan mu hidi. Sa-
pul ten kadimudyanan hanggan ten kapu-
rumeruwan a nagtarabahu.’ [9] En nagsa-
pul hidi ten magalasingku ten apon ay
nakatanggap ti essa a denaryo. [10] Sakay ten
dikona a ummadeni en nágdipalongu hidi
a nagtarabahu ay inisip di a makatanggap
hidi ti mas higit haud; peru en balang essa
dikodi ay tummanggap bi ti tatággessa di
a dinaryo. [11] Ten pákkatanggap di ten upa
di ay nagreklamu hidi ten makákkao ten
kaubasan. [12] Kinagi di, ‘Bakin konahud, en
dimudyan hidi a dummemát ay essa la hidi
a odas a nagtarabahu. Peru inupaan moy
hidi ti kona ten upa mi. Samantala sikami
ay nágtatiisán ten makapasi a init nen
aldew ten buu a maghapun. Bakin pare-
parehu la en inyupa moy dikomi?’ [13] Sakay
kinagi nen makákkao ten kaubasan ten essa
dikodi, ‘Amigu ku, awan taka dinaya. Awan
beman pummayag ka ten essa a dinaryo
a bayad moy? [14] Alapán mu dán i upa
muwen sakay maglakad ka dán. Upaan ku
en dimudyan hidi ti kona ten upa mu ni
gustu ku. [15] Awanák beman ti karapatan a
manggamet ten gustu ku ten sadili ku a ari-
ariyan? Oni bakay sumeni kam la gapu ten
kabaitan ku?’ [16] Kaya kinagi ni Jesus dikodi,
“En dimudyan ay medipalongu, sakay en
nedipalongu ay medimudyan.”

En Katállu a Pángkagi ni Jesus ten Kákkatay Na

(Mc. 10:32-34; Lu. 18:31-34)

[17] Nadid, ten dikona a maglakad de Jesus
a patamu ti Jerusalem ay imbukud na en sa-
pulu ay ti duwwa a disepulus na hidi. Sakay
kinagi na dikodi, [18] “Ilingán moy, umangay
kitam ti Jerusalem. Itokyon di haud en
Anak nen Tolay ten pinunu hidi nen padi
hidi sakay ten tagapagtoldu hidi nen Kau-
tusan. Hatulan di siya ti kamatayan, [19] sakay
iyatád di ten Hentil hidi. Insultuwán di
siya, haplitán, sakay ipaku di ten kudus,
peru ten katállu a aldew ay biyagán siya a
ruway.”

* 20:2 essa a dinaryo: en katumbas ni halagaid ay essa a suweldu nen karaniwan a tarabahador.

En Impákpágguron nen Ina de Santiago ay ti Juan
(Mc. 10:35-45)

20 Nadid, ummadeni kánni Jesus en
kabinga ni Zebedeo, kaguman na en duwwa
na a anak a lállaki. Linumuhud siya ten
atubengán ni Jesus gapu tehud siya a
ipákpágguron. 21 Tinanung siya ni Jesus,
"Ánya i gustu muwid?"

Tummábbig en bábbi, "Nakuwan ay ni
maghari ka dán ay paetnudán mu a kadatig
mu i anak kuwidi a duwwa. Essa ten kawiri
sakay essa ten kawanan." 22 Peru tummáb-
big ti Jesus, "Awan moy tukoy ni ánya i
agidán moyen. Kaya moy beman a tiisán en
hirap a tiisán ku?"

Tummábbig hidi, "Opo, kaya mi."

23 Sakay kinagi ni Jesus, "En hirap a tiisán
ku ay matiis moy ngani. Peru bakán a sikán
i mangpiliyid ni ti deya en mággetnud ten
kawanan ku sakay ten kawiri ku. Hidi iyán
a pággetnudan ay para ten pinánghandaan
nen Ama ku."

24 Ten dikona a masanig iyud nen sapulu a
disepulus ay nagsaranta hidi ten matkaka.
25 Kaya pinaadeni hidi ni Jesus sakay kinagi
na dikodi, "Tukoy moy a en pinunu nen
Hentil hidi en maghari ten nasakupan na,
sakay hidi en masunud ni ánya en gustu
di. 26 Peru bakán a konahud i dapatid a
mangyari dikomoy. Nan ni deya en masor
a magin pinunu ay dapat a magin taga-
pagserbi nen agum. 27 Sakay ni deyaman en
masor a magin kataasan ay dapat a magin
alipin moy. 28 Kona ten Anak nen Tolay ay
ummangay háddi bakán a para pagserbiyan
nan para magserbi sakay iyalay na en biyag
na para matubus en makpal a tolay."

Pinagpiyya ni Jesus en Duwwa a Burák
(Mc. 10:46-52; Lu. 18:35-43)

29 Dikona lumakad hidi ti Jerico ay um-
munud kánni Jesus en tunay ti kakpal a to-
lay. 30 Tehud a duwwa a burák a mággetnud
ten gilid nen dilan. Ten dikona a masanig
di a magtalib ti Jesus ay impáppákraw di
a, "Panginoon, Anak ni David, kagbiyan mu
kami pay!"

31 Pinagkagiyan hidi nen katolayan a
mágtahimik hidi, peru tulos di la impáp-
pákraw a, "Panginoon, Anak ni David, kag-
biyan mu kami pay!" 32 Ummimang ti Je-
sus, dinulaw na hidi sakay tinanung na
hidi, "Ánya i gustu moyid a gamitán ku
dikomoy?" 33 Tummábbig hidi, "Panginoon,
gustu mi a maketa a ruway!" 34 Kinagbiyan
hidi ni Jesus sakay tinawidan na en mata di.
Pagdaka hidi a naketa sakay nákkuyug hidi
dikona.

21

En Matagumpay a Kássáddáp ti Jerusalem
(Mc. 11:1-11; Lu. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Dikona adeni dán de Jesus ay ten dis-
epulus na hidi ti Jerusalem ay ummangay
hidi ten banuwan a Betfage ten Bukid nen
Olibo hidi. Pinágdipalongu na en duwwa
ten disepulus na hidi. 2 Kinagi na dikodi,
"Angay kam ti sumunuden a banuwan. Ke-
tan moy haud en inahin a asno a umáegut
a kaguman na en anak na. Okbisán moy
sakay iyangay moy dikoku. 3 Ni tehud a
mangsaway dikomoy ay kagiyán moy a,
'Kailangan nen Panginoon,' sakay iyatád na
dán iyud a pagdaka." 4 Nangyari iyád tánni
matupad en kinagi nen propeta a,

5 "Kagiyán moy ten taga-Zion hidi a,
'Ilingán moy Hari moyen a mágdad-
edemát.
Siya ay mapagpakumbaba, mágkabayu ti
asno,
mágkabayu ten bul-u ni asno.' "

6 Lummakad dán en duwwa a disepu-
lus sakay sinunud di en pagamet ni Jesus
dikodi. 7 Tinawid di en matina a asno a
pinaangay ni Jesus. Insapin di en págga-
likábkáb di hidi ten asno hidi sakay sum-
makay ti Jesus. 8 Inlatag bi nen mak-
pal a tolay en pággalikábkáb di ten dilan
sakay en agum ay nanggáppas ti pinget
ni kayu sakay inlatag di bi ten dilan.
9 Mamagpákrawan en tolay hidi a mágdipa-
longu dikona, kona bi hud ten umunonud
hidi. Kinagi di, "Puriyán en anak ni
David! Pagpalaán en mágdadedemát ten
ngaran nen Panginoon! Puriyán en Diyos!"
10 Dikona sumáddáp ti Jesus ti Jerusalem ay
nagkagulu en banuwan. Namagtanungan
hidi, "Deya wád iyán?" kagi di. 11 "Ti Jesus
iyán, en propeta a taga-Nazaret ti Galilea,"
tábbig nen kakpalan.

En Págmalasakit ni Jesus ten Templo

12 Summáddáp ti Jesus ten Templo sakay
pinaluwas na en máglaku hidi, kona bi hud
ten mamali hidi. Sakay impágbaliktad na

en lamisaan nen mágpalit hidi ti pilak sakay
en bangku nen máglaku hidi ti kalapati.
13 "Nesulat ten Kasulatan a,
'En bilay ku ay ngaranan a bilay a pág-
dasalan.'
Peru ginamet moy a bilay nen mág-
takaw hidi."
14 Ummadeni kánni Jesus en burák hidi
sakay en pilay hidi, sakay pinagpiyya na
hidi a atanan. 15 Minagsaranta en pinunu
hidi nen padi hidi sakay en tagapagtoldu
hidi nen Kautusan dikona a ketan di en hi-
mala hidi a ginamet ni Jesus, sakay dikona
a masanig di en anak hidi a magpákraw ten
Templo ti kona háddi, "Puriyán en anak ni
David!" 16 Kinagi di kánni Jesus, "Masanig
mu beman i kákkagiyán diyen?"

"Uhu sássanigán ku," tábbig ni Jesus.
"Awan moy palla beman nabasa ten kasula-
tan en kona háddi, 'Tinolduwan mu en anak
hidi sakay en sumusu palla hidi a magpuri?'
"

17 Sakay linakadan hidi ni Jesus, lum-
muwas siya ten banuwan sakay ummangay
siya ti Betania, haud siya a nagpalipas ti
gibi.

Sinumpa En Kayu a Igos
(Mc. 11:12-14, 20-24)

18 Ten kailawan, dikona summoli ti Jesus
ten siyudad ay minagaláp siya. 19 Netan
na en kayu a igos ten gilid nen dilan, in-
adeniyan na sakay tinangad na ni tehud a
bunga. Peru purus la a duun en netan na
kaya kinagi na ten kayu, "Awan ka dán mag-
bunga maski nikan!" Pagdaka a nalanás en
kayu a igos.

20 Dikona a ketan iyud nen disepulus na
hidi ay minagtaka hidi ti hustu. "Konya
a nalanás a pagdaka en igos?" tanung
di. 21 Tummábbig ti Jesus, "Kagiyán ku
dikomoy, a ni manampalataya kam sakay
awan magduda ay magamet moy bi iyád,
sakay bakán la a iyád maari moy a kagiyán
ti bukiden a, 'Umibut ka haán, angay ka
sumegbu ti digeten,' ay mangyari.

22 Sakay ányaman en agidán moy ten pág-
dasal ay matanggap moy, ni tehud kam a
pánnampalataya."

En Tanung Tungkul ten Karapatan ni Jesus
(Mc. 11:27-33; Lu. 20:1-8)

23 Summáddáp dámman a ruway ti Jesus
ten Templo. Mentras a magtoldu siya ay
ummadeni dikona en pinunu hidi nen padi
hidi sakay en pinunu hidi nen banuwan
sakay tinanung di siya, "Ánya i karapatan
muwid a maggamet ti hidi iyád a bagay?
Deya i nangatáddid dikomu ti karapatan?"

24 Tummábbig ti Jesus, "Tanungán takam
bi. Ni matábbigák moy ay kagiyán ku bi
dikomoy ni deya i nangatáddid dikoku ti
karapatan a maggamet ti bagayid a hidi
iyád. 25 Deya nangatáddid ten karapatan ni
Juan para magbinyag, en Diyos beman oni
en tolay?"

Namágguron hidi. "Ni kagiyán tam a
gubwat ten Diyos, ay kagiyán na bi dikotam
a, 'Bakin awan kam naniwala dikona?' 26 Ni
kagiyán tam bi a gubwat ti tolay, ay bakay
bi ni ánya i gamitánnid ni katolayanen
dikotam, gapu maniwala hidi a atanan a ti
Juan ay essa a propeta." 27 Kaya tummábbig
hidi kánni Jesus, "Awan mi tukoy!"

Sakay kinagi ni Jesus dikodi, "Awan ku bi
kagiyán dikomoy ni hádya i gubwatid nen
karapatan ku a maggamet ti bagayid a hidi
iyád."

En Talinhaga Tungkul ten Duwwa a Anak

28 "Ánya nadid palagay moyid háddi?
Tehud a ama a tehud a duwwa a anak a
lállaki. Ummadeni siya ten panganay sakay
kinagi na, 'Anak, angay ka magtarabahu
nadid ten kaubasan.' 29 'Umáddák,' kagi na.
Peru nagbagu en isip na sakay ummangay.
30 Ummadeni bi en ama ten wadi a kona labi
hud en kinagi na. 'Opo,' tábbig nen wadi,
peru awan ummangay. 31 Deya ten duwwa i
nangsunudid ten ama di?

"En kaka," tábbig di.

Kinagi ni Jesus, "Kagiyán ku dikomoy, a
en mágsinger hidi ti buwes sakay en bábbi
hidi a mágkadukás ti kákkabiyag ay mágdi-
palongu pa dikomoy a makasáddáp ten ka-
hariyan dilanget. 32 Gapu ummangay háddi
dikomoy ti Juan a nagtoldu ten págsunud
ten kaluuban nen Diyos peru awan moy siya
pinaniwalaan. Peru en mágsinger hidi ti
buwes sakay en bábbi hidi a mágkadukás ti
kákkabiyag ay naniwala dikona. Netan moy
dán ngani, ay awan kam pa nagsisi sakay
naniwala dikona."

En Talinhaga nen Kaubasan sakay en Kati-
wala hidi
(Mc. 12:1-12; Lu. 20:9-19)

33 "Sanigán moy i essa pa iday a talin-
haga," kagi ni Jesus. "Tehud a essa a tolay
a nagmula ti ubas ten luta na. Kinudal
na iyud, naggamet ti págpáspássan, sakay
naggamet ti malangkaw a bilay a págban-
tayan. Káttapos ay inwarak na en kaubasan
ten katiwala na hidi sakay ummangay siya
ti iba a lugar. 34 Dikona dummemát dán
en panahun nen sákburas, ay inutusan nen
makákkao ten kaubasan en alipin na hidi
para angen di en kabunong na. 35 Peru sin-
unggaban nen katiwala hidi en alipin hidi;
binulbug di en essa, binunu di en kaduwwa,
sakay binatu di en katállu. 36 Inutusan a
ruway nen makákkao en mas makpal a
alipin na, peru kona labi hud en ginamet
nen katiwala na hidi. 37 Ten katapusan
ay inutusan nen makákkao en anak na a
lállaki. Gapu inisip na a, "Igalang di iyád
i anak kuwiday." 38 Peru dikona a ketan
nen katiwala hidi en anak nen makákkao ay
kinagi di, 'Siya iddi i magmanaid. Kamon
dán! Bunuwán tam siya sakay kaowán tam
en mana na.' 39 Kaya sinunggaban di siya,
inluwas di ten kaubasan, sakay binunu di."

40 Tinanung hidi ni Jesus, "Kássoli
nen makákkao ten kaubasan, ánya wád
i gamitán naid ten katiwala na hidi?"
41 Tummábbig hidi, "Bunuwán na en
mágkadukás hidi a katiwala. Sakay
ipabahala na en kaubasan ti iba a katiwala
a máng-atád ten kabunong na kada a
sákburas." 42 Kinagi ni Jesus dikodi, "Awan
moy palla beman nabasa ten Kasulatan a
kinagi na,

'En batu a inadiyan nen mággamet hidi ti
bilay,
ay siya bali en pinakamahalaga a
pamireng.
Ginamet iyád nen Panginoon,
sakay makataka-taka a áelingán!'

43 "Kaya ngani a kagiyán ku dikomoy, a
en kahariyan nen Diyos ay alapán dikomoy
sakay iyatád ten tolay hidi a matapat a
magserbi dikona. 44 [En medapag ti batuwid
a iyád ay maritu-ritu, sakay en matáppugan
na ay mapapárset.]

45 Nasanig nen pinunu hidi nen padi
sakay en Pariseo hidi en talinhaga ni Jesus
sakay naintendiyan di a hidi en patamaan
na. 46 Dikáppán di nakuwan ti Jesus, peru
minanteng hidi ten katolayan gapu teng-
giyán di ti Jesus a propeta.

22

En Talinhaga Tungkul ten Kasalan
(Lu. 14:15-24)

1 Nagtulos la a nagtoldu ti Jesus ten
pamamag-itan ni talinhaga, kinagi na, 2 "En
kahariyan dilanget ay kona ten essa a hari
a naghanda para ten kasal nen anak na a
lállaki. 3 Inutusan na en tagapagserbi na
hidi para dulawán di en inimbita hidi, peru
umád hidi a umangay. 4 Nagutus siya a
ruway ten agum hidi a tagapagserbi sakay
binilinan na hidi ti kona háddi: 'Ikagi moy
ten naimbitaan hidi a ayus dán en handaan
nakahanda dán a atanan, nabunu ku dán en
baka ku hidi, sakay en pinatabi hidi a bul-u
a baka. Nakahanda dán en atanan. Kamon
dán!' 5 Peru awan iyád sinanig nen naim-
bitaan hidi. Ummangay hidi ten gustu di
a angayan. En essa ay ummangay ten uma
na, en essa bi ay ummangay ten nigosyu na.
6 En ginamet nen agum ay sinunggaban di
en tagapagserbi hidi, ininsultu di hidi sakay
binunu. 7 Minaiyamut ti hustu en hari.
Inutusan na en sundalu na hidi a bunuwán
i mágbabonuwid a hidi iyud sakay pinatu-
tud na en banuwan di. 8 Káttapos ay ki-
nagi na ten tagapagserbi na hidi, 'Ayus
dán en handaan, peru awan karapatdapat
en naimbitaan hidi. 9 Umangay kam ten
karsada hidi a matolay, sakay imbitaán
moy ten kasalan en atanan tolay a ketan
moy.' 10 Ummangay ngani en alipin hidi
ten matolay hidi a karsada. Ingkuyug di
en atanan tolay a netan di, mágkabait ay
ti mágkadukás. Kaya naputat en kasalan ti
bisita.

11 "Peru dikona sumáddáp en hari para
batiyán na en tolay hidi, ay naketa siya
haud ti essa a lállaki a awan nakabadu
ti pangkasalan. 12 Kaya kinagi nen hari
dikona, 'Amigu ku, konya nakasáddáp
muwid háddi a awan ka nakabadu ti
pangkasalan?' Awan nakapagupos en lál-
laki. 13 Kinagi nen hari ten tagapagserbi
na hidi, 'Punguwán moy i lima naen sakay
básset naen, sakay ibut moy ti kadiklám-
manon diluwas. Haud siya a mágsasangitán
sakay mággaaduyán.' 14 Káttapos ay kinagi
ni Jesus, 'Makpal en nadulaw, peru sabadit
la en pinili."

En Págbayad ti Buwes
(Mc. 12:13-17; Lu. 20:20-26)

15 Káttapos ay lummakad en Pariseo hidi
sakay namágguronan di ni konya di a
mepatibung ti Jesus ten kákkagiyán na hidi.
16 Kaya inutusan di en sangan ten disepulus
di hidi kánni Jesus kaguman en tolay hidi
ni Herodes. Sakay kinagi nen inutusan
hidi, "Maistu, tukoy mi a matapat ka, sakay
itáttoldu mu en tatarudan tungkul ten ka-
gustuwan nen Diyos a gamitán nen tolay.
Sakay awan ka ti paboran gapu parehu en
pangileng mu ten tolay. 17 Ánya makagi
muwid háddi? Tama beman ten Kautusan
a magbayad ti buwes ten Emperador, oni
awan?"
18 Peru tukoy ni Jesus en balak di a
madukás kaya kinagi na, "Bakin gustuwák
moy a ipatibung! Sikam a magkukunwari
hidi? 19 Kotam ti pilak a págbuwes."
Inátdenan di siya ti essa a dinaryo.
20 Sakay kinagi na dikodi, "Kándeya a rupa
sakay ngaran en nakaukit háddi?" 21 "Ten
Emperador," tábbig di.
Sakay kinagi na dikodi, "Ni konahud, ay
iyatád moy ten Emperador en para dikona,
sakay iyatád moy ten Diyos en para ten
Diyos." 22 Minagtaka hidi dikona masanig di
iyud, sakay lummakad dán hidi.

En Kákkabiyag a Ruway
(Mc. 12:18-27; Lu. 20:27-40)

23 Ti aldew biyid a iyud ay ummangay
kánni Jesus en sangan a Saduseo. Awan
hidi iyád maniwala a mabiyag a ruway en
patay hidi. 24 Kinagi di, "Maistu, intoldu ni
Moises a ni matay a awan ti anak en essa
a lállaki a tehud a kabinga ay pakasalan
nen kapatkaka na en bilu tánni magkaanak
hidi para magin anak nen natay. 25 Nadid,
tehud háddi a pittu a lállaki a matátkaka.
Nákkabinga en panganay sakay natay a
awan ti anak, kaya kinabinga nen wadi
na en bilu. 26 Kona labi hud en nangyari
ten kaduwwa, katállu hanggan ten kapittu.
27 Káttapos di a natay atanan ay natay bi
en bábbi. 28 Nadid, deya ten pittu i ma-
gin kabingaid nen bábbi ten kákkabiyag a
ruway, ta nagin kabinga na hidi a atanan?"
29 Tummábbig ti Jesus, "Liwat a tarud
i ked ti isip moyen! Palibhasa awan
moy tukoy en Kasulatan maski en kapang-
yariyan nen Diyos. 30 Ten kákkabiyag a
ruway ay awan dán mákkabinga en tolay,
nan magin kona dán hidi ten anghel hidi
dilanget. 31 Nadid, tungkul ten kákkabiyag
a ruway nen patay hidi, ay awan moy palla
beman nabasa en kinagi nen Diyos dikomoy
ten Kasulatan? Kinagi na, 32 'Sikán en Diyos
ni Abraham, en Diyos ni Isaac, sakay en
Diyos ni Jacob.' En Diyos ay bakán a Diyos
nen patay hidi, nan nen biyag hidi."
33 Dikona masanig iyud nen katolayan ay
nagtaka hidi ten intoldu na.

En Pinakamahalaga a Utus
(Mc. 12:28-34; Lu. 10:25-28)

34 Minagipun-ipun en Pariseo hidi dikona
a nasanig di a awan nakatábbig en Saduseo
hidi kánni Jesus. 35 En essa dikodi ay maistu
nen Kautusan. Pinurbaan na a tinanung ti
Jesus para linlangán na. 36 "Maistu, ánya
i pinakamahalagaid a utus ten Kautusan?"
tanung na. 37 Tummábbig ti Jesus, "Mahalán
mu en Panginoon mu a Diyos ti buu a pusu,
buu a kaluluwa, sakay buu a isip. 38 Siya
iyád en pinakamahalaga a utus ten atanan.
39 En kaduwwa a mahalaga a utus ay iddi:
Mahalán mu en kaparehu mu a tolay a
kona ten págmahal mu ten sadili mu. 40 I
duwwaid a iyád a utus ay kabuuwan nen
Kautusan ni Moises sakay ten toldu nen
propeta hidi."

En Tanung Tungkul ten Anak ni David
(Mc. 12:35-37; Lu. 20:41-44)

41 Nadid, mentras a naipun-ipun en
Pariseo hidi ay tinanung hidi ni Jesus,
42 "Ánya palagay moyid tungkul ten Cristo?
Kándeya siya a anak?"
"Kánni David," tábbig di.
43 Tummábbig ti Jesus, "Ni konahud, ay
bakin dinulaw siya ni David a 'Panginoon'
dikona a inggiyya siya nen Ispiritu?" Kinagi
na,
44 'Kinagi nen Panginoon ten Panginoon ku,
Mággetnud ka ti kawanan kuwidi,
mentras awan ku mapasuku dikomu
en atanan nen kadima mu hidi.
45 Nadid, ni dinulaw siya ni David a 'Pangi-
noon,' konya a makagi a anak ni David en
Cristo?" 46 Awan ti nakapangtábbig kánni
Jesus, sakay sapul haud ay awan dán ti
nangahas pa a magtanung dikona.

23

Magingat ten Tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay ten Pariseo hidi

(Mc. 12:38-39; Lu. 11:43, 46; 20:45-46)

1 Káttapos iyud ay kinagi ni Jesus ten
katolayan sakay ten disepulus na hidi, 2 "En
tagapagtoldu hidi nen Kautusan ay ten
Pariseo hidi ay hidi en tehud a karapatan
a mángpaliwanag ten Kautusan ni Moises.
3 Kaya dapat moy a gamitán sakay sunudán
en atanan a itáttoldu di. Peru dyan moy
arigán en gamet di, gapu awan di gamitán
en itáttoldu di. 4 Pagkargaán di ti madággi
en tolay, peru ni guramát di ay awan di
iyarikad para makatulung ten págkarga.
5 Sakay en gággamitán di ay kunwari la
tánni ketan la ni tolay. Padáddekállán
di en págdáttonan di hidi ti bersikulu a
nakabákkád ten muding di sakay ten barasu
di hidi, sakay paatakdugán di en maroy-
maroy nen garayan nen badu di. 6 Gugustu
di bi a mágyan ten lugar hidi a marangal
ten handaan. Kona ten bangku hidi a para
ten mágkataas ten sinagoga. 7 Gugustu
di bi a batiyán ti pággalang ten matolay
hidi a lugar sakay mangaranan a 'maistu.'
8 Peru sikam ay dyan kam pangaran a
'maistu,' gapu eessa la en Maistu moy,
sakay matátkaka kam a atanan. 9 Sakay
dyan kam magngaran ti Ama ten deyaman
ti lutaiday. Gapu eessa la en Ama moy a ked
dilanget. 10 Dyan kam bi pangaran a 'pangi-
noon.' Gapu eessa la en Panginoon moy,
awan ti iba nan en Cristo. 11 En kataasan
dikomoy ay dapat a magin tagapagserbi
moy. 12 En magpakataas ay mebaba, sakay
en magpakababa ay metaas."

Pinintasan ni Jesus en Tagapagtoldu hidi nen Kautusan ay ten Pariseo hidi

(Mc. 12:40; Lu. 11:39-42, 44, 52; 20:47)

13 "Peru kakagbi kam a tagapagtoldu hidi
nen Kautusan sakay sikam a Pariseo hidi!
Magkukunwari kam! Harangán moy en
tolay hidi tánni awan makasáddáp ten ka-
hariyan dilanget. Gapu sikam a mismu ay
umád a sumáddáp haud.

14 ["Kakakagbi kam a tagapagtoldu hidi
nen Kautusan sakay sikam a Pariseo hidi!
Magkukunwari kam! Kákkamkamán moy
en kabiyagan nen bilu hidi a bábbi, sakay
magparaan kam ten pamamag-itan nen
atakdug a págdasal. Kaya lalu a dumággi en
parusa moy!]

15 "Kakakagbi kam a tagapagtoldu hidi
nen Kautusan sakay sikam a Pariseo hidi!
Magkukunwari kam! Lebután moy en susu-
luk ni munduwiday sakay digidigeten para
makaakit kam la ti essa a Hentil ten pán-
nampalataya a Judio. Ni makaakit kamon
ay gamitán moy siya a mas madukás pa nan
sikam, kaya mas dikál en pagkakataun a
maparusaan siya ti impiyerno.

16 "Kakakagbi kam a burák a tagagiyya!
Itáttoldu moy a ni gamitán nen manumpa
en Templo ay bali awan la iyud. Peru
ni gamitán nen manumpa en gintu ten
Templo ay kailangan a tupadán na en
sinumpaan na. 17 Burák kam sakay awan
ti nakám! Ánya beman i mas mahalagaid,
en gintu oni en Templo a mangpabanal ten
gintu? 18 Kákkagiyán moy bi a ni gamitán
nen manumpa en altar ay bali awan la
iyud. Peru ni gamitán nen manumpa en
alay ten altar ay kailangan a tupadán na
en sinumpaan na. 19 Burák kam! Ánya
beman i mas mahalagaid, en alay oni en
altar a mangpabanal ten alay? 20 Kaya ni
gamitán nen deyaman a manumpa en altar,
ay ginamit na iyud pati en alay ten altar.
21 Ni ginamit nen deyaman a manumpa en
Templo ti pangaku ay ginamit na maski
en Diyos a mágyan ten Templo. 22 Sakay
ni ginamit nen deyaman a manumpa en
langet, ay ginamit na en trono nen Diyos,
sakay en Diyos a mággetnud a haud.

23 "Kakakagbi kam a tagapagtoldu hidi
nen Kautusan sakay sikam a Pariseo hidi!
Magkukunwari kam! Magikapu kam maski
ten naani moy hidi ten pangrikadu hidi.
Peru linimon moy bi en mas mahalaga
hidi a adal a ked ten Kautusan, kona ten
katarungan, habag, sakay katapatan. Tama
la a gamitán moy iyud peru awan dapat
a kalimunan en agum. 24 Sikam a burák
a tagagiyya! Saraán moy en insektu hidi
ten inumán moy, peru itálmok moy bi en
kamelyu!

25 "Kakakagbi kam a tagapagtoldu hidi
nen Kautusan sakay sikam a Pariseo
hidi! Magkukunwari kam! Áugasan moy
en luwas nen tasa sakay penggan moy,
peru ten disalad ay putat ti kasakiman
sakay pagkamakasadili. 26 Burák a Pariseo!

Ugasan mu pa en disalad nen tasa sakay
penggan, sakay magin malinis dán bi en
luwas na! 27 "Kakakagbi kam a tagapagtoldu
hidi nen Kautusan sakay sikam a Pariseo
hidi! Magkukunwari kam! Kumán kam
a en lábbáng a pininturan ti mapudew,
maganda ten luwas na. Peru ten disalad ay
putat ti bungu sakay atanan a madingát.
28 Kona kam haán! Ten pangileng ay
mágkabait kam a tolay. Peru disalad
ay putat kam ti págkukunwari sakay
kadukássan.

Kinagi ni Jesus en Magin Parusa Di
(Lu. 11:47-51)

29 "Kakakagbi kam a tagapagtoldu hidi
nen Kautusan sakay sikam a Pariseo hidi!
Magkukunwari kam! Naggamet kam
ti mágkaganda a páglábbángngan nen
propeta hidi tenhud, sakay pinaganda moy
en páglábbángngan nen mágkabait hidi
a tolay. 30 Sakay kákkagiyán moy a, 'Ni
biyag kami la ten panahun nen ninunu mi
hidi, ay awan kami nakuwan kaguman a
nangbunu ten propeta hidi.' 31 Kaya gapu
ti kinagi moyen, ay sikamon a mismu en
nangpatunay a anak kam nen nangbunu
hidi ten propeta hidi! 32 Hala sigi! Tapusán
moy en sinapulan nen ninunu moy hidi!
33 Sikam a lahi hidi ni biklat! Awan moy
maginanan en parusa moy ti impiyerno!
34 Kaya mángpaangayák haán dikomoy ti
propeta hidi, mágkatalinu a tolay sakay
tagapagtoldu hidi! Bunuwán moy en agum,
sakay en agum ay ipaku moy ten kudus.
En agum ay bálbággán moy ten sinagoga
moy hidi, sakay usigán moy hidi ten
banu-banuwan. 35 Kaya pagtáknangan kam
nen parusa nen kákkabunu nen atanan a
matuwid a tolay ti munduwiday. Sapul ten
pángbunu kánni Abel a awan ti kasalanan.
Hanggan ten pángbunu kánni Zacarias a
anak ni Baraquias a binunu moy ten pag-
itan nen págtutudan ti alay ten Templo.
36 Kagiyán ku dikomoy, a pagtáknangan nen
parusa en tolay hidi nadid a panahun gapu
ti atananid a iyád."

En Págmahal ni Jesus ti Jerusalem
(Lu. 13:34-35)

37 "Sikam a taga-Jerusalem hidi! Báb-
bunuwán moy en propeta hidi, sakay báb-
batuwán moy en inutusan hidi nen Diyos
a angay dikomoy! Pumensangan ku dán a
gustu a puronán en anak mu hidi a kona ten
pánglákkáp nen inahin a manok ten sepsep
na hidi. Peru umád kam! 38 Kaya en Templo
moy ay mapabayan, awan ti mamágyan.
39 Kagiyán ku dikomoy, a awanák moy dán
keketan hanggan ni dumemát en odas a
kagiyán moy a, 'Pagpalaán en dumáddad-
edemát ten ngaran nen Panginoon!' "

24

En Kákkasida nen Templo
(Mc. 13:1-2; Lu. 21:5-6)

1 Lummakad ti Jesus ten Templo. Mentras
a maglakad siya ay ummadeni dikona en
disepulus na hidi sakay intoldu di dikona en
bilay hidi ten laguwerta nen Templo. 2 Peru
kinagi na dikodi, "Namalas moy i bilayid
a hidi iyán! Tatarudan i kagiyán kuwidi!
Dumemát en panahun a awan haán ti batu a
tumáttopu ten kaparehu na a batu. Atanan
ay makuray-kuray!"

En Kahirapan hidi sakay Pággusig a Dumemát
(Mc. 13:3-13; Lu. 21:7-19)

3 Dikona a mággetnud ti Jesus ten Bukid
nen Olibo hidi, ay pasekretu a ummadeni
dikona en disepulus na hidi sakay nagta-
nung, 'Nikan a mangyari i bagayid a hidi
iyád? Ánya i maariyid a senyal a paketan
ten kássoli mu a ruway sakay ten katapusan
ni munduwiday?'

4 Tummábbig ti Jesus, "Mangilag kam
tánni awan kam metawtaw nen deyaman!
5 Gapu makpal a lumitaw a magkagi a,
'Sikán en Cristo!' Makpal en metawtaw
di. 6 Makasanig kam ti labanan sakay
makabareta ti gera ti iba a lugar. Dyan
kam mabalisa dapat a mangyari hidi iyád.
Peru bakán palla a iyád en katapusan ni
munduwiday. 7 Maglaban-laban en bansa
hidi, kona bi hud en kahariyan ten ka-
parehu na a kahariyan. Magkahud ti
aláp sakay maglinug ti iba-iba a lugar.
8 Atananid a iyád ay sapul palla nen pághi-
rap a kona ten magenak.

9 "Ti panahunid a iyud ay dikáppán
di kam, pahirapan sakay bunuwán.
Sakay kaiyamutan kam nen atanan gapu
dikoku. 10 Makpal en mangadág ten
pánnampalataya di ti panahunid a iyud.
Mamagiyamutan en balang essa sakay
mamágpasubuwan. 11 Sakay makpal bi a

lumitaw a awan tatarudan a propeta, sakay
itawtaw di en makpal a tolay. [12] Gapu ten
kákkakpal nen kadukássan ay manglamig
en págmahal nen kakpalan. [13] Peru en
manatili a tapat hanggan ten katapusan
ay maligtas. [14] Sakay ipangaral en Maganda
a Bareta tungkul ten pághari nen Diyos
ti buuwiday a mundu, tánni masanig nen
atanan a bansa. Sakay dumemát dán en
katapusan."

En Tunay ti Dukás a Gamet a awan ti Kaparehu
(Mc. 13:14-23; Lu. 21:20-24)

[15] "Intendiyán moy iyád ti mapiyya: ni
ketan moy dán a mangyari ten Banal a
Lugar en tunay ti dukás a gamet a awan ti
kaparehu a kinagi ni propeta Daniel, [16] ay
en ked hidi ti Judea ay dapat a guminan
dán ten bukid hidi. [17] En ked ten bubun-
gan ay dyan dán magabala a mángngay ti
ányaman ten disalad nen bilay na. [18] Sakay
en ked ten uma na ay dyan dán umuli para
mángngay ti pagalikábkáb na. [19] Kakakagbi
en mágkabuktet hidi sakay en tehud hidi
a anak a sumusu ti aldewid a hidi iyud!
[20] Ipagdasal moy a en kágginan moy ay
awan metaun ti sákdágnen sakay Aldew ni
Káimang. [21] Gapu ti panahunid a iyud ay
magdanas en atanan a tolay ti dikál a kahi-
rapan a awan palla naranasan sapul dikona
lalangán i munduwiday a hanggan nadid.
Sakay awan dán iyud mangyari a ruway.
[22] Sakay ni awan paaperitán nen Diyos i
aldewid a hidi iyud ay awan ti maburay a
tolay. Peru alang-alang ten pinili na hidi ay
paaperitán nen Diyos i aldewid a hidi iyud.

[23] "Sakay ni tehud a magkagi dikomoy
a, 'En Cristo laid!' oni 'Ked siya hudi!'
ay dyan kam maniwala. [24] Gapu tehud a
lumitaw a awan tatarudan a Mesias, sakay
awan tatarudan a propeta. Mángpeta hidi
ti senyales sakay makataka hidi a himala,
tánni itawtaw di en makpal pati en pinili
hidi nen Diyos. [25] Tandaan moy, indipa-
longu ku dán iyád a ingkagi dikomoy tánni
makapaghanda kam.

[26] "Kaya ni kagiyán di a, 'Ked siya ti
parangud,' dyan kam angay haud. Ni
kagiyán di a, 'Ked siya disáddáp,' dyan kam
maniwala. [27] Gapu ni sakonya a kabilis en
kilat ti sikatan a mangdemlag hanggan ti
sarámman, ay kona bi hud en káddemát
nen Anak nen Tolay.
[28] "Ni hádya i páppágyananid nen
bangkay ay ked bi hud en wakwak hidi."

En Káddemát nen Anak nen Tolay

[29] "Káttapos ni panahunid a iyud ni kahi-
rapan, ay dumiklám en aldew, sakay awan
dán dumemlag en bulan. Mágkaragrag
en biton hidi dilanget, sakay mayanág en
kapangyariyan hidi ten kalawakan. [30] Sakay
lumitaw dán en senyal nen Anak nen To-
lay dilanget. Magkahud ti kalungkutan en
atanan a tolay ti munduwiday pákketa di
ten Anak nen Tolay a ked ten panganurin.
Dumemát siya a tehud a dakila a kapang-
yariyan sakay dikál a karangalan. [31] Sakay
ten káttánnug nen trumpeta ti mabegsák
ay utusan na en anghel na hidi ten atanan
a suluk ni munduwiday, puronán di en
atanan a tolay a pinili nen Diyos ten bawat
lugar.

En Adal a Gubwat ten Kayu a Igos
(Mc. 13:28-31; Lu. 21:29-33)

[32] "Ilingán moy en adal ten kayu a igos;
kapag ni sumariwa en pinget na hidi sakay
magduun ay makagi moy a adeni dán a
kássinag. [33] Kona labi hud, ni ketan moy
dán i atananid a iyád, ay makagi moy a
adeni dán en kássoli na, kumán a pasáddáp
dán ten pintuwan. [34] Kagiyán ku dikomoy,
mangyari i atananid a iyád bagu a matay en
tolay hidi a biyag nadid. [35] Mawan en langet
ay ten luta, peru en upos ku ay manatili a
awan ti katapusan."

Awan ti Makatukoy ten Aldew ay ten Odas
(Mc. 13:32-37; Lu. 17:26-30, 34-36)

[36] "Peru awan ti makatukoy ten aldew
ay ten odas a mangyari iyád. Magin en
anghel hidi dilanget oni en Anak ay awan
makatukoy, nan en Ama la. [37] En káddemát
nen Anak nen Tolay ay magkakona ten
káddemát nen lonsu ten panahun ni Noe.
[38] Ti panahunid a iyud ay mamagkainan,
mamaginoman, sakay mamagkabingaan en
tolay hidi. Hanggan dikona a sumakay dán
ti Noe ten barku. [39] Kaya dummemát en
lonsu a awan hidi ti nangmalayan, sakay
nágkalimás hidi a atanan. Kona labi hud i
mangyariyid ten káddemát nen Anak nen
Tolay. [40] Ti panahunid a iyud, ay tehud a
duwwa a lállaki a magtarabahu ten uma

di; maalap en essa sakay mawarak en essa.
41 Tehud a duwwa bábbi a maggiling; maalap
en essa sakay mawarak en essa. 42 Kaya hu-
manda kam gapu awan moy tukoy ni nikan
a dumemát en Panginoon moy. 43 Tandaan
moy iddi: ni tukoy la nen pinunu nen
sabilay ni ánya a odas ten gibi a dumemát
en mágtakaw, ay magbantay siya sakay
awan na pabayan a masáddáp en bilay na.
44 Kaya dapat kam bi a magin handa, gapu
dumemát en Anak nen Tolay ten odas a
awan moy inasaan."

*En Tapat sakay en Awan Tapat a Taga-
pagserbi*

(Lu. 12:41-48)

45 "Ni deyaman en matapat sakay matal-
inu ten tagapagserbi hidi ay siya i pama-
halaánnid nen amu di ten agum a taga-
pagserbi. Siya en mangatád dikodi ti
pagkain ten tama a panahun. 46 Pinagpala
i tagapagserbiyid a iyud ni demáttan siya
nen amu na a saiyud i gamitán naid!
47 Kagiyán ku dikomoy, a gamitán siya nen
amu na a mamahala ten atanan a ari-ariyan
na. 48 Peru ni kagiyán ni tagapagserbiyid
a iyud a, 'Malay padi a sumoli en amu
ku.' 49 Kaya sapulan na a bulbugán en
kaparehu na hidi a tagapagserbi. Sakay
mákpagkainan siya, sakay mákpaginoman
ten lasinggeru hidi. 50 Sumoli en amu ni
tagapagserbiyid a iyud ten aldew a awan na
inasaan, sakay ten odas a awan na tukoy.
51 Sakay parusaan siya nen amu na ti mahig-
pit, sakay ipisan na siya ten magkukunwari
hidi. Haud siya a mágsasangitán sakay
mágaaduyán."

25

En Talinhaga Tungkul ten Sapulu a Dalaga

1 "En kahariyan dilanget ay kona ten
sapulu a dalaga a tehud a manga tawid
a simbuwan, angay hidi tumagbu ten lál-
laki a ikasal. 2 En limma dikodi ay mang-
mang sakay en limma ay mágkatalinu. 3 En
limma a mangmang ay tehud a manga
simbuwan, peru awan hidi nangtawid ti
riserba di a langis a pangasák di ten simbu
di. 4 Samantala en limma a mágkatalinu ay
nagtawid ti riserba bukud pa ten ked ten
simbu di. 5 Minaatrasadu en káddemát nen
lállaki a ikasal kaya minagtongka hidi sakay
minetidug a atanan.
6 "Peru dikona hatinggabi dán ay tehud
a pinumákraw, 'Ked dán en lállaki a ikasal!
Tagbuwán moy dán!' 7 Pagdaka a ummikat
en sapulu a dalaga sakay hinusay di en
simbuwan di hidi. 8 Kinagi nen mangmang
hidi ten mágkatalinu, 'Átdenan moy kami
pay ti langis moyen, maadáp dán i sim-
buwan miyiday hidi.' 9 'Bakay awan dán
maghustu dikotam a atanan, mas maganda
pa ni angay kam dálla mamali ti tindaanon
ti para kao moy,' tábbig nen mágkatalinu
hidi. 10 Kaya angay namali en limma a
mangmang. Mentras a mamali hidi, ay
dummemát en lállaki a ikasal. Nakaguman
na a summáddáp ten kasalan en limma a
nakahanda, sakay insiradu en pintuwan.
11 "Káttapos, ay dummemát bi en limma a
mangmang. Magpákraw hidi, 'Panginoon,
pasáddáppán mu kami!' 12 Peru tummábbig
siya, 'Tatarudan i kagiyán kuwidi dikomoy,
awan takam matenggi.'
13 Káttapos ay kinagi ni Jesus, "Kaya ngani
a magbantay kam, gapu awan moy tukoy en
aldew ay ten odas."

*En Talinhaga Tungkul ten Tállu a Taga-
pagserbi*

(Lu. 19:11-27)

14 "En kahariyan dilanget ay kona ten
essa a tolay a magbiyahi. Dinulaw na en
tagapagserbi na hidi sakay inyentrega na
dikodi en ari-ariyan na hidi. 15 Inátdenan
na ti pilak en balang essa ayun ten kaya na.
En essa ay inátdenan na ti limmang libu,
en essa ay duwanglibu, sakay en essa ay
sanglibu. Káttapos ay lummakad dán siya.
16 Lummakad a pagdaka en nakatanggap ti
limmang libu sakay innigosyu na. Sakay
kinumita ti limmang libu pa. 17 Kona bi
hud ten nakatanggap ti duwanglibu, sakay
kinumita bi ti duwanglibu pa. 18 Peru en
nakatanggap ti sanglibu ay ingkali na ten
luta en pilak nen amu na.
19 "Dikona makalipas en nalay a panahun
ay dummemát en amu ni tagapagserbiyid
a hidi iyud sakay nákpagkuwentaan dikodi.
20 Ummadeni en nakatanggap ti limmang
libu sakay kinagi na, 'Maistu, sadánnid en
pilak mu a limmang libu sakay i limmang
libu paidi a kinita ku.' 21 Kinagi nen amu
na, "Malalaki! Matapat sakay mahusay a
tagapagserbi! Gapu nagin matapat ka ten
sabadit a halaga, ay pamahalaán taka ti

dikál a halaga. Mákpagkasayaan ka dikoku.'
22 Ummadeni bi en nakatanggap ti duwanglibu, sakay kinagi na, "Maistu, sadánnid
en pilak mu a duwanglibu a inyatád mu
dikoku. Sakay i duwanglibu paidi a kinita
ku.'
23 Kinagi nen amu na, "Malalaki! Matapat sakay mahusay a tagapagserbi! Gapu
nagin matapat ka ten sabadit a halaga, ay
pamahalaán taka ti dikál a halaga. Mákpagkasayaan ka dikoku!' 24 Sakay ummadeni bi en nakatanggap ti sanglibu,
sakay kinagi na, "Maistu, tukoy ku a istriktu
ka. Magburas ka ten awan mu immula,
sakay maggapas ten awan mu sinabugan.'
25 Minantingák kaya ingkali ku ten luta en
pilak mu. Sadánnid en sanglibu mu.'
26 Kinagi nen amu na, 'Madukás sakay
tamad a tagapagserbi! Tukoy mu dán
bali a magburasák ten awan ku immula,
sakay maggapasák ten awan ku sinabugan!
27 Bakin awan mu dálla indipositu ti bangku,
tánni tehudák nakuwan a kinita nadid?'
28 Alapán moy dikona en sanglibu, sakay iyatád moy ten tehud a sapulu a libu. 29 Gapu
en tehud ay átdenan pa, sakay sumagana.
Peru en awan, ay pati en sabadit a kao
na ay alapán pa. 30 Ibut moy ten luwas
ten kadiklámman en tagapagserbi a awan ti
kuwenta, haud siya a mágsasangitán sakay
mágggaaduyán.' "

En Pághatul

31 "Káddemát nen Anak nen Tolay a bilang Hari, sakay kaguman na en atanan
a anghel, ay umetnud siya ten trono nen
kaluwalhatian. 32 Sakay mapisan en atanan
a tolay ten atubengán na. Paghiwalayán
na hidi a kona ten pánghiwalay nen mágggalaga ten tupa ay ten kambing. 33 En
tupa hidi ay idátton na ten kawanan na,
sakay en kambing hidi ay ten kawiri na.
34 Sakay kagiyán nen Hari ten ked hidi ten
kawanan na, 'Kamon dán sikam a pinagpala nen Ama ku! Tanggapán moy dán
en kahariyan a nehanda para dikomoy
sapul pa dikona lalangán i munduwiday.
35 Gapu dikona magaláppák ay pinakanák
moy. Dikona mauwawák ay pinainumák
moy, sakay dikona dayuwák ay pinatulosák
moy. 36 Dikona awanák ti mesulot ay pinabaduwanák moy. Dikona tehudák a saket
ay binisitaák moy, sakay dikona piresuwák
ay angenák moy inileng.'
37 Sakay tummábbig en matuwid hidi,
"Panginoon, nengkan naketa miyid dikomu
a nagaláp ka sakay pinakan mi ka, oni
nauwaw sakay pinainom mi ka? 38 Nengkan
naketa miyid dikomu a dayu ka sakay pinatulos mi ka, oni awan ti mesulot sakay pinabaduwan mi ka? 39 Sakay nengkan naketa
miyid dikomu a tehud ka a saket oni piresu
ka sakay binisita mi ka?'
40 Sakay tumábbig en Hari, "Tandaan
moy, dikona gamitán moy iyád ten
kababaan ti kákkapatkaka kuwiday hidi ay
ginamet moy iyud dikoku.'
41 "Sakay kagiyán na bi ten ked hidi
ten kawiri na, 'Umadeyu kam dikoku
a sinumpa hidi! Angay kam ten apoy
a awan ti kákkaadáp a nehanda para
ten diyablo sakay ten sakup na hidi.
42 Gapu dikona magaláppák ay awanák
moy pinakan, nauwawák ay awanák moy
pinainom. 43 Dikona dayuwák ay awanák
moy pinatulos; dikona awanák ti mesulot
ay awanák moy pinabaduwan. Dikona
tehudák a saket sakay piresuwák ay awanák
moy binisita.'
44 Sakay tumábbig bi hidi, 'Panginoon,
nengkan mi ka netan a nagaláp, nauwaw,
dayu, awan ti mesulot, tehud a saket oni
piresu, sakay awan mi ka sinerbiyan?'
45 Sakay kagiyán nen Hari dikodi a, "Tandaan moy, dikona awan moy tinulungan
en kababaan ti hidi iddi, ay ginamet moy
iyud dikoku.' 46 Káttapos ay angay dán hidi
ten parusa a awan ti katapusan, peru en
matuwid hidi ay angay ten biyag a awan ti
katapusan."

26

En Balak Kontra kánni Jesus
(Mc. 14:1-2; Lu. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Ten dikona a natapos dán a itoldu ni
Jesus i atananid a iyud ay kinagi na ten
disepulus na hidi, 2 "Tukoy moy a duwwa a
aldew dálla ay Piyesta dán nen Aldew nen
Págtalib. Sakay itokyon en Anak nen Tolay
tánni ipaku ten kudus."
3 Nadid en pinunu hidi nen padi hidi
sakay en pinunu hidi nen banuwan
ay namagipun-ipun ten palasyu nen
kapunuwan a padi a ti Caifas. 4 Nagplanu
hidi a lihim di a padikáp ti Jesus sakay

pabunu. [5] Peru kinagi di, "Dyan tam
gamitán ten aldew nen Piyesta bakay
magkagulu en tolay hidi."

Binulakan ti Pasárrub ti Jesus
(Mc. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

[6] Tenhud ay ked ti Jesus ti Betania ten
bilay ni Simon a dati a kinetong. [7] Mentras
a kuman siya ay tehud a ummadeni a bábbi
a tehud a tawid a pággasákkan a alabastro
a putat ti mahal a págpasárrub. Binulakan
na ti págpasárrub en ulu ni Jesus mentras a
kuman siya. [8] Ten dikona a ketan iyud nen
disepulus hidi ay nagsaranta hidi. Kinagi
di, "Bakin a sinayang na en págpasárrub?
[9] Nelaku nakuwan iyud ti mahal sakay iy-
atád ten pubri hidi en naglakuwan!"
[10] Tukoy ni Jesus en kinagi di, kaya ki-
nagi na, "Bakin a gágguluwán moy i báb-
biyen? Maganda en ginamet na dikoku.
[11] Gapu pirmi moy la a kakaguman en pubri
hidi, peru sikán ay awanák moy pirmi
a kakaguman. [12] Dikona a binulakanák
na ti págpasárrub ay ginamet na iyud
bilang pághanda ten páglábbáng dikoku.
[13] Tandaan moy: hádyaman a itoldu en Ma-
ganda a Bareta ti buuwiday a mundu, ay
banggitán bi en ginamet na bilang pággala-
ala dikona."

Nákpagkasundu ti Judas ten Kadima hidi ni Jesus
(Mc. 14:10-11; Lu. 22:3-6)

[14] Nadid ti Judas Iscariote a essa ten sa-
pulu ay ti duwwa ay ummangay ten pinunu
hidi nen padi hidi. [15] Sakay intanung na,
"Ánya i iyatád moyid dikoku ni tulungan
takam a madikáp ti Jesus?" Ti iyud bila
a odas ay inatáddan di siya ti tállu a pulu
a pirasu a silber a pilak. [16] Sapul haud ay
nagaryok dán ti Judas ti pagkakataun tánni
metokyon na ti Jesus.

En Pángngapon de Jesus ten Aldew nen Págtalib
(Mc. 14:10-11; Lu. 22:3-6)

[17] Ten purumeru a aldew nen Piyesta nen
Tinapay a Awan ti Págpaalsa ay ummadeni
kánni Jesus en disepulus na hidi sakay inta-
nung di, "Panginoon, hádya i gustu muwid
a paghandaan mi ti pangapon para ten
Aldew nen Págtalib?" [18] Tummábbig siya,
"Angay kam ten siyudad sakay aryokán
moy en essa a tolay, kagiyán moy dikona,
"Pekagi nen Maistu a dummemát dán en
odas na. Mangapon siya a kaguman na en
disepulus na hidi ten bilay mu para ten
Aldew nen Págtalib."
[19] Sinunud nen disepulus hidi en inyutus
ni Jesus sakay inhanda di en pangapon ten
Aldew nen Págtalib.
[20] Ti gibiyid a iyud, ay kumman ten
lamisaan ti Jesus a kaguman na en sapulu ay
ti duwwa a disepulus na. [21] Sakay mentras
a kuman hidi ay kinagi ni Jesus, "Tan-
daan moy, essa dikomoy en mángtokyon
dikoku!"
[22] Minalungkut ti hustu en disepulus
na hidi sakay balang essa ay nagtanung
dikona, "Sikán beman Panginoon?"
[23] Tummábbig ti Jesus, "En kasabay ku
a magsawsaw ti malukungen ay siya en
mángtokyon dikoku. [24] Matay en Anak nen
Tolay ayun ten Kasulatan peru kakakagbi
en mángtokyon dikona! Mapiyya pa ni
awan dálla neenak i tolayid a iyud!"
[25] Ti Judas a mángtokyon dikona ay nagta-
nung bi, "Maistu, sikán beman?" Tummáb-
big ti Jesus, "Siko dán nagkagiyid."

En Katapusan a Pángngapon
(Mc. 14:22-26; Lu. 22:14-20; 1 Cor. 11:23-25)

[26] Mentras a kuman hidi ay nangalap
ti Jesus ti tinapay. Sakay káttapos na a
magpasalamat ten Diyos ay hinati-hati na
en tinapay sakay inyatád na ten disepulus
na hidi. Sakay kinagi na, "Alapán moy
iddi sakay kanán moy. Iyád en bággi ku."
[27] Káttapos ay inalap na en tasa sakay nag-
pasalamat siya ten Diyos sakay inyatád na
dikodi. Sakay kinagi na, 'Uminom kam
a atanan ti iyád.' [28] Gapu en digi ku en
mebuhus para mapatawad en atanan a
kasalanan nen makpal a tolay. [29] Kagiyán
ku dikomoy, a awanák dán uminom ti alak a
gubwat ti ubas hanggan ten aldew a en bigu
dán a alak i inumán kuwid a kaguman kam
ten kahariyan nen Ama ku."
[30] Sakay káttapos di a nágkansiyon ti essa
a pasalamat ay ummangay hidi ten Bukid
nen Olibo hidi.

Indipalongu a Kinagi ni Jesus en Págpamen ni Pedro
(Mc. 14:27-31; Lu. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

[31] Kinagi ni Jesus dikodi, "Ti gibiyid a
iyád ay lakadanák moy a atanan, kona ten
kinagi nen Kasulatan a, 'Bunuwán ku en
pastol sakay magkawatak-watak en tupa

hidi.' [32] Peru káttapos ku a mabiyag a ruway
ay mágdipalonguwák dikomoy ti Galilea."
[33] Tummábbig ti Pedro, "Maski ni lakadan ka
nen atanan ay awan taka lakadan." [34] Kinagi
ni Jesus, "Tandaan mu, ti gibiyid a iyád,
bagu a magtarakket en manok ay pentál-
luwák mu dán a ipamen." [35] Peru kinagi ni
Pedro, "Maski ni bunuwánnák di ay awan
taka ipamipamen." Sakay kona labi hud en
kinagi nen agum na hidi a disepulus.

Nagdasal ti Jesus ti Getsemani
(Mc. 14:32-42; Lu. 22:39-46)

[36] Sakay ingkuyug hidi ni Jesus ten essa
a lugar a nginaranan a Getsemani. Kinagi
na ten disepulus na hidi, "Háddi kam pala
ta magdasalák hudi." [37] Peru ingkuyug na
de Pedro sakay en duwwa a anak ni Zebe-
deo. Sakay nagsapul siya a nabalisa sakay
nalungkut en kaluuban na. [38] Kinagi na
dikodi, "I pusu kuwidi ay malungkut a tarud
a halus a ikatay ku! Maguray kam háddi,
sakay mákpagpuyat kam dikoku!"

[39] Ummadeyu ti Jesus ti sabadit, lum-
muhud siya sakay nagdasal, "Ama ku, ni
maari ay ibutan mu dikoku iyád a pághirap.
Peru bakán a en gustu ku nan en gustu mu
en mangyari."

[40] Nagsoli siya sakay dinemáttan na en
tállu a disepulus a tidug hidi. Kinagi na
kánni Pedro, "Talaga beman a awan kam
makapagpuyat para dikoku maski ni essa la
a odas? [41] Magpuyat kam sakay magdasal
tánni awan kam madaig nen toksu. En
ispiritu ay nakahanda peru en bággi ay
mahina."

[42] Ruway siya a ummadeyu sakay nag-
dasal, "Ama ku, ni awan maari a ibutan iyád
a pághirap, nan kailangan a danasán ku ay
mangyari en kagustuwan mu." [43] Ruway
siya a nagsoli sakay dinemáttan na dám-
man hidi a tidug, gapu tunay en tongka di.

[44] Linakadan na dámman a ruway en
tállu a disepulus sakay ruway siya a nag-
dasal, sakay kona labi hud en kinagi na.
[45] Nagsoli dámman siya ten disepulus na
hidi sakay kinagi na dikodi, "Tidug kam
palla beman sakay umimang? Dummemát
dán en odas a itokyon en Anak nen Tolay
ten makasalanan hidi. [46] Umikat kamon
sakay kadtamon! Ked dán en mángtokyon
dikoku."

En Págdikáp kánni Jesus
(Mc. 14:43-50; Lu. 22:47-53; Jn. 18:3-12)

[47] Magupos palla ti Jesus dikona a dum-
memát ti Judas, a essa ten sapulu ay ti
duwwa. Tehud siya a kaguman a makpal a
tolay a tehud a tawid a áttak sakay garoti.
Gubwat hidi ten pinunu hidi nen padi hidi
sakay ten pinunu hidi nen banuwan. [48] Bagu
pa hidi a dummemát haud ay kinagi dán
nen mángtokyon dikona, "En ámmuwan ku
ay siya en aryokán moy. Dikáppán moy siya
a pagdaka!"

[49] Kaya inadeniyan ni Judas ti Jesus sakay
binati na, "Mapiyya gibi Maistu!" sakay
inámmuwan na.

[50] Kinagi ni Jesus dikona, "Amigu ku,
gamitán mu dán en gustu mu." Sakay in-
adeniyan siya nen tolay hidi sakay dinikáp
di.

[51] Bigla a nagbagut ti áttak en essa ten
kaguman hidi ni Jesus. Tinigpas na en
alipin nen kapunuwan nen padi hidi sakay
naripas en bángbáng na.

[52] Kinagi ni Jesus, "Isarungan mu i áttak
muwen! En mabiyag ti áttak ay ten áttak
labi a matay. [53] Awan mu beman tukoy
a makaagidák ten Ama ku ti sapulu ay ti
duwwa a batalyon a anghel? [54] Peru konya a
matupad en nesulat ten Kasulatan a dapat
iyád a mangyari?"

[55] Sakay inatubeng na en tolay hidi sakay
kinagi na, "Tulisanák beman kaya kam a
ummangay háddi a tehud a tawid a át-
tak sakay garoti para dikáppánnák moy?
Aldew-aldewák la a magtoldu ten Templo
peru awanák moy dinikáp. [56] Peru nangyari
i atananid a iyád para matupad en insulat
nen propeta hidi."

Káttapos ay gumminan en disepulus na
hidi sakay inwarak di siya a mágggeessa.

Ti Jesus ten Atubengán nen Sanedrin
(Mc. 14:53-65; Lu. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:13-14, 19-24)

[57] Nadid ay inyangay di ti Jesus ten bilay
ni Caifas, en kapunuwan nen padi hidi.
Haud a namagpisan-pisan en tagapagtoldu
hidi nen Kautusan sakay en pinunu hidi
nen banuwan. [58] Ummunud ti Pedro peru
adeyu en agwat di. Káddemát na ten bilay
nen kapunuwan a padi ay summáddáp siya
ten laguwerta sakay nággetnud a kaguman
en guwardiya hidi tánni ketan na ni ánya en
mangyari.

59 Nagaryok en pinunu nen padi hidi
sakay en buu a Sanedrin ti tistigu a magbu-
libuli kontra kánni Jesus para mapabunu di
siya. 60 Peru awan hidi ti netan a makapag-
patunay a kailangan a matay ti Jesus, maski
ni makpal a ummatubeng sakay nagkagi ti
kakabuliyan tungkul dikona. Ten katapu-
san ay tehud a duwwa a ummatubeng 61 a
nagkagi, "Kinagi ni tolayid a iyán a sidaán
na en Templo nen Diyos sakay ipataknág ti
tállu a aldew."

62 Tummaknág en kapunuwan nen padi
hidi sakay kinagi na kánni Jesus, "Tehud
ka a metábbig ti imbintang diyen dikomu?"
63 Peru awan tummatábbig ti Jesus. Sakay
kinagi dikona nen kapunuwan nen padi
hidi, "Iyutus ku dikomu, kagiyán mu
dikomi ten ngaran nen Diyos a biyag, siko
beman en Cristo, en Anak nen Diyos?"

64 Tummábbig ti Jesus, "Siko dán en nagk-
agi. Kagiyán ku dikomoy, awan dán mag-
malay ay ketan moy en Anak nen Tolay a
mággetnud ten kawanan nen makapang-
yariyan a Diyos sakay dumemát siya a ked
ten panganurin!"

65 Dikona a nasanig iyud nen kapunuwan
nen padi hidi ay pinisad na en badu na
sakay kinagi na, "Iyád a pággupos ay awan
pággalang ten Diyos! Awan tamon kailan-
gan en agum pa a mangtistigu. Nasanig
moy en pággupos na a awan pággalang ten
Diyos! 66 Ánya ti palagay moyid?" Tummáb-
big hidi, "Dapat siya a matay!"

67 Sakay linoktaban di siya ten rupa
na sakay sinássuntuk. Dinapang bi siya
nen agum hidi 68 sakay kinagi di, "Cristo,
tukuyan mu benid ni deya en nangdapang
dikomu!"

Impamen ni Pedro ti Jesus
(Mc. 14:66-72; Lu. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

69 Mentras a mággetnud ti Pedro ten
laguwerta, ay inadeniyan siya nen essa a
utusan a bábbi sakay kinagi na, "Kaguman
ka bi ni Jesus a taga-Galilea, awan beman?"

70 Peru impamen ni Pedro ten atubengán
nen kakpalan. "Awanák ti tukoy ti kákkagi-
kagiyán muwen," tábbig na.

71 Sakay ummangay ti Pedro ten balkon.
Netan siya nen essa pa a utusan a bábbi
sakay kinagi na ten ked hidi haud, "I lál-
lakiyid a iyán ay kaguman ni Jesus a taga-
Nazaret."

72 Ruway na siya a impamen,
"Manumpaák a awan ku tukoy i tolayid a
iyán."

73 Mamaya-maya ay ummadeni kánni Pe-
dro en lállaki hidi a ked haud. Kinagi
di, "Essa ka ngani bi dikodi. Matenggi ti
pággupos muwen."

74 Tummábbig ti Pedro, "Maski ni
matayák pa ay talaga a awan ku matenggi
i tolayid a iyán!" 75 Sakay naala-ala
ni Pedro en kinagi ni Jesus, "Bagu a
magtarakket en manok ay pentálluwák mu
a ipamen." Sakay lummuwas ti Pedro sakay
nágsasangitán ti hustu.

27

Inyangay Di ti Jesus kánni Pilato
(Mc. 15:1; Lu. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

1 Ten dikona a dimadimang dán ay
namágguron en pinunu hidi nen padi hidi
sakay en pinunu hidi nen banuwan ni
konya di a mapabunu ti Jesus. 2 Káttapos ay
pinapungu di siya sakay inyangay di kánni
gubernador a Pilato.

En Kákkatay ni Judas
(Gamet 1:18-19)

3 Dikona a ketan ni Judas a ti Jesus ay na-
hatulan ti kamatayan ay nagsisi siya sakay
insoli na ten pinunu hidi nen padi hidi
sakay ten pinunu hidi nen banuwan en tállu
a pulu a pirasu a silber a pilak. 4 Kinagi na,
"Nagkasalaák! Intokyon ku en tolay a awan
ti kasalanan."

"Ánya i pakialam miyid? Bahala ka ti
biyag muwen!" tábbig di. 5 Insapwar ni
Judas en pilak ten disalad nen Templo,
lummakad siya sakay angay nagbitti.

6 Kinopkop nen pinunu hidi nen padi
hidi en silber sakay kinagi di, "Bawal ten
Kautusan a iyád a pilak ay idátton ten
págdáttonan ten handug ten Templo. Gapu
iyád ay bayad ten biyag nen essa a tolay."
7 Nagkaessa hidi a ibali en pilak ten luta
nen mággamet ti binga, para magin pág-
lábbángngan ten dayu hidi a tolay. 8 Kaya i
lutaid a iyud ay nginaranan di a hanggan
nadid ti, "Uma ni Digi."

9 Gapu ti iyud a pangyayari ay natupad
en kinagi ni Propeta Jeremias a, "Inalap di

en pilak a tállu a pulu a pirasu a silber,
iyud en halaga a katumbas na ayun ten
Israelita hidi, 10 sakay imbayad ku ten luta
nen mággamet ti binga ayun ten inyutus
dikoku nen Panginoon."

Ti Jesus ten Atubengán ni Pilato
(Mc. 15:2-5; Lu. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

11 Káttapos ay inyangay di ti Jesus ten
gubernador, sakay tinanung na siya, "Siko
beman en hari nen Judio hidi?" Tummáb-
big ti Jesus, "Siko dán en nagkagi." 12 Peru
ten dikona a bintangán siya nen pinunu
hidi nen padi hidi sakay en pinunu hidi nen
banuwan ay awan dán siya tummábbig.
13 Kaya kinagi dikona ni Pilato, "Awan
mu beman nasanig en imbintang di hidi
dikomu?" 14 Peru awan tummábbig ti Jesus
kaya nagtaka ti hustu en gubernador.

Hinatulan ti Jesus ti Kamatayan
(Mc. 15:6-15; Lu. 23:13-25; Jn. 18:39-19:16)

15 Nadid kada Piyesta nen Aldew nen Pág-
talib, gággamitán dán nen gubernador a
magpalaya ti essa a piresu. Palayaán na ni
deyaman en kagiyán nen tolay hidi. 16 Ti
panahunid a iyud ay tehud a essa a tanyag
a piresu a en ngaran na ay Jesus Barrabas.
17 Kaya dikona a naipun en tolay hidi ay
tinanung hidi ni Pilato, "Deya i gustu moyid
a palayaán ku, ti Jesus Barrabas oni ti Jesus
a nangaranan a Cristo?" 18 Gapu tukoy ni
Pilato a inggit en dahilan di ni bakin a
inyangay di ti Jesus dikona.
19 Bakán la a iyán, nan alay na a mágget-
nud ten pághatulan, ay impekagi nen
kabinga na, "Dyan ka makialam ti tolayid
a iyán. Awan siya ti kasalanan. Pinahi-
rapanák nadid nen tagináp ku tungkul
dikona."
20 Sinulsulan nen pinunu hidi nen padi
hidi sakay en pinunu hidi nen banuwan
en tolay hidi a agidán di kánni Pilato a
ti Barrabas palayaán naid, sakay ti Jesus
ay pabunu na. 21 Ruway a tinanung nen
gubernador en tolay hidi, "Deya ten duwwa
i gustu moyid a palayaán ku?"

"Ti Barrabas!" tábbig di.

22 Kinagi ni Pilato dikodi, "Ni konahud,
ánya i gamitán kuwid kánni Jesus a ngi-
naranan a Cristo?"

Tummábbig en atanan, "Ipaku siya ten
kudus!"

23 "Bakin ánya beman i madukássid a gi-
namet na?" tanung ni Pilato.

Peru lalu pa hidi a pummákraw, "Ipaku
siya ten kudus!' 24 Dikona a ketan ni Pilato
a awan dán siya ti magamet sakay bakay
magkagulu pa en tolay hidi ay nagpaalap
siya ti dinom sakay nagugas ten lima na
ten atubengán nen tolay hidi. "Awanák ti
pananagutan ti kákkatay ni tolayid a iyán.
Bahala kamon!" kagi ni Pilato.
25 Tummábbig en tolay hidi, "Sagutin mi
sakay nen anak mi hidi en kákkatay ni
tolayid a iyán!"
26 Sakay pinalaya ni Pilato ti Barrabas,
peru ti Jesus ay pinalatigu na sakay inyatád
na dikodi tánni ipaku ten kudus.

Dinusta nen Sundalu hidi ti Jesus
(Mc. 15:16-20; Jn. 19:2-3)

27 Káttapos, ay inyangay nen sundalu
hidi ti Jesus ten palasyu nen gubernador.
Sakay minaipun ten palebut na en essa a
batalyon a sundalu. 28 Ineklasan di siya
sakay sinulutan di ti essa a badu a madidig.
29 Nangkawikaw hidi ti lanot a masaet sakay
indátton di ten ulu na sakay pinagtawid di
ti essa a sarukud ten kawanan na a lima.
Sakay sinesti di siya linuhud-luhudan di
sakay kinagi di, "Mabuhay en Hari nen Ju-
dio hidi!" 30 Linoktaban di siya sakay inalap
di en sarukud na sakay impakol di dikona.
31 Káttapos di siya a sestiyán ay ineklasan di
siya sakay sinulutan di ten sadili na a badu.
Káttapos ay inluwas di ten banuwan tánni
ipaku ten kudus.

Impaku Di ti Jesus ten Kudus
(Mc. 15:21-32; Lu. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

32 Ten kálluwas di ten banuwan ay netag-
buwan di en essa a lállaki a en ngaran na ay
ti Simon a taga-Cirene. Impilit di a pabák-
lay dikona en kudus ni Jesus. 33 Káddemát
di ten lugar a nangaranan a Golgota, (en
gustu na a kagiyán ay Lugar nen Bungu) ay
34 inátdenan di ti Jesus ti alak a hinaluwan ti
apdu. Peru ten dikona a naennaman na ay
awan na ininom.
35 Dikona a mepaku dán siya ten kudus
ay hinati-hati nen sundalu hidi en badu na
káttapos di a nagbunutan. 36 Sakay nágget-
nud hidi para bantayan di siya. 37 Insulat
di ten ontok nen kudus en nagin bintang
di dikona, "Ti Jesus iyád, en Hari nen Judio
hidi." 38 Duwwa bi a tulisan en kasabay na

a nepaku ten kudus, essa ten kawanan na
sakay essa ten kawiri na.
39 Ininsultu bi siya nen magtalib hidi
sakay magwalingiwág pa hidi a 40 magkagi,
"Awan beman siko en mangsida ten Tem-
plo sakay ruway mu a ipataknág ti tállu a
aldew? Iligtas mu nadid i sadili muwen! Ni
siko a talaga en Anak nen Diyos, umugsad
ka ti kudusen!" 41 Sinesti bi siya nen pinunu
hidi nen padi hidi, nen tagapagtoldu hidi
nen Kautusan sakay nen pinunu hidi nen
banuwan. Kinagi di, 42 "Inligtas na en agum
hidi peru i sadili naen ay awan na meligtas!
Awan beman siya en Hari ni Israel? Ni
umugsad la siya nadid ti kudusen ay mani-
wala kami dán dikona! 43 Maniwala siya ten
Diyos sakay kinagi na a siya en Anak nen
Diyos. Iligtas siya nen Diyos ni talaga a
tatarudan en kinagi na!"
44 Sakay sinesti bi siya nen duwwa a
tulisan a nepaku a kasabay na.

En Kákkatay ni Jesus
(Mc. 15:33-41; Lu. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

45 Sapul ten tanghali hanggan ten alas
tres ten apon ay nagdiklám en buu a lu-
gar. 46 Ten dikona a magalas tres ten apon
ay pummákraw ti Jesus, "Eli, Eli, lema
sabachthani?" En gustu na a kagiyán ay
"Diyos ku, Diyos ku bakin pinabayanák
mu?"
47 Nasanig iyud nen sangan a tumát-
taknág haud kaya kinagi di, "Dáddulawan
na ti Elias!" 48 Pagdaka a gumminan en
essa dikodi sakay nangalap ti damit. Binisa
na ti maapsot a alak sakay indátton na
ten ontok nen tákkán sakay impasápsáp na
kánni Jesus. 49 Peru kinagi bi nen agum hidi,
"Maguray kam pa, ilingán tam ni dumemát
ti Elias para iligtas siya!"
50 Ruway a pinumákraw ti mabegsák ti
Jesus sakay natay dán siya.
51 Ti odasid a iyud ay bigla a napisad
en kortina nen Templo, sapul ten disunu
hanggan ten dibábbi. Naglinug ten luta
sakay nabisag en batu hidi. 52 Nabukasan
en lábbáng hidi sakay nabiyag a ruway
en makpal a tolay nen Diyos a nágkatay
dán. 53 Lummuwas hidi ten páglábbángngan
sakay dikona a nabiyag a ruway ti Jesus, ay
summáddáp hidi ti Jerusalem sakay netan
hidi haud nen makpal a tolay.
54 Neántingan ti hustu en kapitan sakay
en sundalu hidi a nagbantay kánni Jesus
dikona a nabati di en linug sakay netan di
en atanan a nangyari. Kinagi di, "Tarud
ngani a Anak siya nen Diyos!"
55 Makpal a kabábbiyan en ked haud a
mágtan-aw ten adeyu la. Sapul pa ti Galilea
ay ummunonud dán hidi kánni Jesus sakay
nagserbi dikona. 56 Kaguman dikodi ti Maria
Magdalena, ti Maria a ina de Santiago ay ti
Jose, sakay en kabinga ni Zebedeo.

En Páglábbáng kánni Jesus
(Mc. 15:42-47; Lu. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

57 Ten dikona a pággapon dán ay tehud
a dummemát a essa a mayaman a taga-
Arimatea, en ngaran na ay ti Jose. Siya
ay disepulus bi ni Jesus. 58 Ummangay siya
kánni Pilato sakay inagid na en bangkay
ni Jesus. Inyutus bi ni Pilato a iyatád en
bangkay dikona. 59 Kaya inalap ni Jose en
bangkay sakay binalutan na ti malinis a
tela a lino. 60 Inyangay na ten sadili na
a páglábbángngan a bigu na palla a im-
pagamet ten pader a batu. Káttapos ay
inggulung na en dikál a batu a págtakáp ten
pintuwan sakay lummakad. 61 Ked bi haud ti
Maria Magdalena sakay en essa pa a Maria a
nággetnud ten luwas nen páglábbángngan.

En Bantay hidi ten Páglábbángngan

62 Ten kailawan na, káttapos nen aldew
nen pághanda ten Aldew nen Págtalib,
sabay a ummangay kánni Pilato en pinunu
hidi nen padi hidi sakay en Pariseo hidi.
63 Kinagi di dikona, "Naala-ala mi en kinagi
ni magkukunwariyid a iyud dikona a biyag
palla a mabiyag siya a ruway kállipas nen
tállu a aldew. 64 Pabantayan mu pay ti hustu
en páglábbángngan hanggan ten katállu a
aldew. Bakay umangay en disepulus na
hidi sakay takawán di en bangkay. Sakay
kagiyán di ten tolay hidi a nabiyag siya a
ruway. Mahirap dán bakay i págloku diyid
a iyád ay magin mas madukás pa nan ten
purumeru."
65 Kinagi dikodi ni Pilato, "Mángkuyug
kam ti sundalu hidi sakay pabantay moy ti
hustu en páglábbángngan."
66 Kaya ummangay hidi sakay dináttó-
nan di ti senyal en pintuwan a batu sakay
pinabantayan di en páglábbángngan ten
sundalu hidi.

28

Nabiyag a Ruway ti Jesus
(Mc. 16:1-10; Lu. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Kállipas nen Aldew nen Káimang,
dikona a págdemlag dán ten purumeru a
aldew nen sasimba, ay ummangay de Maria
Magdalena sakay en essa pa a Maria ten
nánglábbángngan kánni Jesus. 2 Káddemát
di haud ay bigla a naglinug ti mabegsák
gapu ummugsad a gubwat dilanget en essa
a anghel nen Panginoon. Inggulung na
en batu a nakatakáp ten páglábbángngan
sakay ummetnud ten dibabew na. 3 En rupa
na ay makasili a kumán a kilat, kona bi
ten pudew nen badu na. 4 Nagpágpág ti
ánteng en bantay hidi sakay nabuwal hidi a
kona ten essa a patay dikona a netan di en
anghel.

5 Peru kinagi nen anghel ten bábbi hidi,
"Dyan kam manteng. Tukoy ku a aryokán
moy ti Jesus a nepaku ten kudus. 6 Awan dán
siya háddi gapu nabiyag dán siya a ruway
a kona ten kinagi na. Kamon haád, ilingán
moy en nángdáttonan dikona. 7 Angay moy
ibareta nadid bi ten disepulus na hidi a siya
ay nabiyag a ruway sakay mágdipalongu ti
Galilea. Metan moy siya haud! Tandaan
moy en kinagi ku dikomoy." 8 Kaya nagal-
istu hidi a lummakad ten páglábbángngan a
tehud ánteng sakay dikál a kasayaan. Sakay
nagginan hidi a ummangay ten disepulus
hidi tánni ibareta di en nangyari.

9 Peru tinagbu hidi ni Jesus, sakay binati
na hidi, "Magkahud kam ti kapayapaan!"
Ummadeni hidi kánni Jesus, tinumawid
hidi ten básset na hidi sakay sinamba di
siya. 10 Sakay kinagi ni Jesus dikodi, "Dyan
kam manteng! Kammoy dán sakay kagiyán
moy ten kákkapatkaka ku hidi a umangay
hidi ti Galilea sakay ketanák di haud!"

En Kinagi nen Mágbantay hidi

11 Dikona a makalakad en bábbi hidi ay
ummangay bi ten banuwan en sangan ten
nagbantay hidi ten páglábbángngan. Im-
bareta di ten pinunu hidi nen padi hidi en
atanan a nangyari. 12 Nagipun-ipun hidi
sakay káttapos di a mákpágguron ten pi-
nunu hidi nen banuwan, ay sinuhulan di
ti dikál a pilak en sundalu hidi. 13 Sakay
inutusan di hidi a kona háddi en ibareta di,
"Mentras a tidug kami nen gibi ay umman-
gay en disepulus na hidi sakay tinakaw di
en bangkay."

14 Kinagi pa nen pinunu hidi nen padi
hidi dikodi, "Dyan kam mabalisa, maski
masanig man iyád nen gubernador. Bahala
kami dán!"

15 Tinanggap nen bantay hidi en pilak
sakay sinunud di en inyutus dikodi. Kaya
hanggan nadid ay iyád padi en istorya nen
Judio hidi.

Inutusan ni Jesus en Sapulu ay ti Essa a Disepulus
(Mc. 16:14-18; Lu. 24:36-49; Jn. 20:19-23; Gamet 1:6-8)

16 Nadid en sapulu ay ti essa a disepulus
ay ummangay ti Galilea, ten bukid a intoldu
ni Jesus dikodi. 17 Dikona a ketan di ti Jesus
ay sinamba di siya. Peru en agum hidi ay
nagduda en isip di. 18 Ummadeni ti Jesus
sakay kinagi na dikodi, "Neatád dán dikoku
en atanan a kapangyariyan dilanget sakay
ti lutaiday. 19 Kaya angay kam ten atanan
a bansa sakay gamitán moy a disepulus ku
en atanan a tolay. Binyagan moy hidi ten
ngaran nen Ama, nen Anak sakay nen Banal
a Ispiritu. 20 Sakay tolduwan moy hidi a
sumunud ten atanan a inyutus ku dikomoy.
Tandaan moy, kakagumanák moy hanggan
ten katapusan ni munduwiday."

En Maganda a Bareta ayun kánni MARCOS

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Maganda a Bareta a ayun kánni Marcos ay nagsapul ten pahayag a, "Iyád en Maganda a Bareta tungkul kánni Jesu-Cristo en Anak nen Diyos." Paniwalaan nen kakpalan a iyád a libru en kadipalonguwan a nesulat tungkul ten biyag ni Jesu-Cristo, sakay iyád en pinakaaperet peru putat bi ti biyag a kasaysayan. En pirmi a págpaliwanag ten upos hidi a Aramaico sakay ten kaugaliyan ni Judio ay mángpakapospos a iyád a libru ay insulat para ten Hentil hidi oni ten Cristiano a bakán a Judio.

Ti Jesus ay impeta ti iyád a libru a bilang essa a tolay a tehud a kakaiba a kapangyariyan. Ketan iyád ten págtoldu na, kapangyariyan kontra ten dimonyo hidi sakay págpatawad ti kasalanan. Impahayag na bi a siya en Anak nen Tolay a ummangay háddi para máng-alay ten biyag na para ten kaligtasan nen makasalanan hidi.

Ten págsaysay ni Marcos ay mas inátdenan na ti diin en ginamet hidi ni Jesus nan ten intoldu na. Káttapos nen sabadit a bahagi tungkul kánni Juan a Mágbinyag sakay tungkul ten págbinyag sakay págtoksu kánni Jesus, ay insaysay a pagdaka ni Marcos en págtoldu sakay págpapiyya a ginamet ni Jesus. Mentras a magalay, ay lalu a luminaw en pákkatenggi nen tagasunud hidi ni Jesus dikona. Peru ten kabaliktadan na ay lalu bi a tumindi en iyamut nen kadima di hidi dikona. Ten katapusan hidi a kapitulu ay insaysay ni Marcos en pangyayari hidi ten katapusan hidi a aldew ni Jesus ti lutaiday, en pághirap na, en kákkatay na sakay kákkabiyag na a ruway.

Awan malinaw a nabanggit ni deya i nángsulatid ti iyád a libru peru maari a tama en namulatan a pánniwala a ti Juan Marcos i nángsulatid ti iyád. (Gamet 12:12; 15:37). Nakagi a insulat na iyád ti Roma bagu a binumagsak en Jerusalem ten A.D. 70. Ten iba a mas mágkatanda a kasulatan, iyád a libru ay nagtapos ten kapitulu 18 bersikulu 8. Ten iba a kasulatan ay tehud a aperet a págtapos, ten iba bi ay atakdug a págtapos. Gapu ti iyád, en atakdug (9-20) sakay en aperet a págtapos (9-10) ay parehu a kaguman ti iyád a libru peru ked ten disalad nen kona háddi a tanda ( ) tánni ipakapospos a tehud a katanungan ti iyád a bahagi.

Lasán nen Libru

En sapul nen Maganda a Bareta 1:1-13
En págserbi ni Jesus ti Galilea 1:14-9:50
Sapul ti Galilea hanggan ti Jerusalem 10:1-52
En katapusan hidi a aldew nen pághirap sakay kákkatay ni Jesus 11:1-15:47
En kákkabiyag a ruway ni Jesus 16:1-8
En káppeta ni Jesus ten kákkabiyag na a ruway sakay en kássoli na dilanget 16:9-20

En Pángngaral ni Juan a Mágbinyag
(Mt. 3:1-12; Lu. 3:1-18; Jn. 1:19-28)

1 Iddi en Maganda a Bareta tungkul kánni
Jesu-Cristo a Anak nen Diyos. 2 Nagsapul
iyád dikona matupad en insulat ni propeta
Isaias a,
"Tehudák a paangayán a mágdipalongu
dikomu.
Siya i mánghandaid ten paglakadan
mu.'
3 Siya en magpákraw ten kaparangan ti kona
háddi,
'Maghanda kamon ten káddemát nen
Panginoon,
husayán moy dán en paglakadan na!'
"

4 Nadid, dummemát ngani ti Juan ten
kaparangan, a nagbinyag sakay nangaral.
Kinagi na ten tolay hidi, "Adággan moy dán
sakay pagsisiyan en kasalanan moy hidi,
sakay magpabinyag kam tánni patawadán
kam nen Diyos." 5 Ngari-ngari a atanan nen
tolay hidi a taga-prubinsiya a Judea sakay
siyudad a Jerusalem ay ummangay kánni
Juan ten dinom ti Jordan a mágsanig ten
pángngaral na. Intapat di en kasalanan di
hidi sakay bininyagan na hidi.

6 En badu ni Juan ay gamet ti dutdut ni
kamelyo sakay en sinturon na ay koblet
ni hayup. Raksa a dudun en kákkanán
na sakay pulut ni pitukan. 7 Ipáppangaral
na ten tolay hidi a, "Tehud a dumemát
a mas makapangyariyan nan sikán, maski
mangokbis ten igut nen sandalyas na ay
awanák karapatdapat. 8 Bininyagan takam

ti dinom peru siya en mangbinyag dikomoy
ti Banal a Ispiritu."

Bininyagan ni Juan ti Jesus
(Mt. 3:13-4:11; Lu. 3:2-22, 4:1-13)

9 Awan nagnalay ti panahunid a iyud ay
dummemát ti Jesus. Gubwat siya ti Nazaret
a sakup ni Galilea. Sakay bininyagan ni
Juan ten dinom ti Jordan. 10 Káawas ni Jesus
ten dinom ay netan na a bummukas di-
langet sakay dummibábbi dikona en Ispir-
itu a kumán a kalapati. 11 Tulos a tehud a
nagupos dilanget a kinagi na, "Siko en ma-
hal ku a Anak sakay kasayaan ku a tarud."
12 Káttapos ay pagdaka a inggiyya nen
Ispiritu ti Jesus ten kaparangan. 13 Áppat
a pulu a aldew siya a nágyan haud sakay
tináttoksu siya ni Satanas. Tehud a mágkat-
apang a hayup haud peru pinagserbiyan
siya nen anghel hidi.

Dinulaw ni Jesus en Áppat a Mángngikan
(Mt. 4:12-22; Lu. 4:14-15; 5:1-11)

14 Dikona a nepiresu dán ti Juan ay um-
mangay ti Jesus ten prubinsiya a Galilea.
Impangaral na haud en Maganda a Bareta a
gubwat ten Diyos. 15 Kinagi na, "Dummemát
dán en odas. Adeni dán a maghari en Diyos.
Kaya magsisi kamon sakay adággan moy
dán en kasalanan moy hidi sakay maniwala
kam ten Maganda a Bareta!"
16 Dikona a naglakad ti Jesus ten gilid
nen Minalnu ti Galilea ay netan na en
matkaka a mángngikan, de Simon ay ti
Andres a mamanti. 17 Kinagi ni Jesus dikodi,
"Mákkuyug kam dikoku ta gamitán takam
a mángngikan ti tolay." 18 Pákkasanig di ten
kinagi ni Jesus ay pagdaka di a inwarak en
panti di sakay nákkuyug hidi dikona.
19 Naglakad pa ti Jesus, awan palla siya
nakaadeyu ay netan na bi en matkaka a
de Santiago ay ti Juan a anak ni Zebedeo.
Ked hidi ten abeng di a magayuma ten
panti di. 20 Kaya ten pákketa na dikodi
ay dinulawan na hidi sakay nákkuyug hidi
dikona. Linakadan di en ama di a ti Zebedeo
ten abeng kaguman na en tarabahador di
hidi.

En Lállaki a Sináddáp ni Madukás a Ispiritu
(Lu. 4:31-37)

21 Nadid ay ummangay ti Jesus sakay en
disepulus na hidi ti Capernaum. Ten Aldew
nen Káimang nen Judio hidi ay summáddáp
ti Jesus ten sinagoga sakay nagtoldu siya
ten tolay hidi. 22 Nagtaka en tolay hidi gapu
makapangyariyan en págtoldu na, awan
kona ten tagapagtoldu hidi nen Kautusan.
23 Tehud a essa a lállaki a sináddáp ni
madukás a ispiritu, bigla siya a summáddáp
ten sinagoga. Káttapos ay pummákraw
siya, 24 "Jesus a taga-Nazaret, ánya i gustu
muwid a mangyari dikomi? Bunuwán mu
kami beman? Tukoy taka! Siko en Ba-
nal a gubwat ten Diyos." 25 Peru sinaway
ni Jesus en madukás a ispiritu, kinagi na,
"Tumahimik ka! Lumuwas ka ti lállakiyen!"
26 Pinagpirágpirág nen madukás a ispiritu
en lállaki sakay magpákraw a lummakad
dikona. 27 Nagtaka en atanan a tolay kánni
Jesus sakay namágguronan di, "Ánya iyád?
Bigu a toldu? Makapangyariyan siya a
tarud, maski en madukás a ispiritu ay
sumunud ten utus na." 28 Kaya gapu ti iyud
ay pagdaka a nabareta ten atanan a lugar
ten prubinsiya a Galilea en tungkul kánni
Jesus.

Pinagpiyya ni Jesus en Tolay hidi
(Mt. 8:14-17; Lu. 4:38-41)

29 Nadid, kálluwas de Jesus ten sinagoga
ay nagtulos hidi ten bilay nen matkaka a Si-
mon ay ti Andres, kaguman na de Santiago
ay ti Juan. 30 Dinemáttan di en katugngan
ni Simon a mágkatdug a tehud a saket.
Pagdaka a tehud a nángkagi kánni Jesus a
maladu siya. 31 Kaya inadeniyan ni Jesus
en bábbi, tinawidan na en lima na sakay
inyekat na. Pagdaka siya a nawasan sakay
tulos na dán a sinerbiyan de Jesus.
32 Dikona sumarám en aldew ten gibi dán,
ay inyangay di kánni Jesus en atanan nen
tehud hidi a saket sakay en sináddáp hidi
ni dimonyo. 33 Ngari-ngari a atanan nen
tolay ti banuwanid a iyud ay napisan hidi
ten atubengán nen bilay. 34 Pinagpiyya na
en makpal hidi a tehud a saket ten ányaman
a bábbatiyán di, sakay pinalakad na bi en di-
monyo hidi ten tolay hidi. Awan pinabayan
ni Jesus a magupos en dimonyo hidi, gapu
tukoy di ni deya siya.

Nangaral ti Jesus ti Galilea
(Lu. 4:42-44)

35 Kaldiwan palla ay ummikat dán ti Jesus
sakay ummangay ten tahimik a lugar a
nagdasal. 36 Káikat de Simon ay inaryok di
ti Jesus ni hádya inangayan naid. 37 Pákketa

di kánni Jesus ay kinagi di, "Aryokán ka
nen katolayan." 38 Peru kinagi ni Jesus
dikodi, "Kailangan a angay kitam ti agumen
hidi a banuwan tánni makapagtolduwák bi
haud. Iyád en dahilan ni bakin ummang-
gayák háddi."
39 Kaya linebut na en prubinsiya a Galilea
a nangaral ten sinagoga hidi, sakay nag-
palayas siya ti dimonyo ten tolay hidi.

Pinagpiyya ni Jesus en Kinetong
(Mt. 8:1-4; Lu. 5:12-16)

40 Tehud a tolay a ummadeni kánni Jesus
a kinetong, lummuhud siya sakay nákkek-
agbi a kinagi na, "Ni gustuwán mu ay ma-
pagpiyyaák mu."
41 Kinagbiyan siya ni Jesus, tinawidan na
sakay kinagi na, "Gustu ku! Nadid ay nag-
piyya ka dán." 42 Ti odas biyid a iyud ay
pagdaka a nagpiyya en ketong na, sakay na-
gin malinis siya. 43 Pinalakad siya ni Jesus a
pagdaka peru mahigpit na a imbilin dikona
a, 44 "Dyan mu ikagi maski kándeya en pág-
papiyya ku dikomu. Nan magtulos ka ten
padi sakay paileng ka dikona, káttapos ay
magalay ka ten Diyos a kona ten inyutus ni
Moises. En pággalay mu i mangpatunayid
ten tolay hidi a nagpiyya ka dán." 45 Peru
ten kállakad nen lállaki ay imbábbareta na
ten atanan a tolay en págpiyya na, kaya
awan dán hayagan en kássáddáp ni Jesus
ten banuwan. Nanatili dálla siya ten adeyu
a lugar ten luwas nen banuwan peru maski
adeyu en páppágyanan na ay makpal padi a
tolay en ummangay dikona a gubwat ti iba-
iba a lugar.

2

Pinagpiyya ni Jesus en Lupug
(Mt. 9:1-8; Lu. 5:17-26)

1 Kállipas nen sangan a aldew ay nagsoli ti
Jesus ti Capernaum. Kummalat en bareta a
ked dán siya ten bilay. 2 Kaya tunay ti kakpal
a tolay en ummangay a ngari-ngari a awan
dán hidi ti págyanan maski ten atubengán
nen bilay. Dikona pasiyaan a mangaral
ti Jesus dikodi ten Maganda a Bareta ay
3 tehud a dummemát a áppat a lállaki, tehud
hidi a usung a lupug. 4 Gapu ten kakpal
nen tolay ay awan hidi makaadeni kánni
Jesus. Ginamet diyid ay inyonek di en
tehud a saket ten atáp nen bilay sakay
lináttab di en atáp ten tapat na. Káttapos
ay intonton di en ayud a págkatdugan nen
lupug.* 5 Dikona a netan ni Jesus en dikál di
a pánnampalataya ay kinagi na ten lupug,
"Anak ku, napatawad dán en kasalanan mu
hidi."
6 Nadid, tehud a sangan a tagapagtoldu
nen Kautusan a mággetnud sakay mag-
isip hidi ti kona háddi, 7 "Bakin kona
haán a magupos i tolayen? Essa iyád a
páglapastangan ten Diyos! Awan beman en
Diyos la i makapagpatawadid ti kasalanan?"
8 Natukuyan ni Jesus en ked ten isip di, kaya
pagdaka na a kinagi dikodi, "Bakin magisip
kam ti kona haán? 9 Ánya beman i mas alis-
tuwid a kagiyán ti lupugidi, 'Pinatawad taka
dán ten kasalanan mu hidi,' oni, 'Tumaknág
ka, betbitán mu i págkatdugan muwen
sakay maglakad ka?' 10 Nadid ipeta ku diko-
moy a en Anak nen Tolay ay tehud a ka-
pangyariyan ti munduwiday a magpatawad
ti kasalanan." Kaya kinagi na ten lupug,
11 "Umikat ka, betbitán mu i págkatdugan
muwen sakay umuli ka dán." 12 Tummaknág
en lupug, binetbet na en págkatdugan na
sakay lummakad a áelingán nen katolayan.
Nagtaka hidi a atanan ten netan di sakay
nagpuri hidi ten Diyos. Kinagi di, "Nadid
kami palla a naketa ti kona haán!"

Dinulaw ni Jesus ti Levi
(Mt. 9:9-13; Lu. 5:27-32)

13 Nadid, ummangay dámman ti Jesus ten
gilid nen Minalnu ti Galilea. Makpal a tolay
a ummadeni kánni Jesus kaya tinolduwan
na hidi. 14 Káttapos ay nagtulos siya a
naglakad sakay netan na ti Levi a anak ni
Alfeo a mággetnud ten págsingeran na ti
buwes. Kinagi ni Jesus dikona, "Umunud ka
dikoku." Pákkasanig ni Levi ten kinagi ni
Jesus ay pagdaka siya a tummaknág sakay
nákkuyug dikona.
15 Káttapos ay ummangay ti Jesus ten
bilay ni Levi sakay kumman siya haud.
Makpal a mágsinger ti buwes sakay
makasalanan en ummunud kánni Jesus
sakay náksabay hidi a kumman kaguman
en disepulus hidi. 16 Netan iyád nen sangan
a tagapagtoldu nen Kautusan a kabilang
ten Pariseo hidi, a kumman ti Jesus a

* 2:4 Ti Palestina, karaniwan a en bilay ay patag ti atáp. Tehud a agdenan ten luwas a pasangkay ten patag a atáp.

kaguman nen mágpabuwes hidi sakay nen
makasalanan hidi a tolay. Kaya tinanung di
en disepulus hidi ni Jesus, "Bakin máksabay
siya a kuman ten mágpabuwes hidi sakay
ten makasalanan hidi?"
17 Dikona nasanig iyud ni Jesus ay tum-
mábbig siya ti patalinhaga, "Awan beman
en tehud la hidi a saket i gamutánnid
nen mággamot? Kona labi hud, kayaák a
ummangay háddi ay tánni dulawán ku en
makasalanan hidi a magsisi, bakán a en
awan hidi ti kasalanan."

En Tanung Tungkul ten Págkulásyon
(Mt. 9:14-17; Lu. 5:33-39)

18 Tenhud, en disepulus hidi ni Juan sakay
en Pariseo hidi ay nagkulásyon. Nadid,
tehud a ummadeni kánni Jesus a nagta-
nung, "Bakin awan magkulásyon i disepu-
lus muwen hidi, samantala en disepulus
hidi nen Pariseo hidi sakay en disepulus
hidi ni Juan a Mágbinyag ay magkulásyon?"
19 Tummábbig ti Jesus, "Maari beman a
magkulásyon en katolayan ni kakaguman
di palla en lállaki a ikasal? Awan! Mentras
a kaguman di palla en lállaki a ikasal ay
awan di iyud gamitán. 20 Peru ni dumemát
en panahun a awan di dán siya kaguman ay
magkulásyon dán hidi."
21 Intulos ni Jesus en pággupos na, "Awan
ti magáppol ti bigu a risatu ten dati a badu.
Ni iyáppol en bigu ten dati ay kumárrán en
risatu sakay lalu a magkahud ti dikál a pisad
en badu." 22 Sakay kinagi na pa, "Kona labi
iyán ten bigu a alak. Awan ti magasák ti
bigu a alak ten dati a pággasákkan ti alak
a gamet ti koblet ni hayup. Ni magasák
ti bigu a alak ten dati a pággasákkan ay
pumáttak iyud sakay tulos a mágkebut en
alak, parehu a masayang en alak sakay en
pággasákkan. Kailanganid ten bigu a alak
ay bigu bi a pággasákkan."

En Tanung Tungkul ten Aldew nen Káimang
(Mt. 1-8; Lu. 6:1-5)

23 Ten essa a Aldew nen Káimang nen
Judio hidi ay dummaman de Jesus ten ka-
triguwan. Dikona pasiyaan hidi a maglakad
ay nagkádtor en disepulus na hidi ti ohay
a págkásselan di. 24 Kinagi nen Pariseo hidi
kánni Jesus, "Ilingán mu i ginamet ni dis-
epulus muwen hidi, naggamet hidi ti bawal
ten Aldew nen Káimang!" 25-26 Tinanung hidi
ni Jesus, "Awan beman nabasa moy dán en
ginamet ni David dikona ti Abiatar en ka-
punuwan nen padi hidi? Magaláp tenhud
de David ay ten kaguman na hidi. Kaya
summáddáp siya ten bilay nen Diyos sakay
inalap na en alay a tinapay para ten Diyos
sakay kinan di. Bawal iyud ten kautusan
gapu padi la en maari a mangkan haud.
Peru kinan iyud ni David sakay inátdenan
na pa en kaguman na hidi."
27 Kinagi pa ni Jesus, "En Aldew nen Kái-
mang ay intakda para ten kapiyyaan nen
tolay; bakán a linalang en tolay para ten
Aldew nen Káimang. 28 Kaya maski en Aldew
nen Káimang ay ked ten kapangyariyan nen
Anak nen Tolay."

3

En Lállaki a Awan Makaarikad en Essa na a Lima
(Mt. 12:9-14; Lu. 6:6-11)

1 Ummangay a ruway ti Jesus ten sina-
goga, nedemáttan na haud en lállaki a awan
makaarikad en essa na a lima. 2 Binantayan
nen tolay hidi ni gamután ni Jesus en lállaki
ten Aldew nen Káimang tánni magkahud
hidi ti ibidensiya a awan siya mangilin.
3 Kinagi ni Jesus ten lállaki, "Karon hád!"
4 Sakay tinanung na en tolay hidi, "Ánya
beman i bawalid ten Kautusan, maggamet
ti maganda oni maggamet ti madukás?
En mángligtas ti tolay oni pabayan mu a
matay?"
Peru awan hidi ti kákkagi. 5 Ummileng ti
Jesus ten tolay hidi ten palebut na. Iyamut
sakay kagbi en mabati na gapu ten káttug
nen ulu di. Káttapos ay kinagi na ten
lállaki, "Iyolnat mu i lima muwen." Dikona
iyolnat nen lállaki en lima na ay pagdaka
a nagpiyya. 6 Lummakad en Pariseo hidi
sakay kinauron di a pagdaka en tolay hidi
ni Hari a Herodes ni konya di a mapabunu
ti Jesus.

En Tunay ti Kakpal a Tolay ten Gilid nen Minalnu

7 Lummakad ti Jesus a kaguman na en
disepulus na hidi, ummangay hidi ten gilid
nen minalnu. Ummunud dikona en tunay
a kakpal a tolay a gubwat ti Galilea, ti
Judea, 8 ti Jerusalem, ti Idumea, ten di-
belyu ni Jordan, ten siyudad a Tiro, sakay
Sidon. Ummunud hidi gapu nabareta di

en ginánggamet ni Jesus. [9-10] Makpal siya a
pinagpiyya a tehud a saket, sakay pummilit
pa en agum a tehud a saket a kumabit
dikona. Kaya nángpehanda ti Jesus ti abeng
ten disepulus na hidi sakay summakay siya
tánni awan di siya masáldit. [11] Balang essa
ten sináddáp hidi nen madukás a ispiritu
a naketa kánni Jesus ay lummuhud ten
atubengán na sakay ipákraw di a, "Siko en
Anak nen Diyos!" [12] Mahigpit a inyutus ni
Jesus ten mágkadukás hidi a ispiritu a dyan
di kákkagiyán ni deya siya.

Nagpili ti Jesus ti Apostol a Sapulu ay ti Duwwa
(Mt. 10:1-4c; Lu. 6:12-16)

[13] Káttapos ay ummangay ti Jesus ten
bukid, kaguman na en pinili na hidi sakay
ummunud dikona. [14] Nangpili siya dikodi
ti sapulu ay ti duwwa a nginaranan na a
apostol. Pinili na hidi tánni magin kákk-
agumanán na sakay utusan na hidi a angay
mangaral. [15] Inátdenan na hidi ti kapang-
yariyan a magpalakad ten dimonyo hidi.
[16] En pinili na a sapulu ay ti duwwa a apostol
ay ti Simon a nginaranan na a Pedro, [17] de
Santiago ay ti Juan a anak ni Zebedeo, ngi-
naranan na hidi a Boarnerges, gustu naid a
kagiyán ay, "Anak hidi ni káddur;" [18] sakay
ti Andres, Felipe, Bartolome, Mateo, Tomas,
Santiago a anak ni Alfeo, Tadeo, Simon a
makabanuwan, [19] sakay ti Judas Iscariote a
nángtokyon dikona.

Ti Jesus sakay ti Beelzebul
(Mt. 12:22-32; Lu. 11:14-23; 12:10)

[20] Dikona a ummuli ti Jesus ay tunay dám-
man a kakpal en tolay a ummangay haud
kaya awan na dán mapospos a kuman, kona
bi ten disepulus na hidi. [21] Dikona nabareta
iyud nen ina na sakay nen kákkapatkaka na
hidi ay ummangay hidi haud. Angen di ti
Jesus gapu kagi nen tolay hidi a nagareng
kanon siya.

[22] Kinagi nen sangan a tagapagtoldu nen
Kautusan a gubwat ti Jerusalem a kaya kan
a makapagpalakad ti Jesus ti dimonyo ay in-
átdenan siya ni Beelzebul ti kapangyariyan.
Ti Beelzebul en pinunu nen dimonyo hidi.
[23] Gapu ten kinagi di ay dinulaw hidi ni Jesus
sakay nagupos siya ti patalinhaga, "Konya
a palakadán ni Satanas en sadili na?" [24] Ni
mamágdadema en mamanuwan ten essa a
kahariyan ay awan magmalay a mawasak i
kahariyanid a iyud. [25] Maski ten essa a pam-
ilya, ni mamágdadema hidi ay awan bi hidi
magmalay. [26] Kona labi hud ni kalabanán ni
Satanas en sadili na sakay mamágdadema
en nasakupan na hidi ay awan hidi mag-
malay, dumemát en katapusan na.

[27] "Peru awan ti makapangsáddáp sakay
magtakaw ten bilay nen mabegsák a tolay
mentras a awan pa siya mapungu. Ni na-
pungu dán siya ay maari dán a pagtakawan
en bilay na.

[28] Tandaan moy, mapatawad nen Diyos en
tolay ten atanan a kasalanan na, pati en
kinákkagi na a madukás ten Diyos. [29] Peru
en magupos ti madukás ten Banal a Ispir-
itu ay awan dán mapatawad maski nikan.
Gapu nanggamet siya ti awan ti katapusan
a kasalanan. [30] Kinagi iyud ni Jesus dikodi
gapu bábbintangán di siya a sináddáp ni
madukás a ispiritu.

En Ina ni Jesus sakay en Kákkapatkaka na
(Mt. 12:46-50; Lu. 8:19-21)

[31] Dummemát en ina ni Jesus sakay en
kákkapatkaka na hidi. Naguray hidi ten
luwas nen bilay sakay pinadulaw di siya.
[32] Makpal en tolay a mággetnud ten palebut
ni Jesus dikona kinagi di, "Ked ti luwason
en ina mu sakay en kákkapatkaka mu hidi
urayán di ka." [33] Peru kinagi ni Jesus, "Deya
beman i ina kuwid sakay i kákkapatkaka
kuwid?" [34] Inileng na en mággetnud hidi
ten palebut na sakay kinagi na, "Hidi iddi
i ina kuwid sakay kákkapatkaka kuwid!
[35] Gapu ni deya en sumássunud ten utus nen
Diyos ay siya i kapatkaka kuwid sakay ina
kuwid."

4

En Talinhaga Tungkul ten Mágsabug
(Mt. 13:1-9; Lu. 8:4-8)

[1] Nadid, ummangay a ruway ti Jesus ten
gilid nen Minalnu ti Galilea. Pinalebutan
siya nen tunay ti kakpal a tolay kaya sum-
makay siya ten abeng a ked ten dinom. Um-
metnud siya ten abeng sakay en tolay hidi
ay ked ten gilid nen minalnu. [2] Tinolduwan
na hidi ti makpal a bagay ten pamamag-
itan nen talinhaga hidi. Kona háddi en
kinagi na, [3] "Mágsanig kam! Tehud a essa
a lállaki a mággaradu a angay magsabug.
[4] Dikona magsabug dán siya ay tehud a

sangan a bine a naragrag ten dilan. Dummemát en ibun hidi sakay tinoktok di en
bine a naragrag. 5 Tehud bi a naragrag a
bine ten kabatuwan sakay pagdaka a nag-
tubu gapu malapes en luta. 6 Peru dikona
nagsinag ti hustu ay nalanás sakay nagmadi
hidi iyud a bine, gapu ápperet la en gamot
di. 7 Tehud bi a bine a naragrag ten kasae-
tan, peru dikona immoya en kasaetan ay
nailongan en bine, kaya awan nagbunga.
8 Sakay tehud bi a bine a naragrag ten
maganda a luta kaya tummubu hidi iyud,
ummoya sakay nagbunga ti makpal. Nago-
hay hidi ti tággitállu a pulu a butil sakay
tehud a tággi-ánnam a pulu, sakay tehud a
tággidatos a butil balang essa." 9 Kinagi pa
ni Jesus a, "Mágsanig en tehud págsanig."

En Layunin nen Talinhaga
(Mt. 13:10-17; Lu. 8:9-10)

10 Dikona mággessa-essa dálla ti Jesus ay
ummadeni dikona en sapulu ay ti duwwa
a disepulus na kaguman en agum hidi a
nakasanig ten talinhaga. Impákpágguron
di a ni maari ay ipaliwanag na en kahulugan
nen talinhaga. 11 Kinagi ni Jesus, "Inyatád
dán dikomoy en karapatan a maintendiyan
moy en lihim nen pághari nen Diyos. Peru
ten agum, atanan a bagay ay itoldu dikodi
ten pamamag-itan ni talinhaga. 12 Tánni,
'Umáeleng man hidi ay awan hidi maketa,
sakay mágsanig man hidi ay awan hidi
makaintendi.
Ni konahud, ay sinoli di nakuwan en Diyos
sakay nakatanggap nakuwan hidi ti
kapatawadan.' "

En Paliwanag nen Talinhaga Tungkul ten Mágsabug
(Mt. 13:18-23; Lu. 8:11-15)

13 Káttapos ay tinanung hidi ni Jesus,
"Awan moy beman maintendiyan en talin-
haga? Konya moy a maintendiyan en agum
hidi a talinhaga? 14 Kona háddi i kahulugan
naid; en bine a isássabug ay en upos nen
Diyos. 15 En bine hidi a nágkeragrag ten
dilan ay kumán a en tolay hidi a nakasanig
ten upos nen Diyos. Pákkasanig di ay dum-
memát ti Satanas, inibutan na ten isip nen
tolay en upos nen Diyos. 16 En bine hidi
a nágkeragrag ten kabatuwan ay kumán a
en tolay hidi a pákkasanig di ten upos nen
Diyos ay pagdaka di a tinanggap a masaya.
17 Peru awan gummamot en upos nen Diyos
ten pusu di, kaya awan hidi nakapanatili.
Dikona demáttan hidi ni kahirapan oni pág-
dusta gapu ten upos nen Diyos, ay pag-
daka hidi a ummatras. 18 En bine hidi a
nágkeragrag ten kasaetan ay kona ten tolay
hidi a nágsanig ten upos nen Diyos. 19 Peru
gapu ten pág gaisip di ten kákkabiyag di ti
munduwiday sakay ni konya hidi a yuma-
man, sakay ten kákkasor di ten sari-sari a
bagay ay awan neasák ten pusu di en upos
nen Diyos kaya awan nagbunga. 20 En bine
hidi a nágkeragrag ten maganda a luta ay
kona ten tolay hidi a nágsanig ten upos nen
Diyos sakay tinanggap di kaya nagbunga
hidi. Tehud a nagbunga ti tággitállu a pulu,
tehud a tággi-ánnam a pulu sakay tehud a
tággidatos."

En Adal Tungkul ten Simbuwan
(Lu. 8:16-18)

21 Nagtulos ti Jesus ten pág gupos na. Ki-
nagi na, "Taban beman en simbuwan sakay
taklábban ten págtakalan, oni idátton moy
ten sarok nen katri? Awan beman, da-
patid ay itupu en simbuwan ten tama a
págtupuwan? 22 Awan ti netagu a awan
meluwas, sakay awan ti sekretu a awan
mehayag. 23 Mágsanig en tehud a págsanig"
24 Kinagi pa ni Jesus, "Intendiyán moy
ti mapiyya en masanig moy. En sukat a
gamitán moy ten agum ay siya labi en sukat
a gamitán dikomoy, sakay higit pa haud.
25 Gapu en tehud ay átdenan pa, peru en
awan, maski en sabadit a ked dikona ay
alapán pa."

En Talinhaga nen Tummubu a Bine

26 Kinagi pa ni Jesus, "En pághari nen
Diyos ay kona ten essa a nagsabug ti bine
ten uma na. 27 Mátdug siya ti gibi sakay
umikat ti aldew. En bine a insabug na ay
magtubu la iyud sakay dumikál a awan na
tukoy ni konya en káttubu na. 28 En luta
i mangpatubuwid sakay mangpadikál ten
mula, purumeruwid ay magbuyas pa sakay
káttapos ay sumilag dán. 29 Ni nalutu dán
en bunga na ay pagdaka na a pagapas gapu
panahun dán."

En Talinhaga Tungkul ten Bukál nen Mustasa
(Mt. 13:31-32, 34; Lu. 13:18-19)

30 Sakay kinagi na, "Ánya maari tamid
a pángparehuwan ten pághari nen Diyos?
Ánya maari tamid a gamitán a talinhaga?

31 Kona iyád ten bukál nen mustasa a kaba-
ditan ten atanan a bukál. 32 Peru ni memula
dán ay magin kalangkawan ten atanan a
mula sakay magpinget pa ti mayambung,
kaya maari a páglobunan nen ibun hidi."

En Pággamit ni Jesus ti Talinhaga

33 Impangaral ni Jesus ten tolay hidi en
Upos nen Diyos ten pamamag-itan ni tal-
inhaga ayun ten abut nen isip di. 34 Awan
siya nangaral dikodi ti bakán a patalinhaga.
Peru ni hidi-hidi la ay ten disepulus na hidi
ay ipaliwanag na dikodi en atanan a bagay.

Pinaimang ni Jesus en Parás
(Mt. 8:23-27; Lu. 8:22-25)

35 Ten gibi ti aldewid a iyud ay kinagi
ni Jesus ten disepulus na hidi, "Kadtamon
umarabes dibelyu." 36 Linakadan di en to-
lay hidi sakay summakay hidi ten abeng a
sássakayan ni Jesus. Tehud hidi a kasabay
a agum pa a abeng. 37 Nagabutan hidi ni
mabegsák a bagyu ditaw. Dáddekál a tag-
mák en dummapát ten abeng kaya ngari-
ngari a maputat dán ti dinom. 38 Ti Jesus ay
tidug a mágpunganan ten dipos nen abeng
kaya linukag siya nen disepulus na hidi.
Kinagi di, "Maistu, awan ka la mabalisa,
umállád kitamon?" 39 Ummikat ti Jesus
sakay kinagi na ten parás, "Umimang ka!"
Sakay kinagi na bi ten tagmák, "Tumahimik
ka!" Pagdaka a ummimang en parás sakay
lummantap. 40 Káttapos ay tinanung hidi
ni Jesus, "Bakin manteng kam? Hanggan
beman nadid ay awan kam palla ti pán-
nampalataya?" 41 Tunay hidi ti ánteng kaya
kinagi nen balang essa, "Deya wád iyád,
pati ben parás sakay tagmák ay sumunud
dikona?"

5

Pinagpiyya en Lállaki a Hinayup
(Mt. 8:28-34; Lu. 8:26-39)

1 Dummemát de Jesus ten dibelyu nen
minalnu, ten lugar nen Gergeseno hidi.
2 Káawas ni Jesus ten abeng ay tinagbu siya
nen essa a lállaki a hinayup. 3 Mágyan
siya ten pág lábbángngan sakay tunay siya
ti begsák. Awan di siya mapungu maski
pa ni kadena i gamitánnid a pangpungu
dikona. 4 Pensangan di dán siya a pun-
guwán ti kadena, peru bágsot-bágsután na
la. Kaya awan ti makabalud dikona. 5 Aldew
ay ti gibi ay máglalakadán siya a mágpa-
pákrawán ten kampusantu sakay ten buki-
bukid, sakay táttalinguwan na en bággi na
ti batu.

6 Adeyu palla siya ay netan-awan na dán
ti Jesus kaya nággaginanán siya a um-
madeni sakay lummuhud ten atubengán
na. 7 Sakay impákraw na ti mabegsák,
"Jesus, Anak nen kataasan a Diyos, bakin
pakialamanák mu? Ipangaku mu ten
ngaran nen Diyos a awanák mu pahira-
pan." 8 (Kinagi na iyud gapu inyutus ni
Jesus ten madukás a ispiritu a lumakad siya
ten lállaki.) 9 Káttapos ay tinanung siya ni
Jesus, "Ánya i ngaran muwid?" Tummáb-
big siya, "Batalyon, gapu makpal kami."
10 Nákpágguron siya kánni Jesus a dyan na
hidi palakadán ti lugarid a iyud.

11 Nadid, ten digdig nen bukid ay tehud
a makpal a babuy a mamagsábbukan.
12 Nákkekagbi kánni Jesus en mágkadukás
a ispiritu a ni maari ay pasáddáppán na
dálla hidi ten kababuyan. 13 Pinayagan
hidi ni Jesus kaya lummuwas ten tolay en
mágkadukás hidi a ispiritu sakay sinomdáp
hidi ten kababuyan. Káttapos ay namagg-
inanan en manga duwanglibu a kababuyan
ten pengpeng, nágkatápduk hidi ten di-
nom sakay nágkalimás. 14 Pákketa nen
mággalaga hidi ten kababuyan ten nang-
yari ay ginuminan hidi sakay angen di im-
bareta ten banuwan sakay ten kadatig hidi
a banuwan en atanan nen netan di. Kaya
ummangay haud en tolay hidi gapu gustu
di a ketan en nangyari. 15 Dikona umadeni
en tolay hidi kánni Jesus ay netan di en
lállaki a dati a sináddáp ni kadimonyowan a
mággetnud. Mahusay dán en isip na sakay
nakabadu dán, kaya neántingan en tolay
hidi. 16 Imbábbareta nen naketa hidi ten
tolay hidi a dummemát en nangyari ten
lállaki a sináddáp ni dimonyo sakay ten
kababuyan. 17 Káttapos ay nákkekagbi en
tolay hidi kánni Jesus a ni maari ay lumakad
siya ten lugar di.

18 Dikona a sumakay dán ti Jesus ten
abeng ay nákkekagbi dikona en lállaki a
linakadan nen kadimonyowan, kinagi na,
"Mákkuyugák pay dikomu!" 19 Peru awan
pummayag ti Jesus nan kinagi na, "Umuli
ka sakay ikagi mu ten kamag-anak mu
hidi en atanan a ginamet nen Panginoon

dikomu, ni konya na ka a kinagbiyan.”
20 Kaya lummakad en lállaki sakay imbáb-
bareta na ti buu a Decapolis en atanan
nen ginamet ni Jesus dikona. Nagtaka en
atanan nen nakasanig ten imbareta na.

*En Anak ni Jairo sakay en Bábbi a Mág-
dadigiyán*
(Mt. 9:18-26; Lu. 8:40-56)

21 Ummarabes a ruway ti Jesus, ked palla
siya ten gilid nen minalnu ay dinarupodu-
pan dámman siya nen tunay ti kakpal a
tolay. 22 Ked bi haud en essa a lállaki
a Jairo en ngaran na. Essa siya a taga-
pamahala ten sinagoga. Pákketa na kánni
Jesus ay linumuhud siya ten atubengán
na. 23 Nákkekagbi siya, sakay kinagi na,
“Magipepatay dán en anak ku a dalagita, ni
maari ay mákkuyug ka pay dikoku. Itupu
mu la i lima muwen dikona tánni magpiyya
siya sakay mabiyag.” 24 Nákkuyug ti Jesus
dikona sakay ummunud en tunay ti kak-
pal a tolay a magdail-ilan, ngari-ngari a
masáldit ti Jesus.

25 Ked bi haud en essa a bábbi a sapulu
ay ti duwwa dán a taon a mágdadigiyán.
26 Naubus na dán atanan nen ari-ariyan na
ten págpapagamot na sakay makpal dán
a mággamot en nanggamot dikona peru
awan la nagpiyya nan nahirapan la siya
sakay ummondug pa en saket na. 27 Nasanig
na en tungkul kánni Jesus kaya nákpagdail-
ilan siya a ummadeni ten adág ni Jesus
sakay tinawidan na en badu na, 28 gapu ki-
nagi na ten sadili na a maski ni matawidan
na la en badu ni Jesus ay magpiyya dán siya.
29 Ti odas biyid a iyud a natawidan na en
badu ni Jesus ay pagdaka na a nabati a awan
dán en págdigi na sakay nagpiyya dán siya.

30 Nadid, pagdaka a nabati ni Jesus a
tehud a lummuwas ten kapangyariyan na,
kaya lummingat siya ten katolayan sakay
nagtanung, “Deya en nangtawid ten badu
ku?” 31 Tummábbig en disepulus na hidi,
“Bakin itanung mu ni deya i nangtawidid ti
badu muwen? Samantala a tunay ti kakpal
i tolayen hidi a mamagdail-ilan?” 32 Peru
náglalingat-lingatán la ti Jesus, aryokán na
en nangtawid ten badu na. 33 Gapu tukoy
nen bábbi en nangyari ay ummadeni siya
kánni Jesus a magpágpág ten ánteng na.
Lummuhud siya ten atubengán ni Jesus
sakay kinagi na en atanan nen ginamet na.
34 Kinagi ni Jesus dikona, “Anak ku, pinag-
piyya ka nen pánnampalataya mu. Umuli
ka dán a mapayapa. Nagpiyya ka dán ten
saket mu.”

35 Pasiya palla a mákpágguron ti Jesus ten
bábbi ay tehud a sangan a dummemát a
gubwat ten bilay ni Jairo, kinagi di, “Natay
dán en anak mu, dyan mu dán abalaán i
Maistuwen.” 36 Awan pinospos ni Jesus en
kinagi di nan kinagi na kánni Jairo, “Dyan
ka mawanan ti pag-asa, basta maniwala ka
la.” 37 Awan ti iba a ingkuyug ti Jesus nan
de Pedro la ay ten matkaka a Santiago ay
ti Juan. 38 Káddemát di ten bilay ni Jairo
ay netan ni Jesus a makpal a tolay a mam-
agsangetan sakay marendi hidi. 39 Kaya ten
kássáddáp na ten bilay ay kinagi na dikodi,
“Bakin marendi kam sakay mamagsange-
tan? Awan natay anaken, tidug la siya.”
40 Peru pinagtawaan di la ti Jesus. Káttapos
ay pinaluwas na en tolay hidi ten bilay
puwera la ten dáddikál hidi nen anak sakay
ten tállu a disepulus na. Sakay ummadeni
hidi ten págyanan nen anak. 41 Tinawidan
ni Jesus en lima nen anak sakay kinagi na,
“Talitha koum,” gustu naid a kagiyán ay,
“Anak, umikat ka!” 42 Pagdaka a ummikat en
anak sakay naglakad. Sapulu ay ti duwwa
a taon en idad na. Atanan nen naketa ten
ginamet ni Jesus ay nagtaka. 43 Mahigpit a
imbilin ni Jesus dikodi a dyan di ikagi maski
kándeya en netan di a nangyari. Sakay
inyutus na a pakanán di dán en anak.

6

Awan Di Tinanggap ti Jesus ti Nazaret
(Mt. 13:53-58; Lu. 4:16-30)

1 Lummakad haud ti Jesus sakay ummuli
ten banuwan na, nákkuyug en disepulus
na hidi. 2 Ten Aldew nen Káimang nen
Judio hidi ay nangaral siya ten sinagoga.
Dikona nasanig nen makpal a tolay en
pángngaral na ay nagtaka hidi sakay ki-
nagi di, “Hádya wád nangalapan naid ti
karunungan naen? Hádya ginubwatanid
ni kapangyariyan naen a makagamet ti hi-
mala? 3 Awan beman siya en karpinteru
a anak ni Maria, sakay kákkapatkaka na
de Santiago, Jose, Judas, sakay ti Simon,
sakay ked bi háddi en kákkapatkaka na hidi
a bábbi?” Gapu ti iyud ay nagduda hidi
dikona sakay immemenos di siya. 4 Kaya

kinagi ni Jesus, "Igalang maski hádya en
essa a propeta, puwera la ten kabanuwan
na hidi, kapartidu, sakay kasabilay." 5 Awan
siya nakagamet ti himala haud nan en pág-
tupu na la ten lima na ten sasangan a tehud
a saket sakay pinagpiyya na hidi. 6 Nagtaka
siya ni bakin awan hidi sumampalataya
dikona.

Inutusan ni Jesus en Sapulu ay ti Duwwa a Apostol
(Mt. 10:5-15; Lu. 9:1-6)

Nadid, linebut ni Jesus en lugar hidi haud
sakay nangaral ten tolay hidi. 7 Dinulaw
na en sapulu ay ti duwwa a apostol sakay
inutusan na hidi a tágdaduwwa. Inátdenan
na hidi ti kapangyariyan a mangdaig ten
mágkadukás a ispiritu. 8 Imbilin na dikodi
a, "Dyan kam magbalon ti maski ánya haán
a makan oni pilak, maski ni hembeg, basta
en sarukud moy la. 9 Magsandalyas kam
la sakay dyan kamon magtawid ti pagle-
wasan."
10 Sakay kinagi na pa bi dikodi, "Ni deya
en mangtanggap dikomoy ten bilay na ay
haud kam a máktulos hanggan ni lumakad
kam ti banuwanid a iyud. 11 Peru ni
awan di kam tanggapán oni sanigán ten
essa a banuwan, ay lumakad kam haud
sakay ipagpag moy en alikabuk ni babás-
set moyen, bilang babala dikodi. 12 Kaya
lummakad en sapulu ay ti duwwa a apos-
tol. Impangaral di ten katolayan a kailan-
gan a magsisi hidi sakay umadág hidi ten
kasalanan di. 13 Pinalayas di en dimonyo
hidi a summáddáp ten katolayan, sakay
hinaplasan di ti langis en makpal a tehud
a saket sakay pinagpiyya di hidi.

Binunu Di ti Juan a Mágbinyag
(Mt. 14:1-12; Lu. 9:7-9)

14 Nadid, nabareta ni Hari a Herodes en
tungkul kánni Jesus gapu netanyag dán ti
hustu. Tehud a magkagi a nabiyag kan a
ruway ti Juan a Mágbinyag kaya makaga-
met ti Jesus ti himala. 15 Peru kagi nen agum
ay ti Elias kan siya. Tehud bi a magkagi a
essa kan siya a propeta a kona ten propeta
hidi tenhud a panahun. 16 Dikona masanig
iyud ni Hari a Herodes ay kinagi na, "Siya ay
ti Juan a pinaputol ku ti ulu. Nabiyag siya
a ruway!" 17 Kinagi iyud ni Herodes gapu
siya en nangpadikáp sakay nángpepiresu
kánni Juan gapu ten kagustuwan ni Hero-
dias. Ginamet na iyud gapu kánni Herodias.
(Ti Herodias ay kinabinga ni Herodes maski
kabinga dán siya nen kapatkaka na a ti
Felipe.) 18 Pirmi a kagiyán ni Juan kánni
Herodes a awan na dapat a kabingaán en
kabinga nen kapatkaka na. 19 Kaya naiya-
mut ti Herodias kánni Juan, gustu na siya a
pabunu peru awan siya ti magamet 20 gapu
tukoy na a manteng ti Herodes kánni Juan.
Tukoy ni Herodes a matuwid sakay banal a
tolay ti Juan kaya isurug na. Gugustu na a
mágsanig ten itáttoldu hidi ni Juan maski
makagulu iyud dikona.

21 Peru nagkahud labi ti pagkakataun
ti Herodias a pabunu ti Juan dikona
dummemát en aldew nen kákkeenak ni
Herodes. Nagpahanda ti Herodes ti dikál
a handaan sakay inakit na en atanan nen
pinunu na hidi, en pinunu hidi nen sundalu
hidi sakay en mágkayaman hidi ti Galilea.
22 Dikona nagsayaw en anak ni Herodias a
dalaga, ay nasaya a tarud ti Herodes sakay
en bisita na hidi kaya kinagi nen hari ten
anak ni Herodias, "Agidán mu maski ánya
gustu muwid ta iyatád ku dikomu!" 23 Sakay
impangaku na pa a maski kan en kalahati
nen kahariyan na ay iyatád na ni saiyud i
agidán naid. 24 Ummangay en dalaga ten
ina na sakay tinanung na ni ánya i agidán
naid. Kinagi ni Herodias a en ulu ni Juan
a Mágbinyag i agidán naid. 25 Pagdaka a
nagsoli en dalaga kánni Hari a Herodes
sakay kinagi na, "Gustu kuwid a iyatád mu
dikoku nadid ay en ulu ni Juan a Mágbiyag
a nedátton ti penggan." 26 Dikál en sisi ni
Hari a Herodes peru awan siya makaadi
gapu nagpangaku siya ten atubengán nen
bisita na hidi. 27 Pagdaka na a inyutus ten
sundalu a iyangay dikona en ulu ni Juan.
Summunud en sundalu sakay pinutol na en
ulu ni Juan ten págpiresuwan. 28 Indátton
na en ulu ten penggan sakay inyatád na
ten dalaga. Tulos bi a inyatád nen dalaga
ten ina na. 29 Dikona nabareta iyud nen
disepulus hidi ni Juan a Mágbinyag ay
inangay di en bangkay na, sakay tulos di
a inlábbáng.

Pinakan ni Jesus en Limmang Libu a Tolay
(Mt. 14:13-21; Lu. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 Nadid, nagsoli en apostol hidi kánni
Jesus sakay imbareta di en atanan nen gi-
namet di sakay intoldu di. 31 Peru tunay
ti kakpal a tolay a mamagdemáttan sakay
mamaglakadan, kaya maski kákkan di ay
awan di dán mapospos. Kinagi ni Jesus
ten disepulus na hidi, "Angay kitam ten
tahimik a lugar tánni makaimang kam ti
sabadit." 32 Sakay nággabeng hidi a umman-
gay ten tahimik a lugar.

33 Peru makpal a tolay en naketa ten
kárrektat di, sakay natenggi di hidi sakay
tukoy di ni hádya a angay de Jesus. Kaya
en tolay hidi a gubwat ti iba-iba a banuwan
ay ummunud dikodi. Dinipalonguwan di pa
de Jesus a dummemát ten lugar a angayan
di. 34 Dikona umawas ti Jesus ten abeng ay
netan na en tunay ti kakpal a tolay. Kinag-
biyan na hidi gapu kumán hidi a en tupa
a awan ti mággalaga. Kaya tinolduwan na
hidi ti makpal a bagay. 35-36 Dikona apon dán
ay ummadeni kánni Jesus en disepulus na
hidi sakay kinagi di, "Maistu, mággaaapon
dán, paangayán mu dán tolayen hidi ti
babaryuwen, pagaryokán mu dán hidi ti
pangapon di gapu ked kitam ti adeyuwidi
a lugar." 37 Peru kinagi ni Jesus a, "Sikam
mangatáddid dikodi ti makan di." Tum-
mábbig en disepulus na hidi, "Konya pang-
pakan miyid dikodi? Ngari-ngari a sataon
a suweldu i kailanganid para mapakan hidi
a atanan." 38 Kinagi na dikodi, "Angen moy
ilingán ni sakonya en balon moy a tinapay."

Pákketa di ay kinagi di kánni Jesus, "Lil-
imma a tinapay sakay duduwwa a ikan."

39-40 Káttapos ay pinaetnud ni Jesus en
tolay hidi a nagrupu-grupu ten kalamonan.
Balang grupu ay tehud a limma pulu sakay
tehud a tággidatos. 41 Inalap ni Jesus en
limma a tinapay sakay en duwwa a ikan,
tummangad siya dilanget sakay nagpasala-
mat ten Diyos. Káttapos ay tináppeng-
táppeng na en tinapay sakay inyatád na
ten disepulus na hidi sakay intagtag di ten
katolayan. Kona bi hud en ginamet na ten
ikan. 42 Nakakan hidi a atanan sakay nágk-
abássug hidi. 43 Sakay dikona a puronán
nen disepulus hidi en summubra a tinapay
sakay ikan, ay naputat di pa en sapulu ay ti
duwwa a lákba. 44 Tehud a limmang libu a
lállaki en kinuman ten tinapay.

Naglakad ti Jesus ten Dibabew nen Dinom
(Mt. 14:22-33; Jn. 6:15-21)

45 Pagdaka a pinasakay ni Jesus en disepu-
lus na hidi ten abeng, pinágdipalongu na
hidi a umarabes tamu ti Bethsaida, mentras
a pauliyán na en tolay hidi. 46 Káttapos na
a magpaalam dikodi ay ummangay siya ten
bukid tánni magdasal.

47 Dikona gibi dán ay ked dán ten ditaw en
abeng, ti Jesus ay ked ten dinapan. 48 Natan-
aw na en disepulus na hidi a maghirap hidi
a magbusay gapu patagbu en parás dikodi.
Ten kaldiwan dán ay naglakad ti Jesus ten
dibabew nen dinom a tamu dikodi. Laan
na hidi lampasan, 49 peru dikona netan di
siya a maglakad ten dibabew nen dinom
ay neántingan hidi kaya pummákraw hidi
gapu akala diyid ay anitu siya. 50 Tunay en
ánteng di dikona ketan di siya, peru nagu-
pos a pagdaka ti Jesus, kinagi na, "Dyan kam
manteng, sikán iddi! Begsákkan moy isip
moyen!" 51 Summakay ti Jesus ten abeng di
sakay kinumupa en parás. Nagtaka hidi ti
hustu, 52 gapu awan di palla maintendiyan
en kahulugan nen nangyari ten tinapay,
sakay awan palla maabut nen isip di.

Pinagpiyya ni Jesus en tehud hidi a Saket ti Genesaret
(Mt. 14:34-36)

53 Dikona makaarabes dán hidi ay pum-
mundu hidi ten banuwan a Genesaret.
54 Sakay dikona umawas hidi ay pagdaka siya
a natenggi nen tolay hidi. 55 Kaya nagalistu
hidi a naglebut ten babaryu sakay inangay
di en tehud hidi a saket. Maski ked hádya
en tehud hidi a saket ay usungán di la ten
págkatdugan na sakay iyangay di hádya
man en pakabaretaan di a páppágyanan ni
Jesus. 56 Maski ni ked siya ti baryu, ten
banuwan, oni ten uma, ay pagdaka di a
iyadeni dikona en tehud hidi a saket sakay
ipákkekagbi di a ni maari ay matawidan di
en garayan nen badu na. Sakay en atanan
nen makatawid ay magpiyya.

7

En Toldu nen Ninunu hidi
(Mt. 15:1-9)

1 Nadid, ummadeni kánni Jesus en
Pariseo hidi sakay en sangan a tagapag-
toldu nen Kautusan a gubwat ti Jerusalem.
2 Netan di en sangan ten disepulus na hidi a
kumman a awan nagugas ti lima ayun ten

kaugaliyan di. 3 Gapu en Pariseo hidi sakay
atanan nen Judio hidi ay awan kuman ni
awan hidi nakapagugas ten lima di, ayun
ten minana di a kaugaliyan nen ninunu
di hidi. 4 Awan di bi kanán en ányaman a
gubwat ti palengki ni awan palla naugasan.
Makpal pa hidi a sássunudán a toldu a
minana di, kona ten pággugas ten tasa hidi,
pitsel, kagamitan hidi a tangsu, sakay ten
págkatdugan hidi.

5 Kaya tinanung nen Pariseo hidi sakay
nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan ti Je-
sus, "Bakin awan sumássunud i disepulus
muwen hidi ten intoldu nen ninunu tam
hidi? Kuman hidi a awan palla nakapagu-
gas ti lima ayun ten kaugaliyan." 6 Tinábbig
hidi ni Jesus, "Sikam a magkukunwari
hidi! Tama ngani en hula ni propeta Isaias
tungkul dikomoy, dikona insulat na a,

'En pággalang dikoku ni banuwanid a iddi
ay wari-wari la,
gapu gumubwat la iyud ten ngusu
bakán a ten pusu di.

7 Awan ti kuwenta en págsamba di,
gapu itáttoldu di a gubwat ten Diyos
en utus di hidi.'

8 Mas pinahalagaan moy pa en utus nen to-
lay nan en utus nen Diyos." 9 Kinagi pa ni Je-
sus, "Mágkalalaki kam! Para masunud moy
la en dati moy a pánniwala, ay pinawanan
moy ti halaga en utus nen Diyos! 10 Kona ten
kautusan ni Moises a, 'Igalang mu en ama
mu ay ten ina mu. Sakay ni deyaman en
magupos ti madukás ten ama na ay ten ina
na ay dapat a bunuwán.' 11 Peru en itáttoldu
moy ten tolay hidi ay, 'Ni tehud kam a
maari a itulung ten dáddikál moy hidi ay
maari moy a kagiyán a iyud ay Corban.'
(En gustu na a kagiyán ay iyád ay nealay
dán ten Diyos.) 12 Kaya awan moy dán hidi
patulungán ten dáddikál di. 13 Gapu ti iyud
ay pinawanan moy dán ti halaga en upos
nen Diyos. Makpal kam pa a itáttoldu a
kona labi haád."

En Mangpadingát ten Tolay
(Mt. 15:10-20)

14 Ruway a pinaadeni ni Jesus en tolay
hidi sakay kinagi na dikodi, "Mágsanig kam
a atanan sakay intendiyán moy i kagiyán
kuwiday! 15 Bakán a en pagkain a sumád-
dáp ten ngusu nen tolay i mangpadingát-
tid dikona nan en lumuwas ten ngusu na.
16 Mágsanig en tehud págsanig!"

17 Linakadan ni Jesus en tolay hidi sakay
ummangay siya ten bilay. Dikona nakasád-
dáp dán siya ay tinanung siya nen disepulus
na hidi tungkul ten talinhaga. 18 Kinagi
ni Jesus dikodi, "Bakin pati beman sikam
ay awan moy naintendiyan? Awan moy
beman tukoy a bakán a en isubu nen tolay
i mangpadingáttid dikona? 19 Gapu awan
iyud umasák ten pusu na nan ten tiyan na
la káttapos ay iluwas na labi." (Ti kinagiyid
a iyád ni Jesus, ay impahayag na a maari a
kanán atanan a pagkain.)

20 Sakay kinagi na, "En lumuwas ten tolay
i mangpadingáttid dikona ten pangileng
nen Diyos. 21 Gapu gubwat ten disalad nen
pusu nen tolay, en atanan nen mágkadukás
a isip. Kona ten makiapid, magtakaw, ma-
munu, 22 mangalunya, magnasa ten bakán
na a kao. Sakay mangloku ti tolay a
kona ten págdaya, kahalayan, kásseni,
págmetmet, págpalalu sakay kahangalan.
23 Atananid a iyád a mágkadukás ay mag-
gubwat ten pusu sakay hidi iyád i mangpad-
ingáttid dikona."

En Pánnampalataya nen Bábbi
(Mt. 15:21-28)

24 Nadid, nagrektat ti Jesus sakay um-
mangay siya ten lugar a Tiro sakay ti
Sidon. Tummulos siya ten essa a bi-
lay sakay awan na gustu a matukuyan
nen deyaman a ked siya haud, peru ne-
tan di labi siya. 25 Tehud haud a essa a
ina a tehud a anak a bábbi a sináddáp
ni madukás a ispiritu. Pákkabareta na
a dummemát ti Jesus ay pagdaka siya a
ummangay dikona sakay lummuhud ten
atubengán na. 26 Iyud a bábbi ay Griego
a taga-Sirofenicia. Nákkekagbi siya kánni
Jesus a palakadán en dimonyo a summád-
dáp ten anak na. 27 Peru kinagi ni Je-
sus a, "Kailangan a dipalonguwán ku pa
en anak hidi a pakanán. Awan tama a
alapán en kanán nen anak sakay ipakan ten
asu." 28 Tummábbig en bábbi, "Tarud ngani
Panginoon, peru kanán bi nen asu hidi a
ked ten sarok nen lamesa en nágkeragrag
nen anak hidi." 29 Kaya kinagi ni Jesus
dikona, "Gapu ti kinagi muwen ay maari ka

dán a umuli. Linakadan dán nen dimonyo
en anak mu." [30] Ummuli en bábbi sakay
dinemáttan na en anak na ten págkatdugan
na, a linakadan dán ngani nen dimonyo.

Pinagpiyya ni Jesus en Tolay a Bángngág sakay Bulol

[31] Nadid, dikona nagsoli de Jesus a gubwat
ti Tiro ay nagdaman hidi ti Sidon patamu
hidi ten Minalnu ti Galilea, sakay nagkon
hidi ten danág ti Decapolis. [32] Inyangay
nen tolay hidi dikona en essa a lállaki a
bángngág sakay bulol. Nákkekagbi hidi a
itupu na en lima na ten lállaki. [33] Inyadeyu
ni Jesus en lállaki ten katolayan, sakay
insulot na en guramát na ten magtem-
bang a bángbáng nen lállaki, káttapos ay
pinahidan na en dila nen lállaki ten loktab
na. [34] Tummangad ti Jesus dilanget sakay
ummangás ti dikál. Káttapos ay kinagi
na a, "Effata" en gustu na a kagiyán ay,
"Bumukas ka!"
[35] Ti odasid a iyud ay pagdaka a nakasanig
en lállaki sakay nakapagupos dán ti ma-
linaw. [36] Kinagi ni Jesus ten tolay hidi
a dyan di ibareta en ginamet na. Peru
mentras a bawalan na hidi ay lalu di bi
a ibábbareta. [37] Hinumanga hidi ti hustu
sakay kinagi di, "Atanan nen gággamitán
na ay mágkaganda! Pagpiyyaán na pa en
bángngág hidi sakay bulol!"

8

En Págpakan ten Áppat a Libu a Tolay
(Mt. 15:32-39)

[1] Ti aldewid a hidi iyud ay ruway a naipun
en tunay ti kakpal a tolay. Dikona awan dán
hidi ti makan ay dinulaw ni Jesus en disepu-
lus na hidi sakay kinagi na, [2] "Kagbiyan ku i
tolayiday hidi gapu tállu dán hidi a aldew
a kakaguman ku, nadid ay awan dán hidi
ti makan. [3] Ni pauliyán ku hidi a magaláp
ay manglupoy hidi ti dilanen, adeyu pa
bi i uliyanid ni agumen." [4] Nagtanung en
disepulus na hidi, "Hádya beman i pan-
galapan tamid ti makan ti kaparanganiday
para makakan i kakpal ni tolayen hidi?"
[5] "Sangan a mommon i tinapay moyen?"
tanung ni Jesus.
"Pittu," kagi di.
[6] Pinaetnud ni Jesus en tolay hidi ten
luta. Inalap na en pittu a tinapay sakay
nagpasalamat ten Diyos. Káttapos ay
tináppeng-táppeng na en tinapay sakay in-
yatád na ten disepulus na hidi tánni itagtag
di ten katolayan. Kona ngani haud en
ginamet nen disepulus na hidi. [7] Tehud bi
hidi a sasangan a bábbadit a ikan. Nag-
pasalamat siya a ruway ten Diyos sakay
inutusan na en disepulus na hidi a itagtag
di bi iyud ten katolayan. [8] Nakakan hidi a
atanan sakay nabássug. Dikona puronán
di en subra ay nakaputat pa hidi ti pittu
a lákba. [9] Tehud a áppat a libu en tolay
a kinuman. Dikona a mapauli na en tolay
hidi, [10] ay summakay ti Jesus ten abeng
kaguman na en disepulus na hidi, sakay
ummangay hidi ten lugar a Dalmanuta.

Nággid ti Tanda en Pariseo hidi
(Mt. 16:1-4)

[11] Ummangay en Pariseo hidi kánni Jesus
sakay nákpagdiskusyon hidi dikona. Gustu
di siya a purbaan kaya kinagi di dikona a
mángpeta siya ti essa a himala a gubwat
dilanget. [12] Inumangás ti dikál ti Jesus sakay
kinagi na dikodi, "Bakin sikam a tolay na-
did a panahun ay mággid kam ti himala?
Pakatandaan moy, awan makeketa ti ányа-
man a tanda i lahiyid a iyád." [13] Linakadan
na hidi, sakay summakay siya a ruway ten
abeng sakay ummarabes ten dibelyu.

En Págpaalsa nen Pariseo hidi sakay ni Herodes
(Mt. 16:5-12)

[14] Nalimunan nen disepulus na hidi a
magtawid ti tinapay, sakay eessa dálla a
mommon en naburay ten tawid di a tinapay
ten abeng. [15] Kinagi ni Jesus dikodi, "Mag-
ingat kam ten págpaalsa nen Pariseo hidi
sakay ni Herodes." [16] Kinagi nen disepulus
hidi ten balang essa, "Awan kitam biyay
bi ti tawid a tinapay kaya kinagi na iyud."
[17] Gapu tukoy ni Jesus en pamággurunan di,
ay kinagi na dikodi, "Bakin pamággurunan
moy a awan kam ti tawid a ti tinapay? Awan
kam palla beman makaintendi hanggan na-
did? Awan palla beman iyád abut ni isip
moyen? [18] Tehud kam labi a mata, burák
kam beman? Tehud kam labi a bángbáng,
bángngág kam beman? Nalimunan moy
dán beman [19] en tináppeng-táppeng ku a
limma a tinapay para ten limmang libu a
tolay? Sangan a lákba en napuron moy a
buray a tinapay?"
"Sapulu ay ti duwwa," tábbig di.

[20] "Sakay dikona táppeng-táppengán ku
en pittu a tinapay para ten áppat a libu a
tolay, sangan a lákba en naputat moy ten
naburay?"
"Pittu a lákba," tábbig di a ruway.
[21] Sakay kinagi na dikodi, "Awan moy
palla beman maintendiyan?"

En Págpapiyya ten Essa a Lállaki a Burák

[22] Káddemát de Jesus ti Bethsaida, ay in-
yangay nen sangan a tolay dikona en essa
a burák sakay impákpágguron di a tawidan
na i tolayid a iyád. [23] Inalalayan ni Jesus
en burák sakay inluwas na ten banuwan.
Linoktaban na en mata nen burák sakay
intupu na en lima dikona. Káttapos ay
tinanung siya ni Jesus, "Tehud ka dán a
ketan?" [24] Ummileng en lállaki sakay kinagi
na, "Maketaák ti katolayan peru kumán a
kayu a maglakad." [25] Ruway a intupu ni
Jesus en lima na hidi ten mata nen burák.
Dikona umileng en lállaki ti mapiyya ay
maketa dán siya sakay malinaw dán en
ketan na. [26] Kinagi ni Jesus dikona, "Umuli
ka dán. Dyan ka dán rumoyot di banuwan."

Kinagi ni Pedro ni Deya ti Jesus
(Mt. 16:13-20; Lu. 9:18-21)

[27] Káttapos ay ummangay ti Jesus ten
lugar a Cesarea a sakup ni Filipos, kagu-
man na en disepulus na hidi. Mentras a
maglakad hidi ay tinanung na hidi, "Deyaák
ten pangisip nen tolay hidi?" [28] Tummábbig
en disepulus na hidi, "Tehud a magkagi a
ti Juan a Mágbinyag ka kan. Tehud bi a
magkagi a ti Elias ka kan. Kagi bi nen agum
ay essa ka ten propeta hidi." [29] "Ay sikam,
deyaák?" Tanung ni Jesus.
Tummábbig ti Pedro, "Siko en Cristo."
[30] "Dyan moy kagiyán maski kándeya ni
deyaák," mahigpit a utus na dikodi.

Kinagi ni Jesus a Matay Siya Peru Mabiyag a Ruway
(Mt. 16:21-28; Lu. 9:22-27)

[31] Sakay sinapulan na dán a kinagi ten
disepulus na hidi en mangyari dikona. Ki-
nagi na, "En Anak nen Tolay ay magdanas
ti makpal a hirap. Itakwil siya nen pinunu
hidi nen banuwan, nen pinunu hidi nen
padi hidi sakay nen tagapagtoldu hidi nen
Kautusan. Pabunu di siya peru ten katállu a
aldew ay mabiyag siya a ruway." [32] Ingkagi
na iyád dikodi ti malinaw, inyadeyu ni
Pedro ti Jesus sakay sinaway na. [33] Peru
ummatubeng ti Jesus ten disepulus na hidi
sakay kinagi na kánni Pedro, "Umibut ka
ti atubengán kuwiday, Satanas! I áisipán
muwen ay bakán a gubwat ten Diyos nan
ten tolay."
[34] Pinaadeni ni Jesus en katolayan pati en
disepulus na hidi sakay kinagi na dikodi,
"Ni deyaman en masor a sumunud dikoku
ay kailangan a limunán na en sadili na,
báklayán na en kudus na, sakay sumunud
dikoku. [35] Gapu ni deyaman en masor a
mángligtas ten biyag na ay mawanan ti
biyag; peru en mawanan ti biyag alang-
alang dikoku sakay ten Maganda a Bareta
ay magkahud ti biyag. [36] Ánya beman pak-
inabangid nen essa a tolay ni makao na
i buuwid a mundu ni ikepahamak na labi
iyud? [37] Ánya beman i mebayadid nen
essa a tolay para mabawi na en biyag na?
[38] Ni ikasanikiyák moy sakay en upos ku
hidi ten atubengán nen taksil hidi sakay
makasalanan a tolay nadid a panahun, ay
ikasaniki kam bi nen Anak nen Tolay kád-
demát na a tehud a dakila a kapangyariyan
a gubwat ten Ama, sakay kaguman na en
anghel hidi a banal."

9

[1] Kinagi pa ni Jesus dikodi, "Tandaan
moy, tehud a sangan háddi dikomoy a awan
matay mentras a awan di ketan en maka-
pangyariyan a pághari nen Diyos."

Nagiba en Idsura ni Jesus
(Mt. 17:1-13; Lu. 9:28-36)

[2] Kállipas nen ánnám a aldew ay in-
gkuyug ni Jesus de Pedro, Santiago sakay ti
Juan ten malangkaw a bukid a awan ti tolay.
Dikona ked dán hidi haud ay netan di a nag-
iba en idsura ni Jesus. [3] Pinumudew en badu
na ti makasili, awan ti makapangpudew ti
munduwiday. [4] Netan di bi haud de Elias
sakay ti Moises a nákpágguron kánni Jesus.
[5] Kinagi ni Pedro kánni Jesus, "Maistu, ma-
ganda ta ked kami háddi. Maggamet kami
ti tállu a sarong, essa dikomu, essa kánni
Moises sakay essa bi kánni Elias." [6] Nakagi
iyud ni Pedro gapu awan na tukoy en kagi-
kagiyán na gapu tunay en ánteng di.
[7] Linenduman hidi nen mabagál a diklám
sakay tehud a nagupos a gubwat ten dik-
lám, a kinagi na, "Iyád en mahal ku a anak.

Sunudán moy siya." [8] Dikona umileng hidi
ten palebut di ay awan dán hidi ti netan a
iba nan ti Jesus dálla.
[9] Dikona managson dán hidi ten bukid ay
binilin hidi ni Jesus ti mahigpit a dyan di
kagiyán maski kándeya en netan di men-
tras a awan mabiyag a ruway en Anak
nen Tolay. [10] Sinunud di en kinagi na
peru namagtanungan hidi ni ánya kahulu-
ganid nen kinagi na a kákkabiyag a ruway.
[11] Sakay tinanung di ti Jesus, "Bakin ki-
nagi nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan
a dapat a mágdipalongu a dumemát ti
Elias?" [12] Kinagi na dikodi a, "Tatarudan
iyán mágdipalongu a dumemát háddi ti
Elias tánni ihanda na en atanan a bagay.
Peru bakin kinagi bi nen Kasulatan a en
Anak nen Tolay ay imemenos di sakay
magtággád ti makpal a hirap? [13] Peru
kagiyán ku dikomoy iddi, dummemát dán
háddi ti Elias sakay ginamet nen tolay hidi
en gustu di a gamitán dikona, a kona ten
nesulat tungkul dikona."

Pinagpiyya ni Jesus en Anak a Sinádddáp ni Madukás a Ispiritu

(Mt. 17:14-21; Lu. 9:37-43a)

[14] Nadid, dikona a summoli dán hidi ay
nademáttan di en agum hidi a disepulus
a kinalibungbungan nen makpal a tolay
sakay nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan
a mákpagtalu dikodi. [15] Dikona netan nen
tolay hidi ti Jesus, ay naráknid hidi sakay
nagginan hidi a tummagbu sakay binati di
siya. [16] Tinanung ni Jesus en disepulus na
hidi, "Ánya i pamagtalunan moyen?"
[17] Tehud a essa a lállaki ten katolayan
a nagupos, "Maistu, inyangay ku háddi
dikomu i anak kuwidi a lállaki gapu sinád-
dáp ni madukás a ispiritu, sakay awan
siya makaupos. [18] Kada pahirapan siya
nen madukás a ispiritu ay medumor siya;
magruru i ngusu naidi, magnguritáb i
ngipán naidi sakay kumásseng. Inyoron
ku ti disepulus muwen hidi a palakadán di
en madukás a ispiritu peru awan di ma-
palakad." [19] Kinagi ni Jesus dikodi, "Lahi a
awan ti pánnampalataya! Hanggan nikan
takam pa beman a aguman? Hanggan
nikan takam a pagtiisan? Iyangay moy
háddi anaken!" [20] Sakay inyangay di en
anak kánni Jesus. Pákketa nen madukás
a ispiritu kánni Jesus ay pagdaka na a
pinagpágpág en anak, sakay nedumor ten
luta, nagbuleláng sakay nagruru en ngusu
na. [21] Tinanung ni Jesus en ama nen anak,
"Nengkan pa siya a nagkakona haán?"
Kinagi nen ama, "Sapul pa iyán dikona
badit palla siya." [22] "Gustu siya a bunuwán
nen madukás a ispiritu. Pirmi na siya a
itumba ten apoy sakay ten dinom. Kaya
ni tehud ka a magamet ay kagbiyan mu
kami pay a tulungan." [23] Kinagi ni Jesus
dikona, "Bakin kinagi mu a, 'Ni tehud ka a
magamet.' Atanan a bagay ay mangyari ten
tehud a pánnampalataya."
[24] Pagdaka a kinagi nen ama nen anak,
"Maniwalaák a talaga! Kagbiyanák mu a tu-
lungan a madagdagan en pánnampalataya
ku."
[25] Dikona a ketan ni Jesus a magkakpal en
katolayan, ay kinagiyan na en madukás a
ispiritu, "Siko a ispiritu a mágpabángngág
sakay mágpabulol, utusan taka a lumakad
ka dán ti anaken sakay dyan ka dán sumoli
dikona!" [26] Minágpapákrawán en madukás
a ispiritu, pinagpágpág na en anak, sakay
káttapos ay tulos dán siya a lummakad.
Kumán dán a patay en anak kaya balang
essa ay nagkagi a patay dán siya. [27] Peru
tinawidan ni Jesus en lima nen anak sakay
inyekat na, sakay tulos dán a tummaknág
en anak.
[28] Dikona a summáddáp ti Jesus ten bilay,
ay palihim siya a tinanung nen disepulus
na hidi, "Bakin awan mi mapalakad iyud a
madukás a ispiritu?" [29] Tummábbig ti Jesus,
"Mapalakad la iyud a kalasi ni ispiritu ten
pamamag-itan ni págdasal."

Kinagi a Ruway ni Jesus en Kákkatay Na sakay en Kákkabiyag Na a Ruway

(Mt. 17:22-23; Lu. 9:43b-45)

[30] Kállakad di haud ay nagkon hidi ti
Galilea. Sala ni Jesus a matukuyan nen tolay
hidi ni ked hádya siya [31] gapu tolduwan na
tenhud en disepulus na hidi. Kinagi na
dikodi, "En Anak nen Tolay ay metokyon
ten tolay hidi sakay bunuwán di siya. Peru
mabiyag siya a ruway ten katállu a aldew."
[32] Peru awan di naintendiyan en kinagi ni
Jesus, sakay manteng bi hidi a magtanung
dikona.

En Kataasan

(Mt. 18:1-5; Lu. 9:46-48)

33 Dikona a dummemát de Jesus ten bilay
ti Capernaum ay tinanung na en disepulus
na hidi, “Ánya en pamagtalunan moy ten
dilan?” 34 Awan hidi ti kákkagi gapu en
pamagtalunan di ay ni deya i kataasanid
dikodi. 35 Ummetnud ti Jesus, sakay dinu-
law na en sapulu ay ti duwwa a disepulus,
sakay kinagi na dikodi, “Ni deyaman en
masor a magin purumeru ay dapat a magin
katapusan, sakay magin tagapagserbi nen
atanan.” 36 Nangalap ti Jesus ti anak a
badit sakay pinataknág na ten atubengán
di. Káttapos ay kinálkál na sakay kinagi
na ten disepulus na hidi, 37 “Ni deyaman
en mangtanggap ten badit a anak a kona
háddi alang-alang ten ngaran ku ay sikán
en tinanggap na. Sakay ni deyaman en
mangtanggap dikoku ay bakán la a sikán
en tinanggap na nan pati en nangpaangay
dikoku háddi.”

Kapanig tam en awan Kumontra Dikotam
(Lu. 9:49-50)

38 Nadid, kinagi ni Juan kánni Jesus,
“Maistu, naketa kami ti essa a tolay a mag-
palakad ti dimonyo ten pamamag-itan nen
ngaran mu. Sinaway mi siya gapu awan
tam siya kaguman.” 39 Peru kinagi ni Jesus
a, “Dyan moy sawayán, gapu en tolay a
maggamet ti himala ten pamamag-itan nen
ngaran ku ay awan siya pagdaka a magu-
pos ti madukás kontra dikoku. 40 Gapu en
awan kumontra dikotam ay kapanig tam.
41 Tandaan moy, ni tehud a mangatád diko-
moy ti dinom, maski essa la a basu gapu
sakup takam ay siguradu a makatanggap ti
pagpapala.”

En Dahilan nen Kasalanan
(Mt. 18:6-9; Lu. 17:1-2)

42 “Mapiyya pa ni báttenan ti dikál a gilin-
gan a batu en állig nen essa a tolay, sakay
ibator ditaw a diget nan ni siya ay magin
dahilan ni kasalanan ten essa ti bábbaditid
a hidi iddi a maniwala dikoku. 43 Ni en
lima mu i magin dahilanid nen kasalanan
mu ay putáddán mu! Mas mapiyya pa ni
mabiyag ka a putád en essa mu a lima nan
ni tehud ka a duwwa a lima ni meangay ka
labi ti impiyerno, ten apoy a awan maada-
adáp. 44 [Awan mata-matay en urád hidi
haud, sakay awan maada-adáp en apoy.]
45 Sakay ni en básset mu i magin dahilanid
nen kasalanan mu ay putáddán mu! Mas
mapiyya pa ni mabiyag ka a putád en essa
mu a básset nan ni tehud ka a duwwa a
básset ni meangay ka labi ti impiyerno.
46 [Awan mata-matay en urád hidi haud,
sakay awan maada-adáp en apoy.] 47 Sakay
ni en essa mu a mata i magin dahilanid
nen kasalanan mu ay lábwetán mu! Mas
mapiyya pa ni sumáddáp ka ten kahariyan
nen Diyos a burák en essa mu a mata nan
ni tehud ka a duwwa a mata ni meangay ka
labi ti impiyerno. 48 [Awan mata-matay en
urád hidi haud, sakay awan maada-adáp en
apoy.”]

49 “Gapu en balang essa ay mapurbaan ten
pamamag-itan nen apoy. * 50 Maganda en
asen peru ni mawan en lasa na, ay konya
dán a mesoli en asen na? Kaya magin
kona kam ten asen sakay mabiyag kam ti
mapayapa ten balang essa.

10

Nagtoldu ti Jesus Tungkul ten Pághiwalay
nen Magkabinga
(Mt. 19:1-12; Lu. 16:18)

1 Nadid, kállakad di haud, ay ummang-
gay hidi ten prubinsiya a Judea sakay um-
marabes hidi ten dinom ti Jordan. Kinal-
ibungbungan dámman siya nen makpal a
tolay sakay tinolduwan na hidi kona ten
dati na a gággamitán.

2 Tehud a sangan a Pariseo a ummadeni
kánni Jesus. Gustu di siya a purbaan kaya
tinanung di siya, “Tama beman ten Kau-
tusan a maari a hiwalayan nen lállaki en
kabinga na?” 3 Tinanung bi hidi ni Je-
sus, “Ánya beman en kinagi ni Moises?”
4 Kinagi di, “Impayag ni Moises a maari a hi-
walayan nen lállaki en kabinga na káttapos
a magkahud ti kasulatan ni pághiwalay.”
5 Peru kinagi ni Jesus dikodi, “Kaya insulat
ni Moises i kautusanid a iyud ay gapu mak-
tug i págguluwan moyen. 6 Peru sapul pa
dikona lalangán nen Diyos i munduwiday,
ay linalang na dán en tolay a lállaki sakay
bábbi. 7 Iyád en dahilan kaya a lakadan
nen lállaki en ama na ay ten ina na sakay
magagum dán hidi ay ten kabinga na, 8 en
duwwa ay magin essa dán.’ Bakán dán hidi

* 9:49 mapurbaan ten pamamag-itan nen apoy ten iba a kasulatan ay tehud a dagdag a en bawat alay ten Diyos ay madáttonan ti asen.

a duwwa nan essa dán hidi. 9 En pinagagum
nen Diyos ay awan dapat a paghiwalayán
nen deyaman."
10 Káddemát di ten bilay, ay tinanung nen
disepulus hidi ti Jesus tungkul ten pághi-
walay. 11 Kinagi na dikodi, "Ni deyaman a
lállaki en humiwalay ten kabinga na sakay
mákkabinga a ruway ti iba ay nagkasala ti
pángngalunya ten kabinga na. 12 Kona labi
hud ten bábbi a humiwalay ten kabinga
na, sakay mákkabinga ti iba ay nagkasala ti
pángngalunya ten kabinga na."

Pinagpala ni Jesus en Bábbadit a Anak
(Mt. 19:13-15; Lu. 18:15-17)

13 Tehud a katolayan a náng-angay ten
anak di hidi kánni Jesus tánni ipákpág-
guron di a itupu na en lima na dikodi,
peru nagsarantaan hidi nen disepulus hidi.
14 Nagsaranta ti Jesus dikona ketan na
iyud. Kinagi na dikodi, "Pabayan moy
la a umadeni dikoku i anaken, dyan moy
hidi sawayán gapu en kona hidi dikodi
en mebilang ten kahariyan nen Diyos.
15 Tandaan moy, ni deyaman en awan mang-
tanggap ten kahariyan nen Diyos a kona
ten káttanggap nen badit a anak ay awan
paghariyan nen Diyos." 16 Káttapos ay
kinálkál ni Jesus en anak hidi, intupu na en
lima na ten ulu di sakay indasal na hidi a
pagpalaán nen Diyos.

En Mayaman a Lállaki
(Mt. 19:16-30; Lu. 18:18-30)

17 Dikona magrektat dán de Jesus ay
tehud a essa a lállaki a gumággenan a
ummadeni dikona, sakay lummuhud ten
atubengán na. Nagtanung siya, "Mahusay
a Maistu, ánya dapat kuwid a gamitán tánni
magkahudák ti biyag a awan ti katapusan?"
18 Kinagi ni Jesus, "Bakin dulawánnák mu
a mahusay? Awan ti iba a mahusay nan
en Diyos la. 19 Awan beman tukoy mu dán
en kautusan nen Diyos a dyan ka mamunu,
mangalunya, magtakaw, dyan ka magtis-
tigu ten awan ti katutuhanan, dyan ka
magdaya sakay igalang mu en ama mu ay
ten ina mu." 20 Kinagi nen lállaki, "Maistu,
sinunud ku dán hidi iyán a atanan sapul
pa dikona anakák." 21 Dikona umileng ti
Jesus ten lállaki ay tehud a págmahal a
kinagi na, "Tehud pa a essa a bagay a
kulang dikomu. Kammudán ilaku mu en
atanan nen ari-ariyan mu hidi sakay iy-
atád mu ten pubri hidi en naglakuwan mu
tánni magkahud ka ti kayamanan dilanget.
Káttapos ay sumoli ka sakay mákkuyug
ka dikoku." 22 Pákkasanig na ten kinagi
ni Jesus ay minalungkut siya a lummakad
gapu mayaman siya a tarud. 23 Liningat
ni Jesus en ked hidi ten palebut na sakay
kinagi na ten disepulus na hidi, "Talaga
a mahirap a makasáddáp en mágkayaman
hidi ten kahariyan nen Diyos!" 24 Nagtaka
en disepulus na hidi ten kinagi na. Peru
kinagi a ruway ni Jesus, "Anak ku hidi,
talaga a tunay ti hirap a makasáddáp ten
kahariyan nen Diyos! 25 Mas alistu pa a
makasáddáp en kamelyo ten ábbut nen
digum nan ten essa a mayaman a mebi-
lang ten kahariyan nen Diyos." 26 Lalu a
minagtaka en disepulus hidi ten nasanig di
kaya nagtanung hidi, "Ni konahud, ay deya
wád i maligtasid?" 27 Inileng hidi ni Jesus
sakay kinagi na dikodi, "Awan iyád kaya a
gamitán nen tolay, peru ten Diyos ay maari.
Gapu atanan a bagay ay kaya a gamitán nen
Diyos."
28 Nagupos ti Pedro, "Panginoon, inadág-
gan mi dán en atanan tánni makasunud
kami la dikomu." 29 Kinagi ni Jesus, "Tan-
daan moy: ni deyaman en manglakad
ten bilay na, kákkapatkaka na, dáddikál
na, anak na, sakay ten luta na hidi tánni
sumunud dikoku, sakay para ten Maga-
nda a Bareta, 30 ay makatanggap nadid a
panahun ti datos a bilay, kákkapatkaka,
dáddikál, anak sakay luta, peru tehud a
kaguman a pággusig. Sakay ten dumemát a
panahun ay magkahud siya ti biyag a awan
ti katapusan. 31 Peru makpal a mágdipa-
longu en medimudyan, sakay makpal ten
mágdimudyan en medipalongu."

En Katállu a Págkagi ni Jesus ten Kákkatay
Na sakay Kákkabiyag na a Ruway
(Mt. 20:17-19; Lu. 18:31-34)

32 Dikona a ked hidi ten dilan a tamu
ti Jerusalem ay mágdipalongu ti Jesus.
Magkábba-kábba en disepulus na hidi
sakay tehud bi a ánteng en tolay hidi a
umunonud dikona. Imbukud a ruway ni
Jesus en sapulu ay ti duwwa a disepulus
na sakay kinagi na en mangyari dikona.
33 Kinagi ni Jesus, "Angay kitam nadid ti
Jerusalem, káddemát tam haud ay itokyon

di en Anak nen Tolay ten pinunu hidi nen
padi hidi, sakay ten tagapagtoldu hidi nen
Kautusan. Hatulan di siya ti kamatayan
sakay iyatád di siya ten Hentil hidi.
34 Imemenos di siya, loktaban, haplitán,
sakay tulos di a bunuwán. Peru kállipas
nen tállu a aldew ay mabiyag siya a ruway."

En Pákpágguron De Santiago ay ti Juan
(Mt. 20:20-28)

35 Sakay ummadeni de Santiago ay ti Juan
a anak ni Zebedeo kánni Jesus. Kinagi di,
"Maistu, tehud kami nakuwan a ipákpág-
guron dikomu." 36 Tinanung hidi ni Je-
sus, "Ánya beman iyud?" 37 Kinagi di, "Ni
mággetnud ka dán ten kahariyan mu ay
ipákpágguron mi nakuwan a makaetnud
kami a kasadát mu, essa ten kawanan mu
sakay essa bi ten kawiri mu." 38 Peru kinagi
ni Jesus dikodi, "Awan moy tukoy i agidán
moyen dikoku. Mainom moy beman en tasa
nen kahirapan a inumán ku? Matággád
moy beman en binyag a ibinyag dikoku?"
39 "Opo," kagi di.

Kinagi ni Jesus, "En tasa a inumán ku
ay inumán moy ngani, sakay mabinyagan
kam ngani ten binyag a tanggapán ku.
40 Peru bakán a sikán i mangpiliyid ni deya
i mággetnudid ten kawanan ku sakay ten
kawiri ku. En Diyos en máng-atád ti lugarid
a hidi iyán ten nánglaanan na."

41 Dikona a masanig iyud nen sapulu a
disepulus, ay nagsaranta hidi ten matkaka
a Santiago ay ti Juan. 42 Kaya pinaadeni
hidi ni Jesus sakay kinagi na, "Tukoy moy
dán a en pinunu nen Hentil hidi ay ipeta
di a talaga a hidi i mamunuwid, sakay en
kataasan i masunudid. 43 Peru bakán a kona
haán i dapatid a mangyari dikomoy. Nan
ni deyaman dikomoy en masor a magin
kataasan ay dapat a magin tagapagserbi
moy. 44 Sakay ni deyaman en masor a magin
pinunu ay dapat a magin alipin nen atanan.
45 Gapu en Anak nen Tolay ay ummangay
háddi bakán a para pagserbiyan nan para
magserbi sakay tánni máng-alay ten biyag
na para ten katubusan nen makpal."

Pinagpiyya ni Jesus ti Bartimeo a Burák
(Mt. 20:29-34; Lu. 18:35-43)

46 Nadid, dummemát de Jesus ti Jerico.
Dikona palakad dán hidi a kaguman na en
disepulus na hidi sakay en makpal a tolay,
ay tehud hidi a nataliban a essa a burák,
mággetnud siya ten gilid nen dilan a mák-
limus. Siya ay ti Bartimeo a anak ni Timeo.
47 Dikona a masanig nen burák a en magtalib
ay ti Jesus a taga-Nazaret, ay impákraw
na, "Jesus, anak ni David, kagbiyanák mu
pay!" 48 Sinaway siya nen tolay hidi tánni
umimang, peru lalu na pa a binegsákkan a
impákraw, "Anak ni David, kagbiyanák mu
pay!" 49 Ummimang ti Jesus sakay kinagi na,
"Dulawán moy siya háddi."

Dinulaw di en burák sakay kinagi di,
"Magsaya ka! Padulaw ka ni Jesus. Nay,
umágkat ka dán." 50 Inwatek nen burák
en alikábkáb na sakay lummuksu a tum-
maknág, sakay ummadeni kánni Jesus.
51 Tinanung siya ni Jesus, "Ánya gustu
muwid a gamitán ku dikomu?"

Kinagi nen burák, "Maistu, gustu ku a
maketaák a ruway." 52 Kinagi ni Jesus, "Nag-
piyya ka dán gapu ten pánnampalataya
mu."

Ti odasid a iyud ay naketa dán siya a
ruway, sakay ummunud kánni Jesus.

11

En Matagumpay a Kássáddáp ti Jerusalem
(Mt. 21:1-11; Lu. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Dikona adeni dán de Jesus ten siyu-
dad a Jerusalem, sakay ten banuwan hidi
a Betfage sakay Betania a ked ten bukid
a Olibo, ay pinágdipalongu na en duwwa
ten disepulus na hidi. 2 Kinagi na dikodi,
"Angay kam ti sumunuden a banuwan.
Kássáddáp moy haud ay tehud kam a ketan
a umáegut a bul-u a asno* a awan palla
nasakayan. Okbisán moy sakay iyangay
moy háddi. 3 Ni tehud a magtanung diko-
moy ni bakin okbisán moy ay kagiyán moy
a kailangan nen Panginoon sakay isoli na
la a pagdaka." 4 Kaya lummakad en duwwa
a disepulus, sakay netan di ngani haud en
bul-u a asno ten gilid nen dilan a umáegut
ten pintuwan nen bilay. Dikona okbisán
di ay 5 tinanung hidi nen tolay hidi a mág-
taknág haud, "Bakin okbisán moy iyán?"
6 En tábbig di ay kona ten imbilin ni Jesus,
kaya pinabayan dán hidi nen tolay hidi a
lumakad. 7 Inyangay di kánni Jesus en bul-u

* 11:2 11:2 Bul-u a asno: Essa a kalasi ni hayup a kumán a kabayu.

a asno, insapin di en alikábkáb di ten asno
sakay summakay ti Jesus. 8 Makpal a tolay
en nánglatag ten alikábkáb di ten dilan, en
agum bi ay nangkáttol ti maduun a pinget
ni kayu sakay iyud en inlatag di ten dilan.
9 Nadid en tolay hidi ten dipalongu ni
Jesus sakay en umunonud hidi dikona ay
magpákrawan hidi a magpuri, kinagi di,
"Puriyán en Diyos! Pagpalaán en mág-
dadedemát ten ngaran nen Panginoon!
10 Pagpalaán nakuwan en kahariyan nen ni-
nunu tam a ti David a mágdadedemát dán.
Puriyán en Diyos!"
11 Summáddáp ti Jesus ti Jerusalem sakay
ummangay siya ten Templo. Inileng na en
atanan a bagay a ked haud, káttapos ay
nagsoli siya ti Betania gapu mággibi-gibi
dán, kaguman na en sapulu ay ti duwwa.

Sinumpa ni Jesus en Kayu a Igos
(Mt. 21:18-19)

12 Ten kailawan, dikona a magsoli hidi a
gubwat ti Betania, ay nakabati ti Jesus ti
aláp. 13 Netan-awan na en kayu a igos a
malagu. Inadeniyan na iyud tánni ilingán
na ni tehud a bunga. Peru awan siya ti
netan a bunga na, purus la a duun gapu
awan na palla panahun. 14 Kaya kinagi na
ten kayu a igos, "Sapul nadid ay awan dán ti
makaennam ten bunga mu." Nasanig iyud
nen disepulus na hidi dikona kinagi na.

Pinalakad ni Jesus en Máglaku hidi ten Templo
(Mt. 21:12-17; Lu. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

15 Káddemát de Jesus ti Jerusalem ay sum-
máddáp siya ten Templo. Tinabug na en
máglaku hidi, sakay en mamali hidi haud,
sakay impágtumba na en lamisaan nen
mágpalit hidi ti pilak sakay en bangku nen
máglaku hidi ti kalapati. 16 Awan pinagkon
ni Jesus ten laguwerta nen Templo en
tehud hidi a pangarga. 17 Sakay tinolduwan
na en tolay hidi, kinagi na, "Kona háddi en
nakasulat, 'En bilay ku ay ngaranan a bilay
a págdasalan nen atanan a bansa.' Peru
ginamet moy a bilay nen mágtakaw hidi!"
18 Nasanig iyud nen pinunu hidi nen padi
hidi sakay nen tagapagtoldu hidi nen Kau-
tusan. Sapul haud ay nagisip dán hidi ti
paraan tánni mapabunu di ti Jesus. Peru
manteng hidi dikona gapu makpal dán en
humanga ten págtoldu na. 19 Dikona gibi
dán, ay lummakad dán de Jesus ti siyudadid
a iyud.

En Adal a Gubwat ten Kayu a Igos
(Mt. 21:20-22)

20 Ten kailawan, ay netan di ten dilan
a nagmadi dán en kayu a igos a hanggan
ten gamot na hidi. 21 Naisip ni Pedro en
nangyari ten kayu, kaya kinagi na kánni
Jesus, "Maistu, ilingán mu en sinumpa mu
a kayu a igos, natay dán!"
22 Kinagi ni Jesus dikodi, "Maniwala kam
ten Diyos. 23 Tandaan moy iddi: ni man-
ampalataya kam ten Diyos sakay awan
kam magalangan, ay maari moy a kagiyán
ti bukiden a, 'Umibut ka haán, tumáp-
duk ka ti digeten,' ay mangyari. 24 Kaya
kagiyán ku dikomoy, a ányaman a bagay en
agidán moy ten págdasal moy, ay maniwala
kam a natanggap moy dán, ay matang-
gap moy ngani iyud. 25 Ni magdasal kam
ay patawadán moy pa en tehud kasalanan
dikomoy tánni patawadán kam bi nen Ama
moy a ked dilanget. 26 [Ni awan kam mag-
patawad ten nagkasala hidi dikomoy ay
awan kam bi patawadán nen Ama moy a ked
dilanget."]

En Awan Di Pánniwala kánni Jesus
(Mt. 21:23-27; Lu. 20:1-8)

27 Dummemát dámman de Jesus ti
Jerusalem. Dikona pasiyaan a maglakad ti
Jesus ten Templo ay ummadeni dikona en
pinunu hidi nen padi hidi, en tagapagtoldu
hidi nen Kautusan sakay en pinunu hidi
nen banuwan. 28 Tinanung di ti Jesus,
"Ánya karapatan muwid a maggamet ti
bagayid a hidi iyád? Deya nangatáddid
dikomu ti karapatanid a iyán?" 29 Kinagi
ni Jesus dikodi, "Tanungán takam pa. Ni
matábbig moy i tanung kuwiday ay kagiyán
ku dikomoy en ginubwatan nen karapatan
ku a manggamet ti bagayid a hidi iyád.
30 Nadid, deya i nangatáddid ti karapatan
kánni Juan a magbinyag, en Diyos beman
oni tolay?"
31 Namággurunan di, "Mara ni kagiyán
tam a gubwat iyud ten Diyos ay tanungán
na kitam bi ni bakin awan kitam naniwala
kánni Juan. 32 Peru ni kagiyán tam bi a gub-
wat ten tolay, ay bakay ni ánya bi gamitán-
nid ni tolayen hidi dikotam." Manteng hidi
gapu tenggiyán nen tolay hidi ti Juan a essa

a propeta. [33] Kaya en tábbig di kánni Jesus
ay, “Awan mi tukoy.”
Kinagi ni Jesus dikodi, “Ni konahud, ay
awan ku bi kagiyán dikomoy ni hádya i
gubwatid nen karapatan ku a maggamet ti
bagayid a hidi iyád.”

12

En Talinhaga Tungkul ten Mágkadukás hidi a Katiwala
(Mt. 21:33-46; Lu. 20:9-19)

[1] Nadid, nagtoldu ti Jesus ten tolay hidi
ten pamamag-itan ni talinhaga, kinagi na,
“Tehud a essa tolay a nagmula ti ubas ten
uma na. Pinakudal na en kaubasan na
sakay nagpagamet ti págpáspássan ti ubas,
sakay nagpagamet ti malangkaw a bilay
a págbantayan. Káttapos ay inyentrega
na ten katiwala na hidi en ubasan sakay
ummangay siya ti iba a lugar. [2] Dikona
panahun dán nen sákburas ay inutusan na
en essa na a alipin tánni paangay na en
kabunong na a ubas ten katiwala na hidi.
[3] Peru binálbág nen katiwala hidi en alipin,
sakay pinauli di a awan ti tawid. [4] Nangutus
a ruway ti iba a alipin en makákkao ten
kaubasan. Peru pinakol di sakay ináinsultu
di. [5] Nangutus dámman en makákkao ti essa
pa a alipin peru binunu di. Kona bi hud i
ginamet diyid ten makpal pa, tehud hidi a
binálbág sakay tehud hidi a binunu. [6] Nadid
ay eessa dálla en naburay a maari a utusan
nen makákkao ten kaubasan, en mahal na
a anak. Kaya inutusan na siya gapu inisip
na a, ‘Igalang di i anak kuwiday.’ [7] Peru
namágguron en katiwala hidi dikona ketan
di en anak nen makákkao, kinagi di, ‘Iyán
i magmanaid, bunuwán tamon siya tánni
makao tam en manaán na.’ [8] Kaya dinuklos
di siya sakay tulos di a binunu. Káttapos
ay imbut di en bangkay na ten luwas nen
kaubasan.”
[9] Intanung ni Jesus, “Ánya wád i gamitán-
nid nen makákkao ten kaubasan? En
gamitán na ay angay siya ten uma na sakay
bunuwán na en katiwala na hidi. Káttapos
ay iyentrega na en kaubasan ti agum a
tolay. [10] Awan beman nabasa moy dán en
nakasulat ten Kasulatan a,
‘En batu a inadiyan nen mágganet hidi ti
bilay
ay siya en nagin pinakamahalaga ten
atanan.
[11] Iyád ay ginamet nen Panginoon,
a makasaya a áelingán!’ ”
[12] Dikona nasanig nen pinunu hidi nen
Judio hidi en kinagi ni Jesus ay gustu di
siya a dikáppán gapu nahalata di a hidi en
patamakan na ten talinhaga. Peru awan di
magamet gapu manteng hidi ten tolay hidi
kaya lummakad dálla hidi.

En Págbayad ti Buwes
(Mt. 22:15-22; Lu. 20:20-26)

[13] En sangan a Pariseo sakay en sangan bi
ten tolay hidi ni Hari a Herodes ay nautusan
a umangay kánni Jesus tánni urayán di
siya a maliwat ten pág gupos na. [14] Kaya
ummadeni hidi kánni Jesus sakay kinagi di,
“Maistu, tukoy mi a tapat ka sakay awan
ka ti panigan, pantay i pángngileng muwid
ten atanan a tolay. En itáttoldu mu ay
tungkul ten tatarudan a kagustuwan nen
Diyos para ten tolay. Gustu mi nakuwan a
itanung ni labag beman ten Kautusan tam
a magbayad kami ti buwes ten Emperador
ti Roma oni awan?”
[15] Tukoy ni Jesus a magkukunwari la
hidi kaya kinagi na dikodi, “Bakin pág-
purbaanák moy? Átdenanák moy ti pilak
a denaryo.” [16] Inátdenan di ngani siya ti
pilak. Káttapos ay tinanung hidi ni Jesus,
“Kándeya a rupa sakay ngaran en nakatatak
háddi?”
Kinagi di, “Kao nen Emperador.” [17] Kinagi
ni Jesus, “Iyatád moy ten Emperador en
kao nen Emperador, sakay iyatád moy ten
Diyos en kao nen Diyos.”
Minagtaka hidi ti hustu ten tábbig na.

En Tanung Tungkul ten Kákkabiyag a Ruway
(Mt. 22:23-33; Lu. 20:27-40)

[18] Nadid, tehud a sangan a Saduseo a
ummadeni kánni Jesus tánni magtanung.
Maniwala hidi a awan dán mabiyag a ruway
en patay. [19] Kinagi di, “Maistu, tehud a
insulat ti Moises a kautusan a para dikotam.
Ni matay kan en lállaki a awan hidi ti anak
ay ten kabinga na ay en wadi nen lállaki
i dapatid a mangkabinga ten bilu, tánni
magkahud hidi ti anak para ten kaka na a
natay. [20] Tehud a pittu a matátkaka a lállaki.
Nákkabinga en kaka peru natay a awan ti
anak. [21] Kinabinga nen kaduwwa en bilu.
Peru natay bi siya a awan ti anak. Kona bi
hud en nangyari ten kattállu. [22] Nakabinga

nen bábbi en pittu a lállaki a matátkaka
peru natay hidi a atanan a awan ti anak.
Sakay ten dimudyan ay natay bi en bábbi.
23 Nadid, ta nakabinga na hidi a atanan, deya
i tenggiyán naid a kabinga na, káddemát
ten kákkabiyag a ruway?"

24 Kinagi ni Jesus dikodi, "Liwat a tarud
i pánniwala moyen, gapu awan moy
maintendiyan en itáttoldu nen Kasulatan
sakay en kapangyariyan nen Diyos. 25 Ten
kákkabiyag a ruway ay awan dán ti
kabingaan; kaparehu dán hidi nen anghel
hidi dilanget. 26 Ni tungkul ten kákkabiyag
a ruway, awan moy beman nabasa ten libru
ni Moises en kinagi nen Diyos dikona, ten
pangyayari ten maggerab a marenggád
a kayu? Kinagi nen Diyos kánni Moises,
'Sikán en Diyos ni Abraham, Isaac, sakay
Jacob.' 27 En Diyos ay bakán a Diyos nen
patay hidi nan Diyos nen biyag hidi. Kaya
talaga a liwat kam a tarud!"

En Pinakamahalaga a Utus
(Mt. 22:34-40; Lu. 10:25-28)

28 Nasanig nen essa a tagapagtoldu nen
Kautusan en pamagtalunan di. Netan
na a mahusay en káttábbig ni Jesus ten
Saduseo hidi kaya ummadeni siya sakay
nagtanung, "Ánya en pinakamahalaga a
utus ten atanan?"

29 Kinagi ni Jesus, "Iddi en purumeru a
utus a pinakamahalaga: 'Sanigán mu Israel!
En Panginoon tam a Diyos ay mággeessa la
a Panginoon, awan dán ti agum.

30 Mahalán mu en Panginoon mu a Diyos
ti buu a pusu, buu a kaluluwa, buu a isip
sakay buu a begsák.' 31 Iddi en kaduwwa a
utus, 'Mahalán mu en kaparehu mu a tolay
a kona ten págmahal mu ten sadili mu.
Awan dán ti agum a utus a manghigit pa
ti duwwaid a iyád." 32 Kinagi nen tagapag-
toldu nen Kautusan, "Tarud iyán Maistu!
Tama en kinagi mu a essa la en Diyos, awan
dán ti agum. 33 Sakay kailangan a mahalán
siya ti buu a pusu, buu a isip sakay buu a
begsák, sakay dapat a mahalán en kaparehu
a tolay a kona ten págmahal ten sadili. Mas
mahalaga hidi iyád nan ni máng-alay ti
bagay hidi a tutudán sakay ten iba pa hidi
a alay."

34 Netan ni Jesus a mahusay en káttábbig
na kaya kinagi na dikona, "Adeni ka dán ten
kahariyan nen Diyos." Sapul haud ay awan
dán ti nangahas a magtanung kánni Jesus.

En Tanung Tungkul ten Cristo
(Mt. 22:41-46; Lu. 20:41-44)

35 Mentras a magtoldu ti Jesus ten Templo
ay kinagi na, "Bakin a kinagi nen taga-
pagtoldu hidi nen Kautusan a en Cristo
ay maggubwat ten lahi ni David? 36 Awan
beman dikona inggiyya nen Banal a Ispiritu
ti David ay kona háddi en kinagi na:
"Kinagi nen Panginoon ten Panginoon ku,
'Mággetnud ka ti kawanan kuwiday,
mentras awan ku mapasuku dikomu
en atanan nen kadima mu hidi.' "
37 Ti David dán en nangdulaw dikona a
Panginoon; konya a en Cristo ay maggub-
wat ten lahi ni David?"

Mangilag ten Tagapagtoldu hidi nen Kautusan
(Mt. 23:1-36; Lu. 20:45-47)

Makpal a tolay en masaya a mágsanig
dikona. 38 Sakay kinagi pa ni Jesus ten pág-
toldu na, "Mangilag kam ten tagapagtoldu
hidi nen Kautusan, gugustu di a maglakad
ten matolay a lugar a susulot di en badu
di a malayon sakay kasayaan di a igalang
hidi nen katolayan. 39 Gugustu di en bangku
hidi a para ten mágkataas ni ked hidi ten
sinagoga sakay en bangku hidi a para ten
marangal ten handaan hidi. 40 Áubusán di
en ari-ariyan nen bilu hidi a bábbi sakay
en áttakdug di hidi a dasal ay wari-wari la.
Kaya tunay ti dággi i magin parusa diyid."

En Kaluub nen Bilu a Bábbi
(Lu. 21:1-4)

41 Nadid, nággetnud ti Jesus ten adeni nen
págdáttonan ti kaluub ten Templo. Áel-
ingán na en tolay hidi a magdátton ten
kaluub di. Netan na a makpal a pilak en
idátton nen mágkayaman hidi. 42 Sakay
netan na bi en pubri a bilu a bábbi a
nángdátton ten kaluub na a duwwa a senta-
bos. 43-44 Dinulaw ni Jesus en disepulus na
hidi sakay kinagi na dikodi, "Tatarudan i
kagiyán kuwidi dikomoy, en ingkaluub nen
pubri a bilu ay mas makpal, gapu en agum
ay nangatád la ten bahagi nen kayamanan
di. Peru siya a pubri a bilu maski ni mahirap
siya ay inyobus na a inyatád en kasiya-siya
a kabiyagan na."

13

Kinagi ni Jesus en Kákkasida nen Templo
(Mt. 24:1-2; Lu. 21:5-6)

1 Dikona paluwas ti Jesus ten Templo
ay kinagi nen essa ten disepulus na hidi,
"Maistu, ilingán mu i dáddekállen hidi a
bilay, sakay i mágkagandaen hidi a batu a
ginamit di!" 2 Kinagi ni Jesus, "I áelingán
muwen a dáddekál a bilay ay marábba iyán
a atanan, awan ka haán ti ketan a batu a
tumáttopu ten kaparehu na a batu. Atanan
ay makuray-kuray!"

En Dumemát a Kahirapan sakay Pággusig
(Mt. 24:3-14; Lu. 21:7-19)

3 Nadid, dikona mággetnud ti Jesus ten
Bukid nen Olibo a táttan-awán na en Tem-
plo ay palihim a tinanung siya de Pedro,
Santiago, Juan sakay ti Andres. 4 Kinagi di,
"Kagiyán mu pay dikomi, nikan a mangyari
i bagayid a hidi iyád, sakay ánya tandaid a
pakatukuyan mi ni adeni dán a mangyari
atananid iyád?"
5 Kinagi ni Jesus dikodi, "Mangilag kam
tánni awan kam maloku nen deyaman.
6 Makpal a dumemát a magkagi a hidi en
Cristo, sakay itawtaw di en makpal a to-
lay. 7 Dyan kam la mabalisa ni makasanig
kam ti gera a adeni dikomoy oni bareta
tungkul ti gera ten adeyu a lugar. Dapat
a mangyari hidi iyád, peru bakán palla
iyád a en katapusan. 8 Magkahud pa ti
kontraan sakay labanan en bansa ti iba a
bansa sakay en kahariyan ten kaparehu na
a kahariyan. Maglinug ten iba-iba a lugar,
sakay magkahud ti aláp. Iyád a atanan
ay sapul palla ni pághirap. Kona iyád ten
karanasan nen essa a bábbi a magenak.
9 "Humanda kam gapu dikáppán di kam
sakay tulos di kam a bistaán ten Sanedrin.
Ni ked kam ten sinagoga ay bálbággán di
kam, sakay iyangay di kam ten mágkataas
hidi a pinunu nen banuwan gapu ten kás-
sunud moy dikoku tánni mebahagi moy en
Maganda a Bareta. 10 Kailangan a mepan-
garal pa en Maganda a Bareta ten atanan a
bansa bagu a dumemát en katapusan. 11 Ni
dikáppán di kam sakay bistaán ay dyan kam
mabalisa ni ánya i kagiyán moyid. Ti odasid
a iyud ay kagiyán moy la en dapat moy a
kagiyán, gapu bakán a sikam en magupos;
en kagiyán moy ay maggubwat ten Banal a
Ispiritu. 12 Káddemát ni panahunid a iyud
ay itokyon nen tolay en kapatkaka na a
pabunu. Kona labi hud i gamitánnid nen
ama ten anak na. Labanan nen anak en dád-
dikál na sakay pabunu na. 13 Kaiyamutan
di kam a atanan gapu ten kássunud moy
dikoku. Peru en manatili a tapat a hanggan
ten katapusan ay maligtas."

En Tunay ti Dukás a Gamet a awan ti Kaparehu
(Mt. 24:15-28; Lu. 21:20-24)

14 Nadid, kinagi pa ni Jesus, "Kailangan a
intendiyán iddi nen mágbasa: Ni ketan moy
dán en tunay ti dukás a gamet a awan ti
kaparehu a ked ten lugar a awan na dapat
a págyanan, ay en ked hidi ti Judea ay
guminan dán ten buki-bukid. 15 En pagabu-
tan a ked ten atáp ay dyan dán magabala
a umugsad sakay sumáddáp a mangalap
ti ányaman haán. 16 Pati en ked hidi ten
uma di ay dyan dán umuli a mángngay ti
pagalikábkáb na. 17 Kakakagbi en bábbi hidi
a mabuktet sakay magpasusu ti aldewid a
hidi iyud. 18 Idasal moy a dyan nakuwan
mangyari hidi iyád a bagay ni sákdágnen,
19 gapu magdanas ti matindi a hirap en
tolay hidi ti panahunid a iyud. Iyud a
hirap ay awan palla naranasan sapul dikona
lalangán nen Diyos i munduwiday, sakay
awan dán maranasan a ruway maski nikan.
20 Ni awan paaperetán nen Diyos i panahu-
nid a iyud ay awan ti deyaman a maligtas.
Peru pinaaperet na iyud alang-alang ten
pinili na hidi.
21 "Ni tehud a magkagi dikomoy a, 'Ked
háddi en Cristo!' oni kagiyán di a, 'Ked siya
hudi!' ay dyan kam maniwala. 22 Gapu tehud
a magkukunwari a Cristo sakay tehud bi
a magkukunwari a propeta. Mángpeta bi
hidi ti himala sakay makataka-taka hidi a
bagay tánni maari la, ay itawtaw di en
pinili hidi nen Diyos. 23 Kaya mangilag kam.
Indipalongu ku dán a kagiyán dikomoy en
atanan a bagay bagu a mangyari."

En Kássoli nen Anak nen Tolay
(Mt. 24:29-31; Lu. 21:25-28)

24 "Ti panahunid a iyud, kállipas ni pághi-
rapid a iyud, ay dumiklám en aldew sakay
awan dán dumemlag en bulan. 25 En
biton hidi dilanget ay mágkaragrag, sakay
magkagulu en atanan a kapangyariyan ten
kalawakan. 26 Káttapos ay ketan en Anak

nen Tolay a dumemát a ked ten panganurin, a tehud a dakila a kapangyariyan
sakay karangalan. 27 Utusan na en anghel
na hidi ten áppat a suluk ni munduwiday
tánni pisanán di en pinili hidi nen Diyos ten
atanan a lugar."

En Adal a Gubwat ten Kayu a Igos
(Mt. 24:32-35; Lu. 21:29-33)

28 "Intendiyán moy en adal a gubwat ten
kayu a igos; ni manariwa dán en pinget na
sakay ni magduun dán, ay iyud en tanda
a adeni dán en kássinag. 29 Kona labi hud,
ni ketan moy a mangyari dán hidi iyád a
bagay ay matukoyan moy a adeni dán en
káddemát na; dumáddadedemát dán siya.
30 Tandaan moy: mangyari atananid a iyád
a bagay bagu a matay en tolay hidi a biyag
nadid. 31 Lumipas en langet sakay en luta,
peru en upos ku ay manatili a awan ti
katapusan."

Awan ti Makatukoy ten Aldew ay ten Odas
(Mt. 24:36-44)

32 "Peru awan ti makatukoy ten aldew ay
ten odas, maski en anghel hidi dilanget, oni
en Anak man. En Ama la i makatukoyid
haád. 33 Magingat kam sakay humanda gapu
awan moy tukoy ni nikan iyád a mangyari.
34 Kona iyád ten essa a tolay a magbiyahi ti
adeyu. Inwarak na en bilay na ten utusan
na hidi sakay inátdenan na en balang essa ti
tarabahu di. Sakay binilin na en tagabantay
a magbantay ti mapiyya. 35 Kona labi hud,
magbantay kam ti mapiyya gapu awan moy
tukoy ni nikan i soliyid nen makábbilay.
Maari a ten págdiklám, ten hatinggabi, ten
kaldiwan, oni dimadimang dán. 36 Bakay
bigla siya a dumemát sakay mademáttan na
kam a tidug. 37 Kagiyán kuwiday dikomoy ay
kagiyán ku ten atanan. Maghanda kam!"

14

En Balak a Pángbunu kánni Jesus
(Mt. 26:1-5; Lu. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Duwwa dálla a aldew ay Piyesta dán nen
Aldew nen Págtalib sakay piyesta bi nen
Tinapay a awan ti Págpaalsa. En pinunu
hidi nen padi hidi sakay en tagapagtoldu
hidi nen Kautusan ay nágguronan di ni
konya di a mapadikáp ti Jesus ti lihim sakay
pabunu di. 2 Kinagi di, "Dyan tam siya
dikáppán ni piyesta palla bakay magkagulu
i katolayanen."

Binulakan nen Bábbi ti Jesus ti Pasárrub
(Mt. 26:6-13; Jn. 1:1-8)

3 Ked ti Jesus ti Betania tenhud, ten bilay
ni Simon a dati a kinetong. Mentras a
kuman ti Jesus ay dummemát en essa a
bábbi a tehud a tawid a alabastro a putat ti
tunay ti kamahalan a págpasárrub, gubwat
iyud ten tábbug nen mula a nardo. Binássag
na en boti sakay imbulak na ten ulu ni Jesus
en págpasárrub. 4 Nagsaranta en agum a
tolay a ked haud sakay kinagi di ten balang
essa, "Bakin sinayang na en págpasárrub?
5 Melaku nakuwan iyud ti halaga ni sataon
a suweldu sakay en naglakuwan ay iyatád
ten pubri hidi." Kaya sinisi di en bábbi.
6 Peru kinagi ni Jesus, "Bakin guluwán
moy siya? Pabayan moy la siya. Maganda
i ginamet naen dikoku. 7 Gapu pirmi moy la
a kaguman en pubri hidi kaya maski ánya
a odas ay maari moy la hidi a matulungan. Peru sikán, ay awanák moy pirmi a
kaguman. 8 Ginamet na la en kaya na a
gamitán. Maski ni awan palla nangyari ay
binulakan na dán ti págpasárrub i bággi
kuwiday bilang pághanda ten káddemát
nen páglábbáng dikoku. 9 Tandaan moy,
maski hádya ti munduwiday a mepangaral
en Maganda a Bareta ay mabanggit bi en
ginamet na bilang ala-ala dikona."

En Pángtokyon ni Judas kánni Jesus
(Mt. 26:4-16; Lu. 22:3-6)

10 Nadid, ti Judas Iscariote a essa ten
sapulu ay ti duwwa a disepulus ni Jesus
ay ummangay ten pinunu hidi nen padi
hidi tánni itokyon na ti Jesus. 11 Minasaya
hidi ten kinagi ni Judas sakay impangaku
di a átdenan di siya ti pilak. Sapul haud
ay naguray dán ti Judas ti pagkakataun a
metokyon na ti Jesus.

En Katapusan a Pángngapon
(Mt. 26:17-25; Lu. 22:7-14, 21-23; Jn. 13:21-30)

12 Ten purumeru a aldew nen piyesta nen
Tinapay a awan ti Págpaalsa ay aldew nen
págbunu di ti tupa para ten Piyesta nen
Aldew nen Págtalib. Tinanung nen disepulus hidi ti Jesus, "Hádya gustu muwid
a pánghandaan mi ti pangapon tam para
ten piyesta nen Aldew nen Págtalib?"

13 Inutusan na en duwwa a disepulus na, ki-
nagi na, “Angay kam dibanuwan, káddemát
moy haud ay matagbu moy en lállaki, a
tehud a báklay a binga a tehud a dinom.
Unudán moy siya 14 hanggan ten bilay a
sáddáppan na. Sakay kagiyán moy ten
makábbilay a, ‘Petanung ben nen Maistu
ni hádya kan i kuwartuwid a maari a pan-
gapunan na sakay nen disepulus na hidi,
para ten Piyesta nen Aldew nen Págtalib.’
15 Káttapos ay ipeta na dikomoy en dikál a
kuwartu ten disunu nen bilay. Nakahanda
dán iyud kaya ihanda moy dán haud en
pangapon tam.”

16 Summunud en disepulus na hidi, um-
mangay hidi ten banuwan sakay netan di
en atanan a bagay a kinagi ni Jesus. Sakay
inhanda di en pangapon di para ten piyesta
nen Aldew nen Káimang.

17 Dikona gibi dán, ay dummemát ti Jesus
kaguman na en sapulu ay ti duwwa a dis-
epulus na. 18 Dikona pasiyaan hidi a kuman
ay kinagi ni Jesus, “Kagiyán ku dikomoy: en
essa dikomoy háddi a katubeng ku a kuman
ay mángtokyon dikoku.”

19 Nagsapul dán a nagin malungkut en
disepulus na hidi sakay balang essa ay nag-
tanung dikona, “Sikán beman Panginoon?”
20 Kinagi ni Jesus dikodi, “Essa dikomoy a
sapulu ay ti duwwa a kasabay ku a magsaw-
saw ti tinapay ti malukungiday. 21 En Anak
nen Tolay ay matay ayun ten nakasulat a
tungkul dikona. Peru kakakagbi en tolay
a mángtokyon dikona. Mas mapiyya pa ni
awan dálla siya neenak.”

En Banal a Pangapon nen Panginoon
(Mt. 26:26-30; Lu. 22:14-20; 1 Cor. 11:23-25)

22 Dikona pasiyaan hidi a kuman ay nan-
galap ti Jesus ti tinapay sakay nagpasalamat
ten Diyos. Káttapos ay tináppeng-táppeng
na en tinapay sakay inyatád na ten disepu-
lus na hidi. Kinagi na, “Alapán moy iddi;
iyád en bággi ku.”

23 Nangalap bi siya ti tasa sakay káttapos
na a magpasalamat ten Diyos ay intoyag
na ten disepulus na hidi, sakay umminom
hidi a atanan. 24 Kinagi ni Jesus, “Iyád en
digi ku a mangpatibay ten pangaku nen
Diyos, en digi a mebuhus para ten makpal.
25 Tandaan moy: awanák dán uminom a
ruway ti alak a gubwat ti tábbug ni ubas
hanggan ten aldew a inumán ku en bigu a
alak ten kahariyan nen Diyos.”

26 Káttapos ay nágkansiyon hidi ti papuri
ten Diyos sakay ummangay hidi ten Bukid
nen Olibo.

Impamen ni Pedro ti Jesus
(Mt. 26:31-35; Lu. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

27 Nadid, kinagi ni Jesus dikodi,
“Lakadanák moy a atanan, gapu nakasulat
ten kasulatan a, ‘Bunuwán ku en pastol
sakay mangalat en tupa hidi.’ 28 Peru
kákkabiyag ku a ruway ay mágdipa-
longuwák dikomoy a angay ti Galilea.”

29 Kinagi ni Pedro, “Awan taka lakadan,
maski lumakad hidi a atanan.” 30 Kinagi ni
Jesus dikona, “Tandaan mu, bagu a mag-
tarakket ti pumenduwwa en manok nadid
a gibi ay pentálluwák mu a ipamen.” 31 Peru
impilit la a kinagi ni Pedro, “Maski ni
bunuwánnák di a kaguman mu, ay awan
taka ipamipamen.” Kona bi hud en kinagi
nen kaguman na hidi a disepulus.

Nagdasal ti Jesus ti Getsemani
(Mt. 26:36-46; Lu. 22:39-46)

32 Ummangay hidi ten essa a lugar a Get-
semani en ngaran na. Káddemát di haud
ay kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi,
“Mággetnud kam pala háddi ta angayák
magdasal.” 33 Sakay ingkuyug na de Pedro,
Santiago, sakay ti Juan. Nadid, nagsapul
siya a mabalisa sakay maghirap en isip na.
34 Kinagi na dikodi, “Tunay dán i lungkut ni
pusu kuwiday a ngari-ngari ku dán a ikatay!
Maguray kam háddi sakay magbantay.”

35 Ummadeyu siya ti sabadit, sakay lum-
muhud ten luta a nagdasal a ni maari ay
awan dán dumemát en odas nen pághirap
na. 36 Indasal na a, “Ama, Ama ku, tukoy ku
a magamet mu en atanan a bagay. Dyanák
mu pabayan a maghirap. Peru bakán a en
kagustuwan ku i masunudid nan en kagus-
tuwan mu.” 37 Káttapos ay nagsoli siya ten
tállu a disepulus na. Nademáttan na hidi a
tidug kaya kinagi na kánni Pedro, “Simon,
tidug ka? Awan ka beman makapagbantay
maski ni sang-odas la? 38 Magbantay kam
sakay magdasal tánni awan kam madaig
nen toksu. Nakahanda en ispiritu peru
mahina en bággi.”

39 Ummadeyu dámman ti Jesus para mag-
dasal, rinuway na en kona ten purumeru a
indasal na. 40 Sakay nagsoli siya a ruway ten

disepulus na hidi. Nedemáttan na dámman
hidi a tidug gapu tunay en tongka di. Awan
di tukoy ni ánya kagiyán diyid dikona.
41 Ten kapentállu a kássoli ni Jesus ay
kinagi na dikodi, "Tidug kam palla beman
sakay umimang? Tama dán iyán, dum-
memát dán en odas a meatád en Anak
nen Tolay ten makasalanan hidi. 42 Umikat
kamon, kadtamon! Keddán en tolay a
mángtokyon dikoku."

En Pángdikáp di kánni Jesus
(Mt. 26:47-56; Lu. 22:47-53; Jn. 18:3-12)

43 Pasiyaan palla a magupos ti Jesus
dikona dummemát ti Judas a essa ten sa-
pulu ay ti duwwa. Kaguman na en mak-
pal a tolay a tehud a manga-áttak sakay
garoti. Inutusan hidi nen pinunu hidi nen
padi hidi, nen tagapagtoldu hidi nen Kau-
tusan sakay nen pinunu hidi nen banuwan.
44 Bagu hidi a dinumemát ay kinagi dán
ni Judas en palatandaan ten tolay hidi,
kinagi na, "Ni deya en ámmuwan ku ay
siya en dikáppán moy peru bantayan moy
ti mahusay." 45 Káddemát ni Judas ay um-
madeni siya a pagdaka kánni Jesus, sakay
kinagi na, "Maistu," káttapos ay inám-
muwan na siya. 46 Kaya ten pákketa nen to-
lay hidi kánni Jesus ay binalud di siya sakay
dinikáp. 47 Peru en essa ten disepulus na
hidi ay binumagut ten áttak na sakay tinig-
pas na en alipin nen kapunuwan nen padi
hidi, kaya naripas en bángbáng na. 48 Kinagi
ni Jesus ten tolay hidi, "Bakin dikáppánnák
moy a kumán a mágbabonu? Tehud kam pa
a manga tawid a áttak sakay garoti? 49 Kada-
aldew ay kedák ten Templo a magtoldu,
peru awanák moy dinikáp. Peru kailangan
a mangyari en nakasulat ten Kasulatan!"
50 Ginuminan en atanan nen disepulus
hidi, inwarak di ti Jesus.
51 Ummunud kánni Jesus en essa a bi-
nata a nakabadu la ti lino. Hinagad siya
nen katolayan, 52 peru gumminan siya sakay
newarak na en badu na a lino, kaya eklas
siya a nágga gina nán.

Inyatubeng Di ti Jesus ten Sanedrin
(Mt. 26:57-68; Lu. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:13-14, 19-24)

53 Inyangay di ti Jesus ten bilay nen ka-
punuwan nen padi hidi. Napisan haud
en pinunu hidi nen padi hidi, en pinunu
hidi nen banuwan, sakay en tagapagtoldu
hidi nen Kautusan. 54 Ummunud ti Pedro
kánni Jesus peru adeyu la en distansiya
na. Nagtulos siya ten laguwerta nen bi-
lay nen kapunuwan nen padi hidi, sakay
nákpággetnud siya ten magbantay hidi a
magindu ten apoy. 55 Nadid, en pinunu hidi
nen padi hidi, sakay en buu a Sanedrin ay
magaryok hidi ti ibintang di kánni Jesus,
tánni tehud hidi a dahilan a mangpabunu
dikona. Peru awan hidi ti ketan a patunay.
56 Makpal a nagpatunay a nagkagi ti kak-
abuliyan kontra kánni Jesus peru awan bi
magkaparehu en kinákkági di.
57 Tehud a sangan a nagpatunay a nagkagi
ti kona háddi a kakabuliyan kontra kánni
Jesus, 58 "Nasanig mi a kinagi na a, 'Rábbaán
ku en Templo a ginamet ni tolay. Sakay
ten luub nen tállu a aldew ay maggamiták ti
bigu a templo a awan magamet ni tolay.' "
59 Peru awan padi nagkaparehu en kinákkagi
di.
60 Tummaknág en kapunuwan nen padi
hidi ten atubengán di sakay tinanung na ti
Jesus, "Ánya makagi muwid ten kinákkagi
di a kontra dikomu?" 61 Peru awan ti kákk-
agi ti Jesus, awan siya tummábbig. Kaya
tinanung siya a ruway nen kapunuwan nen
padi hidi, "Siko beman en Cristo, a Anak
nen Mapagpala a Diyos?"
62 Tummábbig ti Jesus, "Sikán ngani. Ke-
tan moy en Anak nen Tolay a mággetnud
ten kawanan nen Makapangyariyan ten
atanan. Ketan moy bi siya a dumemát a
ked ten panganurin dilanget." 63 Pinisad
nen kapunuwan nen padi hidi en badu na
sakay kinagi na, "Awan tamon kailangan i
tistiguwid! 64 Nasanig moy en kinagi na a
siya ay Diyos! Ánya nadid i gustu moyid a
gamitán tam dikona?"

Kinagi di a atanan a kailangan a
bunuwán siya.
65 Sakay sinapulan di dán siya a
pahirapan; linoktaban siya nen agum,
pinángngássan di sakay sinássuntuk.
Pinatukoy di pa ni deya i nangsuntukid
dikona, sakay binulbug siya nen mágbantay
hidi.

Impamen ni Pedro ti Jesus
(Mt. 26:69-75; Lu. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

66 Nadid, ti Pedro ay ked ten laguwerta
dikona dummemát en essa a alipin a bábbi
nen kapunuwan nen padi hidi. 67 Netan

na ti Pedro a magindu ten apoy kaya minalas na siya ti hustu sakay tinanung na,
"Awan beman kaguman ka ni Jesus a taga-
Nazaret?" 68 Peru impamen ni Pedro, kinagi
na, "Awanák ti tukoy sakay awan ku main-
tendiyan i kákkagi-kagiyán muwen." Lum-
makad siya sakay ummangay ten lakdan-
gan sakay nagtarakket en manok. 69 Netan
dámman siya nen bábbi a alipin sakay ki-
nagi na ten tolay hidi a ked haud, "Essa siya
ten kákkagumanán hidi ni Jesus!" 70 Peru
impamen dámman ni Pedro.

Kállipas nen sangan a minutu ay kinagi
dámman nen tolay hidi a ked haud kánni
Pedro, "Dyan mu dán ipamen a essa ka
dikodi, taga-Galilea ka awan beman?"
71 Kinagi ni Pedro, "Isumpa ku, maski
matayák awan ku matenggi i tolayid a
iyán!" 72 Hustu bi a káttarakket a ruway nen
manok. Naala-ala ni Pedro en kinagi ni Je-
sus dikona a pentállu na siya a ipamen bagu
a magtarakket en manok ti pumenduwwa.
Kaya nágsasangitán siya ti hustu.

15

Inyangay di ti Jesus kánni Pilato
(Mt. 27:1-2, 11-14; Lu. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Ten kailawan ay pagdaka a nagipun-
ipun en pinunu hidi nen padi hidi, en pi-
nunu hidi nen banuwan, en tagapagtoldu
hidi nen Kautusan sakay en agum a kagu-
man ten Sanedrin. Pinapungu di ti Jesus
sakay inyangay di kánni Pilato. 2 Káddemát
di haud ay tinanung ni Pilato ti Jesus, "Siko
beman en Hari nen Judio hidi?"

Tummábbig ti Jesus, "Siko dán i nagk-
agiyid."
3 Makpal a imbábbintang en pinunu hidi
nen padi hidi kánni Jesus. 4 Kaya tina-
nung siya a ruway ni Pilato, "Bakin awan
ka tumábbig? Nasanig mu en kakpal nen
ibábbintang di dikomu." 5 Peru awan padi
tumatábbig ti Jesus, kaya nagtaka a tarud ti
Pilato.

Hinatulan di ti Kamatayan ti Jesus
(Mt. 27:15-26; Lu. 23:13-25; Jn. 18:39-19:16)

6 Nadid, kada Piyesta nen Aldew nen
Págtalib ay mangpalaya ti Pilato ti essa a
piresu. Ni deya en piliyán nen tolay hidi
ay siya i palayaán naid. 7 Ti panahunid a
iyud ay tehud a pumáppiresu a Barrabas
en ngaran na. Kaguman siya ten ribeldi
hidi sakay nakabunu siya dikona tehud a
kaguluwan. 8 Namagkaessa en katolayan
a ummangay kánni Pilato tánni ikagi di
dikona a gamitán na dámman en dati na
a gággamitán. 9 Tinanung hidi ni Pilato,
"Gustu moy beman a palayaán ku en Hari
nen Judio hidi?" 10 Kinagi na iyud gapu
tukoy ni Pilato a sumeni la en pinunu
hidi nen padi hidi kaya inreklamu di ti
Jesus. 11 Peru sinássulsulan nen pinunu hidi
nen padi hidi en tolay hidi a ti Barrabas
i kagiyán diyid a palayaán na. 12 Kaya
tinanung hidi a ruway ni Pilato, "Ánya i
gustu moyid a gamitán ku ti tolayiday a
dáddulawán moy a Hari nen Judio hidi?"
13 Impákraw nen tolay hidi, "Ipaku siya ten
kudus!" 14 Tinanung dammán hidi ni Pilato,
"Bakin, ánya beman i kasalanan naid?"
Peru lalu di pa a impákraw a, "Ipaku siya
ten kudus!" 15 Gustu ni Pilato a pagustuwan
en tolay hidi, kaya pinaluwas na ten pág-
piresuwan ti Barrabas sakay pinahaplit na
ti Jesus, káttapos ay inyatád na dikodi para
ipaku di ten kudus.

Sinesti nen Sundalu hidi ti Jesus
(Mt. 27:27-31; Jn. 19:2-3)

16 Nadid, inyangay nen sundalu hidi ti
Jesus ten laguwerta nen palasyu nen guber-
nador sakay pinaipun di haud en agum hidi
a sundalu. 17 Sinulutan di ti Jesus ti inubi
a malayon a alikábkáb. Nangalap hidi ti
masaet a lanot sakay ginamet di a kurona
sakay insulot di ten ulu na. 18 Sakay sinesti
di siya a sinaluduwan kinagi di, "Mabuhay
en Hari nen Judio hidi!" 19 Pináppakol di
siya, linálloktaban sakay sinesti di a linuhu-
dan. 20 Káttapos di siya a sinesti ay ineklas
di en inubi a malayon a alikábkáb sakay
insulot di en sadili na a badu, sakay inluwas
di siya ta ipaku di dán ten kudus.

Impaku Di ti Jesus ten Kudus
(Mt. 27:3-44; Lu. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 Nadid, natagbu di ten dilan ti Simon
a gubwat ten uma na, taga-Cirene siya a
ama de Alejandro ay ti Rufo. Impilit di
a pinabáklay dikona en kudus ni Jesus.
22 Inyangay di ti Jesus ten lugar a ngi-
naranan di a Golgota, gustu naid a kagiyán
ay "Lugar ni bungu." 23 Sakay inátdenan
di siya ti alak a tehud a halu a mira, peru
awan na ininom. 24 Impaku di siya ten kudus
sakay pinaghati-hatiyan di en badu na ten

pamamag-itan ni bunutan. 25 Alas nuwebi
ten dimadimang dikona impaku di siya ten
kudus. 26 Nesulat ten disunu nen kudus
en nangakusaan di dikona, "En Hari nen
Judio hidi." 27 Tehud bi hidi a impaku a
duwwa a tulisan a kasabay ni Jesus, essa
ten kawanan na sakay essa bi ten kawiri na.
28 [Ti pangyayariyid a iyád ay natupad dán
en nakasulat ten kasulatan a, "Imbilang di
siya ten mágbabonu hidi."]
29 Ináinsultu siya nen tolay hidi a mag-
talib sakay magwalingiwág hidi a kinagi
di, "Ánya nadid? Siko bali i mangrábbaid
ten Templo sakay gamitán mu a ruway ti
tállu la a aldew? 30 Iligtas mu benid i sadili
muwen! Umugsad ka ti kudusen!"
31 Sinesti bi siya nen pinunu hidi nen
padi hidi sakay nen tagapagtoldu hidi nen
Kautusan, kinagi di ten balang essa dikodi,
"Inligtas na en agum a tolay peru awan na
meligtas i sadili naen! 32 Ni ketan tam a
umugsad ti kudusen i hari kanen ti Israel ay
maniwala kitamon dikona a siya en Cristo!"
Sinesti bi siya nen duwwa a tulisan a
kasabay na a nepaku ten kudus.

En Kákkatay ni Jesus
(Mt. 27:45-56; Lu. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Dikona tanghali dán ay nagdiklám en
atanan a lugar hanggan ten alas tres ten
apon. 34 Dikona alas tres dán ten apon
ay pummákraw ti Jesus ti mabegsák, "Eloi,
Eloi, Lema Sabachthani?" Gustu naid a
kagiyán ay, "Diyos ku, Diyos ku, bakin pin-
abayanák mu?"
35 Nasanig iyud nen tolay hidi a ked haud
kaya kinagi di, "Sanigán moy, dulawán na
ti Elias." 36 Tehud a essa a nagginan a nan-
galap ti damit a pamunas sakay binisa na
iyud ti maapsot a alak. Káttapos ay inyálpet
na ten ontok nen tákkán sakay impasápsáp
na kánni Jesus. Kinagi na, "Ilingán tam
benid ni dumemát ti Elias a máng-ugsad
dikona." 37 Pummákraw ti Jesus ti mabegsák
sakay káttapos ay nabágsot dán en angás
na.
38 Sakay napisad ten ditángnga na en
mabagál a kortina nen Templo, sapul ten
disunu hanggan ten dibábbi. 39 Mágtaknág
en pinunu nen sundalu hidi ten atubengán
nen kudus. Netan na ni konya a natay ti
Jesus kaya kinagi na, "Tarud ngani a Anak
nen Diyos i tolayid a iddi!"
40 Tehud a mágtan-aw a sangan a bábbi
ten adeyu, kaguman de Maria Magdalena,
Salome sakay ti Maria a ina de Santiago
sakay ti Jose. 41 Sapul pa ti Galilea ay
nákkuyoyug dán hidi kánni Jesus sakay
nagserbi hidi dikona. Ked bi haud en
agum hidi a bábbi a nákkuyug dikona ti
Jerusalem.

En Páglábbáng kánni Jesus
(Mt. 27:57-61; Lu. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

42-43 Dikona mágga-aapon dán ay dum-
memát ti Jose a taga-Arimatea. Essa siya
a igággalang a miyembru nen Sanedrin,
maguray bi siya ten káddemát nen pághari
nen Diyos. Nadid gapu aldew tenhud nen
pághanda di ten Aldew nen Káimang ay
binegsákkan na en isip na a ummangay
kánni Pilato para agidán na en bangkay ni
Jesus. 44 Nagtaka ti Pilato dikona nabareta
na a natay dán ti Jesus. Pinadulaw na en
pinunu nen sundalu hidi sakay tinanung
na ni tatarudan. 45 Dikona a matukuyan na
ten pinunu a talaga a patay dán siya ay
pinayagan na ti Jose a alapán en bangkay
ni Jesus.
46 Dikona medibábbi ni Jose en bangkay
ni Jesus ay binalutan na ten damit a lino
a binali na. Káttapos ay inlábbáng na
ten kuweba a batu. Impagulung na en
dikál a batu a nangtakláb di ten pintuwan
nen páglábbángngan. 47 Netan de Maria
Magdalena sakay ti Maria a ina ni Jose en
nánglábbángngan kánni Jesus.

16

Nabiyag a Ruway ti Jesus
(Mt. 28:1-8; Lu. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Nadid, kállipas nen Aldew nen Káimang,
de Maria Magdalena, ti Maria a ina ni
Santiago sakay ti Salome ay namali hidi ti
págpasárrub a idátton di ten bangkay ni
Jesus. 2 Dikona sumikat en aldew ten Simba
ay ummangay hidi ten nánglábbángngan
kánni Jesus. 3 Peru mamagtanungan hidi,
"Deya wád mángpagulungid ten batu a
nakatakáp ten pintuwan nen páglábbángn-
gan?" 4 Tunay ti kadikál en batu. Peru
dikona tuman-aw hidi ay negulung dán en
batu. 5 Dikona summáddáp hidi disalad
ay nagtaka hidi gapu naketa hidi ti essa a
lállaki a nakabadu ti malayon a mapudew a
mággetnud ten danág ten kawanan.

[6] Sakay kinagi nen lállaki, "Dyan kam manteng, aryokán moy ti Jesus a taga-Nazaret, en impaku ten kudus. Awan siya háddi, biniyag siya a ruway nen Diyos! Ilingán moy i nángdáttonan diyen dikona. [7] Kaya kammoy dán ibareta moy ten disepulus na hidi lalu kánni Pedro. Kagiyán moy a, 'Mágdipalongu siya dikomoy ti Galilea. Ketan moy siya haud a kona ten kinagi na dikomoy.' "

[8] Lummuwas hidi ten páglábbángngan sakay nággaginanán hidi a lummakad, magpágpág hidi sakay magulu en isip di. Awan hidi ti ingkagi a ányaman maski kándeya gapu ten ánteng di.

En Atakdug a Págtapos nen Maganda a Bareta ayun kánni Marcos

Pummeta ti Jesus kánni Maria Magdalena (Mt. 28:9-10; Jn. 20:11-18)

[9] [Nadid, dikona a nabiyag a ruway ti Jesus ten kaldiwan nen Simba ay ti Maria Magdalena en purumeru a pinumetaan na. Siya en bábbi a nangibutan ni Jesus ten pittu a dimonyo. [10] Ummangay siya ten disepulus hidi ni Jesus, dinemáttan na hidi a malungkut sakay mágsasangitán. Imbareta na dikodi en netan na. [11] Peru awan hidi maniwala dikona kagiyán ni Maria a biyag ti Jesus sakay pummeta dikona.]

Pummeta ti Jesus ten Duwwa a Disepulus (Lu. 24:13-35)

[12] Káttapos ay pumumeta bi ti Jesus ten duwwa a disepulus a pasiyaan a maglakad a patamu ti baryu, peru iba en idsura ni Jesus tenhud. [13] Nagsoli hidi sakay imbareta di ten kakagumanan di hidi en nangyari, peru awan hidi naniwala.

Pummeta ti Jesus ten Sapulu ay ti Essa (Mt. 28:16-20; Lu. 24:36-49; Jn. 20:19-23; Gamet 1:6-8)

[14] Sakay pummeta ti Jesus ten sapulu ay ti essa a disepulus mentras a kuman hidi. Nagsarantaan na hidi gapu ten awan di pánniwala dikona sakay ten káttug nen ulu di, gapu awan hidi naniwala ten naketa hidi dikona a biyag ngani siya.

[15] Sakay kinagi ni Jesus dikodi, "Angay kam ti buuwid a mundu, ipangaral moy en Maganda a Bareta ten atanan a tolay. [16] En atanan a sumampalataya sakay magpabinyag ay maligtas, peru en awan sumampalataya ay maparusaan. [17] En sumampalataya hidi ay átdenan ti kapangyariyan a maggamet ti himala: ten pamamag-itan nen ngaran ku ay magpalakad hidi ti dimonyo sakay makapagupos ti iba-iba a upos. [18] Awan hidi maaánya maski ni mangkáppot hidi ti biklat oni makainom ti ilu. Sakay magpiyya en tehud hidi a saket a tupuwan di ten lima di.

En Kássoli ni Jesus Dilanget (Lu. 24:50-53; Gamet 1:9-11)

[19] Nadid káttapos nen Panginoon a Jesus a nákpágguron ten disepulus hidi, ay indisunu siya dilanget sakay nággetnud ten kawanan nen Diyos. [20] Summunud ngani en disepulus na hidi a nangaral ten atanan a lugar. Sakay tinulungan hidi nen Panginoon, pinatunayan na ten tolay hidi a tarud en ipangaral di gapu ten himala hidi a ingkaluub na dikodi.

En Aperet a Págtapos nen Maganda a Bareta ayun kánni Marcos

[(9) Ummangay en bábbi hidi kánni Pedro sakay ten kaguman na hidi, sakay insaysay di en atanan a nakagi dikodi. (10) Káttapos ay inutusan ni Jesus en disepulus na hidi a ipangaral ten atanan a suluk ni munduwiday en banal sakay biyag a awan ti katapusan a bareta nen kaligtasan.]

En Maganda a Bareta Tungkul kánni Jesu-Cristo a Insulat ni Lucas

Paliwanag tungkul ten Libru

En Maganda a Bareta ayun kánni Lucas ay mángpakapospos a ti Jesus en impangaku a Tagapagligtas ti Israel sakay ten atanan a tolay. Insulat ni Lucas a ti Jesus en pinili nen Ispiritu nen Panginoon tánni ipangaral ten mágkahirap en Maganda a Bareta (4:18-19.) Kaya ketan ti iyád a libru a nepahayag en dikál a malasakit nen Diyos para dikodi. Ti iyád a paraan, lalu a inátdenan ti halaga nen nángsulat en halaga nen Maganda a Bareta para ten mágkahirap sakay inapi.

Nelinaw bi ti iyád a libru en kasayaan lalu dán ten purumeru hidi a kapitulu a nángsaysay tungkul ten kákkeenak ni Jesus, sakay ten katapusan hidi a kapitulu a nángsaysay bi tungkul ten káangay ni Jesus dilanget. En nángsulat ti iyád a libru ay siya labi en nángsulat ten libru a *Gamet* a nángpakapospos bi ten páglagu sakay págpakalat ten pánnampalataya a Cristiano káttapos nen káangay ni Jesus dilanget.

Háddi la a ketan en págsaysay hidi a kona ten págpuri nen anghel hidi sakay pág-dalaw nen pastol hidi dikona a inyenak ti Jesus, en kákkesaysay tungkul ten anak a ti Jesus ten disalad nen Templo, en talinhaga tungkul ten makákkagbiyán Samaritano, sakay en nawan a anak. Inátdenan bi ti dikál a págpahalaga ti iyád a libru en halaga nen págdasal, en kapangyariyan nen Banal a Ispiritu, en ginampanan nen kabábbiyan ten tarabahu ni Jesus, sakay en págpatawad nen Diyos ten makasalanan hidi.

Malinaw a ketan ti iyád a libru en iba a págpahalaga nen nángsulat para ten mágkahirap sakay inapi. Ketan háddi a ti Jesus ay nánglaan ti iba a pákpággagum sakay págmahal para dikodi.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-4
En kákkeenak ni Juan a Mágbinyag sakay ni Jesus 1:5-2:52
En págserbi ni Juan a Mágbinyag 3:1-20
En págbinyag ni Juan sakay ten págtoksu kánni Jesus 3:21-4:13
En págserbi ni Jesus ti Galilea 4:14-9:50
En ginamet ni Jesus ti Galilea hanggan ti Jerusalem 9:51-19:27
En dimudyan hidi a aldew ten biyag ni Jesus 19:28-23:56
En ruway a kákkabiyag, en káppeta, sakay en káangay ni Jesus dilanget 24:1-53

Pággalay

1 Kagalang-galang a Teofilo, makpal dán
a tolay i nagsikapid a mángsulat tungkul
ten bagay hidi a nangyari a netan mi. 2 En
insulat di ay tungkul ten netoldu dikomi
nen naketa hidi sapul pa ten sapul na, sakay
nangaral ten Maganda a Bareta. 3 Kaya
inadal ku bi ti hustu en atanan a bagay
tungkul ti nangyariyid a hidi iyád, sinapul
ku ten sapul na, sakay káttapos ay naisipan
ku a isulat ti maayus en atanan a pangya-
yari para dikomu 4 tánni matukuyan mu ta-
lagaid a katututuhanan tungkul ten netoldu
hidi dikomu.

Impakapospos en Kákkeenak ni Juan a Mágbinyag

5 Dikona a ti Herodes en hari ti Judea ay
tehud a essa a padi a Zacarias en ngaran
na. Kaguman siya ten grupu ni Abias. En
kabinga na ay ti Elisabet a gubwat ten lahi
ni Aaron. 6 Ten atubengán nen Diyos ay
parehu a makasaya en magkabinga. Sás-
sunudán di en atanan a kautusan sakay
bilin nen Panginoon. 7 Awan hidi ti anak
gapu baug ti Elisabet, sakay mágkatanda
dán hidi a duwwa.

8 Nadid, dikona a en grupu dán de
Zacarias en lummewas a nanungkulan ten
Templo ay siya en nagserbi a padi ten
atubengán nen Diyos. 9 Dikona nagbunutan
hidi a ayun ten kaugaliyan nen padi hidi ay
en ngaran ni Zacarias en napili a somdáp
ten kadisaladan nen Templo nen Pangi-
noon para magalay ti insenso. 10 Ti odasid a
iyud ay napisan bi en tolay hidi a magdasal
ten luwas nen Templo. 11 Nadid ay tehud a
pummeta kánni Zacarias a essa anghel nen
Panginoon. Nágtaknág ten kawanan nen
altar a págtutudan ti insenso. 12 Naráknid
siya sakay neántingan ten pákketa na ten
anghel. 13 Peru kinagi nen anghel dikona,
“Dyan ka manteng Zacarias! Sinanig nen
Diyos en dasal mu. Magenak en kabinga
mu a ti Elisabet ti essa a lállaki sakay Juan

ingaran muwid dikona. [14] Magin masaya
ka sakay makpal bi masayaid ten kák-
keenak na. [15] Gapu magin mataas siya ten
atubengán nen Panginoon. Awan siya da-
pat a uminom ti alak oni maski ányaman
a makalasing. Buktet palla siya ay ked
dán dikona en Banal a Ispiritu. [16] Makpal
ten Israelita hidi en maakit na a sumoli
ten Panginoon di a Diyos. [17] Dumipalongu
siya ten Panginoon. Ked dikona en Ispiritu
sakay kapangyariyan a kona kánni Elias a
propeta. Pagkasunduwán na en máttama
hidi. Pasoliyán na ten tama a dilan en ma-
suwayin hidi, tánni mehanda na en tolay
hidi para ten Panginoon.

[18] Kinagi ni Zacarias ten anghel, "Konyaák
a makasigudu a mangyari iyád? Lakayák
dán sakay bikás dán bi en kabinga ku.
[19] Tummábbig en anghel, "Sikán ay ti
Gabriel a magserbi ten atubengán nen
Diyos. Inutusanák na tánni ikagi ku dikomu
iyád a maganda a bareta. [20] Peru gapu
awan ka maniwala ten kinagi ku a mangyari
iyád ten netakda a panahun, ay mabulol
ka hanggan dumemát en takda a odas a
mangyari en kinagi ku dán dikomu."

[21] Nadid en tolay hidi ay maguray kánni
Zacarias ten luwas. Magtaka dán hidi ni
bakin a malay siya a lumuwas. [22] Ten kál-
luwas na ay awan dán siya makapagupos
nan magsinyas dálla. Kaya naisip nen tolay
hidi a bakay naketa siya ti pangitain ten dis-
alad nen Templo. Ti Zacarias ay nagtulos-
tulos a bulol.

[23] Dikona natapos dán en págserbi ni
Zacarias ay ummuli dán siya. [24] Awan
nagnalay ay naglihi dán ngani ti Elisabet.
Sakay limma a bulan siya a awan lum-
muwas ten bilay di. [25] Kinagi ni Elisabet,
"Nadid ay kinagbiyanák nen Panginoon.
Ginamet na iyád tánni maibut en dahilan
nen kahihiyan ku!"

Impakapospos en Kákkeenak ni Jesus

[26] Ten kaánnám a bulan nen págbuktet
ni Elisabet ay inutusan nen Diyos ti anghel
Gabriel a umangay ti Nazaret, Galilea, tánni
kaurunán na en [27] essa a dalaga a Maria en
ngaran na. Nakatakda dán siya a ikasal
kánni Jose a gubwat ten lahi ni hari a David.
[28] Ummangay en anghel kánni Maria, sakay
binati na, "Magsaya ka dán! Kasayaan ka
a tarud nen Diyos sakay ked dikomu en
Panginoon." [29] Nabalisa a tarud ti Maria
sakay ináisip na ti hustu ni ánya i kahulu-
ganid ni uposid a iyud. [30] Kinagi nen anghel
dikona, "Dyan ka manteng Maria, gapu
kasayaan ka nen Diyos. [31] Kagiyán kuwidi
dikomu ay maglihi ka sakay magenak ka
ti essa a lállaki a ngaranan mu a Jesus.
[32] Magin mataas siya, sakay ngaranan di siya
a Anak nen Kataasan a Diyos. Gamitán siya
nen Panginoon a Diyos a hari a kona ten
ninunu na a ti David. [33] Maghari siya ten lahi
ni Jacob a awan ti katapusan. En pághari na
ay pang-awan ti katapusan."

[34] Kinagi ni Maria ten anghel, "Konya iyád
a mangyari birhenák palla bi?" [35] Kinagi
nen anghel dikona, "Umangay dikomu en
Banal a Ispiritu sakay lenduman ka nen ka-
pangyariyan nen Kataasan a Diyos. Kaya en
iyenak mu ay banal sakay dulawán a Anak
nen Diyos. [36] Kona ten nangyari ten kamag-
anak mu a ti Elisabet, awan beman tukoy
nen atanan a tolay a baug siya? Peru nadid
ay naglihi siya maski bikás dán. Kaánnám
na dán nadid a bulan a mabuktet, [37] gapu
awan ti ányaman a bagay a awan magamet
nen Diyos."

[38] Tummábbig ti Maria, "Alipinák nen
Panginoon. Mangyari nakuwan dikoku en
kinagi mu." Káttapos ay linakadan dán siya
nen anghel.

Bummisita ti Maria kánni Elisabet

[39] Nadid, awan nagnalay ay nagapura ti
Maria a ummangay ten mabuki-bukid a
banuwan ti Judea. [40] Káddemát na ten
bilay de Zacarias ay binati na ti Elisabet.
[41] Pákkasanig ni Elisabet kánni Maria ay
nagarikad en anak ten disalad nen tiyan
na. Naputat ti Banal a Ispiritu ti Elisa-
bet. [42] Sakay nepákraw siya ten saya na
a kinagi na, "Pinagpala ka ten atanan a
bábbi sakay pinagpala bi i buktet muwen!
[43] Deyaák beman para bisitaán nen ina nen
Panginoon ku? [44] Ten pákkasanig ku ten
bati mu ay nagarikad ten saya na i anakidi
ti tiyan kuwiday. [45] Pinagpala ka ta sum-
mampalataya ka a mangyari en kinagi nen
Panginoon dikomu."

En Kansiyon ni Maria a Págpuri

[46] Sakay kinagi ni Maria,

"Magpuri i pusu kuwiday ten Pangi-
noon,

47 sakay en ispiritu ku ay masaya ten Diyos a
Tagapagligtas ku.
48 Gapu awanák na pinabayan maski
mababaák la a alipin na!
Sapul nadid ay kagiyán nen atanan a tolay
a sikán ay pinagpala.
49 Gapu dikál a bagay en ginamet
dikoku nen Makapangyariyan a
Diyos.
Siya ay Banal!
50 En habag na ay para ten atanan a
tolay,
sakay ten atanan a lahi a tehud a án-
teng dikona.
51 Impeta na en begsák nen barasu na,
sakay linitu na en hambug hidi ti pág-
gisipan.
52 Inibutan na ten trono di en tehud hidi a
kapangyariyan.
Sakay intaas na en ked hidi ten
mababa a kalagayan.
53 Pinutat na ti mágkaganda a bagay en
magaláp hidi.
Sakay pinalakad na a awan ti tawid a
ányaman en mágkayaman hidi.
54 Tinulungan na en tagapagserbi na a Israel,
awan na hidi linimon a kahabagan.
55 Tinupad na en pangaku na ten ninunu
tam hidi,
kánni Abraham sakay en lahi na hidi a
awan ti katapusan!"
56 Nágyan ti Maria kánde Elisabet ti tállu
a bulan bagu siya a ummuli.

En Kákeenak ni Juan a Mágbinyag

57 Nadid, dikona dummemát en odas a
magenak dán ti Elisabet ay lállaki en anak
na. 58 Masaya a tarud en kadatigan na hidi
sakay en partidu na hidi dikona a mabareta
di a pinagpala siya nen Panginoon.
59 Ten kawalu a aldew ay ummangay hidi
ten bilay de Elisabet gapu turiyán di dán en
anak. Ngaranan di nakuwan a Zacarias en
anak a kona ten ama na, 60 peru kinagi ni
Elisabet, "Bakán! Juan ngaran naid."
61 Kinagi di, "Peru awan kam ti kapartidu
a tehud a ngaran a kona haán." 62 Kaya
sininyasan di en ama na tánni itanung di
ni ánya gustu naid a pangngaran ten anak
na. 63 Nággid ti Zacarias ti pagsulatan sakay
insulat na a, "Juan i ngaran naid." Nagtaka
hidi a atanan. 64 Ti odasid biyid a iyud ay
nakapagupos dán ti Zacarias, sakay tulos
siya a nagpuri ten Diyos. 65 Neántingan
en kadatigan di hidi, sakay nekalat en
bareta ten buu a mabuki-bukid a lugar ti
Judea. 66 Atanan nen nakabareta hidi ay
mággaisipán ten pangyayari. Kinagi di,
"Ánya wád pangyariyanid ni anakid a iyád?
Gapu maliwanag a ked dikona en kapang-
yariyan nen Panginoon.

En Hula ni Zacarias

67 Naputat ti Banal a Ispiritu ti Zacarias a
ama ni Juan, sakay nagpahayag ti mensahi
a gubwat ten Diyos.
68 Kinagi na, "Puriyán tam en Panginoon a
Diyos ni Israel!
Tinulungan na sakay pinalaya en tolay
na hidi.
69 Nángpaangay siya dikotam ti essa a maka-
pangyariyan a Tagapagligtas,
a gubwat ten lahi ni David a taga-
pagserbi na.
70 Tenhud pa a panahun ay impangaku na
dán ten pamamag-itan nen propeta
na hidi a banal,
71 a iligtas na kitam ten atanan a
kadima tam,
sakay ten atanan a maiyamut dikotam.
72 Nagpangaku bi a kagbiyan na en ninunu
tam hidi,
sakay awan na kalimunan en banal na
a kasunduwan.
73 Impangaku na ten ninunu tam a ti Abra-
ham,
74 a iligtas na kitam ten atanan a
kadima tam,
tánni makapagserbi kitam dikona a
awan ti ánteng,
75 sakay magin banal sakay matuwid ten
pangileng na mentras a biyag ki-
tam."
76 Intulos pa ni Zacarias a kinagi, "Siko a
anak ku ay ngaranan di ka a propeta
nen Kataasan a Diyos.
Gapu mágdipalongu ka ten Panginoon a
mánghanda ten paglakadan na.
77 Tánni ipakapospos mu ten tolay na hidi en
kaligtasan di,
sakay en kapatawadan nen kasalanan
di.
78 En Diyos ay talaga a makákkagbiyán sakay
mapagmahal.
Págdadedemlagán na dán en aldew nen
kaligtasan.

79 Siya i mangdemlagid ten tolay hidi
a ked ten kadiklámman sakay en
adeni dán ti kamatayan.
Igiyya na kitam ten dilan a patamu ten
kapayapaan."
80 Dummikál en anak sakay bummegsák
en ispiritu na. Nágyan siya ten kaparangan
hanggan ten dikona angay dán siya pum-
meta ten banuwan ni Israel.

2

En Kákkeenak ni Jesus
(Mt. 1:18-25)

1 Ti panahunid a iyud, ay inyutus ni Em-
perador Augusto a kailangan a magpari-
histru en atanan a tolay a nasakupan nen
kahariyan ni Roma. 2 Iyád en purumeru
a págparihistru nen tolay hidi dikona a
gubernador ti Cirenio ti Siria. 3 Kaya en
atanan a tolay ay ummuli ten sadili di a
banuwan tánni magparihistru. 4 Kaya ti Jose
a mágyan ten banuwan a Nazaret, a essa a
siyudad ti Galilea ay ummangay ti Judea,
ti Bethlehem ten banuwan a neenakan ni
hari a David, gapu siya ay gubwat ten lahi ni
David. 5 Kaguman ni Jose ti Maria a magin
kabinga na. Angay bi hidi magparihistru.
Ti Maria ay taráeenakan dán, 6 kaya men-
tras a ked hidi ti Bethlehem ay nagabutan
siya nen pág genak na. 7 Inyenak ni Maria
en panganay na a anak a lállaki. Binalutan
na iyud ti lampen sakay impakatdug na ten
págpakanan ti hayup. Gapu awan dán hidi
ti maari a tulusan ta awan dán ti bakanti ten
págkaseruwan.

En Mággalaga hidi ti Tupa sakay en Anghel hidi

8 Ti lugarid a iyud ay tehud a katolayan
a magbantay ten alaga di hidi a tupa ten
kaparangan ti gibiyid a iyud. 9 Bigla a pum-
meta dikodi en essa a anghel nen Pangi-
noon, sakay en kaluwalhatian nen Pangi-
noon ay dinumemlag ten palebut di kaya
minanteng hidi. 10 Peru kinagi nen anghel
dikodi, "Dyan kam manteng, tehudák a
tawid a maganda bareta para dikomoy.
Mangatád iyád ti dikál a kasayaan ten
atanan a tolay. 11 Neenak nadid a aldew
ten banuwan ni David en Tagapagligtas
moy, en Cristo a Panginoon. 12 Saiddi tanda
naid, tehud kam a ketan a anak a naba-
lutan ti lampen sakay kumákkatdug ten
págpakanan ti hayup."
13 Nadid, bigla a linumitaw ten páppá-
gyanan nen anghel en makpal pa a anghel
a gubwat dilanget, mágkansiyon hidi ti
papuri ten Diyos.
14 Kinagi di, "Puriyán en Diyos a ked di-
langet,
sakay kapayapaan ti lutaiday para ten
tolay hidi a kasayaan na."
15 Dikona a nagsoli dán en anghel hidi
dilanget ay namágguron en mággalaga hidi
ti tupa, kinagi di, "Kadtamon ti Bethle-
hem, angay tam ilingán iyád a pangya-
yari a ingkagi dikotam nen Panginoon."
16 Pagdaka hidi a ummangay ti Bethlehem.
Káddemát di haud ay netan di de Maria
ay ti Jose, sakay en anak a kumákkatdug
ten págpakanan ti hayup. 17 Inyistorya nen
mággalaga hidi ti tupa en tungkul ten anak
a imbareta nen anghel dikodi. 18 Nagtaka
en atanan a nakasanig ten kinagi nen mág-
galaga hidi ti tupa. 19 Peru pinakatan-
daan ni Maria en atanan a nasanig na,
sakay nággisip-isip ten atanan a nangyari.
20 Nagsoli dán en mággalaga hidi ti tupa
ten kaparangan a mágpapuriyán ten Diyos
sakay magpahayag ten kadakilaan na, gapu
ten atanan a nasanig di sakay netan di a
imbareta nen anghel dikodi.
21 Nadid káddemát nen kawalu a aldew ay
tinuri en anak, sakay Jesus en nangngaran
di dikona. Iyád en ngaran a kinagi nen
anghel bagu siya a inlihi.

Inyangay Di ti Jesus ten Templo

22 Ten dikona dummemát dán en aldew
a pangtupad de Jose ay ti Maria ten Kau-
tusan ni Moises a páglinis, ay ummangay
hidi ti Jerusalem. Tawid di en anak tánni
iyalay di ten Panginoon, 23 gapu kona háddi
en nakasulat ten Kautusan nen Diyos, "En
atanan a panganay a lállaki ay ilaan ten
Panginoon." 24 Nagalay bi hidi ayun ten
kinagi nen kautusan nen Panginoon, maari
a magkabinga a batu-batu oni duwwa a
ogbun ni kalapati.
25 Nadid, ti panahunid a iyud ay tehud a
lállaki a mágyan ti Jerusalem a Simeon en
ngaran na. Matuwid siya a tolay, tehud
siya a ánteng ten Diyos sakay mággaurayán
siya ten pángligtas nen Diyos ten lahi ni

Israel. Ked dikona en Banal a Ispiritu.
26 Impakapospos nen Banal a Ispiritu dikona
a awan siya matay hanggan awan na ke-
tan en Cristo a impangaku nen Panginoon.
27 Gapu inggiyya siya nen Banal a Ispiritu
kaya sinomdáp siya ten Templo. Dum-
memát bi ten Templo de Jose ay ti Maria a
tawid di en anak a ti Jesus tánni tupadán di
en Kautusan. 28 Kinarga ni Simeon en anak
sakay nagpuri ten Diyos a kinagi na,
29 "Nadid Panginoon, natupad dán en im-
pangaku mu dikoku,
maariyák mu dán a alapán a ma-
payapa.
30 Gapu netan ku dán a mismu en págligtas
mu,
31 a inhanda mu para ketan nen atanan a
tolay.
32 Essa a demlag a mángpahayag ten kalu-
uban mu ten Hentil hidi,
sakay siya bi en mangatád ti kapuriyan
ten banuwan mu a Israel."
33 Nagtaka en dáddikál hidi nen anak
gapu ten kinagi ni Simeon tungkul dikona.
34 Pinagpala hidi ni Simeon sakay kinagi na
kánni Maria a ina nen anak, "I anakid a
iyád ay nelaan para ten kákkepahamak oni
kákkaligtas nen makpal ti Israel. Siya en
tanda a gubwat ten Diyos, peru makpal
mangkontraid dikona. 35 Gapu dikona ay
matukuyan en ked ten isip nen makpal a
tolay. Sakay siko Maria ay dumanas ka ti
subra a kalungkutan a kumán a balisung a
nesaksak ti pusu muwen.
36 Ked bi ten Templo en essa propeta a
bábbi, Ana en ngaran na. Anak siya ni
Fanuel a gubwat ten lahi ni Aser. Bikás
dán siya a tarud. Pittu la hidi a taon a
nagagum ay ten kabinga na, 37 sakay nabilu
dán siya. Nadid ay walu a pulu ay ti
áppat dán a taon siya a bilu. Pirmi siya
a ked ten Templo, sakay aldew ay ti gibi
ay sumamba ten Diyos ten pamamag-itan
nen págkulásyon sakay págdasal. 38 Ti odas
biyid a iyud ay ummadeni bi siya kánde
Jose ay ti Maria sakay nagpasalamat ten
Diyos. Nagupos bi siya ti tungkul ten anak
ten atanan nen maguray ten págpalaya nen
Diyos ti Jerusalem.

Nagsoli hidi ti Nazaret

39 Dikona natupad dán de Jose ay ti Maria
en atanan a bagay a agidán nen Kautu-
san nen Panginoon ay nagsoli dán hidi ti
Nazaret, Galilea. 40 En anak ay dummikál
a malusug, matalinu, sakay makasaya ten
Diyos.

Ti Jesus sakay en Maistu hidi ten Templo

41 Kada a taon ten Piyesta nen Aldew
nen Págtalib nen Judio hidi, ay angay
en dáddikál hidi ni Jesus ti Jerusalem.
42 Sakay dikona sapulu ay ti duwwa dán a
taon ti Jesus ay ummangay dámman hidi
ti Jerusalem a kona ten dati di a kau-
galiyan. 43 Káttapos nen piyesta ay nagrek-
tat dán hidi a ummuli. Nawarak ti Jesus ti
Jerusalem a awan natukuyan nen dáddikál
na hidi. 44 Gapu en akala di ay ked la siya
a kaunonud di kaya tulos-tulos la en lakad
di ten saldew. Dikona a napospusan di a
awan siya kaguman ay nagaryok dán hidi
ten kapartidu di hidi ay ten mágkatenggi
di hidi a tolay. 45 Peru awan di siya netan,
kaya nagsoli hidi ti Jerusalem a magaryok.
46 Tállu a aldew hidi a nagaryok bagu di a ne-
tan ti Jesus ten Templo. Mákpággetnud ten
tagapagtoldu hidi nen Kautusan. Mágsanig
siya dikodi sakay magtanung. 47 Atanan
nen makasanig hidi dikona ay magtaka ten
karunungan na. 48 Dikona netan siya nen
dáddikál na hidi ay nagtaka bi hidi. Kinagi
nen ina na, "Anak ku, bakin ginamet mu
iyád dikomi? Tunay kami ti balisa ay ti
ama mu a mággaaryokán dikomu." 49 Kinagi
ni Jesus, "Bakin a aryokánnák moy? Awan
moy beman tukoy a dapatid ay kedák ten
bilay nen ama ku?" 50 Peru awan di nain-
tendiyan en tatarudan a kahulugan nen
kinagi na.
51 Sakay nák-oli dán siya ten dáddikál na
hidi ti Nazaret. Masunurin siya a anak ten
dáddikál na hidi. Nadid, pinakatandaan
nen ina na en atanan a bagay a nangyari.
52 Mágdika-dikál ti Jesus, sakay lummawak
en karunungan na. Lalu siya a nagin
makasaya ten Diyos pati ten tolay hidi.

3

En Pángngaral ni Juan a Mágbinyag
(Mt. 3:1-12; Mc. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

1 Ti panahunid a iyud, ay sapulu dán ay
ti limma a taon en pághari ni Emperador
Tiberio. Ti Poncio Pilato ay gubernador
ti Judea. Ti Herodes ay pinunu ti Galilea,
sakay en kapatkaka na a ti Felipe ay pi-
nunu ten lugar a Iturea sakay Traconite.

Ti Lisanias ay pinunu ti Abilinia. [2] Dikona
de Anas ay ti Caifas en kapunuwan nen
padi hidi, ti Juan a anak ni Zacarias ay
mágyan ten kaparangan. Sakay impahayag
nen Diyos kánni Juan en upos na. [3] Kaya
linebut na en magdibe-dibelyu a lugar ti
Jordan. Impangaral na a dapat hidi a mag-
sisi ten kasalanan di, sakay magpabinyag
tánni patawadán hidi nen Diyos. [4] Kaya
natupad en nakasulat ten libru ni propeta
Isaias a,

"Iddi en impahayag nen essa a tolay a mag-
pákraw ten kaparangan:
'Ihanda moy en paglakadan nen
Panginoon.
Maggamet kam ti masunong a dilan a
paglakadan na!
[5] Matambakan en lábbak-lábbak,
sakay mapatag en buki-bukid.
Mapasunong en dilan a kiwál-kiwál,
sakay mapatag en dilan a mabagtu-
bagtu.
[6] Sakay ketan nen atanan a tolay en págligtas a gamitán nen Diyos!' "

[7] Makpal en tolay a ummadeni kánni Juan
para magpabinyag. Peru kinagi na dikodi,
"Sikam a lahi hidi ni biklat! Deya i nagk-
agiyid dikomoy maginanan moy en parusa
a dumemát? [8] Ipeta moy ten pamamag-
itan nen gamet a nagsisi kamon, sakay dyan
moy ikatuwiran a anak kam ni Abraham.
Kagiyán ku dikomoy, a makalalang en Diyos
ti tatarudan a anak ni Abraham ti batuwi-
day hidi. [9] Nadid palla ay nakahanda dán
en wasay para ten gamot hidi nen kayu; en
balang kayu a awan magbunga ti maganda
ay pukanán sakay ibut ten apoy."

[10] Tinanung siya nen tolay hidi, "Ni
konahud ay ánya i dapat miyid a gamitán?"
[11] Tummábbig ti Juan, "Ni tehud kam a
duwwa a badu ay iyatád moy en essa
ten awan. Kona bi hud gamitánnid nen
tehud a pagkain. [12] Nadid, dummemát
bi en mágsinger hidi ti buwes tánni
magpabinyag, sakay nagtanung hidi
dikona, "Maistu, ánya i dapat miyid a
gamitán?" [13] Kinagi na dikodi, "Dyan
kam magsinger ti subra ten dapat moy a
singirán." [14] Tinanung bi siya nen sundalu
hidi, "Ay sikami, ánya bi i dapat miyid a
gamitán?" Kinagi ni Juan dikodi, "Dyan
kam mággid ten deyaman ten pamamag-
itan nen págpilit oni págbintang ten awan
ti katuwiran. Tama moy dán en suweldu
moy." [15] Magáoray tenhud en katolayan ten
káddemát nen Cristo, kaya inisip di a ti Juan
dán en áorayán di.

[16] Kaya kinagi ni Juan dikodi, "Binya-
gan takam ten pamamag-itan nen dinom,
peru en dumemát a kasunud ku ay siya i
mangbinyagid dikomoy ten pamamag-itan
nen Banal a Ispiritu sakay nen apoy. Mas
makapangyariyan siya nan sikán, awanák
ngani karapatdapat maski mangokbis man
dálla ten igut nen sandalyas na. [17] Tawid
na dán en bilau tánni tapan na en inággik.
Puronán na en paray sakay isaddi na ten
bilay na. Peru en lupás ay tutudán na
ten apoy a awan maada-adáp a awan ti
katapusan."

[18] Makpal pa a bagay en impangaral ni
Juan ten katolayan ten pángpahayag na
ten Maganda a Bareta. [19] Maski ti Herodes
a pinunu ti Galilea ay nagkagiyan bi ni
Juan gapu inagum na en kayong na a ti
Herodias sakay magin ten agum pa hidi
a mágkadukás a gággamitán na. [20] Kaya
impepiresu ni Herodes ti Juan, sakay lalu pa
a nadagdagan en kasalanan ni Herodes.

Bininyagan ti Jesus
(Mt. 3:13-17; Mc. 1:9-11)

[21] Nadid dikona a nabinyagan dán ni Juan
en katolayan, ay bininyagan na bi ti Jesus.
Mentras a magdasal ti Jesus ay nabukasan
dilanget [22] sakay dummibábbi dikona en Ba-
nal a Ispiritu a kumán a kalapati. Tehud a
boses a gubwat dilanget a kinagi na, "Siko
en mahal ku a Anak, kasayaan taka a tarud."

En Ninunu hidi a Ginubwatan ni Jesus
(Mt. 1:1-17)

[23] Dikona tállu a pulu dán a taon en idad ni
Jesus ay sinapulan na dán a mangaral. Ten
pangisip nen tolay hidi ay anak siya ni Jose
a anak ni Eli, [24] a anak ni Matat. Ti Matat
ay anak ni Levi a anak ni Melqui, sakay ti
Melqui ay anak ni Janai a anak ni Jose. [25] Ti
Jose ay anak ni Matatias a anak ni Amos. Ti
Amos a anak ni Nahum ay anak ni Esli. Ti
Esli a anak ni Nage, [26] ay anak ni Maat a anak
ni Matatias. Ti Matatias a anak ni Semei ay
anak ni Jose. Ti Jose a anak ni Juda [27] ay anak
ni Joana. Ti Joana ay anak ni Resa a anak ni
Zorobabel a anak ni Salatiel a anak ni Neri.

[28] Ti Neri ay anak ni Melqui a anak ni Adi. Ti
Adi ay anak ni Cosam a anak ni Elmodam a
anak ni Er. [29] Ti Er ay anak ni Josue a anak
ni Elieser a anak ni Jorim a anak ni Matat.
Ti Matat ay anak ni Levi [30] a anak ni Simeon
a anak ni Juda. Ti Juda ay anak ni Jose. Ti
Jose ay anak ni Jonan a anak ni Eliaquim, [31] a
anak ni Melea. Ti Melea ay anak ni Mainan
a anak ni Matata a anak ni Natan a anak ni
David. [32] Ti David ay anak ni Jesse, a anak
ni Obed, sakay ti Obed ay anak ni Booz. Ti
Booz ay anak ni Salmon a anak ni Naason
[33] a anak ni Aminadab a anak ni Admin. Ti
Admin ay anak ni Arni a anak ni Esrom, a
anak ni Fares. Ti Fares ay anak ni Juda [34] a
anak ni Jacob. Ti Jacob ay anak ni Isaac a
anak ni Abraham. Ti Abraham ay anak ni
Tare a anak ni Nacor. [35] Ti Nacor ay anak
ni Serug a anak ni Ragau, a anak ni Peleg,
sakay ti Peleg ay anak ni Heber a anak ni
Sala. [36] Ti Sala ay anak ni Cainan a anak ni
Arfaxad a anak ni Sem. Ti Sem ay anak ni
Noe a anak ni Lamec [37] a anak ni Matusalem
a anak ni Enoc. Ti Enoc ay anak ni Jared a
anak ni Mahalaleel a anak ni Cainan. [38] Ti
Cainan ay anak ni Enos a anak ni Set. Sakay
ti Set ay anak ni Adan a anak nen Diyos.

4

Pinurbaan nen Diyablo ti Jesus
(Mt. 4:1-11; Mc. 1:12-13)

[1] Nadid summoli ti Jesus a gubwat ti
Jordan a putat a tarud ti Banal a Ispiritu.
Inggiyya siya nen Ispiritu ten kaparangan,
[2] ten alay nen áppat a pulu a aldew, tinoksu
siya haud nen diyablo. Awan siya ti kinan a
ányaman ti alayid a iyud kaya nagaláp siya.

[3] Kinagi nen diyablo dikona, "Ni siko en
Anak nen Diyos, ay iyutus mu a magin
tinapay i batuwen." [4] Peru kinagi ni Jesus
dikona, "Kinagi nen Kasulatan, 'Bakán la a
ten makan a mabiyag i tolayid.' "

[5] Káttapos ay inyangay siya nen diyablo
ten malangkaw a lugar, sakay impeta na ti
saglit en atanan a kahariyan ti munduwi-
day. [6] Kinagi nen diyablo, "Iyatád ku
dikomu en atanan a kapangyariyan sakay
karangalan ni kahariyanid a hidi iyán.
Neatád iyád dikoku, sakay maari ku a iyatád
maski kándeya, basta gustu ku. [7] Kaya
ni sambaánnák mu ay magin kao mu hidi
iyán a atanan." [8] Peru tummábbig ti Jesus,
"Kinagi nen Kasulatan a,

'En Panginoon mu a Diyos i dapat muwid a
sambaán,
sakay siya la i dapat muwid a pagser-
biyan.' "

[9] Káttapos ay inyangay dámman siya
nen diyablo ten toktok nen Templo ti
Jerusalem, sakay kinagi na dikona, "Ni siko
ngani en Anak nen Diyos ay tumápduk ka,
[10] gapu nakasulat a,

'Pabantay ka nen Diyos ten anghel na hidi,
utusan na hidi tánni bantayan di ka,'
[11] sakay nakasulat bi a,
'Ten pamamag-itan nen lima di ay alalayan
di ka,
tánni maski i básset muwen ay awan
mesángdul ti batu.' "

[12] Peru tummábbig ti Jesus dikona, "Ki-
nagi nen Kasulatan a, 'Dyan mu purbaan en
Panginoon mu a Diyos!' " [13] Káttapos nen
diyablo a nangtoksu kánni Jesus ten atanan
a paraan, ay linakadan na dán ti Jesus sakay
naguray ti iba a pagkakataun.

En Sapul nen Tarabahu ni Jesus ti Galilea
(Mt. 4:12-17; Mc. 1:14-15)

[14] Nadid nagsoli ti Jesus ti Galilea a
ked dikona en kapangyariyan nen Ispir-
itu. Nabareta ten banu-banuwan haud en
tungkul dikona. [15] Nagtoldu siya ten tolay
hidi ten sinagoga di hidi, sakay pinuri siya
nen atanan a tolay.

Awan Di Tinanggap ti Jesus ti Nazaret
(Mt. 13:53-58; Mc. 6:1-6)

[16] Nadid, ummangay ti Jesus ti Nazaret,
iyud en dummikállan na a banuwan. Kona
ten dati na a gággamitán ay summáddáp
siya ten sinagoga ten Aldew nen Káimang.
Tummaknág siya tánni magbasa, [17] sakay in-
yatád di dikona en libru a insulat ni propeta
Isaias. Binuklat na iyud sakay kona háddi
en nakasulat,
[18] "Ked dikoku en Banal a Ispiritu,
gapu piniliyák na a mángpakapospos
ten Maganda a Bareta ten pubri
hidi.
Inutusanák na tánni ipakapospos ten
piresu hidi a lumaya hidi,
sakay kona bi ten burák hidi a maketa
hidi.

Inutusanák tánni palayaán dán en apiyadu hidi,
[19] sakay tánni ipakapospos a pademát dán en panahun
nen págligtas nen Panginoon."
[20] Káttapos ay linukot na en kasulatan, sakay nággetnud dikona mesoli na ten mágserbi ten sinagoga. Sakay ináeleng siya nen atanan a ked haud. [21] Sakay kinagi na dikodi, "Natupad nadid en nasanig moy a binasa ku ten kasulatan."
[22] Pinuri siya nen atanan a ked haud sakay nagtaka hidi gapu mahusay en pággupos na. Kinagi di, "Awan beman siya en anak ni Jose?" [23] Kaya kinagi ni Jesus dikodi, "Siguradu a kagiyán moy dikoku i kakagiyanid a iddi, 'Ta Doktor ka ay gamután mu i sadili muwen.' Maari a kagiyán moy bi a, 'Bakin a awan mu gamitán ti sadili muwidi a banuwan en nabareta mi a ginamet mu ti Capernaum?' [24] Kagiyán ku dikomoy a awan ti propeta a tenggiyán ten sadili na a banuwan. [25] Peru kagiyán ku dikomoy a ten panahun ni propeta Elias ay makpal a bilu a bábbi ti Israel, dikona a awan naguden ti tállu ay ti kalahati a taon sakay nagkahud ti aláp ten buu a lugar. [26] Peru awan inutusan ti Elias a umangay ten maski ni deyaman dikodi, nan ummangay siya ten bilu a bábbi ti Sarepta, ten lugar a Sidon. [27] Kona labi ten kapanahunan ni Eliseo ay tunay ti kakpal en kinetong ti Israel, peru awan siya ti pinagpiyya sakay lininis maski essa man dikodi, nan ti Naaman la a taga-Siria."
[28] Naiyamut en atanan a tolay ten sinagoga dikona masanig di iyud. [29] Tummaknág hidi a atanan sakay binerber di siya a paluwas, inyangay di ten gilid nen bukid a páppágyanan nen banuwan tánni itápduk di siya ten pengpeng. [30] Peru nagkon siya ten ditángnga di sakay linumakad.

En Lállaki a Sinádddáp nen Madukás a Ispiritu
(Mc. 1:21-28)

[31] Kállakad na haud ay ummangay ti Jesus ti Capernaum ti Galilea, sakay nagtoldu ten tolay hidi ten Aldew nen Káimang. [32] Nagtaka en mágsanig hidi ten págtoldu na gapu tehud a kapangyariyan en pággupos na. [33] Tehud a essa a lállaki a hinayup a ked ten sinagoga. Pummákraw siya ti mabegsák, [34] kinagi na, "Jesus a taga-Nazaret, ánya i pakialam muwid dikomi? Ummangay ka beman háddi tánni bunuwán mu kami? Matenggi taka, siko en Banal a gubwat ten Diyos." [35] Peru sinaway siya ni Jesus, kinagi na, "Tumahimik ka, umibut ka dán ti tolayen!" Sakay nelugmuk en lállaki ten atubengán nen katolayan, káttapos ay lummakad en dimonyo a awan na pinasaketan. [36] Nagtaka hidi a atanan, kaya namagtanungan hidi a kinagi di, "Ánya wád iyád a kakalasi a pággupos? Makapangyariyan! Mautusan na a lumakad en mágkadukás a ispiritu sakay sumunud hidi dikona!" [37] Sakay kummalat en bareta tungkul kánni Jesus ti iyud a lugar.

Pinagpiyya ni Jesus en Makpal a Tolay
(Mt. 8:14-17; Mc. 1:29-34)

[38] Lummakad ti Jesus ten sinagoga sakay tulos siya a ummangay ten bilay ni Simon. Netaun bi a mahigpit en ladu nen bábbi a katugngan ni Simon, kaya impákpágguron di kánni Jesus a pagpiyyaán siya. [39] Tummaknág ti Jesus ten adeni nen kákkatdugan nen bábbi, sakay inyutus na a maibut en ladu, sakay naibut ngani. Pagdaka a ummikat en bábbi sakay nagserbi dikodi. [40] Dikona a summarám dán en aldew ay inyangay nen tolay hidi en atanan a tehud a saket kánni Jesus, ányaman en saket di. Intupu na en lima na ten balang essa, sakay nagpiyya hidi a atanan. [41] Pinalayas na bi en dimonyo hidi ten tolay hidi a sinádddáppan di. Nagpákrawan hidi a lummuwas, kinagi di, "Siko en Anak nen Diyos!" Peru sinaway hidi ni Jesus sakay awan na hidi pinayagan a magupos, gapu tukoy di a siya en Cristo.

Nangaral ti Jesus ti Judea
(Mc. 1:35-39)

[42] Dikona kaldiwan dán ay lummakad ti Jesus, sakay ummangay ten tahimik a lugar. Inaryok siya nen katolayan sakay dikona ketan di ay nákkekagbi hidi a dyan pala siya lumakad. [43] Peru kinagi ni Jesus, "Kailangan a ipangaral ku bi ten agum a banuwan en Maganda a Bareta tungkul ten pághari nen Diyos, gapu saiyád en dahilan kayaák a pinaangay háddi." [44] Sakay nagtulos siya a nangaral ten sinagoga hidi ti buu a Judea.

5

Dinulaw ni Jesus en Purumeru Na hidi a Disepulus
(Mt. 4:18-22; Mc. 1:16-20)

1 Essa a aldew ay mágtaknág ti Jesus ten
gilid nen Minalnu ti Genesaret. Kinalibung-
bungan siya nen tunay a kakpal a tolay
gapu gustu di a mágsanig ten upos nen
Diyos. 2 Tehud siya a netan a duwwa a
abeng a pumáppundu, nakaawas dán en
mángngikan hidi sakay maglinis dán hidi
ten panti di. 3 Summakay ti Jesus ten essa
a abeng a kao ni Simon, sakay kinagiyan na
ti Simon a ituglad na ti sabadit en abeng a
paditaw. Nággetnud siya ten abeng sakay
nagtoldu ten katolayan.
4 Káttapos na a nagtoldu ay kinagi na
kánni Simon, "Angay kam ditaw sakay isák-
lad moy i panti moyen." 5 Tummábbig ti
Simon, "Maistu, sagibi kami dán a nagpuyat
peru awan kami ti nanalap! Peru gapu ta
kinagi mu ay isáklad ku a ruway i pantiyi-
day hidi." 6 Kona ngani haud en ginamet
di. Tunay ti kakpal en nalap di a ikan,
kaya ngari-ngari dán a mapisad en panti
di hidi. 7 Pinayapay di en kaguman di hidi
a ked ten iba a abeng tánni patulung hidi.
Ummadeni ngani hidi, sakay naputat di en
duwwa a abeng a ngari-ngari dán a omlád.
8 Ten pákketa ni Simon Pedro ten nangyari
ay lummuhud siya ten atubengán ni Jesus
sakay kinagi na, "Adeyuwanák mu Pangi-
noon, gapu essaák a makasalanan." 9 Tunay
en págtaka na, kona bi ten kaguman na hidi
gapu ten kakpal nen nalap di. 10 Kona bi
hud ten kasosyu hidi ni Simon a de Santiago
ay ti Juan a anak ni Zebedeo. Kinagi ni
Jesus kánni Simon, "Dyan ka dán manteng,
sapul nadid ay tolay dán i dikáppán muwid,
bakán dán a ikan." 11 Nadid, dikona nedek
di dán en abeng di hidi, ay linakadan di en
atanan sakay ummunud hidi kánni Jesus.

Pinagpiyya ni Jesus en Essa a Kinetong
(Mt. 8:1-4; Mc. 1:40-45)

12 Nadid dikona a ked ti Jesus ten essa a
banuwan, ay netan siya nen essa a lállaki
a kinetong. Lummuhud siya sakay nákkek-
agbi a kinagi na, "Panginoon, ni gustuwán
mu ay mapagpiyyaák mu." 13 Tinawidan
siya ni Jesus sakay kinagi na, "Gustu ku;
magpiyya ka dán!" Pagdaka a nawan
en ketong na. 14 Kinagi ni Jesus dikona,
"Dyan mu iyád kagikagiyán maski kándeya.
Nan angay ka paileng ten padi. Kátta-
pos ay magalay ka ayun ten inyutus ni
Moises. Saiyád mangpatunayid ten tolay
hidi a nagpiyya ka dán." 15 Peru lalu a
nekalat en bareta tungkul kánni Jesus, kaya
nagdemáttan en tunay ti kakpal a tolay
tánni mágsanig dikona sakay mapagpiyya
en saket di. 16 Peru ti Jesus ay mágganggay
ten tahimik hidi a lugar tánni manalangin.

Pinagpiyya ni Jesus en Essa a Lupug
(Mt. 9:1-8; Mc. 2:1-12)

17 Essa a aldew mentras a magtoldu ti
Jesus, en Pariseo hidi sakay en tagapag-
toldu hidi nen Kautusan ay mágggetnud
ten adeni na. Gubwat hidi ten iba-iba
a banuwan ti Galilea, ti Judea, sakay ti
Jerusalem. Ked kánni Jesus en kapang-
yariyan a magpapiyya ten tehud hidi a
saket. 18 Sakay dummemát en sangan a
tolay a usung di en lupug ten págkatdugan
na. Ipilit di a isaddáp ten bilay en tehud a
saket tánni meangay di ten atubengán ni
Jesus. 19 Peru awan hidi ti masáddáppan
gapu ten kakpal nen tolay. Kaya sum-
mangkay hidi ten atáp sakay lináttab di,
sakay intoton di en págkatdugan nen lupug
ten atubengán ni Jesus. 20 Dikona a ketan ni
Jesus en pánnampalataya di, ay kinagi na
ten lupug, "Amigu ku, napatawad ka dán
ten kasalanan mu hidi." 21 Namágguron en
tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay en
Pariseo hidi ten pákkasanig di haud, kinagi
di, "Deya iyán a tolay a magupos ti awan
ti galang ten Diyos? Awan beman en Diyos
la i maariyid a magpatawad ti kasalanan?"
22 Peru gapu tukoy ni Jesus en ked ten isip
di kaya kinagi na dikodi, "Bakin magisip
kam ti kona haán? 23 Ánya mas alistuwid
a kagiyán ku ti lupugiday, 'Pinatawad dán
en kasalanan mu hidi,' oni kagiyán ku a,
'Tumaknág ka sakay maglakad ka?' 24 Peru
tánni matukuyan moy a en Anak nen Tolay
ay tehud a kapangyariyan ti lutaiday a mag-
patawad ti kasalanan," kinagi na ten lupug,
"Tumaknág ka, tawidán mu i págkatdugan
muwen sakay umuli ka dán!" 25 Pagdaka a
tummaknág en lállaki, sakay ten atubengán
nen atanan ay inágkat na en págkatdugan
na sakay ummuli a nágpapuriyán ten Diyos.

26 Nagtaka en atanan a ked haud sakay nag-
puri hidi ten Diyos. Kinagi di, “Makatakataka en bagay hidi a netan tam nadid!”

Dinulaw ni Jesus ti Levi
(Mt. 9:9-13; Mc. 2:13-17)

27 Nadid, káttapos ni pangyayariyid a
iyud ay lummuwas ti Jesus sakay netan
na ti Levi a mágsinger ti buwes. Mágget-
nud siya ten págsingeran na ti buwes,
sakay kinagi ni Jesus dikona, “Umunud ka
dikoku.” 28 Tummaknág ti Levi sakay tulos
na a linakadan en atanan, ummunud sakay
nagserbi kánni Jesus. 29 Naghanda ti Levi ti
dikál a handaan para kánni Jesus ten bilay
na. Nakatubeng na haud a kuman en agum
hidi a mágsinger ti buwes sakay en agum
pa hidi a tolay. 30 Nágganasasan en Pariseo
hidi sakay en kaguman di hidi a tagapag-
toldu nen Kautusan. Kinagi di ten disepu-
lus hidi ni Jesus, “Bakin mákpággatubeng
kam a kuman sakay uminom ti mágsin-
geren hidi ti buwes, sakay ti makasalana-
nen hidi?” 31 Tinábbig hidi ni Jesus, “Awan
kailangan nen awan ti saket en mággamot
nan en tehud la a saket. 32 Awanák háddi
ummangay tánni tulungan en matuwid
nan ummangayák háddi tánni tulungan en
makasalanan hidi tánni magsisi hidi.”

En Tanung Tungkul ten Págkulásyon
(Mt. 9:14-17; Mc. 2:18-22)

33 Nadid, tehud a sangan a tolay a nagkagi
kánni Jesus ti kona háddi: “En disepu-
lus hidi ni Juan ay pirmi a magkulásyon
sakay manalangin, kona bi hud en disepu-
lus hidi nen Pariseo hidi. Bakin i disepu-
lus muwen hidi ay tulos la a mágkakanán
sakay mággainumán?” 34 Tummábbig ti Je-
sus, “Pagkulásyonán moy beman en bisita
hidi ten kasalan a kaguman di palla en
lállaki a kinasal? 35 Dumemát en aldew a
alapán dán en kinasal, sakay saiyud dán
en págkulásyon di.” 36 Kinagi bi ni Jesus
dikodi en essa a talinhaga: “Awan maari a
mangtabas ten bigu a damit para iyáppol
ten dati dán a damit. Mara ni konahud
i mangyariyid ay masida en bigu a damit
sakay awan nebabagay en bigu a inyáppol
ten dati dán a damit. 37 Awan bi ti magasák
ti bigu a alak ten dati dán a pág gasákkan
a koblet ni hayup. Ni kona háud i mang-
yariyid ay páddekán nen bigu a alak en dati
a pág gasákkan, mágkebut en alak sakay
masida en pág gasákkan. 38 Ni bigu a alak
en iyasák ay dapat a bigu bi en pagasákkan
a koblet ni hayup. 39 Awan bi ti masor a
manginom ten bigu a alak ni nakainom dán
ten dati a alak. Kagiyán na a, ‘Masarap en
dati a alak.’ ”

6

En Tanung Tungkul ten Aldew nen Kái-
mang
(Mt. 12:1-8; Mc. 2:23-28)

1 Essa a Aldew nen Káimang, ay nagtalib
de Jesus ten kaparayan. Nangkádtor en
disepulus na hidi ten ohay nen paray sakay
nágkásselan di. 2 Peru kinagi nen sangan
a Pariseo, “Bakin maggamet kam ti labag
ten Kautusan ten Aldew nen Káimang?”
3 Tummábbig ti Jesus, “Awan moy beman
nabasa en ginamet ni David dikona nagaláp
siya sakay en kaguman na hidi? 4 Awan be-
man, summáddáp siya ten bilay nen Diyos,
sakay kinuman ten tinapay a nealay a padi
la i tehudid a karapatan a mangkan? In-
átdenan na pa en kakagumanan na hidi.”
5 Kinagi pa ni Jesus dikodi, “En Anak nen
Tolay en Panginoon nen Aldew nen Kái-
mang.”

En Tolay a Awan Makaarikad en Essa na a
Lima
(Mt. 12:9-14; Mc. 3:1-6)

6 Aldew bi tenhud nen Káimang dikona
a summáddáp ti Jesus ten sinagoga sakay
nagtoldu. Tehud a essa haud a lállaki a
awan makaarikad en kawanan na a lima.
7 Nadid, binantayan nen tagapagtoldu hidi
nen Kautusan sakay nen Pariseo hidi ti
Jesus ni magpapiyya siya ten Aldew nen
Káimang, tánni tehud hidi a mebintang
dikona a linabag na en Kautusan ni Moises.
8 Peru tukoy ni Jesus en ked ten isip di kaya
kinagi na ten lállaki a awan makaarikad
en essa na a lima, “Karon hád, angay ka
ti atubengánnidi.” Ummadeni ngani en
lállaki sakay tummaknág ten atubengán.
9 Sakay kinagi ni Jesus ten tagapagtoldu
hidi nen Kautusan sakay ten Pariseo hidi,
“Tanungán takam nadid. Hádya tamaid
ten Kautusan, en maggamet ti maganda
oni maggamet ti madukás ten Aldew nen
Káimang? En mángligtas ti biyag oni ma-
munu?” 10 Inileng ni Jesus en balang essa
ten palebut na sakay kinagi na ten lállaki

a, "Iyolnat mu i lima muwen!" Ten pángolnat na ten lima na ay pagdaka iyud a nagpiyya. [11] Tunay ti iyamut en tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay en Pariseo hidi, namággurunan di ni ánya i dapat diyid a gamitán kánni Jesus.

Nangpili ti Jesus ti Sapulu ay ti Duwwa a Apostol Na
(Mt. 10:1-4; Mc. 3:13-19)

[12] Ti panahunid a iyud ay summangkay ti Jesus ten essa a bukid sakay sagibi siya haud a nagdasal ten Diyos. [13] Ten kailawan, ay dinulaw na en disepulus na hidi, sakay nangpili siya dikodi ti sapulu ay ti duwwa, sakay nginaranan na hidi a apostol. [14] Hidi ay de Simon en nginaranan ni Jesus a Pedro, sakay ti Andres a wadi ni Pedro; de Santiago, Juan, Felipe, Bartolome, [15] Mateo, Tomas, sakay Santiago a anak ni Alfeo, ti Simon a makabanuwan, [16] ti Judas a anak ni Santiago, sakay ti Judas Iscariote a nángtokyon dikona.

Nagtoldu ti Jesus sakay Nagpapiyya
(Mt. 4:23-25)

[17] Káugsad ni Jesus a kaguman en apostol na hidi, ay dinemáttan di ten patag a lugar en kakpalan ten disepulus na hidi, kaguman en tunay ti kakpal a tolay a gubwat ti Judea, Jerusalem, sakay ten banu-banuwan ten gilid nen diget ti Tiro sakay Sidon. [18] Ummangay hidi haud tánni mágsanig, sakay mapagpiyya ten saket di hidi. Pinagpiyya ngani hidi ni Jesus maski en páppahirapan nen mágkadukás a ispiritu. [19] Pinilit nen atanan a tehud a saket a umadeni dikona tánni matawidan di la siya, gapu tehud siya a kapangyariyan a magpapiyya ten atanan a saket.

En Pinagpala hidi sakay en Kakakagbi hidi
(Mt. 5:1-12)

[20] Ummileng ti Jesus ten disepulus na hidi,
sakay kinagi na,
"Pinagpala kam a pubri hidi,
gapu maghari dikomoy en Diyos!
[21] "Pinagpala kam a magaláp hidi
nadid,
gapu bássugán kam nen Diyos!
Pinagpala kam a malungkut hidi nadid,
gapu pasayaán na kam!
[22] 'Pinagpala kam ni gapu ten kássunud moy ten Anak nen Tolay ay kaiyamutan di kam, awan di kam kailangan sakay insultuwán di kam sakay kagiyán di kam a madukás. [23] Ni mangyari iyád dikomoy ay dapat kam a magsaya, lumuksu kam ti saya moy gapu dikál en piremyu moy dilanget. Kona labi hud en ginaggamet nen ninunu di hidi ten propeta hidi.
[24] "Peru sikam a mágkayaman hidi nadid ay
kakakagbi kam,
gapu nagtamasa kamon ti ginhawa.
[25] "Sikam a bássug hidi nadid ay kakakagbi
kam,
gapu alappán kam!
"Sikam a mágtatawaán hidi nadid ay kakakagbi kam,
gapu magin malungkut kam sakay
mágsasangitán.
[26] "Kakakagbi kam ni puriyán kam nen atanan a tolay, gapu kona labi hud ginametid nen ninunu di hidi ten awan hidi tatarudan a propeta."

Mahalán Moy en Kadima Moy
(Mt. 5:38-48; 7:12a)

[27] "Peru kagiyán kuwid dikomoy a mágsanig hidi dikoku: Mahalán moy en kadima moy hidi, sakay maggamet kam ti maganda ten maiyamut hidi dikomoy. [28] Pagpalaán moy en mangsumpa hidi dikomoy, sakay ipagdasal moy en mangapi hidi dikomoy. [29] Mara ni dapangán di ka ten dilipot mu a rupa ay padapang mu pa en dilipot. Mara ni alapán di en alikábkáb mu ay iyatád mu pati en badu mu. [30] Átdenan mu en balang mággid dikomu, sakay ni alapán di en ari-ariyan mu ay dyan mu dán pesoli. [31] Ni ánya en gustu mu a gamitán nen agum a tolay dikomu ay saiyud bi gamitán muwid dikodi.

[32] Ni en magmahal la dikomoy mahalán moyid, ánya padi urayán moyid a piremyu? Maski labi en makasalanan hidi ay mahalán di en magmahal dikodi.

[33] "Sakay ni en maggamet la dikomoy ti maganda i paggamitan moyid ti maganda, ánya padi urayán moyid a piremyu? Maski labi en makasalanan hidi ay kona haán en gamet di. [34] Ni en makabayad la dikomoy i paáddiman moyid, ánya padi urayán moyid a piremyu? Maski en makasalanan hidi ay magpaáddem bi ten kaparehu di a makasalanan gapu umasa hidi a mabayadan. [35] Dapatid ay mahalán

moy en kadima moy hidi, sakay maggamet
kam ti maganda dikodi. Magpaáddem kam
peru dyan kamon umasa ten ányaman a
bayad. Ni magkakonahud ay dikál en pire-
myu a matanggap moy sakay magin anak
kam nen Kataasan a Diyos. Gapu en Diyos
ay makákkagbiyán maski ten mágkadukás
hidi a tolay, sakay ten awan hidi makabetu
a tumenggi ti utang a luub. 36 Dapatid ay
makákkagbiyán kam a kona ten Ama moy."

En Pághatul ten Kaparehu a Tolay
(Mt. 7:1-5)

37 "Dyan kam maghatul tánni awan kam
hatulan. Dyan kam magparusa tánni awan
kam parusaan nen Diyos. Patawadán moy
en kaparehu moy a tolay tánni patawadán
kam bi nen Diyos. 38 Mangatád kam tánni
átdenan kam bi nen Diyos: ti tama a takal,
nadasák a tarud, natádtád, sakay magsep-
way pa en iyatád dikomoy. Gapu ni konya
kam a mangatád ay kona labi hud pan-
gatáddid nen Diyos dikomoy." 39 Tinanung
bi hidi ni Jesus ti talinhaga, kinagi na,
"Maari beman a igiyya nen burák en ka-
parehu na a burák? Awan! Parehu hidi a
matáppduk ten ábbut ni gamitán di iyud.
40 Awan ti disepulus a mas mataas nan ten
maistu na. Peru ni matolduwan dán ti
mahusay ay kona dán bi siya ten maistu
na."
41 "Bakin barángngán mu en puleng nen
kapatkaka mu? Samantala siko, awan mu
la mabaráng en puleng mu a gaturosu?
42 Konya mu a kagiyán ten kapatkaka mu
a, 'Kapatkaka, ibutan ku i puleng muwen,'
samantala siko ay awan mu ketan en gatur-
osu mu a puleng? Magkukunwari ka pa!
Ibutan mu pa i puleng muwen a gaturosu
tánni maketa ka ti maganda sakay maibu-
tan mu en puleng nen kapatkaka mu."

Matenggi en Kayu ten Pamamag-itan nen Bunga na
(Mt. 7:17-20; 12:33-35)

43 "Magandaid a kayu ay awan magbunga
ti madukás. Awan bi ti madukás a kayu
a magbunga ti maganda. 44 Matenggi en
bawat kayu ten pamamag-itan nen bunga
na. Gapu awan ka makapusi ti igos ten
masaet a mula oni ubas ten dawag hidi. 45 En
mabait a tolay ay maggamet ti maganda a
gubwat ten pusu na a putat ti kagandaan.
Peru en madukás a tolay ay maggamet ti
madukás a gubwat ten pusu na a putat ti
kadukássan. Gapu ni ánya en ked ten pusu
na ay siya en lumuwas ten ngusu na."

En Duwwa a Kalasi ni Tolay a Nagbilay
(Mt. 7:24-27)

46 "Bakin a dáddulawanák moy a, 'Pangi-
noon, Panginoon,' peru awan moy labi
gággamitán en kákkagiyán ku? 47 Kagiyán
ku dikomoy ni ánya en kaparehu nen to-
lay a umadeni dikoku, mágsanig ten upos
ku hidi, sakay mánggamet ti hidi iyád.
48 Kona siya ten tolay a naggamet ti bilay a
nagkotkot ti madisalad sakay impundasyon
na en bilay na ten batu. Dikona dummikál
en dinom sakay dinapalis na en bilay ay
awan iyud naarikad, gapu matibáng en ka-
gagamet na. 49 Peru en mágsanig bi ten upos
ku sakay awan na gamitán ay kona ten essa
a tolay a naggamet ti bilay a awan naka-
pundasyon. Dikona dummikál en dinom
sakay dinapalis na en bilay ay pagdaka iyud
a natumba sakay narukat-rukat."

7

Pinagpiyya en Alipin nen Kapitan a Romano
(Mt. 8:5-13)

1 Nadid, káttapos ni Jesus a nagtoldu ten
tolay hidi, ay ummangay siya ten banuwan
a Capernaum. 2 Tehud haud a essa a kapitan
nen sundalu hidi a Romano. Tehud siya
a alipin a mahal na a tehud a saket sakay
magipepatay dán. 3 Dikona natukuyan nen
kapitan en tungkul kánni Jesus, ay inutusan
na en sangan a pinunu nen Judio hidi tánni
ipákpágguron di kánni Jesus a angen na
pagpiyyaán en alipin. 4 Dikona makaadeni
en inutusan hidi kánni Jesus ay nákpág-
guron hidi ti mahusay dikona, kinagi di a,
"Panginoon, nerarapat la a tulungan mu
en kapitan 5 gapu mahal na en bansa tam.
Ti katunayan na ay nagpagamet na kitam
ti essa a sinagoga." 6 Nákkuyug ti Jesus
dikodi, peru dikona adeni dán siya ten bilay
ay natagbu na en amigu hidi nen kapitan.
Inutusan hidi nen kapitan para pekagi na
kánni Jesus en kona háddi: "Panginoon,
dyan ka dán magabala, gapu awanák karap-
atdapat a angayan mu ten bilay ku. 7 Sakay
awanák pa bi karapatdapat a umatubeng
dikomu, nan kagiyán mu la ay magpiyya
dán en alipin ku. 8 Sakupák nen pinunu hidi

a mas mataas nan sikán, sakay tehudák bi
a nasakupan a sundalu hidi; ni kagiyán ku
ten essa a, 'Angay ka hudi!' ay sumunud
iyud. Ni kagiyán ku bi ten essa a, 'Karon
hád!' ay umadeni iyud. Ni kagiyán ku
bi ten alipin ku a, 'Gamitán mu iddi!' ay
gamitán na iyud." 9 Nagtaka ti Jesus dikona
nasanig na iyud, ummatubeng siya ten
makpal a tolay a umunonud dikona sakay
kinagi na, "Kagiyán ku dikomoy a, maski
ti Israel ay awanák naketa ti kona háddi a
kadikál ni pánnampalataya." 10 Ten kássoli
nen inutusan hidi ten bilay nen kapitan, ay
dinemáttan di en alipin a nagpiyya dán.

Biniyag a Ruway en Anak nen Bilu a Bábbi

11 Káttapos ay ummangay ti Jesus ten
essa a banuwan a nginaranan di a Nain.
Nákkuyug en disepulus na hidi sakay en
tunay a kakpal a tolay. 12 Dikona adeni
dán siya ten pintuwan nen banuwan, ay
natagbu di en tolay hidi a angay manglab-
báng ten eessa a anak a lállaki nen bilu a
bábbi. Makpal a tarud en mákpanglábbáng.
13 Dikona netan nen Panginoon en ina nen
natay ay kinagbiyan na, kaya kinagi na
dikona, "Dyan ka magsanget." 14 Káttapos
ay ummadeni siya sakay tinawidan na en
páppágyanan nen patay. Ummimang bi en
magusung hidi ten patay, sakay kinagi ni
Jesus, "Binata, kagiyán ku dikomu, umikat
ka!" 15 Ummetnud en binata sakay nagupos.
Sakay inyatád siya ni Jesus ten ina na."
16 Neántingan hidi a atanan sakay nagpuri
hidi ten Diyos. Kinagi di, "Dummemát
dikotam en dakila a propeta! Binisita nen
Diyos en banuwan na." 17 Kummalat en
bareta tungkul ten ginamet ni Jesus ten buu
a Judea sakay ten banuwan hidi a ked ten
palebut.

Nagutus ti Juan a Mágbinyag
(Mt. 11:2-19)

18 Nadid, imbareta nen disepulus hidi ni
Juan dikona en atanan ni pangyayariyid a
hidi iyád. Kaya dinulaw ni Juan en duwwa
dikodi 19 sakay pinaangay na hidi ten Pangi-
noon tánni itanung di ni siya dán en nepan-
gaku a dumemát, oni maguray pa hidi ti
agum. 20 Káddemát di kánni Jesus ay kinagi
di, "Pinaangay kami háddi ni Juan a Mág-
binyag gapu petanung na ni siko dán en
impangaku a dumemát, oni maguray kami
pa ti iba?" 21 Ti odasid a iyud ay makpal en
pinagpiyya ni Jesus ten tehud hidi a manga
saket, mahigpit a bábbatiyán, en sinádáp
hidi ni mágkadukás a ispiritu sakay makpal
bi a burák en pinaketa na. 22 Kinagi ni Jesus
ten disepulus hidi ni Juan, "Sumoli kamon
kánni Juan sakay kagiyán moy dikona en
netan moy sakay nasanig; maketa dán en
burák hidi, makalakad dán en pilay hidi,
nagpiyya dán en kinetong hidi, makasanig
dán en bángngág hidi, nabiyag a ruway en
patay hidi, sakay ipáppangaral en Maganda
a Bareta ten pubri hidi. 23 Pinagpala en tolay
a awan magduda dikoku!' "

24 Kállakad nen disepulus hidi ni Juan
ay tehud a kinagi ti Jesus ten tolay hidi
tungkul kánni Juan, "Bakin ummangay kam
ten kaparangan? Ánya beman gustu moyid
a ketan? Gustu moy beman a maketa ti
kugun a idáppay-dáppay ni parás? 25 Ánya
beman i talagaid a angen moy ilingán ten
kaparangan? Essa a tolay a nakabadu ti
mágkamahal? En tolay hidi a magbadu ti
mágkamahal sakay mahusay ti kalagayan ti
biyag, ay mágyan ten palasyu nen hari hidi.
26 Kagiyán moy dikoku ni ánya i talagaid a
gustu moy a ketan? Essa beman a propeta?
Tama kam. Peru kagiyán ku dikomoy a mas
mataaas pa siya nan ten propeta. 27 Gapu ti
Juan en kinagi nen kasulatan a,

'Siya iddi en paangayán ku a mágdipalongu
dikomu,
tánni ihanda na en paglakadan mu.'

28 Kagiyán ku dikomoy, a awan palla ti
neenak a mas mataas nan ti Juan. Peru
mas mataas kánni Juan en kababaan ten
kahariyan nen Diyos."

29 En atanan a tolay a nakasanig dikona,
maski en mágsinger hidi ti buwes ay sum-
munud ten Diyos. Bininyagan hidi a
atanan ni Juan. 30 Peru en Pariseo hidi
sakay en tagapagtoldu hidi nen Kautusan
ay inadiyan di en kaluuban nen Diyos para
dikodi, awan hidi nagpabinyag kánni Juan.

31 Kinagi pa ni Jesus, "Ánya wád i maari
kuwid a pángparehuwan ten tolay hidi na-
did? Ánya kaparehu diyid? 32 Kona hidi
ten anak a bábbadit a mamággetnud ten
palengki. Ipáppákraw di ten balang essa a,

'Tinugtugan mi kam ti plauta, peru awan
kam nagsayaw!
Nagkansiyon kami ti panglábbáng, peru
awan kam nákpagsanget!'

33 Gapu ummangay háddi ti Juan a Mág-
binyag, mágkulásyon siya sakay awan um-
minom ti alak, peru kinagi moy a hinayup
siya. 34 Dikona dummemát bi en Anak nen
Tolay, ay kuman sakay uminom. Peru ki-
nagi moy a, 'Ilingán moy i tolayen, maunas
sakay lasinggeru! Amigu pa nen mágsinger
hidi ti buwes sakay nen makasalanan hidi!'
35 Peru en karunungan nen Diyos ay ketan
a tama ten pamamag-itan nen gamet nen
tagasunud na hidi."

Ti Jesus ten Bilay ni Simon a Pariseo

36 Nadid, inimbitaan ni Simon a Pariseo
ti Jesus a angay kuman ten bilay na. Um-
mangay ti Jesus sakay nákpággatubeng siya
a kumman. 37 Ti banuwanid a iyud ay
tehud a essa a bábbi a makasalanan. Ten
pákkabareta na a pasiyaan a kuman ti Jesus
ten bilay nen Pariseo ay ummangay siya
haud. Nagtawid siya ti essa boti a putat ti
mahal a págpasárrub. 38 Káddemát na haud
ay ummadeni siya ten áadággan ni Jesus
a adeni ten básset na, sakay nagsanget,
binisa na ten luwa na en básset ni Jesus.
Pinahidan na ten buuk na, sakay inám-
muwan na. Káttapos ay binulakan na ten
págpasárrub. 39 Dikona a ketan iyád nen
Pariseo a nangimbita kánni Jesus ay nagisip
siya ti kona háddi: 'Ni talaga a propeta i
tolayiday ay dapat nakuwan a tukoy na a
essa makasalanan i bábbiyen a nagtawid
ti básset naen.' 40 Bilang katábbigan ten
ked ten isip ni Simon ay kinagi ni Jesus,
"Simon, tehudák a kagiyán dikomu." "Ánya
iyud, Maistu?" kagi ni Simon. 41 Tulos a
kinagi ni Jesus, "Tehud a duwwa a tolay a
nangáddem ti pilak ten essa a mágpautang;
en ináddem nen essa ay limma datos a pilak
a silber, sakay en essa bi ay limmapulu
a pilak a silber. 42 Dikona parehu hidi a
awan nakabayad ten utang di ay pinatawad
hidi nen nangutangan di. Nadid i tanung
kuwid dikomu, ay deya ten duwwa en
mas mangmahal ten nagpautang dikodi?"
43 Tummábbig ti Simon, "Palagay kuwid ay
en pinatawad ten dikál ti inutang." "Tama
ka," kagi ni Jesus. 44 Káttapos ay sinulig
na en bábbi sakay kinagi na kánni Simon
a, "Netan mu i bábbiyidi? Summáddáppák
ti bilay muwidi peru awan ka dálla nan-
gatád ti dinom a pagugasan ku ti básset
kuwiday. Peru i bábbiyidi ay binisa na ten
luwa na i básset kuwidi, sakay pinahidan na
ten buuk na." 45 Awanák mu inámmuwan
a binati, peru siya ay awan umimang a
mággaámmuwán ti básset kuwiday sapul
ten kássáddáp na. 46 Awan mu pinahidan ti
langis i ulu kuwiday, peru siya ay pinahi-
dan na ti págpasárrub i básset kuwiday.
47 Kaya kagiyán ku dikomu, kagi ni Jesus,
"En dikál a págmahal a impeta na mang-
patunayid a pinatawad dán en makpal na a
kasalanan. Peru en napatawad ten sabadit
la a kasalanan ay sabadit labi en págmahal
a mepeta na." 48 Káttapos ay kinagi na ten
bábbi a, "Pinatawad ka dán ten kasalanan
mu hidi." 49 En kaguman na hidi a kum-
man ay magtanung dán ten sadi-sadili di,
"Deya wád iyád a katolay, pati págpatawad
ti kasalanan ay pangahasan na?" 50 Peru
kinagi ni Jesus ten bábbi a, "Inligtas ka
nen pánnampalataya mu, umuli ka dán a
mapayapa."

8

En Bábbi hidi a Nagserbi kánni Jesus

1 Awan nagnalay ay linebut ni Jesus en
banu-banuwan sakay ten babaryu. Impan-
garal na sakay intoldu en Maganda a Bareta
tungkul ten pághari nen Diyos. Kaguman
na en sapulu ay ti duwwa a disepulus na,
2 sakay en sangan a bábbi a pinagpiyya
na ten mágkadukás a ispiritu sakay ten
saket di hidi: ti Maria Magdalena a nang-
palakadan ni Jesus ten pittu a dimonyo,
3 ti Juana a kabinga ni Cusa a katiwala ni
Herodes; ti Susana, sakay en agum pa hidi.
Ginastus di en sadili di a ari-ariyan ten kát-
tulung di kánni Jesus sakay ten disepulus
na hidi.

En Talinhaga Tungkul ten Mágsabug
(Mt. 13:1-9; Mc. 4:1-9)

4 Nagdemáttan pa en tolay hidi a gubwat
ten iba-iba a banuwan sakay ummadeni
hidi kánni Jesus. Dikona naipun-ipun dán
en tunay ti kakpal a tolay ay insaysay ni
Jesus i talinhagaid a iddi: 5 "Tehud a essa a
mágsabug a ummangay ten uma na tánni
magsabug. Ten págsabug na ay tehud a
naragrag a bine ten dilan, nagámmakan
iyud nen katolayan sakay tinoktok nen
ibun hidi. 6 Tehud bi a bine a naragrag ten
kabatuwan sakay nagtubu, peru pagdaka
a nalanás gapu mamadi en kabatuwan.

7 Tehud bi a naragrag ten kalamonan a
masaet. Dikona lumagu en kalamonan ay
binurebáddan di en bine a nagtubu. 8 En
agum ay naragrag ten maganda a luta. Nag-
tubu hidi iyud sakay nagbunga ti tággidatos
a butil. Kinagi pa ni Jesus ti mabegsák,
"Mágsanig en tehud a págsanig!"

En Kahulugan nen Talinhaga hidi
(Mt. 13:10-17; Mc. 4:10-12)

9 Nagtanung en disepulus na hidi ni ánya
en kahulugan nen talinhaga a kinagi na.
10 Tummábbig ti Jesus, "Neatád dán diko-
moy en karapatan a maintendiyan en li-
him tungkul ten pághari nen Diyos. Peru
ten agum ay magupusák ten pamamag-itan
nen talinhaga tánni,
'Maski umileng hidi ay awan hidi ti ketan,
Sakay maski ni mágsanig hidi ay awan
hidi ti maintendiyan.' "

Impaliwanag ni Jesus en Talinhaga nen Mágsabug
(Mt. 13:18-23; Mc. 4:13-20)

11 "Saiddi kahuluganid nen talinhaga: en
bine ay en upos nen Diyos. 12 En bine
hidi a naragrag ten gilid nen dilan ay en
tolay hidi a nágsanig. Peru dummemát en
diyablo sakay inibutan na en Upos ten pusu
nen mágsanig hidi tánni awan hidi sumam-
palataya sakay maligtas. 13 En nágkeragrag
bi hidi ten kabatuwan ay en nakasanig hidi
ten Upos sakay tinanggap di a masaya, peru
awan iyud tummiim ten pusu di. Awan
la nalay a naniwala hidi, káddemát nen
pagsubuk ay hinumiwalay hidi. 14 En nágk-
eragrag bi hidi ten kalamonan a masaet
ay en nágsanig hidi ten upos nen Diyos,
peru dikona umalay, ay nadaig hidi nen
kabalisaan hidi ti biyag, kayamanan sakay
ten sor di a mapagustuwan ten ányaman
a magustuwan di. Kaya awan malutu en
bunga di hidi. 15 Sakay en nesabug bi ten
matabi a luta ay en nágsanig hidi ten upos
nen Diyos sakay pinahalagaan di ten pusu
di a matapat sakay malinis, sakay mag-
bunga hidi gapu ten tiyaga di."

En Talinhaga Tungkul ten Demlag
(Mc. 4:21-25)

16 "Awan ti tolay a magtab ti simbuwan
sakay taklábban na ti timba oni isarok na
ten katri. Nan itupu na iyud ten talaga a
págtupuwan tánni mademlagan en sumád-
dáp hidi ten bilay. 17 Awan ti netagu a
awan melantad, sakay awan ti lihim a awan
mehayag."

18 "Kaya husayán moy en págsanig moy,
gapu en tehud ay átdenan pa, peru en awan
ay ibutan pa maski en inakala na a ked
dikona."

En Ina ay ten Kákkapátkaka hidi ni Jesus
(Mt. 12:46-50; Mc. 3:31-35)

19 Dummemát en ina sakay kákkapatkaka
hidi ni Jesus, peru awan hidi makaadeni
dikona gapu ten kakpal nen tolay. 20 Kaya
tehud a nángkagi dikona a, "Ked ti luwason
a mágtaknág en ina mu sakay en kákkap-
atkaka mu hidi, gustu di ka a ketan." 21 Peru
kinagi ni Jesus, "En mágsanig hidi sakay
mangsunud ten upos nen Diyos, ay hidi i ina
kuwid sakay kákkapatkaka ku."

Pinaimang ni Jesus en Bagyu
(Mt. 8:2-27; Mc. 4:25-41)

22 Nadid, ten essa a aldew ay summakay
de Jesus ay ten disepulus na hidi ten
abeng. Kinagi na dikodi, "Umarabes ki-
tam dibelyu." Kaya ummarabes ngani
hidi. 23 Dikona pasiyaan dán hidi a maggaud
ay netidug ti Jesus. Nagabutan hidi ni
mabegsák a bagyu, sakay sinádáp dán ni
limas en abeng di, kaya ngari-ngari dán
hidi a omlád. 24 Kaya inadeniyan siya nen
disepulus hidi sakay linukag di. Kinagi di,
"Panginoon, Panginoon, marombak kita-
mon!" Ummikat ti Jesus sakay pinaimang
na en parás ay ten dáddekál a tagmák.
Ummimang ngani en parás ay ten tagmák
sakay gummanda en panahun. 25 Nadid
ay tinanung hidi ni Jesus, "Hádya dán en
pánnampalataya moy?" Peru neántengan
hidi sakay nagtaka. Kagi di ten balang essa,
"Deya wád iyád? Utusan na pati parás ay ti
tagmák sakay sumunud dikona!"

Pinagpiyya ni Jesus en Gergeseno a Hi-
nayup
(Mt. 8:28-34; Mc. 5:1-20)

26 Dummung hidi ten lugar nen Gerge-
seno hidi, a ked ten dibelyu ni Galilea.
27 Káawas ni Jesus ten abeng, ay tinagbu siya
nen essa a lállaki a taga haud a sinádáp ni
dimonyo. Nanalay dán siya a awan ti badu
sakay awan dán ummuli nan ten pág-
lábbángngan en páppágyanan na. 28 Pákketa

na kánni Jesus ay pummákraw en lállaki,
lummuhud ten atubengán ni Jesus sakay
kinagi na ti mabegsák, "Jesus Anak nen
Kataasan a Diyos, ánya i gustu muwid a
gamitán dikoku? Ipákpágguron ku dikomu
a dyanák mu pahirapan!" 29 Kaya konahud
en kinagi na ay gapu inutusan ni Jesus
en madukás a ispiritu a lumuwas dikona.
(Pirmi siya a sássaniban nen mágkadukás
a ispiritu. Kaya maski ni pakabantayan
di siya sakay punguwán di ti kadena en
básset na ay ten lima na ay bágsután na la
iyud. Iyangay siya nen madukás a ispiritu
ten kaparangan.) 30 Tinanung siya ni Jesus,
"Ánya i ngaran muwid?" "Batalyon," kagi
na gapu makpal en dimonyo a summanib
dikona. 31 Nadid, nákkekagbi en dimonyo
hidi kánni Jesus a dyan na hidi utusan a
sumegbu ten ábbut a awan ti katapusan ti
kadsalad.

32 Nadid, tehud a makpal a babuy a mam-
agsábbukan ten bumábbukid a adeni haud.
Nákkekagbi en dimonyo hidi kánni Jesus a
pasáddáppán na hidi ten kababuyan, sakay
pinayagan bi hidi ni Jesus. 33 Lummuwas
ten tolay en dimonyo hidi sakay sinomdáp
hidi ten kababuyan. Pagdaka a namag-
ginanan en kababuyan a padagson sakay
tulos hidi a nágkatáknig ten minalnu sakay
nágkalimás.

34 Pákketa nen mággalaga hidi ten
kababuyan ten nangyari, ay gumminan hidi
sakay imbábbareta di iyud ten banuwan
sakay ten babaryu. 35 Kaya lummuwas
en tolay hidi gapu gustu di a ilingán
en nangyari. Káddemát di kánni Jesus
ay netan di en tolay a dati a sináddáp
nen dimonyo hidi. Nággetnud siya ten
táttaknággan ni Jesus, nakabadu dán siya
sakay mahusay dán en isip na. Neántingan
hidi a atanan. 36 Insaysay bi nen naketa
hidi ten nangyari ten katolayan ni konya a
nagpiyya en lállaki a dati a sináddáp nen
dimonyo hidi. 37 Kinagi nen atanan nen
Gergeseno hidi kánni Jesus a lumakad dán
siya ten banuwan di gapu tunay en ánteng
di. Kaya summakay dán ti Jesus ten abeng
sakay lummakad. 38 Nadid, nákkekagbi
kánni Jesus en lállaki a linakadan nen
dimonyo hidi a kinagi na, "Mákkuyugák
pay dikomu." Peru kinagi ni Jesus dikona,
39 "Kadmudán dibilay moy sakay ibareta mu
en ginamet nen Diyos dikomu." Lummakad
ngani en lállaki sakay imbábbareta na ten
buu a banuwan en ginamet ni Jesus dikona.

Biniyag ni Jesus en Anak ni Jairo a Dalagita
(Mt. 9:18-26; Mc. 5:21-43)

40 Dikona a nagsoli ti Jesus ten dibelyu,
ay masaya siya a tinanggap nen katolayan
gapu áorayán di dán siya. 41 Dummemát
tenhud en essa a lállaki a Jairo en ngaran
na, essa siya a pinunu ten sinagoga. Lum-
muhud siya ten atubengán ni Jesus, sakay
nákkekagbi a umangay ti Jesus ten bilay na.
42 Gapu magipepatay dán en eessa a anak na
a bábbi, sapulu dán ay ti duwwa a taon en
idad na.

Mentras a maglakad ti Jesus a tamu ten
bilay ni Jairo ay sássánsánnán siya nen
makpal a tolay. 43 Ked bi haud en essa a
bábbi a sapulu ay ti duwwa dán a taon a
mágdadigiyán sakay awan mapagpiyya nen
deyaman. Naubus dán en atanan a kabiya-
gan na gapu ti págpapagamot. 44 Ummadeni
siya ten áadággan ni Jesus sakay tinawidan
na en garayan nen badu na. Pagdaka a
ummimang en págdadigi na. 45 Tinanung
hidi ni Jesus, "Deya en nangtawid ten badu
ku?" Ten dikona awan ti umamin ay kinagi
ni Pedro, "Panginoon, napalebutan ka ni
tolayen hidi sakay sássánsánnán di ka!"
46 Peru kinagi ni Jesus, "Tehud a nangtawid
ten badu ku! Nabati ku a tehud a kapang-
yariyan a lummuwas dikoku." 47 Dikona
matukuyan nen bábbi a awan bali melihim
en ginamet na, ay magpágpág siya a um-
madeni kánni Jesus sakay lummuhud ten
atubengán na. Sakay kinagi na ten atanan
a ked haud ni bakin tinawidan na en badu
ni Jesus, sakay ni konya siya a nagpiyya a
pagdaka. 48 Kinagi ni Jesus dikona, "Anak
ku pinagpiyya ka nen pánnampalataya mu.
Umuli ka a mapayapa."

49 Mentras a magupos ti Jesus ay tehud
a dummemát a essa lállaki a gubwat ten
bilay ni Jairo. "Patay dán en anak mu a
bábbi dyan mu dán abalaán i Maistuwen!"
kagi na kánni Jairo. 50 Dikona a nasanig iyud
ni Jesus ay kinagi na kánni Jairo, "Dyan
ka manteng, maniwala ka la ay magpiyya
siya." 51 Káddemát ni Jesus ten bilay, ay
awan siya ti iba a ingkuyug ten sáddáp nan
de Pedro, Juan, Santiago sakay en dáddikál
hidi nen dalagita. 52 Mamagsangetan en

atanan a ked haud sakay maglungkut ten
patay. Peru kinagi ni Jesus, “Dyan kam
magsanget. Awan patay i anaken, nan tidug
la.” 53 Nagtawaan di ti Jesus gapu tukoy di
a patay dán en dalagita. 54 Peru tinawidan
ni Jesus en lima na sakay kinagi na, “Anak
ku, umikat ka.” 55 Summoli en angás nen
dalagita sakay pagdaka a ummikat. Kát-
tapos ay pinaatád siya ni Jesus ti makan.
56 Naráknid en dáddikál na hidi, peru im-
bilin ni Jesus dikodi a dyan di kagiyán maski
kándeya en nangyari.

9

Inutusan en Sapulu ay ti Duwwa a Disepulus
(Mt. 10:5-15; Mc. 6:7-13)

1 Dinulaw ni Jesus en disepulus na hidi
a sapulu ay ti duwwa, sakay inátdenan na
hidi ti kapangyariyan sakay karapatan a
magpalayas ti dimonyo, sakay magpapiyya
ten tehud hidi a saket. 2 Inutusan na hidi
a angay mangaral tungkul ten pághari nen
Diyos sakay magpapiyya ten tehud hidi a
saket. 3 Sakay imbilin na dikodi a, “Dyan
kam magbalon ti maski ni ányaman ten
angayan moy kona ti sarukud, hembeg,
makan, pilak oni paglewasan. 4 Máktulos
kam ten bilay nen deyaman a mangtanggap
dikomoy. Mágyan kam la haud mentras
awan kam palla lumakad ti banuwanid a
iyud. 5 Mara ni awan kam tanggapán nen
tolay hidi ten essa a banuwan ay lumakad
kam haud. Peru bagu kam a lumakad ay
ipagpag moy pa en alikabuk nen babásset
moy, tanda iyud a tehud hidi a parusa ten
awan di pángtanggap dikomoy.” 6 Sakay
lummakad en disepulus na hidi. Angay hidi
nangaral ten babaryu tungkul ten Maganda
a Bareta sakay pinagpiyya di en tehud hidi
a saket ten atanan a lugar.

Naguluwan en Isip ni Herodes
(Mt. 14:1-12; Mc. 6:14-29)

7 Nadid, nabareta ni Herodes a pinunu ti
Galilea en atanan a nangyari. Naguluwan
en isip na, gapu tehud a sangan a nagkagi
a nabiyag a ruway ti Juan a Mágbinyag.
8 Tehud bi a sangan a nagkagi a lummitaw
ti Elias, sakay kagi bi nen agum ay nabiyag
a ruway en essa ten propeta hidi tenhud
pa a panahun. 9 Kaya kinagi ni Herodes,
“Pinaputol ku dán en ulu ni Juan, peru
deya wád nabareta kuwiday? Makpalák a
nasanig tungkul dikona.” Kaya pinilit ni
Herodes a ketan ti Jesus.

Pinakan ni Jesus en Limmang Libu
(Mt. 14:13-21; Mc. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

10 Nadid, dikona nagsoli en apostol hidi
ay kinagi di kánni Jesus en atanan a gi-
namet di. Káttapos ay ingkuyug hidi ni
Jesus a ummangay ten banuwan a Bet-
saida. 11 Ummunud en tolay hidi dikona
matukuyan di, sakay masaya hidi a tinang-
gap ni Jesus. Tinolduwan na hidi tungkul
ten pághari nen Diyos, sakay pinagpiyya na
en tehud hidi a saket.
12 Dikona a mágsasasarám dán en aldew
ay ummadeni kánni Jesus en disepulus na
hidi a sapulu ay ti duwwa, sakay kinagi di
dikona, “Palakadán mu dán i tolayen hidi
tánni umangay hidi ti a babaryuwen sakay
uma, tánni makaaryok hidi ti makan di
sakay matidugan. Ked kitam ti adeyuwidi
a lugar a awan ti tolay.” 13 Peru kinagi
ni Jesus, “Sikam i mangatáddid ti makan
dikodi.” Kagi di ay, “Awan kitam ti balon,
lilimma la iddi a mommon a tinapay, sakay
duwwa a ikan. Mamali kami beman para ti
atanan diyen?” 14 Peru kinagi na ten disepu-
lus na hidi, “Paetnudán moy hidi a atanan
ti táglalimmapulu balang essa a grupu.”
Tehud a limmang libu en lállaki hidi a ked
haud. 15 Pinággetnud di ngani hidi a atanan.
16 Káttapos ay inalap ni Jesus en limma a
mommon a tinapay sakay en duwwa a ikan.
Tummangad siya dilanget sakay nagpasala-
mat ten Diyos. Tináppeng-táppeng na iyud
sakay inyatád na ten disepulus na hidi
tánni itagtag di ten katolayan. 17 Nakakan
hidi a atanan sakay nágkabássug. Káttapos
ay pinuron nen disepulus hidi en naburay
sakay nakaputat hidi ti sapulu ay ti duwwa
a lákba.

Impakapospos ni Pedro en Tungkul kánni Jesus
(Mt. 16:13-19; Mc. 8:27-29)

18 Nadid, dikona a pasiyaan a magdasal ti
Jesus a mágggeessa ay ummadeni dikona en
disepulus na hidi. Tinanung hidi ni Jesus,
“Ánya en palagay nen tolay hidi tungkul
dikoku? Deyaák kan?” 19 Tummábbig hidi,
“Tehud a sangan a nagkagi a ti Juan a Mág-
binyag ka kan. Tehud bi a nagkagi a ti Elias
ka kan, sakay kagi bi nen agum a nabiyag

kan a ruway en essa ten propeta tenhud
pa a panahun." [20] Tinanung dámman hidi
ni Jesus, "Sikam, ánya bi i makagi moyid
tungkul dikoku?" Kinagi ni Pedro, "Siko en
Cristo a impangaku nen Diyos!"

Impakapospos ni Jesus en Tungkul ten Kákkatay Na
(Mt. 16:20-28; Mc. 8:30-9:1)

[21] Impakebibilin ni Jesus ten disepulus na
hidi a dyan di iyud kagiyán maski kándeya.
[22] Sakay kinagi na pa dikodi, "Magtiis pa ti
dikál a hirap en Anak nen Tolay. Itakwil
siya nen pinunu hidi nen lahi ni Israel,
nen pinunu hidi nen padi hidi, sakay nen
mágtoldu hidi ten Kautusan. Pabunu di siya
peru ten katállu a aldew ay biyagán siya a
ruway nen Diyos."
[23] Nadid, kinagi pa ni Jesus ten atanan a
tolay, "Ni deyaman en masor a sumunud
dikoku ay kailangan a limunán na en para
ten sadili na. Báklayán na en kudus
na aldew-aldew sakay sumunud dikoku.
[24] Gapu en tolay a maghangad a mángligtas
ten sadili na a biyag ay siya i mawananid ti
biyag. Peru ni deyaman en máng-alay ten
biyag na alang-alang dikoku ay magkahud
ti biyag. [25] Ánya beman i pakinabangid
nen tolay ni makao na man i buuwid a
mundu, ni mepahamak labi en sadili na?
[26] Ni ikasanikiyák moy sakay en upos ku hidi
ay ikasaniki kam bi nen Anak nen Tolay
ten kássoli na haád a tehud a karangalan,
sakay karangalan nen Ama sakay nen banal
hidi a anghel. [27] Saiddi kagiyán kuwid diko-
moy, tehud a sangan háddi dikomoy a awan
matay mentras a awan di ketan en pághari
nen Diyos."

Nagbagu en Idsura ni Jesus
(Mt. 17:1-8; Mc. 9:2-8)

[28] Kállipas nen sasimba káttapos na a
kagiyán i bagayid a hidi iyád ay sum-
mangkay ti Jesus ten bukid tánni magdasal.
Ingkuyug na de Pedro, Juan sakay ti San-
tiago. [29] Dikona pasiyaan siya a magdasal
ay nagbagu en rupa na, sakay tunay ti
pudew en sulot na a badu a magbanaag,
sakay magdemlag. [30] Káttapos ay bigla la
a lummitaw en duwwa a lállaki, a de Moi-
ses ay ti Elias, [31] dumáddemlagan bi hidi
a pummeta. Nákpágguron hidi kánni Je-
sus tungkul ten adeni dán a kákkatay na
ti Jerusalem. [32] Nadid, mahusay en tidug
ni Pedro pati en kakagumanan na hidi,
peru bigla hidi a nalukag. Netan di ti
Jesus a magdemlag ti makasili, kaguman
en duwwa a lállaki a mákpágtaknág dikona.
[33] Dikona palakad dán en duwwa a lállaki
ay kinagi ni Pedro, "Panginoon, maganda
ta ked kami háddi. Paggamet mi kam ti
tállu a sarong: essa para dikomu, essa para
kánni Moises, sakay essa bi kánni Elias."
Peru i tatarudanid ay awan kabetuwan ni
Pedro en kákkagiyán na. [34] Pasiyaan palla
a magupos ti Pedro ay nataklábban dán
hidi nen panganurin, kaya neántingan en
disepulus hidi. [35] Sakay tehud a essa a boses
a gubwat ten panganurin a kona háddi en
kinagi na, "Iyád en Anak ku a pinili ku,
sanigán moy siya." [36] Dikona awan dán en
boses ay netan di a mággeessa dálla ti Jesus.
Awan kinagi nen disepulus hidi en netan di
maski kándeya.

Pinagpiyya ni Jesus en Lállaki a Hinayup
(Mt. 17:14-18; Mc. 9:14-27)

[37] Ten ruway a aldew ay dummagson dán
hidi a gubwat ten bukid, sakay tinagbu
nen tunay a kakpal a tolay ti Jesus. [38] Ten
kakpalan nen tolay hidi ay tehud a lállaki
a pummákraw a, "Maistu, kagbiyan pay a
ilingán i eessa kuwiday a anak a lállaki.
[39] Hinayup siya, sakay bigla dálla siya a
mágpapákrawán. Pagpágpággán siya nen
dimonyo hanggan magruru en ngusu na.
Páppahirapan na siya sakay awan na gustu
a lakadan. [40] Nákkekagbiyák ten disepulus
mu hidi a paibután di en madukás a ispir-
itu, peru awan di kaya." [41] Tummábbig ti
Jesus, "Tunay kam ti dukás a tolay, awan
kam ti pánniwala! Hanggan nikan takam
a págtatiisan?" Sakay kinagi ni Jesus ten
lállaki, "Iyangay mu háddi en anak mu."
[42] Dikona a paadeni en anak ay inlugmuk
siya nen dimonyo sakay pinagpágpág na.
Inutusan ni Jesus en madukás a ispiritu
a lumakad ten anak, pinagpiyya na sakay
tulos na inyatád ten ama na. [43] Nagtaka ti
hustu en tolay hidi ten kapangyariyan nen
Diyos.

Kinagi a Ruway ni Jesus en Tungkul ten Kákkatay Na
(Mt. 17:22-23; Mc. 9:30-32)

Tunay palla en págtaka nen tolay hidi
ten ginamet ni Jesus dikona kagiyán na ten

disepulus na hidi a, 44 "Dyan moy kalimu-
nan i kagiyán kuwiday, itokyon en Anak
nen Tolay sakay mepabahala ten kapang-
yariyan nen tolay hidi." 45 Peru awan iyád
naintendiyan nen disepulus na hidi, gapu
awan palla impakapospos nen Diyos dikodi.
Sakay manteng hidi a magtanung ni ánya
en kahulugan nen kinagi na.

En Kataasan
(Mt. 18:1-5; Mc. 9:33-37)

46 Mensan, namagtalu-talu en disepulus
na hidi ni deya i kataasanid dikodi. 47 Tukoy
ni Jesus ni ánya en ked ten isip di kaya
dinulawan na en essa a anak a badit sakay
pinataknág na ten wares na. 48 Sakay ki-
nagi na dikodi, "Ni deya en mangtanggap
ti anakidi gapu maniwala siya dikoku ay
sikán en tinanggap na, sakay ni deya en
mangtanggap dikoku ay tinanggap na en
nangutus dikoku a umangay háddi. Ni
deyaman en kababaan dikomoy ay siya i
kataasanid."

En Umayun Dikotam ay Kaguman Tam
(Mc. 9:38-40)

49 Kinagi ni Juan, "Maistu, netan mi en
essa a tolay a magpalayas ti dimonyo ten
pamamag-itan nen ngaran mu. Sinaway mi
siya gapu awan tam siya kaguman." 50 Peru
kinagi ni Jesus, "Dyan moy siya sawayán,
gapu kaguman moy en umayun dikomoy."

Awan Tinanggap ti Jesus ten Essa a Lugar ti Samaria

51 Dikona a adeni dán en panahun a idis-
unu ti Jesus dilanget ay naisip na a angay ti
Jerusalem. 52 Tehud siya a pinágdipalongu
a ummangay ten essa a lugar ti Samaria
tánni maghanda ti tulusan na. 53 Peru
awan siya tinanggap nen Samaritano hidi
gapu malinaw a paangay siya ti Jerusalem.
54 Dikona natukuyan iyád nen disepulus hidi
a de Santiago ay ti Juan ay kinagi di dikona,
"Panginoon, masor ka beman a mang-
padibábbi kami ti apoy a gubwat dilanget
tánni mapuksa hidi?" 55 Peru liningat hidi
ni Jesus sakay sinaway na hidi. * 56 Sakay
ummangay hidi ten agum a lugar.

En Págsunud kánni Jesus
(Mt. 8:19-22)

57 Dikona a maglakad dán hidi ay tehud
a tolay a nagkagi kánni Jesus, "Maistu,
mákkuyugák dikomu, maski hádya en an-
gayan mu." 58 Kinagi ni Jesus dikona,
"Tehud a ábbut a páppágyanan en asu hidi
ti talon sakay tehud a lobun en ibun hidi.
Peru en Anak nen Tolay ay awan dálla
ti lugar a mapátdugan oni maimangan."
59 Káttapos ay kinagi ni Jesus ten essa a
tolay, "Mákkuyug ka dikoku." Peru kinagi
nen tolay a, "Panginoon, pabayanák mu
pa a umuli ta angay ku pelábbáng en ama
ku." 60 Peru kinagi ni Jesus dikona, "Peba-
hala mu ten patay hidi en páglábbáng ten
patay di. Peru siko, angen mu ipakapospos
ten tolay hidi en tungkul ten pághari nen
Diyos." 61 Kinagi bi nen essa a lállaki
a, "Mákkuyugák dikomu Panginoon, peru
payaganák mu a angayák pa magpaalam
ten pamilya ku." 62 Kona bi háddi en tábbig
ni Jesus dikona, "Ni deyaman en magaradu
a mágsasulig-suligán, ay awan maari ten
kahariyan nen Diyos."

10

Inutusan ni Jesus en Pittu a Pulu ay ti Duwwa a Disepulus

1 Nadid, káttapos ay nangpili en Pangi-
noon ti pittu a pulu ay ti duwwa a lállaki.
Tágdaduwwa hidi a inutusan na a uman-
gay ten balang banuwan sakay lugar a an-
gayan na. 2 Kinagi na, "Makpal en gapasán,
peru kulang en maggapas. Idasal moy ten
makákkao ten gapasán a mángpaangay pa
siya ti mággapas. 3 Kadmoy dán! Utusan
takam a kona ten tupa ten ditángnga nen
asu hidi ti talon. 4 Dyan kam magtawid ti
pilak, hembeg, oni sandalyas. Dyan kam
magabala a umimang a mákpágguron ten
matagbu moy hidi ten dilan. 5 Kássáddáp
moy ten balang bilay a angayan moy ay
kagiyán moy dikodi a, 'Maghari nakuwan
en kapayapaan ti bilayid a iddi.' 6 Nadid
ni mahal nen mágyan hidi ten bilay en
kapayapaan ay magkahud ngani hidi ti
kapayapaan. Peru ni awan ay soli diko-
moy en kapayapaan moy. 7 Ni hádya en
bilay a págyanan moy ay haud kam la,

* 9:55 Ten iba a salin ay tehud a dagdag a, "Awan moy tukoy ni ánya a ispiritu i keden dikomoy. Kaya a ummangay háddi en Anak nen Tolay ay para iligtas en tolay hidi, bakán a para ipahamak."

dyan kam mággaagton-agtonán. Ni ányaman en ihayin di dikomoy ay kanán moy
sakay inumán moy en ipenom di dikomoy.
Gapu en tarabahador ay tehud a karapatan
mangtanggap ten hornal na. 8 Ni tang-
gapán di kam ten hádyaman a banuwan,
ay kanán moy ni ányaman en ihayin di
dikomoy. 9 Pagpiyyaán moy en tehud hidi
a saket haud, sakay kagiyán moy dikodi
a, 'Adeni dán a dumemát en pághari nen
Diyos dikomoy.' 10 Peru ni awan di kam
tanggapán ten banuwan a angayan moy ay
lumuwas kam ten dilan sakay kagiyán moy
a, 11 'Ipagpag mi en alikabuk nen banuwan
moy a ked ti babásset miyiday, iyád ay
tanda a tehud kam a parusa gapu ten awan
moy pángtanggap dikomi. Peru tandaan
moy ummadeni dán nakuwan en pághari
nen Diyos dikomoy!' 12 Siguradu a káddemát
nen Aldew nen Pághatul ay mas madággi en
parusa ten tolay hidi ti banuwanid a iyud,
nan ten dinanas nen taga-Sodoma hidi!"

Babala ten Banuwan hidi a Umád a Magsisi
(Mt. 11:20-24)

13 "Kahabaghabag kam a taga-Corazin
hidi! Kahabaghabag kam a taga-Bethsaida
hidi! Makpalák dán a impeta dikomoy a
himala peru awan kam la sibu-sibulan a
magsisi. Ni ti Tiro sakay ti Sidon i nang-
petaan kuwid ten himala hidi a impeta ku
háddi, ay nanalay dán nakuwan hidi a nag-
sulot ti kostal, sakay nggetnud ten abu,
tanda a nagsisi dán hidi ten kasalanan di.
14 Ten Aldew nen Pághatul ay mas madággi
i parusa moyid nan ten parusa nen taga-
Tiro hidi sakay nen taga-Sidon hidi. 15 Sakay
sikam a taga Capernaum hidi, gugustu moy
a itaas i sadili moyen a hanggan dilanget,
peru mebaba kam a hanggan ti impiyerno!"
16 Káttapos ay kinagi pa ni Jesus ten dis-
epulus na hidi, "Ni deyaman mangsanigid
dikomoy ay sikán i sinanig diyid, en awan
mangtanggap dikomoy ay sikán i awan
diyid tinanggap. Sakay en awan mangtang-
gap dikoku ay en nangutus dikoku i awan
diyid tinanggap."

Nagsoli en Pittu a Pulu ay ti Duwwa

17 Tunay ti saya a nagsoli en pittu a pulu
ay ti duwwa. Kinagi di, "Panginoon maski
en dimonyo hidi ay summunud dikomi ni
utusan mi hidi ten ngaran mu." 18 Kinagi
ni Jesus, "Netan ku ti Satanas a natáknig a
gubwat dilanget a kumán a kilat. 19 Tandaan
moy, inátdenan takam ti kapangyariyan
tánni awan kam maaánya, maski yudakán
moy en biklat hidi sakay ánnepet, sakay
maski kontraán moy en kapangyariyan nen
kadima. 20 Peru dyan kam masaya gapu ten
kássunud nen mágkadukás hidi a ispiritu
dikomoy, nan dapat moyid a kasayaan ay
nelista dán en ngaran moy dilanget."

Minasaya ti Jesus
(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

21 Ti odasid a iyud ay pinutat nen Banal
a Ispiritu ti Jesus ti kasayaan. Kinagi na,
"Magpasalamaták dikomu Ama a Pangi-
noon dilanget sakay ti lutaiday, gapu awan
mu impakapospos hidi iyád a bagay ten
mágkarunung hidi. Impakapospos mu la
hidi iyád ten kaparehu nen anak hidi a
bábbadit. Opo Ama, magpasalamaták gapu
iyád en kaluuban mu."
22 "Inyatád dán nen Ama ku dikoku en
atanan a bagay. Awan ti iba a makatukoy
ni deya en Anak ni awan en Ama la. Kona
labi hud ten Ama awan ti iba a makatukoy
ni deya siya ni awan en Anak la, sakay en
pinili hidi nen Anak a pángpakapospusan
na tungkul ten Ama."
23 Káttapos ay ummatubeng ti Jesus ten
disepulus na hidi sakay kinagi na ti palihim,
"Pinagpala kam, gapu netan moy en bagay
hidi a netan moy nadid! 24 Tandaan moy,
makpal a propeta sakay hari en masor a
maketa ten netan moy nadid, peru awan di
netan. Gustu di bi a masanig en nasanig
moy peru awan di nasanig."

En Makákkagbiyán a Samaritano

25 Tehud a ummadeni kánni Jesus a essa a
tagapagtoldu nen Kautusan, gapu gustu na
siya a purbaan. Kinagi na, "Maistu ánya da-
pat kuwid a gamitán tánni magkahudák ti
biyag a awan ti katapusan?" 26 Tummábbig
ti Jesus, "Ánya beman en nakasulat ten
Kautusan? Ánya nabasa muwid haud?"
27 Tummábbig siya, " 'Mahalán mu en Pangi-
noon mu a Diyos ti buu a pusu, buu a
kaluluwa, buu a begsák, sakay ti buu a isip,'
sakay 'Mahalán mu en kaparehu mu a tolay
a kona ten págmahal mu ten sadili mu.' "
28 "Tama en tábbig mu," kagi ni Jesus. "Ni
masunud mu iyád ay magkahud ka ti biyag
a awan ti katapusan."

[29] Para pangbura na ten kákkatagama
na ay tinanung na a ruway ti Jesus,
“Deya beman kaparehu kuwid a tolay?”
[30] Tummábbig ti Jesus, “Tehud a essa a tolay
a patamu ti Jerico, gubwat siya ti Jerusalem.
Hinarang siya nen tulisan hidi, inalap di
pati sulot na a badu. Binálbág di siya a
ngari-ngari dán a matay dikona lakadan
di. [31] Sakay netaun a nagtalib haud en essa
a padi. Peru ten pákketa na ten tolay a
bumábbangtad ten dilan ay lummisi siya
sakay nágpagilid ten dilan. [32] Nagtalib bi en
essa a Levita, peru inileng na la en tolay a
nabálbág sakay tulos-tulos la en lakad na
ten gilid nen dilan. [33] Peru tehud a Samari-
tano a magbiyahi a nagkon haud. Pákketa
na ten bumábbangtad ay kinagbiyan na.
[34] Ummadeni en Samaritano dikona sakay
binulakan na ti langis ay ti alak en talingu
na hidi, sakay binádbáddan na. Káttapos
ay insakay na ten págkabayuwan na a asno.
Inyangay na siya ten essa a págkaseruwan,
tánni maalagaan na haud. [35] Ten ruway a
aldew ay nangalap en Samaritano ti duwwa
a dinaryo ten bulsa na sakay inyatád na ten
makákkao ten bilay a págkaseruwan sakay
imbilin na a, ‘Alagaan mu siya, sakay ni
sangan i kulang kuwid ay bayadan ku la
kássoli ku.” ’ [36] Sakay nagtanung ti Jesus,
“Deya ti palagay muwid ten tállu a nagtalib
ten bumábbangtad i tatarudanid a tehud a
pákpággagum?” [37] “En nangágbi ten tolay
a bumábbangtad.” Kagi nen tagapagtoldu
nen Kautusan. Kaya kinagi ni Jesus dikona,
“Kammudán, kona bi hud i dapat muwid a
gamitán.”

Bummisita ti Jesus kánde Marta ay ti Maria

[38] Nadid, de Jesus ay ten disepulus na hidi
ay nagtulos la ten lakad di, ummangay hidi
ten essa a baryu. Tehud haud a mágyan a
essa a bábbi a Marta en ngaran na, masaya
siya a nangtanggap dikodi ten bilay na.
[39] Tehud siya a kapatkaka a Maria en ngaran
na. Nággetnud ti Maria ten atubengán nen
Panginoon sakay nágsanig ten itáttoldu na.
[40] Peru nabalisa ti Marta ten pághanda na
kaya ummadeni siya kánni Jesus sakay ki-
nagi na, “Panginoon, bali-awan beman la
dikomu a páppabayanák la ni kapatkaka
kuwen? Kagiyán mu pay dikona a tulun-
ganák na.” [41] Peru kinagi nen Panginoon
dikona, “Marta, Marta, masiyadu ka a bal-
isa a mágpapospusán ten makpal a bagay,
[42] Peru essa la i talagaid a kailangan. Pinili
ni Maria en tama a bagay, kaya awan iyád
maibutan dikona.”

11

Intoldu ni Jesus en Tama a Págdasal
(Mt. 6:9-13; 7:7-11)

[1] Nadid, ten essa a aldew ay nagdasal
ti Jesus ten essa a lugar. Káttapos na ay
kinagi nen essa a disepulus na, “Panginoon,
tolduwan mu kami pay a magdasal a kona
ten págtoldu ni Juan ten disepulus na hidi.”
[2] Kinagi ni Jesus, “Ni magdasal kam ay kona
háddi i kagiyán moyid,
‘Ama, sambaán nakuwan en ngaran mu.
Maghari ka nakuwan dikomi.
[3] Átdenan mu kami ti makan mi ti
aldew-aldew.
[4] Sakay patawadán mu kami ten
kasalanan mi hidi, gapu patawadán
mi en balang magkasala dikomi.
Sakay dyan mu kami pabayan a ma-
toksu.’ ”
[5] Káttapos ay kinagi pa ni Jesus dikodi,
“Ipalagay tam a essa a hatinggabi, essa
dikomoy ay ummangay ten amigu moy a
nákkekagbi sakay kinagi na, ‘Amigu ku,
paáddimanák pay ti tállu a balut a tina-
pay. [6] Rummoyot biyay en essa a amigu ku
a magbiyahi, awanák ti mepakan dikona!’
[7] Kona háddi en intábbig nen amigu mu,
‘Dyanák mu pay istorbuwán! Nekalang
dán i pintuwanen sakay mágkatdug kami
dán ay ti anak kuwiday hidi. Awanák dán
makaikat a mangatád dikomu ti kailangan
muwen.’ [8] Peru kagiyán ku dikomoy, maski
umád siya a umikat, gapu magamigu kam
ay umikat labi siya a mangatád ten atanan
a kailangan mu gapu ten págpapilit mu.
[9] Kaya tandaan moy, ni agidán mu ten Diyos
en kailangan mu ay iyatád na iyád dikomu,
ni magaryok ka ay maketa ka, sakay ni
tumoktok ka ay bukasan na ka. [10] Gapu
en atanan nen magagid ay makatanggap,
en atanan nen magaryok ay maketa, sakay
en atanan nen tumoktok ay mabukasan.
[11] Sikam a ama hidi, mara ni mággid diko-
moy en anak moy ti ikan, átdenan moy
beman siya ti biklat? [12] Oni mara ni mág-
gid en anak moy ti bunay, átdenan moy

beman siya ti ánnepet? [13] Syempre awan,
gapu maski mágkadukás kam a ama ay
kabetuwan moy a mangatád ti mágkaganda
a bagay ten anak moy hidi. Iyud pa beman
ni en Ama tamon dilanget! Iyatád na en
Banal a Ispiritu ten mággid hidi dikona!"

Awan Gubwat ti Jesus kánni Beelzebul
(Mt. 12:22-30; Mc. 3:20-27)

[14] Nadid, pinalayas ni Jesus en essa a
dimonyo ten essa a lállaki a bulol sakay
dikona a lummayas en dimonyo ay maka-
pagupos dán siya sakay hinumanga en to-
lay hidi kánni Jesus. [15] Peru kinagi nen
sangan a tolay, "En nangatád dikona ti
kapangyariyan a mangpaibut ti dimonyo ay
ti Beelzebul, en pinunu nen dimonyo hidi."
[16] Tehud bi a sangan a masor a mangpurba
kánni Jesus, kaya kinagi di, "Mángpeta
ka benid ti himala a mangpatunay a ked
dikomu en Diyos." [17] Peru tukoy ni Jesus
en ked ten isip di, kaya kinagi na dikodi,
"Mara ni mahati-hati en tolay hidi ten essa
a banuwan sakay mamágdadema ay awan
hidi magmalay. Kona labi hud en sabilay
a mamágdadema, mamágsasena hidi. [18] Ni
tehud a grupu-grupu a mamaglaban-laban
ten kahariyan ni Satanas, ay konya a tu-
matag en kahariyan na? Kagi moy a mag-
palayasák ti dimonyo ten pamamag-itan
nen kapangyariyan ni Beelzebul. [19] Ni gub-
wat kánni Beelzebul en kapangyariyan ku a
magpalayas ten dimonyo hidi, ay kándeya
bi a kapangyariyan en págpalayas nen taga-
sunud moy hidi? Hidi dán i makapang-
patunayid a liwat kam. [20] Magpalayasák ti
dimonyo ten pamamag-itan nen kapang-
yariyan nen Diyos, gustu naid a kagiyán
ay dummemát dán en kahariyan nen Diyos
dikomoy." [21] Ni en essa a tolay a mabegsák
ay magbantay ten bilay na sakay tawid na
en armas na, ay awan ti makapangagew ten
ari-ariyan na. [22] Peru ni sunggaban nen essa
a tolay a mas mabegsák nan en makábbilay,
ay agiwán na en armas hidi a inasaan nen
makábbilay sakay ipagatád na en ari-ariyan
hidi a naagew na."

[23] "En awan ku kakampi ay kalaban ku,
sakay en awan ku kaguman a magipun ay
mágkakalatán."

En Kássoli nen Madukás a Ispiritu
(Mt. 12:43-45)

[24] Kinagi pa ni Jesus, "Ni lumuwas en essa
a madukás a ispiritu ten bággi nen essa
a tolay ay máglalebután iyud ten lugar a
kamadiyan, gapu magaryok ti maimangan
na. Ni awan siya ti ketan ay kagiyán na
ten sadili na a, 'Sumoliyák dálla a ruway
ten bilay a ginubwatan ku.' [25] Kássoli na ay
demáttan na en bilay a malinis dán sakay
maayus. [26] Kaya lumuwas siya a ruway a ma-
gakit pa ti pittu a ispiritu a mas mabagsik
pa nan siya, sakay somdáp hidi haud a
mágyan. Kaya, mas dumukás pa ten dati en
kalagayan nen tolay, gapu makpal dán en
madukás a ispiritu a ked dikona."

En Tatarudan a Kasayaan

[27] Dikona pasiyaan a magupos ti Jesus ay
tehud a essa a bábbi a pummákraw ten
katolayan. Kinagi na, "Pinagpala en bábbi
a náng-enak dikomu sakay nangpadikál!"
[28] Peru tummábbig ti Jesus, "Mas pinagpala
en mágsanig sakay sumunud ten upos nen
Diyos!"

Nággid en Tolay hidi ti Himala
(Mt. 12:38-42)

[29] Dinarupodupan nen tolay hidi ti Jesus,
kinagi na, "Madukás a tarud i tolayid nadid
a panahun! Magaryok hidi ti himala, peru
awan ti ipeta a tanda dikodi, maliban ten
tanda a nangyari kánni Jonas. [30] Ni konya
a ti Jonas ay nagin tanda nen Diyos ten
taga-Ninive hidi ay kona labi hud ten Anak
nen Tolay a tanda nen Diyos para ten tolay
hidi nadid a panahun. [31] Ten Aldew nen
Pághatul ay magpatunay kontra ten tolay
hidi nadid en Raina ti Sheba gapu maski
ked siya ten adeyu a banuwan ay umman-
gay padi siya nágsanig ten karunungan ni
Solomon. Peru sikam, ked dán ngani háddi
nadid en mas mataas nan ti Solomon ay
awan kam la maniwala! [32] Ten Aldew nen
Pághatul ay magpatunay kontra ten tolay
hidi nadid a panahun en taga-Ninive hidi
gapu dikona nangaral dikodi ti Jonas ay
nagsisi hidi. Peru kagiyán ku dikomoy
a mas mataas nan ti Jonas en ked háddi
nadid."

En Demlag nen Essa a Tolay
(Mt. 5:15; 6:22-23)

[33] Kinagi bi ni Jesus, "Awan ti magtab
ti simbuwan sakay taklábban na ti timba.
Nan en simbuwan ay idátton ten talaga a
págtupuwan tánni mademlagan en tolay

hidi a sumáddáp ten bilay. [34] En mata ay
pinakasimbu nen tolay ten bággi na. Mara
ni mahusay en mata mu ay mademlagan
en buu mu a bággi. Peru ni maraburab
en mata mu ay madiklámman en buu mu
a bággi. [35] Kaya siguraduwán mu la, bakay
i demlagen a tukoy mu a ked dikomu ay
diklám bali. [36] Ni ked ten demlag en buu
mu a bággi sakay awan ti bahagi a ked ten
kadiklámman ay magdemlag iyád a kumán
a essa a simbuwan a mangdemlag dikomu."

Nagsarantaan ni Jesus en Pariseo hidi sakay en Tagapagtoldu hidi nen Kautusan
(Mt. 23:1-36; Mc. 12:38-40)

[37] Káttapos ni Jesus a nagupos ay inakit
siya nen essa a Pariseo a kuman ten bilay
na. Nákkuyug siya sakay nákpággetnud
dikodi a kinuman. [38] Nagtaka en Pariseo
dikona netan na ti Jesus a kinuman a awan
nagugas ten lima na. [39] Kaya kinagi nen
Panginoon dikona, "Sikam a Pariseo hidi,
ugasan moy en luwas nen tasa sakay peng-
gan, peru ten disalad nen bággi moy ay
putat ti mágkadukás a gamet. [40] Sikam a
mangmang hidi! Awan beman en Diyos
nanglalangid ten disalad ay ten luwas nen
essa a tolay? [41] Iyatád moy pa ten mágkahi-
rap hidi en lasán nen tasa moy sakay
nen penggan moy, tánni magin malinis en
atanan a bagay para dikomoy."

[42] "Kakakagbi kam a Pariseo hidi! Iy-
atád moy en kasapulu a bahagi nen mula-
mula moy hidi a pangrikadu, peru linimon
moy bi en katarungan sakay en págmahal
ten Diyos. Tama a gamitán moy en pu-
rumeru, peru awan moy dapat a limunán
en kaduwwa.

[43] "Kakakagbi kam a Pariseo hidi! Gapu
gugustu moy a mággetnud ten págget-
nudan nen mágkataas hidi a tolay ten sina-
goga, sakay igalang, sakay batiyán ten sen-
tru nen banuwan. [44] Kakakagbi kam gapu
kumán kam a en lábbáng hidi a awan ti
tanda kaya táppakan la nen tolay hidi gapu
awan di mahalata."

[45] Kinagi dikona nen essa a tagapagtoldu
nen Kautusan, "Maistu, ti kinagi muwen
ay pati sikami ay ininsultu mu bi." [46] Kaya
tummábbig ti Jesus, "Sikam a tagapagtoldu
hidi nen Kautusan, kakakagbi kam bi! Gapu
pabáklay moy ten tolay hidi en mágkadággi
hidi a karga, peru maski ni guramát moy
ay awan moy iyarikad para tulungan hidi.
[47] Kakakagbi kam! Gapu mággagamitán kam
ti mágkaganda a páglábbángngan para ten
propeta hidi a binábbunu nen dáddikál moy
hidi tenhud. [48] Gapu ti ginamet moyid a iyud
ay sikam labi i nangpatunayid a ummayun
kam ten ginamet nen ninunu moy hidi,
gapu hidi en nangbunu ten propeta hidi
sakay sikam en nangpaganda ten nánglab-
bángngan dikodi. [49] Iyád mangpatunayid
a tatarudan en kinagi ayun ten Karunun-
gan nen Diyos, 'Mángpaangayák dikodi ti
propeta sakay apostol hidi; en agum ay
bunuwán di sakay en agum ay pahirapan
di. [50] Kaya maparusaan en tolay hidi nadid
a panahun, gapu binunu nen ninunu di
hidi en propeta hidi sapul dikona a linalang
i munduwiday, [51] sapul ten pángbunu ni
Cain kánni Abel hanggan kánni Zacarias a
binunu di ten sállat nen banal a lugar ay ten
altar a págtutudan di ti alay. Kaya gapu ten
ginamet di, en tolay hidi nadid a panahun
ay maparusaan.

[52] "Sikam a tagapagtoldu hidi nen Kautu-
san, kakakagbi kam! Gapu inlihim moy ten
tolay hidi en susi nen kaalaman. Sala moy
dán ngani a sumáddáp ay harangán moy pa
en tolay hidi a masor a sumáddáp."

[53] Kállakad ni Jesus ti lugarid a iyud
ay nagsapul dán a naiyamut dikona en
tagapagtoldu hidi nen Kautusan sakay en
Pariseo hidi. Pirmi di siya a tanungán
tungkul ten sari-sari a bagay, [54] gapu gustu
di siya a madikáp ni tehud siya a kagiyán a
maari di a idahilan tánni mahatulan di siya.

12

Mangilag ten Magkukunwari hidi a Pariseo
(Mt. 10:26-27)

[1] Dikona nagdemáttan en libu-libu a kato-
layan ay mágketáppakan di dán en balang
essa gapu ten kakpal di. Kinagi ni Jesus
ten disepulus na hidi, "Mangilag kam ten
págpaalsa nen Pariseo hidi, gustu kuwid a
kagiyán ay en págkukunwari di. [2] Awan ti
netagu a awan ketan, sakay awan ti sekretu
a awan matukuyan. [3] En kagiyán moy ten
diklám ay masanig ten demlag, sakay en
iyanasas moy ten disalad nen kuwartu ay
masanig ten matolay a lugar."

En Diyos Kantingan Moyid Bakán a Tolay
(Mt. 10:28-31)

4 "Kagiyán ku dikomoy a amigu ku hidi, a
dyan kam manteng ten mágbabonu hidi ta
maari di laid a bunuwán ay en bággi sakay
awan dán hidi ti agum a magamet. 5 Kagiyán
ku dikomoy a en dapat moy a kantingan
ay en Diyos, gapu káttapos na a mangbunu
ay tehud pa siya a kapangyariyan a máng-
angay ten tolay ti impiyerno. Tandaan
moy, en Diyos la en dapat moy a kantingan!
6 "Awan beman, en limma a dignás ay
ilaku la ti duwwa a sentabos? Peru kagiyán
ku dikomoy, maski tunay iyud ti kamuraan
ay awan pabayan nen Diyos maski essa
dikodi. 7 Maski i buuk moyen ay nabilang
na dán a atanan. Kaya dyan kam manteng
gapu mas mahalaga kam ten Diyos nan en
dignás hidi."

En Págkilala kánni Jesus
(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 "Kagiyán ku dikomoy, a ni deyaman
en mangkilala dikoku ten atubengán nen
katolayan ay kilalanán bi nen Anak nen
Tolay ten atubengán nen anghel hidi nen
Diyos. 9 Peru ni deyaman en awan mangk-
ilala dikoku ten atubengán nen katolayan
ay awan ku bi kilalanán ten atubengán nen
anghel hidi nen Diyos.
10 "Ni deya en magupos ti kontra ten Anak
nen Tolay ay mapatawad. Peru en magupos
ti madukás kontra ten Banal a Ispiritu ay
awan mapatawad.
11 Mara ni iyangay di kam ten sinagoga
hidi, oni ten atubengán nen pinunu hidi,
sakay ten tehud hidi a kapangyariyan a
tolay para bistaán, ay dyan kam mabalisa
ni konya moy a dipensaan en sadili moy oni
ánya i itábbig moyid. 12 Gapu ti odasid a iyud
ay itoldu dikomoy nen Banal a Ispiritu ni
ánya i dapat moyid a itábbig."

En Mayaman a Hangal

13 Tehud a essa a lállaki ten katolayan a
nagkagi kánni Jesus ti kona háddi, "Maistu,
kagbiyan pay a iyutus ten kaka ku a iyatád
na dán dikoku en mana ku." 14 Tummábbig
ti Jesus, "Deya beman i nangatáddid dikoku
ti karapatan a magin huwes oni manghati
ten mana moy?" 15 Káttapos ay kinagi ni
Jesus dikodi a atanan, "Mangilag kam ten
atanan a kalasi ni kasakiman; gapu en biyag
nen tolay ay bakán a ten kakpal nen kaya-
manan na." 16 Káttapos ay inyistorya ni
Jesus en essa a talinhaga. Kinagi na, "Tehud
a essa a mayaman a lállaki a tummama ten
uma na. 17 Sakay kinagi na ten sadili na,
'Ánya wád gamitán kuwid? Awanák dán
ti pángdáttonan ti naani kuwidi! 18 Kona
bál háddi i gamitán kuwid! Rukatán ku en
budega ku, sakay mángpatakná ggák ti mas
dikál, sakay idátton ku haud en naani ku
pati en ari-ariyan ku hidi. 19 Káttapos ay
kagiyán ku ten sadili ku a makpalák dán
a kayamanan! Awanák dán kulangán ti
malay a panahun. Mágpakahusayák dálla
ten biyag ku a kuman, uminom, sakay
mágsasayaán!' 20 Peru kinagi nen Diyos
dikona, 'Mangmang! Nadid bi a gibi ay
bawiyán ku dán i biyag muwen. Kándeya
nadid a meangay en atanan a inhanda mu?'
21 Káttapos ay kinagi ni Jesus, "Kona haán
mangyariyid ten mágpapuronán ti kaya-
manan para ten sadili na. Peru pubri siya
ten pangileng nen Diyos."

En Pánnampalataya ten Diyos
(Mt. 6:25-34)

22 Kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi,
"Kaya kagiyán ku dikomoy, a dyan kam ma-
balisa tungkul ten makan a kailangan moy
para mabiyag kam, oni tungkul ten badu a
isulot moy. 23 Gapu mas mahalaga en biyag
nan ten makan, sakay en bággi moy nan ten
badu moy. 24 Isipán moy dálla en wakwak
hidi, awan hidi magmula oni magani, sakay
awan bi hidi ti budega a págtambakan. Peru
ilingán moy maski kona la hidi haud ay
páppakanán hidi nen Diyos. Mas mahalaga
kam nan ten ibun hidi! 25 Deya beman diko-
moy en makapangpaatakdug ten biyag na
maski essa la a odas ten pamamag-itan nen
kákkabalisa na? 26 Ni awan moy makaya a
gamitán i sakona laid haud a bagay ay bakin
kabalisaan moy pa en tungkul ten agum
hidi a bagay? 27 Ilingán moy en bulaklak hidi
ten parang, awan hidi magtarabahu sakay
awan bi hidi maggamet ti badu di. Maski
ni mayaman ti Solomon ay awan palla siya
nakapagbadu ti kaparehu ti ganda nen essa
ten bulaklak hidi ten parang. 28 Ni en la-
mon hidi a biyag nadid, sakay ni ilaw ay
tutudán ay pospusán nen Diyos, sikam pa
beman en awan na pospusán a baduwan?
Tunay ti kabadit en pánnampalataya moy
dikona! 29 Kaya dyan kam la mabalisa ten
pággaryok moy ten makan moy sakay ten
inumán moy. 30 Gapu hidi iyád en bagay

hidi a pappospusán nen tolay hidi a awan
ti pánniwala ten Diyos. Tukoy nen Ama
moy dilanget a kailangan moy hidi iyád a
atanan. 31 Kaya bagu en atanan a bagay
ay pagsikapan moy pa a paghariyan kam
nen Diyos, sakay iyatád na en atanan a
kailangan moy."

En Kayamanan Dilanget
(Mt. 16:2-3)

32 "Dyan kam manteng, sikam a sasangan
a disepulus ku hidi, gapu gugustu a tarud
nen Ama a iyatád dikomoy en kahariyan.
33 Ilaku moy en ari-ariyan moy sakay iy-
atád moy ten pubri hidi en naglakuwan
moy. Ni kona hád i gamitán moyid ay
magkahud kam ti pitaka a awan masisida,
gapu en kayamanan moy ay mapuron di-
langet. Awan ti mágtakaw a makasáddáp
haud sakay awan ti insektu a mangsida.
34 Gapu ni ked hádya en kayamanan moy ay
ked bi haud en pusu moy."

En Alipin hidi a Pirmi a Nakahanda

35 "Pirmi kam a humanda sakay tulos-
tulos moy a paggitángngán en simbuwan
moy. 36 Arigán moy en utusan hidi a magu-
ray ten káddemát nen amu di a gubwat
ten kasalan. Káddemát na sakay magtoktok
ay pagdaka di a mabukasan en pintuwan.
37 Pinagpala en utusan hidi a demáttan a
lukag sakay nakahanda ten káddemát nen
amu di. Kagiyán ku dikomoy, páglewas
na ay paetnudán na hidi ten lamisaan
sakay tulos na hidi a serbiyan a pakanán.
38 Pinagpala hidi ni demáttan na hidi a naka-
handa maski ni dumemát siya ten hating-
gabi dán oni kaldiwan dán. 39 Kagiyán ku
dikomoy, a ni tukoy la nen makákkao ten
bilay en odas a káddemát nen mágtakaw, ay
awan na pabayan a masáddáp en bilay na.
40 Kaya, dapatid ay pirmi kam a nakahanda
gapu dumemát en Anak nen Tolay ten odas
a awan moy tukoy."

En Tapat sakay en Awan Tapat a Utusan
(Mt. 24:45-51)

41 Nagtanung ti Pedro, "Panginoon, ki-
nagi mu beman i talinhagaid a iyád para
dikomi oni para ten atanan?" 42 Tummábbig
en Panginoon, "Deya beman en tapat sakay
marunung a utusan? Deya en katiwala
a pamahalaán nen amu na ten kasabilay
na hidi tánni siya en mangatád ti makan
ten agum hidi a utusan ten tama a odas?
43 Pinagpala utusanid a iyád ni demáttan
siya nen amu na a gággamitán na en atanan
a utus dikona. 44 Kagiyán ku dikomoy, siya
en pagentregaan nen amu na ten atanan
nen ari-ariyan na. 45 Peru ni kagiyán na ten
sadili na a, 'Malay padi bagu magsoli en
amu ku,' kaya sapulan na dán a pahirapan
en kaparehas na hidi a utusan bábbi ay ti
állaki, sakay mágkakanán sakay máglalas-
ingán. 46 Sakay dumemát en amu na ten
aldew a awan na akalaán sakay ten odas a
awan na tukoy. Parusaan siya nen amu na ti
mahigpit sakay ipisan na siya ten tolay hidi
a masássuwayán.
47 "En utusan a makatukoy ni ánya gus-
tuwid nen amu na a gamitán, peru awan na
ginamet ay maparusaan ti mahigpit. 48 Peru
en utusan a awan palla nakatukoy ten gustu
a pagamet nen amu na, magkulang man
siya ten tungkulin na ay maparusaan, peru
awan mahigpit. En inatáddan ti makpal
a bagay ay aryokan bi ti makpal a bagay;
sakay en pinagkatiwalaan ti mas makpal a
bagay ay tehud a sagutin ten mas makpal a
bagay."

Mamágsasena en Sabilay
(Mt. 10:34-36)

49 "Kayaák a ummangay ti munduwiday
ay tánni magtawid ti parusa a kumán a
apoy, gustu ku nakuwan a maggerab dán
iyád. 50 Peru bagu iyud ay kailangan a
magdanasák pa ti dikál a hirap. Mabalisaák
dán hanggan a awan iyád matupad. 51 Ti
palagay moy bemanid kayaák ummangay ti
lutaiday ay tánni mangatád ti kapayapaan?
Kagiyán ku dikomoy, bakán a kapayapaan i
tawid kuwid nan en pamágsasena nen tolay
hidi. 52 Sapul nadid ni tehud a limma a to-
lay ten sabilay ay mamágsasena hidi, tállu
kontra ten duwwa sakay duwwa kontra ten
tállu.
53 En ama ay kontra ten anak na a állaki,
sakay en anak a állaki ay kontra ten
ama na;
en ina ay kontra ten anak na a bábbi,
sakay en anak na a bábbi ay kontra ten
ina na;
sakay en magkatugngan a bábbi ay
magkakontra."

Pakatukuyan ten Tanda hidi
(Mt. 16:2-3)

54 Káttapos ay kinagi ni Jesus ten tolay
hidi, “Ni ketan moy dán a mabagál en
diklám ti sarámman ay kagiyán moy dán a
maguden, kona ngani haud i mangyariyid.
55 Ni magabagat dán ay kagiyán moy a
magsinag dán, sakay kona ngani haud i
mangyariyid. 56 “Sikam a mágwariwari
hidi! Tukoy moy a intendiyán en tanda ti
lutaiday sakay dilanget, bakin awan moy
matukuyan en tanda hidi a mangyari dán
nadid a panahun?”

Mákpagkasundu Kam ten Kadima Moy
(Mt. 5:25-26)

57 Bakin a awan moy tukoy a gamitán en
tama? 58 Ni tehud a masor a mángkasu
dikomu ay sikapán mu a mákpagkasundu
dikona bagu na ka a medimanda. Gapu ni
awan ay bakay pilitán na ka a iyatubeng
ten huwes. Káttapos ay ipapulis ka nen
huwes sakay ipepiresu na ka. 59 Tandaan
mu i kagiyán kuwiday, awan ka makaluwas
ten págpiresuwan hanggan ni awan mu
mabayadan en atanan nen multa mu.”

13

Magsisi Tánni Awan Mepahamak

1 Nadid dummemát en sangan a tolay
sakay imbareta di kánni Jesus a pinabunu
ni Pilato en sangan a taga-Galilea mentras
a magalay hidi ten Diyos. 2 Kinagi ni Je-
sus dikodi, “Nadid gapu beman a konahud
nangyariyid dikodi ay isipán moy dán a mas
makasalanan hidi nan ten agum hidi a taga-
Galilea? 3 Awan! Kagiyán ku dikomoy, a
ni awan kam magsisi ten kasalanan moy
hidi ay mepahamak kam bi a kona dikodi.
4 Tungkul bi ten sapulu ay ti walu a natay
dikona a natáppelan hidi nen malangkaw
a bilay ti Siloe, ti isip moy bemanid ay
mas makasalanan hidi nan ten agum hidi
a mágyan ti Jerusalem? 5 Awan! Kagiyán
ku dikomoy, a ni awan moy pagsisiyan en
atanan a kasalanan moy ay mepahamak
kam bi a kona dikodi.”

En Talinhaga nen Kayu a Igos

6 Káttapos ay inyistorya ni Jesus dikodi
i talinhagaid a iddi, “Tehud a essa a lál-
laki a tehud a mula a kayu a igos ten
kaubasan na. Nadid, dikona panahun dán
nen págbunga na ay angay na inileng ni
tehud dán a bunga, peru awan siya ti ne-
tan. 7 Kaya kinagi na ten págtarabahuwán
na ten kaubasan na, ‘Tálluwák dán a taon
a mágsasoli-soliyán háddi tánni ilingán
ku ni magbunga dán, peru awan bela
magbunga-bunga. Mas mapiyya pa wád
ni pukanán dálla! Gapu makasiwal la ti
agumidi a mula.’ 8 Peru tummábbig en pág-
tarabahuwán na, ‘Dyan ta pala pukanán,
palipasán ta pa en sataon. Kotkotan ku i
lebut ni ponan naen sakay dáttonan ku ti
págpaoya. 9 Mara ni magbunga ti tamuwán-
nidi a taon ay maganda, peru ni awan ay
papukan mu dán!’ ”

Pinagpiyya ni Jesus en Bábbi a Kábbung

10 Nadid, ten Aldew nen Káimang ay nag-
toldu ti Jesus ten sinagoga. 11 Tehud a
bábbi haud a sapulu ay ti walu dán a taon
a tehud a saket gapu tehud a madukás a
ispiritu a summáddáp dikona. Kábbung
siya a tarud sakay awan na dán meolnat
en bággi na. 12 Ten pákketa ni Jesus ten
bábbi ay dinulawan na sakay kinagi na,
“Nagpiyya ka dán, awan ka dán ti saket!”
13 Intupu ni Jesus en lima na ten bábbi, sakay
pagdaka na dán a neolnat en bággi na sakay
nagpuri siya ten Diyos. 14 Peru nagsaranta
en pinunu ten sinagoga gapu nagpapiyya ti
Jesus ten Aldew nen Káimang, kaya kinagi
na ten tolay hidi, “Tehud kitam a ánnám a
aldew a págtarabahu, angay kam háddi ti
aldewid a hidi iyud para pagamot, bakán a
ten Aldew nen Káimang.” 15 Peru tinábbig
siya nen Panginoon, “Sikam a mágwariwari
hidi! Awan beman angen moy iyula en baka
moy oni en asno moy, sakay angen moy
painomán maski ni Aldew nen Káimang?
16 Nadid ked háddi i bábbiyiday a gubwat
ten lahi ni Abraham a pinahirapan siya
ni Satanas ten sapulu ay ti walu a taon,
awan beman dapat la a pagpiyyaán siya
maski ten Aldew nen Káimang?” 17 Gapu ten
intábbig ni Jesus ay napasaniki en atanan
nen kontra hidi dikona, sakay minasaya en
katolayan gapu ten ginamet hidi ni Jesus a
mágkaganda a bagay.

En Talinhaga Tungkul ten Bukál nen Mustasa
(Mt. 13:31-32; Mc. 4:30-32)

18 Káttapos ay kinagi ni Jesus, “Ánya ka-
parehuwid nen pághari nen Diyos? Hádya

ku iyád a iparehu? [19] Kona iyád ten kaba-
ditan a bukál nen mustasa a immula nen
essa a tolay ten uma na. Dummikál iyud
sakay nagin kona ten essa a kayu sakay
naglobunan nen ibun hidi en pinge-pinget
na."

En Talinhaga ten Págpaalsa
(Mt. 13:33)

[20] Kinagi pa ni Jesus, "Ánya i pángpare-
huwan kuwid ten pághari nen Diyos? [21] I
kaparehuwid ni iyád ay kona ten págpaalsa
a inhalu nen essa a bábbi ten tállu a takal ni
arina, kaya ummalsa en buu a namasa."

En Mapiit a Pintuwan
(Mt. 7:13-14, 21-23)

[22] Dikona a ummangay ti Jesus ti
Jerusalem ay nagtoldu siya ten banuwan
hidi sakay ten babaryu a dinamanan
na. [23] Sakay tehud a nagtanung dikona,
"Panginoon, sasangan beman la i ma-
ligtasid?" [24] Kinagi ni Jesus, "Mapiit en
pintuwan a patamu ten kahariyan nen
Diyos, kaya pilitán moy a makasáddáp gapu
makpal pumilitid a somdáp peru awan hidi
makasáddáp."
[25] "Ni insiradu dán nen makábbilay en
pintuwan ay awan na kamon pasáddáp-
pán maski mágtatoktokán kam a mákkek-
agbi, maski pa kagiyán moy a, 'Pangi-
noon, kagbiyan mu kami pay a pasáddáp-
pán.' Peru tábbigán na kam ti kona háddi,
'Awan takam mágkatenggi.' [26] Káttapos
ay kagiyán moy a, 'Kaguman mu kami a
kumman sakay umminom. Sakay nagtoldu
ka bi ten banuwan mi.' [27] Peru tumábbig
siya a ruway, 'Awan takam mágkatenggi!
Adeyuwanák moy, sikam a mággamet hidi
ti madukás!' [28] Mamagsangetan kam sakay
mággaaduyán haud ni ketan moy dán ten
kahariyan nen Diyos de Abraham, Isaac,
ti Jacob sakay en atanan a propeta hidi,
mentras a paadeyuwán na kam. [29] Dumemát
en tolay hidi a magipun-ipun a gubwat ti
sikatan, ti sarámman, ti amiyanan, ti aba-
gatan, sakay angay hidi mákpággatubeng
a kuman ten lamisaan ten kahariyan nen
Diyos. [30] Talaga a tehud a dimudyan a
medipalongu, sakay tehud a dipalongu a
medimudyan."

En Págmahal ni Jesus ti Jerusalem
(Mt. 23:37-39)

[31] Ti odasid a iyud ay tehud a sangan
a Pariseo a ummadeni kánni Jesus sakay
kinagi di, "Lumakad ka dán háddi sakay
umangay ka ti iba a lugar, gustu ka a
pabunu ni Herodes." [32] Tummábbig ti Je-
sus, "Kagiyán moy ti abusadorid a iyán a
tolay a magpalayasák pa ti dimonyo sakay
magpapiyyaák ten tehud hidi a saket nadid
a aldew hanggan ni ilaw, sakay ten katállu
pa a aldew ay tapusán ku gamet kuwiday.
[33] Peru dapat ku a itulos en lakad ku nadid,
ni ilaw sakay puwera ni ilaw, gapu awan
dapat a matay en essa a propeta ten iba a
banuwan, dapatid ay ti Jerusalem la!
[34] "Sikam a taga-Jerusalem hidi, bináb-
bunu moy en propeta hidi, sakay binábbatu
moy en inutusan hidi nen Diyos dikomoy.
Pumensangan takamon a gustu a lákkáp-
pan a kona ten páglákkáp nen manok ten
sepsep na hidi, peru umád kam. [35] Kaya
nadid ay mapabayan dán en Templo moy.
Kagiyán ku dikomoy, a awanák moy dán
keketan a hanggan a awan dumemát en
odas a kagiyán moy a, 'Pagpalaán en mág-
dadedemát ten ngaran nen Panginoon!' "

14

Pinagpiyya ni Jesus en Lállaki a tehud a Lábbig

[1] Nadid ten Aldew nen Káimang ay inim-
bitaan nen essa a pinunu nen Pariseo hidi
ti Jesus a angay kuman ten bilay na, sakay
bábbantayan di en atanan nen ararikad na
haud. [2] Tehud haud a essa a lállaki a um-
madeni kánni Jesus a tehud a lábbig. [3] Kaya
tinanung ni Jesus en Pariseo hidi sakay en
tagapagtoldu hidi nen Kautusan, "Kontra
beman ten Kautusan i magpapiyyaid ten
Aldew nen Káimang oni awan?" [4] Peru awan
hidi ti kákkagi, kaya tinawidan ni Jesus en
tehud a saket, pinagpiyya na sakay pinauli
na dán. [5] Káttapos ay kinagi ni Jesus dikodi,
"Mara ni tehud kam a anak oni baka a
matáknig ten bal-ung, awan beman alapán
moy iyud maski Aldew ni Káimang?" [6] Awan
hidi nakatábbig ten intanung ni Jesus.

Págmataas sakay Págpakababa

[7] Nahalata ni Jesus en agum a bisita ten
bilay nen Pariseo a nagpili hidi ti págget-
nudan di a pang-marangal, kaya kinagi
na dikodi i talinhagaid a iddi. [8] "Mara
ni tehud a mangakit dikomoy ten essa

a kasalan ay dyan moy piliyán en pang-
marangal a pággetnudan ta bakay tehud
hidi a nánghandaan a mas marangal a tolay
nan sikam ten pággetnudan a pinili moy.
9 Gapu mapasaniki kam ni kagiyán nen na-
gakit dikomoy a, 'Kagbiyan pay a paet-
nudán i tolayiday ti pággetnudan muwen.'
Kaya i mangyariyid ay mapasaniki kam
sakay meangay kam ten pang-mababa a
pággetnudan. 10 Magandaid ay mággetnud
kam pa ten pang-mababa a pággetnudan
tánni umadeni en nangimbita dikomoy ay
kagiyán na a, 'Amigu ku, háddi ka a mágget-
nud ti pang-marangalidi a pággetnudan.'
Ni kona haád i mangyariyid ay ketan nen
agum a tolay a marangal kam. 11 Gapu en
magpakataas ay mebaba, sakay en magpak-
ababa ay metaas"

12 Káttapos ay kinagi ni Jesus ten nan-
gakit dikona, "Mara ni maghanda ka ay
dyan ka mangakit ten makapangakit bi
dikomu a kona ten amigu mu hidi, kap-
atkaka mu hidi, kapartidu mu hidi oni en
mágkayaman hidi a kadatigan mu. Gapu
akitán di ka bi ay magantiyan dán en gi-
namet mu. 13 Peru ni maghanda ka ay
akitán mu en kakakagbi hidi a kona ten
pubri hidi, pengkaw, pilay, sakay en burák.
14 Gapu awan hidi ti anggen a mangakit
bi dikomu, kaya magin pinagpala ka gapu
en Diyos manggantiyid dikomu ten aldew
nen kákkabiyag a ruway nen tolay hidi a
matuwid."

En Talinhaga nen Dikál a Handaan
(Mt. 22:1-10)

15 Dikona a nasanig iyád nen essa ten
katubeng de Jesus ay kinagi na, "Pinag-
pala en makaguman a mákpággatubeng ten
handaan ten kahariyan nen Diyos!" 16 Peru
tummábbig ti Jesus, "Tehud a essa a lállaki
a naghanda ti dikál a handaan, sakay mak-
pal en inakit na. 17 Dikona a dummemát
dán en odas nen handaan ay inutusan na
en utusan na hidi. Angay na impekagi
ten inakit na hidi a angay dán hidi haud
gapu nakahanda dán en atanan. 18 Peru
nagdahilan en atanan nen inakit na hidi.
Kinagi nen purumeru, 'Kagiyán mu dálla
dikona a awanák makaangay, gapu naka-
baliyák ti luta, kailangan a angen ku iyud
ilingán.' 19 Sakay kinagi nen essa, 'Gustu ku
nakuwan a umangay peru namaliyák biyay
ti sapulu a baka, kailangan a purbaan ku
hidi tánni matukuyan ku ni maganda hidi a
pagaradu.' 20 Kinagi bi nen essa a, 'Awanák
makaangay gapu biguwák a kasal.' 21 Kaya
nagsoli en utusan sakay imbareta na ten
panginoon na en kinagi nen inakit na hidi.
Káttapos ay nagsaranta en panginoon na,
kinagi na, 'Nay, alistu ka, angay mu ak-
itán en kakakagbi hidi ten buu a banuwan,
akitán mu en pubri hidi, pengkaw, burák
sakay en pilay hidi.' 22 Summunud en utu-
san sakay nagsoli a kinagi na ten panginoon
na a dummemát dán en inakit na hidi.
Peru awan palla naputat en bilay ti tolay.
23 Kaya kinagi nen panginoon ten utusan na,
'Lumuwas ka a ruway, sakay angay ka ten
mas adeyu hidi a lugar, pilitán mu en tolay
hidi a angay háddi tánni maputat i bilay
kuwiday. 24 Kagiyán ku dikomoy, maski
essa ten purumeru ku hidi a inakit ay awan
makaennam ten inhanda ku!' "

En Kássunud ten Panginoon
(Mt. 10:37-38)

25 Nadid, nákkuyug kánni Jesus en kato-
layan hidi kaya ummatubeng siya dikodi
sakay kinagi na, 26 "Awan maari a magin
disepulus ku en deyaman a mangmahal ten
ama ay ten ina na, kabinga na ay ten anak
na hidi, kákkapatkaka na sakay en sadili na
a biyag ti mas higit nan dikoku. 27 Sakay
ni deyaman en awan mangbáklay ten sadili
na a kudus sakay sumunud dikoku ay awan
maari a magin disepulus ku. 28 Ni tehud a
essa dikomoy a magbalak a magpabilay ti
malangkaw a bilay, awan beman umetnud
pa siya sakay kuwentaán na ni sakonya
magastus naid para matukuyan na ni tehud
siya a pilak a pangpatapos na ten ipabilay
na? 29 Bakay ni kákkedátton nen pundasyon
ay hanggan dálla haud. Pagtawaan la iyud
nen atanan a maketa. 30 Kona háddi i
kagiyán diyid, 'Sinapulan ni tolayiday a
magpabilay ti dikál peru awan na labi kaya
a tapusán.' 31 Kona labi iyád ten essa a hari
a tehud a sapulu a libu a sundalu, awan
beman adalán na pa ti mapiyya ni konya
na a kalabanán en essa a hari a tehud a
duwapulu a libu a sundalu? 32 Sakay ni
ketan na a awan na kaya, ay adeyu palla
en kalaban ay mangutus dán siya ti angay
mákpagkasundu dikodi. 33 Kona labi hud,

awan maari a magin disepulus ku en deyaman ni awan na adággan en atanan ten biyag na."

En Matablal a Asen
(Mt. 5:13; Mc. 9:50)

34 "Maganda en asen, peru ni mawan en lasa na, ay konya dán a mapaasen a ruway?
35 Awan dán iyud ti pakinabang maski ten luta, oni maski ten págsapwagan, kaya ibut dálla. Mágsanig en tehud págsanig!"

15

En Nawan a Tupa
(Mt. 18:12-14)

1 Nadid, ten essa a aldew ay en mágsinger hidi ti buwes sakay en makasalanan hidi ay angay nágsanig kánni Jesus. 2 Dikona netan hidi nen Pariseo hidi sakay nen tagapagtoldu hidi nen Kautusan ay namagreklamuwan hidi. Kinagi di, "I tolayid a iyán ay mákpággagum ten makasalanan hidi sakay mákpággatubeng siya a kuman dikodi." 3 Kaya kinagi ni Jesus dikodi en essa a talinhaga.

4 Kinagi na, "Ni en essa dikomoy ay tehud a datos a tupa sakay mawan en essa, ánya i gamitán naid? Awan beman iwarak na en siyam a pulu ay ti siyam ten parang sakay angen na aryokán en nawan a hanggan metan na iyud? 5 Nadid, ni metan na dán iyud ay báklayán na sakay sumoli siya a masaya. 6 Káddemát na ten bilay na ay akitán na en amigu na hidi sakay en kadatigan na hidi. Kagiyán na dikodi a, 'Mákpagsaya kam dikoku, gapu netan ku dán en tupa ku a nawan!' 7 Kagiyán ku dikomoy, a magkahud ti dikál a kasayaan dilanget gapu ten essa a makasalanan a nagsisi nan ten siyam a pulu ay ti siyam a matuwid a awan kailangan a magsisi."

En Nebut a Pilak

8 Kinagi pa ni Jesus, "Ni tehud a sapulu a silber a pilak en essa a bábbi sakay nebut en essa, ánya wád i gamitán naid? Awan beman taban na en simbuwan sakay walisan na en buu a bilay, sakay pakaaryokán na, hanggan metan na? 9 Nadid, pákketa na ay dulawán na en amigu na hidi sakay en kadatigan na hidi, sakay kagiyán na, 'Mákpagsaya kam dikoku gapu netan ku dán en nebut ku a silber a pilak!' 10 Kagiyán ku dikomoy, a kona bi hud en kasayaan nen anghel hidi nen Diyos gapu ten essa a makasalanan a nagsisi.' "

En Nawan a Anak

11 Kinagi pa ni Jesus, "Tehud a essa a tolay a tehud a anak a duwwa a lállaki. 12 Nadid ay kinagi nen dipos, 'Ama ku, iyatád mu dán pay dikoku en mana ku!' Kaya binunong nen ama dikodi en ari-ariyan na hidi.
13 Kállipas nen sangan a aldew ay inlaku nen dipos en mana na. Sakay ummangay siya ten adeyu a lugar, tawid na en atanan a kayamanan na sakay ginasta na haud en pilak na ti awan maganda a kákkabiyag.
14 Nadid, dikona a naubus na dán en pilak na ay nagkahud ti mahigpit a aláp ti lugarid a iyud, hanggan a naghirap siya. 15 Kaya summáddáp siya a utusan ten essa a lállaki a taga haud. Pinaangay na siya ten uma na a magalaga ten babuy na hidi. 16 Nadid gapu ten aláp na dán, sakay awan bi ti mangatád dikona, ay ngari-ngari a mákkan dán siya ten bunga nen kayu a ipáppakan na ten babuy hidi. 17 Kaya naisipan na en ginamet na sakay kinagi na ten sadili na a, 'En utusan hidi nen ama ku ay awan hidi magala-aláp, kompletu hidi ti makan sakay magsusubra pa. Peru sikán ay kedák háddi a matay dán ti aláp!' 18 Soliyák dán ten ama ku, sakay kagiyán ku dikona a, 'Ama ku, nagkasalaák ten Diyos sakay dikomu.
19 Awanák mu dán dapat a dulawán a anak, ibilangák mu dálla a essa ten utusan mu hidi.' 20 Káttaknág na ay lakad na dán a summoli ten ama na.

"Adeyu palla siya ten bilay di ay netanawan dán siya nen ama na, kinagbiyan na siya ti hustu. Kaya gumággenan en ama na a tummagbu dikona sakay kinábkábban na siya sakay inámmuwan na. 21 Káttapos ay kinagi nen anak ten ama na, 'Ama ku, nagkasalaák ten Diyos, sakay dikomu. Awanák mu dán dapat a dulawán a anak!'
22 Peru dinulawan nen ama en utusan na hidi, sakay kinagi na dikodi, 'Alistu kam! Iyangay moy háddi en kagandaan a badu sakay isulot moy dikona. Sulutan moy bi siya ti sangkalan sakay sandalyas.
23 Alapán moy bi en pinatabi ku a baka, sakay bunuwán moy ta kuman kitam sakay magsaya! 24 Gapu kumán dán a natay i anak kuwiday, peru nabiyag a ruway, nawan siya peru netan a ruway.' Kaya nagsaya hidi.

[25] Nadid, en panganay ay awan palla
haud, ked palla siya ten uma di. Ten káuli
na, dikona a adeni dán siya ten bilay di
ay nasanig na en tugtugan sakay sayawan.
[26] Kaya dinulaw na en essa ten utusan di
hidi, sakay tinanung na ni bakin a tehud
a kasayaan ten bilay di. [27] Kinagi nen
utusan dikona, 'Dummemát en wadi mu!
Kaya pinabunu ni ama mu en pinatabi na
a baka, gapu nagsoli en wadi mu a biyag
sakay awan ti saket!' [28] Nagsaranta en pan-
ganay, awan na gustu a somdáp ten bilay di.
Kaya lummuwas en ama na sakay inangon-
angon na siya. [29] Peru kinagi na ten ama
na, 'Ama ku, nagserbiyák dikomu ti makpal
a taon, sakay awan taka sinuway, peru
maski pumensan ay awanák mu inátdenan
ti maski essa la a bul-u a kambing para
pagkasayaanan mi ay ten amigu ku hidi.
[30] Peru nadid a dummemát i anak muwen a
nággagastaán ten kayamanan mu ten pág-
gaibábbi na ay nagbunu mu pa siya ten
pinatabi mu a baka!' [31] Kinagi nen ama na,
'Anak ku, pirmi taka a kaguman, kao mu en
atanan a ari-ariyan ku. [32] Peru dapat kitam
a magkasayaan gapu kuwenta a natay dán
en wadi mu, peru nabiyag a ruway, nawan
peru netan a ruway.' "

16

En Talinhaga Tungkul ten Loku a Katiwala

[1] Káttapos ay kinagi ni Jesus ten disepulus
na hidi, "Tehud a essa a lállaki a maya-
man, impabahala na en ari-ariyan na ten
katiwala na. Tehud a nagpilet dikona a
gággastaán nen katiwala na en ari-ariyan
na hidi. [2] Kaya pinadulaw na siya sakay
tinanung na, 'Ánya ben i nabareta kuwi-
day tungkul dikomu? Iyatád mu dikoku
en listaan nen pinamahalaan mu a ari-
ariyan ku. Sapul nadid ay ibutan taka dán
ten tarabahu mu.' [3] Kinagi nen katiwala
ten sadili na, 'Ánya wád i dapat kuwid a
gamitán gapu ibutanák dán nen amu ku?
Awan ku pa bi tukoy a magtarabahu ti
luta sakay masanikiyák bi a máklimu-limus.
[4] Tukoy ku dán! Kona háddi i gamitán kuwid
tánni maski maibutanák ten tarabahu ku ay
tehudák palla a amigu a mangakit dikoku
ten bilay di!' [5] Kaya dinulaw na en balang
essa a tehud a utang ten amu na. Tinanung
na en purumeru, 'Sakonya i utang muwid
ten amu ku?' [6] Tummábbig siya, 'Datos a
tapayan a langis.' 'Salaid en kasulatan nen
utang mu. Mággetnud ka, alistuwan mu
a isulat gamitán mu dálla a limmapulu.'
[7] Káttapos ay tinanung na bi en kaduwwa,
'Siko, sakonya i utang muwid?' 'Datos a
kostal a trigo,' kagi na. 'Salaid en kasulatan
nen utang mu. Isulat mu a walu a pulu
dálla.' [8] Pinuri nen amu en katiwala na a
madaya gapu ten impeta na a karunungan.
Gapu mas malalaki a maggamet ti paraan
en makamundu hidi a tolay ten biyag di nan
en tolay hidi a maka-diyos."

[9] Káttapos ay kinagi ni Jesus, "Kaya
kagiyán ku dikomoy, gamitán moy en kaya-
manan ni munduwiday ten pággamet ti
maganda ten kaparehu moy a tolay tánni
ni maubus dán iyud ay tanggapán kam
bi ten bilay a awan ti katapusan. [10] En
tolay a maari a pagkatiwalaan ten badit
a bagay ay maari bi a pagkatiwalaan ten
dikál a bagay, sakay en mangdaya ten ba-
dit a bagay ay mangdaya bi ten dikál a
bagay. [11] Gapu ni awan kam mapagkati-
walaan ten kayamanan ti munduwiday, ay
deya i magtiwalaid dikomoy ten tatarudan
a kayamanan? [12] Sakay ni awan kam ma-
pagkatiwalaan ten kayamanan nen agum
a tolay, ay deya i mangatáddid ti talaga a
para dikomoy? [13] Awan maari a sabay a
pagserbiyan nen essa a utusan en duwwa
a amu gapu kaiyamutan na en essa sakay
mahalán na en kaduwwa. Pagserbiyan na
ti tapat en essa sakay en essa ay awan na
pagtapatan. Awan moy maari a pagsabayán
a serbiyan en Diyos sakay en kayamanan."

En Iba pa hidi a Intoldu ni Jesus
(Mt. 11:12-13; 5:31-32; Mc. 10:11-12)

[14] Dikona a nasanig iyud nen Pariseo hidi
en kinagi ni Jesus kaya nagtawaan di gapu
masássorán hidi ti pilak. [15] Peru kinagi ni Je-
sus dikodi, "Magkukunwari kam a matuwid
ten atubengán nen tolay hidi, peru tukoy
nen Diyos en ked ten pusu moy. Gapu en
bagay hidi a pahalagaan nen tolay ay sasala
nen Diyos."

[16] "En Kautusan ni Moises sakay en insu-
lat nen propeta hidi ay tehud la iyád a bisa
hanggan ten panahun ni Juan a Mágbinyag.
Sapul haud ay impangaral dán en Maganda
a Bareta tungkul ten pághari nen Diyos.
Kaya magpumilit en atanan a makaangay

haud. [17] Alistu pa a mawan en langet ay ten
luta, peru maski en sabadit la a bahagi ten
Kautusan nen Diyos ay awan mawanan ti
bisa."
[18] "Ni pinalakad nen lállaki en kabinga na
sakay mákkabinga ti iba ay nagkasala siya
ti pángngalunya. Sakay en mangkabinga bi
ten bábbi a hiniwalayan ay nagkasala bi ti
pángngalunya."

En Mayaman sakay ti Lazaro

[19] Kinagi pa ni Jesus, "Tehud a essa a
mayaman a lállaki a mágbabaduwán ti
mágkamahal sakay sagana ti pagkain a
aldew-aldew. [20] Tehud bi a essa a pubri a
Lazaro en ngaran na, makpal siya a talingu
ten babággi na. Iyáangay di siya ten pin-
tuwan nen bilay nen mayaman. [21] Umasa
ti Lazaro a makakan ten maski mágkera-
grag a mumu ten lamisaan nen mayaman.
Adeniyan siya nen kaasuwan sakay dád-
deldelan di en talingu na hidi. [22] Natay en
pubri sakay inyangay nen anghel hidi ten
páppágyanan ni Abraham dilanget. Natay
bi en mayaman sakay nelábbáng. [23] Mentras
a mágtatiisán en mayaman ten lugar nen
patay hidi, ay natan-aw na ti Lazaro a ked
ten páppágyanan ni Abraham. [24] Kaya pum-
mákraw siya, 'Ama ku a Abraham, kagbiyan
pay a utusan ti Lazaro a ilábláb na i guramát
naen ti dinomen, sakay ipaturug na ti dila
kuwiday tánni malamiganák, gapu mahi-
rapanák dán háddi a tarud ti apoyiday!'
[25] Peru kinagi ni Abraham dikona, 'Anak
ku, alalahanán mu a nagpakasawa ka ten
biyag mu ten dibabew nen luta. Peru ti
Lazaro ay nágtatiisán ti hirap. Nadid ay
masaya dán en biyag na háddi, peru siko
ay ked ka haán a mágdadusaán. [26] Bakán
la a iyán, tehud pa a madsalad a pengpeng
ten pag-itan nen págyanan tam kaya en
ked háddi ay awan makaangay haán, sakay
en ked haán ay awan bi makaangay háddi.'
[27] Kinagi nen mayaman, 'Ni konahud, ama
ku a Abraham, mákkekagbiyák pay dikomu
a paangayán mu ti Lazaro ten bilay nen ama
ku. [28] Tehudák a limma a kákkapatkaka a
lállaki haud, utusan mu siya a angay na hidi
pagkagiyan tánni awan bi hidi meangay ti
lugaridi a pagdusaan ku.' [29] Peru kinagi
ni Abraham dikona, 'Ked dán dikodi en
insulat ni Moises sakay nen propeta hidi.
Saiyud dán i sunudán diyid.' [30] Tummábbig
en mayaman, 'Bakán la a basta konahud,
peru ni umangay dikodi en essa a natay
dán sakay nabiyag a ruway ay magsisi hidi
sakay adággan di en kasalanan di.' [31] Peru
kinagi ni Abraham, 'Ni awan di paniwalaan
en insulat ni Moises sakay nen propeta hidi
ay awan di bi paniwalaan en kagiyán nen
essa a natay a nabiyag a ruway.' "

17

En Dahilan nen Págkasala
(Mt. 18:6-7, 21-22; Mc. 9:42)

[1] Nadid, kinagi ni Jesus ten disepulus
na hidi, "Pirmi a tehud a dahilan para
magkasala en tolay, peru makaánteng en
keangayan nen tolay a magin dahilan nen
págkasala! [2] Magandaid dikona ay báttenan
ti dikál a gilingan a batu en állig na sakay
ibator ditaw a diget, nan ni magin dahilan
nen págkasala ni bábbadit palla iday hidi.
[3] Kaya mangilag kam!
"Ni magkasala dikomu en kapatkaka
mu ay kagiyan mu sakay ni magsisi siya
ay patawadán mu. [4] Ni pumenpittu siya
a nagkasala dikomu ten saldew, sakay
pumenpittu bi a umadeni dikomu a magk-
agi a, 'Magsisiyák dán' ay kailangan a
patawadán mu." [5] Káttapos ay kinagi
nen apostol hidi kánni Jesus, "Panginoon,
dagdagan mu pay en pánnampalataya mi!"
[6] Tummábbig en Panginoon, "Ni kumona
nakuwan dálla ti kadikál nen bukál ni mus-
tasa en pánnampalataya moy ay maari moy
dán a kagiyán ti kayuwen a sikomoro a,
'Mabagut ka haán sakay memula ka ti digi-
tud,' ay sumunud iyád dikomoy."

En Tungkulin nen Utusan

[7] "Ipalagay tam a tehud kam a utusan
a magaradu, oni magula ti tupa. Nadid
kággubwat na ten uma ay kagiyán moy
beman dikona a, 'Karon dán, angay ka dán
kuman?' [8] Awan beman i kagiyán moyid ay,
'Maglewas ka dán sakay paghandaák mu ti
pangapon ku, sakay serbiyanák mu men-
tras a kumanák. Káttapos ku a kuman ay
maari ka dán a kuman.' [9] Kailangan beman a
pasalamatan en utusan gapu ten kássunud
na ten inyutus dikona? [10] Kumán labi iyád
a kona dikomoy, ni magamet moy dán a
atanan a inyutus dikomoy ay iddi i kagiyán
moyid, 'Utusan kami la sakay ginamet mi la
en tungkulin mi.' "

Pinagpiyya ni Jesus en Sapulu a Kinetong

11 Dikona patamu dán ti Jesus ti Jerusalem
ay nagkon siya ten pag-itan ni Samaria
sakay Galilea. 12 Nadid, dikona a adeni
dán siya ten essa a baryu ay tummagbu
en sapulu a kinetong peru awan hidi um-
madeni kánni Jesus. 13 Sakay impákraw
di, "Jesus a Panginoon, kagbiyan mu kami
pay!" 14 Pákketa ni Jesus dikodi ay kinagi na,
"Kammoy dán tulos kamon a magpaileng
ten padi hidi." Mentras a maglakad hidi
ay nagpiyya hidi sakay kinuminis. 15 Dikona
nabati nen essa a nagpiyya dán siya ay
nagsoli a ipáppákraw na a magpuri ten
Diyos. 16 Káttapos ay lummuhud siya ten
atubengán ni Jesus sakay nagpasalamat,
siya ay taga-Samaria. 17 Kinagi ni Jesus,
"Awan beman sapulu kam a nagpiyya?
Hádya dán en siyam? 18 Bakin bakán pa
a Judio i nagsoliyid a nagpuri ten Diyos?"
19 Sakay kinagi ni Jesus dikona, "Tumaknág
ka sakay umuli ka dán! Nagpiyya ka gapu
ten pánnampalataya mu."

En Káddemát nen Kahariyan nen Diyos
(Mt. 24:23-28, 37-41)

20 Tinanung nen Pariseo hidi ti Jesus ni
nikan en pághari nen Diyos ti munduwiday.
Tummábbig ti Jesus, "En sapul nen pághari
nen Diyos ay awan kam ti ketan a tanda.
21 Kaya awan ti mangkagi a nagsapul dán
háddi oni hudi. Gapu i tatarudanid ay
maghari dán en Diyos dikomoy."

22 Káttapos ay kinagi na ten disepulus na
hidi, "Gustuwán moy a ketan en essa ten
aldew hidi nen Anak nen Tolay, peru awan
moy ketan. 23 Tehud a mángkagi dikomoy a,
'Ked siya hudi!' oni 'Ked siya háddi!' Peru
dyan kam umangay sakay dyan maniwala
dikodi. 24 Gapu káddemát nen netakda a
aldew ay dumemát en Anak nen Tolay a
kumán a kilat a magdemlag dilanget. 25 Peru
kailangan a magtággád pa siya ti makpal
a hirap sakay itakwil siya nen tolay hidi
nadid a panahun. 26 En káddemát nen Anak
nen Tolay ti munduwiday ay magkakona
ten nangyari dikona panahun ni Noe. 27 En
tolay hidi tenhud ay mamagkainan, mam-
aginoman sakay mamágkabingaan a hang-
gan dikona a dummemát en aldew a sum-
makay ti Noe ten barku. Dummemát en
dilobyu sakay nágkalimás hidi a atanan.
28 Kona labi hud ten panahun ni Lot, mam-
agkainan en tolay hidi, mamaginoman, ma-
magbaliyan, mamaglakuwan, mamagmu-
laan, sakay mamagbilayan. 29 Peru dikona
a lumakad ti Lot ti Sodoma ay naguden
ti apoy sakay asupre kaya natutud hidi a
atanan. 30 Kona labi hud i mangyariyid
káddemát nen Anak nen Tolay.

31 "Ti aldiwid a iyud, en ked ten atáp
ay dyan dán magabala a umugsad sakay
somdáp ten bilay na a mangalap ten
kasangkapan na hidi. En ked ten uma na
ay dyan dán magabala a umuli. 32 Isipán
moy dálla en nangyari ten kabinga ni Lot.
33 Ni deyaman en magsikap a mángligtas ten
sadili na a biyag ay mawanan ti biyag. Peru
ni deyaman en mawanan ti biyag ay siya
en makapángligtas ten biyag na. 34 Kagiyán
ku dikomoy, a ti gibiyid a iyud ay tehud
a duwwa a tolay a tidug ten essa a katri,
maalap en essa sakay mawarak en essa.
35 Tehud bi a duwwa a bábbi a magkaguman
a maggiling, maalap en essa sakay mawarak
bi en essa. 36 [Tehud bi a duwwa a lállaki a
magtarabahu ten uma di, maalap en essa
sakay mawarak bi en essa."] 37 Nagtanung
en disepulus na hidi, "Hádya iyád a mang-
yari, Panginoon?"

Tummábbig ti Jesus, "Ni hádya a tehud
a bangkay ay ked bi haud a maipun en
wakwak hidi."

18

En Bábbi a Bilu ay ten Huwes

1 Nadid, kinagi ni Jesus ten disepulus na
hidi en essa a talinhaga tánni itoldu na
dikodi a dapat a pirmi hidi a magdasal,
sakay dyan mawanan ti pag-asa. 2 Kinagi ni
Jesus, "Ten essa banuwan, ay tehud a huwes
a awan ti ánteng ten Diyos sakay awan
siya ti igagalang a tolay. 3 Ti banuwanid a
iyud ay tehud a bábbi a bilu. Pirmi siya a
mágsasoli-soliyán ten huwes a mákkekagbi
a pesurug. Kákkagiyán na a, 'Kagbiyan pay
a atáddan ti katarungan i kasu kuwiday.'
4 Nanalay dán a awan pospusán nen huwes
en bilu. Peru dummemát en odas a kinagi
na ten sadili na, 'Maski pa ni awanák ti
ánteng ten Diyos sakay awanák ti igagalang
a tolay, 5 ay mas mapiyya pa ni isurug ku

dálla i biluwiday, gapu pirmiyák na a istor-
buwán bakay maiyamuták pa ti págsasoli-
soli na en.' " 6 Káttapos ay kinagi nen
Panginoon, "Nasanig moy en naisipan nen
madukás a huwes. 7 Iyud pa beman en Diyos
a awan mángsurug dikomoy? Tulungan na
en pinili na a pirmi a mákkekagbi dikona
aldew ay ti gibi. 8 Kagiyán ku dikomoy, a
iyatád na a pagdaka dikodi en katarungan.
Peru ten káddemát a ruway nen Anak nen
Tolay ti munduwiday, ay tehud wád siya a
demáttan a mánnampalataya dikona?"

En Talinhaga Tungkul ten Pariseo sakay ten Mágsinger ti Buwes

9 Nadid, kinagi bi ni Jesus iddi a talinhaga
ten tolay hidi a nagisip a matuwid dán hidi,
peru imemenos di labi en agum a tolay.
10 Kinagi ni Jesus, "Tehud a duwwa a lállaki a
summáddáp ten Templo para magdasal. En
essa ay Pariseo, sakay en essa ay mágsinger
ti buwes. 11 Tummaknág en Pariseo
sakay nagdasal ti kona háddi tungkul ten
sadili na, 'Magpasalamaták dikomu Diyos
ku, gapu awanák kaparehu nen agum a
mágkatakaw, mágdaya, mángngalunya,
oni kona ti lállakiyidi a mágsinger ti
buwes. 12 Pumenduwwaák a magkulásyon ti
sasimba sakay mággikapuwák ten atanan
nen kitaán ku.' 13 Nadid, en mágsinger
ti buwes a mágtaknág ten adeyu ay
awan na maalap a tumangad dilanget,
táttepdagán na en rakaw na, sakay kinagi
na, 'Diyos ku, kagbiyanák mu pay, essaák
a makasalanan!' " 14 "Kagiyán ku dikomoy,
ummuli en mágsinger bi buwes ten bilay
na a napatawad dán en kasalanan na hidi.
Peru en Pariseo ay awan napatawad. Gapu
ni deyaman en magpakataas ay mebaba,
sakay en magpakababa ay metaas."

Pinagpala ni Jesus en Bábbadit a Anak
(Mt. 19:13-15; Mc. 10:13-16)

15 Inyadeni nen sangan a tolay kánni Jesus
en anak di hidi a bábbadit tánni itupu ni
Jesus dikodi en lima na. Dikona a netan
iyud nen disepulus hidi ay nagsarantaan di
en tolay hidi. 16 Peru dinulaw ni Jesus en
anak hidi sakay kinagi na ten disepulus na
hidi, "Pabayan moy i anaken hidi a umadeni
dikoku. Dyan moy hidi sawayán, gapu kona
dikodi i paghariyanid nen Diyos. 17 Tandaan
moy; ni deyaman en awan mangtanggap
ten pághari nen Diyos a kona ten essa a
anak ay awan paghariyan nen Diyos."

En Mayaman a Lállaki
(Mt. 19:16-30; Mc. 10:17-31)

18 Nadid, nagtanung kánni Jesus en
pinunu nen Judio hidi, "Mahusay a maistu
ánya i dapat kuwid a gamitán tánni
mágkahudák ti biyag a awan ti katapusan?"
19 Tummábbig ti Jesus, "Bakin dinulawák
mu a mahusay? Awan ti agum a mahusay
nan en Diyos la! 20 Tukoy mu dán en utus
hidi nen Diyos, 'Dyan ka mangalunya,
dyan ka mamunu, dyan ka magtakaw,
dyan ka magtistigu ti kakabuliyan, sakay
igalang mu en ama mu ay ten ina mu.' "
21 Tummábbig en lállaki, "Sinássunud ku
dán hidi iyán a atanan sapul pa dikona a
anakák." 22 Dikona nasanig iyud ni Jesus
ay kinagi na, "Essa pa a bagay en kulang
dikomu, ilaku mu en atanan a ari-ariyan
mu sakay iyatád mu ten pubri hidi en
naglakuwan mu tánni mágkahud ka ti
kayamanan dilanget. Káttapos ay sumoli ka
sakay mákkuyug ka dikoku." 23 Nalungkut
en lállaki dikona nasanig na iyud gapu
tunay siya ti yaman.

24 Netan ni Jesus a malungkut siya, kaya
kinagi na, "Mahirap a talaga a makasád-
dáp en mayaman ten kahariyan nen Diyos!
25 Mas alistu pa a makasáddáp en kame-
lyo ten ábbut nen digum, nan ten essa a
mayaman a makasáddáp ten kahariyan nen
Diyos." 26 Nagtanung en nakasanig hidi, "Ni
konahud ay deya i maligtasid?" 27 Tinábbig
hidi ni Jesus, "En bagay hidi a awan kaya
gamitán nen tolay ay kaya a gamitán nen
Diyos."

28 Nadid, kinagi ni Pedro, "Ay konya mi
dán? Linakadan mi dán en bilay mi hidi
para mákkuyug dikomu." 29 Kaya kinagi ni
Jesus dikodi, "Tandaan moy kagiyán kuwi-
day, en tolay a manglakad ten bilay na,
kabinga na, kákkapatkaka na, dáddikál na
hidi, oni en anak na hidi alang-alang ten
kahariyan nen Diyos, 30 ay makatanggap
siya ti mas makpal ten biyag nadid, sakay
magkahud siya ti biyag a awan ti katapusan
ten dumemát a panahun."

En Kapentállu a Págkagi ni Jesus ten Kákkatay Na
(Mt. 20:17-19; Mc. 10:32-34)

31 Nadid, imbukud ni Jesus en sapulu ay
ti duwwa a disepulus na, sakay kinagi na
dikodi, “Mágsanig kam, angay kitam nadid
ti Jerusalem sakay haud dán a matupad
en atanan nen insulat nen propeta hidi
tungkul ten Anak nen Tolay. 32 Iyentrega di
siya ten Hentil hidi sakay sestiyán di siya,
insultuwán, sakay loktaban. 33 Bálbággán di
siya, sakay tulos di a bunuwán. Peru ten
katállu a aldew ay mabiyag siya a ruway.”
34 Peru awan ti naintendiyan en sapulu ay
ti duwwa a disepulus ten nasanig di. Awan
di tukoy en kahulugan na, sakay awan di
naintendiyan en kinagi ni Jesus.

Pinagpiyya ni Jesus en Lállaki a Burák
(Mt. 20:29-34; Mc. 10:46-52)

35 Nadid, dikona a adeni dán ti Jesus ti
Jerico ay tehud a essa a lállaki a burák,
mággetnud ten gilid nen dilan a máklimus.
36 Dikona nasanig na a magtalib en mak-
pal a tolay ay intanung na ni ánya iyud.
37 Kinagi di dikona a, “Magtalib ti Jesus a
taga-Nazaret.” 38 Kaya pummákraw siya,
“Jesus, anak ni David! Kagbiyanák mu pay!”
39 Sinaway siya nen tolay hidi a ked ten dipa-
longu, peru inyondug na pa a impákraw a,
“Anak ni David, kagbiyanák mu pay!”
40 Kaya ummimang ti Jesus, sakay inyutus
na a iyangay di dikona en burák. Dikona
a ked dán en burák ay tinanung na siya.
41 “Ánya beman i gustu muwid a gamitán
ku dikomu?” Kinagi na, “Panginoon, gustu
ku nakuwan a maketaák a ruway.” 42 Kinagi
ni Jesus dikona, “Maketa ka dán! Nagpiyya
ka gapu ten pánnampalataya mu.” 43 Ti
odas biyid a iyud ay naketa dán en burák,
sakay tulos siya a ummunonud kánni Jesus
a nágpapuriyán ten Diyos. Dikona a netan
iyud nen tolay hidi ay atanan di ay nagpuri
ten Diyos.

19

Nakilala ni Zaqueo ti Jesus

1 Nadid, summáddáp ti Jesus ti Jerico
sakay naglakad ten banuwan. 2 Tehud haud
a essa a lállaki a mayaman a Zaqueo en
ngaran na. Siya en pinunu nen mágsinger
hidi ti buwes. 3 Nasanig na a dummemát
ti Jesus, sakay gustu na a ketan ni deya
siya. Peru gapu ten kakpal nen tolay ay
awan na ketan gapu marenggád siya a tolay.
4 Kaya nagginan siya a dummipalongu sakay
ummunek ten kayu a sikomoro tánni ketan
na ti Jesus a magtalib haud. 5 Káttapat ni Je-
sus ten sarok nen kayu ay tinangad na siya
sakay kinagi na, “Zaqueo, umugsad ka dán,
alistu ka gapu angayák nadid ten bilay mu.”
6 Kaya nagalistu siya a ummugsad ten kayu,
sakay tunay siya ti saya a nangtanggap
kánni Jesus ten bilay na. 7 Nágganasasan
en atanan nen naketa hidi ten nangyari
sakay kinagi di, “Angay ben siya ten bilay
nen makasalanan?” 8 Nadid, tummaknág ti
Zaqueo sakay kinagi na, “Panginoon, iyatád
ku ten pubri hidi en kalahati nen kaya-
manan ku. Sakay ni deyaman en nadaya ku
ay pumen-áppat ku a bayadan.” 9 Káttapos
ay kinagi ni Jesus, “En kaligtasan ay dum-
memát dán ti bilayid a iddi, gapu tolayid
a iddi ay lahi bi ni Abraham. 10 Ummangay
háddi en Anak nen Tolay tánni aryokán na
en nágketawtaw hidi sakay iligtas na.”

En Talinhaga Tungkul ten Pilak a Gintu
(Mt. 25:14-30)

11 Mentras a mágsanig en tolay hidi, ay
insaysay ni Jesus dikodi en essa pa a tal-
inhaga. Adeni dán ti Jesus ti Jerusalem
sakay akalaid nen tolay hidi ay magsapul
dán en pághari nen Diyos. 12 Kaya kinagi
na, “Tehud a essa a lállaki a mataas en
katungkulan na, ummangay siya ten adeyu
a lugar tánni magin hari haud. Káttapos ay
nagsoli labi siya. 13 Bagu siya a lummakad
ay dinulaw na en sapulu a utusan na, sakay
inátdenan na en balang essa dikodi ti pilak
a gintu. Sakay kinagi na, ‘Inigosyu moy
iyán a hanggan ten kássoli ku.’ 14 Peru
tunay ti iyamut en kabanuwan na hidi,
kaya nangutus hidi ti angay mángkagi ten
kataasan a pinunu nen banuwan a umád
hidi a magin hari di siya.
15 “Peru nagin hari labi siya. Nadid,
kássoli na ay pinadulaw na en atanan nen
utusan a inátdenan na ti pilak a gintu, tánni
matukuyan na ni sakonya i ganansiyaid nen
balang essa. 16 Ummadeni dikona en essa
sakay kinagi na, ‘Panginoon, en pilak mu
a gintu ay nakaganansiya ti sapulu a pilak
a gintu.’ 17 Kinagi nen hari, ‘Mahusay ka
a utusan! Nadid, gapu matapat ka ten in-
yentrega ku a badit a bagay ay pamahalaán
taka ten sapulu a siyudad.’ 18 Ummadeni
en kaduwwa sakay kinagi na, ‘Panginoon,
en pilak mu a gintu ay nakaganansiya ti

limma.’ [19] Sakay kinagi na dikona, ‘Pamahalaán taka ten limma a siyudad.’ [20] Nadid,
ummadeni bi en essa pa a utusan sakay
kinagi na, ‘Panginoon, saránnid en pilak
mu a gintu. Binalutan ku ti panyu sakay
intagu ku. [21] Mantingák biyay bi dikomu
gapu tunay ka ti kahigpitan. Tukoy ku a
alapán mu en bakán mu a kao, sakay aniyán
mu en bakán mu a immula.’ [22] Káttapos ay
kinagi nen hari dikona, ‘Madukás ka a utusan! Hatulan taka ten kinagi mu. Tukoy mu
bál a mahigpiták, sakay kinagi mu dikoku a
alapán ku en bakán ku a kao sakay aniyán
ku en bakán ku a immula. [23] Bakin awan
mu indipositu ten bangku i pilak kuwen?
Tehud nakuwan iyán a ganansiya baguwák
a dummemát’ [24] Káttapos ay kinagi nen hari
ten atanan nen ked hidi haud, ‘Alapán moy
dikona en pilak a gintu. Sakay iyatád moy
ten tehud a sapulu.’ [25] Peru kinagi di, ‘Panginoon, tehud dán siya a sapulu a pilak a
gintu?’ [26] Kagiyán ku dikomoy, a en tehud
dán ay átdenan pa, peru en awan maski en
sabadit a ked dikona ay alapán pa. [27] Kona
bi ten kadima ku hidi a umád dikoku a magin hari di, iyangay moy hidi háddi sakay
bunuwán moy hidi ti atubengán kuwidi!’ ”

En Matagumpay a Kássáddáp ni Jesus ti Jerusalem
(Mt. 21:1-11; Mc. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

[28] Nadid, káttapos na a nagupos ten tolay hidi ay nagrektat dán siya a patamu
ti Jerusalem. [29] Dikona adeni dán siya
ti Betfage sakay ti Betania, ten bukid a
ngángngaranan di a Olibo ay pinágdipalongu na en duwwa na a disepulus. [30] Kinagi
na dikodi, “Kammoy dán, angay kam ti
sumunuden a baryu. Káddemát moy haud
ay ketan moy en essa a bul-u a asno a
umáegut, awan palla iyud nasaka-sakayan.
Okbisán moy sakay iyangay moy háddi.
[31] Ni tehud a magtanung dikomoy ni bakin
okbisán moy ay kagiyán moy a, ‘Kailangan
nen Panginoon.’ ”

[32] Kaya lummakad dán en inutusan na a
duwwa a disepulus sakay netan di ngani en
asno a kinagi ni Jesus. [33] Mentras a okbisán
di en asno ay tinanung hidi nen makákkao,
“Bakin okbisán moy iyán?” [34] Kaya kinagi
di, “Kailangan nen Panginoon.” [35] Inyangay
di kánni Jesus en asno, sakay sinapinan
di ten alikábkáb di, káttapos ay pinasakay
di ti Jesus. [36] Nadid, ten kássakay na a
patamu ti Jerusalem ay inlatag nen tolay
hidi en alikábkáb di hidi ten paglakadan
na. [37] Dikona a adeni dán siya ti Jerusalem,
ten dilan a padagson ten bukid a ngináranan di a Olibo ay nagpákrawan en
atanan nen disepulus na hidi gapu ten saya
di. Sakay nagpuri hidi ten Diyos gapu ten
himala hidi a netan di a ginamet ni Jesus.
[38] Kinagi di, “Pinagpala en hari a mágdadedemát ten ngaran nen Panginoon! Kapayapaan dilanget! Puriyán en Kataasan!”
[39] Nadid, tehud a sasangan a Pariseo a
kaguman ten katolayan, kinagi di, “Maistu,
sawayán mu pay i disepulus muwen hidi.”
[40] Tummábbig ti Jesus, “Kagiyán ku dikomoy, a ni tumahimik hidi ay lumewas i
batuwen hidi a magpákraw.”

Nagsanget ti Jesus Gapu ten Habag Na ti Jerusalem

[41] Nadid, dikona a adeni dán siya ti
Jerusalem sakay dikona natan-aw na en
siyudad ay nagsanget siya. [42] Kinagi na,
“Ni tukoy mu la ni ánya i makapangatáddid
dikomu ti kapayapaan nadid a aldew! Kaya
la ay awan mu iyád ketan nadid. [43] Dumemát
en aldew a magkampu en kadima mu hidi
ti lebut muwen. Palebutan di ka sakay
bantayan ti mahigpit a magdili-dilipot.
[44] Puksaán di ka pati en anak mu hidi, awan
hidi ti ibura-buray, maski en batu hidi ay
awan ti maburay a magkatupu, gapu awan
mu pinospos en odas a káddemát nen Diyos
a mángligtas dikomu.”

En Págmalasakit ni Jesus ten Templo
(Mt. 21:12-17; Mc. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

[45] Káddemát de ti Jesus ti Jerusalem
ay summáddáp siya ten Templo, sakay
pinalakad na en atanan a tolay a maglaku
haud. [46] Kinagi na dikodi, “Nakasulat, ‘En bilay ku ay ngaranan di a bilay a págdasalan.’
Peru ánya i ginamet moyiday? Ginamet
moy a bilay nen mágtakaw hidi.’ ”

[47] Aldew-aldew ay magtoldu ti Jesus ten
Templo. Peru gustu siya a bunuwán nen pinunu hidi nen padi hidi, nen tagapagtoldu
hidi nen Kautusan sakay nen pinunu hidi
nen banuwan. [48] Peru awan hidi ti netan a
paraan ni konya di siya a mabunu gapu en
atanan nen tolay ten banuwan ay mágsanig
ti mapiyya ten atanan nen kákkagiyán na.

20

En Tanung ten Kapangyariyan ni Jesus
(Mt. 21:23-27; Mc. 11:27-33)

1 Nadid, ten essa a aldew ay ked ti
Jesus ten disalad nen Templo, nangaral
siya tungkul ten Maganda a Bareta. Um-
madeni dikona en pinunu hidi nen padi
hidi, en tagapagtoldu hidi nen Kautusan,
sakay en pinunu hidi nen banuwan. 2 Kinagi
di dikona, "Kagiyán mu benid dikomi ni
ánya karapatan muwid a maggamet ti
bagayid a hidi iyád? Deya i nangatáddid
dikomu ti karapatan?" 3 Tummábbig ti
Jesus, "Tanungán takam bi nadid. Kagiyán
moy dikoku, 4 hádya gubwatid nen kapang-
yariyan ni Juan a magbinyag, ten Diyos
beman oni ten tolay?" 5 Nadid, namágguron
hidi sakay kinagi di, "Ni kagiyán tam a,
'Ten Diyos,' ay kagiyán na dikotam a, 'Bakin
awan moy pinaniwalaan ti Juan?' 6 Peru
ni kagiyán tam bi a gubwat ten tolay, ay
batuwán kitam ni tolayen hidi gapu mani-
wala hidi a essa a propeta ti Juan." 7 Kaya
tummábbig hidi, "Awan mi tukoy!"
8 Kaya kinagi ni Jesus dikodi, "Ni konahud
ay awan ku bi kagiyán dikomoy ni hádya i
gubwatid nen karapatan ku a maggamet ti
bagayid a hidi iyád."

En Talinhaga Tungkul ten Katiwala hidi ten Kaubasan
(Mt. 21:33-46; Mc. 12:1-12)

9 Nadid, kinagi ni Jesus i talinhagaid a
iddi ten tolay hidi, "Tehud a essa a tolay a
nagmula ti ubas ten uma na sakay impaba-
hala na iyud ten katiwala na hidi. Káttapos
ay ummangay siya ti adeyu a lugar sakay
nagnalay pa haud. 10 Dikona sákburas dán
ti ubas ay pinaangay na en essa na a alipin
tánni mángngay ten kabunong na a ubas.
Peru pákketa nen katiwala hidi ten alipin
ay binálbág di sakay pinauli di a awan ti
tawid. 11 Kaya nangutus siya a ruway ten
essa na pa a alipin, peru binálbág di bi
siya ti mas mahigpit nan ten dipalongu,
ininsultu di siya sakay pinauli di bi a awan ti
tawid. 12 Nadid, inutusan na en katállu, peru
tinalinguwan di siya sakay pinalakad di.
13 Kinagi nen makákkao ten kaubasan, 'Ánya
wád i dapat kuwid a gamitán? Maganda
wád ni en mahal ku a anak i paangayán
kuwid haud. Siguradu a igalang di siya.'
14 Peru dikona a ketan nen katiwala hidi
en anak nen makákkakao ay namágguron
hidi, kinagi di, 'Iddi i magmanaid, bunuwán
tam siya tánni makao tam en mana na.'
15 Inluwas di siya ten kaubasan, sakay tu-
los di a binunu." Káttapos ay kinagi ni
Jesus, "Ánya wád gamitánnid dikodi nen
makákkao ten kaubasan? 16 "Angay siya
haud tánni bunuwán na en katiwala hidi
ten kaubasan na, sakay iyatád na ten agum
en kaubasan."
Pákkasanig nen tolay hidi ten kinagi ni
Jesus ay kinagi di, "Dyan nakuwan iyud
ipagkaluub nen Diyos!" 17 Inileng hidi ni
Jesus sakay tulos na hidi a tinanung, "Ni
konahud ay ánya kahuluganid nen nakasu-
lat ten kasulatan a kona háddi:

'En batu a inadiyan nen mágbilay hidi
ay siya bali en pinakamahalaga a
pamireng?' * 18 Ni deyaman
en matáknig ti batuwid a iyud ay
maritu-ritu sakay ni deyaman en
matáppugan na ay mapapárset."

Tungkul ten Págbayad ti Buwes
(Mt. 22:15-22; Mc. 12:13-17)

19 Naintendiyan nen tagapagtoldu hidi
nen Kautusan sakay nen pinunu hidi nen
padi hidi a hidi en patamakan ni Jesus
ten talinhaga na. Kaya pinurbaan di siya
a dikáppán ti odasid a iyud, peru nan-
teng hidi ten tolay hidi. 20 Kaya sina-
pulan di siya a manmanan. Nangsuhul
hidi ti sangan a tolay tánni magkukunwari
a magaryok ti katutuhanan. Ginamet di
iyud tánni madikáp di siya ten pág gupos
na tánni tehud hidi a meatubeng a kasu
ten gubernador. 21 Nadid, kinagi nen es-
piyya hidi kánni Jesus, "Maistu, tukoy mi a
tama i kákkagiyán muwen, sakay itáttoldu
muwen. Tukoy mi bi a awan ka manuyu
ten mataas hidi a tolay, nan itoldu mu
en tatarudan a kagustuwan nen Diyos a
gamitán nen tolay hidi. 22 Ánya ti palagay
muwid, tama beman a magbayad kitam ti
buwes ten Emperador ti Roma, oni awan?"
23 Tukoy ni Jesus en madukás a ked ten isip
di, kaya kinagi na dikodi, 24 "Kotam benid
ti pilak a dinaryo. Kándeya a rupa sakay
ngaran i kedid ti pilakidi?"

* 20:17 Pamireng: En adigi ten áppat a kantu nen bilay.

"Ten Emperador ti Roma," kagi di.

25 Kaya kinagi ni Jesus dikodi, "Ni konahud ay iyatád moy ten Emperador en para
ten Emperador. Sakay en para ten Diyos
ay iyatád moy bi ten Diyos." 26 Awan ti
nangyari ten planu di a madikáp ti Jesus ten
pággupos na ten atubengán nen tolay hidi.
Sakay awan hidi ti nakagi gapu nabigla hidi
ten intábbig na.

En Tanung Tungkul ten Kákkabiyag a Ruway
(Mt. 22:23-33; Mc. 12:18-27)

27 Nadid, tehud a sangan a Saduseo a
ummangay kánni Jesus. Hidi iyád en grupu
nen Judio hidi a awan maniwala a mabiyag
a ruway en nágkatay dán a tolay. 28 Kinagi
di, "Maistu, insulat ni Moises ten kautusan
en kona háddi, 'Ni matay en essa a lállaki
a awan hidi ti anak ay ten kabinga na ay
kailangan a pakasalan nen wadi nen lál-
laki en bilu tánni magkahud hidi ti anak
para ten natay.' 29 Nadid, tehud a pittu a
matátkaka a lállaki. Nákkabinga en kaka
peru natay siya a awan ti anak. 30 Káttapos
ay pinakasalan nen wadi na en bilu, peru
natay bi a awan bi ti anak. 31 Kona bi hud en
nangyari ten katállu hanggan ten kapittu.
Naessa-essa a nakabinga nen bábbi en pittu
a matátkaka. Peru nágkatay hidi a atanan a
awan ti anak. 32 Ten katapusan ay natay bi
en bábbi. 33 Nadid, ten kákkabiyag a ruway,
ay deya ten pittu i tenggiyánnid nen bábbi
a kabinga na ta hidi a atanan ay nakabinga
na?"

34 Tinábbig hidi ni Jesus, "Ti biyagid a iddi
ay mákkabinga en tolay hidi. 35 Peru en to-
lay hidi a karapatdapat a mabiyag a ruway
ay awan dán mákkabinga. 36 Kumán dán
hidi a en anghel hidi a awan matay, sakay
anak hidi nen Diyos gapu kabilang hidi ten
nabiyag hidi a ruway. 37 Maski ti Moises ay
pinatunayan na bi a mabiyag a ruway en
nágkatay dán hidi. Gapu ten nangyari a
tungkul ten maggerab a marenggád a kayu,
ay nginaranan na en Panginoon a Diyos
ni Abraham, Diyos ni Isaac sakay Diyos ni
Jacob." 38 Kaya en Diyos ay bakán a Diyos
nen patay hidi, nan Diyos nen biyag hidi,
gapu ten Diyos en atanan a tolay ay biyag."

39 Kinagi nen sangan a tagapagtoldu nen
Kautusan, "Maistu, mahusay en intábbig
mu!" 40 Kaya awan dán ti nangahas a mag-
tanung a ruway.

En Tanung Tungkul ten Cristo
(Mt. 22:41-46; Mc. 12:35-37)

41 Káttapos ay nagtanung ti Jesus dikodi,
"Konya a makagi nen tolay a en Cristo ay
anak ni David? 42 Ti David dán a mismu
nagkagiyid ten Libru nen Kansiyon hidi a,
'Kinagi nen Panginoon ten Panginoon ku,
"Mággetnud ka ti kawanan kuwiday,
43 mentras awan ku mapasuku dikomu
en atanan nen kalaban mu hidi." '
44 Nadid, ti David dán en nangdulaw
ten Cristo a Panginoon, konya a
makagi nen tolay a siya ay anak ni
David?"

En Babala ten Tagapagtoldu hidi nen Kautusan
(Mt. 23:1-36; Mc. 12:38-40)

45 Mentras a mágsanig en tolay hidi kánni
Jesus ay kinagi na ten disepulus na hidi,
46 "Mangilag kam ten tagapagtoldu hidi nen
Kautusan gapu gugustu di a magsulot ti
mágkaganda a badu a malayon tánni ma-
pansin hidi nen katolayan. Sakay gugustu
di bi a igalang hidi. Kona labi hud gugustu
di bi a mággetnud ten pang-marangal a
pággetnudan ten sinagoga hidi sakay ten
handaan hidi. 47 Sássamantalaán di en ari-
ariyan nen bilu hidi, mágdadasalán hidi ti
atakdug peru wari-wari la. Kaya lalu pa a
dumággi en magin parusa di.

21

En Kaluub nen Bábbi a Bilu
(Mc. 12:41-44)

1 Ummileng ti Jesus ten disalad nen Tem-
plo sakay netan na en mágkayaman hidi a
magtábbung ten kaluub di. 2 Netan na bi
en essa a bábbi a bilu a pubri, nángtábbung
siya ti duwwa a sentabos. 3 Kaya kinagi ni
Jesus, "Kagiyán ku dikomoy, a i pubriyen a
bábbi a bilu ay nángtábbung ti mas makpal
nan ten agum hidi. 4 Gapu en intábbung di
ay susubra di la, peru i biluwen a tunay ti
kapubriyan ay inyatád na pa en kasiya-siya
a kabiyagan na."

En Kákkasida nen Templo
(Mt. 24:1-2; Mc. 13:1-2)

5 Nadid, págguronan nen sangan a tolay
en tungkul ten Templo, gapu nadikurásy-
onan ti batu hidi a mágkaganda sakay ten

agum a dikurásyon a inyalay nen tolay hidi
ten Diyos. Kaya kinagi ni Jesus, 6 "Dumemát
en panahun a atanan ni ketan moyen ay
maduray, sakay awan ti maburay a batu a
magkatupu."

En Kahirapan hidi sakay Pággusig a Dumemát
(Mt. 24:3-14; Mc. 13:3-13)

7 Tinanung di ti Jesus, Maistu, nikan iyád
a mangyari? Sakay ánya i senyalid ni
dumemát dán iyád?"
8 Tummábbig ti Jesus, "Mangilag kam
tánni awan kam metawtaw nen deyaman.
Makpal a dumemát a magkagi a hidi en
Cristo. Sakay kagiyán di bi a, 'Dummemát
dán en katapusan ni munduwiday.' Dyan
kam maniwala dikodi. 9 Mara ni makasanig
kam ti gera sakay kaguluwan ay dyan kam
mabalisa. Talaga a mangyari i atananid a
iyád, peru bakán palla iyád en katapusan ni
munduwiday." 10 Kinagi na pa, "Mamaggera
en bansa ti bansa, sakay en kahariyan laban
ti kahariyan. 11 Magkahud ti mágkabegsák
a linug, sák-aláp, sakay ti makeares a saket
ti iba-iba a lugar ti munduwiday. Tehud
bi a lumitaw a makaánteng a bagay, sakay
makataka hidi a senyal a gubwat dilanget.
12 "Peru bagu a mangyari i atananid a
iyád ay padikáp di kam sakay pahirapan.
Imbistigaan di kam ten sinagoga hidi sakay
pepiresu. Iyatubeng di kam a ikasu ten hari
hidi sakay ten gubernador hidi gapu mani-
wala kam dikoku. 13 Iyád dán i pagkakataun
moyid a mángbahagi ten Maganda a Bareta
tungkul dikoku. 14 Begsákkan moy la i isip
moyen. Dyan kam mabalisa ni konya moy a
dipensaan i sadili moyen. 15 Gapu átdenan
takam ti karunungan ten káttábbig moy,
tánni awan dán ti mekagi en kalaban moy
hidi. 16 Itokyon kam nen dáddikál moy
hidi, kákkapatkaka, kapartidu, sakay nen
amigu moy hidi, sakay pabunu di en sangan
dikomoy. 17 Kaiyamutan kam nen atanan
gapu ten págsunud moy dikoku. 18 Peru
awan ti mawan maski essa a waget ti buuk
moyen. 19 Ni magpakatatag kam ay meligtas
moy en biyag moy."

En Kákkarábba ni Jerusalem
(Mt. 24:15-21; Mc. 13:14-19)

20 "Nadid, ni ketan moy a napalebutan
dán ni makpal a sundalu i Jerusalemiday
ay tukoy moy a adeni dán a marábba i
siyudadid a iyád. 21 Kaya dapatid ay gu-
minan dán ten bukid en ked hidi ti Judea,
sakay en ked hidi ten banuwan ay dapat
a lumakad dán hidi haud, sakay dyan dán
umangay ten banuwan en ked hidi ten uma.
22 Gapu iyád dán en aldew hidi a págparusa,
tánni matupad en nakasulat ten Kasula-
tan. 23 Kakakagbi en mabuktet hidi sakay en
magpasusu hidi ti panahunid a iyud! Gapu
dumemát en mahigpit a parusa ti bansaid
a iyád. 24 En agum hidi ay matay ti ispada,
sakay en agum ay dikáppán di hidi a bilang
piresu ten atanan a bansa. Sakupán nen
Hentil hidi en Jerusalem hanggan matapos
en panahun a netakda."

En Káddemát nen Anak nen Tolay
(Mt. 24:29-31; Mc. 13:24-27)

25 "Tehud kam a ketan a tanda ten aldew,
bulan, sakay ten biton hidi. Maligalig en
bansa hidi ti lutaiday, sakay keántingan
hidi gapu ten tánnug nen diget sakay ten
tunay ti káddekál a tagmák. 26 Kaya makpal
a pumatay a tolay gapu ten ánteng di a
mággaisipán ten mangyari ti munduwiday;
gapu mayanág en kapangyariyan hidi di-
langet. 27 Ti panahunid a iyud ay ketan di
en Anak nen Tolay a magdibábbi ten pan-
ganurin a gubwat dilanget, tehud siya a ka-
pangyariyan sakay kaluwalhatian. 28 Nadid,
ni magsapul dán a mangyari i bagayid a hidi
iyád ay dyan kam manteng, magsaya kam
gapu adeni dán a dumemát en kaligtasan
moy."

En Adal a Gubwat ten Kayu a Igos
(Mt. 24:32-35; Mc. 13:28-31)

29 Nadid, kinagi ni Jesus en essa a talin-
haga, "Ilingán moy en kayu a igos sakay
en agum hidi a kayu. 30 Ni magduun dán
hidi iyád ay tukoy moy a adeni dán a
kássinag. 31 Kona labi hud, ni ketan moy
a mangyari dán a atanan i bagayid a hidi
iyád ay matukuyan moy a adeni dán en
panahun a maghari en Diyos. 32 Tandaan
moy, mangyari i atananid a iyád bagu a
matay en atanan nen tolay a biyag nadid.
33 Mawan en langet sakay lutaiday, peru en
upos ku ay manatili a awan ti katapusan."

Mangilag Kam

34 "Mangilag kam a dyan masiyaan
a mágkakanán, máglalasingán, sakay
mágsasayaán sakay dyan kam mabalisa ten
pággaryok moy ten kabiyagan moy. Bakay

bigla a dumemát en Anak nen Tolay a awan
moy maandaman. 35 Gapu dumemát siya ti
lutaiday ten odas a awan asaan nen atanan
a tolay. 36 Kaya pirmi kam a nakahanda
ten atanan a odas. Pirmi moy a idasal a
magkahud kam ti begsák tánni matággád
moy en atanan a hirap a dumemát, sakay
nakahanda kam la a umatubeng ten Anak
nen Tolay."
37 Aldew-aldew ay nagtoldu ti Jesus ten
Templo, peru ti gibi ay angay siya mátdug
ten Bukid nen Olibo hidi. 38 Dimadimang
palla ay angay dán en tolay hidi ten Templo
a mágsanig dikona.

22

En Planu a Pángbunu kánni Jesus
(Mt. 26:1-5; Mc. 14:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Nadid adeni dán a dumemát en Piyesta
nen Tinapay a awan ti Págpaalsa, a kákk-
agiyán di bi a Piyesta nen Aldew nen Pág-
talib. 2 En pinunu hidi nen padi hidi sakay
en tagapagtoldu hidi nen Kautusan ay man-
teng ten tolay hidi, kaya namágguron hidi
ni konya di a pabunu ti Jesus ti sekretu.
3 Káttapos ay sinomdáp ti Satanas kánni Ju-
das a Iscariote, essa ten sapulu ay ti duwwa
a Apostol. 4 Kaya angay nákpágguron ti
Judas ten pinunu hidi nen padi hidi sakay
ten pinunu hidi nen mágbantay hidi ten
Templo ni konya na a metokyon ti Jesus.
5 Nasaya en pinunu hidi sakay nagpangaku
hidi kánni Judas a átdenan di siya ti pilak.
6 Nasor siya, kaya sapul haud ay nagaryok
dán siya ti pagkakataun a metokyon na ti
Jesus ten paraan a awan matukuyan nen
katolayan.

En Pághanda ten Pangapon para ten Piyesta nen Aldew nen Págtalib
(Mt. 26:17-25; Mc. 14:12-21; Jn. 13:21-30)

7 Nadid, dummemát dán en aldew nen
Piyesta nen Tinapay a awan ti Págpaalsa,
sakay aldew nen págbunu ti tupa para ten
Piyesta nen Aldew nen Págtalib. 8 Inutusan
ni Jesus de Pedro ay ti Juan. Kinagi na,
"Kammoy dán, maghanda kam ti pangapon
tam a para ten Piyesta nen Aldew nen
Págtalib." 9 Tinanung di siya, "Hádya i
gustu muwid a paghandaan mi?" 10 Kinagi
ni Jesus, "Angay kam ti Jerusalem. Tehud
kam a matagbu haud a essa a lállaki, tehud
a tawid a binga a tehud a lasán a dinom.
Unonudán moy siya ten bilay a sáddáppan
na. 11 Sakay kagiyán moy ten makákkao
ten bilay, 'Petanung ben nen Maistu mi
ni hádya kan i kuwartuwid a pangapunan
mi káddemát nen Piyesta nen Aldew nen
Págtalib.' 12 Káttapos ay itoldu na dikomoy
en essa a dikál a kuwartu ten disunu a tehud
dán a nakahanda a gamit. Haud kam a
maghanda ti pangapon tam." 13 Lummakad
en apostol hidi sakay netan di en atanan
a kinagi ni Jesus. Kaya inhanda di dán en
pangapon di a para ten Piyesta nen Aldew
nen Págtalib.

En Katapusan a Pángngapon ni Jesus
(Mt. 26:26-30; Mc. 14:22-26; 1 Cor. 11:23-25)

14 Dikona dumemát dán en odas a man-
gapon dán hidi ay nákpággatubeng ti Je-
sus ten apostol na hidi. 15 Káttapos ay ki-
nagi na dikodi, "Gugustu ku a makatubeng
takam a mangapon ti kona hádday a Piyesta
nen Aldew nen Págtalib baguwák a maghi-
rap. 16 Kagiyán ku dikomoy, awanák dán
kuman a ruway ti kona háddi hanggan
awan mangyari en kahulugan ni iyád ten
kahariyan nen Diyos." 17 Inalap ni Jesus
en tasa a tehud a lasán a alak sakay nag-
pasalamat siya ten Diyos. Káttapos ay ki-
nagi na dikodi, "Paghati-hatiyan moy iddi
a inumán. 18 Tandaan moy, sapul nadid ay
awanák dán uminom a ruway ti tábbug ni
ubas mentras a awan palla dumemát en
pághari nen Diyos." 19 Inalap na en tinapay,
sakay nagpasalamat ten Diyos, káttapos ay
tináppeng-táppeng na sakay intagtag na
dikodi. Kinagi na, "Iddi en bággi ku a
neatád para dikomoy. Gamitán moy iyád
bilang pággala-ala moy dikoku." 20 Káttapos
di a kumman ay kona labi hud en ginamet
na, inalap na en tasa sakay kinagi na,
"Saiyád en tanda nen bigu a pákpagka-
sundu nen Diyos ten tolay a pinatunayan
nen digi ku. Mebuhus en digi ku para
dikomoy.
21 Kinagi ni Jesus, "Peru ilingán moy,
katubeng tam háddi nadid en mángtokyon
dikoku. 22 Matay en Anak nen Tolay
ayun ten intakda nen Diyos, peru makaán-
teng en sapitán nen mángtokyon dikoku."
23 Káttapos iyud a masanig nen apostol hidi
ay namagtanungan hidi ni deya dikodi en
mángtokyon kánni Jesus.

En Kataasan

[24] Namagtalu-talu en disepulus hidi ni
deya dikodi tenggiyánnid nen tolay hidi a
kataasan. [25] Kaya kinagi ni Jesus ten disepu-
lus na hidi, "En hari hidi nen Hentil hidi
ay tehud a kapangyariyan ten katolayan a
sakup di, sakay en tehud hidi a kapang-
yariyan ay gustu di a mangaranan a, 'Amigu
nen katolayan.' [26] Peru, bakán a kona haán
i dapat moyid a gamitán. Nan dapatid ay
en kataasan i kababaanid, sakay en pinunu
hidi i dapatid a tagapagserbi. [27] Deya beman
kataasanid, en mággetnud beman a kuman
oni en utusan a maghayin? Awan beman
mas mataasid ay en mággetnud a hayinan?
Sikán ay Panginoon moy peru magserbiyák
dikomoy a kona ten essa a utusan.
[28] "Nanatili kam a kakaguman ku maski
ten pagsubuk hidi a dinanas ku. [29] Ni
konyaák a inátdenan nen Ama ku ti kara-
patan a maghari ay kona labi hud iyatád
ku dikomoy i karapatanid a iyád. [30] Kapisan
takam a kuman sakay uminom ten ka-
hariyan ku. Sakay mággetnud kam ten
trono a mamunu ten sapulu ay ti duwwa a
lahi ni Israel."

Kinagi ni Jesus a Ipamen Siya ni Pedro
(Mt. 26:31-35; Mc. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

[31] Káttapos ay kinagi ni Jesus, "Simon!
Simon! Mágsanig ka! Napakultadan ti
Satanas a purbaan kam a kona ten pánghi-
walay ten lupás ten paray. [32] Peru indasal
taka dán tánni awan humina en pánnam-
palataya mu. Sakay ni sumoli ka dán ten
pánnampalataya mu ay pabegsákkán mu
en kákkapatkaka mu." [33] Kinagi ni Pe-
dro, "Panginoon, nakahandaák a mepiresu
sakay matay a kaguman mu." [34] Peru kinagi
ni Jesus, "Sanigán mu kagiyán kuwiday
Pedro, bagu a magtarakket en manok nadid
a aldew ay pentalluwák mu a ipamen."

En Panahun nen Pagsubuk

[35] Káttapos ay tinanung hidi ni Jesus,
"Dikona inutusan takam a awan ti tawid a
pitaka, hembeg oni sandalyas ay kinulang
kam beman ti ányapaman haán?"
Kinagi di a, "Awan."
[36] Kinagi ni Jesus, "Peru nadid ni tehud
kam a pitaka oni hembeg ay tawidán moy.
Sakay ni deyaman en awan ti ispada ay
dapat a ilaku na en alikábkáb na tánni
tehud siya a pamali ti ispada. [37] Kagiyán ku
dikomoy, a kailangan a matupad dán nadid
en nakasulat ten Kasulatan tungkul dikoku
a, 'Imbilang di siya a essa ten makasalanan
hidi.' " [38] Káttapos ay kinagi nen disepulus
hidi, "Panginoon, tehud dán a duwwa a
ispada." "Tama dán iyán!" kagi ni Jesus.

Nagdasal ti Jesus
(Mt. 26:36-46; Mc. 14:32-42)

[39] Lummakad dán ti Jesus ti Jerusalem
sakay ummangay ten bukid nen Olibo hidi,
kona ten dati na a gággamitán. Nákkuyug
dikona en disepulus na hidi. [40] Dikona a
dumemát dán hidi haud ay kinagi ni Jesus
dikodi, "Magdasal kam tánni awan kam
madaig nen toksu." [41] Káttapos ay um-
madeyu ti Jesus dikodi ti saobasan ti batu
sakay lummuhud siya a nagdasal. [42] Kinagi
na, "Ama, ni maari ay iyadeyu pay dikoku
en tasa nen pághirap. Peru bakán a en
kaluuban ku en masunud nan en kaluuban
mu." [43] [Káttapos ay tehud a essa a anghel a
pummeta dikona a gubwat dilanget sakay
pinabegsák na en isip na. [44] Nadid, gapu
ten subra a hirap a nabati na ten isip na ay
nagdasal siya ti taimtim. Tummákták ten
luta en inet na a kumán a dáddekál a turug
ni digi.]
[45] Dikona a natapos dán siya a magdasal
ay nagsoli siya ten disepulus na hidi, sakay
nedemáttan na hidi a pasiyaan a tidug gapu
ten lungkut di. [46] Kinagi ni Jesus, "Bakin
mágtatidugán kam? Umikat kamon sakay
magdasal kam, tánni awan kam madaig nen
toksu."

En Págdikáp kánni Jesus
(Mt. 26:47-56; Mc. 14:43-50; Jn. 18:3-11)

[47] Nadid, dikona pasiyaan palla a magupos
ti Jesus ay tehud a dummemát a makpal
a tolay. Ti Judas en nánggiya dikodi, essa
siya ten sapulu ay ti duwwa. Ummadeni
siya kánni Jesus tánni ámmuwan na siya.
[48] Peru kinagi ni Jesus dikona, "Judas, ámmu
beman iyád nen pángtokyon mu dikoku?"
[49] Nadid, dikona netan iyád nen disepulus
hidi ay kinagi di, "Panginoon, tigpasán mi
dán beman hidi!" [50] Pagdaka a tinigpas nen
essa a disepulus en kawanan a bángbáng
nen utusan nen kapunuwan nen padi hidi.
[51] Peru kinagi ni Jesus, "Tama dán iyán!"
Tinawidan na en bángbáng nen utusan
kaya nagpiyya.
[52] Káttapos ay kinagi ni Jesus ten pin-
unu hidi nen padi hidi, ten pinunu hidi

nen mágbantay hidi ten Templo, sakay ten
pinunu hidi nen banuwan a dummemát a
mangdikáp dikona, "Bakin? Madukassák
beman a tolay kaya kailangan pa a angay
kam háddi a te manga armas a ispada sakay
garoti? 53 Aldew-aldew ay magtolduwák
ten Templo sakay ked kam bi haud, peru
awanák moy dinikáp. Peru nadid ay odas
moy dán sakay nen kapangyariyan nen
kadiklámman a maghari."

Impamen ni Pedro ti Jesus
(Mt. 26:57-58, 69-75; Mc. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

54 Káttapos ay dinikáp di ngani ti Jesus
sakay inyangay di ten bilay nen kapunuwan
nen padi hidi. Ummunonud ti Pedro dikodi
peru adeyu la siya. 55 Nadid, nagnamu hidi
ten ditángnga nen laguwerta sakay nágget-
nud hidi ten palebut nen apoy, sakay angay
nákpággetnud ti Pedro dikodi. 56 Dikona
netan siya nen essa a bábbi a utusan ay
minámmalas na siya ti hustu. Sakay kinagi
na, "Kaguman bi ni Jesus i tolayid a iddi!"
57 Peru impamen ni Pedro, kinagi na ten
bábbi, "Awan! Awan ku siya matenggi."
58 Mamaya-maya ay tehud a essa a lállaki
a nakatenggi kánni Pedro, kaya kinagi na,
"Awan beman essa ka bi ten kakagumanan
na hidi?" Peru tummábbig ti Pedro,

'Awan, nagkamali kam.' "

59 Nadid, kállipas nen manga essa a odas
ay impilit a kinagi nen essa a tolay, "Talaga
a kaguman ni Jesus i tolayid a iyán gapu
essa bi siya a taga-Galilea." 60 Peru tum-
mábbig ti Pedro, "Awan ku tukoy i kákkagi-
kagiyán muwen!" Pasiyaan palla siya a
magupos ay bigla a nagtarakket en manok.
61 Sinulig nen Panginoon ti Pedro sakay
ináeleng na siya. Naisip nadid ni Pedro
en kinagi ni Jesus a, 'Bagu a magtarakket
en manok nadid a aldew ay pentálluwák
mu a ipamen.' 62 Lummuwas ti Pedro sakay
nágsasangitán ti hustu.

Sinesti Di sakay Binálbág Di ti Jesus
(Mt. 26:67-68; Mc. 14:65)

63 Nadid, sinesti sakay binálbág nen mag-
bantay hidi ti Jesus. 64 Pinángngássan di siya
sakay tinanung di, "Nay! Tukuyan benid ni
deya i nangsuntukid dikomu." 65 Makpal pa
hidi a kinákkagi a págsesti dikona.

Inyatubeng Di ti Jesus ten Sanedrin
(Mt. 26:59-66; Mc. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

66 Nadid, ten dimadimang ay nagipun-
ipun en Sanedrin kabilang háddi en pinunu
hidi nen banuwan, en pinunu hidi nen
padi hidi, sakay en tagapagtoldu hidi nen
Kautusan. Inyatubeng di ti Jesus dikodi
sakay tinanung di. 67 Kinagi di, "Kagiyán mu
dikomi, siko beman en Cristo?"

Tummábbig ti Jesus, "Maski ni kagiyán
ku dikomoy ay awan kam labi maniwala.
68 Ni tanungán takam bi ay awan kam bi
tumábbig. 69 Peru kagiyán ku dikomoy, a sa-
pul nadid ay mággetnud en Anak nen Tolay
ten kawanan a trono nen Makapangyariyan
a Diyos." 70 Nagtanung hidi a atanan, "Gustu
muwid a kagiyán ay siko en Anak nen
Diyos?"

Tummábbig siya, "Sikamon i nangk-
agiyid."

71 Káttapos ay kinagi di, "Ánya pa beman
i kailangan tamid a pangpatunay? Nasanig
tamon a mismu en atanan a kinákkagi na."

23

Inyatubeng Di ti Jesus kánni Pilato
(Mt. 27:1-2; 11:14; Mc. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Tummaknág en buu a Sanedrin
sakay inyangay di ti Jesus kánni Pilato.
2 Káddemát di kánni Pilato ay sinapulan
di siya a bintangán. Kinagi di, "Nadikáp mi
i tolayidi a magsulsul ten kabanuwan mi
hidi a magribeldi. Kinagiyan na hidi a dyan
hidi magbayad ti buwes ten Emperador,
sakay kinagi na bi a siya en Cristo, a siya
ay hari." 3 Káttapos ay tinanung ni Pilato ti
Jesus, "Siko beman en hari nen Judio hidi?"

"Siko dán nangkagiyen," kagi ni Jesus.
4 Kaya kinagi ni Pilato ten pinunu hidi nen
padi hidi sakay ten katolayan, "Awanák ti
ketan a kasalanan ni tolayid a iddi." 5 Peru
impilit di a kinagi a, "Gapu ten págtoldu na
ay inggiyya na a manggulu en tolay hidi ti
buu a Judea. Nagsapul siya ti Galilea sakay
hanggan dán háddi."

Inyatubeng Di ti Jesus kánni Herodes

6 Dikona nasanig iyud ni Pilato ay inta-
nung na ni taga-Galilea ti Jesus. 7 Sakay
dikona natukuyan na a gubwat ti Jesus ten
lugar a sakup ni Herodes ay impeangay
siya ni Pilato kánni Herodes. Tama bi a
ti panahunid a iyud ay ked ti Herodes ti

Jerusalem. [8] Tunay en saya ni Herodes
dikona a netan na ti Jesus, gapu mak-
pal dán siya a nabareta tungkul dikona
sakay nanalay na dán siya a gustu a ketan.
Inasaan ni Herodes a ketan na ti Jesus a
maggamet ti himala. [9] Kaya nágtatanungán
siya kánni Jesus, peru awan na siya tinatáb-
big. [10] Ked haud en pinunu hidi nen padi
hidi sakay en tagapagtoldu hidi nen Kau-
tusan, awan di imangan a bábbintangán ti
Jesus. [11] Káttapos ay sinesti siya ni Herodes
pati nen sundalu na hidi sakay ininsultu
di siya. Binaduwan di siya ti mamahalin
a damit, káttapos ay pinasoli di siya kánni
Pilato. [12] Sapul ti aldiwid a iyud ay nagin
magamigu dán de Herodes ay ti Pilato a dati
a magkadima.

Nahatulan a Matay ti Jesus
(Mt. 27:15-26; Mc. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

[13] Nadid, pinadulaw ni Pilato en pinunu
hidi nen padi hidi, en pinunu hidi nen
banuwan sakay en katolayan. [14] Káttapos
ay kinagi na dikodi, "Ingkasu moy dikoku
i tolayid a iddi ten kasalanan a pággiyya
ten tolay hidi a manggulu. Peru nasanig
moy dikona a imbistigaan ku siya sakay
natukuyan ku a awan tatarudan en bin-
tang moy hidi dikona. [15] Kona bi hud ti
Herodes, awan siya ti netan a kasalanan ni
Jesus kaya impesoli na siya háddi. Awan
siya dapat a bunuwán gapu awan siya ti
kasalanan. [16] Kaya pabálbág ku siya sakay
paluwasán." [17] Kinagi na iyád gapu ugali di
dán a kada aldew nen Piyesta nen Aldew
nen Págtalib ay kailangan a mángpaluwas
en gubernador ti essa a piresu para dikodi.
[18] Peru sabay-sabay a impákraw nen atanan
a tolay a, "Bunuwán i tolayid a iyán! Sakay
palayaán mu ti Barrabas!" [19] Nepiresu ti
Barrabas gapu ten pággiyya na ten págri-
beldi ten banuwan sakay pámmunu.

[20] Nadid, nagupos a ruway ti Pilato dikodi
gapu gustu na a palayaán ti Jesus. [21] Peru
impákraw nen katolayan a, "Ipaku siya ten
kudus! Ipaku siya ten kudus!" [22] Káttapos ay
pentállu a kinagi ni Pilato dikodi a, "Bakin?
Ánya beman i ginamet naid a madukás?
Awan ti dahilan para pabunu ku siya. Kaya
pabálbág ku dálla siya sakay paluwasán."

[23] Peru lalu di a impáppákraw a kailangan
a ipaku ti Jesus ten kudus. Sakay nagtagum-
pay en ipáppákraw di. [24] Kaya nagdisisyon ti
Pilato a pagustuwan na en kagustuwan nen
tolay hidi. [25] Pinaluwas ni Pilato en tolay
a nepiresu a namunu sakay nagsapulan ni
kaguluwan. Káttapos ay inyatád ni Pilato
ti Jesus dikodi tánni magamet di dikona en
gustu di.

Impaku ti Jesus ten Kudus
(Mt. 27:32-44; Mc. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

[26] Nadid, ti Jesus ay tinawid nen sundalu
hidi. Mentras a maglakad hidi ay natagbu
di ti Simon a taga-Cirene a gubwat ti baryu,
pinilit di a pinabáklay dikona en kudus
sakay pinaunonud di kánni Jesus. [27] Makpal
a tolay en umunonud kánni Jesus, kaguman
bi en sangan a bábbi a mamagsangetan
sakay malungkut gapu ten habag di dikona.
[28] Peru sinulig hidi ni Jesus sakay kinagi na,
"Sikam a bábbi hidi ti Jerusalem, dyanák
moy sangitan, dapat moyid a sangitan ay
i sadili moyen sakay en anak moy hidi.
[29] Gapu dumemát en aldew a kagiyán nen
tolay hidi a, 'Pinagpala en baug hidi, en
awan hidi nagbuktet sakay en awan hidi
nagpasusu!' [30] Iyud bi en panahun a kagiyán
nen tolay hidi ten bukid hidi a, 'Taporan
moy kami!' sakay ten marenggád hidi a
bukid, 'Itagu moy kami!' [31] Gapu ni kona
haád en gamitán ten sariwa a kayu, ay ánya
wád i mangyariyid ni mamadi dán?

[32] Nadid, tehud bi a tinawid en sun-
dalu hidi a duwwa a tolay a mágbabonu,
para bunuwán di bi a kasabay ni Jesus.
[33] Káddemát di ten lugar a nginaranan di a
Bungu ay impaku di dán ti Jesus ten kudus.
Sakay impaku di bi en duwwa a tolay a
mágbabonu, essa ten danág ten kawanan,
sakay essa bi ten danág ten kawiri. [34] Kinagi
ni Jesus, "Ama, patawadán mu hidi gapu
awan di tukoy i gagamitán diyen.'

Nagbunutan en sundalu hidi tánni
matukuyan di ni hádya ten badu hidi
ni Jesus en meangay ten balang essa
dikodi. [35] Nágtaknág en tolay hidi haud a
mágggeleng; mentras a en pinunu hidi nen
banuwan ay mágsasestiyán dikona. Kinagi
di, "Inligtas na en agum, nadid, ni talaga a
siya en Cristo a pinili nen Diyos ay bakin
awan na iligtas i sadili naen?" [36] Sinesti bi
siya nen sundalu hidi. Ummadeni dikona
en essa a sundalu sakay painomán na siya
ti maapsot a alak. [37] Sakay kinagi di, "Ni siko

en hari nen Judio hidi ay iligtas mu i sadili
muwen!"
[38] Insulat di ten áoluwan na en, "Iddi en
hari nen Judio hidi." [39] Ininsultu siya nen
essa a mágbabonu a impaku di bi ten kudus.
Kinagi na, "Awan beman siko en Cristo?
Iligtas mu i sadili muwen, pati sikami!"
[40] Peru nagkagiyan siya nen kaguman na,
"Awan ka la manteng ten Diyos? Parehu
kitam la a tállu a pinarusaan! [41] Dapat
la a parusaan di kita a duwwa gapu ten
mágkadukás a ginánggamet ta, peru i tolayid
a iyán ay awan ti ginamet a ányaman a
madukás." [42] Sakay kinagi na kánni Jesus,
"Alalahanánnák mu pay, Jesus, ni maghari
ka dán." [43] Tummábbig ti Jesus, "Kagiyán ku
dikomu, ti aldew biyid a iyád ay kuyugán
taka ti Paraiso."

En Kákkatay ni Jesus
(Mt. 27:45-56; Mc. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

[44-45] Dikona a tanghali dán ay nagdiklám
i buuwid a luta hanggan ten alas tres
ten apon. Sakay napisad en ditángnga
nen kortina ten kadisaladan nen Templo.
[46] Káttapos ay pummákraw ti Jesus, "Ama,
iyentrega ku dán dikomu ispiritu kuwidi."
Káttapos na a kinagi iyud ay nabágsutan
dán siya ti angás. [47] Dikona a netan nen kap-
itan nen sundalu hidi en nangyari ay nag-
puri siya ten Diyos. Kinagi na, "Tatarudan
ngani a matuwid i tolayid a iddi!" [48] Makpal
en katolayan a naipun a mágggeleng haud,
ummuli hidi a tunay en lungkut di gapu
ten netan di a nangyari. [49] En atanan nen
kákkagumanán hidi ni Jesus ay ked hidi
haud a mágtaknág ten adeyu, pati en bábbi
hidi a ummunonud dikona sapul ti Galilea.
Netan di en atanan nen nangyari haud.

Inlábbáng Di ti Jesus
(Mt. 27:57-61; Mc. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

[50-51] Tehud a essa a lállaki a Jose en ngaran
na, taga-Arimatea a essa a banuwan ti
Judea. Mabait siya sakay matuwid a tolay,
essa siya ten tolay hidi a maguray ten kád-
demát nen pághari nen Diyos. Sakay maski
kaguman siya ten Sanedrin ay awan siya
ummayun ten madukás a ginamet di kánni
Jesus. [52] Ummangay siya kánni Pilato sakay
inagid na en bangkay ni Jesus. [53] Indibábbi
na en bangkay, sakay binalutan na ti tela a
lino. Káttapos ay inyangay na ten pág-
lábbángngan a kumán a kuweba a batu, a awan
palla nagamit. [54] Ti aldiwid a iyud ay Aldew
nen Pághanda di gapu magsapul dán en
Aldew nen Káimang.
[55] Nákkuyug kánni Jose en bábbi hidi
a nákkuyug kánni Jesus sapul ti Galilea,
kaya netan di en pág-
lábbángngan sakay
en kákkedátton nen bangkay na haud.
[56] Káttapos ay ummuli hidi sakay tulos hidi a
naghanda ti págpasárrub sakay mira a idát-
ton di ten bangkay ni Jesus. Ten káddemát
nen Aldew nen Káimang ay ummimang hidi
gapu iyud utus nen Kautusan.

24

En Kákkabiyag a Ruway ni Jesus
(Mt. 28:1-10; Mc. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

[1] Nadid, págdemlag palla ten Simba ay
ummangay dán en bábbi hidi ten nánglab-
bángngan di kánni Jesus, tawid di en pág-
pasárrub a inhanda di. [2] Káddemát di
haud ay netan di a negulung dán en batu
a sumássiradu ten pág-
lábbángngan. [3] Peru
dikona a summáddáp hidi haud ay awan
dán en bangkay nen Panginoon a Jesus.
[4] Nadid mentras a isipán di ni bakin kon-
ahud en nangyari ay tehud a bigla a pum-
meta a duwwa a lállaki a makasili en badu
di. [5] Tunay en ánteng di kaya lummuhud
hidi. Kinagi nen lállaki hidi dikodi, "Bakin
aryokán moy en biyag ten lugar nen patay
hidi? [6] Awan háddi ti Jesus, nabiyag dán siya
a ruway! Nalimunan moy dán beman en
kinagi na dikomoy dikona a ked palla siya
ti Galilea? [7] Awan beman kinagi na a, 'En
Anak nen Tolay ay kailangan a itokyon ten
makasalanan hidi sakay ipaku ten kudus,
peru mabiyag siya a ruway ten katállu a
aldew?' " [8] Nadid, naisip nen bábbi hidi
en kinagi hidi ni Jesus tenhud. [9] Kaya
nagsoli hidi gubwat ten pág-
lábbángngan
sakay angay di imbareta en atanan nen
nangyari ten sapulu ay ti essa a apostol
sakay ten agum pa a kakagumanan di. [10] En
bábbi hidi ay de Maria Magdalena, ti Juana,
sakay ti Maria a ina ni Santiago, sakay en
agum pa hidi a kaguman di a bábbi en
nagbareta ten apostol hidi. [11] Peru awan
naniwala en apostol hidi gapu isip diyid ay
binubuu la iyud nen bábbi hidi. [12] Peru tum-
maknág ti Pedro sakay nagginan a patamu
ten nánglábbángngan di kánni Jesus. Kád-
demát na ten lábbáng ay dummukug siya a

summedip ten disalad. Awan siya ti netan,
basta en damit a lino. Kaya ummuli siya a
mágga isipán ten nangyari.

En Nangyari ten Duwwa a Naglakad Ti Emaus
(Mc. 16:12-13)

13 Ti aldewid a iyud ay naglakad en duwwa
a disepulus ni Jesus, patamu ten baryu a
nginaranan di a Emaus, manga sapulu ay ti
essa a kilumetru en kadeyu na ti Jerusalem.
14 Mágguron hidi a duwwa tungkul ten
atanan a nangyari. 15 Nadid, mentras a
mágguron hidi ay ummadeni ti Jesus dikodi
sakay náksabay. 16 Netan di siya peru awan
di siya natenggi. 17 Tinanung hidi ni Jesus,
"Ánya ben i págguronan moyen?"
Ummimang hidi ten páglakad di,
sakay malungkut a tarud en rupa di.
18 Tummábbig en essa dikodi a Cleopas
en ngaran na, "Siko wád la i dayuwid ti
Jerusalem a awan nakabareta ten nangyari
hidi haud ti nakalipasudi a sangan a aldew."
19 Kinagi ni Jesus, "Ánya beman nangyariyid
haud?" Tummábbig hidi, "En tungkul ten
nangyari hidi kánni Jesus a taga-Nazaret.
Essa siya a propeta a makapangyariyan ten
upos sakay gamet maski ten atubengán
nen Diyos sakay nen tolay hidi. 20 Peru
dinikáp siya nen pinunu hidi nen padi mi
hidi, sakay nen pinunu hidi nen banuwan
para mahatulan a matay, sakay impaku
di siya ten kudus. 21 Siya pa beman i
asaan miyid a mángligtas ti Israel. Sakay
bakán la a iyán, katállu dán nadid a aldew
sapul dikona a nangyari iyud. 22 Naráknid
kami ten imbareta nen sangan a bábbi
a kakagumanan mi. Págdemlag palla ay
ummangay hidi bummisita ten lábbáng ni
Jesus. 23 Peru awan di netan en bangkay na
haud. Nagsoli hidi sakay kinagi di a tehud
hidi a netan a pangitain a tehud a duwwa
a anghel a nagkagi dikodi a biyag ti Jesus.
24 Kaya angay inileng nen agum mi hidi a
kakagumanan en lábbáng na sakay kinagi
di a tatarudan en kinagi nen bábbi hidi,
peru awan di netan ti Jesus."
25 Kinagi ni Jesus dikodi, "Ánya kam dán
ben ti alay a makaintendi! Bakin awan
moy paniwalaan en atanan nen kinagi nen
propeta hidi 26 a kailangan a magtággád ti
hirap en Cristo, bagu siya umangay ten
marangal a páppágyanan na?" 27 Káttapos
ay impaliwanag ni Jesus dikodi en atanan
nen nakasulat ten Kasulatan a tungkul
dikona, sinapulan na ten libru hidi ni Moi-
ses hanggan ten insulat nen propeta hidi.
28 Nadid, dikona a adeni dán hidi ten
baryu a tamuwan nen duwwa a disepulus,
ti Jesus ay kumán a magtulos ten lakad
na a tamu ti mas adeyu a lugar. 29 Peru
pinugád di siya a kagi di, "Máktulos ka
dálla háddi dikomi, gapu sumarám dán i
aldiwen sakay mágdadidiklám dán." Kaya
náktulos ti Jesus dikodi. 30 Dikona katubeng
di dán siya a kuman ay inalap na en tinapay,
sakay nagpasalamat ten Diyos. Káttapos
ay tináppeng-táppeng na sakay inyatád na
dikodi. 31 Sakay nabukasan en pangileng di
sakay natenggi di ti Jesus, peru bigla dán
siya a nawan. 32 Kinagi di, "Kaya bali a
tunay ti saya en bábbatiyán ta mentras a
mákpágguron siya dikota ten dilan sakay
impaliwanag na dikota en nakasulat ten
Kasulatan."
33 Tummaknág hidi a pagdaka sakay nag-
soli hidi ti Jerusalem. Dinemáttan di a
naipun en sapulu ay ti essa a apostol sakay
en agum pa hidi a kakagumanan di. 34 Kinagi
di ten duwwa, "Tatarudan a nabiyag en
Panginoon, pummeta siya kánni Simon!"
35 Káttapos ay inyistorya bi nen duwwa a
disepulus en nangyari ten dilan, sakay ni
konya di a natenggi en Panginoon dikona
a táppeng-táppengán na en tinapay.

Pummeta ti Jesus ten Disepulus Na hidi
(Mt. 28:16-20; Mc. 16:14-18; Jn. 20:19-23; Gamet 1:6-8)

36 Nadid, mentras a págguronan di en
nangyari ay bigla a lummitaw ti Jesus a
tummaknág ten ditángnga di, sakay kinagi
na dikodi, "Mágkahud kam ti kapayapaan!"
37 Naráknid en disepulus hidi sakay neántin-
gan hidi gapu inisip di a anitu en netan
di. 38 Peru kinagi ni Jesus dikodi, "Bakin
manteng kam? Sakay bakin magduda kam?
39 Ilingán moy i lima kuwiday sakay i básset
kuwiday, sikán dán ngani iddi. Tawidanák
moy sakay pakailingánnák moy. Awan ti
pilas sakay tulang en anitu, peru sikán ay
tehud a kona ti ketan moyidi. 40 Káttapos na
a kinagi iyád ay impeta na dikodi en lima
na sakay en básset na. 41 Nagtaka hidi ti
hustu sakay tunay hidi ti saya. Peru awan
palla hidi makapaniwala, kaya tinanung

hidi ni Jesus, "Tehud kam a makan haán?"
42 Inátdenan di siya ti kakáttol a neapoy a
ikan. 43 Inalap na iyud sakay kinan na ten
atubengán di.

44 Káttapos ay kinagi na dikodi, "Saiyád en
kinagi ku dikomoy dikona a kakagumanák
moy palla. Dapat a matupad en atanan a
nesulat ten Kautusan ni Moises, ten libru
nen propeta hidi sakay ten libru nen Kan-
siyon hidi tungkul dikoku." 45 Káttapos ay
binukasan na en isip di tánni maintendiyan
di en Kasulatan. 46 Kinagi na dikodi, "Kona
háddi en nakasulat, 'Kailangan a maghi-
rap en Cristo sakay matay. Káttapos ay
mabiyag siya a ruway ten katállu a aldew.'
47 Kaya ten pamamag-itan nen ngaran na
ay dapat a ipangaral en págsisi, sakay pág-
patawad ten kasalanan sapul ti Jerusalem
hanggan ten atanan a bansa. 48 Sikam i
makapangpatunayid ti bagayid a hidi iyád.
49 Tandaan moy, paangayán ku dikomoy en
impangaku nen Ama ku. Kaya dyan kam
lumakad ti Jerusalem mentras a awan moy
matanggap en kapangyariyan a gubwat di-
langet."

En Káangay ni Jesus Dilanget
(Mc. 16:19-20; Gamet 1:9-11)

50 Káttapos ay ingkuyug hidi ni Jesus ten
luwas ti Jerusalem, káddemát ti Betania ay
indisunu na en lima na sakay pinagpala
na hidi. 51 Mentras a pagpalaán na hidi ay
mággade-adeyu siya a padisunu a patamu
dilanget. 52 Sinamba di siya sakay káttapos
ay nagsoli hidi ti Jerusalem a masaya a
tarud. 53 Pirmi hidi a mággangay ten Tem-
plo a magpuri ten Diyos.

En Maganda a Bareta ayun kánni JUAN

Paliwanag Tungkul ten Libru

Iyád a *Maganda a Bareta ayun kánni Juan,* a mángpakapospos a ti Jesus en awan ti katapusan a Upos nen Diyos a, "Nagin tolay sakay nákpágyan dikomi." Nesulat iyád a Maganda a Bareta tánni en mangbasa hidi ay sumampalataya a ti Jesus en nepangaku a Tagapagligtas, en Anak nen Diyos, tánni magkahud hidi ti biyag (20:31).

En dipalongu a bahagi ay mángpakapospos ten iba-iba a himala a mangpatunay a ti Jesus en nepangaku a Tagapagligtas, en Anak nen Diyos. Kasunud háddi en paliwanag hidi tungkul ten himala hidi. Ti iyád a bahagi ay nepaliwanag a naniwala en agum kánni Jesus sakay nagin tagasunud na hidi. En agum bi ay awan naniwala, sakay sinalungat di pa siya. Nakasulat ten kapitulu 13 hanggan 17 en katapusan a gibi ni Jesus kaguman en disepulus na hidi sakay en maganda a pákpággagum na dikodi. Ti gibiyid a iyud ay pinabegsák na en isip di tánni magin handa hidi ten pademát a pangyayari. Ten katapusan hidi a kapitulu ay nesulat en págdikáp, págbista sakay pángpaku dikona ten kudus, en kákkabiyag na ruway, sakay en makpal hidi a beses a káppeta na ten disepulus na hidi káttapos na a mabiyag a ruway.

En istorya a tungkul ten bábbi a nadikáp ti pángngalunya (8:1-11) ay namarkaan ti kona háddi ( ) a tanda gapu awan iyád ketan ten kakpalan a dipalongu hidi a kasulatan sakay ten purumeru hidi a salin, sakay ten agum a kasulatan ay iba en paketan ti iyád.

Inátdenan ti diin nen *Maganda a Bareta ayun kánni Juan* en biyag a awan ti katapusan ten pamamag-itan ni Cristo, a essa a kaluub a magsapul dán nadid sakay matanggap nen mangtanggap hidi ten dulaw ni Jesus, en Dilan, en Katutuhanan sakay en Biyag. Ketan ti iyád a libru en matalinhaga a pággamit ti karaniwan a bagay kona ten dinom, tinapay, simbuwan, pastol sakay en tupa na hidi, en ponan ni ubas sakay ten bunga na, tánni ipeta sakay itoldu en katutuhanan hidi a ispirituwal.

Lasán nen Libru

En dipalongu a upos 1:1-18
Ti Juan a Mágbinyag sakay en dipalongu hidi a disepulus ni Jesus 1:19-51
En págserbi ni Jesus 2:1-12:50
En katapusan hidi a aldew ni Jesus 13:1-19:42
En ruway a kákkabiyag sakay en káppeta nen Panginoon a ti Jesus 20:1-31
En káppeta ni Jesus ten pittu a disepulus 21:1-25

En Upos nen Biyag

1 Sapul pa ten sapul ay ked dán en Upos,
kaguman nen Diyos en Upos, sakay en Upos
ay siya dán en Diyos. 2 Sapul pa ten sapul ay
kaguman dán siya nen Diyos. 3 Linalang en
atanan bagay a ten pamamag-itan na, sakay
awan ti linalang a bakán a ten pamamag-
itan na. 4 En Upos en paggubwatan ni biyag,
sakay iyád a biyag ay nangatád ti demlag
ten tolay. 5 Iyád a demlag ay magdemlag ten
kadiklámman, sakay awan iyád madaig nen
diklám.

6 Nadid, tehud a essa a lállaki a inutu-
san en Diyos, en ngaran na ay ti Juan.
7 Pinaangay na ti Juan ten tolay hidi, inutu-
san siya tánni ipahayag na en tungkul ten
demlag, tánni sumampalataya en atanan a
tolay. 8 Bakán a ti Juan en demlag, nan in-
utusan siya tánni mángpahayag ni deya en
demlag. 9 En tunay a demlag a mangdem-
lag ten atanan a tolay ay dumemát ti
munduwiday.

10 Dummemát en Upos ti munduwiday,
peru awan siya tinenggi ni munduwi-
day maski ni linalang i munduwiday ten
pamamag-itan na. 11 Ummangay siya ten
sadili na a banuwan, peru awan siya tinang-
gap nen kabanuwan na hidi. 12 Peru en
atanan a nangtanggap sakay summam-
palataya dikona ay inátdenan na ti kara-
patan a magin anak nen Diyos. 13 Nagin
anak ngani hidi nen Diyos bakán a ten
pamamag-itan nen pisikal a kákkeenak oni
gapu ten kagustuwan nen tolay, nan gapu
ten kaluuban nen Diyos.

14 En Upos ay nagin tolay sakay nákpá-
gyan dikomi. Netan mi en kaluwalhatian na
bilang bugtung a anak nen Ama. Putat siya
ti kabaitan sakay katutuhanan.

15 Impahayag siya ni Juan, sakay im-
pákraw na ten tolay hidi a, "Siya en kinagi

ku dikomoy a, ‘En dumemát a kasunud
ku ay mataas nan sikán, gapu baguwák a
neenak ay ked dán siya.’ ”
16 Gapu putat siya ti págmahal, ay
naranasan tam a atanan en tulos-tulos a
pagpapala. 17 Neatád dikomi en Kautusan
nen Diyos ten pamamag-itan ni Moises,
peru en kabaitan sakay katutuhanan ay
neatád ten pamamag-itan ni Jesu-Cristo.
18 Maski nikan ay awan palla ti naketa ten
Diyos. Peru impakilala siya nen bugtung a
Anak a tunay a kasayaan nen Ama.

En Págpahayag ni Juan a Mágbinyag
(Mt. 3:1-12; Mc. 1:1-8; Lu. 3:1-18)

19 Inutusan nen pinunu hidi nen Judio
hidi ti Jerusalem en sangan a padi sakay
Levita a itanung kánni Juan ni deya siya.
20 Intapat a kinagi ni Juan dikodi, “Bakán a
sikán en Cristo.”
21 “Ni konahud ay deya ka?” tanung di,
“Siko beman ti Elias?” “Bakán a sikán,”
kagi ni Juan.
“Siko beman en propeta?” Kinagi na
dikodi, “Bakán a sikán.”
22 “Deya ka beman a talaga? Kagiyán
mu dikomi tánni tehud kami a mekagi ten
nagutus hidi dikomi. Ánya makagi muwid
tungkul ti sadili muwen?” 23 “Tummábbig
ti Juan ten pamamag-itan nen kinagi ni
propeta Isaias,
“Sikán en boses nen tolay a mag-
pákraw ten parang,
‘Pasunongán moy en paglakadan nen
Panginoon.’ ” 24 En nagtanung
hidi ay inutusan nen Pariseo hidi.
25 Tinanung di a ruway ti Juan,
“Bakin magbinyag ka, ni bakán bali
a siko en Cristo, oni ti Elias, oni en
propeta?” 26 Tummábbig ti Juan,
“Mágbinyagák dikomoy ten dinom,
peru tehud a ked ti ditángnga
moyen a awan moy matenggi.
27 Dumemát siya a kasunud ku peru
awanák karapatdapat dikona maski
ni mangokbis dálla ten igut nen
sandalyas na.”
28 Iyád ay nangyari ti Betania, ten dibelyu
nen dinom ti Jordan a nagbinyagan ni Juan.

En Tupa nen Diyos

29 Ten kailawan na, ay netan ni Juan ti
Jesus a umadeni dikona. Kaya kinagi na ten
tolay hidi, “Siya iddi en Tupa nen Diyos.
Siya en mangibut ten kasalanan nen tolay ti
munduwiday. 30 Siya en kinagi ku dikomoy
a dumemát a kasunud ku a mas mataas nan
sikán. Gapu baguwák pa a neenak ay ked
dán siya. 31 Awan ku bi siya matenggi ten-
hud peru ummangayák háddi a magbinyag
ti dinom tánni ipakilala ku siya ti Israel.
32 Káttapos ay nagpatunay ti Juan, a ki-
nagi na, “Netan ku en Ispiritu a dum-
mibábbi a gubwat dilanget a kona ten essa
a kalapati, sakay ummapon dikona. 33 Awan
ku siya matenggi tenhud, peru en nangutus
dikoku a magbinyag ti dinom ay siya labi
en nagkagi a, ‘Ketan mu a dumibábbi en
Ispiritu sakay mágyan ten essa a tolay. Iyud
a tolay i magbinyagid ti Banal Ispiritu.’
34 Mineta ku siya kaya patunayan ku a siya
en Anak nen Diyos.”

En Dipalongu hidi a Disepulus ni Jesus

35 Ten kinailawan na, ay ked dámman
haud ti Juan kaguman na en duwwa na
a disepulus. 36 Dikona ketan na ti Jesus a
magtalib ay kinagi na, “Siya en Tupa nen
Diyos!” 37 Ten pákkasanig nen duwwa a
disepulus ten kinagi ni Juan, ay inunud di
ti Jesus. 38 Dikona sumulig ti Jesus, ay netan
na hidi a umunonud, kaya tinanung na hidi,
“Ánya kailangan moyid?”
Kinagi di, “Hádya táttulusan muwid
Rabbi?” (En gustu a kagiyán nen Rabbi ay
Maistu.)
39 “Kamon haád angen moy ilingán,” kagi
ni Jesus.
Kaya nákkuyug hidi kánni Jesus sakay
netan di en táttulusan na; sakay náktulos
dán bi hidi ti iyud a aldew gapu maga-
laskuwatru dán ten apon.
40 En essa ten duwwa a nakasanig ten
kinagi ni Juan ay ti Andres a kapatkaka ni
Simon Pedro. 41 Kaya inaryok ni Andres en
kapatkaka na a ti Pedro sakay kinagi na,
“Netan mi dán en Mesias!” (En gustu a
kagiyán nen Mesias ay Cristo.) 42 Ingkuyug
ni Andres ti Simon a ummangay kánni Je-
sus.
Ten pákketa ni Jesus kánni Pedro ay ki-
nagi na, “Siko ay ti Simon a anak ni Juan.
Sapul nadid ay ngaranan ka dán a Cefas.”
(En kahulugan na ay Pedro, ti iba a upos ay
batu).

En Dulaw kánde Felipe ay ti Natanael

43 Ten kailawan na ay naisipan ni Jesus a
umangay ti Galilea. Netan na haud ti Felipe
sakay kinagi na, “Mákkuyug ka dikoku.”
44 (Ti Felipe ay taga-Bethsaida a kabanuwan
de Andres ay ti Pedro.) 45 Netan ni Felipe ti
Natanael, sakay kinagi na dikona, “Netan
mi dán en kinagi ni Moises ten kasulatan
sakay nen propeta hidi. Siya ay ti Jesus a
taga Nazaret a anak ni Jose.” 46 “Tehud be-
man a maggubwat a mahusay ti Nazaret?”
tanung ni Natanael.

Tummábbig ti Felipe, “Karon hád angen
mu ilingán.”

47 Pákketa ni Jesus kánni Natanael a
patamu dikona ay kinagi na, “Ilingán moy,
i tatarudanen a Israelita. Awan siya mág-
wariwari.” 48 Tinanung siya ni Natanael,
“Konyaák mu a nakilala?”

Tummábbig ti Jesus, “Bagu ka pa a du-
lawán ni Felipe ay netan taka dán dikona a
ked ka ten sarok nen kayu a igos.” 49 Kinagi
ni Natanael, “Maistu, talaga a siko en Anak
nen Diyos! Siko en Hari ni Israel!”

50 Kinagi ni Jesus, “Sumampalataya ka
beman gapu ten kinagi ku a netan taka ten
sarok nen kayu a igos? Makpal ka pa a
ketan a mas lalu pa haán.” 51 Sakay kinagi
ni Jesus dikona, “Tandaan mu, ketan mu
a bukas dilanget sakay en anghel hidi nen
Diyos ay sumangkay sakay umugsad ten
páppágyanan nen Anak nen Tolay.

2

En Kasalan ti Cana

1 Nadid, kállipas nen kaduwwa a aldew,
ay tehud a kasalan ti Cana a sakup ni
Galilea. Ked haud en ina ni Jesus. 2 Imbitadu
bi de Jesus ay ten disepulus na hidi ten
kasalan. 3 Naubusan hidi ti alak ten han-
daan. Kaya kinagi nen ina ni Jesus dikona,
“Naubusan dán hidi ti alak.” 4 Kinagi ni
Jesus, “Dyanák mu dipalonguwan. Bakán
palla a iyád en tama a odas.” 5 Kinagi nen
ina na ten mágserbi hidi, “Gamitán moy en
ányaman a kagiyán na dikomoy.”

6 Tehud a ánnám a tapayan a maglasán ti
manga duwwa a pulu hanggan tállu a pulu
a galon. Hidi iyád ay nehanda para pág-
gugasan nen Judio hidi ayun ten relihiyon
di. 7 Kinagi ni Jesus ten mágserbi hidi, “Sigi
putatán moy ti dinom tapayanen hidi.”

Pinutat di ngani en tapayan hidi.
8 Sakay kinagi na dikodi, “Mangsigit kam
sakay iyangay moy ten tagapamahala ten
kasalan.”

Nangsigit ngani hidi sakay inyangay di
ten tagapamahala ten kasalan. 9 Dikona
ennaman nen tagapamahala ten kasalan
en dinom a nagin alak ay awan na tukoy
ni hádya iyud a naggubwat. Peru tukoy
nen mágserbi hidi a nangsigit. Kaya dinu-
law nen tagapamahala en lállaki a kinasal.
10 Kinagi na, “En masarap a alak en pu-
rumeru a iluwas sakay iluwas en mahina a
kalasi ni alak ni makpal dán a mainom en
tolay hidi. Peru siko ay indimudyan mu a
inluwas en masarap a alak.”

11 Iyád a ginamet ni Jesus ti Cana, en
kapurumeruwan a ginamet na a himala.
Ten pamamag-itan ni iyud ay nehayag en
kapangyariyan na sakay naniwala en dis-
epulus na hidi.

12 Káttapos ni iyud, ay ummangay de
Jesus ti Capernaum. Kaguman na en ina
na, sakay en kákkapatkaka na hidi ay ten
disepulus na hidi. Sakay náktulos hidi haud
ti sangan a aldew.

En Págmalasakit ni Jesus ten Templo
(Mt. 21:12-13; Mc. 11:15-17; Lu. 19:45-46)

13 Nadid, dikona a adeni dán en Piyesta
nen Aldew nen Págtalib nen Judio hidi, ay
ummangay ti Jesus ti Jerusalem. 14 Ten
kássáddáp na ten Templo, ay netan na en
tolay hidi a maglaku-laku. Maglaku hidi ti
kabakaan, tupa sakay kalapati, sakay ne-
tan na bi haud en mágpalit hidi ti pilak.
15 Naggamet ti Jesus ti pághaplit a lubid
sakay intabuy na a paluwas ten Templo
en máglaku-laku hidi, pati en baka hidi
sakay tupa hidi. Insapwar na en pilak nen
mágpalit hidi sakay impágpasakáb na en
lamisaan di hidi. 16 Sakay kinagi na ten
maglaku hidi ti kalapati, “Ibutan moy háddi
hidi iyán, bakin ginamet moy a palengki
en bilay nen Ama ku?” 17 Naala-ala nen
disepulus na hidi en nesulat ten kasulatan
a, “En págsurug ku ten bilay mu ay kumán
a apoy a maggerab ti pusu kuwiday.”

18 Gapu haud, ay tinanung siya nen pin-
unu hidi nen Judio hidi, kinagi di, “Ánya
i mepeta muwid dikomi a himala, tánni
patunay a tehud ka a karapatan a gamitán
iyád?” 19 Tummábbig ti Jesus, “Rábbaán

moy i Templowid a iyád sakay ten alay nen
tállu a aldew ay itaknág ku iyád a ruway.”
20 Kinagi nen pinunu hidi nen Judio hidi,
“Samantala áppat a pulu ay ti ánnám a taon
a ginamet i Templowid a iyád? Sakay nadid
ay itaknág mu la ti tállu a aldew?”
21 Peru en Templo a kinagi ni Jesus ay
en bággi na. 22 Kaya, dikona nabiyag siya a
ruway ten katállu a aldew, ay naala-ala nen
disepulus na hidi iyud a kinagi na. Sakay
lalu hidi a naniwala ten kasulatan sakay ten
intoldu hidi ni Jesus.

Tukoy ni Jesus en Isip nen Tolay hidi

23 Nadid, ten Piyesta nen Aldew nen Pág-
talib ti Jerusalem, ay makpal en summam-
palataya kánni Jesus ten dikona ketan di en
himala hidi a ginánggamet na. 24 Peru awan
nagtiwala ti Jesus dikodi gapu tukoy na en
ked ten isip di. 25 Awan dán siya kailangan a
baretaan tungkul ten deyaman, gapu tukoy
na en ked ten isip nen atanan a tolay.

3

Tinolduwan ni Jesus ti Nicodemo

1 Nadid, tehud a essa a pinunu nen Judio
hidi a en ngaran na ay ti Nicodemo. Ka-
bilang bi siya ten grupu nen Pariseo hidi.
2 Ten essa a gibi, ay ummangay siya kánni
Jesus sakay kinagi na, “Maistu, tukoy mi a
siko ay essa a maistu a gubwat ten Diyos
gapu awan ti makagamet ten himala hidi a
gággamitán mu ni awan dikona en Diyos.”
3 Tummábbig ti Jesus, “Kagiyán ku dikomu
mentras a awan meenak a ruway en essa a
tolay ay awan na ketan en kahariyan nen
Diyos.” 4 “Konya a meenak a ruway en
essa a tolay a matanda dán? Makasáddáp
beman siya a ruway ten tiyan nen ina na
para meenak a ruway?” kagi ni Nicodemo.
5 Kinagi ni Jesus, “Tandaan mu, en tolay
a awan meenak a ruway ten dinom sakay
ten Ispiritu, ay awan makasáddáp ten ka-
hariyan nen Diyos. 6 En meenak ayun ten
pagkatolay ay tolay, sakay en meenak ayun
ten Ispiritu ay ispiritu. 7 Dyan ka magtaka
ten kinagi ku dikomu, ‘Kailangan a meenak
a ruway en atanan a tolay.’ 8 Ni magparás
ay masanig mu en tánnug na peru awan mu
tukoy naggubwatan naid sakay tamuwán
naid. Kona labi hud en tolay a neenak ayun
ten Ispiritu.” 9 Kinagi ni Nicodemo, “Konya
iyád a mangyari?” 10 Kinagi ni Jesus, “Essa
ka pa bi a matalinu a maistu ti Israel bakin
awan mu maintendiyan i bagayid a hidi
iyád? 11 Tandaan mu: en ikagi mi ay tukoy
mi, sakay en patunayan mi ay netan mi,
peru awan moy iyud tinanggap. 12 Ni awan
kam maniwala ten bagay hidi a kagiyán ku
tungkul ti munduwiday, ay konya moy a
paniwalaan en ikagi ku a tungkul ten bagay
hidi dilanget? 13 Awan ti iba a ummangay
dilanget nan en dummibábbi a gubwat di-
langet a en Anak nen Tolay.
14 Sakay ni konya a indisunu ni Moises
en tangsu a biklat ten parang ay kona labi
hud a kailangan a idisunu en Anak nen
Tolay. 15 Tánni deyaman en sumampalataya
dikona ay magkahud ti biyag a awan ti
katapusan. 16 Gapu mahal a tarud nen Diyos
en atanan a tolay ti munduwiday, kaya iny-
atád na en bugtung na a Anak, tánni deya-
man en sumampalataya dikona ay awan
mepahamak nan magkahud ti biyag a awan
ti katapusan. 17 Gapu inutusan nen Diyos
en anak na, bakán a para hatulan ti parusa
i munduwiday, nan iligtas ten pamamag-
itan na.
18 Awan dán mahatulan a maparusaan en
sumampalataya ten Anak. Peru nahatu-
lan dán en awan sumampalataya. Gapu
awan siya summampalataya ten bugtung a
Anak nen Diyos. 19 Nahatulan hidi, gapu
ummangay dán ti munduwiday en demlag,
peru ginustu pa nen tolay hidi en diklám
nan ten demlag, gapu en gággamitán di ay
mágkadukás. 20 En mággamet ti madukás
ay maiyamut ten demlag. Adeyuwan di
en demlag tánni awan ketan en gamet di.
21 Peru en mabiyag a ayun ten katutuhanan
ay umadeni ten demlag, tánni mehayag en
gamet na a ayun ten kaluuban nen Diyos.

De Jesus ay ti Juan

22 Káttapos ni iyud ay ummangay de Jesus
ay ten disepulus na hidi ti Judea. Nágyan
hidi haud ti sabadit a panahun sakay nag-
binyag ten tolay hidi. 23 Ti iyud a panahun,
ay magbinyag bi ti Juan ti Enon, adeni ti
Salim, gapu makpal a dinom haud, sakay
ummangay dikona en tolay hidi a mag-
pabinyag. 24 (Awan palla hud nepiresu ti
Juan)
25 Nadid, nagkatábbigan en disepulus hidi
ni Juan ay ten essa a Judio, tungkul ten
páglinis ayun ten relihiyon di. 26 Kaya

ummangay hidi kánni Juan, sakay kinagi
di, “Maistu, en lállaki a kaguman mu ten
dibelyu ni Jordan, en pinatunayan mu, ay
magbinyag bi sakay ngari-ngari a atanan
tolay ay ummangay dikona!” 27 Kinagi ni
Juan, “Awan ti magamet en tolay ni awan
ipagkaluub nen Diyos. 28 Awan moy beman
naala-ala en kinagi ku dikomoy a bakán a
sikán en Cristo nan inutusanák la a mágdi-
palongu dikona. 29 En bábbi a ikasal ay para
ten lállaki a ikasal. En abay a maguray ten
káddemát nen lállaki a ikasal ay masaya
a tarud ni masanig na dán en boses nen
lállaki. Konaák labi haud nadid masayaák
a tarud a meta ku en tolay hidi a uman-
gay kánni Jesus. 30 Kailangan a lalu siya a
metaas, sakay sikán ay mebaba.

Ti Jesus en Gubwat Dilanget

31 En gubwat dilanget ay kataasan ten
atanan; en gubwat ti lutaiday ay tagaluta
sakay magupos tungkul ten bagay hidi ti
lutaiday. En gubwat dilanget ay kataasan
ten atanan. 32 Imbareta na en nasanig na
sakay en netan na, peru awan ti maniwala
ten imbareta na. 33 Peru en naniwala hidi
ten imbareta na, ay magpatunay a en kinagi
nen Diyos ay tama. 34 En inutusan nen Diyos
ay magpahayag ten upos hidi nen Diyos,
gapu awan ti karád en págkaluub nen Diyos
ten Ispiritu na. 35 Mahal nen Diyos en Anak,
sakay inyatád nen Diyos dikona en pámma-
hala ten atanan a bagay. 36 En sumam-
palataya ten Anak nen Diyos, ay tehud a
biyag a awan ti katapusan. Peru en awan
sumunud ten Anak, ay awan magkahud ti
biyag. Nan manatili dikona en iyamut nen
Diyos.

4

Ti Jesus sakay en Samaritana

1 Nadid, nabareta nen Pariseo hidi a mas
makpal a naakit sakay nabinyagan ti Jesus
nan ti Juan. 2 (Peru bakán a ti Jesus a
mismu en magbinyag, nan en disepulus na
la hidi). 3 Dikona nabareta iyud ni Jesus,
ay lummakad siya ti Judea, sakay nagsoli
ti Galilea. 4 Ten kássoli di ay kailangan a
dumaman siya ti Samaria.

5 Nademát di en essa a banuwan a en
ngaran na ay Sicar a sakup ni Samaria.
Adeni ti Sicar en luta a inyatád ni Jacob ten
anak na a ti Jose. 6 Ketan haud en bal-ung
ni Jacob. Káddemát di haud ay nággetnud
ti Jesus ten gilid nen bal-ung, gapu pagud
a naglakad. Halus adeni dán a magtanghali
en aldew.

7 Tehud a essa a Samaritana a angay
summagáb. Kinagi ni Jesus dikona, “Mák-
enumák pay.” 8 (Ti iyud a pagkakataun ay
awan en disepulus na hidi gapu ummangay
hidi ten banuwan a mamali ti makan di.)
9 Kinagi dikona nen Samaritana, “Awan be-
man Judio ka, sakay mák-enom ka dikoku a
Samaritana?” (Gapu awan maari a mákpág-
gagum en Judio hidi ten Samaritano hidi.)
10 Kinagi ni Jesus dikona, “Ni tukoy mu la
en kaluub nen Diyos, sakay ni deya i mák-
enomidi dikomu, ay maari a siko i mággidid
dikona ti dinom sakay átdenan na ka ti
dinom a makapangatád ti biyag.” 11 Kinagi
nen bábbi, “Ti kadsalad ni bal-ungidi sakay
awan ka pa bi ti págtabu, hádya pangala-
pan muwid ti dinom a makapangatád ti
biyag? 12 Iyád a bal-ung ay gubwat ten
ninunu mi a ti Jacob. Umminom siya háddi
sakay en anak na hidi maski en hayup na
hidi. Mataasan mu beman siya?” kagi na.
13 Kinagi ni Jesus, “En uminom ti dinomid
a iyád ay mauwaw padi a ruway, 14 peru en
uminom ten iyatád ku a dinom ay awan dán
mauwaw a ruway. Gapu en dinom a iyatád
ku ay magin kona ten bukal a tulos-tulos
a magbulos sakay makapangatád dikona ti
biyag a awan ti katapusan. 15 Kinagi nen
bábbi, “Átdenanák mu pay ti kona ti iyán a
dinom tánni awanák dán mauwaw a ruway,
sakay awanák dán sumoli háddi a sumagáb
a ruway.” 16 “Umuli ka dán sakay ikuyug
mu háddi en kabinga mu,” kagi ni Jesus.
17 “Awanák ti kabinga,” tábbig nen bábbi.

Kinagi ni Jesus, “Tama ka, ti kinagi
muwen a awan ka ti kabinga 18 gapu limma
dán en nagin kabinga mu, sakay en kapisan
mu nadid ay bakán mu a kabinga.” 19 Kinagi
nen bábbi, “Talaga a propeta ka bewád?”
20 “Háddi a bukid a sinumamba ten Diyos
en ninunu mi hidi, peru kagi moy a Judio
hidi a ti Jerusalem la dapat a sambaán en
Diyos.” 21 Kinagi ni Jesus dikona, “Maniwala
ka dikoku, a sambaán en Diyos bakán la a
ti iyán a bukid oni ti Jerusalem. 22 Sikam
a Samaritano ay awan moy tukoy i sam-
baán moyid, peru sikami a Judio hidi ay
tukoy mi en sambaán mi, gapu en kalig-

tasan ay nagsapul ten Judio hidi. [23] Peru
dumemát dán en panahun nadid dán ngani
a mismu, a en tunay a sumamba ten Ama ay
sumamba ten ispiritu ay ten katutuhanan.
Gapu iyud en gustu nen Ama ten balang
sumamba dikona. [24] En Diyos ay Ispiritu,
kaya dapat siya a sambaán ten ispiritu ay
ten katutuhanan.
[25] Kinagi nen bábbi, "Tukoy ku a pademát
en Mesias, en kákkagiyán a Cristo. Kád-
demát na ay siya en mángpaliwanag dikomi
ten atanan a bagay" [26] "Sikán dán iyád a
mismu i kagiyán muwen," kagi ni Jesus.
[27] Káddemát nen disepulus hidi ni Jesus a
gubwat ten banuwan ay nabigla hidi dikona
ketan di a mákpágguron siya ten Samari-
tana. Peru awan ti nagtanung dikodi ten
bábbi a, "Ánya kailangan muwid?" Awan bi
ti nagtanung kánni Jesus a, "Bakin mákpág-
guron ka dikona?"
[28] Linakadan nen bábbi en isássagáb na,
summoli ten banuwan sakay kinagi na ten
tolay hidi haud, [29] "Kadtamon, angen moy
ilingán en tolay a nakatukoy ten atanan
a ginamet ku. Siya dán wád Cristowid?"
[30] Ten pákkatukoy di ay lummuwas hidi ten
banuwan sakay ummangay hidi kánni Je-
sus.
[31] Pumensangan dán a kinagi nen disepu-
lus na hidi a, "Maistu, angay ka pa kuman."
[32] Peru kinagi na, "Tehudák a pagkain a
awan moy tukoy."
[33] Kaya nagtanungan en disepulus na hidi,
"Tehud wád a nangatád dikona ti makan
na?" [34] Kinagi ni Jesus dikodi, "Pagkain
kuwid ay tupadán ku en kaluuban nen
nangutus dikoku, sakay tapusán en paga-
met na dikoku. [35] Awan beman kakagiyan
moy a, 'Áppat dálla a bulan ay sák-ani
dán?' Kagiyán ku dikomoy, a nalutu dán
en mula hidi nakahanda dán tánni aniyán.
[36] En maggapas ay makatanggap ti upa sakay
magpuron ti bunga a para ten biyag a awan
ti katapusan. Kaya en mágmula sakay en
mággapas ay parehu hidi a magkahud ti
kasayaan. [37] Kaya tama la en kakagiyan a,
'Iba en magmula sakay iba bi en magani.'
[38] Utusan takam, a aniyán moy en awan moy
immula. Iba en nagpagud, sakay sikam en
magani ten nagpagudan di."
[39] Makpal a Samaritano ti banuwanid a
iyud en naniwala kánni Jesus, gapu ten
pahayag nen bábbi a, "Kinagi na dikoku en
atanan a ginamet ku." [40] Kaya kinauron di
ti Jesus a mákpágyan pala siya haud. Sakay
nákpágyan bi siya haud ti duwwa a aldew.
[41] Makpal en summampalataya dikona
masanig di siya. [42] Kinagi di ten Samaritana,
"Maniwala kami dán nadid, bakán la a gapu
ten kinagi mu nan gapu nasanig mi siya.
Natukuyan mi dán a siya en Tagapagligtas
nen tolay ti munduwiday."

Pinagpiyya ni Jesus en Anak nen Essa a Pinunu

[43] Nadid, kállipas nen duwwa a aldew, ay
nagsoli ti Jesus a tamu ti Galilea. [44] (Kinagi
ni Jesus a en essa a propeta ay awan di
igagalang ten sadili na a banuwan.)
[45] Káddemát ni Jesus ti Galilea ay
mahusay en pángtanggap dikona nen
tolay hidi, gapu natandaan di en atanan
a ginánggamet na a himala ti Jerusalem
ten Piyesta nen Aldew nen Págtalib.
[46] Ummangay a ruway ti Jesus ti Cana a
sakup ni Galilea a nanggamitan na ten
dinom a nagin alak. Ti Capernaum ay
tehud a essa a pinunu ni gubiyernu a tehud
a anak a lállaki a tehud a saket [47] sakay
maghingalu dán. Dikona a nabareta na
a nagsoli ti Jesus ti Galilea a gubwat ti
Judea, ay ummangay siya nákpágguron
kánni Jesus a angay na pagpiyyaán en
anak na ti Capernaum. [48] Kinagi ni Jesus,
"Mentras a awan kam ti ketan a himala hidi
sakay makataka-taka a bagay ay awan kam
sumampalataya." [49] Kinagi nen pinunu,
"Kadtamon pay, Panginoon, bagu matay
en anak ku." [50] Kinagi ni Jesus dikona,
"Umuli ka dán, mahusay dán en anak
mu." Pákkasanig nen lállaki ten kinagi ni
Jesus ay naniwala siya sakay tulos dán a
ummuli. [51] Maglakad palla siya ten soli na
ay natagbu na dán en alipin na hidi sakay
kinagi di dikona a nagpiyya dán en anak
na. [52] Tinanung na hidi, "Ánya a kaodas
nagpiyya naid?"
Kinagi di, "Nawasan siya ten ladu na
ten ala-una nennapon." [53] Naala-ala nen
pinunu a konahud en odas dikona kinagi ni
Jesus a, "Mahusay dán en anak mu." Kaya
summampalataya siya sakay en buu na a
pamilya kánni Jesus.
[54] Iyád en kaduwwa a ginamet ni Jesus a
himala ti Galilea kággubwat na ti Judea.

5

En Págpapiyya ni Jesus ten Tehud a Saket ti Betesda

1 Nadid, káttapos ni iyud, ay ummangay
ti Jesus ti Jerusalem ten piyesta nen Judio
hidi. 2 Ti banuwanid a iyud ay tehud a
dikál a dipositu ni dinom a kadeni nen
Pintuwan nen Tupa hidi. Iyud a dinom ay
ngángngaranan nen Judio hidi a Betesda,
ten gilid na ay tehud a limma a bilay.
3 Napisanpisan haud en te manga saket hidi,
kona ten burák, pilay sakay lupug. 4 (Gapu
tehud a panahun a dumibábbi en Anghel
nen Panginoon sakay kibugán na en dinom.
En medipalongu a tumabsung ay magpiyya
siya ányaman en saket na.)

5 Nadid, tehud haud a lállaki a tállu a
pulu ay ti walu dán a taon a tehud a saket.
6 Netan siya ni Jesus, tukoy na a iyud a lállaki
ay nalay dán a tehud a saket. Tinanung
na siya, "Gustu mu beman a magpiyya?"
7 Tummábbig en tehud a saket, "Maistu,
awan biyay ti mangtulung dikoku a tumab-
sung ni tehud dán a mangkibug ti dinomen,
patamuwák palla ay tehud dán a nakadi-
palongu dikoku." 8 Kinagi ni Jesus dikona,
"Tumaknág ka, betbitán mu i abák muwen,
sakay maglakad ka." 9 Ti odasid a iyud ay
nagpiyya en lállaki, inalap na en abák na
sakay naglakad.

Iyud a aldew ay Aldew nen Káimang.
10 Kaya kinagi nen pinunu nen Judio hidi
ten lállaki a nagpiyya, "Aldew nadid nen
Káimang! Labag ten Kautusan a magbetbet
ka ti abák muwen." 11 Peru kinagi na dikodi,
"En nagpapiyya dikoku i nangkagiyid a bet-
bitán ku i abák kuwidi sakay maglakadák."
12 "Deya beman nagkagiyid dikomu a bet-
bitán mu i abák muwen sakay maglakad
ka?" kagi di. 13 Peru awan tukoy nen lállaki
ni deya en nagpapiyya dikona, gapu awan
dán ti Jesus ten kakpalan nen tolay.

14 Kállipas ni iyud, ay netan ni Jesus ten
Templo en lállaki a pinagpiyya na. Kagi
na dikona, "Nadid ta nagpiyya ka dán, ay
dyan ka dán maggamet ti kasalanan, bakay
mas madukás pa i mangyariyid dikomu."
15 Kállakad nen lállaki ay ummangay siya
ten Judio hidi sakay kinagi na dikodi a ti
Jesus i nagpapiyyaid dikona. 16 Kaya sapul
haud, ay inusig dán nen pinunu hidi nen
Judio hidi ti Jesus gapu ten págpapiyya na
ten Aldew nen Káimang.

17 Peru kinagi ni Jesus dikodi, "En Ama
ku ay tulos-tulos a magtarabahu a hanggan
nadid, konaák labi haud." 18 Gapu ti iyud,
ay lalu di a pinagsikapan a pabunu ti Jesus
gapu linabag na dán en batas nen Aldew
nen Káimang ay kinagi na pa a en Diyos i
Ama naid, gustu naid a kagiyán ay ipantay
na en sadili na ten Diyos.

19 Kaya kinagi ni Jesus dikodi, "Kagiyán
ku dikomoy en katutuhanan a awan ti mag-
amet en Anak a gubwat ten sadili na la;
nan en ketan na a gamitán nen Ama ay
siya labi iyud i gamitán naid. En gamitán
nen Ama ay siya labi en gamitán nen Anak.
20 Gapu mahal nen Ama en Anak, kaya ipeta
na ten Anak en atanan a gággamitán na,
sakay higit pa ti hidi iyán en gamet a
ipeta dikona nen Ama tánni lalu kam a
humanga. 21 Ni biyagán nen Ama en patay
hidi, ay kona labi hud, a biyagán nen Anak
en deyaman a gustu na a biyagán. 22 Awan
maghatul en Ama, nan inyatád na ten Anak
en atanan a kapangyariyan a maghatul,
23 tánni parangalan nen atanan en Anak a
kona ten págparangal di ten Ama. En awan
magparangal ten Anak ay awan labi mag-
parangal ten Ama a nangutus ten Anak."

24 "Kagiyán ku dikomoy en tatarudan, en
mágsanig ten upos ku sakay en sumam-
palataya ten nangutus dikoku ay magkahud
ti biyag a awan ti katapusan. Awan dán
siya mahatulan nan neagton dán siya ten
biyag gubwat ten kamatayan. 25 Tandaan
moy iddi: dumemát en odas, nadid dán
ngani, a masanig nen patay hidi en boses
nen Anak nen Diyos sakay en mágsanig
dikona ay mabiyag. 26 Ni konya a en Ama ku
a mismu en paggubwatan nen biyag, kona
labi hud en Anak ay inátdenan na ti kon-
ahud a kapangyariyan. 27 Sakay inátdenan
na bi ti kapangyariyan en Anak a maghatul
gapu siya en Anak nen Tolay. 28 Dyan kam
magtaka ti kagiyán kuwidi, gapu dumemát
en odas a masanig nen patay hidi en boses
na. 29 Mabiyag hidi a ruway; atanan nen
naggamet ti maganda ay magkahud ti biyag
a awan ti katapusan, sakay en atanan a
naggamet ti madukás ay maparusaan."

En Magpatunay hidi kánni Jesus

30 Kinagi ni Jesus, “Awanák ti gamitán a
ayun la ten sadili ku, maghatulák a ayun
ten kagiyán dikoku nen Ama kaya tama en
pághatul ku. Awan ku sunudán en sadili
ku nan en sunudán ku ay en nangutus
dikoku. 31 Ni sikán la en mangpatunay
tungkul ten sadili ku, ay en págpatunay
ku ay awan tatarudan. 32 Peru tehud a
magtistigu tungkul dikoku, sakay en ikagi
na ay tatarudan. 33 Tehud kam a inutusan
tenhud kánni Juan, sakay pinatunayan na
en tungkul ten katutuhanan. 34 Peru mas
maganda ni en patunay ay awan naggubwat
ti tolay, kinagi ku la iyád tánni maligtas
kam. 35 Ti Juan ay kumán a en demlag nen
simbuwan a magdemlag, sakay nasiyaan
kam ti sangan la a panahun ten demlag na.
36 Peru tehud a mangpatunay dikoku a higit
pa ten págpatunay ni Juan. En gággamitán
ku hidi a inyutus nen Ama dikoku. Hidi
iyád en mangpatunay a pinaangayák háddi
nen Ama. 37 Sakay en Ama a nangutus
dikoku ay magpatunay bi tungkul dikoku.
Maski nikan ay awan moy palla nasanig
en boses na, sakay awan moy palla netan
en idsura na. 38 Awan nanatili dikomoy en
upos na gapu awan kam summampalataya
ten inutusan na. 39 Mágga adalán kam ten
Kasulatan, gapu en paniwala moy ay haud
moy a maaryok en biyag a awan ti katapu-
san. Hidi iyán a Kasulatan ay magpatunay
tungkul dikoku! 40 Peru umád kam padi a
magpasakup dikoku tánni magkahud kam
ti biyag.”

41 Awan ku gustuwán a puriyán ni tolay.
42 Peru tukoy takam, tukoy ku a awan kam ti
págmahal ten Diyos. 43 Pinaangayák háddi
nen Ama ku, peru awanák moy tanggapán.
Peru ni tehud a iba a angay háddi a ayun
la ten sadili na, ay siya en tanggapán moy.
44 Sakay en gustu moy la ay papuri nen
balang essa, awan moy ginustu en papuri
a gubwat ten eessa a Diyos. Konya kam a
makapaniwala dikoku?

45 Dyan moy isipán a sikán i mángkasuwid
dikomoy ten Ama, ti Moises a inasaan moy
i mángkasuwid dikomoy. 46 Ni talaga mani-
wala kam kánni Moises, ay maniwala kam
bi dikoku, gapu en insulat na ay tungkul
dikoku. 47 Nadid gapu awan kam maniwala
ten insulat ni Moises, ay awan moy bi ma-
paniwalaan en kagiyán ku?”

6

En Págpakan ten Limmang Libu
(Mt. 14:13-21; Mc. 6:30-44; Lu. 9:10-17)

1 Káttapos ni iyud ay ummarabes ti Je-
sus ten dibelyu nen Minalnu ti Galilea,
a ngángngaranan di labi a Minalnu ti
Tiberias. 2 Inunud siya nen makpal a tolay,
gapu netan di en págpapiyya na ten tehud
hidi a saket. 3 Summangkay ti Jesus ten
bukid kaguman na en disepulus na hidi
sakay nággetnud hidi haud. 4 Adeni dán
tenhud en Piyesta nen Aldew nen Págtalib
nen Judio hidi. 5 Pákkatan-aw ni Jesus
ten mamagdemáttan a makpal a tolay, ay
tinanung na ti Felipe, “Hádya kitam a mak-
abali ti tinapay a kanán ni tolayen hidi?”
6 (Kinagi na la iyud tánni purbaan na ti
Felipe, tukoy dán ni Jesus i gamitán naid.)
7 Tummábbig ti Felipe, “Ti kakpal diyen, ay
maski ni walu a bulan a suweldu ni essa
a tolay ay awan makakayaw dikodi maski
ni tágsabadit la hidi.” 8 Kinagi ni Andres a
essa ten disepulus na hidi a kapatkaka ni
Simon Pedro, 9 “Tehud háddi a anak a lállaki
a tehud a balon a limma a tinapay sakay
duwwa a ikan, peru awan iyád makakayaw
ti kakpal diyen.” 10 Kinagi ni Jesus ten
disepulus na hidi, “Pág getnudán moy hidi.”
Nág getnud ngani en tolay hidi ten malawak
a kalamonan. En bilang nen kalállakiyan
ay umabut ti limmang libu. 11 Inalap ni
Jesus en tinapay, sakay nagpasalamat ten
Diyos. Káttapos ay impetagtag na ten to-
lay hidi, kona bi hud en ginamet na ten
ikan. Nakakan hidi a atanan sakay nabás-
sug. 12 Dikona makakan dán en tolay hidi
ay kinagi ni Jesus ten disepulus na hidi,
“Puronán moy atanan subra tánni awan
masayang.” 13 Dikona mapuron di en subra,
ay nakapuron hidi ti sapulu ay ti duwwa a
lákba.

14 Pákketa nen tolay hidi ten ginamet ni
Jesus ay kinagi di, “Talaga ngani a siya
en Propeta a umangay ti munduwiday!”
15 Peru nahalata ni Jesus a umadeni en tolay
hidi sakay pilitán di siya a gamitán a hari,
kaya lummakad siya a mágge-essa sakay
summangkay ten bukid.

Naglakad ti Jesus ten Dibabew nen Dinom
(Mt. 14:22-33; Mc. 6:45-52)

16 Dikona pág gapon dán ay ummangay
en disepulus hidi ten gilid nen minalnu.

17 Summakay hidi ten abeng a paarabes ti
Capernaum. Gibi dán ay awan palla um-
munud ti Jesus dikodi. 18 Bigla a dum-
máddekál en tagmák gapu ten mabegsák a
parás. 19 Dikona makabusay hidi ti manga
limma hanggan ánnám a kilumetru, ay
netan di ti Jesus a maglakad ten dibabew
nen dinom a patamu ten abeng, sakay
mineántingan hidi. 20 Peru kinagi na dikodi,
"Dyan kam manteng. Sikán iyád!" 21 Nasaya
hidi a nangpasakay kánni Jesus, sakay pag-
daka hidi a nakademát ten angayan di.

Inaryok nen Tolay hidi ti Jesus

22 Ten kailawan na ay netan nen tolay hidi
a ked haud a ked palla en essa a abeng.
Tukoy di a ti Jesus ay awan kaguman nen
disepulus na hidi, gapu hidi la en lum-
makad a nágsakay ten abeng. 23 Dummemát
bi en agum a abeng a gubwat ti Tiberias
sakay nagdung haud ten tapat nen kum-
manan di ten tinapay a impasalamat nen
Panginoon. 24 Dikona ketan nen tolay hidi a
awan dán haud ti Jesus maski en disepulus
na hidi, ay summakay hidi ten abeng hidi
a patamu ti Capernaum tánni aryokán di ti
Jesus.

Ti Jesus en Pagkain a Makapangatád ti Biyag

25 Dikona ketan di ti Jesus ten dibelyu nen
minalnu ay tinanung di, "Nengkan ka pa
háddi Maistu?" 26 Kinagi ni Jesus, "I tataru-
danid ay kaya aryokánnák moy ay bakán a
gapu ten netan moy hidi a himala nan gapu
nakakan kam ti tinapay sakay nabássug.
27 Dyan kam magaryok ti pagkain a masida
la nan en pagkain a awan masida sakay
makapangatád ti biyag a awan ti katapu-
san. Iyán en iyatád dikomoy nen Anak nen
Tolay, gapu siya en inatáddan nen Diyos
Ama ti konahud a kapangyariyan." 28 Kaya
kinagi di kánni Jesus, "Ánya i dapat miyid
a gamitán tánni masunud mi en kaluuban
nen Diyos?" 29 Kinagi ni Jesus, "Iddi en gustu
nen Diyos a gamitán moy, sumampalataya
kam ten inutusan na." 30 Kinagi di kánni
Jesus, "Ánya i mepeta muwid dikomi a
himala tánni sumampalataya kami? Ánya
i gamitán muwid?" 31 En ninunu mi hidi
ay kinuman ti mana ten kaparangan. Kona
ten nesulat ten kasulatan, 'Inátdenan hidi
ni Moises ti tinapay a gubwat dilanget.'
" 32 Kinagi ni Jesus dikodi, "Kagiyán ku
dikomoy en tatarudan, bakán a ti Moises
en nangatád ti pagkain a gubwat dilanget.
En Ama ku en nangatád dikomoy ti tina-
pay a gubwat dilanget. 33 Gapu en pagkain
a gubwat ten Diyos ay en dummibábbi a
gubwat dilanget sakay mangatád ti biyag ti
munduwiday." 34 Tummábbig hidi, "Pangi-
noon, ni kona haud ay átdenan mu kami
a pirmi ti iyán a pagkain." 35 Kinagi ni
Jesus dikodi, "Sikán en tinapay a maka-
pangatád ti biyag. En umadeni dikoku
ay awan dán magaláp maski nikan sakay
en sumampalataya dikoku ay awan dán
mauwaw maski nikan.

36 Peru kagiyán ku dikomoy, a minetaák
moy dán peru awan kam padi sumam-
palataya dikoku. 37 Umadeni en atanan a
iyatád nen Ama ku dikoku, sakay awan
ku palakadán maski nikan en deyaman a
umadeni dikoku. 38 Dummibábbiyák a gub-
wat dilanget, bakán a para gamitán ku en
kagustuwan ku, nan en kagustuwan nen
nangutus dikoku. 39 Iddi en kagustuwan na:
awan ku dapat a pabayan a mepahamak
maski essa ten inyatád na hidi dikoku, nan
biyagán ku siya a ruway ten katapusan a
aldew. 40 Gapu iddi en kagustuwan nen
Ama ku: en atanan nen tumenggi sakay
sumampalataya ten Anak ay magkahud ti
biyag a awan ti katapusan. Sakay biyagán
ku hidi a ruway ten katapusan a aldew.

41 Pákkasanig nen Judio hidi, ay namág-
ganasasan hidi gapu ten kinagi na a, "Sikán
en tinapay a dummibábbi a gubwat di-
langet." 42 Kinagi di, "Awan beman siya
ay ti Jesus a anak ni Jose? Tukoy tam en
dáddikál na hidi, konya na a makagi a gub-
wat siya dilanget? 43 Kinagi ni Jesus dikodi,
"Bakin mamágganasasan kam? 44 Awan ti
makaadeni dikoku ni awan siya inyadeni
nen Ama a nangutus dikoku. Sakay en
umadeni dikoku ay biyagán ku a ruway
ten katapusan a aldew. 45 Nesulat ten libru
nen propeta hidi a, 'Sakay tolduwan hidi
a atanan nen Diyos.' Balang mágsanig
ten Ama ku sakay natolduwan ay umadeni
dikoku. 46 Bakán a gustu naid a kagiyán ay
tehud dán a naketa ten Ama; en naggubwat
la ten Diyos en naketa ten Ama.

47 Tandaan moy kagiyán kuwidi dikomoy:
en sumampalataya dikoku ay magkahud ti

biyag a awan ti katapusan. [48] Sikán en tinapay a makapangatád ti biyag. [49] Kinuman en
ninunu moy hidi ti manna ten kaparangan,
sakay nágkatay labi hidi. [50] Peru ni deya-
man en kuman ten tinapay a dummibábbi
a gubwat dilanget ay awan dán matay.
[51] Sikán en tinapay a makapangatád ti biyag
a dummibábbi a gubwat dilanget. Mabiyag
a awan ti katapusan en deyaman a kuman
ti iyád. Sakay en iyatád ku a tinapay ay en
bággi ku tánni mabiyag en atanan a tolay."
[52] Pákkasanig nen Judio hidi ay
namagtalu-talu hidi. "Konya kan a meatád
ni tolayid a iyán i bággi na en para kanán
tam?" [53] Kaya kinagi ni Jesus dikodi,
"Kagiyán ku dikomoy tatarudanid, mentras
a awan moy kanán en bággi nen Anak
nen Tolay sakay inumán en digi na ay
awan kam magkahud ti biyag. [54] Peru en
kuman ten bággi ku sakay uminom ten
digi ku ay magkahud ti biyag a awan ti
katapusan, sakay ruway ku siya a biyagán
ten katapusan a aldew. [55] Gapu en bággi
ku ay siya en tatarudan a pagkain, sakay en
digi ku ay siya en tatarudan a dinom. [56] Kaya
ni deyaman en mangkan ten bággi ku sakay
uminom ten digi ku ay manatili dikoku
sakay manatiliyák bi dikona. [57] En biyag a
Ama en nangutus dikoku, sakay mabiyagák
gapu dikona. Kona labi hud, en deyaman a
mangkan dikoku ay mabiyag a gapu dikoku.
[58] Iyád en tinapay a dummibábbi a gubwat
dilanget. Awan iyád kaparehu nen kinan
nen ninunu moy hidi ten kaparangan;
nágkatay labi hidi maski ni kinuman hidi
ti iyud. En kuman ti iyád a tinapay ay
mabiyag a awan ti katapusan."
[59] Iyád en kinagi ni Jesus ten sinagoga
dikona a nagtoldu siya ti Capernaum.

En Upos hidi Tungkul ten Biyag a Awan ti Katapusan

[60] Dikona nasanig nen disepulus na hidi
en págtoldu na ay kinagi nen kakpalan
dikodi, "Madággi iyád a págtoldu na, deya
makaintendiyid haán?" [61] Tukoy ni Jesus
a mamágganasasan en disepulus na hidi
tungkul ten intoldu na kaya kinagi na
dikodi, "Gapu beman ti iyád ay lakadanák
moy dán? [62] Iyud pa beman wád ni ketan
moy dán en Anak nen Tolay a dumisunu
a tamu ten dati na a páppágyanan? [63] En
Ispiritu en mangatád ti biyag; awan iyád
magamet nen tolay. En upos hidi a kinagi
ku dikomoy ay ispiritu a mangatád ti biyag.
[64] Peru tehud a sangan dikomoy a awan
maniwala dikoku." (Nakagi iyád ni Jesus
gapu sapul pa ten sapul ay tukoy na dán
en awan hidi maniwala dikona, sakay en
mángtokyon dikona.) [65] Sakay kinagi na pa,
"Iyád en dahilan kaya ku a kinagi dikomoy
a awan ti makaadeni dikoku ni awan gus-
tuwán nen Ama."
[66] Sapul haud ay makpal dán en ummadág
ten disepulus na hidi sakay awan dán hidi
nákkuyug dikona a ruway. [67] Kaya kinagi
ni Jesus ten sapulu ay ti duwwa, "Ánya,
lakadanák moy beman bi?" [68] Kinagi ni
Simon Pedro, "Panginoon, hádya pa beman
angayan miyid? Ked dán dikomu en upos
hidi a makapangatád ti biyag a awan ti kat-
apusan. [69] Maniwala kami, sakay siguradu
kami a siko en Banal a gubwat ten Diyos."
[70] Tummábbig ti Jesus, "Awan beman pinili
takam a sapulu ay ti duwwa? Peru en essa
dikomoy ay diyablo!" [71] En kinagi ni Jesus
ay tungkul kánni Judas a anak ni Simon
Iscariote. Ti Judas ay essa ten sapulu ay
ti duwwa sakay siya en mángtokyon kánni
Jesus.

7

Awan Summampalataya en Kákkapatkaka ni Jesus

[1] Káttapos iyud ay linebut ni Jesus ti
Galilea. Awan siya ummangay ti Judea,
gapu gustu siya a bunuwán nen pinunu
hidi nen Judio hidi haud. [2] Adeni dán en
Piyesta nen Tolda hidi, a essa a ten piyesta
nen Judio hidi. [3] Kaya kinagi nen kákkap-
atkaka na hidi dikona, "Bakin awan ka pa
maglakad sakay angay ti Judea, tánni ketan
nen disepulus mu hidi en gággamitán mu.
[4] Awan ti tolay a mángtagu ten gamet na ni
gustu na a metanyag. Ta gággamitán mu
labi hidi iyán a bagay, ay ipeta mu dán ti
munduwiday." [5] (Maski en kákkapatkaka
hidi ni Jesus ay awan summampalataya
dikona.) [6] Kinagi ni Jesus dikodi, "Awan
ku palla odas, sikam ay maari maski ni
ánya odas. [7] Awan maiyamut en tolay hidi
dikomoy. Peru sikán ay maiyamut hidi
gapu patunayan ku a madukás en gamet di
hidi. [8] Sikam umangay ten piyesta. Awanák
umangay haud gapu awan palla tama a odas

para dikoku.” [9] Pákkakagi na ti iyud ay
nawarak dán siya ti Galilea.

Ummangay ti Jesus ten Piyesta

[10] Ten kállakad nen kákkapatkaka na hidi
a tamu ten Piyesta ay ummangay labi haud
ti Jesus, peru patagu la. [11] Inaryok siya haud
nen Judio hidi, kinagi di, “Hádya dán wád
siya?” [12] Mamágganasasan en kakpalan.
Kagi nen agum ay, “Mabait iyán a tolay,”
kagi bi nen agum ay, “Awan! Itawtaw na
la en tolay hidi!” [13] Peru awan di pasanig
a magupos tungkul dikona ta manteng hidi
ten pinunu hidi nen Judio hidi.

[14] Ten kalahatiyan nen Piyesta ay um-
mangay ti Jesus ten Templo sakay tulos a
nagtoldu. [15] Nagtaka en pinunu hidi nen
Judio hidi sakay kinagi di, “Hádya wád a
nangalap ti karunungan i tolayid a iyán,
awan bi siya nagiskuwela?” [16] Kaya kinagi
ni Jesus dikodi, “Bakán ku a kao en itoldu
ku, nan kao nen nangutus dikoku. [17] Kaya
ni deyaman en masor a mangtupad ten
kaluuban nen Diyos, ay matukuyan na ni
en itoldu ku ay gubwat ten Diyos oni gub-
wat la dikoku. [18] En magtoldu ten gubwat
la ten sadili na ay maghangad ti sadili a
karangalan. Peru en tolay a maghangad a
maparangalan en nangutus dikona ay tolay
a matapat sakay awan magbulibuli. [19] Awan
beman neatád dán dikomoy ni Moises en
Kautusan? Peru maski ni essa dikomoy ay
awan ti nangsunud, sakay gustuwák moy
pa a bunuwán” [20] Kinagi nen tolay hidi, “Ta-
laga a tehud ka a dimonyo!” “Deya beman
masorid a mangbunu dikomu?” [21] Kinagi
ni Jesus dikodi, “Essa palla a bagay en gi-
namet ku ay magtaka kamon. [22] Inyatád
dikomoy ni Moises en utus tungkul ten
págturi (maski ni awan iyád naggubwat
kánni Moises nan ten ninunu moy hidi).
Sakay maski ni Aldew nen Káimang ay
turiyán moy en kalállakiyan moy hidi. [23] Ni
turiyán moy en essa a lállaki ten Aldew nen
Káimang, tánni masunud moy la en utus
ni Moises, bakin a maiyamut kam dikoku
gapu ten págpapiyya ku ten Aldew nen
Káimang? [24] Maghatul kam ti tama, bakán
a ten pamamag-itan la nen ketan moy.”

Tinanung nen Tolay hidi ni ti Jesus en Cristo

[25] Kinagi nen agum a tolay a taga
Jerusalem, “Awan beman iyán en tolay
a gustu di a bunuwán? [26] Ked bela siya
a hayagan a mangaral, awan bela hidi ti
makagi dikona! Bakay bi ni natukuyan
nen pinunu hidi a siya dán en Cristo?”
[27] Peru, kagi nen agum, “Peru káddemát
nen Cristo ay awan ti makatukoy ni hádya
naggubwatan naid, peru tukoy tam a
atanan ni hádya gubwat ni tolayid a iyán!”

[28] Mentras a magtoldu ti Jesus ten Templo
ay kinagi na, “Matenggiyák moy beman
a talaga? Tukoy moy beman ni hádya i
naggubwatan kuwid? Awanák ummangay
háddi a para ten sadili ku la a kagustuwan.
Karapat-dapat a pagtiwalaan en nangutus
dikoku awan moy siya matenggi. [29] Peru
sikán ay tukoy ku siya, gapu gubwaták
dikona sakay siya en nangutus dikoku
háddi.”

[30] Laan dán siya a dikáppán nen sangan
a ked haud, peru awan ti nangahas gapu
awan na palla odas. [31] Kaya makpal a tolay
en naniwala dikona. Kinagi di, “Ánya wád
káangay háddi nen Cristo makagamet wád
siya ti mas higit ti ginánggamet ni tolayid a
iyán?”

Nangutus en Pariseo hidi ti Mangdikáp kánni Jesus

[32] Nasanig nen Pariseo hidi en pamág-
gurunan nen tolay hidi tungkul kánni
Jesus, kaya nangutus hidi sakay en pi-
nunu hidi nen padi hidi ten sangan a
guwardiya ten Templo tánni dikáppán di
ti Jesus. [33] Kaya kinagi ni Jesus, “Ba-
dit dálla a panahun pákpággagum kuwid
dikomoy ay magsoliyák dán ten nangutus
dikoku. [34] Aryokánnák moy, peru awanák
moy metan, gapu awan kam makaangay
ten angayan ku.”

[35] Namágguron en Judio hidi, “Hádya wád
bi angayan ni tolayid a iyán a awan ta-
mon keketan? Angay wád siya ten Ju-
dio hidi a neangay ten banuwan a sakup
nen Griego hidi tánni magtoldu dikodi?”
[36] Ánya wád i gustuwid a kagiyán nen kinagi
na a, ‘Aryokánnák moy peru awanák moy
keketan,’ sakay ‘Awan kam makaangay ten
angayan ku?’ ”

En Bukal a Makapangatád ti Biyag

[37] Ten katapusan a pinakamahalaga a
aldew nen piyesta ay tummaknág ti Jesus
sakay kinagi na ti mabegsák, “Ni deyaman

en mauwaw ay umadeni dikoku.” [38] sakay
ni deyaman en maniwala dikoku ay umi-
nom. Gapu kinagi nen kasulatan, ‘Mag-
bulos en dinom a makapangatád ti biyag
ten pusu nen balang maniwala dikoku.’
” [39] En gustu a kagiyán ni Jesus ay en
Ispiritu a tanggapán nen sumampalataya
hidi dikona. Gapu ti panahunid a iyud ay
awan palla nepagkaluub en Ispiritu, gapu
awan palla nabiyag a ruway ti Jesus sakay
naluwalhati.

En Pánniwala nen Tolay hidi Tungkul kánni Jesus

[40] Pákkasanig nen tolay hidi dikona ay
kinagi di, “Talaga a siya dán en propeta a
áorayán tam.” [41] Tehud bi a iba a nagkagi
a, “Siya dán en Cristo.” Peru en tábbig
nen agum ay, “Maari beman a maggubwat
ti Galilea en Cristo? [42] Awan beman ki-
nagi nen kasulatan a en paggubwatan nen
Cristo ay en lahi ni David, sakay meenak ti
Bethlehem a banuwan ni David?” [43] Kaya
awan magkaparehu en isip nen tolay hidi
tungkul dikona. [44] En agum ay gustu di
siya a dikáppán, peru awan ti nangahas a
mangdikáp dikona.

En Awan Pánniwala nen Pinunu hidi

[45] Dikona a magsoli en guwardiya hidi nen
Templo, ay tinanung hidi nen pinunu hidi
nen padi hidi sakay nen Pariseo hidi, “Bakin
awan moy siya inyangay háddi? [46] Kinagi
nen nagbantay hidi, “Awan kami palla ti
nasanig a kona ten pággupos na.” [47] “Pati
beman sikam ay nákkaloku na bi?” kagi
nen Pariseo hidi. [48] Tehud beman a pinunu
oni Pariseo a maniwala dikona? [49] “Awan!
En tolay la hidi a awan ti pangmalayan
tungkul ten Kautusan, kaya sinumpa hidi!”
[50] Ked bi haud ti Nicodemo, en umman-
gay nákpágguron kánni Jesus ten gibi. Ki-
nagi na dikodi, [51] “Awan beman labag ten
Kautusan a hatulan en essa a tolay ni
awan palla sinanig sakay pinagadalan ni
ánya en ginamet na?” [52] Tummábbig hidi,
“Bakin taga-Galilea ka dán beman bi? Pa-
gadalan mu en Kasulatan, ketan mu iyán a
awan ti propeta a maggubwat ti Galilea.”
[53] Káttapos iyud ay ummuli dán en balang
essa.

8

En Bábbi a Nangalunya

[1] Nadid, ti Jesus ay ummangay ten Bukid
nen Olibo hidi. [2] Ten dimadimang ay nagsoli
siya ten Templo. Ummadeni dikona en
tolay hidi sakay nákpággetnud siya a nag-
toldu dikodi. [3] Dummemát en tagapagtoldu
hidi nen Kautusan sakay en Pariseo hidi,
tawid di en a essa bábbi a nadikáp di ti
pángngalunya. Pinágtaknág di siya ten
atubengán nen kakpalan, [4] sakay kinagi di
kánni Jesus, “Maistu, naaktu mi i bábbiyid
a iddi a nangalunya. [5] Ayun ten Kautusan
ni Moises, ay dapat a batuwán a hanggan
matay en kona hidi haán a tolay. Ánya
makagi muwid?” [6] Kinagi di la iyud dikona
para pangsubukan di, tánni tehud hidi a
mebintang a kontra dikona.

Peru dummukug la ti Jesus sakay nag-
sulat siya ten luta ten pamamag-itan nen
toldu na.

[7] Awan di siya imangan a táttanungán,
kaya tinumaknág siya sakay kinagi na,
“Sigi, ni deya dikomoy en awan ti kasalanan
ay siya en mágdipalongu a mangbatu
dikona.” [8] Sakay ruway siya a ummetnud
sakay nagsulat siya ten luta. [9] Pákkasanig
di ti iyud ay balang essa ay lummakad,
sapul ten katandaan. Linakadan di en
bábbi a mágtaknág ten atubengán ni Jesus.
[10] Tummaknág ti Jesus sakay tinanung na
en bábbi, “Hádya dán en mangparusa hidi
dikomu?” [11] “Awan dán ben, Panginoon,”
tábbig nen bábbi.

Kinagi ni Jesus: “Maski sikán ay awan
taka bi parusaan, umuli ka dán sakay dyan
ka dán magkasala.”

Ti Jesus en Demlag ni Munduwiday

[12] Nadid, ruway a nagtoldu ti Jesus ten
Pariseo hidi. Kinagi na, “Sikán en demlag
ni munduwiday. En sumunud dikoku ay
magkahud ti demlag ten biyag na sakay
awan dán maglakad ten diklám.” [13] Kinagi
nen Pariseo hidi, “Siko labiyen a mismu
i mangpatunayid ti sadili muwen; awan
ti kuwenta i konaid haán a págpatunay.”
[14] Tummábbig ti Jesus, “Maski sikán la
mangpatunayid ti sadili kuwidi ay tataru-
dan i kákkagiyán kuwidi, gapu tukoy ku
ni hádyaák a naggubwat sakay ni hádya
angayan kuwid. Peru sikam ay awan moy
tukoy ni hádya naggubwatan kuwid sakay
angayan kuwid. [15] Maghatul kam ayun
ten pangileng nen tolay, peru sikán ay

awanák maghatul maski kándeya. [16] Sakay
ni maghatulák man ay tama en pághatul
ku. Gapu bakán la a sikán en maghatul nan
kaguman ku en Ama a nangutus dikoku.
[17] Nakasulat ten Kautusan moy, a dapat
a paniwalaan en págpatunay nen duwwa
a tistigu. [18] Mapatunayan ku a mismu i
sadili kuwidi, sakay magpatunay bi en Ama
a nangutus dikoku." [19] Tinanung di siya,
"Hádya la ama muwid?"

Tummábbig ti Jesus, "Awanák moy
matenggi, sakay awan moy bi matenggi en
Ama ku. Ni matenggiyák moy ay matenggi
moy bi en Ama ku."

[20] Kinagi iyád ni Jesus ten Templo ten
danág nen págdáttonan ti alay. Peru awan
ti nangahas a mangdikáp dikona, gapu
awan na palla odas.

Awan Kam Makaangay ten Angayan Ku

[21] Ruway a kinagi ni Jesus dikodi,
"Adeniyák dán a lumakad sakay aryokán-
nák moy; peru awan kam makaangay
ten angayan ku. Mágkatay kam a awan
palla mapatawad en kasalanan moy
hidi." [22] Namágguron en Judio hidi,
"Magpakamatay bewád bakin a kinagi na
a, 'Awan kam makaangay ten angayan ku?'
[23] Kinagi ni Jesus dikodi, "Sikam ay taga-
dibábbi, sikán ay taga-disunu. Sikam ay
taga-munduwiday peru sikán ay bakán a
taga-mundu. [24] Kaya tatarudan en kinagi
ku dikomoy a mágkatay kam a awan palla
napatawad en kasalanan moy hidi. Ni awan
kam maniwala a, 'Sikán ay Sikán dán,' ay
mágkatay kam a awan palla napatawad en
kasalanan moy hidi." [25] "Deya ka beman a
talaga?" kagi di. Tummábbig ti Jesus, nalay
ku dán a kinagi dikomoy ni deyaák.

Sikán en kinagi ku dán dikomoy a sapul
pa ten dipalongu. [26] Makpalák palla a mak-
agi sakay mehatul kontra dikomoy. Peru
tatarudan en kinagi nen nangutus dikoku,
sakay en nasanig ku dikona ay ipahayag ku
ti munduwiday."

[27] Awan di naintendiyan a en Ama i gustu
naid a kagiyán. [28] Kaya kinagi ni Jesus,
"Kapag ni nelangkaw moy dán a Anak nen
Tolay, ay matukuyan moy a, 'Sikán ay sikán
dán ngani.' Awanák ti gamitán a gubwat la
ten sadili ku a kapangyariyan, nan en pek-
agi la nen Ama en kagiyán ku. [29] Sakay kagu-
man ku en nangutus dikoku, awanák na
páppabayan, gapu pirmi ku a gággamitán
en makasaya dikona." [30] Kakpalan ten
nakasanig hidi ten kinagi ni Jesus ay sum-
mampalataya dikona.

En Katutuhanan en Mangpalaya Dikomoy

[31] Kinagi ni Jesus ten Judio hidi a
maniwala dikona, "Ni tulos-tulos kam
a sumunud ten toldu ku, ay sikam en
tatarudan a disepulus ku; [32] matukuyan moy
en katutuhanan, sakay en katutuhanan en
mangpalaya dikomoy." [33] Tummábbig hidi
dikona, "Gubwat kami ten lahi ni Abraham
sakay maski nikan ay awan kami naalipin
nen deyaman? Konya mu a makagi a
palayaán kami?" [34] Tummábbig ti Jesus,
"Kagiyán ku dikomoy; a en mabiyag ti
kasalanan ay alipin ni kasalanan. [35] En
alipin ay awan kabilang ten pamilya a
habang panahun, peru en anak ay kabilang
a awan ti katapusan. [36] Mara ni pinalaya
kamon nen Anak, ay talaga ngani a malaya
kamon. [37] Tukoy ku a lahi kam ni Abraham,
peru gustuwák moy a bunuwán gapu awan
moy matanggap en itoldu ku dikomoy. [38] En
kákkagiyán ku dikomoy ay en neta ku ten
Ama ku; peru sikam en gággamitán moy ay
en nasanig moy ten ama moy."

En Diyablo en Ama Moy

[39] "Ti Abraham i Ama miyid," kagi nen
Judio hidi.

Kinagi ni Jesus dikodi, "Ni talaga a
lahi kam ni Abraham, ay di arigán moy
nakuwan en ginamet na. [40] Kinagi ku la en
katutuhanan a nasanig ku ten Diyos peru
gustuwák moy dán a bunuwán. Bakán a
kona haán en ginamet ni Abraham. [41] En
gággamitán moy ay kona ten ginamet nen
ama moy."

Tummábbig hidi, "Bakán kami a
mungaw. Essa la Ama miyid, en Diyos."
[42] Kinagi ni Jesus dikodi, "Ni talaga a
en Diyos Ama moyid, mahalánnák moy
nakuwan gapu naggubwaták ten Diyos.
Awanák ummangay háddi ten sadili
ku la a kagustuwan, nan inutusanák
na. [43] Bakin awan moy maintendiyan i
kákkagiyán kuwidi? Gapu awan moy gustu
a tanggapán en itáttoldu ku. [44] En diyablo
i ama moyid! Sakay en kagustuwan na
i gustu moyid a gamitán. Sapul pa ten
sapul ay mágbabonu dán siya. Awan ti
ketan dikona a katutuhanan, gapu sasala

na katutuhanan. Ugali na a talaga a
mágbulibuliyán gapu mabuli siya sakay
ama siya ni kakabuliyan. 45 Awan moy gustu
a maniwala dikoku gapu katutuhanan en
kákkagiyán ku dikomoy. 46 Deya dikomoy
i makapagkagiyid a tehudák a kasalanan?
Nadid, ni katutuhanan en kinákkagi ku, ay
bakin awanák moy paniwalaan. 47 En tolay
a maka-diyos ay mágsanig ten upos nen
Diyos. Peru sikam ay awan moy gustu a
mágsanig dikoku gapu awan kam maka-
diyos."

Ti Jesus sakay ti Abraham

48 Ten pákkasanig nen Judio hidi, ay ki-
nagi di, "Awan beman tama la en kinagi
mi a siko ay Samaritano sakay sinaniban
ni dimonyo?" 49 Kinagi ni Jesus, "Awanák
sinaniban ni dimonyo. Pinarangalan ku
en Ama ku, peru linapastanganák moy.
50 Awanák maghangad a parangalanák, peru
tehud a essa a magsikap a maparangalanák,
sakay siya en makapanghatul. 51 Tandaan
moy kagiyán kuwidi: en sumunud ten toldu
ku ay awan dán matay maski nikan."

52 Kinagi nen Judio hidi, "Nadid mi a
matiyak a talaga sinaniban ka ni dimonyo.
Natay ngani dán ti Abraham sakay ten
propeta hidi, kagiyán mu pa a awan ti
matay ten deyaman a sumunud ten toldu
mu. 53 Kinagi di, "Mas mataas ka pa beman
nan en ama mi a ti Abraham? Natay siya
kumona bi ten propeta hidi. Ánya akala
muwid ti sadili muwen?" 54 Kinagi ni Jesus
dikodi, "Ni sikán la en mangparangal ti
sadili kuwidi ay awan ti kuwenta. En Ama
ku en mangparangal dikoku sakay kákk-
agiyán moy a siya i Diyos moyid. 55 Awan
moy siya matenggi, peru matenggi ku siya.
Ni kagiyán ku a awan ku siya matenggi ay
magin mabuliyák a kona dikomoy. Peru
matenggi ku siya sakay sunudán ku en
kákkagiyán na. 56 Nasaya en ama moy a ti
Abraham ten dikona maakala na a ketan
na en aldew a demát ku, netan na ngani
iyud sakay nasaya siya." 57 Gapu ti iyud ay
kinagi nen Judio hidi dikona, "Samantala
awan ka palla ti limmapulu a taon, konya
mu a makagi a netan mu dán ti Abraham?"
58 Kinagi ni Jesus dikodi, "Kagiyán ku diko-
moy i tatarudanid: bagu pa neenak ti Abra-
ham ay, 'Sikán ay ked dán.' " 59 Pákkasanig
nen Judio hidi ti iyud, ay nangkopkop hidi ti
batu tánni batuwán di siya, peru tummagu
ti Jesus sakay lummuwas ten Templo.

9

Pinagpiyya ni Jesus en Burák

1 Nadid, ten paglakad ni Jesus, ay ne-
tan na en essa a lállaki a neenak a burák.
2 Kinagi nen disepulus na hidi, "Maistu,
deya i tehudid a kasalanan ta mineenak
a burák i lállakiyid a iyán, siya oni en
dáddikál na?" 3 Kinagi ni Jesus dikodi,
"Awan ti kasalanan i lállakiyid a iyán oni
en dáddikál na hidi. Nan nangyari iyán
tánni mepeta en kapangyariyan nen Diyos.
4 Kailangan a tupadán tam en ipagamet
hidi nen nangutus dikoku mentras tehud
palla a aldew. Ni dumemát dán en gibi
ay awan dán ti makapanggamet. 5 Mentras
kedák palla ti munduwiday, ay sikán en
demlag ni munduwiday." 6 Pákkakagi ni
Jesus ti iyud, ay lummoktab siya ten luta
sakay ginamet na a lusak, sakay impahid
na iyud ten mata nen burák. 7 Sakay kinagi
na ten burák, "Kammudán magudemos ten
dinom a Siloe." (En gustu na a kagiyán ay
inutusan.) Kona ngani haud en ginamet
nen burák sakay ten kássoli na ay naketa
dán siya.

8 Kinagi nen kadatigan na hidi sakay nen
naketa hidi dikona, dikona a mágpalimus
palla siya, "Awan beman iyán en lállaki a
dati a mágpalimus?" 9 "Iyán dán ngani"
kagi nen agum, "Awan! Karupa na la,"
kagi dámman nen agum. Kaya nagupos
en lállaki, "Sikán dán iyád." 10 Kinagi di
dikona, "Konya ka a naketa?" 11 Tummábbig
en lállaki, "En lállaki ben a dáddulawán di a
Jesus ay naggamet ti lusak a nahaluwan ten
loktab na sakay impahid na ti mata kuwidi.
Sakay kinagi na dikoku a, 'Umangay ka ti
Siloe a magudemos.' Kaya ummangayák
bi haud sakay nagudemos, hudák dán a
naketa," 12 "Hádya dán siya?" kagi di
dikona, "Awan ku tukoy." Tábbig na dikodi.

Tinantu nen Pariseo hidi en Págpapiyya

13 Inyangay di ten Pariseo hidi en dati a
burák. 14 Aldew iyud nen Káimang dikona
gamitán ni Jesus en lusak sakay nanggamot
na ten burák. 15 Tinanung a ruway nen
Pariseo hidi ni konya siya a naketa. Kinagi
na dikodi, "Pinahidan na ti lusak i mata
kuwidi, sakay pinagudemusák na, sakay

hudák dán a naketa." [16] Kinagi nen agum a
Pariseo, "Bakán a gubwat ten Diyos i tolayid
a iyán, gapu awan na impangilin en Aldew
nen Káimang." Peru kinagi bi nen agum,
"Konya a makagamet ti kona haán a himala
i essaid a makasalanan?" Sakay awan hidi
namagkaessa.
[17] Kinagi di dámman ten lállaki a burák,
"Siko, ánya palagay muwid dikona, gapu
pinaketa na i mata muwen, ánya makagi
muwid?"
"Essa siya a propeta." Tábbig nen lállaki.
[18] Awan maniwala en Judio hidi ni tatarudan
a burák siya, kaya pinauwet di en dáddikál
na hidi. [19] Sakay kinagi di ten dáddikál na
hidi, "Tarud beman a anak moy siya? Tarud
beman a neenak siya a burák? Bakin naketa
dán siya?" [20] Kinagi nen dáddikál na hidi,
"Tukoy mi a anak mi siya, sakay neenak siya
a burák. [21] Peru awan mi tukoy ni konya
naketa naid, sakay awan mi bi tukoy ni deya
nangpapiyyaid dikona. Siya dálla tanungán
moyid, te idad dán bi siya sakay mekagi
na dán en tungkul ten sadili na. [22] Kona la
haád en kinagi nen dáddikál na hidi gapu
ten ánteng di ten Judio hidi. Gapu napagka-
sunduwan nen Judio hidi a itiwalag di ten
sinagoga en balang mángpahayag a ti Jesus
en Cristo. [23] Iyád en dahilan ni bakin kinagi
nen dáddikál na hidi a, "Siya ay tehud dán
a sapat idad; siya dálla i tanungán moyid."
[24] Kaya pinadulaw dámman nen Judio
hidi en burák sakay kinagi di dikona, "Ten
ngaran nen Diyos ay magkagi ka ti tataru-
dan tukoy mi a makasalanan i tolayid a
iyud." [25] Tumábbig siya, "Para dikoku
makasalanan man siya oni awan. Basta
tukoy kuwid ay datiyák a burák peru na-
did ay maketaák dán." [26] "Ánya ginamet
naid dikomu? Konya na a pinaketa i mata
muwen?" Tanung di dikona. [27] Tummábbig
siya dikodi, "Nakagi ku dán ben dikomoy,
peru awanák moy gustu a paniwalaan.
Bakin gustu moy dámman a masanig a
ruway? Gustu moy beman bi a magin
disepulus na?"
[28] Pákkasanig nen Judio hidi, ay
pinagsarantaan di siya, "Siko disepulus
naid. Peru sikami, ay disepulus ni Moises.
[29] "Tukoy mi a nákpágguron en Diyos
kánni Moises. Peru i lállakiyid a iyán,
ay awan mi tukoy ni hádya naggubwatan
naid." [30] Kinagi nen lállaki, "Iyud ngani
makatakaid! Awan moy tukoy ni hádya
nagubwatan naid, peru pinagpiyya na mata
kuwidi." [31] Tukoy tam a awan sanigán
nen Diyos en makasalanan. Peru sanigán
na en tunay a sumamba hidi dikona
sakay sumunud ten kaluuban na. [32] Sapul
pa ten sapul awanák palla nakasanig ti
nakapagpapiyya ti neenak a dati dán a
burák. [33] Talaga a awan ti magamet i
lállakiyid a iyud ni awan naggubwat ten
Diyos!" [34] Kinagi di dikona, "Neenak ka a
makasalanan, gustu muwid a kagiyán ay
siko pa i mangtolduwid dikomi?" Sakay
sapul haud ay intiwalag di dán siya.

Ispirituwal a Kaburákkan

[35] Nabareta ni Jesus a intiwalag nen
Pariseo hidi en lállaki a pinagpiyya na.
Kaya kinagi na ten lállaki dikona ketan na,
"Sumampalataya ka beman ten Anak nen
tolay?" [36] Tummábbig en lállaki, "Deya be-
man siya Maistu? Kagiyán mu dikoku tánni
maniwalaák dikona." [37] "Netan mu dán siya,
siya i kauron muwidi nadid," kagi ni Jesus.
[38] "Sumampalatayaák dikomu Panginoon!"
kagi nen lállaki. Sakay sinamba na ti Jesus.
[39] Sakay kinagi pa ni Jesus, "Kayaák a um-
mangay ti munduwiday, ay tánni maghatul
ten tolay. Tánni maketa en burák hidi
sakay maburák en maketa hidi." [40] Nasanig
iyud nen agum a Pariseo a adeni dikona
kaya tinanung di siya, "Ánya beman gustu
muwid a kagiyán burák kami?" [41] Kinagi ni
Jesus, "Ni burák kam ay awan kam nakuwan
ti kasalanan. Peru kinagi moy a awan kam
burák, en kasalanan ay manatili dikomoy."

10

En Talinhaga Tungkul ten Pastol

[1] Kinagi ni Jesus, "Tandaan moy iddi,
en awan maglakad ten pintuwan nen ku-
lungan nen tupa hidi, nan umunek siya
ten awan páglakadan, ay mágtakaw sakay
tulisan. [2] Peru en maglakad ten pintuwan
na, ay siya en tunay a pastol. [3] Pasáddáppán
siya nen guwardiya, sakay sanigán nen tupa
hidi en boses na. Dulawán na ten ngara-
ngaran di en balang essa ten tupa hidi,
sakay iluwas na hidi ten kulungan. [4] Ni
meluwas na dán hidi, ay dumipalongu siya
sakay mahusay hidi a umunonud dikona,

gapu matenggi di en boses na. 5 Awan hidi
sumunud ti iba, nan guminan pa hidi a
paadeyu, gapu awan di matenggi en boses
nen iba."
6 Kinagi ni Jesus iyád a talinhaga, peru
awan di naintendiyan en gustu na a
kagiyán.

Ti Jesus en Mabait a Pastol

7 Kaya ruway a kinagi ni Jesus, "Kagiyán
ku dikomoy iddi: sikán en pintuwan a
sássáddáppan nen tupa hidi. 8 En nágdipa-
longu dikoku ay mágtakaw sakay tulisan,
peru awan hidi sinanig nen tupa hidi.
9 Sikán en tunay a pintuwan. En deyaman
a sumáddáp ten pamamag-itan ku ay ma-
ligtas. Somdáp siya sakay lumuwas sakay
maketa ti kabiyagan na. 10 Dumemát en
mágtakaw tánni magtakaw sakay mamunu
sakay mangperhisyu. Peru sikán, umman-
gayák háddi tánni magkahud ti biyag en
tupa hidi, biyag a masagana sakay ganap.
11 "Sikán en mabait a pastol. En mabait
a pastol ay iyalay na en biyag na para ten
tupa na hidi. 12 Peru en áupaan ay gumi-
nan ni maketa ti sumunggab a matapang a
hayup ti talon. Ginanan na hidi palibhasa
awan siya pastol sakay awan na kao en tupa
hidi. Kaya sunggaban hidi ni matapang a
hayup ti talon sakay mariwak-riwak hidi.
13 Ginanan na la hidi palibhasa a naupaan la
siya sakay awan ti malasakit ten tupa hidi.
14 "Sikán en mabait a pastol. Matenggi ku
en sadili ku hidi a tupa sakay matenggiyák
di bi. 15 Kona ten pákkatenggi ku ten Ama,
iyatád ku en buu ku a biyag para ten tupa
ku hidi. 16 Tehudák a iba pa a tupa a awan
palla ti kulunganidi. Kailangan a mesáddáp
ku bi hidi sakay sanigán di en boses ku. Ni
magkakonahud ay mapisan ti essa en tupa
hidi sakay essa la en pastol."
17 "Kaya tatarudan a mahalák nen
Ama, gapu inyalay ku en biyag ku, tánni
mabiyagák labi a ruway. 18 Awan ti
makapangalap ti biyag kuwidi, nan kusa
ku iyád a iyatád. Tehudák a kapangyariyan
a iyatád iyád sakay alapán a ruway. Iyád en
utus a tinanggap ku ten Ama ku."
19 Gapu ti kinagiyid a hidi iyud ni Jesus
ten Judio hidi ay awan hidi namagkaessa
ti palagay. 20 Kakpalan dikodi ay nagkagi
a, "Sinaniban siya ni dimonyo sakay na-
gareng! Bakin mágsanig kam pa dikona?"
21 Kinagi bi nen agum a, "Awan maka-
pagupos ti kona haud i sinanibanid ni di-
monyo! Makagamot beman ti burák i di-
monyowid?"

Intakwil nen Judio hidi ti Jesus

22 Sákdágnen tenhud sakay pasiyaan
en Piyesta nen Páglaan ten Templo ti
Jerusalem. 23 Dikona ked ti Jesus ten Templo
a máglakad-lakad ten balkon ni Solomon,
24 ay pinalebutan siya nen Judio hidi sakay
kinagi di dikona, "Bakin págdadudaán mu
kami pa? Kagiyán mu dikomi ni talaga siko
dán ti Cristo." 25 Kinagi ni Jesus dikodi,
"Kinagi ku dán ben dikomoy, peru awan
kam maniwala. En gággamitán ku hidi ten
pamamag-itan nen ngaran nen Ama ku en
magpatunay tungkul dikoku. 26 Peru awan
kam maniwala, gapu awan kam kabilang
ten tupa ku hidi. 27 Mágsanig dikoku en tupa
ku hidi, tukoy ku hidi sakay sumunud hidi
dikoku. 28 Atáddán ku hidi ti biyag a awan
ti katapusan. Maski nikan ay awan hidi
mepahamak sakay awan hidi maagew nen
deyaman dikoku. 29 En Ama ku a náng-atád
dikodi dikoku ay dakila ten atanan sakay
awan ti makapangagew dikodi ten Ama ku.
30 Sikán ay ten Ama ku ay eessa la."
31 Pákkasanig nen Judio hidi ti iyud ay,
nangkopkop hidi a ruway ti batu tánni
batuwán di siya. 32 Kinagi ni Jesus dikodi,
"Makpalák a impeta dikomoy a mágka-
ganda a gamet a gubwat ten Ama ku. Hádya
ti hidi iyud pangbatuwan moyid dikoku?"
33 Tummábbig en pinunu hidi nen Judio
hidi, "Bakán a gapu ten mágkaganda a
gamet kaya batuwán mi ka nan gapu ten
páglapastangan mu ten Diyos! Gapu kinagi
mu a Diyos ka peru tolay ka la." 34 Kinagi
ni Jesus dikodi, "Awan beman nakasulat ten
Kautusan moy a, 'Kinagi ku a diyos kam?'
35 Diyos hidi en nangdulaw nen Kautusan
ten nángtiwalaan hidi ten upos nen Diyos,
sakay awan maari a tanggiyan en kinagi
nen kasulatan. 36 Sikán ay pinili sakay in-
utusan nen Ama. Konya moy a makagi a
linapastangan ku en Diyos gapu kinagi ku a
Anakák nen Diyos? 37 Ni awan ku gamitán en
pagamet hidi dikoku nen Ama ku, ay dyan
kam maniwala dikoku. 38 Peru ni gamitán
ku hidi iyud, ay dapat a paniwalaan moy en
ginánggamet ku, maski ni awanák moy pani-
walaan. Ni magkakonahud ay masiguradu

moy a ked dikoku en Ama sakay kedák bi
dikona."
39 Laan di dámman siya a dikáppán, peru
nakalisi siya.
40 Nagsoli dámman ti Jesus ten dibelyu
ni Jordan, adeni ten nagbinyagan ni Juan.
Mentras a ked haud siya ay, 41 makpal a
ummangay dikona. Kinagi nen tolay hidi,
"Ti Juan ay awan ti ginamet a himala, peru
tatarudan en atanan a kinákkagi na tungkul
ti tolayid a iyád." 42 Kaya makpal en sum-
mampalataya kánni Jesus haud.

11

En Kákkatay ni Lazaro

1 Nadid, tehud a lállaki a nagkasakit ti
Betania a en ngaran na ay ti Lazaro a ka-
patkaka de Maria ay ti Marta. 2 Ti Maria
en nangbulak ten básset nen Panginoon ti
págpasárrub sakay pinahidan na ten buuk
na. Gapu tehud a saket ti Lazaro, 3 kaya im-
pekagi nen matkaka kánni Jesus a, "Pangi-
noon, en mahal mu a amigu ay tehud a
saket." 4 Peru dikona masanig iyud ni Jesus,
ay kinagi na, "Awan siya matay ten saket
na. Nangyari iyud tánni maparangalan en
Diyos sakay ten pamamag-itan ni iyád ay
maparangalan en Anak nen Diyos."
5 Mahal ni Jesus en matátkaka a de Marta,
Maria ay ti Lazaro. 6 Peru nagpalipas pa siya
ti duwwa a aldew sapul dikona a mabareta
na a tehud a saket ti Lazaro. 7 Kállipas nen
duwwa a aldew, ay kinagi na ten disepulus
na hidi, "Magsoli kitam ti Judea." 8 Kinagi
nen disepulus na hidi, "Maistu, awan be-
man págbabaditan ka dán a batuwán nen
pinunu hidi nen Judio hidi? Bakin mag-
soli ka dámman haud?" 9 Kinagi ni Jesus,
"Awan beman tehud a sapulu ay ti duwwa
a odas ten maghapun? Awan mesángdul
en maglakad ni aldew, gapu ketan na en
demlag ni munduwiday. 10 Peru mesángdul
en maglakad ti gibi, gapu awan dikona en
demlag."
11 Káttapos ni iyud, ay kinagi na dikodi,
"En amigu tam a ti Lazaro ay netidug, kaya
kadtamon haud angen ku siya lukagán."
12 "Panginoon, ni konahud ay magpiyya la
siya," kagi nen disepulus na hidi. 13 En
gustu a kagiyán ni Jesus ay patay dán ti
Lazaro, peru en akala nen disepulus na
hidi ay talaga a tidug la. 14 Kaya kinagi
ni Jesus ti mahusay, "Natay dán ti Lazaro.
15 Peru masayaák ta awanák haud tánni
sumampalataya kam dikoku. Kaya kadta-
mon haud."
16 Nadid, ti Tomas a ngángngaranan di a
Kambal, ay nagakit ten kaguman na hidi.
"Kadtamon mákkuyug kitam ten Maistu,
maski mákkatay kitam dikona."

Ti Jesus en Kákkabiyag a Ruway sakay en Biyag

17 Káddemát de Jesus ti Betania, ay
natukuyan na a áppat dán a aldew a
nakalábbáng ti Lazaro. 18 Manga tállu
a kilumetru en kadeyu ni Betania ti
Jerusalem. 19 Sakay makpal ten taga-
Jerusalem hidi en ummangay kánde Marta
ay ti Maria tánni mangparapara dikodi.
20 Ten pákkasanig ni Marta a pademát
ti Jesus, ay tinagbu na sakay inuron na
siya. Peru ti Maria ay nawarak la ten bilay
di. 21 Kinagi ni Marta, "Panginoon, ni ked
ka la nakuwan háddi ay awan nakuwan
natay en kapatkaka ku. 22 Peru tukoy ku, a
maski nadid ay iyatád nen Diyos en ányа-
man a agidán mu dikona." 23 Kinagi ni
Jesus dikona, "Mabiyag a ruway en kap-
atkaka mu." 24 Kinagi ni Marta, "Tukoy ku
a mabiyag siya a ruway ten katapusan a
aldew." 25 Kinagi ni Jesus dikona, "Sikán
en makapangatád ti biyag sakay en ruway
a kákkabiyag. Ni deyaman en sumam-
palataya dikoku, maski matay ay mabiyag
a ruway. 26 Sakay en deyaman a biyag
nadid a sumampalataya dikoku ay awan
matay maski nikan. Maniwala ka beman?"
27 Tummábbig siya, "Maniwalaák Pangi-
noon! Sumampalatayaák dikomu sakay
maniwalaák a siko en Cristo, en Anak nen
Diyos, a áorayán mi a pademát ti munduwi-
day."

Nagsanget ti Jesus

28 Káttapos ni iyud ay ummuli ti Marta.
Inangay na sinekretu en wadi na a ki-
nagiyan, "Keddán en Maistu, padulaw na
ka." 29 Ten pákkasanig ni Maria, ay pag-
daka siya a tummaknág sakay tummagbu
kánni Jesus. 30 (Awan palla nakademát ti
Jesus ten baryu, ked palla siya ten nangtag-
buwan dikodi ni Marta.) 31 Inumunud kánni
Maria en Judio hidi a mangparapara dikodi,
dikona ketan di a magalistu siya a lumuwas

ten bilay di. Akala di ay angay siya ten
páglábbángngan a magsanget.
32 Káddemát ni Maria ten puwestu ni Je-
sus, ay lummuhud siya ten táttaknággan
na. Kinagi na, “Panginoon, ni ked ka la
nakuwan háddi ay awan natay en kap-
atkaka ku.” 33 Nahabag ti Jesus ten pákketa
na a magsanget ti Maria sakay en Judio hidi
a kaguman na. 34 “Hádya nánglábbángngan
moyid dikona?” kagi ni Jesus.
“Karon hád Panginoon angen mu il-
ingán.” tábbig di dikona.
35 Nagsanget ti Jesus. 36 Kaya, kinagi nen
Judio hidi, “Ilingán moy talaga a mahal
na ti Lazaro!” 37 Peru kinagi nen agum,
“Nagpapiyya siya ti burák, bakin awan na
napugád en kákkatay ni Lazaro?”
38 Káddemát ni Jesus ten páglábbángngan
ay nalungkut siya a ruway. En páglab-
bángngan ay kuweba a tehud a takáp a dikál
a batu en bunganga na. 39 Kinagi ni Jesus
dikodi, “Ibutan moy batuwen.” Kinagi ni
Marta, “Panginoon kaáppat na dán nadid
a aldew siguradu a mabuyok dán siya.”
40 Kinagi ni Jesus, “Awan beman kinagi ku
dikomu a ni sumampalataya ka dikoku ay
ketan mu nen kaluwalhatian nen Diyos?”
41 Kaya inibutan di en batu. Sakay tumman-
gad ti Jesus a kinagi na, “Ama, magpasala-
maták dikomu gapu sinanigák mu. 42 Tukoy
ku Ama a pirmiyák mu a sanigán. Kaya
ku iyád a kinagi ay gapu ti tolayiday hidi,
tánni maniwala hidi a siko en nangutus
dikoku.” 43 Káttapos na iyud a kinagi, ay
impákraw na a, “Lazaro, lumuwas ka haán!”
44 Linumuwas ngani ti Lazaro, a nabalutan ti
damit a panglábbáng en lima na sakay en
básset na, tehud bi a takáp a damit en rupa.
Kinagi ni Jesus, “Okbisan moy siya, tánni
makalakad dán siya.”

En Balak a Kontra kánni Jesus
(Mt. 26:1-5; Mc. 14:1-2; Lu. 22:1-2)

45 Kakpalan ten Judio hidi a kaguman ni
Maria a naketa ten ginamet ni Jesus ay
summampalataya hidi dikona. 46 Peru en
agum, ay ummangay hidi ten Pariseo hidi
sakay imbareta di en ginamet ni Jesus.
47 Kaya inipun nen pinunu hidi nen padi
hidi sakay nen Pariseo hidi en kagawad hidi
nen Sanedrin. Kinagi di a, “Ánya gamitán
tamid? Makpal dán a ginánggamet a himala
i tolayid a iyán. 48 Ni páppabayan tam siya
a magtulos-tulos ti gánggamitán naen ay
mapaniwala na en atanan. Ni magkakon-
ahud ay angay háddi en Romano hidi sakay
sidaán di en Templo sakay pahirapan di en
bansa tam.”
49 Peru en essa dikodi a ti Caifas, a ka-
punuwan nen padi hidi tenhud, ay kinagi
na, “Talaga a awan kam ti tukoy! 50 Awan
moy beman maisip a mas mapiyya pa ni
essa la matayid alang-alang ten banuwan,
nan ni mepahamak en buu a bansa?”
51 Awan gubwat ten sadili na iyud a kinagi
ni Caifas. Nan bilang kapunuwan nen padi
hidi ti iyud a taon ay impahayag na a dapat
a matay ti Jesus alang-alang ten bansa di.
52 Sakay tánni maipun en atanan a nekalat a
anak nen Diyos. 53 Sapul haud, ay nagisipan
di dán ni konya di a mapabunu ti Jesus.
54 Kaya ti Jesus ay awan dán pinumeta a
maglakad ti Judea. Nan nagdiretsu dán
siya ten banuwan a Efraim a adeni ten
kaparangan. Sakay haud pala siya a nákpá-
gyan a kaguman nen disepulus na hidi.
55 Nadid, adeni dán en Piyesta nen Aldew
nen Págtalib nen Judio hidi, makpal a
inumangay a tolay ti Jerusalem bagu a
dumemát en piyesta, tánni tupadán di en
utus ni Moises tungkul ten páglinis ti bággi.
56 Inaryok di ti Jesus ten Templo, sakay
nagtanungan hidi, “Ánya ti palagay moyid?
Umangay wád siya ti piyestaidi?” kagi
di. 57 Nagutus en kapunuwan nen padi hidi
sakay en Pariseo hidi, a ikagi dikodi nen
tolay hidi ni hádya puwestuwid ni Jesus,
tánni mapadikáp di siya.

12

Binulakan ti Pasárrub ti Jesus
(Mt. 26:6-13; Mc. 14:3-9)

1 Nadid, ánnám pa a aldew bagu en
Piyesta nen Aldew nen Págtalib, ti Jesus
ay dummemát ti Betania, ten banuwan
ni Lazaro a biniyag na a ruway. 2 Kaya
naghanda hidi haud ti pangapon para kánni
Jesus, sakay kumman hidi a kaguman ti
Lazaro. Ti Marta ay nagserbi dikodi.
3 Nangalap ti Maria ti kalahati ni litru a
mahal a kalasi ni págpasárrub, iyád ay puru
a págpasárrub a gubwat ten mula a nardo.
Imbulak na iyud ten babásset ni Jesus. Kát-
tapos ay pinahidan na ten buuk na. Sakay
en buu a bilay ay summárrub. 4 Ti Judas

Iscariote, en disepulus ni Jesus a mángtokyon dikona en nagkagi a, 5 "En halaga ni
pasárrubid a iyán ay katumbas nen essa a
taon a suweldu. Bakin a awan tam dálla
inlaku sakay inyatád ten mágkahirap hidi
en pilak?" 6 Kinagi na iyud bakán a gapu
tehud siya a malasakit ten mágkahirap hidi
nan gapu a essa siya a mágtakaw. Siya
en mágsaddi ten pilak di sakay kákkupitán
na iyud. 7 Tummábbig ti Jesus, "Pabayan
moy la siya. Imbulak na iyud ten bággi
ku bilang pághanda ten páglábbáng dikoku.
8 En mágkahirap ay pirmi moy hidi a kakaguman, peru sikán ay awanák moy pirmi
a kakaguman."

En Balak Kontra kánni Lazaro

9 Ten dikona a nabareta nen makpal a
Judio a ked ti Betania ti Jesus ay ummangay
hidi haud, bakán la a gapu kánni Jesus nan
gustu di bi a ketan ti Lazaro a biniyag na a
ruway. 10 Kaya binalak nen pinunu hidi nen
padi hidi a pabunu di bi ti Lazaro, 11 gapu
siya en dahilan ni bakin a en Judio hidi
ay humiwalay dán dikodi sakay sumampalataya dán kánni Jesus.

En Págtanggap di kánni Jesus ti Jerusalem
(Mt. 21:1-11; Mc. 11:1-11; Lu. 19:28-40)

12 Nadid, ten kailawan na ay nabareta nen
tunay ti kakpal a tolay a nákpamiyesta a ti
Jesus ay tamu ti Jerusalem. 13 Kaya nangalap
hidi ti palapa ni palma sakay tinagbu di
ti Jesus. Ipáppákraw di a, "Puriyán en
Diyos! Pagpalaán en dumemát ten ngaran
nen Panginoon. Puriyán en Hari ni Israel!"
14 Netan ni Jesus en essa a bul-u palla a asno
sakay sinakayan na iyud, kona ten nesulat
a,
15 "Dyan kam manteng, sikam a taga-Sion
hidi!
Mágsanig kam! Dumemát dán en Hari moy,
a sumássakay ten bul-u a asno!"
16 Awan iyud naintendiyan nen disepulus
na hidi. Peru dikona a mabiyag a ruway ti
Jesus sakay maluwalhati, ay naala-ala di en
kinagi ten kasulatan tungkul dikona, kaya
kona ngani haud en nangyari.
17 Dikona a biyagán a ruway ni Jesus ti
Lazaro ay makpal en naketa. Iyud a pangya-
yari ay angay di imbábbareta. 18 Iyud en
dahilan ni bakin a tinagbu siya ni sakon-
ahud ti kakpal a tolay gapu nabareta di en
ginamet na hidi a himala. 19 Namágguronan
nen Pariseo hidi a, "Awan kitamon ti mag-
amet! Ilingán moy umunonud dán dikona
atanan a tolay!"

Inaryok nen Sangan a Griego ti Jesus

20 Nadid ay tehud a sangan a Griego a
ummangay ten piyesta nen Aldew nen Pág-
talib tánni sumamba. 21 Ummadeni hidi
kánni Felipe a taga-Bethsaida a sakup ni
Galilea sakay kinagi di, "Maari kami wád a
mákpágguron kánni Jesus?" 22 Kinagi iyud
ni Felipe kánni Andres sakay hidi a duwwa
en ummadeni kánni Jesus sakay kinagi di
iyud. 23 Kinagi ni Jesus, "Dummemát dán en
odas tánni parangalan en Anak nen Tolay.
24 Tandaan moy: mentras a awan matáknig
ten luta en essa a butil nen trigo sakay
matay ay manatili iyud a mággeessa. Peru
ni matay ay magbunga iyud ti makpal. 25 En
tolay a magpahalaga ti hustu ten biyag
na ay siya en mawanan, peru ni deyaman
en awan mangpahalaga ten biyag na ti
munduwiday gapu la dikoku ay magkahud
ti biyag a awan ti katapusan. 26 Ni deyaman
en magserbi dikoku ay dapat a sumunud
dikoku, sakay ni ked hádyaák ay ked bi siya
haud. Ni deyaman en magserbi dikoku ay
parangalan nen Ama."

Kinagi ni Jesus en Tungkul ten Kákkatay Na

27 Kinagi pa ni Jesus, "Mabalisaák nadid.
Kagiyán ku beman ten Ama a iligtasák
na ten adeni dán a pághirap ku? Awan!
Gapu iyád en dahilan ni bakin a kedák
háddi." 28 Káttapos ay kinagi ni Jesus, "Ama,
parangalan mu en ngaran mu."

Sakay en boses a gubwat dilanget en
tummábbig a, "Pinarangalan ku dán iyád
sakay ruway ku a parangalan."
29 Nasanig iyud nen tolay hidi a ked haud
kaya kinagi di, "Nagkáddur" Kagi bi nen
agum ay, "Nákpágguron dikona en essa
a anghel!" 30 Kinagi ni Jesus, "Impasanig
iyud a boses para dikomoy, bakán a para
dikoku."
31 "Nadid dán en panahun tánni hat-
ulan i munduwiday. Sakay iyád dán
bi en panahun a hatulan en pinunu ni
munduwiday. 32 Sakay ni melangkawák ay
paadeniyán ku dikoku en atanan a tolay."
33 (Kinagi na iyád tánni ipeta na ni konya
siya a matay.) 34 Tummábbig en tolay
hidi, "Kinagi nen Kautusan a en Cristo ay

mabiyag a awan ti katapusan. Bakin a ki-
nagi mu a kailangan a melangkaw en Anak
nen Tolay? Deya beman en Anak nen Tolay
a kákkagiyán mu?" [35] Tummábbig ti Jesus,
"Awan dán magmalay a kakaguman moy en
demlag. Tulos kam a maglakad mentras a
kaguman moy palla en demlag, tánni awan
kam maabutan nen diklám. Gapu awan
tukoy nen maglakad ten kadiklámman ni
hádya en angayan na. [36] Sumampalataya
kam ten demlag mentras a kaguman moy
palla en demlag tánni magin anak kam nen
demlag." Káttapos na hidi a kagiyán ay
lummakad ti Jesus sakay tinaguwan na hidi.

*Awan Summampalataya kánni Jesus en Ju-
dio hidi*

[37] Nadid, maski ni netan nen Judio hidi en
makpal a himala a ginamet ni Jesus ay awan
padi hidi summampalataya dikona. [38] Ni
konahud ay natupad en kinagi ni Propeta
Isaias a,

"Panginoon, deya naniwalaid ten impa-
hayag mi?
Deya i nángpetaan muwid ten kapang-
yariyan mu?"

[39] Awan ngani hidi maniwala gapu kinagi
ni Isaias,

[40] "Binurák nen Diyos en mata di
sakay pinakáttug na en pusu di,
tánni awan hidi maketa,
sakay awan makaintendi en isip di,
bakay sumoli hidi dikoku
sakay pagpiyyaán ku hidi." [41] Kinagi
iyád ni Isaias gapu netan na en
kaluwalhatian ni Jesus, sakay nagu-
pos siya tungkul kánni Jesus.

[42] Konapamanhud, ay makpal ten pinunu
hidi nen Judio hidi en naniwala dikona.
Peru insekretu di la gapu ten ánteng di ten
Pariseo hidi, bakay itiwalag di hidi ten sin-
agoga. [43] Gapu mas ginustu di pa a kasayaan
nen tolay nan kasayaan nen Diyos.

En Upos ni Jesus en Manghatul

[44] Sakay mabegsák a kinagi ni Jesus,
"En maniwala dikoku ay bakán la a
sikán en naniwalaan na, nan pati en
nangutus dikoku. [45] Sakay en naketa
dikoku ay naketa dán bi ten nangutus
dikoku. [46] Ummangayák háddi bilang
demlag ti munduwiday, tánni deyaman
en maniwala dikoku ay awan dán manatili
ten kadiklámman. [47] Ni deyaman en
nakasanig ten upos ku hidi peru umád a
sumunud ay awan ku siya hatulan. Gapu
ummangayák háddi bakán a tánni hatulan
ku i munduwiday nan para iligtas iyád.
[48] Tehud a manghatul ten mángtakwil
dikoku sakay en awan mangtanggap ten
upos ku hidi; en upos a impangaral ku en
manghatul dikodi ten katapusan a aldew.
[49] Gapu awanák magupos a gubwat la ten
sadili ku, nan en Ama a nangutus dikoku en
nángkagi ni ánya i dapat kuwid a kagiyán
sakay ipahayag. [50] Sakay tukoy ku a en utus
na ay makapangatád ti biyag a awan ti
katapusan. Kaya en pekagi nen Ama en
ipáppahayag ku dikomoy.

13

*Inugasan ni Jesus en Babásset nen Disepu-
lus na hidi*

[1] Nadid, dikona a saldew dálla bagu a
Piyesta nen Aldew nen Págtalib ay tukoy
ni Jesus a dumemát dán en panahun a
lumakad dán siya ti munduwiday tánni
sumoli dán siya ten Ama. Mahal ni Jesus
en disepulus na hidi a ked ti munduwiday,
sakay en págmahal na dikodi ay hanggan
ten katapusan.

[2] Ti gibiyid a iyud a nangapon hidi, ay
immula dán nen diyablo ten isip ni Judas Is-
cariote a anak ni Simon a itokyon na ti Jesus
ten Judio hidi. [3] Tukoy ni Jesus a atanan a
kapangyariyan ay inyatád dán dikona nen
Ama. Sakay tukoy na bi a gubwat siya
ten Diyos sakay pasoli dán siya ten Diyos.
[4] Mentras a kuman hidi ay tummaknág ti Je-
sus sakay ineklas na en alikábkáb na sakay
imburebád na ten sáppang na en tuwalya.
[5] Káttapos ay nángbulak siya ti dinom ten
palanggana sakay sinapulan na a ugasan
en babásset nen disepulus na hidi sakay
pinahidan na ten tuwalya a bumábburebád
ten sáppang na.

[6] Ten dikona a ummadeni siya kánni Pe-
dro ay inumád siya. Kinagi na, "Panginoon,
bakin siko pa i mangugasid ti babásset
kuwiday?" [7] Tummábbig ti Jesus, "Awan mu
maintendiyan i gággamitán kuwiday nadid,
peru maintendiyan mu labi iyád káttapos."
[8] Ruway a kinagi ni Pedro, "Panginoon,
umáddák a siko i mangugasid ti básset
kuwiday hidi. Tummábbig ti Jesus, "Ni
awan mu paugas i básset muwen ay awan

ka ti kaugnayan dikoku." [9] Kaya kinagi ni
Pedro, "Ni konahud Panginoon ay bakán
la i básset kuwiday hidi i ugasan muwid
nan pati dán bi i lima kuwiday hidi sakay
ulu ku." [10] Kinagi dikona ni Jesus, "En
nakapágdigus dán ay awan dán kailangan
a ugasan puwera la ten babásset na, gapu
malinis dán en buu moy a bággi. Ma-
linis kamon, peru bakán a atanan moy."
[11] (Kinagi ni Jesus a awan atanan ay mali-
nis gapu tukoy na ni deya en mángtokyon
dikona.) [12] Káttapos a maugasan ni Jesus
en babásset di hidi ay ruway na insulot
en alikábkáb na sakay summoli siya ten
lamisaan. Káttapos ay tinanung na hidi,
"Naintendiyan moy beman en ginamet ku
dikomoy?" [13] "Dáddulawanák moy a Maistu
sakay Panginoon, ay tama kam gapu iyán
ngani en tatarudan. [14] Nadid ni sikán a
Panginoon sakay Maistu moy ay nagugas
ten babásset moy hidi ay dapat bi a mam-
agugasan kam ti básset. [15] Impeta ku diko-
moy en halimbawa a dapat moy a arigán.
Kaya gamitán moy bi en ginamet ku diko-
moy. [16] Kagiyán ku dikomoy: en alipin ay
awan mataas nan en amu na, sakay awan bi
ti inutusan a mas mataas nan ten nangutus
dikona. [17] Ni naintendiyan moy hidi iyád
a bagay sakay gamitán moy ay pagpalaán
kam nen Diyos.

[18] Awan ku kagiyán a pinagpala kam a
atanan, gapu tukoy ku en pinili ku hidi.
Peru kailangan a matupad en kinagi nen
Kasulatan a, 'Tinaraidurák nen tolay a
pinakan ku.' [19] Kagiyán ku iyád dikomoy
bagu a mangyari tánni ni mangyari dán
ay sumampalataya kam a, 'Sikán ay sikán
dán.' [20] Kagiyán ku dikomoy a: ni deya-
man en mangtanggap ten inutusan ku ay
mangtanggap bi dikoku sakay ni deyaman
en mangtanggap dikoku ay mangtanggap
bi ten nangutus dikoku."

Kinagi ni Jesus a Tehud a Mángtokyon Dikona
(Mt. 26:20-25; Mc. 14:17-21; Lu. 22:21-23)

[21] Káttapos a kagiyán ni Jesus hidi iyud
ay nabalisa siya ti hustu sakay kinagi na,
"Kagiyán ku dikomoy a essa dikomoy en
mángtokyon dikoku." [22] Nággilengan en
disepulus hidi gapu awan di tukoy ni deya
en gustu a kagiyán ni Jesus. [23] En disepulus
a mahal ni Jesus ay kasadát na. [24] Sininyasan
siya ni Simon Pedro a tanungán na kánni
Jesus ni deya en gustu na a kagiyán.
[25] Kaya summandig siya ten abaga ni Jesus
sakay intanung na, "Panginoon deya gustu
muwid a kagiyán?" [26] Tummábbig ti Jesus,
"En páng-atáddan ku ten tinapay káttapos
ku a isawsaw ay siya iyud." Kaya nangalap
ti Jesus ti tinapay sakay káttapos na a in-
sawsaw ay inyatád na kánni Judas a anak ni
Simon Iscariote. [27] Ten dikona a matanggap
ni Judas en tinapay ay sináddáp siya ni
Satanas. Kinagi ni Jesus dikona, "Gamitán
mu dán a pagdaka en dapat mu a gamitán."
[28] Peru maski ni essa ten kaguman hidi ni
Jesus a nangapon ay awan di naintendiyan
ni bakin a kinagi iyud ni Jesus. [29] Gapu ti
Judas en tagatawid ten pilak di ay inisip nen
agum a inutusan siya ni Jesus a mamali ten
kailangan di hidi para ten piyesta oni an-
gay siya mangatád ti limus ten mágkahirap
hidi. [30] Ten dikona a makakan dán ti Judas
ten tinapay ay lummakad siya. Gibi dán ti
odasid a iyud.

En Bigu a Utus

[31] Ten dikona a nakalakad dán ti Judas
ay kinagi ni Jesus, "Nadid ay mehayag
dán en karangalan nen Anak nen Tolay,
sakay ten pamamag-itan na ay mehayag
bi en karangalan nen Diyos. [32] Sakay ni
mehayag dán en karangalan nen Diyos ten
pamamag-itan nen Anak nen Tolay, ay en
Diyos bi mánghayagid ten karangalan nen
Anak sakay gamitán na iyud a pagdaka."
[33] Anak ku hidi, badit dálla a panahun a mak-
agumanák moy. Aryokánnák moy, peru
kona ten kinagi ku ten Judio hidi, 'Awan
kam makaangay ten angayan ku.' [34] Essa a
bigu a utus en iyatád ku dikomoy: magma-
halan kam! Ni konya takam a minahal ay
kona bi hud en págmahal moy ten balang
essa. [35] Ni magmahalan kam ay matukuyan
nen atanan a tolay a sikam ay disepulus ku
hidi."

Kinagi ni Jesus en Pángpamen Dikona ni Pedro
(Mt. 26:31-35; Mc. 14:27-31; Lu. 22:31-34)

[36] Tinanung ni Simon Pedro ti Jesus,
"Panginoon, hádya i angayan muwid?"
Tummábbig ti Jesus, "Ten angayan ku ay
awan ka makaunud nadid, peru makaunud
ka labi balang aldew." [37] Nagtanung pa ti
Pedro, "Panginoon, bakin a awanák maari

a umunud dikomu nadid? Nakahandaák
bi a matay para dikomu." [38] Tummábbig
ti Jesus, "Iyalay mu i biyag muwen para
dikoku? Tandaan mu: bagu a magtarakket
en manok ay pumentálluwák mu a ipa-
men."

14

Ti Jesus en Dilan

[1] Kinagi ni Jesus dikodi, "Dyan kam ma-
balisa. Sumampalataya kam ten Diyos
sakay sumampalataya kam bi dikoku. [2] Ten
bilay nen Ama ku ay makpal a kuwartu. An-
gayák haud para paghanda takam ti mapá-
gyanan moy. Awan ku iyád kagiyán diko-
moy ni awan tatarudan. [3] Ni kedák dán haud
sakay nehanda ku dán en mapágyanan moy
ay soliyák sakay ikuyug takam tánni ni ked
hádyaák ay ked kam bi haud. [4] Sakay tukoy
moy dán en dilan a patamu ten angayan
ku."

[5] Kinagi ni Tomas dikona, "Panginoon,
awan mi tukoy ni hádya angayan muwid,
konya mi a matukuyan en dilan?"
[6] Tummábbig ti Jesus, "Sikán en dilan, en
katutuhanan, sakay en biyag. Awan ti
makaangay ten Ama ni awan ten pamamag-
itan ku. [7] Ni matenggiyák moy ay tukoy moy
dán bi en Ama ku. Sapul nadid ay matenggi
moy dán siya sakay netan moy dán."

[8] Kinagi ni Felipe dikona, "Panginoon,
ipeta mu la dikomi en Ama ay makontentu
kami dán." [9] Tummábbig ti Jesus, "Felipe,
awanák mu palla bali tukoy, maski nalay
kitamon a mamagkakaguman? En naketa
dikoku ay naketa dán bi ten Ama. Bakin
a kagiyán mu pa a, 'Ipeta mu dikomi en
Ama'? [10] Awan ka beman maniwala a kedák
ten Ama sakay en Ama ay ked dikoku? En
upos hidi a kagiyán ku dikomoy ay bakán
a gubwat dikoku nan gubwat ten Ama a
ked dikoku. Siya en manggamet ten bagay
hidi a gággamitán ku. [11] Maniwala kam a
sikán ay ked ten Ama sakay en Ama ay ked
dikoku. Ni umád kam a maniwala ten kákk-
agiyán ku ay maniwala kam gapu ten gi-
namet ku. [12] Kagiyán ku dikomoy en tataru-
dan: en manampalataya dikoku ay mak-
agamet bi ten gággamitán ku ti mas higit
pa, gapu sumoliyák dán ten Ama. [13] Sakay
ányaman en agidán moy ten ngaran ku ay
gamitán ku tánni maparangalan en Ama
ten pamamag-itan nen Anak. [14] Gamitán ku
en ányaman a agidán moy ten pamamag-
itan nen ngaran ku."

En Pangaku Tungkul ten Banal a Ispiritu

[15] "Ni mahalák moy ay sunudán moy
en utus ku hidi. [16] Sakay agidán ku ten
Ama a paangayán na dikomoy en Tagagiyya
a makaguman moy a awan ti katapusan.
[17] Iyád ay en Ispiritu nen katutuhanan,
a awan matanggap ni munduwiday gapu
awan siya ketan oni tukoy ni munduwiday.
Peru tukoy moy siya, gapu siya ay kakagu-
man moy sakay mágyan siya dikomoy."

[18] "Awan takam iwarak a awan ti kagu-
man; soliyán takam. [19] Awan dálla malay
ay awanák dán ketan nen taga-mundu hidi,
peru ketanák moy; gapu mabiyagák sakay
mabiyag kam bi. [20] Ti aldewid a iyud ay
matukoyan moy a sikán ay ked ten Ama
ku, sikam ay ked dikoku sakay sikán ay ked
dikomoy."

[21] "Ni deyaman en mangtanggap sakay
sumunud ten utus ku hidi ay siya en
magmahal dikoku. En magmahal dikoku
ay mahalán bi nen Ama ku. Mahalán
ku bi siya sakay magpakilalaák dikona."
[22] Tinanung siya ni Judas (bakán a ti Is-
cariote), "Panginoon, bakin dikomi ka la a
magpakilala ti hustu bakán a ti munduwi-
day?" [23] Tummábbig ti Jesus, "En magmahal
dikoku ay sumunud ten utus ku hidi. Ma-
halán siya nen Ama ku sakay umangay kami
mákpágyan dikona. [24] En awan magmahal
dikoku ay awan sumássunud ten utus ku
hidi. Sakay en upos hidi a nasanig moy
dikoku ay awan gubwat dikoku nan ten
Ama a nangutus dikoku."

[25] "Kinagi ku hidi iyád a bagay dikomoy
mentras a kakagumanák moy palla. [26] Peru
en Tagagiyya, en Banal Ispiritu a paan-
gayán háddi nen Ama ten ngaran ku ay siya
en magtoldu dikomoy ten atanan a bagay
sakay magpaala-ala ten atanan a kinagi ku
dikomoy."

[27] "Kapayapaan en iwarak ku dikomoy.
En kapayapaan ku en iyatád ku dikomoy;
bakán iyád a kona ten iyatád ni munduwi-
day. Dyan kam mabalisa sakay dyan kam
manteng. [28] Kinagi ku dán dikomoy a,
'Lumakadák peru sumoliyák labi.' Ni ma-
halák moy, ay dapat a magsaya kam ta
angayák ten Ama, gapu mas dakila en Ama

nan sikán. [29] Kagiyán ku dán hidi iyád dikomoy bagu pa a mangyari tánni ni mangyari
dán ay maniwala kam dikoku. [30] Awan ku
dán pakaatakdugán i kákkagiyán kuwiday
dikomoy, gapu pademát dán en pinunu ni
munduwiday. Awan siya ti kapangyariyan
dikoku, [31] kaya la dapat a matukuyan ni
munduwiday a mahal ku en Ama ku, kaya
gamitán ku en inyutus na dikoku. Kamon
dán, kadtamon!"

15

Ti Jesus en Ponan nen Ubas

[1] Kinagi pa ni Jesus ten disepulus na hidi,
"Sikán en tatarudan a ponan nen ubas
sakay en Ama ku en mággalaga. [2] Káttolán
na en balang pinget a awan magbunga
sakay káttulan na sakay linisan en balang
pinget a magbunga tánni lalu pa a mag-
bunga ti makpal. [3] Malinis kamon gapu ten
upos hidi a kinagi ku dikomoy. [4] Manatili
kam dikoku sakay manatiliyák dikomoy.
Awan makapagbunga en pinget a awan ma-
natili a nakakabit ten ponan. Kona bi hud i
mangyariyid, awan kam makapagbunga ni
awan kam manatili dikoku."

[5] "Sikán en ponan nen ubas, sikam en
pinget hidi. En manatili dikoku sakay
manatiliyák bi dikona ay makapagbunga
ti makpal. Gapu awan kam ti magamet
ni nakahiwalay kam dikoku. [6] En awan
manatili dikoku ay kona ten pinget hidi a
ibut sakay magmadi. En kona hidi haud
a pinget ay puronán sakay tutudán. [7] Ni
manatili kam dikoku sakay manatili diko-
moy en upos ku hidi, ay iyatád ku dikomoy
ányaman en agidán moy. [8] Maparangalan
en Ama ni magbunga kam ti makpal, ni
konahud en mangyari ay mepeta moy a
sikam ay disepulus ku. [9] Mahal takam a
kona ten págmahal nen Ama dikoku. Man-
atili kam ten págmahal ku. [10] Ni sássunudán
moy en utus ku hidi ay manatili kam ten
págmahal ku. Kona dikoku, sássunudán ku
en utus hidi nen Ama ku, kaya nanatiliyák
ten págmahal na.

[11] "Kinagi ku hidi iyád a bagay dikomoy
tánni makabahagi kam bi ten kasayaan ku,
sakay magin kompletu en kasayaan moy.
[12] Iddi en utus ku: magmahalan kam a
kona ten págmahal ku dikomoy. [13] Awan
ti págmahal a mas higit pa ten págmahal
nen essa a tolay a náng-alay ten biyag na
para ten amigu na. [14] Amigu takam ni
sássunudán moy en utus ku hidi. [15] Awan
takamon dulawán a alipin gapu awan tukoy
nen alipin en gággamitán nen amu na.
Nan, dulawán takamon a amigu gapu kinagi
ku dán dikomoy en atanan a nasanig ku
ten Ama ku. [16] Bakán a sikam en nangpili
dikoku. Sikán en nangpili dikomoy sakay
inutusan takam tánni magbunga kam ti
makpal sakay en bunga moy ay manatili. Ni
magkakonahud ay ányaman a agidán moy
ten Ama ten pamamag-itan nen ngaran ku
ay iyatád na dikomoy. [17] Kaya iddi en utus
ku dikomoy: magmahalan kam."

En Iyamut ni Munduwiday

[18] "Ni maiyamut dikomoy i munduwiday
ay dapat moy a matukuyan a naiyamut dán
iyád dikoku bagu a sikam. [19] Ni kabilang
kam ti munduwiday ay mahalán di kam.
Peru awan kam kabilang dikodi, nan pinili
takam a gubwat dikodi. [20] Tandaan moy
en kinagi ku dikomoy a awan ti alipin a
mas higit ten amu na. Ni inusigák di ay
usigán di kam bi. Sakay ni sinunud di en
utus ku ay sunudán di bi en kagiyán moy.
[21] Usigán di kam gapu ten pánnampalataya
moy dikoku sakay gapu awan di tukoy en
nangutus dikoku. [22] Ni awanák ummangay
háddi sakay nangaral dikomoy ay awan
nakuwan hidi ti kasalanan. Peru nadid ay
awan hidi ti merason ten kasalanan di. [23] Ni
deyaman en maiyamut dikoku ay maiya-
mut bi ten Ama ku. [24] Ni awanák nanggamet
ten atubengán di ti himala a awan nagamet
ni maski deyaman ay awan nakuwan hidi
ti kasalanan. Peru maski ni netan di dán
en himala hidi a ginamet ku ay maiyamut
padi hidi dikoku sakay ten Ama ku. [25] Ti
ginamet diyid a iyád ay natupad en nesulat
ten Kautusan a: 'Maiyamut hidi dikoku a
awan ti dahilan.'

[26] "Peru en Tagagiyya en Ispiritu nen
katutuhanan ay umangay háddi a gubwat
ten Ama. Paangayán ku siya háddi a gub-
wat ten Ama, sakay siya en magpatunay
tungkul dikoku. [27] Sakay dapat kam bi a
magpatunay tungkul dikoku gapu kagu-
man takamon sapul pa ten sapul."

16

[1] "Kagiyán ku atananid a iyád dikomoy

tánni awan kam mawanan ti pánnam-
palataya dikoku. 2 Palayasán di kam ten
sinagoga hidi. Ti katunayanid dumemát
en panahun a en deyaman a mangbunu
dikomoy ay magakala a magserbi ten Diyos.
3 Sakay gamitán di iyád gapu awanák di
kilala maski en Ama. 4 Peru kagiyán ku dikomoy bagayid a hidi iyád tánni, káddemát
nen odas a gamitán di iyád, ay maala-ala
moy a impadipalongu ku dán iyád dikomoy."

En Gamitán nen Banal a Ispiritu

"Awan ku palla kinagi dikomoy bagayid
a hidi iyád ten sapul gapu kagumanák
moy palla. 5 Peru nadid ay soliyák dán
ten Ama ku a nagpaangay dikoku. Awan
ti essa man dikomoy a nagtanung dikoku
ni hádya angayan kuwid. 6 Peru gapu
kinagi ku dán dikomoy, ay naglungkut
kam. 7 Kaya kagiyán ku dikomoy en tatarudan: en kállakad ku ay para ten kapiyyaan
moy, gapu awan angay dikomoy en Banal a Ispiritu ni awanák lumakad. Peru
ni lumakadák, paangayán ku siya dikomoy. 8 Sakay ni dumemát siya, ay patunayan na ten tolay hidi ti munduwiday
a liwat en pákkatukoy di ten kasalanan,
tungkul ten pagkamatuwid, sakay tungkul
ten pághatul nen Diyos. 9 Liwat hidi tungkul
ten kasalanan, gapu awan hidi maniwala
dikoku. 10 Liwat hidi tungkul ten pagkamatuwid, gapu angayák ten Ama sakay
awan moy dán ketan; 11 sakay tungkul ten
pághatul nen Diyos, gapu nahatulan dán en
pinunu ni munduwiday.

12 Makpalák palla a kagiyán dikomoy,
peru awan moy palla kaya a intendiyán
nadid. 13 Peru ni dumemát en Ispiritu nen
katutuhanan ay igiyya na kam ten atanan
a katutuhanan a gubwat ten Diyos. Gapu
en kagiyán na ay bakán a gubwat ten sadili
na, nan en nasanig na sakay ipahayag
na dikomoy en mangyari hidi a pademát.
14 Parangalanák na gapu tanggapán nen
Ispiritu a gubwat dikoku en ipahayag na
dikomoy. 15 En atanan nen ked ten Ama
ay kao ku; kaya kinagi ku a tanggapán nen
Ispiritu a gubwat dikoku sakay ipahayag na
iyád dikomoy.

Magin Kasayaan en Kalungkutan

16 "Awan dálla malay ay awanák moy dán
ketan; sakay awan la malay a panahun ay
ketanák moy dámman a ruway."

17 Namágguron en agum ten disepulus
na hidi, kinagi di, "Ánya wád gustu naid
a kagiyán? Bakin kinagi na a awan dálla
malay ay awan tamon siya ketan sakay
awan dálla malay a panahun ay ketanák
moy dámman a ruway? Kagi na pa a,
'Gapu soliyák dán ten Ama ku.' 18 Ánya
wád gustu naid a kagiyán ten, 'Awan dálla
malay?' Awan tam maintendiyan!" 19 Tukoy
ni Jesus a gustu di a magtanung, kaya
kinagi na, "Mamágtanungan kam tungkul
ten kinagi ku a awan dálla malay ay
awanák moy dán ketan; sakay kállipas nen
badit pa a panahun, ay ketanák moy a
ruway. 20 Kagiyán ku dikomoy en tatarudan: magsanget kam sakay maglungkut
peru magsaya i munduwiday. Subra en
kalungkutan moy peru mapalitan iyán ti
kasayaan.

21 Ni magbati-bati dán en essa bábbi a magenak ay maghirap siya, gapu dummemát
dán en odas nen pággenak na. Peru ni
makaenak dán siya ay awan na dán maalala
en hirap; gapu ten kasayaan na a neenak
na dán ti munduwiday en anak na. 22 Kona
kam labi haud maglungkut kam nadid, peru
mamagketa kitam a ruway sakay magkahud
kam ti dikál a kasayaan ten pusu moy a
awan ti makapangagew maski ni deya.

23 Ti aldewid a iyud ay awan moy dán
kailangan a magtanung dikoku. Tandaan
moy: ányaman en agidán moy ten Ama ten
pamamag-itan nen ngaran ku ay iyatád na
dikomoy. 24 Hanggan nadid ay awan kam
palla ti inagid dikona ten pamamag-itan
nen ngaran ku. Mággid kam, sakay tehud
kam a matanggap, tánni makompletu en
kasayaan moy."

En Págtagumpay ten Ngaran ni Jesus

25 "Kagiyán ku hidi iyád dikomoy ti pataliinhaga. Peru dumemát en panahun a
awanák dán magupos dikomoy ti kona
haád; diretsuwan ku dán a kagiyán dikomoy en tungkul ten Ama. 26 Ti aldiwid a
iyud ay mággid kam dikona ten pamamagitan nen ngaran ku; sakay awan ku kagiyán
a mággidák ten Ama para dikomoy, 27 gapu
mahal kam nen Ama. Mahal na kam gapu

mahalák moy sakay naniwala kam a gub-
waták ten Diyos. [28] Sikán ay gubwat ten Ama
sakay ummangay ti munduwiday; nadid
lumakadák dán ti munduwiday sakay soli
dán ten Ama."
[29] Kinagi nen disepulus na hidi, "Nadid
diretsuwan dán pággupos muwen dikomi
sakay bakán dán a patalinhaga! [30] Nadid
tukoy mi dán a tukoy mu atanan a bagay,
sakay awan ka dán kailangan a tanungán
nen deyaman. Gapu ti iyád ay maniwala
kami a gubwat ka ten Diyos." [31] Tummábbig
ti Jesus, "Talaga beman a maniwala ka-
mon nadid? [32] Dumemát en odas a na-
did dán ngani a magkawatak-watak kam,
magsadili kam ti lakad, sakay iwarakák
moy. Peru, awanák mággeessa gapu kagu-
man ku en Ama. [33] Kagiyán ku iyád diko-
moy tánni magkahud kam ti kapayapaan
ten pákpagkaessa moy dikoku. Tehud kam
a kahirapan háddi ti munduwiday; peru
begsákkan moy isip moyen! Napaglabanan
ku dán i munduwiday!"

17

Nagdasal ti Jesus para ten Disepulus na hidi

[1] Pákkakagi ni Jesus ti hidi iyud, ay
tummangad siya dilanget sakay kinagi na,
"Ama, dummemát dán en odas; parangalan
mu dán en Anak mu tánni maparangalan
na ka. [2] Gapu inatáddanák mu ti kapang-
yariyan ten atanan a tolay, tánni man-
gatáddák ti biyag a awan ti katapusan ten
atanan a inyatád mu ten Anak. [3] Iddi
en biyag a awan ti katapusan: en teng-
giyán di ka a eessa sakay tunay a Diyos,
sakay tenggiyán di ti Jesu-Cristo a inu-
tusan mu. [4] Impahayag ku ti lutaiday
en karangalan mu; natapos ku dán en
pinagamet mu dikoku. [5] Kaya Ama, iyatád
mu dikoku nadid en kaluwalhatian a ked
dikoku dikona kagumanák mu bagu pa a
lalangán i munduwiday.
[6] Impakilala taka ten tolay hidi a inyatád
mu dikoku a gubwat ti munduwiday. Kao
mu hidi, inyatád mu hidi dikoku, sakay
tinupad di en upos mu. [7] Nadid tukoy di
dán a en atanan a bagay a inyatád mu
dikoku ay gubwat dikomu; [8] gapu intoldu
ku dikodi ni ánya en intoldu mu dikoku
sakay tinanggap di bi. Nakasiguradu hidi
a gubwaták dikomu, sakay maniwala hidi a
siko en nangutus dikoku.
[9] Ipagdasal ku hidi, bakán a i munduwi-
day nan en atanan a inyatád mu dikoku,
gapu kao mu hidi. [10] Atanan ni kao ku ay
kao mu, sakay atanan bi ni kao mu ay kao
ku, sakay maparangalanák ten pamamag-
itan di. [11] Kaya nadid, soliyák dán dikomu;
lumakadák dán ti munduwiday, peru ked
palla hidi ti munduwiday. Ama a banal,
ingatan mu hidi ten pamamag-itan nen
kapangyariyan nen ngaran mu. En ngaran
a inyatád mu dikoku tánni magkaessa hidi
a kona dikota a eessa. [12] Mentras kagu-
manák di, iningatan ku hidi ten pamamag-
itan nen ngaran a inyatád mu dikoku. In-
alagaan ku hidi sakay maski ni essa ay
awan ti nepahamak dikodi, puwera la ten
tolay a nangaryok ten kapahamakan na
tánni matupad en kasulatan. [13] Peru nadid,
soliyák dán dikomu; sakay kagiyán ku iyád
mentras kedák palla ti munduwiday, tánni
magkahud bi hidi ti dikál a kasayaan a
kona ten kasayaan ku. [14] Ingkagi ku dán
dikodi en upos mu, sakay kinaiyamutan
hidi ni munduwiday gapu awan dán hidi
taga-mundu, a kona dikoku a awan taga-
mundu. [15] Awan ku idasal a alapán mu hidi
ti munduwiday, nan iligtas mu hidi ten
Madukás! [16] Awan hidi taga-mundu, kona
dikoku a awan taga-mundu. [17] Ilaan mu hidi
ten pamamag-itan nen katutuhanan; en
upos mu ay katutuhanan. [18] Ni konyaák mu
a inutusan ti munduwiday, ay kona bi hud
inutusan ku bi hidi ti munduwiday. [19] Sakay
alang-alang dikodi ay ilaan ku sadili kuwidi
dikomu, tánni melaan bi hidi dikomu ten
pamamag-itan nen katutuhanan.
[20] Bakán la a hidi en ipagdasal ku, nan
pati en manalig palla hidi dikoku ten
pamamag-itan nen págbahagi di. [21] Idasal
ku a magkaessa nakuwan hidi a atanan
Ama, a kona dikota a eessa. Kona labi
hud mákkaessa nakuwan hidi dikota tánni
maniwala i munduwiday a siko en nangutus
dikoku. [22] Inyatád ku dikodi en karangalan
a inyatád mu dikoku tánni tunay a magin
essa hidi a kona dikota a eessa. [23] Sikán ay
ked dikodi sakay siko ay ked dikoku, tánni
tunay a magin essa hidi. Ni magkakon-
ahud, ay matukoyan ni munduwiday a inu-
tusanák mu sakay mahal mu hidi, kona ten

págmahal mu dikoku.
[24] Ama, gustu ku a makaguman ten pápgyanan ku en inyatád mu hidi dikoku,
tánni maáeleng di en karangalan a inyatád
mu dikoku, gapu minahalák mu dán bagu
pa lalangán i munduwiday. [25] Matuwid a
Ama, awan ka matenggi ni munduwiday,
peru matenggi taka; sakay tukoy nen in-
yatád mu hidi dikoku a siko en nangutus
dikoku. [26] Impakilala taka dikodi, sakay
tulos taka ipakilala pa, tánni en págmahal
mu dikoku ay manatili dikoku, sakay sikán
ay manatili bi dikodi."

18

En Págdikáp kánni Jesus
(Mt. 26:47-56; Mc. 14:43-50; Lu. 22:47-53)

[1] Nadid, káttapos ni Jesus a nagdasal, ay
ummangay siya sakay en disepulus na hidi
ten dibelyu nen sapa a Kidron sakay um-
mangay hidi ten essa a lugar a mámmulaan
ti Olibo. [2] Kabisadu ni Judas a nángtokyon
dikona i lugarid a iyud, gapu pirmi a angay
haud ti Jesus sakay en disepulus na hidi.
[3] Kaya ummangay haud ti Judas a kaguman
en sangan a pinunu nen mágbantay hidi
ten Templo sakay essa a grupu a sundalu a
Romano a gubwat ten pinunu hidi nen padi
hidi sakay ten Pariseo hidi. Tehud hidi a
tawid a parol, sulu sakay armas. [4] Tukoy
ni Jesus en atanan a mangyari dikona,
kaya tinagbu na hidi sakay tinanung, "Deya
aryokán moyid?" [5] Tummábbig hidi, "Ti
Jesus a taga-Nazaret."

Kinagi na dikodi, "Sikán ti Jesus."

Ti Judas a nángtokyon dikona ay
katubeng di. [6] Dikona kagiyán na dikodi
a, siya ti Jesus, neatras hidi sakay natumba
ten luta. [7] Tinanung na hidi a ruway, "Deya
beman aryokán moyid?"

"Ti Jesus a taga-Nazaret," tábbig di.

[8] Tummábbig ti Jesus, "Kinagi ku dán
dikomoy a sikán ti Jesus. Ni sikán i aryokán
moyid, ay pakultadan moy dán a lumakad
i kakagumanan kuwidi hidi." [9] (Kinagi na
iyád tánni matupad en inupos na labi a,
"Awan ti nepahamak maski ni essa man ten
inyatád mu hidi dikoku, Ama.") [10] Sakay
binagut ni Simon Pedro en áttak na sakay
tinigpas na en alipin nen kapunuwan nen
padi hidi. Naripas en kawanan a bángbáng
nen alipin a en ngaran na ay ti Malco.
[11] Kinagi ni Jesus kánni Pedro, "Isarungan
mu áttak muwen! Dapat ku a madanas en
hirap a inyatád nen Ama dikoku."

Inyangay Di ti Jesus kánni Anas

[12] Ti Jesus ay dinikáp sakay pinungu nen
mágbantay hidi ten Templo sakay nen sun-
dalu hidi a Romano, en amu di ay kap-
itan. [13] Inyangay di pa siya a dipalongu
kánni Anas, siya ay katugngan ni Caifas
a kapunuwan a padi ti panahunid a iyud.
[14] Ti Caifas en nagpayu ten pinunu hidi nen
Judio hidi a mas maganda a essa la a tolay i
matayid alang-alang ten banuwan.

Impamen ni Pedro ti Jesus
(Mt. 26:69-70; Mc. 14:66-68; Lu. 22:55-57)

[15] Ti Pedro sakay ten essa pa a disepulus
ay ummunonud kánni Jesus. Tukoy nen
kapunuwan a padi i disepulusid a iyád, kaya
nakasáddáp siya a kaguman ni Jesus ten
laguwerta nen bilay nen kapunuwan a padi.
[16] Mentras a mágtáknág ti Pedro ten luwas
nen pintuwan, lummuwas en disepulus a
tukoy nen kapunuwan a padi. Kinauron
na en katulung a dalaga a mágbantay ten
pintuwan, sakay pinasáddáp na ti Pedro.
[17] Kinagi nen katulung a dalaga a mágbantay
ten pintuwan kánni Pedro, "Awan beman
essa ka ten disepulus hidi ni tolayid a
iyán?"

"Awan," tábbig ni Pedro.

[18] Nagnamu en alipin hidi sakay ten
guwardiya hidi gapu madágnen, nágtaknág
hidi sakay nagindu. Kaguman di ti Pedro a
nákpagindu.

Tinanung nen Kapunuwan a Padi ti Jesus
(Mt. 26:59-66; Mc. 14:55-64; Lu. 22:66-71)

[19] Tinanung nen kapunuwan a padi ti
Jesus tungkul ten disepulus na hidi sakay
ten itáttoldu na. [20] Tummábbig ti Jesus,
"Awanák ti inlihim ten tolay hidi, pirmiyák
a magtoldu ten sinagoga hidi sakay ten
Templo nen Judio hidi. Awanák ti kinagi a
palihim. [21] Bakin sikán i tanungán muwid?
Tanungán moy en tolay hidi a nakasanig
dikoku; tukoy di ni ánya en kinagi ku."
[22] Pákkakagi na, ay dinapang siya nen essa
ten mágbantay hidi a ked haud. "Bakin
tinábbig mu ti kona haán en kapunuwan a
padi?" tanung na.

[23] Tinábbig siya ni Jesus, “Ni nagupusák ti
madukás, patunayan mu! Peru ni tatarudan en kinagi ku, bakin dinapangák mu?”
[24] Ti Jesus a nakapungu palla ay impeangay ni Anas kánni Caifas, en kapunuwan a
padi.

Ruway a Impamen ni Pedro ti Jesus
(Mt. 26:71-75; Mc. 14:69-72; Lu. 22:58-62)

[25] Mentras a ked palla haud ti Simon Pedro a magindu, ay tinanung di siya, “Awan
beman essa ka bi ten disepulus hidi ni tolayid a iyán?”
“Awan!” tábbig ni Pedro.
[26] Tinanung bi siya nen essa ten alipin hidi nen kapunuwan a padi, pensan nen
lállaki a tinigpas ni Pedro ti bángbáng, “Awan beman siko en neta ku a kaguman
ni Jesus ten lugar a págmulaan ti Olibo?” [27] Impamen ni Pedro a ruway ti Jesus, sakay
bigla bi a nagtarakket en manok.

Inyangay di ti Jesus kánni Pilato
(Mt. 27:1-2, 11:14; Mc. 15:1-5; Lu. 23:1-5)

[28] Sapul ten bilay ni Caifas, ay inyangay di ti Jesus ten palasyu nen gubernador.
Dimadimang dán dikona nangyari iyud. Awan summáddáp en pinunu hidi nen Judio
hidi ten palasyu nen gubernador, tánni awan hidi mebilang a awan karapatdapat a
kuman ten Piyesta nen Aldew nen Págtalib. [29] Kaya ti Pilato a gubernador ay linumuwas
sakay kinagi na, “Ánya i mebintang moyid ti tolayid a iddi?” [30] Tummábbig hidi, “Ni
awan siya naggamet ti madukás, ay awan mi siya iyangay dikomu.”
[31] Kinagi ni Pilato dikodi, “Ikuyug moy siya sakay hatulan ayun ten kautusan
moy.”
Tummábbig en Judio hidi, “Awan kami ti kapangyariyan a humatul ti kamatayan ten
deyaman.” [32] (Nangyari iyád tánni matupad en kinagi ni Jesus tungkul ten paraan
nen kákkatay na.) [33] Summáddáp a ruway ti Pilato ten palasyu sakay dinulawan na
ti Jesus sakay kinagi na, “Siko beman en hari nen Judio hidi?” [34] Tummábbig ti Jesus, “Siko beman i nakaisipid ti tanungid a iyán, oni tehud a nagkagi dikomu?”
[35] Tummábbig ti Pilato, “Judiowák beman? Kabanuwan muwen hidi sakay en pinunu
hidi nen padi hidi i náng-angayid dikomu háddi. Ánya beman ginamet muwid?”
[36] Tummábbig ti Jesus, “En kahariyan ku ay bakán a ked ti munduwiday. Ni ked
ti munduwiday i kahariyan kuwid, ay insurugák dán nakuwan nen disepulus ku
hidi sakay awanák nakuwan netokyon ten Judio hidi. Peru bakán a ti munduwiday i
kahariyan kuwid!” [37] “Ni konahud, essa ka a hari?” kagi ni Pilato.
Tummábbig ti Jesus, “Siko dán en nagkagi a hariyák. Iyán dahilanid ni bakin
neenakák sakay ummangay ti munduwiday: tánni ipangaral en tungkul ten katutuhanan. Mágsanig dikoku en deyaman a ked ten katututuhanan.” [38] Kinagi ni Pilato
dikona, “Ánya beman i katututuhananid?”

Hinatulan a Matay ti Jesus
(Mt. 27:15-31; Mc. 15:6-20; Lu. 23:13-25)

Pákkakagi na ay lummuwas a ruway ti Pilato sakay kinagi na ten Judio hidi,
“Awanák ti ketan a kasalanan ti tolayidi. [39] Peru ayun ten kaugaliyan moy, ay dapaták a magpalaya ti essa a piresu ten Aldew nen Págtalib. Gustu moy beman
a palayaán ku en Hari nen Judio hidi?” [40] Namagpákrawan hidi a ruway, “Bakán a
siya, nan ti Barrabas!” (Ti Barrabas ay essa a tulisan.)

19

[1] Kaya pinaalap ni Pilato ti Jesus sakay pinalatigu na. [2] En sundalu hidi ay nangalap
ti masaet a mula, ginamet di a kurona, sakay ingkurona di kánni Jesus. Sakay
binaduwan di siya ti inubi. [3] Balang essa ay umadeni dikona sakay inusek di a binati,
“Mabuhay en Hari nen Judio hidi!” Sakay dináddapang di siya.
[4] Lummuwas a ruway ti Pilato sakay kinagi na dikodi, “Iyatubeng ku siya dikomoy
tánni matukuyan moy a awanák ti netan a kasalanan na!” [5] Sakay inluwas di ti Jesus
a tehud a kurona a saet sakay nakabadu ti inubi. Kinagi ni Pilato dikodi, “Malasán
moy siya!” [6] Pákketa dikona nen pinunu hidi nen padi hidi sakay nen guwardiya
hidi ay nagpákrawan hidi, “Ipaku siya ten kudus! Ipaku ten kudus!”
Kinagi ni Pilato dikodi, “Alapán moy siya, sakay bahala kam a mángpaku dikona,
gapu awanák ti ketan a kasalanan na.” [7] Tummábbig en Judio hidi, “Ayun ten kautusan mi ay dapat la siya a matay, gapu magkukunwari siya a Anak nen Diyos.”

8 Dikona masanig ni Pilato en kinagi di
ay neántingan siya ti hustu. 9 Summáddáp
siya a ruway ten palasyu sakay tinanung
na ti Jesus, “Taga-hádya ka beman?” Peru
awan tummábbig ti Jesus. 10 Kinagi a ruway
ni Pilato, “Umád ka beman a mákpágguron
dikoku? Awan mu beman tukoy a maari
taka a palayaán oni pepaku ten kudus?”
11 Tummábbig ti Jesus, “Kaya mu la maga-
met iyán ay gapu impagkaluub nen Diyos
dikomu i kapangyariyanid a iyán, kaya
mas madággi en kasalanan nen náng-angay
háddi dikoku.” 12 Dikona masanig iyád ni
Pilato, ay lalu na a ginustu a palayaán ti
Jesus. Peru nagpákrawan en tolay hidi,
“Ni palayaán mu tolayid a iyán, ay awan
ka amigu nen Emperador! Deyaman en
magkukunwari a hari ay kalaban nen Em-
perador.” 13 Pákkasanig ni Pilato ay inluwas
na ti Jesus, sakay nggetnud ten pághat-
ulan, ten lugar a kákkagiyán a, “En Plata-
porma” (Gabata ten upos ni Hebreo).
14 Aldew tenhud nen Pághanda para ten
Piyesta nen Págtalib, sakay magalasdosi
dán ten tanghali. Kinagi ni Pilato ten Judio
hidi, “En hari moy dánnid!”
15 Pummákraw hidi, “Bunuwán siya!
Bunuwán! Ipaku ten kudus!”
“Pepaku ku beman ten kudus en hari
moy?” tanung ni Pilato. Tummábbig en
pinunu hidi nen padi hidi, “Awan kami ti
hari nan en Emperador la!” 16 Kaya inyatád
ni Pilato dikodi ti Jesus tánni pepaku ten
kudus.

Impaku ti Jesus ten Kudus
(Mt. 27:32-44; Mc. 15:21-32; Lu. 23:26-43)

Inalap di ngani ti Jesus. 17 Kaya lum-
muwas siya a babáklay na en kudus na,
tamu ten lugar a ngángngaranan a, “Lugar
ni Bungu” (Golgota ten upos ni Hebreo).
18 Káddemát haud, ay impaku di siya ten
kudus a kaguman nen duwwa pa. Essa
ten kawiri na sakay essa ten kawanan na,
nágditángngaan di ti Jesus. 19 Nagsulat ti
Pilato ti kona háddi sakay impedátton na
ten kudus: “Ti Jesus a taga-Nazaret, en
Hari nen Judio hidi.” 20 Nesulat iyád ti
upos ni Hebreo, Latin, sakay Griego sakay
makpal ten Judio hidi en nakabasa haud,
gapu adeni ten banuwan en lugar a náng-
pakuwan di kánni Jesus. 21 Kaya kinagi
nen pinunu hidi nen padi hidi kánni Pilato,
“Dyan mu isulat a Hari nen Judio hidi nan,
‘Kinagi ni tolayid a iddi a, Sikán en Hari
nen Judio hidi.’ ” 22 Tummábbig ti Pilato,
“Ni ánya nesulat kuwid ay awan dán ti
makapangbagu.”
23 Dikona nepaku dán nen sundalu hidi ti
Jesus, ay inalap di en badu na a malayon
sakay pinagáppat di, essa ten kada sundalu.
Inalap di bi en badu na a pangdisalad; iyád
ay awan ti dirop buu sapul disunu hanggan
ten dibábbi. 24 Namágguron en sundalu hidi,
“Dyan tam pisadán iyád; magbunutan ki-
tam dálla para matukuyán tam ni kándeya
iyád a meangay.” Nangyari iyád tánni
matupad en nesulat ten Kasulatan a,
“Naghati-hati di en badu ku;
sakay nagbunutan hidi ni deya
magkaowid ten badu ku a malayon.”
Kona ngani haud en ginamet nen sundalu
hidi.
25 Mágtaknág ten kasadát nen kudus ni
Jesus en ina na, sakay en kapatkaka nen ina
na a ti Maria a kabinga ni Cleopas. Ked bi
haud ti Maria Magdalena. 26 Dikona ketan
ni Jesus en ina na, sakay en mahal na a
disepulus a kasadát nen ina na ay kinagi
na, “Ina ku, siya dán iyán anak muwid!”
27 Sakay kinagi na bi ten disepulus na, “Siya
dán ina muwid!” Sapul haud ay pinágyan
dán nen disepulus ti Maria ten bilay na.

En Kákkatay ni Jesus
(Mt. 27:45-56; Mc. 15:33-41; Lu. 23:44-49)

28 Káttapos ni iyád, ay tukoy ni Jesus
a natupad dán atanan a bagay. Sakay
para matupad en kasulatan ay kinagi na,
“Mauwawák!” 29 Tehud a essa a malukung
haud a putat ti maapsot a alak. Insawsaw
di haud en essa a damit, sakay inggalot
ten pinget nen isopo sakay impasápsáp di
kánni Jesus. 30 Dikona masápsáp ni Jesus en
alak ay kinagi na, “Natapos dán!” Dum-
mukug siya sakay nabágsutan ti angás.

Pinika nen Sundalu en Wares ni Jesus

31 Tenhud ay Aldew nen Pághanda, sakay
awan gustu nen Judio hidi a ked la ten
kudus en bangkay hidi ten Aldew nen
Káimang (gapu dakila en Aldew nen Kái-
mang). Kaya inagid di kánni Pilato a ipa-
pilay na en pepengkel nen nágkepaku hidi
ten kudus, sakay ibutan haud en bangkay
hidi. 32 Ummangay ngani haud en sundalu
hidi sakay pinilay di en pengkel nen duwwa

a nepaku a kasabay ni Jesus. 33 Peru káadeni
di kánni Jesus sakay netan di a patay dán
siya, ay awan di dán pinilay en pengkel na.
34 Peru essa ten sundalu hidi en nangpika
kánni Jesus ten wares na, sakay bigla bum-
mulos en digi sakay ten dinom. 35 En naketa
háddi en magpatunay sakay en patunay na
ay tatarudan. Tukoy na a magkagi siya ti
tatarudan tánni maniwala kam. 36 Nangyari
atananid a iyád tánni matupad en kinagi
nen kasulatan a, "Awan ti mabungál maski
ni essa ten tulang na hidi." 37 Sakay nakagi
bi ten iba a bahagi nen kasulatan a, "Áel-
ingán di en pinika di."

En Páglábbáng kánni Jesus
(Mt. 27:57-61; Mc. 15:42-47; Lu. 23:50-56)

38 Káttapos ni iyád, ay ti Jose a taga-
Arimatea ay ummangay kánni Pilato tánni
mák-agid ti permisu a maalap en bangkay
ni Jesus. (Ti Jose ay essa a disepulus ni Je-
sus, peru sekretu la ngani gapu ten ánteng
na ten Judio hidi.) Sakay pinayagan siya ni
Pilato; kaya inalap na en bangkay ni Jesus.
39 Nákkuyug dikona ti Nicodemo, tehud a
tawid a págpasárrub a manga-tállu a pulu
a kilu nen pinaghalu a mira sakay aloe.
(Siya en angay nákpágguron kánni Jesus
ten gibi.) 40 Inalap di en bangkay ni Jesus,
sakay pinasárruban di mentras a balután ti
damit a lino, ayun ten kaugaliyan nen Judio
hidi. 41 Ten nángpakuwan di kánni Jesus
ay tehud a págmulaan, sakay tehud haud
a essa a bigu a páglábbángngan a awan
palla naglalábbángngan. 42 Gapu tenhud
ay saldew dálla bagu a Piyesta sakay gapu
adeni la en páglábbánggan, ay haud di dán
a inlábbáng ti Jesus.

20

En Kákkabiyag a Ruway ni Jesus
(Mt. 28:1-8; Mc. 16:1-8; Lu. 24:1-12)

1 Nadid, págdemlag palla ten aldew nen
Simba, ay ummangay dán ti Maria Mag-
dalena ten páglábbángngan. Dinemáttan
na a negulung dán en batu a siradu nen pin-
tuwan nen páglábbángngan. 2 Gapu haud,
ay gummággenan siya a ummangay kánde
Simon Pedro sakay ten disepulus a mahal
ni Jesus, sakay kinagi na dikodi, "Inalap di
en Panginoon ten páglábbángngan sakay
awan mi tukoy ni hádya i náng-angayan
diyid!" 3 Kaya ti Pedro sakay ten disepulus
a mahal ni Jesus ay ummangay ten pág-
lábbángngan. 4 Parehu hidi a gummágge-
nan peru ti Pedro ay nadipalonguwan nen
kaguman na a disepulus. 5 Summedip siya
ten disalad sakay netan na en damit a
lino a dumáddátton haud, peru awan siya
summáddáp. 6 Kasunud na a dummemát ti
Simon Pedro sakay diretsu a summáddáp
ten páglábbángngan. Netan na en damit
hidi a lino, 7 sakay ten damit a imbalut di ten
ulu ni Jesus. Awan iyád kaguman nen damit
hidi a lino, nan nehiwalay a nakáppel ten
tapat nen páppágyanan na. 8 Summáddáp
bi en disepulus a dipalongu a dummemát;
netan na iyud sakay naniwala siya. 9 (Awan
di palla naintendiyan en nakasulat ten ka-
sulatan, a kailangan a mabiyag a ruway ti
Jesus.) 10 Sakay nagsoli en disepulus hidi ten
bilay di.

Pummeta ti Jesus kánni Maria Magdalena
(Mt. 28:9-10; Mc. 16:9-11)

11 Ti Maria ay mágtaknág a mágsasan-
gitán ten luwas nen páglábbángngan;
dummukug siya sakay summedip disalad.
12 Sakay tehud siya a netan a duwwa a
anghel a mággetnud ten nángdáttonan
di ten bangkay ni Jesus, en essa ay ked
ten áoluwan na sakay en essa bi ay ten
áoyadan na. 13 Tinanung di ti Maria, "Bakin
magsanget ka?" Tummábbig siya, "Inalap
di en Panginoon ku, sakay awan ku tukoy ni
hádya i náng-angayan diyid." 14 Lummingat
siya pákkakagi na, sakay netan na ti Jesus a
mágtaknág haud, peru awan na natenggi a
ti Jesus iyud.

15 Tinanung siya ni Jesus, "Bakin
magsanget ka? Deya aryokán muwid?"
Akala ni Maria ay siya en mággalaga ten
kamulaan, kaya kinagi na, "Maistu, ni siko i
nangalapid dikona ay kagbiyan pay a itoldu
dikoku ni hádya náng-angayan muwid ta
angen ku." 16 "Maria!" kagi ni Jesus.

Ummatubeng siya sakay kinagi na,
"Raboni!" gustu naid a kagiyán ay
"Maistu." 17 Kinagi ni Jesus, "Dyanák mu
tawidan, gapu awanák palla nakaangay ten
Ama. Nan, angay ka ten kákkapatkaka ku
hidi sakay kagiyán mu a soliyák dán ten
Ama ku sakay ten Ama moy bi, ten Diyos ku
sakay ten Diyos moy bi." 18 Kaya ummangay
ti Maria Magdalena ten disepulus hidi

sakay kinagi na, “Netan ku en Panginoon!”
Sakay kinagi na dikodi en bilin ni Jesus.

Pummeta ti Jesus ten Disepulus na hidi
(Mt. 28:16-20; Mc. 16:14-18; Lu. 24:36-49)

19 Kággibi na ti aldewid a iyud, ay
namagipun-ipun en disepulus hidi ni Je-
sus. Nakasiradu en pintu nen bilay a
namagipun-ipunan di gapu ten ánteng di
ten Judio hidi. Dummemát ti Jesus sakay
tummaknág ten ditángnga di. “Magkahud
kam ti kapayapaan!” kagi na. 20 Pákkakagi
na, ay impeta na en lima na sakay ten
wares na. Tunay ti saya en disepulus
na hidi dikona netan di en Panginoon.
21 Kinagi dámman a ruway ni Jesus dikodi,
“Magkahud kam ti kapayapaan! Ni konyaák
a inutusan nen Ama, ay kona bi hud, utusan
takam bi.” 22 Sakay dikona matapos na
kinagi iyud, ay inangássan hidi ni Jesus
sakay kinagi na, “Tanggapán moy en Banal
a Ispiritu. 23 Ni deya en patawadán moy ten
kasalanan di hidi ay pinatawad dán ngani;
en awan moy pinatawad ay awan ngani
pinatawad.”

En Págduda ni Tomas

24 Peru ti Tomas a nginaranan di a Kam-
bal, a essa ten sapulu ay ti duwwa, ay awan
haud dikona dummemát ti Jesus. 25 Kaya ki-
nagi dikona nen agum a disepulus, “Netan
mi en Panginoon!” Tummábbig ti Tomas,
“Awanák maniwala hanggan awan ku ketan
en ábbut nen paku hidi ten lima na, sakay
mesulot haud i guramát kuwidi sakay ten
wares na.”
26 Kállipas nen walu a aldew, ay
namagipun-ipun a ruway en disepulus
hidi; kaguman di ti Tomas. Nakasiradu
en pintu, peru summáddáp ti Jesus sakay
tummaknág ten ditángnga di. Kinagi na,
“Magkahud kam ti kapayapaan!” 27 Sakay
kinagi na kánni Tomas, “Ilingán mu i lima
kuwidi hidi sakay isulot mu dán i guramát
muwen. Isulot mu dán bi i lima muwen
ti wares kuwidi. Dyan ka dán magduda,
maniwala ka dán.” 28 Tummábbig ti Tomas,
“Panginoon ku sakay Diyos ku!” 29 Kinagi
ni Jesus dikona, “Maniwala ka dán beman
gapu netanák mu dán? Pinagpala en
maniwala hidi maski ni awanák di netan.”

En Paksa nen Libru

30 Todu padi a himala a ginamet ti Jesus
a netan nen disepulus na hidi, peru awan
nesulat ti libruwid a iyád. 31 En nakasulat
hidi háddi ay insulat tánni sumampalataya
kam a ti Jesus en Cristo, en Anak nen Diyos,
sakay tánni magkahud kam ti biyag ten
pamamag-itan na.

21

Pummeta ti Jesus ten Pittu a Disepulus

1 Nadid káttapos, ay pummeta a ruway
ti Jesus ten disepulus na hidi ten gilid nen
Minalnu ti Tiberias. Kona háddi en pangya-
yari: 2 magkaguman de Simon Pedro, Tomas
a nginaranan di a Kambal, Natanael a taga-
Cana Galilea, en anak hidi ni Zebedeo, sakay
ten duwwa pa a disepulus. 3 Kinagi dikodi ni
Simon Pedro, “Manilággák.”

“Mákkuyug kami,” kagi di.

Lummakad hidi sakay nágsakay ten
abeng, peru awan hidi ti nalap ti gibiyid
a iyud. 4 Dikona págdemlag dán, ay
tummaknág ti Jesus ten gilid nen minalnu,
peru awan siya natenggi nen disepulus hidi.
5 Kinagi na, “Anak, nakalap kam?”

“Awan,” tábbig di. 6 “Isáklad moy i pan-
tiyen ti danág ti kawanan ni abingen, sakay
makalap kam,” kagi ni Jesus.

Insáklad di ngani en panti sakay awan di
maguyud ten kakpal nen nalap. 7 Kinagi nen
disepulus a mahal ni Jesus kánni Pedro, “En
Panginoon iyud!” Dikona masanig iyud ni
Simon Pedro ay nagbadu siya (gapu eklas
siya) sakay summegbu siya ten dinom. 8 En
kaguman na hidi a disepulus ay umman-
gay ten dinapan, mágsakay hidi ten abeng
sakay totoroy di en panti a todu a nalap.
Awan hidi masiyadu a adeyu ten dinapan
manga siyam a pulu a metros la. 9 Káapet di
ten dinapan ay naketa hidi haud ti mabaga
a genggeng a tehud a ikan a inyapoy, sakay
ti sabadit a tinapay. 10 “Magtawid kam
háddi ti ikanen a nalap moy,” kagi ni Jesus.
11 Kaya summakay ti Simon Pedro ten abeng
sakay binerber na ten dinapan en panti a
todu a nalap a dáddekál a ikan, datos ay ti
limma pulu ay ti tállu. Awan napisad en
panti, maski sakonahud ti kakpal en ikan.
12 “Kamon haád ta magaramusal kitam,”
kagi ni Jesus. Essa man ten disepulus hidi
ay awan ti nangahas a magtanung dikona
ni deya siya, gapu tukoy di a siya en Pangi-
noon. 13 Ummadeni ti Jesus, inalap na en

tinapay sakay inyatád na dikodi, kona bi
hud en ginamet na ten ikan.
[14] Iyád en katállu a káppeta ni Jesus ten
disepulus na hidi sapul ten kákkabiyag na a
ruway.

De Jesus ay ti Pedro

[15] Káttapos di a kumman, ay tinanung ni
Jesus ti Simon Pedro, "Simon, anak ni Juan,
mahalák mu beman nan hidi iddi?"
"Opo, Panginoon, tukoy mu a mahal
taka," tábbig na.
Kinagi ni Jesus dikona, "Pakanán mu en
bábbadit ku hidi a tupa." [16] Tinanung siya
a ruway ni Jesus, "Simon, anak ni Juan,
mahalák mu beman?"
Tummábbig ti Pedro, "Opo, Panginoon,
tukoy mu a mahal taka." Kinagi ni Jesus,
"Alagaan mu en tupa ku hidi." [17] Katállu
a ruway a tanung ni Jesus dikona, "Simon,
anak ni Juan, mahalák mu beman?"
Nalungkut ti Pedro gapu pentállu dán
siya a tinanung ni Jesus ti: "Mahalák mu
beman?"
Sakay tummábbig siya, "Panginoon,
tukoy mu atanan a bagay; tukoy mu a
mahal taka."
Kinagi ni Jesus dikona, "Pakanán mu en
tupa ku hidi. [18] Pakatandaan mu: dikona
anak ka palla, ay siko en mangbadu ti sadili
muwen sakay makaangay ka ten gustu mu
a angayan. Peru kállakay mu, ay iyolnat
mu i lima muwen sakay iba en mangbadu
dikomu sakay iyangay di ka ten awan mu
gustu." [19] (Kinagi na iyád tánni ipakapospos
na ni konya a matay ti Pedro tánni ma-
parangalan en Diyos.) Káttapos, ay kinagi
ni Jesus dikona, "Arigánnák mu!"

En Disepulus a Mahal ni Jesus

[20] Lummingat ti Pedro sakay netan na
a umunonud en disepulus a mahal ni
Jesus, en summandig ten rakaw ni Je-
sus dikona mangapon hidi sakay nagta-
nung, "Panginoon, deya en mángtokyon
dikomu?" [21] Dikona ketan siya ni Pedro,
ay tinanung na ti Jesus, "Panginoon, ánya
bi i mangyariyid dikona?" [22] Tummábbig
ti Jesus, "Ni gustuwán ku a mabiyag siya
hanggan kássoli ku, ánya nadid dikomu?
"Arigánnák mu!" [23] Kummalat ten kákkap-
atkaka hidi en bareta a awan matay i dis-
epulusid a iyád, maski awan kinagi ni Jesus
a awan siya mata-matay nan, "Ni gustuwán
ku a mabiyag siya hanggan ten kássoli ku,
ánya nadid dikomu?"
[24] Siya ngani en disepulus a mangpatunay
tungkul ti bagayid a hidi iyád; siya bi en
nángsulat ti iyád, sakay tukoy mi a tatarudan en págpatunay na.

Katapusan

[25] Sakay todu pa a ginamet ti Jesus a ni
isulat a atanan, ay ti pangileng kuwidi ay
awan meubus maski ti buuwiday a mundu
en libru hidi a mesulat.

EN GAMET HIDI
nen Apostol hidi

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Gamet hidi nen Apostol hidi ay katongkuwan nen *Maganda a Bareta ayun kánni Lucas.* En pinakapaksa ni iyád a libru ay mángpakapospos ni konya a ingkalat nen dipalongu hidi a tagasunud ni Jesus en Maganda a Bareta tungkul dikona "ti Jerusalem, ti buu a Judea sakay Samaria, hanggan ten kasuluk-sulukan ni munduwiday." (1:8) Iyád en istorya nen mánnampalataya hidi a Cristiano, nagsapul ten banuwan a Judea sakay nagtulos-tulos tánni magin essa en pánnampalataya ti munduwiday. Gustu a matiyak nen nagsulat a en Cristianismo ay awan magkakona ten grupu a kumalaban sakay masor a mangpabagsak ten Imperyo ni Roma. Nan en pánnampalataya ni Cristiano ay kaganapan nen relihiyon ni Judio.

En Gamet hidi ay nahati-hati ti tállu a bahagi a mángpakilala ten kákkalat nen Maganda a Bareta tungkul kánni Jesus sakay ten págbuu ti grupu ni mánnampalataya: (1) en págsapul nen Cristianismo ti Jerusalem káttapos nen káddisunu ni Jesus dilanget; (2) en pángpakalat ten Maganda a Bareta ten iba-iba a panig ni Palestina; sakay (3) en tulos-tulos a pángpakalat ten Maganda a Bareta patamu ten gilid nen Diget Mediteraneo hanggan ten siyudad a Roma.

En paksa nen libru a Gamet ay en káarikad nen Banal a Ispiritu a dumibábbi ten apostol hidi sakay ten mánnampalataya hidi ti Jerusalem a naipun ti Jerusalem ten aldew nen Pentecostes. En Banal a Ispiritu ay tulos-tulos a mággiyya sakay magpabegsák ten simbaan sakay ten pinunu hidi haud ten atanan a pangyayari a nesaysay ti libruwid a iyád. En paksa nen mensahi ni Cristianismo ay ketan ten sangan a sermon ti libruwid a iyád. Ten pamamag-itan nen salaysay a nakasulat ti libruwid a iyád ay mepeta en kapangyariyan nen Maganda a Bareta ten biyag nen mánnampalataya hidi sakay ten pamággagum ten simbaan.

Lasán nen Libru

Pághanda para ten págpatunay 1:1-26

a. En katapusan a utus sakay pangaku ni Jesus 1:1-14
b. En kapalit ni Judas 1:15-26

En págpatunay ti Jerusalem 2:1-8:3

En págpatunay ti Judea sakay Samaria 8:4-12:25

En gamet ni Pablo 13:1-28:31

a. En purumeru na a páglakbay sakay pángngaral 13:1-14:28
b. En miting ti Jerusalem 15:1-35
c. En kaduwwa na a páglakbay sakay pángngaral 15:36-18:22
d. En katállu a páglakbay sakay pángngaral na 18:23-21:16
e. En kákkepiresu ni Pablo ti Jerusalem, Cesarea, sakay Roma 21:17-28:31

1 Mahal ku a Teofilo:

Insulat ku ten purumeru ku a libru en atanan a ginamet sakay intoldu ni Jesus a magpasapul ten kadipalonguwan a ginamet na 2 hanggan ten aldew a indisunu siya nen Diyos dilanget. Bagu siya a indisunu ay ten tulung nen Banal a Ispiritu ay nagbilin siya ten apostol hidi a pinili na. 3 Káttapos nen kákkatay na ay makpal a beses siya a pummeta ten apostol na hidi ti iba-iba a paraan. Haud a napatunayan a siya ay nabiyag a ruway. Ten luub nen áppat a pulu a aldew ay pummeta siya dikodi sakay nagtoldu tungkul ten pághari nen Diyos. 4 Dikona kakaguman di palla ti Jesus ay binilin na en disepulus na hidi, "Dyan kam lumakad ti Jerusalem, urayán moy pa haud en kinagi ku dikomoy a pangaku nen Ama. 5 Bininyagan kam ni Juan ti dinom peru awan magmalay ay mabinyagan kam ti Banal a Ispiritu.

En Káddisunu ni Jesus Dilanget

6 Dikona ruway a namagipun de Jesus ay ten disepulus na hidi ay tinanung di siya, "Panginoon, pasoliyán mu dán beman en pághari ni Israel?" 7 Kinagi ni Jesus, "En panahun sakay en odas ay intakda nen Ama ten kapangyariyan na. Sakay awan moy kailangan a matukuyan ni nikan. 8 Peru makatanggap kam ti kapangyariyan káddibábbi dikomoy nen Banal a Ispiritu, sakay sikam ay magin tagapagpatunay ku ti Jerusalem, ti buu a Judea sakay Samaria sakay hanggan ten kasuluksulukan ni munduwiday. 9 Káttapos na a

nagupos ay indisunu siya nen Diyos dilanget. Tumáttangad en disepulus na hidi
hanggan dikona nataklábban dán siya nen
panganurin.
10 Pasiya hidi a umáeleng dilanget ten
dikona a tehud a duwwa a lállaki a
nakabadu ti mapudew a tummaknág ten
adeni di sakay nagupos a 11 kinagi di, "Sikam
a taga-Galilea hidi, bakin tumáttaknág kam
háddi sakay umáeleng dilanget? Ti Jesus a
dummisunu dilanget ay dumemát en aldew
a soli labi háddi a kona ten netan moy a
káddisunu na."

En Kapalit ni Judas

12 En apostol hidi ay nagsoli ten siyudad
a Jerusalem. Gubwat hidi ten bukid a Olibo
hidi a dummisunuwan ni Jesus, manga essa
a kilumetru en kadeyu na ti Jerusalem.
13 Hidi iyád a apostol ay de Pedro, Juan, San-
tiago, Andres, Felipe, Tomas, Bartolome,
Mateo, Santiago a anak ni Alfeo, ti Simon
a makabanuwan, sakay ti Judas a anak ni
Santiago. Káddemát di ten táttulusan di
a bilay ten siyudad ay summangkay hidi
ten kuwartu ten disunu. 14 Namagkaessa
en apostol hidi a pirmi a mamagipun-ipun
a magdasal. Kaguman di en bábbi hidi
sakay ti Maria a ina ni Jesus, sakay en
kákkapatkaka hidi ni Jesus a lállaki.
15 Kállipas nen sangan a aldew ay
nagipun-ipun en mánnampalataya hidi
a umabut ti datos ay ti duwapulu.
Tummaknág ti Pedro ten atubengán di
sakay nagupos, 16 "Kákkapatkaka ku hidi,
kailangan a matupad en nakasulat ten
banal a Kasulatan dikona pinagupos nen
Banal a Ispiritu ti David tungkul kánni
Judas a nánggiya ten págdikáp di kánni
Jesus. 17 Ti Judas ay dati a kabilang nen
grupu mi sakay kaguman ten págserbi mi."
18 En pilak a nebayad kánni Judas ten
pángtokyon na kánni Jesus ay imbali na ti
luta. Haud siya a natáknig a nággusok sakay
tulos dán a nabágsutan ti angás, sakay
pinomdek pa en tiyan na sakay lummuwas
en bituka na. 19 Nabareta iyád nen atanan
tolay a taga-Jerusalem kaya ten upos di ay
nginaranan di i lugarid a iyud ti Akeldama,
gustu naid a kagiyán ay Uma ni Digi.
20 Kinagi pa ni Pedro,
"Nakasulat ten Libru nen Kansiyon hidi a,
'En bilay na ay dyan dán adeniyan
sakay dyan dán págyanan maski ni
deya.'
Nakasulat bi a,
'Dapat a tehud a mangpalit dikona ten
tungkulin na.'
21-22 "Kaya dapat kitam a mangpili ti essa
a makakaguman mi bilang magpatunay ten
ruway a kákkabiyag ni Jesus. Kailangan
tamid a piliyán ay essa ten grupu mi a
nalay mi dán a kakaguman sapul pa ten
dikona kaguman mi palla ti Jesus sakay sa-
pul dikona bininyagan siya ni Juan hanggan
ten káangay na dilanget."
23 Kaya nangpili hidi ti duwwa a lállaki a
pagpiliyan di, de Matias ay ti Jose. Ti Jose
ay ngángngaranan di labi a Barsabas oni
Justo. 24 Nadid nagdasal hidi, "Panginoon,
tukoy mu en ked ten isip nen balang essa a
tolay kaya kagbiyan mu pay a ipakapospos
dikomi ni deya ti duwwa iday i pinili muwid
25 a magin apostol a kapalit ni Judas ten
tungkulin na a linakadan na. Nadid ay ked
dán siya ten lugar a pinili na." 26 Káttapos di
a nagdasal ay nagbunutan hidi ni deya ten
duwwa en mapili di. Sakay en napili ay ti
Matias kaya siya en indagdag di ten sapulu
ay ti essa a apostol.

2

En Káddemát nen Banal a Ispiritu

1 Dikona dummemát en aldew a Pente-
costes ay nagipun-ipun ti essa a lugar en
atanan nen mánnampalataya hidi. 2 Tehud
hidi a bigla a nasanig a maggalungogung a
kumán a en tánnug nen mabegsák a parás
a gubwat dilanget. En galungogung ay
masanig maski hádya man a suluk nen bilay
a págyanan di. 3 Naketa hidi ti kumán hidi
a dila a apoy a kummalat sakay ummangay
ten balang essa dikodi. 4 Sakay minágkapu-
tat hidi a atanan ti Banal a Ispiritu, sakay
nakapagupos hidi ti iba-iba a upos ayun
ten inkaluub nen Ispiritu ten balang essa
dikodi.
5 Nadid, makpal a relihiyoso a Judio ten-
hud a ked ti Jerusalem a gubwat ti iba-iba
a bansa ti munduwiday. 6 Dikona nasanig
di en maggalungogung ay nagdemáttan
en makpal a tolay ten páppágyanan nen
mánnampalataya hidi. Tunay en págtaka
di gapu makapagupos dán en mánnam-
palataya hidi ten upu-upos di. 7 Gapu ten

págtaka di ay namagtanungan hidi a ki-
nagi di, “Awan beman taga-Galilea hidi a
atanan? [8] Bakin tukoy di dán a magupos
ten balang upos tam? [9] Tehud dikotam
a taga-Partia, tehud a taga-Media, taga-
Elam, tehud a gubwat ti Mesopotamia, ti
Judea sakay Capadocia, ti Ponto, sakay
Asia. [10] Tehud pa dikotam a taga-Frigia
sakay Pamfilia, Egipto sakay en lugar hidi
a sakup ni Libya a adeni ti Cirene. En
agum dikotam ay taga-Roma, [11] Judio ay ti
Hentil a naakit ti pánnampalataya ni Judio,
sakay en agum dikotam ay taga-Creta sakay
Arabia. Konya di a nakagi ten balang upos
tam en makataka hidi a bagay a ginamet
nen Diyos?” [12] Awan di maabut a maisip
en nangyari kaya awan matapos-tapos en
pamagtanungan di ni ánya i kahuluganid
iyud. [13] Peru sinesti di en agum hidi a kinagi
di, “Lasing la hidi iyán!”

En Sermon ni Pedro

[14] Nadid, gapu ten kinagi di ay tum-
maknág ti Pedro kaguman en sapulu ay
ti essa a apostol sakay nagupos siya ti
mabegsák. Kinagi na, “Sikam a kasa-Judio
ku hidi sakay ten agum pa hidi a mágyan
ti Jerusalem, mágsanig kam ti mapiyya ta
kagiyán ku dikomoy kahuluganid ni iyád.
[15] Ipakapospos ku dikomoy a hidi iyád a
tolay ay awan lasing a kona ten ked ti isip
moyen gapu alas nuwebi palla ti dimadi-
mang. [16] Dyan kam magtaka ta iyád dán en
hula ni propeta Joel,

[17] ‘Kona háddi i gamitán kuwid ten
dimudyan a aldew,’ kagi nen Diyos,
‘Pagkaluuban ku ti Ispiritu ku en
atanan a tolay.
Kaya ipangaral nen anak moy hidi a lállaki
ay ti bábbi en mensahi ku.
En binatilyu moy hidi ay maketa ti
pangitain.
Sakay en lállakay hidi ay magkahud ti
taginap.
[18] Ti aldewid a iyud ay pagkaluuban ku bi ti
Banal a Ispiritu
en tagapagserbi ku hidi, lállaki ay ti
bábbi
sakay ipakapospos di en mensahi ku.
[19] Mángpetaák ti himala hidi dilanget
sakay ti makataka hidi a bagay ti lutai-
day.
magkahud ti digi, apoy, sakay mabagál
a asok.
[20] Dumiklám en aldew,
sakay dumidig en bulan a kona ten digi
bagu a dumemát en aldew a dakila
sakay maluwalhati a kássoli nen
Panginoon.
[21] Sakay ti panahunid a iyud en atanan a
mággid ti tulung
ten ngaran nen Panginoon ay malig-
tas.’

[22] “Sikam a Israelita hidi pakasanigán
moy iddi! Ti Jesus a taga-Nazaret ay talaga
a siya en pinaangay nen Diyos ti lutaiday.
Mapatunayan iyád nen himala hidi sakay
nen makataka hidi a bagay a ginamet nen
Diyos ten pamamag-itan na. Tukoy moy
hidi iyád a atanan gapu nangyari iyád ten
atubengán moy. [23] Peru ti Jesus a netokyon
dikomoy ayun ten kagustuwan nen Diyos
sapul pa ten sapul ay impepaku moy sakay
pinabunu moy ten makasalanan hidi a to-
lay. [24] Peru nadid ay biniyag siya a ruway
nen Diyos sakay pinalaya na siya ten ka-
pangyariyan nen kamatayan, gapu maski
nikan ay awan siya maari a mepiresu ni
kamatayan. [25] Kona ten kinagi ni David
tenhud tungkul dikona,

‘Tukoy ku a pirmi ku a kaguman en Pangi-
noon,
kaya awanák mabalisa gapu kaguman
ku siya.
[26] Sakay magpuri i pusu kuwidi ta
mabiyagák a tehud a pag-asa
[27] Gapu tukoy ku a awanák mu pabayan ten
lugar nen patay hidi;
sakay awan mu pabayan a marunot en
Banal mu a Tagapagserbi.
[28] Intoldu mu dikoku en tama a dilan tánni
mabiyagák,
putaták ti kasayaan gapu kakaguman
taka.’

[29] “Kákkapatkaka ku hidi, kagiyán kuwi-
day dikomoy a en ninunu tam a ti hari a
David ay natay sakay nelábbáng, ti katu-
nayan na ay ked palla en lábbáng na a
hanggan nadid. [30] Siya ay propeta sakay
tukoy na en impangaku nen Diyos dikona,
a essa ten maggubwat ten lahi na ay ma-
gin hari a kona labi dikona. [31] Kaya en
kákkabiyag a ruway nen Cristo en netan na
sakay impahayag dikona a kinagi na a,

‘Awan na siya pinabayan ten págyanan nen
patay hidi,
sakay awan na pinarunutan en bággi na.’
32 Ti Jesus ay biniyag a ruway nen Diyos,
mapatunayan mi iyud a atanan gapu netan
mi. 33 Kaya minággetnud siya ten kawanan
nen Diyos, sakay tinanggap na ten Ama en
nepangaku a Banal a Ispiritu. Iyád en im-
buhus na dikomi a kona ti áelingán moyen
sakay sássanigán nadid. 34 Bakán a ti hari
a David en ummangay dilanget, nan kinagi
na la a,
‘Kinagi nen Panginoon ten Panginoon ku a,
“Mággetnud ka ti kawanan kuwidi,
35 hanggan ni tulos ku dán a mapasuku
dikomu en kadima mu hidi.’ ”
36 “Kaya dapat a matukuyan ni buu a
Israel a ti Jesus a impepaku moy ten kudus
ay siya en ginamet nen Diyos a Panginoon
sakay Cristo!”
37 Nabalisa hidi ten nasanig di kaya ki-
nagi di kánni Pedro sakay ten agum hidi a
apostol, “Kákkapatkaka mi hidi, ánya dapat
miyid a gamitán nadid?” 38 Tummábbig ti
Pedro, “Pagsisiyan moy dán sakay adággan
en kasalanan moy hidi sakay magpabinyag
kam ten ngaran ni Jesu-Cristo tánni map-
atawad kam, sakay ipagkaluub na dikomoy
en Banal a Ispiritu. 39 Gapu iyád a pangaku
nen Diyos ay para dikomoy sakay ten anak
moy hidi, sakay para ten atanan a tolay
a ked ti adeyu, sakay ten balang essa a
dulawán nen Panginoon a Diyos.”
40 Makpal pa a impahayag ti Pedro tánni
pangpatunay ten kinákkagi na, sakay ki-
nagiyan na hidi, “Iligtas moy i sadili moyen
ten parusa a dumemát ti lahiyid a iddi a
mágkadukás.” 41 Káttapos ay naniwala en
makpal a tolay ten kinagi na sakay nag-
pabinyag hidi kaya tehud a tállu a libu a to-
lay en nedagdag ten mánnampalataya hidi
ti aldewid a iyud. 42 Nanatili hidi ten intoldu
nen apostol hidi ten pamagipun-ipun di a
bilang matátkaka, ten págtáppeng-táppeng
di ti tinapay, sakay ten págdasal di.

En Kákkabiyag nen Mánnampalataya hidi

43 Gapu ten makpal a himala sakay
makataka-taka a nagamet ten pamamag-
itan nen apostol hidi ay nanteng en
atanan nen tolay hidi. 44 Namagipun-
ipun en atanan nen mánnampalataya
hidi sakay en ari-ariyan di hidi ay
para ten atanan. 45 Ilaku di en ari-
ariyan di hidi sakay en naglakuwan ay
ipagatád di ten kakagumanan di hidi ayun
ten pangangailangan nen balang essa.
46 Mamagipun-ipun hidi ten Templo kada
a aldew, sakay mamagkaguman hidi ten
págtáppeng-táppeng di ti tinapay ten bila-
bilay di, masaya hidi a mamággatubeng
a kuman a tehud a malinis a kaluuban.
47 Mágpapuriyán hidi a pirmi ten Diyos,
sakay igalang hidi nen tolay hidi a taga
haud. Kada aldew ay tehud a iligtas en
Diyos sakay idagdag na ten dati dán a grupu
nen mánnampalataya.

3

En Págpapiyya ten Lupug

1 [Ten essa a aldew a alas tres ten apon,
odas nen págdasal ay ummangay de Pedro
ay ti Juan ten Templo. 2 Ten adeni nen
kákkagiyán di a Maganda a Pintuwan ay
tehud a essa haud a lállaki a lupug sapul
ten kákkeenak na. Iyáangay di siya haud
aldew-aldew tánni máklimus ten sumád-
dáp hidi ten Templo. 3 Dikona netan na de
Pedro ay ti Juan a summáddáp ten Tem-
plo ay náklimus siya. 4 Ináeleng siya nen
duwwa ti mapiyya sakay kinagi ni Pedro,
“Umileng ka dikomi!” 5 Ummileng ngani
siya gapu akala naid ay limusan di siya.
6 Peru kinagi ni Pedro, “Awanák ti pilak oni
gintu peru iyatád ku dikomu ni ánya en
ked dikoku. Ten pamamag-itan nen ka-
pangyariyan ni Jesu-Cristo a taga-Nazaret
ay maglakad ka dán.” 7 Sakay tinawidan
na en kawanan a lima nen lupug sakay
intaknág na. Káttapos ay pagdaka a bum-
megsák en babásset nen lupug, 8 lummuksu
sakay nagsapul a naglakad. Dikona sum-
máddáp hidi ten Templo ay kaguman di
dán siya a máglaluksu-luksuwán ten saya
na sakay mágpapuriyán ten Diyos. 9 Netan
nen atanan a makalakad dán siya sakay
magpuri ten Diyos. 10 Kaya tunay en págtaka
di ta matenggi di a siya en pirmi a máklimus
a lupug a mággetnud ten Maganda a Pin-
tuwan nen Templo.

En Mensahi ni Pedro ten Portiko ni Solomon

11 Nadid kasalukuyan a kumákkabit en
lupug kánde Pedro ay ti Juan ten lugar a
ngángngaranan a portiko ni Solomon ay
nagginan a ummadeni dikodi en tolay hidi

gapu tunay en págtaka di ten makataka
a nangyari. 12 Pákketa ni Pedro ten to-
lay hidi ay kinagi na, “Sikam a Israelita
hidi, bakin magtaka kam ti nangyariyid
a iddi? Bakin ilingán moy kami ti kona
haán? Isip moy wáddid ay napaglakad mi
siya ten pamamag-itan nen sadili mi a ka-
pangyariyan oni gapu hustu en kabanalan
mi? 13 Pinarangalan nen Diyos nen nin-
unu tam hidi a de Abraham, Isaac sakay
ti Jacob en Tagapagserbi na ti Jesus a in-
gkasu moy sakay intakwil ten atubengán
ni Pilato, maski ni gustu dán ni Pilato a
palayaán. 14 Inadiyan moy en Banal sakay
Matuwid, mas ginustu moy pa a paluwasán
ten págpiresuwan en mágbabonu. 15 Binunu
moy en Pággubwatan ni biyag, peru biniyag
siya a ruway nen Diyos. Sikami a mismu
en naketa ti pangyayariyid a iyud. 16 En ka-
pangyariyan nen ngaran ni Jesus en nang-
papiyya ti lállakiyid a iddi, nangyari iyád
gapu ten pánniwala na ten ngaran ni Je-
sus. En pánnampalataya na kánni Jesus
i tatarudanid a nagpiyyaan na a kona ti
netan moyen.

17 “Kaya nadid kákkapatkaka ku hidi,
tukoy ku a awan moy tukoy en ginaga-
met moy, kumona bi ten pinunu moy hidi.
18 Gapu ten pángbunu moy kánni Cristo ay
natupad dán en impakapospos nen Diyos
dikotam tenhud pa, ten pamamag-itan nen
atanan a propeta a kailangan a maghirap
en Cristo. 19 Kaya nadid ay magsisi kamon
sakay magsoli kamon ten Diyos a inadággan
moy tánni patawadán na en kasalanan moy,
20 sakay tánni dumemát dán en panahun
nen kapahingaan a gubwat ten Panginoon.
Paangayán na dikomoy ti Jesus, en Cristo
a napili sapul pa tenhud para dikomoy.
21 Peru kailangan a mágyan pa ti Jesus di-
langet hanggan ten aldew nen pángbagu
nen Diyos ten atanan a bagay ayun ten
impakapospos na ten pamamag-itan nen
propeta hidi tenhud pa. 22 Gapu kinagi ni
Moises a, ‘En Panginoon moy a Diyos ay
mangpili dikomoy ti essa a gamitán na a
propeta a kona dikoku. Sunudán moy en
atanan a kagiyán na dikomoy. 23 Sakay ni
deyaman en awan mangsanig ti propetaid
a iyud ay ihiwalay ten tolay hidi nen Diyos
sakay mawasak.’ 24 Maski en propeta hidi
tenhud pa a panahun, magsapul kánni
Samuel hanggan ten ummunud hidi dikona
ay nángpakapospos tungkul ten mangyari
ti nadididay a panahun. 25 En pangaku
hidi nen Diyos a kinagi nen propeta hidi
ay para dikomoy sakay kabilang kam ten
ginamet a kasunduwan nen Diyos ten nin-
unu moy hidi dikona kinagi na kánni Abra-
ham a, ‘Pagpalaán ku en atanan a lahi ti
munduwiday ten pamamag-itan nen lahi
mu.’ 26 Kaya káttapos a biyagán nen Diyos
en Tagapagserbi na, ay pinaangay na siya a
dipalongu dikomoy tánni pagpalaán sakay
tulungan na kam a umadág ten madukás
moy a kákkabiyag.”

4

De Pedro ay ti Juan ten Atubengán nen Sanedrin

1 Nadid, dikona pasiyaan palla a magupos
de Pedro ay ti Juan ten tolay hidi ay dum-
memát en padi hidi sakay en pinunu nen
guwardiya hidi ten Templo kaguman di bi
en Saduseo hidi. 2 Maiyamut hidi a tarud
kánde Pedro ay ti Juan gapu impangaral
di ten tolay hidi a biniyag a ruway nen
Diyos ti Jesus bilang patunay a mabiyag
bi a ruway en nágkatay dán hidi. 3 Kaya
dinikáp di en duwwa sakay impiresu di
palla hidi hanggan ten kailawan gapu gibi
dán tenhud. 4 Konapamanhud, makpal ten
nakasanig hidi ten impangaral di ay sum-
mampalataya hidi kánni Jesus, en lállaki
palla hidi ay tehud dán a limmang libu.

5 Kinailawan, ay nagipun-ipun ti
Jerusalem en pinunu hidi nen Judio hidi,
en pinunu hidi nen banuwan, sakay en
tagapagtoldu hidi nen Kautusan. 6 Ked haud
ti Anas a kapunuwan nen padi hidi sakay
de Caifas, Juan sakay Alejandro sakay en
kamag-anak hidi ni Anas. 7 Pinaatubeng
di en duwwa a apostol sakay tinanung di
hidi, “Ánya a kapangyariyan oni kándeya a
ngaran i ginamit moyid ten pággamet moy
ti bagayid a hidi iyád?” 8 Kaya nagupos ti
Pedro a tehud a kapangyariyan nen Banal
a Ispiritu a kinagi na, “Sikam a tagagiyya
hidi sakay pinunu nen banuwan, 9 ni gustu
moy kami nadid a usisaán tungkul ten
ginamet mi a maganda ti lupugiday, sakay
ni konya siya a nagpiyya 10 ay kailangan a
matukuyan moy a atanan, sakay kona bi
dikomoy a atanan a lahi hidi ni Israel a i

tolayidi a mágtaknág ti atubengán moyen
ay nagpiyya gapu ten kapangyariyan nen
ngaran ni Jesu-Cristo a taga-Nazaret a
impepaku moy ten kudus peru biniyag a
ruway nen Diyos. 11 Tungkul kánni Jesus en
nakasulat ten Kasulatan a,
‘En batu a inadiyan moy a mágbilay hidi,
ay siya en nagin adigi a pamireng.’
12 Kánni Jesu-Cristo tam la a ketan en kalig-
tasan, gapu ti buuwiday a mundu ay awan
ti agum a ngaran a kinagi en Diyos para ten
kaligtasan nen tolay ni awan ti Jesu-Cristo
la.
13 Nagtaka en buu a Sanedrin ten begsák
isip de Pedro ay ti Juan lalu dán dikona
a netan di a mababa la hidi a tolay sakay
awan nagadal. Sakay natukuyan di bi a
dati hidi a kakagumanan ni Jesus. 14 Gustu
di a barángngán en ginamet di a himala
peru en tolay a pinagpiyya di ay ked haud
a mágtaknág a kasadát de Pedro ay ti Juan
kaya awan hidi ti nakagi. 15 Kaya en ginamet
di ay pinaluwas di pala en apostol hidi
ten lugar a namagipunan di sakay namág-
guron hidi. 16 “Ánya i gamitán tamid nadid
dikodi? Nadid tukoy dán nen atanan a
taga-Jerusalem en ginamet di sakay awan
tamon mepamen en himala a ginamet di.
17 Kona háddi i gamitán tamid tánni awan
lalu a kumalat iyád a bagay ay bawalan tam
hidi ti mahigpit a dyan dán hidi magupos
maski kándeya tungkul kánni Jesus.” 18 Kaya
pinadulaw di a ruway de Pedro sakay bi-
nawalan di hidi a dyan dán magupos oni
magtoldu tungkul kánni Jesus.
19 Peru tummábbig de Pedro ay ti Juan,
“Sikamon i manghatulid ni ánya en
tama sakay en maganda ten atubengán
nen Diyos, sumunud kami dikomoy
oni sumunud kami ten Diyos. 20 Peru
para dikomi ay awan maari a awan mi
ipakapospos en netan mi sakay en nasanig
mi tungkul kánni Jesus.” 21 Ten pákkasanig
nen mágimbistiga hidi ay lalu di hidi a
binawalan ti mahigpit a dyan magtoldu
tungkul kánni Jesus, káttapos ay pinalakad
di dán hidi. Awan hidi ti maisip a paraan
tánni maparusaan hidi gapu en tolay hidi
ay magpuri ten Diyos gapu ten nangyari.
22 En lállaki a pinagpiyya di ay mahigit dán
a áppat a pulu a taon en idad na.

En Dasal para Magkahud ti Begsák Isip

23 Dikona nakaluwas dán de Pedro ay ti
Juan ay ummangay hidi ten kakagumanan
di hidi sakay imbareta di en kinagi nen
pinunu hidi nen padi hidi sakay nen pinunu
hidi nen banuwan. 24 Dikona masanig di
iyád ay namagkaessa hidi a nagdasal ten
Diyos a kinagi di, “Panginoon a nakabahala
ten atanan, siko en nanglalang ten langet,
ti lutaiday sakay ten diget sakay ten atanan
a bagay a ked haád. 25 Siko en nagupos ten
pamamag-itan nen ninunu mi a ti David a
tagapagserbi mu ten dikona a kagiyán na
ten tulung nen Banal a Ispiritu a,
‘Bakin tunay ti iyamut en Hentil hidi,
sakay nagbalak hidi ti baka-bakán.
26 Naghanda en hari hidi ti lutaiday tánni
lumaban,
sakay nagipun-ipun en pinunu hidi
tánni lumaban ten Diyos sakay ten
Pinili na.’
27 Natupad ngani iyád dikona a nagkaessa
de Herodes ay ti Poncio Pilato, kaguman
en Hentil hidi sakay en buu a Israel. Na-
magkaessa hidi kontra ten banal a Taga-
pagserbi mu a ti Jesus, a Pinili mu. 28 Naipun
hidi tánni matupad en dapat a mangyari
ayun ten intakda mu tenhud pa. 29 Nadid,
Panginoon, bábbantaan di kami kaya tu-
lungan mu kami a tagapagserbi mu hidi a
magkahud kami ti begsák isip a ipangaral
en upos mu. 30 Iyolnat mu i lima muwen
tánni magpapiyya, sakay ipagkaluub mu a
ten ngaran nen banal a Tagapagserbi mu
a ti Jesus ay makagamet kami ti himala.”
31 Káttapos di a nagdasal ay nayanág en
págyanan di a bilay sakay naputat hidi
ti hustu ten Banal a Ispiritu sakay bum-
megsák en isip di a mangaral ten Upos nen
Diyos.

En Pamágtulungan nen Mánnampalataya hidi

32 Nagkaessa en isip nen atanan nen
sumampalataya hidi kánni Jesus. Awan
sinadili nen balang essa en ari-ariyan di
nan para ten atanan. 33 Ten begsák nen
kapangyariyan nen Diyos a inyatád na ten
apostol hidi ay tulos la hidi a nagpatunay a
ti Jesus ay biniyag a ruway nen Diyos, sakay
pinagpala na hidi ti hustu. 34 Maski essa
dikodi ay awan kinulang ten kailangan di
gapu en tehud hidi a luta oni bilay ay inlaku
di sakay en naglakuwan di 35 ay inyatád di

ten apostol hidi. Sakay binunong-bunong
nen apostol hidi en pilak ayun ten pangan-
gailangan nen balang essa.
36 Kona labi hud en ginamet ni Jose a essa
a Levita a taga-Chipre. Nginaranan siya
nen apostol hidi a Bernabe gustu naid a
kagiyán ay matáttulungán. 37 Inlaku na en
uma na sakay inyatád na ten apostol hidi
en naglakuwan na.

5

De Ananias ay ti Safira

1 Nadid tehud a magkabinga a naglaku
bi ti luta, en lállaki ay Ananias en ngaran
na sakay en kabinga na ay ti Safira. 2 Peru
nagkasunduwan nen magkabinga a awan
iyatád ni Ananias en buu a naglakuwan di.
3 Kaya kinagi ni Pedro dikona, "Ananias,
bakin nagpadaig ka kánni Satanas sakay
nagbuli-buli ka ten Banal a Ispiritu? Bakin
nángtagu ka ten naglakuwan mu ten luta?
4 Awan beman dikona awan mu palla nelaku
ay kao mu iyud? Nadid, dikona nalaku mu
dán awan beman kao mu en naglakuwan?
Bakin naisipan mu iyád a gamitán? Bakán
a tolay i nagbuli-buliyan muwid nan en
Diyos!" 5 Dikona nasanig iyud ni Ananias
ay patay siya a natumba kaya atanan nen
nakasanig hidi ten nangyari ay neántingan
ti hustu. 6 Ummadeni en sangan a binata,
binalutan di bangkay sakay angay di inláb-
báng.
7 Kállipas nen tállu a odas ay dummemát
en kabinga na a awan ti nangmalayan ten
nangyari. 8 Pagdaka siya a tinanung ni
Pedro, "Kagiyán mu dikoku i tatarudanid,
tarud beman a sakona háddi en nalakuwan
nen luta moy?" Kinagi na, "Opo, sakona
la haán." 9 Kaya kinagi ni Pedro dikona,
"Bakin nagkaessaan moy a purbaan en
Ispiritu nen Panginoon? Ilingán mu, ked
dán ti pintuwanen en nánglábbáng hidi
ten kabinga mu sakay siko dámman ilewas
diyid." 10 Pagdaka a natumba ti Safira ten
atubengán ni Pedro sakay natay bi. Ten
kássáddáp nen binata hidi ay netan di a
patay dán siya, kaya inlábbáng di siya ten
wáwwaresan nen kabinga na. 11 Tunay ti
ánteng en atanan nen mánnampalataya
hidi gapu ten nangyari pati en agum hidi a
nakasanig ti baretaid a iyud.

En Himala hidi a Ginamet nen Apostol hidi

12 Nadid, makpal a ginamet en apostol
hidi a himala a netan nen tolay hidi. Atanan
nen mánnampalataya hidi ay nagipun-ipun
ten Portiko ni hari a Solomon. 13 Awan nan-
gahas a mák-agum en awan hidi mánnam-
palataya peru pináppuri di en mánnam-
palataya hidi. 14 Peru mágdadadagdag en
sumampalataya hidi ten Panginoon, bábbi
ay ti lállaki. 15 Gapu ten ginamet nen apostol
hidi ay inyangay nen tolay hidi en tehud
hidi a saket ten karsada sakay pinágkatdug
di hidi ten katri, en agum ay ten abák
tánni káttalib ni Pedro ay malenduman hidi
nen aninu na. 16 Makpal bi a dummemát
a tolay a gubwat ten iba-iba a banuwan a
adeni ti Jerusalem, tawid di en tehud hidi a
saket sakay en hinayup hidi, nagpiyya hidi
a atanan.

En Pághirap nen Apostol hidi

17 Nadid, gapu ten ginamet nen apos-
tol hidi ay nanaghili en kapunuwan nen
padi hidi sakay en kakagumanan na hidi
a Saduseo, kaya namagkaessa hidi a nag-
planu. 18 Dinikáp di en apostol hidi sakay
impiresu di hidi. 19 Peru dikona gibi dán
ay binukasan nen anghel nen Panginoon
en pintuwan nen págpiresuwan sakay in-
luwas na en apostol hidi. Kinagi na
dikodi, 20 "Kammoy dán ten Templo ipan-
garal moy ten tolay hidi en tungkul ten
bigu a kákkabiyag." 21 Kaya summunud
en apostol hidi. Dikona kaldiwan dán ay
summáddáp hidi ten Templo sakay tulos
hidi a nagtoldu ten tolay hidi.

Nagipun-ipun en kapunuwan nen padi
hidi sakay en kakagumanan na hidi,
sakay nagpadulaw hidi ti miting ti buu a
Sanedrin. Pinaangay di en apostol hidi a
nakapiresu. 22 Peru káddemát haud nen
mágbantay hidi ay netan di a awan dán
en apostol hidi. Kaya nagsoli hidi ten
kapisanan sakay imbareta di a, 23 "Netan
mi a nakakandadu en págpiresuwan sakay
ked labi haud a mágtaknág en mágbantay
hidi. Peru dikona bukasan mi dán ay awan
kami ti netan a tolay disalad!" 24 Nabalisa a
tarud en pinunu hidi nen padi hidi sakay
en kapitan nen mágbantay hidi ten Templo
sakay awan di maubus a maisip ni ánya i
nangyariyid ten apostol hidi. 25 Peru tehud
a dummemát a angay nagbareta dikodi a
kinagi na, "En lállaki hidi a impepiresu

moy ay pasiyaan dán hidi a magtoldu ten
tolay hidi ten Templo." [26] Kaya ummangay
en pinunu nen mágbantay ten Templo
kaguman na en mágbantay na hidi. Inuwet
di en apostol hidi sakay inyangay di hidi ten
kapisanan. Peru awan di hidi pinuwersa
gapu manteng hidi ta bakay batuwán hidi
nen katolayan.

[27] Inyatubeng di en apostol hidi ten
Sanedrin sakay tináttanung hidi nen ka-
punuwan nen padi hidi. [28] Kinagi na, "Awan
beman mahigpit mi a imbawal dikomoy a
dyan kamon mangaral ten ngaran ni Jesus?
Peru ánya ginamet moyid? Ten ginamet
moy ay kummalat dán ti buu a Jerusalem
en itáttoldu moy sakay gustu moy pa a
ipakasalanan dikomi en kákkatay ni tolayid
a iyud!" [29] Peru tummábbig de Pedro ay ten
kaguman na hidi, kinagi di, "En Diyos dapat
miyid a sunudán bakán a en tolay. [30] En
Diyos nen ninunu tam hidi en nangbiyag
a ruway kánni Jesus a pinabunu moy ten
dikona a impepaku moy siya ten kudus.
[31] Indisunu siya nen Diyos ten kawanan
na bilang Tagapaggiyya sakay Tagapagligtas, tánni atáddan na en Israelita hidi ti
pagkakataun a magsisi sakay umadág ten
kasalanan di hidi tánni mapatawad hidi.
[32] Sikami en makapangpatunay ti bagayid
a iyád, kaguman en Banal a Ispiritu a im-
pagkaluub nen Diyos ten atanan a sumunud
dikona."

[33] Dikona masanig nen buu a Sanedrin en
kinagi de Pedro ay tunay hidi ti iyamut
sakay gustu di a pabunu en apostol hidi.
[34] Peru tummaknág en essa ten Pariseo hidi
a Gamaliel en ngaran na, mágtoldu siya
ten Kautusan sakay igággalang nen buu a
banuwan. Inyutus na a iluwas di pala en
apostol hidi. [35] Káttapos ay nagupos, a ki-
nagi na, "Kakagumanan ku hidi a Israelita,
isipán moy pa ti mapiyya en gustu moy a
gamitán ti tolayen hidi. [36] Sakay awan be-
man, awan palla nalay dikona a lummitaw
ti Teudas a nagwari-wari a essa kan siya a
mataas a pinunu, tehud wád a áppat a datos
a tolay en naakit na a summapi dikona.
Peru dikona nabunu siya ay nasina-sina en
tolay na hidi sakay nabali-awan en grupu
di. [37] Káttapos ay lummitaw bi ti Judas a
taga-Galilea ten panahun nen págsensus
ten tolay hidi. Nakaakit bi siya ti makpal
a tolay a summapi dikona. Peru dikona
mabunu siya ay nasina-sina bi en sakup na
hidi. [38] Kaya kagiyán kuwid dikomoy ay
pabayan moy la i tolayid a hidi iyán, dyan
moy hidi pakialaman. Ni gággamitán diyid
a iyán ay gubwat la ten tolay ay awan iyán ti
abután. [39] Peru ni gubwat iyád ten Diyos ay
awan moy iyád mahadlangan nan lumuwas
pa a kalabanán moy en Diyos."

Sinunud di ngani en payu ni Gamaliel.
[40] Pinadulaw di a ruway en apostol hidi
ten kapisanan di, pinabálbág di hidi sakay
binawalan di hidi a dyan di dán ipangaral
en tungkul ten ngaran ni Jesus. Káttapos
ay pinalaya di dán hidi. [41] Tunay ti saya
en apostol hidi a lummakad ten Sanedrin
gapu ginustu nen Diyos a magdanas hidi ti
pághirap alang-alang ten ngaran ni Jesus.
[42] Sakay kada-aldew ay angay hidi ten Tem-
plo a magtoldu sakay ten bila-bilay hidi a
mangaral tungkul kánni Jesus, en Cristo.

6

En Págpili ten Pittu a Tumulung ten Apostol hidi

[1] Nadid, tulos-tulos en págkakpal nen
mánnampalataya hidi sakay dummemát en
panahun a nagreklamu en Helenista hidi
ten Hebreo hidi. Kinagi di a en bilu
hidi a bábbi a Helenista ay napabayan
ten págbunong-bunong di ten pang-aldew-
aldew a kabiyagan. [2] Kaya pinisan nen
sapulu ay ti duwwa a apostol en buu a
kapisanan nen mánnampalataya hidi sakay
kinagi di dikodi, "Awan mi maari a pabayan
en pángngaral ten upos nen Diyos tánni
mamahala ten kabiyagan. [3] Kaya nadid
kákkapatkaka mi hidi mangpili kam ti kak-
agumanan moyen hidi ti pittu a lállaki a
igággalang, putat ti Banal a Ispiritu, sakay
mágkatalinu tánni hidi idátton miyid ti
tungkulinid a iyád. [4] Sikami ay ilaan mi
en atanan nen odas mi ti págdasal sakay
pángngaral ten Upos nen Diyos." [5] Nasaya
en atanan nen tolay hidi ten kinagi nen
apostol hidi kaya pinili di ti Esteban a essa
a lállaki a matibay en pánnampalataya na
ten Diyos sakay putat siya ti Banal a Ispiritu. Sakay pinili di bi de Felipe, Procoro,
Nicanor, Timon, Parmenas, sakay ti Nicolas
a taga-Antioquia a essa a Hentil a naakit ten
pánnampalataya ni Judio. [6] Inyangay di hidi

ten apostol hidi, indasal di hidi, tulos di a
intupu en lima di ten ulu nen balang essa.
7 Nadid ay tulos-tulos a kummalat en
upos nen Diyos sakay nágkakakakpal en
maniwala hidi kánni Jesus ti Jerusalem.
Maski en padi hidi ay makpal bi dikodi en
summampalataya.

En Págdikáp di kánni Esteban

8 Nadid, pinagpala a tarud nen Diyos
ti Esteban sakay inátdenan na siya ti
kapangyariyan kaya makagamet siya ti
makataka-taka hidi a bagay sakay himala
ten atubengán nen makpal a tolay. 9 Peru
kinontra siya nen sangan a Judio a miyem-
bru nen sinagoga a kákkagiyán di a Malaya,
tehud pa hidi a kaguman a taga-Cirene
sakay taga-Alejandria sakay tehud pa a
agum a Judio a gubwat ti Cilicia sakay ti
Asia. 10 Peru awan hidi ti magamet ni
magupos ti Esteban gapu ten karunungan a
kaluub dikona nen Banal a Ispiritu. 11 Kaya
sinekretu di a sinulsulan en sangan a lállaki
a kagiyán di en kona háddi, "Nasanig mi a
magupos siya ti kontra kánni Moises sakay
ten Diyos." 12 Kaya gapu haud ay nagsaranta
kánni Esteban en katolayan, en pinunu hidi
nen banuwan sakay en tagapagtoldu hidi
nen Kautusan. Dinikáp di siya sakay inyan-
gay di ten Sanedrin. 13 Dikona bistaán di
siya ay náng-atubeng pa hidi ti mágkabuli a
tistigu kontra kánni Esteban a kinagi di, "I
tolayen ay awan ti imang a mággauposán ti
madukás kontra ten banal a Templo sakay
ten Kautusan ni Moises. 14 Nasanig mi a
kinagi na a rábbaán kan ni Jesus a taga-
Nazaret en Templo tam sakay baguwán na
kan en kaugaliyan tam a dati a intoldu ni
Moises." 15 Linátténgngan nen atanan a ked
ten Sanedrin ti Esteban sakay netan di a
kumán a rupa ni anghel en rupa na.

7

En Paliwanag ni Esteban

1 Nadid, tinanung nen kapunuwan nen
padi hidi ti Esteban, "Tatarudan beman hidi
iyád?" 2 Kinagi ni Esteban, "Kákkapatkaka
ku hidi sakay kadáddikállan hidi, sanigán
moy i kagiyán kuwidi, tenhud a panahun
dikona ked palla ti Mesopotamia en nin-
unu tam a ti Abraham ay pummeta dikona
en dakila sakay makapangyariyan a Diyos,
bagu siya a nágyan ti Haran. 3 Kinagi nen
Diyos dikona, 'Lakadan mu i lugar muwen
sakay i kapartidu muwen hidi sakay angay
ka ten lugar a itoldu ku dikomu.' 4 Kaya lum-
makad ngani siya ten lugar nen Caldeo hidi
sakay nágyan siya ti Haran. Dikona natay
dán en ama na ay pinaagton dámman siya
nen Diyos ti banuwaniday a páppágyanan
tam nadid. 5 Peru dikona ummangay siya
háddi ay awan palla siya inátdenan nen
Diyos ti maski sabadit a luta nan nagpan-
gaku la a magin kao na sakay nen lahi na
hidi i lugarid a iddi. Maski ni awan palla
ti anak ti Abraham. 6 Kona háddi en kinagi
nen Diyos kánni Abraham, 'En sumunud
mu hidi a lahi ay mákpágyan ti iba a bansa.
Magin alipin hidi haud sakay pahirapan di
hidi ti áppat a datos a taon. 7 Peru parusaan
ku en bansa a mangsakup sakay mangalipin
dikodi. Lakadan nen lahi mu hidi i bansaid
a iyud sakay magsoli hidi ti lugarid a iddi
tánni sumamba dikoku.' 8 Sakay inyutus
nen Diyos kánni Abraham en págturi bilang
tanda nen kasunduwan di. Kaya dikona a
neenak dán ti Isaac ay tinuri na ten kawalu
na a aldew. Kona labi hud en ginamet ni
Isaac ten anak na a ti Jacob sakay kona bi
hud en ginamet ni Jacob ten sapulu ay ti
duwwa a anak na a lállaki a nagin mahalaga
hidi a ninunu nen Judio hidi.

9 "En anak hidi ni Jacob a lállaki ay sum-
meni ten kapatkaka di a ti Jose, kaya inlaku
di siya tánni magin alipin ti Egipto. Peru
kakaguman na en Diyos. 10 Tinulungan na
siya ten atanan nen kahirapan na. Kaya
dikona ummatubeng siya kánni Faraon a
hari ti Egipto ay nagkaluuban siya nen
Diyos ti karunungan. Sakay inátdenan na
siya ti katungkulan a magin gubernador ti
Egipto sakay mamahala ten palasyu nen
hari. 11 Ti panahunid a iyud ay nagkahud
ti aláp sakay mahigpit a kahirapan ti buu
a Egipto hanggan ti Canaan ten bansa a
págyanan nen ninunu tam hidi, awan hidi
ti pangalapan ti makan. 12 Kaya dikona
nabareta ni Jacob a makpal a trigo ti
Egipto ay pinaangay na haud en ninunu
tam hidi. 13 Ten kapenduwwa di a um-
mangay haud ay nagpakilala dán ti Jose
ten kákkapatkaka na hidi sakay natukuyan
nen Faraon en tungkul ten pamilya ni Jose.
14 Kaya pinauwet ni Jose ti Jacob a ama di,
pati en atanan nen kákkapatkaka di hidi,

pittu a pulu ay ti limma hidi a atanan.
15 Ummangay de Jacob ti Egipto sakay tulos
dán hidi haud a nágyan, haud dán bi siya a
natay pati en anak na hidi. 16 En bangkay di
hidi ay inyoli di ten bansa a Canaan sakay
inlábbáng di hidi ti Siquem, ten kuweba a
dati dán a binali ni Abraham ten anak hidi
ni Hamor.
17 "Dikona adeni dán en panahun a pang-
tupad nen Diyos ten pangaku na kánni
Abraham ay tunay dán ti kakpal en Israelita
hidi ti Egipto. 18 Ti Jose bi ay awan dán
kilala nen hari ti Egipto ti panahunid a
iyud. 19 Linoku na en ninunu tam hidi sakay
pinahirapan na hidi sakay pinilit na en dád-
dikál hidi a ibut en atanan nen anak di hidi
a lállaki a bigu a lagsang tánni matay hidi.
20 Ti panahunid a iyud ay neenak ti Moises,
essa a anak a kasayaan nen Diyos. Tállu a
bulan la siya a naalagaan nen dáddikál na
hidi ten bilay di. 21 Sakay dikona a ibut di
dán, ay inampun siya nen anak a bábbi nen
Faraon, sakay pinadikál na siya a kumán
a sadili na a anak. 22 Tinolduwan di siya
ten atanan a karunungan ti Egipto, nagin
malalaki siya ten pággupos sakay ten gamet
na.
23 "Dikona áppat a pulu dán a taon en
idad ni Moises ay naisipan na a angay
bumisita ten kasa-Israelita na hidi tánni
ketan na en papágyan di. 24 Ten káddemát
na haud ay netan na a apiyán nen essa a
taga-Egipto en essa ten kasa-Israelita na.
Insurug ni Moises en Judio kaya nabunu na
en Egipcio. 25 En akala ni Moises ay nain-
tendiyan nen kasa-Israelita na hidi a ten
pamamag-itan na ay iligtas hidi nen Diyos
peru awan di iyud naintendiyan. 26 Ten
sumunud a aldew ay naketa siya ti duwwa
a Judio a magdima. Nadid, pinilit na hidi
a sawayán sakay kinagi na, 'Amigu ku hidi,
bakin magdima kam ay parehu kam pa bi
a Israelita?' 27 Peru intuglad siya nen essa
a mangpahirap ten kadima na sakay kinagi
na, 'Deya i nángdáttonid dikomu a magin
pinunu sakay tagahatul mi? 28 Gustuwák
mu beman a bunuwán a kona ten ginamet
mu ten Egipcio nen napon?' 29 Pákkasanig
ni Moises ten kinagi na ay gumminan siya,
ummangay siya ten adeyu a bansa a Mid-
ian sakay tulos dán siya a nágyan haud.
Nákkabinga siya sakay nagkahud hidi ti
duwwa a anak a lállaki.
30 "Nadid, kállipas nen áppat a pulu a
taon ay pummeta kánni Moises en essa a
anghel ten maggerab a marenggád a kayu
ten kaparangan, adeni ten bukid a Sinai.
31 Nagtaka ti Moises ten netan na kaya um-
madeni siya tánni mamalas na ti mapiyya.
Nasanig na a nagupos en Diyos a 32 kinagi na,
'Sikán en Diyos a sássambaán nen ninunu
mu hidi, en Diyos de Abraham, Isaac sakay
ni Jacob.' Nagpágpág ti Moises ten ánteng
na sakay awan siya makaileng. 33 Kinagi nen
Panginoon dikona, 'Ibutan mu i sandalyas
muwen gapu banal a lugar i págtaknággan
muwen. 34 Netan ku en pángngapi nen taga-
Egipto hidi ten pinili ku hidi a tolay sakay
nasanig ku en daing di kaya kedák háddi
tánni iligtas hidi. Karon hád, ta utusan taka
a angay ti Egipto.'
35 Kinagi pa ni Esteban a, "Iyud a Moises
a awan sinanig nen lahi hidi ni Israel nan
inadiyan di tenhud sakay nagkagiyan di pa
ti kona háddi, 'Deya nángdáttonid dikomu
a magin pinunu mi sakay tagahatul mi?'
ay siya en pinili nen Diyos a magin pinunu
di sakay mángligtas dikodi ten tulung nen
anghel a pummeta dikona ten maggerab
a kayu. 36 Siya en nánggiya ten Judio hidi
dikona a lakadan di en banuwan a Egipto.
Naggamet siya ti himala hidi ti Egipto,
sakay ten Diget a Madidig sakay ten dikona
ked hidi ten kaparangan ti áppat a pulu a
taon. 37 Ti Moises labi en nangkagi ten lahi
hidi ni Israel a, 'En Diyos ay mangpili ti
essa dikomoy sakay gamitán na a propeta
a kona dikoku.' 38 Siya en kaguman nen
Israelita hidi ten kaparangan. Napisan hidi
ten bukid a Sinai dikona nákpágguron en
anghel dikona. Sakay tinanggap ni Moises
en Upos nen Diyos a makapangatád ti biyag
tánni ipakapospos na dikotam.
39 Peru awan siya sinunud nen ninunu
tam hidi nan inadiyan di siya a pinunu,
sakay gustu di pa a sumoli ti Egipto. 40 Sakay
kinagi di kánni Aaron, 'Paggamet mu kami
pay ti diyos tam a mánggiyya dikomi gapu
awan mi dán tukoy ni nangánya dán ti Moi-
ses a nángluwas dikomi ti Egipto.' 41 Kaya
naggamet hidi ti diyos-diyosan di a kumán
a bul-u a baka. Piniyesta di iyud sakay
inatangan di bilang págsamba di ten diyos-
diyosan a ginamet la nen lima di. 42 Gapu
ten ginamet di ay pinabayan hidi nen Diyos,

pinabayan na hidi a sumamba ten biton
hidi dilanget. Kona ten nakasulat ten libru
nen propeta hidi a kinagi nen Diyos a,

‘Sikam a lahi hidi ni Israel, bakán a sikán
en inalayan moy ten binunu hidi a
hayup ten págyan moy
ti áppat a pulu a taon ten kaparangan.
43 Babáklay moy en kubu nen diyos-diyosan
moy a ti Moloc
sakay en diyos-diyosan moy a ti Ren-
fan a kumán a biton.
Hidi iyud en ribultu a ginánggamet moy
tánni sambaán,
kaya ibut takam ten lugar a mas adeyu
pa ti Babilonia.’

44 Nadid, kinagi ni Esteban, “Dikona a ked
ten kaparangan en ninunu tam hidi ay ked
dikodi en Tolda nen Kasunduwan a pinaga-
met nen Diyos kánni Moises ayun ten sukat
sakay idsura a kinagi na. 45 Minana iyád
nen anak di hidi ten ninunu di hidi sakay
táttawid di iyud dikona a sakupán di en iba-
iba hidi a lahi a pinasakup nen Diyos dikodi
ten pággiyya ni Josue. Tatawid di iyud a
hanggan ten panahun ni David. 46 Nasaya
en Diyos kánni David kaya inagid ni David a
pakultadan na siya a mángpataknág ti bilay
a para ten Diyos ni Israel. 47 Peru ti Solomon
a anak na i nanggamitid ti bilayid a iyud.

48 Peru en Kataasan a Diyos ay awan má-
gyan ti bilay a ginamet la ni tolay, ayun ten
insulat nen essa ten propeta hidi,

49 ‘En langet ay pággetnudan ku,
‘sakay en luta ay táttáppakan ku.
ánya pa a i maari moyid a gamitán a pá-
gyanan ku,
oni lugar a áimangan ku?
50 Awan beman sikán en naggamet ten
atanan a bagay?’

51 Sakay kinagi ni Esteban, “Tunay ti
káttug i pág gulu wan moyen! Sala moy
a mabagu i kaisipan moyen. Sala moy
a sanigán en katutuhanan a gubwat ten
Diyos! Kaparehu kam nen ninunu moy
hidi a summuway ten Banal a Ispiritu.
52 Deya beman a propeta i awanid pinahi-
rapan nen ninunu moy hidi? Binunu di
en nanghula ten káddemát nen matuwid
a Tagapagserbi a intokyon sakay pinabunu
moy. 53 Tinanggap moy bi en Kautusan nen
Diyos a inyatád na tenhud ten pamamag-
itan nen anghel hidi peru awan moy sás-
sunudán!”

En Pángbunu kánni Esteban

54 Dikona masanig nen Sanedrin en kinagi
ni Esteban ay tunay hidi ti iyamut. 55 Peru
naputat ti hustu ten Banal a Ispiritu ti Este-
ban kaya dikona tummangad siya dilanget
ay netan na en kaluwalhatian nen Diyos
sakay netan na bi ti Jesus a mágtaknág
ten kawanan nen Diyos. 56 Sakay kinagi
ni Esteban, “Ketan ku a bukas dilanget
sakay en Anak nen Tolay a mágtaknág ten
kawanan nen Diyos.” 57 Pákkasanig nen
tehud hidi a katungkulan a Judio kánni Es-
teban ay pinálláddan di en babángbáng di
sakay pinumákraw hidi sakay sabay-sabay
hidi a dummuklos dikona. 58 Binerber di
siya a inluwas ten siyudad sakay haud di
siya a binábbatu tánni matay. En tolay hidi
a nangtistigu kontra dikona ay nageklas
hidi ten alikábkáb di sakay intád di ten
lállaki a en ngaran na ay Saulo. 59 Mentras
bábbatuwán di ti Esteban ay magdasal siya
ti kona háddi, “Panginoon Jesus tanggapán
mu i ispiritu kuwiday.” 60 Sakay lummuhud
siya a pummákraw, “Panginoon patawadán
mu hidi ti kasalanan diyiday a ginamet di
dikoku!”

Ten káttapos na a nagupos ay tulos dán
siya a nabágsutan ti angás.

8

Inusig ni Saulo en Mánnampalataya hidi

1 Kaguman ti Saulo ten pángbunu kánni
Esteban.

Ti aldewid a iyud ay nagsapul en mahig-
pit a pág gusig ten mánnampalataya hidi
ti Jerusalem. Minagkalat en mánnam-
palataya hidi ten iba-iba a lugar ten prubin-
siya a Judea sakay Samaria peru en apostol
hidi ay napisan la ti Jerusalem. 2 Ti Esteban
ay inlábbáng nen tolay hidi a tehud a án-
teng ten Diyos sakay sinangitan di ti hustu.

3 Nadid, pinilit ni Saulo a sidaán en sim-
baan, sinádd áp na en balang bilay sakay
dinikáp na en mánnampalataya hidi, sakay
tulos na a impepiresu, lállaki ay ti bábbi.

Nepangaral en Maganda a Bareta ti Samaria

4 Impangaral nen nekalat hidi a mánnam-
palataya ten iba-iba a lugar en Upos nen

Diyos ten balang angayan di. 5 Ti Felipe
a essa a kakagumanan di ay ummangay
ten essa a siyudad ti Samaria sakay im-
pangaral na haud en tungkul ten Cristo.
6 Dikona a masanig nen tunay ti kakpal a
tolay ti Felipe sakay ketan di en himala a
ginánggamet na ay inisip di ti mapiyya en
kákkagiyán na. 7 Magkállesan a lummuwas
en mágkadukás a ispiritu ten hinayup hidi,
sakay makalakad dán bi en pilay hidi sakay
en lupug hidi. 8 Kaya tunay en saya nen
tolay hidi ti siyudadid a iyud.

9 Tehud haud a essa a lállaki a en ngaran
na ay Simon. Ten purumeru ay pahangaán
na en Samaritano hidi ten pamamag-itan
nen galing na. Ipagmadikál na a siya ay
makapangyariyan, 10 sakay sanigán bi siya
nen atanan, sapul ten kababaan hanggan
ten kataasan, kinagi di, "I lállakiyid a iyád
ay en dáddulawán a Mataas a Kapang-
yariyan, en kapangyariyan nen Diyos."
11 Nalay a panahun a pinaniwala na hidi
ten galing na, kaya tulos-tulos di siya a
sássanigán. 12 Peru dikona masanig di en
pángngaral ni Felipe ten Maganda a Bareta
a pághari nen Diyos sakay en tungkul kánni
Jesu-Cristo ay summampalataya en tolay
hidi sakay tulos dán hidi a nagpabinyag, lál-
laki ay ti bábbi. 13 Pati ti Simon ay summam-
palataya bi sakay nagpabinyag, pirmi dán
siya a mákkuyoyug kánni Felipe. Humanga
siya a tarud kada ketan na en himala hidi a
gággamitán ni Felipe.

14 Dikona nabareta nen apostol hidi a ked
ti Jerusalem a naniwala en Samaritano hidi
ten Upos nen Diyos ay pinaangay di de
Pedro ay ti Juan ten siyudad a Samaria.
15 Káddemát di haud ay indasal di en mán-
nampalataya hidi tánni matanggap di bi en
Banal a Ispiritu, 16 gapu awan palla dum-
mibábbi en Banal a Ispiritu ten maski essa
dikodi. Nabinyagan la hidi ten ngaran ni
Jesus a Panginoon. 17 Sakay intupu de Pedro
ay ti Juan en lima di ten ulu nen mánnam-
palataya hidi sakay summáddáp dán dikodi
en Banal a Ispiritu.

18 Netan ni Simon en ginamet de Pedro
ay ti Juan, a ten pángtupu di ten lima di
ten tolay hidi ay natanggap di bi en Banal a
Ispiritu. Kaya inuron na de Pedro ay ti Juan
a upaan na hidi ti pilak. 19 Kinagi na, "Át-
denanák moy pay ti kapangyariyan a kona
haán tánni mara itupu ku bi i lima kuwidi
ay matanggap di bi en Banal a Ispiritu."
20 Peru kinagi ni Pedro dikona, "Mepahamak
ka Simon a kaguman nen pilak mu! Akala
mu wáddid ay mabali mu ti pilak en kaluub
nen Diyos! 21 Awan ka kabilang dikomi sakay
awan ka ti karapatan ti bagayid a iyád, gapu
tukoy nen Diyos a madukás i isip muwen.
22 Magsisi ka dán ti kagustuwan muwen a
madukás sakay idasal mu ten Panginoon a
patawadán na ka. 23 Sakay ketan ku bi a
tunay i inggit muwen sakay nakagapus ka
ti kasalanan." 24 Kinagi ni Simon, "Idasalák
moy pay ten Panginoon tánni awan mang-
yari dikoku en kinákkagi moy!"

25 Nadid káttapos de Pedro ay ti Juan a
nagpatunay sakay nangaral ten Maganda a
Bareta tungkul kánni Jesu-Cristo ten siyu-
dad a Samaria, ay nagsoli hidi ti Jerusalem.
Impangaral di bi en Maganda a Bareta ten
makpal a lugar a dinamanan di ti Samaria.

Ti Felipe sakay en Pinunu a Taga-Etiopia

26 Nadid, inutusan nen anghel nen Pangi-
noon ti Felipe a kinagi na, "Angay ka a
pagdaka ten danág ti abagatan a dilan ti
Jerusalem a patamu ti Gaza." Awan dán
iyád páglakadan nadid. 27 Kaya pagdaka siya
a nagrektat. Natagbu ni Felipe ten dilan
en essa a pinunu a taga-Etiopia, siya ay
tusureru nen Candace oni raina ti Etiopia.
Gubwat siya ti Jerusalem a sinumamba
ten Diyos. 28 Dikona a pasoli dán siya
a mágkalesa sakay magbasa ten libru ni
propeta Isaias, 29 kinagi nen Banal a Ispiritu
kánni Felipe, "Unudán mu i kalesa uday
sakay máksabay ka." 30 Kaya inunud ni
Felipe en kalesa a sássakayan nen lállaki
sakay nasanig na a magbasa siya ten li-
bru ni propeta Isaias. Tinanung siya ni
Felipe, "Maintendiyan mu beman i basaán
muwen?" 31 Kinagi nen pinunu, "Konya ku
a maintendiyan awan bi ti mángpaliwanag
dikoku?" Tulos na a inakit ti Felipe a
sumakay ten kalesa na sakay nágggetnud
siya ten wáwwaresan na. 32 Nadid, kona
háddi en sumássulat ten binasa nen lállaki,

"Kumán siya a en tupa a netakda a
bunuwán;
kona siya ten kordero a awan tu-
manggi maski ni rapasán mu en
dutdut na.

Sakay awan siya magupos maski ni
sabadit.
33 Immemenos di siya sakay awan di inátde-
nan ti katarungan.
Awan ti makapángkagi tungkul ten
sumunud hidi a lahi na
gapu binunu di siya."

34 Kinagi nen pinunu kánni Felipe,
"Kagiyán pay dikoku ni deya a tolay i
kinagiyiday nen propeta. En sadili na
beman oni agum?" 35 Impaliwanag ni Felipe
en kahulugan nen nabasa nen pinunu sakay
tulos na a impangaral en Maganda a Bareta
tungkul kánni Jesus. 36 Tulos-tulos la en
págbiyahi di hanggan a nakademát hidi ten
lugar a tehud a dinom. Kinagi nen pinunu,
"Tehud a dinom háddi, maariyák mu dán
beman a binyagan nadid?" 37 [Kinagi ni
Felipe, "Maari ka a binyagan ni talaga a
hustu ti isip muwen en kássampalataya
mu." Tummábbig en pinunu, "Maniwalaák
a tarud a Anak nen Diyos ti Jesu-Cristo."]

38 Pinaimang nen pinunu en kalesa sakay
ummugsad hidi a duwwa a patamu ten
dinom sakay bininyagan siya ni Felipe.
39 Dikona umapet hidi ten dinapan ay bigla
dálla a inalap nen Ispiritu nen Panginoon
ti Felipe. Awan dán siya netan nen pinunu
kaya intulos na dán en págbiyahi na, tunay
siya ti saya. 40 Inimonan dálla ni Felipe
a ked dán siya ten lugar a Azoto. Im-
pangaral na en Maganda a Bareta tungkul
kánni Jesus sapul ti lugarid a iyud sakay ten
atanan a banuwan a taliban na hanggan a
nakademát siya ti Cesarea.

9

En Págdulaw kánni Saulo

1 Nadid, tulos en sigasig ni Saulo a
mapabunu en mánnampalataya hidi ten
Panginoon. Kaya ummadeni siya ten ka-
punuwan a padi nen Judio hidi, 2 sakay
nággid ti sulat para ten sinagoga hidi ti
Damasco tánni dikáppán na sakay matawid
ti Jerusalem en deyaman a bábbi oni lállaki
a kaguman ten Dilan nen Panginoon.

3 Ummangay ti Saulo ten siyudad a Dam-
asco, dikona adeni dán siya a dumemát
ay tehud a dummemlag ten palebut na a
makasili a gubwat dilanget. 4 Nalugmuk
siya, sakay nasanig na a tehud a nangdu-
law dikona, "Saulo, Saulo, bakin usigán-
nák mu?" 5 "Deya ka beman, Panginoon?"
tanung ni Saulo. Tummábbig en boses,
"Sikán ay ti Jesus a áusigán mu. 6 Tumaknág
ka dán, sakay diretsu ka ten siyudad. Tehud
a mángkagi dikomu haud ni ánya maari
muwid a gamitán." 7 Awan ti kákkagi en
kaguman hidi ni Saulo dikona a nasanig di
en boses peru awan hidi ti ketan a magupos.
8 Tummaknág ti Saulo sakay bummulag
peru awan dán siya maketa, kaya inagbay
nen kakagumanan na hidi a hanggan ti
Damasco. 9 Awan siya naketa ten alay nen
tállu a aldew sakay awan bi siya kumman
sakay umminom.

10 Nadid, tehud a essa a mánnampalataya
ti Damasco a Ananias en ngaran na. Pum-
meta dikona en Panginoon ten essa a pan-
gitain a dinulaw na siya. Tummábbig ti
Ananias a kinagi na, "Panginoon, ánya
iyud?" 11 Kinagi nen Panginoon, "Angay ka
ten karsada a dáddulawán a Diretsu, ten
bilay ni Judas sakay itanung mu haud en
essa a lállaki a taga-Tarso, en ngaran na
ay Saulo. Pasiyaan siya a magdasal nadid.
12 Netan na ten pangitain na a summáddáp
en essa a lállaki a Ananias en ngaran na ten
bilay a páppágyanan na, sakay intupu na
en lima na dikona tánni maketa dán siya a
ruway." 13 Kinagi ni Ananias, "Panginoon,
makpalák ben a bareta ti tolayid a iyán
ten mágkadukás hidi a ginággamet na ten
pinili mu hidi ti Jerusalem. 14 Ummangay
siya ti Damascowiday a tawid na en ka-
pangyariyan a gubwat ten pinunu hidi nen
padi hidi tánni dikáppán en atanan nen
magdasal hidi dikomu." 15 Peru kinagi nen
Panginoon dikona, "Kadmudán, gapu siya
en pinili ku a mángpakapospos tungkul
dikoku ten Hentil hidi, ten hari hidi sakay
dikomoy a lahi ni Israel. 16 Sakay mismu
a sikán en mángpakapospos dikona ten
atanan nen dapat na hidi a tiisán alang-
alang dikoku."

17 Kaya ummangay haud ti Ananias. Sum-
máddáp siya ten bilay sakay intupu na en
lima na ten ulu ni Saulo sakay kinagi na,
"Kapatkaka a Saulo, pinaangayák haád ni
Jesus a Panginoon, en pummeta dikomu ten
dilan dikona patamu ka haád. Pinaangayák
na haád tánni maketa ka a ruway sakay

tánni maputat ka ti Banal a Ispiritu." [18] Ti
odas biyid a iyud ay bigla a naragrag en
kumán hidi a keskes a gubwat ten mata ni
Saulo sakay naketa dán siya. Tummaknág
siya sakay tulos a nagpabinyag. [19] Kumman
siya sakay summoli dán en begsák nen
bággi na.

En Pángngaral ni Saulo ti Damasco

Nákpágyan ti Saulo ten mánnampalataya
hidi ti Damasco ti sangan a aldew.
[20] Ummangay siya a pagdaka ten sinagoga
hidi sakay sinapulan na dán a nangaral a
ti Jesus en Anak nen Diyos." [21] Nagtaka
en atanan nen nakasanig dikona sakay
namágtanungan hidi a kinagi di, "Awan
beman siya en nágpapahirapán ten tolay
hidi a sumamba kánni Jesus ti Jerusalem?
Sakay awan beman kaya a ked siya haád ay
tánni dikáppán na hidi sakay iyangay na
ten pinunu hidi nen padi hidi?"
[22] Peru lalu a nagin malalaki ti Saulo a
nangaral kaya awan dán tukoy nen Judio
hidi a mágyan ti Damasco ni ánya itábbig
diyid ten patunay na a ti Jesus ay en Cristo.
[23] Kállipas nen makpal a aldew ay
nagkaessaan nen Judio hidi a bunuwán ti
Saulo. [24] Aldew ay ti gibi ay áabangan di siya
ten atanan nen sássáddáppan ten siyudad.
Peru natukuyan dán ni Saulo en planu di
dikona. [25] Kaya ten essa a gibi ay inyasák
siya nen disepulus na hidi ten balulang
sakay intonton di ten dilipot nen pader
a kudal.

Dikona ked ti Jerusalem ti Saulo

[26] Káddemát ni Saulo ti Jerusalem ay
pummilit siya a mákpisan ten mánnam-
palataya hidi haud, peru kantingan di siya
sakay awan hidi makapaniwala a essa dán
siya a disepulus. [27] Peru tinabay siya ni
Bernabe a ummangay ten apostol hidi,
sakay insaysay na dikodi ni konya a netan
ni Saulo en Panginoon ten dilan a tamu
ti Damasco, sakay ten pákpágguron nen
Panginoon dikona. Kinagi na bi a tu-
nay a begsák en isip ni Saulo a nangaral
tungkul kánni Jesus ti Damasco. [28] Kaya
sapul haud ay imbilang di dán a kakagu-
manan di ti Saulo ti Jerusalem tunay en
begsák nen isip na a nangaral haud tungkul
kánni Jesus. [29] Nákpágguron bi siya sakay
nákpagdiskusyon ten Judio hidi a Griego
en upos di kaya gustu di siya a bunuwán.
[30] Dikona natukuyan iyud nen mánnam-
palataya hidi ay inyangay di ti Saulo ti
Cesarea sakay pinaangay di siya ti Tarso.
[31] Kaya sapul haud ay nagin tahimik en
papágyan nen mánnampalataya hidi ti buu
a Judea, Galilea, sakay Samaria. Ten tulung
nen Banal a Ispiritu ay tummibay sakay
kummáppal en mánnampalataya hidi.

Ummangay ti Pedro ti Lida sakay Joppa

[32] Nadid, naglebut ti Pedro ten iba-iba a
lugar tánni magbisita ten mánnampalataya
hidi. Dikona angay siya bummisita ten
banuwan a Lida ay [33] netan na haud en essa
a lállaki a Eneas en ngaran na. Lupug
siya sakay walu dán a taon a kumákkat-
dug. [34] Kinagi ni Pedro dikona, "Eneas,
pagpiyyaán ka ni Jesu-Cristo. Umikat ka
dán sakay isaddi mu dán i págkatdugan
muwen." Pagdaka a ummikat ti Eneas.
[35] Dikona netan nen atanan nen taga-Lida
hidi sakay taga-Saron hidi a nagpiyya dán
siya ay summampalataya hidi ten Pangi-
noon.
[36] Nadid, ten siyudad a Joppa ay tehud a
mánnampalataya a bábbi, Tabita en ngaran
na (Ti upos a Griego ay Dorcas, gustu naid
a kagiyán ay ugsa). Gamitán na en atanan
nen odas na ten pág gamet ti maganda
sakay ten págtulung ten pubri hidi. [37] Ti
panahunid a iyud ay nagkasakit siya sakay
tulos a natay. Dikona a napunasan di dán
en bangkay na ay indátton di ten kuwartu
ten disunu. [38] Awan masiyadu a adeyu en
Joppa ten banuwan a Lida. Kaya dikona
nabareta nen mánnampalataya hidi a ked
ti Pedro ten banuwan a Lida ay pinauwet
di siya ten duwwa a lállaki, impákkekagbi
di a umangay siya a pagdaka ten siyudad
a Joppa. [39] Kaya nagrektat ti Pedro sakay
nákkuyug dikodi. Káddemát di haud ay
inyangay di siya ten kuwartu ten disunu.
Pagdaka a ummadeni dikona en bilu hidi
a bábbi a mágsassangitán sakay impáppeta
di en badu di hidi sakay en alikábkáb di
hidi a ginánggamet ni Dorcas dikona a biyag
palla siya. [40] Pinaluwas ni Pedro en atanan
nen tolay hidi sakay lummuhud a nagdasal.
Káttapos ay ummileng siya ten bangkay
sakay kinagi na, "Tabita umikat ka dán!"
Bummulag en bábbi sakay pákketa na kánni
Pedro ay ummetnud siya. [41] Tinulungan siya
ni Pedro a tummaknág sakay dinulawan

na en mánnampalataya hidi, sakay en bilu
hidi sakay inyatubeng na dikodi ti Dorcas a
biyag dán. 42 Nabareta iyud nen tolay hidi
ten buu a siyudad a Joppa. Kaya makpal
dán en naniwala ten Panginoon. 43 Nalay
a nágyan ten siyudad a Joppa ti Pedro.
Náktulos siya kánde Simon a en tarabahu
na ay mággamet ti leder.

10

De Pedro ay ti Cornelio

1 Nadid, tehud a essa lállaki taga-Cesarea
a Cornelio en ngaran na. Essa siya a kapitan
nen "Batalyon a Italiano" nen sundalu nen
Romano hidi. 2 Relihiyoso siya a tolay. Siya
sakay en buu na a pamilya ay sumássamba
ten Diyos. Pirmi siya a tumulung ten pubri
hidi a Judio sakay magdasal a pirmi ten
Diyos. 3 Ten essa a aldew a magalas-tres
ten apon ay naketa siya ti pangitain, netan
na a summáddáp en anghel nen Diyos ten
bilay na sakay dinulawan na siya, "Corne-
lio." 4 Ummileng siya sakay tunay en ánteng
na a tummábbig, "Ánya iyud, Panginoon?"
Kinagi nen anghel dikona, "Sinanig nen
Diyos en dasal mu hidi sakay nasaya siya
dikomu ten káttulung mu ten pubri hidi.
5 Ipauwet mu ten sangan a lállaki ten siyu-
dad a Joppa ti Simon a ngángngaranan di
a Pedro. 6 Náktulos siya kánni Simon a en
tarabahu na ay mággamet ti leder a mágyan
ten digdig nen diget." 7 Ten kállakad nen
anghel ay dinulawan ni Cornelio en duwwa
ten katulung na hidi sakay en essa a sadili
na a sundalu a relihiyoso labi. 8 Imbareta
na dikodi en atanan nen nangyari sakay
pinaangay na hidi ten siyudad a Joppa.

9-10 Ten sumunud a aldew ay adeni dán
ten siyudad a Joppa en inutusan hidi ni
Cornelio. Nadid, ti Pedro ay summangkay
ten atáp nen bilay tánni magdasal. Mag-
tatanghali dán tenhud kaya magaláp dán
siya. Peru mentras a maguray siya a
mehanda en pagkain di ay naketa siya ti
pangitain. 11 Bummukas dilanget sakay ne-
tan na a tehud a tummonton a dikál a
ulás a tehud a igut en áppat na a kantu a
mágdiba-dibábbi ti lutaiday. 12 Sumássakay
haud en atanan a kalasi ni hayup, en
maglakad hidi sakay en magarakas hidi ti
lutaiday sakay en magegbár hidi. 13 Tehud
siya a nasanig a boses a nagupos a kinagi
na, "Tumaknág ka Pedro. Magbunu ka
sakay kuman ka." 14 Peru tummábbig ti
Pedro, "Awan ku magamet i bagayid a iyán
Panginoon, sapul pa ten sapul ay awanák
palla kukumman ten nebilang a madingát
a pagkain." 15 Nasanig na a ruway en boses,
"Dyan mu ibilang a madingát en lininis dán
nen Diyos." 16 Pumentállu iyád a nangyari
sakay káttapos ay dummisunu dán en ulás
a tamu dilanget.

17 Mentras a magisip ti Pedro ni ánya
kahuluganid nen pangitain na ay tama bi
a dummemát en inutusan hidi ni Cornelio.
Intanung di en bilay ni Simon sakay kád-
demát di haud ay dummulaw hidi ten tapat
nen pintuwan.

En Kahulugan nen Pangitain

18 Intanung di ni mágyan ngani haud ti
Simon a ngángngaranan di a Pedro. 19 Ti
Pedro ay magisip palla ni ánya gustuwid
a kagiyán nen netan na dikona kinagi nen
Banal a Ispiritu a, "Tehud a tállu a lállaki a
magaryok dikomu disadung. 20 Umugsad ka
dán sakay dyan ka magalangan a mákkuyug
dikodi gapu sikán i nangutusid dikodi."
21 Kaya ummugsad ti Pedro sakay kinagi
na ten tállu a lállaki, "Sikán ti Pedro, en
aryokán moy, ánya maari kuwid a metu-
lung dikomoy?" 22 Kinagi di, "Pinaangay
kami háddi ni kapitan Cornelio. Mabait siya
a tolay sakay maka-diyos, igággalang siya
nen atanan nen kasa Judio mu hidi. Kinagi
nen anghel nen Diyos dikona a paangay
na ka sakay sanigán na en kagiyán mu."
23 Pinatulos hidi ni Pedro sakay tulos na dán
hidi a pinatidug haud ti gibiyid a iyud.

Ten dimadimang ay nagrektat dán hidi.
Nákkuyug dikona en sangan hidi a mán-
nampalataya a taga-Joppa. 24 Ten ki-
nailawan ay dummemát hidi ti Cesarea.
Maguray dán de Cornelio ay ten inimbitaan
na hidi a kapartidu na sakay en amigu
na hidi. 25 Káddemát ni Pedro ay tinagbu
siya ni Cornelio sakay lummuhud siya ten
atubengán na a sumamba. 26 Peru kinagi ni
Pedro, "Tumaknág ka ta kaparehuwák mu
labi a tolay." 27 Mentras pasáddáp hidi ten
bilay ay mágguron hidi. Kássáddáp di ay
netan ni Pedro a makpal a tolay. 28 Sakay
nagupos ti Pedro a kinagi na, "Tukoy moy
labi a ayun ten Kautusan nen relihiyon
ni Judio ay bawal en mákpággagum oni

bumisita ten awan na kasa-Judio. Peru
impakapospos nen Diyos dikoku a dyan ku
kan dapat a ibilang a madingát oni awan
karapatdapat en deyaman a tolay. [29] Kaya
dikona pinauweták mu ay awanák tinu-
manggi. Nadid, gustu ku a mapospusan ni
bakin pinauweták mu."
[30] Kinagi ni Cornelio, "Kaáppat dán a
aldew en lummipas ten kona labi haád a
magalas-tres ten apon a magdasalák ti bilay
kuwiday ay tehud a bigla a tummaknág
ten atubengán ku a lállaki, nakabadu siya
ti makasili a ngari-ngari a awan ku malát-
tángngan. [31] Kinagi na dikoku, 'Cornelio
sinanig nen Diyos en dasal mu sakay nasaya
siya dikomu ten káttulung mu ten pubri
hidi. [32] Ipauwet mu ten sangan a lállaki ten
siyudad a Joppa ti Simon a ngángngaranan
di a Pedro. Náktulos siya kánni Simon
a máglinis ti koblet ni hayup a en bilay
na ay ked ten digdig nen diget.' [33] Kaya
pagdaka taka a pinauwet, salamat dikomu
ta nakaangay ka. Nadid ay napisan kami
ten atubengán nen Diyos tánni sanigán
mi dikomu ni ánya i pekagiyid nen Pangi-
noon."

En Sermon ni Pedro

[34] Nagupos ti Pedro a kinagi na, "Nadid
ku a napospusan ti hustu a pare-parehu
en pangileng nen Diyos dikotam a atanan.
[35] Tanggapán na en deyaman a tolay maski
ánya en lahi na basta en tehud a ánteng
dikona sakay en mággamet ti matuwid.
[36] Inyatád nen Diyos en upos na ten Israelita
hidi. Impakapospos na dikodi en Maganda
a Bareta nen kapayapaan ten pamamag-
itan ni Jesu-Cristo a Panginoon nen atanan!
[37] Tukoy moy dán en nangyari ti buu a
Judea, nagsapul iyud ti Galilea ten káttapos
a nangaral ni Juan tungkul ten págbinyag.
[38] Kilala moy ti Jesu-Cristo a taga-Nazaret,
sakay tukoy moy bi ni konya siya a pinili
nen Diyos sakay ni konya siya a naputat
ti Banal a Ispiritu sakay kapangyariyan.
Tukoy moy bi a maski ni hádya en angayan
na ay naggamet siya ti maganda sakay
nangpaibut ti dimonyo ten atanan nen hi-
nayup hidi, gapu kaguman na en Diyos.
[39] Sikami en makapangpatunay ten atanan
nen ginánggamet na hidi ten lugar nen Judio
hidi sakay ti Jerusalem. Peru binunu di siya
ten pángpaku di dikona ten kudus. [40-41] Peru
biniyag siya a ruway nen Diyos ten katállu
a aldew. Pummeta siya peru bakán a ten
atanan a tolay nan dikomi la a pinili hidi
nen Diyos tenhud pa bilang tagapatunay
na. Sikami en kaguman na a kumman sakay
umminom dikona nabiyag siya a ruway.
[42] Inutusan na kami a mangaral ten atanan
a tolay tungkul ten Maganda a Bareta sakay
magpatunay a siya en pinili nen Diyos a
manghatul ten biyag hidi a tolay sakay
ten nágkatay dán hidi. [43] Siya en gustu a
kagiyán nen atanan a propeta a ni deyaman
en maniwala dikona ay patawadán na en
kasalanan di hidi ten pamamag-itan nen
kapangyariyan nen ngaran na."

En Págkahud ti Banal a Ispiritu nen Hentil hidi

[44] Pasiyaan palla a magupos ti Pedro
dikona dummibábbi en Banal a Ispiritu ten
atanan a tolay a mágsanig. [45] Nagtaka en
kaguman hidi ni Pedro a Judio a mánnam-
palataya ta maski en Hentil hidi ay nagkalu-
uban bi ti Banal a Ispiritu. [46] Peru naniwala
hidi gapu nasanig di a mismu a nagupos
ti iba-iba a upos sakay nagpuri hidi ten
Diyos. Kaya kinagi ni Pedro, [47] "Kona labi
dikotam ay nagkaluuban bi hidi ti Banal a
Ispiritu. Kaya awan dán ti makapangpugád
a mabinyagan hidi." [48] Inyutus ni Pedro
a binyagan hidi ten ngaran ni Jesu-Cristo.
Káttapos ay inakit di ti Pedro a mágyan pa
siya haud ti sangan a aldew.

11

En Págbareta ni Pedro ten Simbaan ti Jerusalem

[1] Nadid, nabareta nen apostol hidi sakay
nen mánnampalataya hidi ten buu a pru-
binsiya a Judea a maski en bakán hidi a
Judio ay naniwala ten Upos nen Diyos.
[2] Kaya dikona ummangay dán ti Pedro ti
Jerusalem ay binaráng siya nen kákkap-
atkaka hidi a pabor ti págturi, [3] "Bakin
náktulos ka ten bilay nen Hentil hidi
sakay nákpággatubeng ka dikodi a ku-
man?" [4] Kaya impaliwanag ni Pedro dikodi
en atanan nen nangyari sapul pa ten sapul.
[5] "Sapul naid ay dikona kedák ten siyudad
a Joppa. Pasiyaanák a magdasal ay nake-
taák ti pangitain, a dummibábbi a kumán
a ulás a tehud a igut en áppat na a kantu,
sakay dummibábbi ten páppágyanan ku a

gubwat dilanget. [6] Minámmalas ku iyud
ti mapiyya, netan ku haud en atanan a
kalasi ni hayup. En hayup hidi a maglakad
sakay en magarakas hidi ti lutaiday, sakay
en mágkailam hidi kona bi ten magegbár
hidi. [7] Tehudák nasanig a boses a nagkagi,
'Tumaknág ka Pedro. Magbunu ka sakay
kuman ka!' [8] Peru kinagi ku, 'Awan ku mag-
amet i bagayid a iyán Panginoon! Sapul
pa ten sapul ay awanák palla kukumman
ten nebilang hidi a madingát a kákkanán.'
[9] Nasanig ku a ruway en boses a gubwat
dilanget a kinagi na, 'Dyan mu ibilang a
madingát en bagay hidi a lininisan dán
nen Diyos.' [10] Pumentállu iyád a nangyari
sakay káttapos ay dummisunu dán en ulás
a tamu dilanget. [11] Ti odas biyid a iyud ay
dummemát ten tinulusan ku a bilay en tállu
a lállaki a nanguwet dikoku, gubwat hidi
ti Cesarea. [12] Kinagi nen Banal a Ispiritu
dikoku a dyanák magalangan a mákkuyug
dikodi. Nákkuyug dikoku en ánnám a mán-
nampalataya dikona ummangay kami ten
bilay ni Cornelio. [13] Insaysay ni Corne-
lio dikomi a naketa siya ti essa a anghel,
tummaknág kan ten disalad nen bilay na
sakay kinagi na dikona, 'Pauwet mu ten
siyudad a Joppa ti Simon a ngángngaranan
di a Pedro. [14] Siya en mángkagi dikomu
ni konya ka a maligtas sakay en kasabi-
lay mu hidi.' [15] Magsapulák palla a magu-
pos ay dummibábbi dán dikodi en Banal a
Ispiritu a kona ten káddibábbi na dikotam
ten purumeru. [16] Naisipan ku en kinagi
nen Panginoon a, 'Nagbinyag ti Juan ti di-
nom, peru binyagan kam ti Banal a Ispiritu.
[17] Inátdenan bi hidi nen Diyos ti Banal a
Ispiritu a kona ten pángngatád na dikotam,
dikona a naniwala kitam kánni Jesu-Cristo
a Panginoon. Nadid, deyaák a mangkontra
ten Diyos?" [18] Pákkasanig di ten paliwanag
na ay awan dán hidi nagbaráng nan nagpuri
hidi ten Diyos. Kinagi di, "Ni konahud ay
inátdenan bi nen Diyos ti pagkakataun en
Hentil hidi a magsisi ten kasalanan di sakay
magbagu tánni maligtas hidi."

En Mánnampalataya hidi ti Antioquia

[19] Nadid en mánnampalataya hidi ay
minawatak-watak gapu ten págpahirap
dikodi, sapul dikona a binunu di ti Esteban.
Tehud a nakaabut ti Fenicia, ti Chipre
hanggan ti Antioquia. Maski hádya en
demáttan di a lugar ay ipangaral di en
Maganda a Bareta peru ten Judio la hidi.
[20] Peru tehud a sangan a nákkuyug dikodi a
taga-Chipre sakay taga-Cirene, káddemát
di ti Antioquia ay impangaral di bi en
Maganda a Bareta tungkul kánni Jesu-
Cristo a Panginoon ten bakán hidi a
Judio. [21] Ked dikodi en kapangyariyan nen
Panginoon kaya makpal en naniwala sakay
nagtiwala ten Panginoon.

[22] Dikona a nabareta iyud nen simbaan
ti Jerusalem ay inutusan di ti Bernabe
a tamu ti Antioquia. [23] Káddemát na
haud ay masaya siya a tarud gapu ne-
tan na a pinagpala hidi nen Diyos. Kaya
pinayuwan na hidi a atanan a manatili a
tapat sakay nakatuun en isip di ten Pangi-
noon. [24] Mabait a tolay ti Bernabe, en
Banal a Ispiritu en giyya na ten biyag na
sakay matibay en pánnampalataya na kaya
makpal en tolay a naakit na ten Panginoon.

[25] Kaya ummangay ti Bernabe ti Tarso
tánni aryokán na ti Saulo. [26] Dikona ne-
tan na ay ingkuyug na siya ti Antioquia.
Kakaguman di en mánnampalataya hidi ten
buu a sataon a págyan di haud, sakay nag-
toldu hidi ten makpal a tolay. Ti Antioquia
en kadipalonguwan a lugar a nangaranan a
Cristiano en mánnampalataya hidi.

[27] Ti panahunid a iyud ay tehud a dum-
memát a sangan a propeta ti Antioquia a
gubwat ti Jerusalem. [28] Tummaknág en essa
dikodi a Agabo en ngaran na, ten tulung
nen Banal a Ispiritu ay kinagi na a tehud
a dumemát a mahigpit a aláp ti munduwi-
day. Nangyari iyád ten kapanahunan ni
Emperador a Claudio. [29] Nagkaessaan nen
disepulus hidi a magpatawid ti tulung ten
kákkapatkaka di hidi a mánnampalataya ti
Judea ayun ten makaya nen balang essa.
[30] Kona ngani haud en ginamet di, inyan-
gay de Bernabe ay ti Saulo en tulung di
ten pinunu nen mánnampalataya hidi ti
Jerusalem.

12

En Lalu a Pággusig nen Mánnampalataya hidi

[1] Ti panahunid a iyud ay sinapulan ni hari
a Herodes a usigán en sangan a grupu nen
mánnampalataya hidi. [2] Pinaputol na en ulu
ni Santiago a kapatkaka ni Juan. [3] Dikona a

netan na a ginustu iyád nen Judio hidi ay
pinadikáp na ti Pedro. Nangyari iyád ten
Piyesta nen Tinapay a awan ti Págpaalsa.
4 Dikona a madikáp di ti Pedro ay tulos a
impepiresu ni Herodes sakay pinabantay
na ten áppat a grupu a tággi-áppat ten
sundalu na hidi. Awan na iyatubeng a pag-
daka ti Pedro ten Judio hidi gapu Piyesta
palla nen Aldew nen Págtalib. 5 Mentras
a pumáppiresu ti Pedro ay taimtim siya a
idáddasal nen grupu nen mánnampalataya
hidi.

Pinaluwas nen Anghel ti Pedro

6 Nadid, ten gibi ay tidug ti Pedro ten
sállat nen duwwa a sundalu. Pinungu
di siya ti duwwa a kadena sakay tehud
a guwardiya ten pintuwan nen págpire-
suwan. Nakatakda siya a iyatubeng ni
Herodes ten Judio hidi ten ruway a aldew.
7 Bigla dálla a pummeta en anghel nen
Panginoon sakay dummemlag en págpire-
suwan. Tinapek na en abaga ni Pedro sakay
linukag, kinagi nen anghel, "Magalistu ka
umikat ka!" Pagdaka a naokbis en kadena
ten lima na. 8 Kinagi nen anghel, "Ayusán
mu dán sadili muwen sakay magsandalyas
ka!" Kona ngani haud en ginamet na.
Kinagi pa nen anghel a, "Iyalikábkáb mu i
badu muwen a malayon sakay umunud ka
dikoku." 9 Ummunonud ti Pedro ten anghel
a lummuwas ten págpiresuwan. Peru awan
na tukoy ni tatarudan en gagamitán na
oni mágtaginap la siya. 10 Nalampasan di
en purumeru sakay en kaduwwa hidi a
guwardiya hanggan a nakademát hidi ten
pintuwan a bakal a lálluwasan a patamu
ten siyudad, bigla la iyud a bummukas ten
kusa na sakay lummuwas dán hidi. Dikona
maglakad hidi ten essa a karsada ay bigla a
nawan en anghel.

11 Káttapos ay naisip ni Pedro a tatarudan
en nangyari dikona kaya kinagi na, "Tukoy
ku dán nadid a tatarudan bali i pangya-
yariyiday. Pinaangay háddi nen Panginoon
en anghel na tánni iligtasák na ten kapang-
yariyan ni Herodes sakay ten asaan nen
Judio hidi a mangyari dikoku."

12 Dikona maisip na en talaga a nangyari
ay ummangay siya ten bilay ni Maria a ina
ni Juan a ngángngaranan di a Marcos. Mak-
pal a mánnampalataya en nagipun-ipun
haud a mágdadasalán. 13 Tummoktok ti Pe-
dro ten pintuwan nen kudal sakay angay in-
ileng nen utusan a bábbi a Roda en ngaran
na ni deya en magtoktok. 14 Nabosesan
nen utusan ti Pedro peru gapu ten saya na
ay awan na dán nabukasan en pintuwan
nen kudal nan nággaginanán a summád-
dáp sakay imbareta na a ked ti Pedro ten
pintuwan. 15 Kinagi di, "Nagareng ka dán
wádden!" Peru impilit na la a tatarudan a
ked ti Pedro. Kaya kinagi di, "Bakay anghel
na." 16 Peru tulos-tulos la en págtoktok ni
Pedro kaya binukasan di en pintuwan nen
kudal. Sakay dikona a ketan di dán siya ay
minagtaka hidi ti hustu. 17 Sininyasan hidi
ni Pedro a dyan hidi pakareraw sakay iny-
istorya na dikodi ni konya siya a pinaluwas
nen Panginoon ten págpiresuwan. Sakay
imbilin na dikodi a ibareta di bi kánni San-
tiago en nangyari sakay ten agum hidi a
mánnampalataya. Káttapos ay nagrektat
dán siya a angay ti iba a lugar.

18 Nadid, ten págdemlag dán ay narendi
a tarud en guwardiya hidi gapu awan dán
ti Pedro. Awan di tukoy ni ánya i nang-
yariyid dikona. 19 Pinaaryok siya ni Herodes
peru awan di netan. Pinaimbistiga na en
guwardiya hidi sakay pinabunu na hidi.

Káttapos ay nagrektat ti Herodes ti Judea
sakay ummangay ti Cesarea, haud dán siya
a nákpágyan.

En Kákkatay ni Herodes

20 Tehud a iyamut ti Herodes ten taga-
Tiro hidi sakay ten taga-Sidon hidi. Nadid
en tolay hidi ti duwwaid a iyud a siyudad ay
nagkaessa a angay umadeni kánni Herodes.
Inamigu di ti Blasto a tagapamahala ten
palasyu a aguman na hidi a mákpágguron
kánni Herodes tánni amu-amuwán di siya,
gapu en paggubwatan nen kabiyagan di ay
ten banuwan ni hari a Herodes. 21 Nadid,
káddemát nen aldew a intakda ni Herodes
ay nagbadu siya ti badu ni hari, nágget-
nud siya ten bangku na sakay nagupos.
22 Impákraw nen tolay hidi, "En nagupos ay
diyos bakán a tolay!" 23 Ti odas biyid a iyud
ay pinagkasakit nen anghel nen Panginoon
ti Herodes gapu kinao na en kapuriyan nen
Diyos, sakay kinnan siya ni urád a hanggan
a matay.

[24] Peru en upos nen Diyos ay kummalat
sakay nágkakakakpal en mánnampalataya
hidi.
[25] Lummakad dán de Bernabe ay ti Saulo
a tamu ti Jerusalem dikona magamet di
dán en tungkulin di. Ingkuyug di ti Juan a
ngángngaranan di a Marcos.

13

En Kállakad De Bernabe ay ti Saulo

[1] Ten mánnampalataya hidi ti Antioquia
ay tehud a sangan a mágpahayag ten Ma-
ganda a Bareta sakay tehud bi a sangan a
mágtoldu ten mánnampalataya hidi. Kabi-
lang hád ti Bernabe, ti Simeon a nginaranan
di a Negro, sakay ti Lucio a taga-Cirene,
ti Manaen (a kaguman ni gubernador a
Herodes dikona anak palla hidi a duwwa)
sakay ti Saulo. [2] Mentras a magkulásyon
hidi para magpuri ten Panginoon ay kinagi
nen Banal a Ispiritu dikodi, "Ibukud moy
de Bernabe ay ti Saulo. Tehudák a inlaan
a tarabahu para dikodi." [3] Káttapos di a
nagkulásyon sakay nagdasal, ay intupu di
ten duwwa en lima di sakay pinarektatan di
dán hidi.

En Pángngaral de Bernabe ay ti Saulo ti Chipre

[4] Nadid, inyutus nen Banal a Ispiritu
kánde Bernabe ay ti Saulo a umangay hidi
ti Seleucia a adeni ten diget. Sapul haud ay
nággabeng hidi a patamu ti Chipre a dikál a
puduk. [5] Dummung hidi ten lugar a Salam-
ina sakay impangaral di en upos nen Diyos
ten sinagoga nen Judio hidi. Kakaguman di
ti Juan Marcos a tummulung dikodi.
[6] Dikona ummangay hidi ten dilipot nen
dikál a puduk hanggan ten siyudad a Pafos,
ay nesapulan di haud en tehud a galing a
Judio a magkukunwari a propeta, Bar-Jesus
en ngaran na. [7] Kaguman siya ni guber-
nador Sergio Paulo, essa a malalaki a tolay.
Pinadulaw nen gubernador de Bernabe ay
ti Saulo gapu gustu na a masanig en upos
nen Diyos. [8] Peru sinaway hidi nen tehud
a galing a ti Elimas (iyud en ngaran ni
Bar-Jesus ten upos a Griego) tánni awan
sumampalataya en gubernador. [9] Peru ti
Saulo a ngángngaranan di labi a Pablo ay
putat ti Banal a Ispiritu. Lináttángngan na
ti Elimas [10] sakay kinagi na, "Siko! Anak
ka ni diyablo! Kadima ka nen atanan a
tama a bagay! Ked dikomu en atanan a
kakabuliyan sakay págdaya! Bakin pirmi
mu a pakiwállán en atanan a tama tungkul
ten Panginoon? [11] Kaya maparusaan ka
nadid! Maburák ka hanggan ten aldew a
intakda nen Diyos." Kaya pagdaka a nabati
ni Elimas a nagdiklám en pángngileng na
sakay magkapakapa siya a magaryok ti
mangantabay dikona. [12] Summampalataya
en gubernador dikona a netan na en nang-
yari sakay minagtaka siya ten intoldu de
Bernabe tungkul ten Panginoon.

Ti Antioquia a Banuwan ti Pisidia

[13] Nadid, de Pablo ay ten kaguman na
hidi ay nággabeng sapul ti Pafos patamu
ti Perga a banuwan ti Pamfilia. Peru sum-
mina ti Juan Marcos dikodi sakay nagsoli
ti Jerusalem. [14] Sapul ti Perga ay nagtulos
hidi ti Antioquia a banuwan ti Pisidia. Ten
Aldew nen Káimang nen Judio hidi ay sum-
máddáp hidi ten sinagoga sakay nágget-
nud haud. [15] Káttapos di a nangbasa ten
Kautusan ni Moises sakay ten insulat nen
propeta hidi ay impekagi nen pinunu nen
sinagoga dikodi a, "Kákkapatkaka ku hidi,
ni tehud kam a gustu a kagiyán a maka-
pabegsák ti tolayiday hidi ay maari moy
dán a kagiyán." [16] Kaya tummaknág ti Pablo
sakay sininyasan na hidi sakay sinapulan
na a nagupos.
Kinagi na, "Sikam a Israelita sakay sikam
a Hentil hidi a tehud a ánteng ten Diyos,
mágsanig kam! [17] En Diyos nen lahi ni
Israel en nangpili ten ninunu tam hidi,
sakay pinakakpal na hidi ti hustu dikona a
nákpágyan palla hidi ti Egipto. Inluwas na
hidi haud ten pamamag-itan nen kapang-
yariyan na. [18] Nagtiisan na hidi a inalagaan
ti áppat a pulu a taon dikona a ked hidi
ten kaparangan. [19] Pinapuksa na en pittu a
bansa ti Canaan sakay inyatád na i lugarid
a hidi iyud ten ninunu tam hidi, [20] ten luub
nen halus áppat a datos sakay limma a pulu
a taon.
Sakay inátdenan na hidi ti kahuwesan
a hanggan dikona a ti Samuel dán en na-
gin propeta. [21] Nadid, gapu gustu di a
magkahud ti hari ay inátdenan hidi nen
Diyos ti essa a lállaki a ti Saulo a anak ni Cis,
gubwat siya ten lahi ni Benjamin. Nagin
hari di siya ti áppat a pulu a taon. [22] Dikona
ibutan dán siya nen Diyos ten katungkulan

na ay pinili na ti David a magin hari di sakay
kinagi na, ‘Netan ku kánni David a anak ni
Jesse en atanan a gustu ku, gapu tukoy ku
a nakahanda siya a sumunud ten atanan a
iyutus ku!’

23 Ten lahi ni David en naggubwatan ni
Jesus, en impangaku nen Diyos ten Israelita
hidi a magin Tagapagligtas. 24 Bagu dum-
memát ti Jesus ay impangaral ni Juan ten
buu a Israel a magsisi hidi ten kasalanan
di sakay magpabinyag hidi. 25 Dikona adeni
dán a matapos ti Juan ten gamet na ay
kinagi na, ‘Bakay isipán moy a sikán dán
en áorayán moy a Tagapagligtas. Bakán a
sikán. Peru káttapos ku ay dumemát siya
sakay maski mangibut la ten sandalyas na
ay awanák karapatdapat gapu mataas siya
a tarud.’

26 “Kákkapatkaka ku hidi a gubwat ten
lahi ni Abraham sakay sikam a tehud a
ánteng ten Diyos sanigánnák moy, sikitam
en nángpatawidan nen Diyos ten bareta
tungkul ten kaligtasan. 27 Awan tinenggi
nen Judio hidi a ked ti Jerusalem sakay
nen pinunu di hidi ti Jesus a siya en Taga-
pagligtas. Maski en Kasulatan a hula nen
propeta hidi a bábbasaán di kada-Aldew
ten Káimang nen Judio hidi ay awan di
maintendiyan. Hidi pa en nangtupad ten
hula gapu hidi en nangpabunu kánni Je-
sus. 28 Maski awan hidi ti katuwiran a
mangpabunu dikona ay inagid di la kánni
Pilato a pabunu di siya. 29 Dikona natupad
di dán atanan nen nakasulat tungkul ten
pángpabunu di ay impedibábbi di siya ten
kudus sakay impelábbáng di. 30 Peru biniyag
siya a ruway nen Diyos. 31 Makpal a aldew a
pinumeta siya ten tolay hidi a nákkuyoyug
dikona, dikona ked palla siya ti Jerusalem
a gubwat ti Galilea. Nadid ay hidi dán en
mangpatunay tungkul dikona. 32 Kaya iddi
en Maganda a Bareta nen Diyos a inyan-
gay mi háddi a ipakapospos dikomoy, en
pangaku na ten ninunu tam hidi. 33 Iyud
ay tinupad na dán nadid a panahun ten
pamamag-itan nen pángbiyag na a ruway
kánni Jesus. Kona ten nakasulat ten libru
nen kansiyon a,

‘Siko en Anak ku,
sapul nadid ay sikán dán en Ama
mu.’ 34 Tungkul ten kákkabiyag na
a ruway sakay ten awan kákkarunot
nen bággi na ay kinagi nen Diyos,
‘Ipagkaluub ku dikomoy en banal hidi sakay
maasaan a pagpapala
kona ten impangaku ku kánni David.’
35 Nakasulat bi ten iba a bahagi nen
libru nen kansiyon a,
‘Awan mu pabayan a marunot en Banal mu.’
36 Dikona nasunud dán ni David en atanan
nen kagustuwan nen Diyos, ay natay
dán siya sakay inlábbáng di a adeni ten
nánglábbángngan di ten dáddikál na hidi
sakay narunot en bággi na. 37 Peru ti
Jesus a biniyag a ruway nen Diyos ay
awan summaber ti kákkarunot. 38 Dapat
moy a matukuyan kákkapatkaka ku hidi a
ten pamamag-itan ni Jesus ay napatawad
dán en kasalanan tam. 39 En atanan nen
sumampalataya hidi dikona ay napatawad
dán ten atanan nen kasalanan di a awan
mapatawad maski ten págsunud ten
Kautusan hidi ni Moises. 40 Kaya mangilag
kam tánni awan mangyari dikomoy en hula
nen propeta hidi a,
41 ‘Sikam a magsesti hidi ten Diyos!
Magtaka kam sakay mepahamak!
Gapu gamitán ku ten kapanahunan moy
en essa a bagay a awan moy mapani-
walaan,
maski ni tehud a mángpaliwanag pa
tungkul ti iyád dikomoy!’ ”

42 Nadid, dikona a lumakad dán de Pablo
ay ti Bernabe ten sinagoga ay nákkekagbi
en tolay hidi a mangaral dámman hidi
dikodi ten ruway a Aldew nen Káimang
nen Judio hidi. 43 Dikona mamaguliyan
dán hidi ay ummunud kánde Pablo ay ti
Bernabe en makpal a Judio sakay en Hentil
hidi a nák-agum ten relihiyon nen Judio
hidi. Kinauron hidi nen duwwa a apostol
sakay pinayuwan di hidi a tulos la hidi a
magtiwala ten kabaitan nen Diyos.

44 Nadid, ten ruway a Aldew nen Káimang
nen Judio hidi ay ngari-ngari a atanan nen
tolay ten siyudad ay nagipun-ipun tánni
mágsanig ten Upos nen Diyos. 45 Peru
dikona a netan nen Judio hidi en makpal a
tolay a angay mágsanig ay nanaghili hidi
a tarud. Kaya linait di sakay kinontra ti
Pablo. 46 Peru mabegsák en isip de Pablo ay
ti Bernabe a magupos, kinagi di, “Dapatid
ay sikam en purumeru mi a pángpakapos-
pusan ten Upos nen Diyos. Peru gapu awan

moy tinanggap ay hinatulan moy en sadili
moy a awan kam karapatdapat ten biyag a
awan ti katapusan kaya angay kami dálla
mangaral ten Hentil hidi. [47] Gapu kona
háddi en inyutus nen Panginoon dikomi,
‘Pinili taka a magin demlag ten Hentil
hidi
tánni mepangaral mu en kaligtasan
hanggan ten kasuluk-sulukan ni
munduwiday.’ ”
[48] Tunay ti saya en Hentil sakay nagpuri
hidi ten Panginoon gapu ten kinagi de
Pablo ay ti Bernabe. Summampalataya en
pinili hidi nen Panginoon a magkahud ti
biyag a awan ti katapusan.
[49] Kaya kummalat en upos nen Diyos ti
lugarid a iyud. [50] Peru sinulsulan nen Judio
hidi en lállaki hidi a pinunu nen siyudad
sakay en bábbi hidi a relihiyosa a tanyag
ten banuwan; pinausig di de Pablo ay ti
Bernabe sakay pinalakad di hidi ti lugarid
a iyud. [51] Kaya impagpag nen duwwa en
alikabuk ten básset di bilang tanda a kontra
ten tolay hidi haud, sakay ummangay hidi
ti Iconio. [52] En disepulus hidi ti Antioquia ay
naputat hidi ti hustu ti kasayaan sakay ten
Banal a Ispiritu.

14

Ti Iconio

[1] Nadid ten siyudad a Iconio ay kona bi
hud en ginamet de Pablo ay ti Bernabe.
Ummangay hidi ten sinagoga nen Judio
hidi sakay mahusay en pággupos di kaya
makpal a Judio sakay Griego en summam-
palataya kánni Jesus. [2] Peru en ginamet nen
Judio hidi a awan sumampalataya ay sinida
di en isip nen Hentil hidi sakay sinulsulan
di hidi kontra ten mánnampalataya hidi.
[3] Nanalay bi haud a nágyan de Pablo ay ti
Bernabe sakay tunay ti begsák en isip di
a nangaral tungkul ten Panginoon. Kaya
pinatunayan nen Panginoon a tatarudan
en pángngaral di tungkul ten awan ti ka-
parehu a kabaitan na, ten pamamag-itan
nen intád na dikodi a kapangyariyan a
makagamet ti makataka-taka hidi a bagay.
[4] Kaya nahati en tolay hidi ten siyudad, en
agum ay kinumampi ten Judio hidi sakay en
agum ay ten apostol hidi.
[5] Nadid, nagbalak ti madukás en Hentil
hidi, en Judio hidi, sakay en pinunu di
hidi, kontra ten apostol hidi. Inggayak di
hidi a pahirapan sakay batuwán. [6] Peru
natukuyan iyud nen apostol hidi kaya ginu-
minan hidi ti Listra sakay ti Derbe a siyudad
hidi ti Licaonia hanggan ten nakapalebut
hidi a lugar. [7] Impangaral Di haud en Ma-
ganda a Bareta.

Ti Listra

[8] Nadid, tehud a essa a lállaki ti Listra
a awan makalakad, lupug siya sapul ten
kákkeenak na. [9] Mággetnud siya haud a
mágsanig ten pángngaral ni Pablo. Dikona
lináttángngan siya ni Pablo sakay netan na
a tehud siya a pánniwala a magpiyya ay
[10] kinagi na ti mabegsák a, “Tumaknág ka ti
diretsu!” Linumuksu en lállaki sakay tulos
dán a naglakad. [11] Dikona netan nen tolay
hidi en ginamet ni Pablo ay impákraw di ten
sadili di a upos a Licaonia a, “Dummibábbi
dikotam en duwwa a diyos a nagin tolay
hidi!” [12] Nginaranan di a Zeus ti Bernabe
sakay ti Pablo ay Hermes gapu siya en
mágpaliwanag. [13] En templo nen diyos-
diyosan di a ti Zeus ay ked la ten luwas nen
sássáddáppan ten siyudad. Kaya en padi
di ay náng-angay ti kabakaan a bunuwán a
tehud a manga ulay a bulaklak tánni iyalay
na sakay nen tolay ten banuwan kánde
Bernabe ay ti Pablo a ked ten sássáddáppan
nen siyudad. [14] Dikona a matukuyan de
Bernabe ay ti Pablo en gamitán nen tolay
hidi ay pinisad-pisad di en badu di tánni
ipeta di a adiyan di en gustu di a gamitán
sakay nággaginanán hidi a ummangay ten
kakpalan nen tolay sakay impákraw di a ki-
nagi, [15] “Dyan kam maggamet ti kona haán,
kaparehu moy kami la a tolay! Ummangay
kami háddi tánni ipangaral dikomoy en
Maganda a Bareta tánni adággan moy dán
hidi iyán a gamet a awan ti serbi sakay
sumoli kam ten Diyos a biyag a nanggamet
ten langet, ten luta, ten diget sakay ten
atanan a bagay a ked haud. [16] Ten lum-
mipas a panahun ay pinabayan nen Diyos
en atanan a tolay a manggamet ten balang
gustu di a gamitán. [17] Konapamanhud ay
nangatád en Diyos ti sapat a katibayan a
mangpatunay ni deya siya tánni matenggi
moy siya ten pamamag-itan nen mágka-
ganda hidi a bagay a ginánggamet na para
dikomoy. Magpauden siya gubwat dilanget
sakay mangatád ti maganda a ani ten takda

a panahun. Átdenan na kam ti sapat a
makan sakay páppasayaán na kam. [18] Maski
kona haud en kinákkagi ni Pablo ay nahira-
pan padi hidi a nangpugád ten tolay hidi a
magalay dikodi.

[19] Peru dinumemát en Judio hidi a gubwat
ti Antioquia sakay ti Iconio. Sinulsulan di
en tolay hidi ti Listra kontra kánni Pablo
kaya binábbatu di siya. Sakay hinehela di
a paluwas ten siyudad ta isip diyid ay patay
dán siya. [20] Peru dikona palebutan siya nen
mánnampalataya hidi ay tummaknág siya
sakay nagsoli ten siyudad. Ten ruway a
aldew ay nagrektat hidi ay ti Bernabe a
tamu ti Derbe.

Nagsoli De Bernabe ay ti Pablo ti Antioquia

[21] Nadid impangaral de Pablo ay ti Bern-
abe en Maganda a Bareta ti Derbe sakay
makpal hidi a naakit a magin disepulus.
Káttapos ay nagsoli hidi ten siyudad a Lis-
tra, Iconio sakay ti Antioquia a lugar ti
Pisidia. [22] Pinabegsák di en isip nen mán-
nampalataya hidi sakay pinayuwan di hidi
a magpakatibay ten pánniwala di, sakay
kinagi di, "Dapat kitam a magtággád ti
makpal a hirap bagu kitam a makasáddáp
ten kahariyan nen Diyos." [23] Ten balang
simbaan nen mánnampalataya hidi ay nag-
pili de Bernabe ay ti Pablo dikodi ti ma-
gin pinunu nen simbaan di. Káttapos ay
nagkulásyon hidi tánni magdasal, sakay
impebahala di hidi ten Panginoon a pánni-
walaan di.

[24] Nadid nalebut di dán en prubinsiya a Pi-
sidia hanggan nakademát hidi ten prubin-
siya a Pamfilia. [25] Impangaral di en upos nen
Diyos ten siyudad a Perga sakay ummangay
hidi ti Atalia. [26] Sapul ti Atalia ay nággabeng
hidi a pasoli ti Antioquia. Haud labi en
nángdasalan di dikodi a aguman hidi nen
Diyos gapu ten natapos di dán a tarabahu.

[27] Kaya káddemát di ti Antioquia ay din-
ulaw di atanan a kakagumanan di a mán-
nampalataya, sakay imbareta di en atanan
a ginamet nen Diyos ten pamamag-itan
di. Sakay ni konya hidi a inátdenan nen
Diyos ti pagkakataun a magpahayag ten
Maganda a Bareta tánni sumampalataya en
Hentil hidi. [28] Nalay hidi a nákpágyan haud
kaguman en mánnampalataya hidi.

15

En Miting ti Jerusalem

[1] Peru tehud a sangan a lállaki a dum-
memát haud a gubwat ti Judea sakay nag-
toldu ten mánnampalataya hidi ti kona
háddi, "Ni awan kam magpaturi ayun ten
paraan nen Kautusan ni Moises ay awan
kam maligtas." [2] Awan pummayag de Pablo
ay ti Bernabe kaya nagin mainit en diskusy-
onan di. Kaya nagkaessaan nen mánnam-
palataya hidi a paangayán de Pablo ay ti
Bernabe ti Jerusalem sakay sangan hidi a
kákkapatkaka a taga-Antioquia, tánni an-
gay di itanung ten apostol hidi sakay ten
pinunu nen simbaan en tungkul ti proble-
maid a iyud.

[3] Nadid pinarektatan ngani hidi nen sim-
baan. Ten lakad di ay rummoyot hidi ten
prubinsiya a Fenicia sakay ten prubinsiya
a Samaria, imbareta di haud ni konya a
naakit en Hentil hidi a sumampalataya ten
Diyos. Kaya tunay en saya nen atanan nen
mánnampalataya hidi ti baretaid a iyud.
[4] Káddemát di ti Jerusalem ay masaya hidi
a tinanggap nen apostol hidi, nen pinunu
hidi sakay nen buu a simbaan haud sakay
imbareta di en atanan a ginamet nen Diyos
ten pamamag-itan di. [5] Peru tummaknág
en sangan a mánnampalataya a ked ten
grupu nen Pariseo hidi, sakay kinagi di a,
"En Hentil hidi ay dapat a magpaturi sakay
kagiyán dikodi a sumunud ten Kautusan ni
Moises."

[6] Nadid, nagmiting en apostol hidi ay
ten pinunu hidi nen simbaan tánni mapág-
gurunan di en tungkul ti bagayid a iyud.
[7] Káttapos nen atakdug a diskusyonan di ay
tummaknág ti Pedro a kinagi na, "Kákka-
patkaka ku hidi, tukoy moy a tenhud
ay piniliyák nen Diyos tánni ipangaral
en Maganda a Bareta ten Hentil hidi
sakay summampalataya hidi. [8] En Diyos a
makatukoy ten isip nen balang essa diko-
tam en nangpatunay a tinanggap na hidi
dikona nagkaluuban na hidi ti Banal a Ispir-
itu a kona labi dikotam. [9] Impeta na a
pantay en pangileng nen Diyos. Pinatawad
na bi hidi ten kasalanan di gapu summam-
palataya hidi. [10] Nadid ay gustu moy pa
beman a subukán en Diyos? Bakin pagamet
moy ten mánnampalataya hidi en bagay
hidi a mágkahirap a maski en ninunu tam

hidi sakay sikitam ay awan tam nagamet?
11 Summampalataya kitam sakay naligtas
ten pamamag-itan nen habag nen Pangi-
noon Jesus a awan ti kaparehu."
12 Tummahimik hidi a atanan sakay
nágsanig hidi kánde Pablo ay ti Bernabe
a magbareta tungkul ten himala hidi a
pinagamet nen Diyos ten atubengán nen
Hentil hidi. 13 Káttapos ay ti Santiago
dámman en nagupos, "Kákkapátkaka
ku hidi, sanigán moy kagiyán kuwiday.
14 Káttapos la ni Simon a nagpaliwanag
tungkul ten dipalongu a pángdulaw nen
Diyos ten Hentil hidi tánni maski hidi ay
magin tolay na. 15 Kona háddi en hula nen
propeta hidi a nakasulat:
16 'Káttapos ni iyád ay magsoliyák a ruway.
Sakay ipataknág ku a ruway en binu-
magsak a kahariyan ni David.
Itaknág ku a ruway en pághari na a nasida.
17 Tánni aryokán sakay sambaán nen
atanan a tolay en Panginoon;
nen atanan a bansa a dinulaw tánni
magin kao ku.
18 Kona haud en kinagi nen Panginoon a
nángpakapospos ti hidi iyád a bagay
tenhud pa a panahon.'
19 Kinagi pa ni Santiago a, "Kaya para
dikoku ay dyan tamon paghirapán en Hen-
til hidi ten káadeni di ten Diyos. 20 Mas
mapiyya pa ni sulatan tam hidi a dyan
kuman ti neatang ten diyos-diyosan hidi,
dyan mangalunya, dyan kuman ten hayup
hidi a nabitti sakay dyan kuman ti digi.
21 Gapu sapul pa tenhud a panahun, en
Kautusan ni Moises ay bábbasaán dán ten
sinagoga hidi kada Aldew nen Káimang
sakay itáttoldu iyád ten bawat banuwan."

En Sulat ten Mánnampalataya hidi a Hentil

22 Pákkasanig nen apostol hidi sakay nen
pinunu hidi sakay nen atanan a mánnam-
palataya a naipun-ipun haud ten kinagi ni
Santiago ay nagkaessaan di a mangpili ti
sangan a lállaki ten mánnampalataya hidi
tánni pákkuyugán di kánde Pablo ay ti
Bernabe ti Antioquia. En duwwa a napili
di ay ti Judas a dáddulawán di a Barsabas
sakay ti Silas a igággalang nen mánnam-
palataya hidi. 23 Sakay impatawid di en sulat
a kona háddi en nakadátton,
"Sikami a apostol ay ten pinunu hidi nen
simbaan ay summulat sakay mákkumusta
dikomoy a mánnampalataya hidi a Hentil a
mágyan ti Antioquia, ti Siria sakay ti Cilicia.
24 Nabareta mi a angen kam lálligaligán nen
agum hidi a kakagumanan tam a gubwat
háddi. Maski awan mi hidi inutusan a
mángkagi ti kona haud. 25 Kaya nagmiting
kami sakay nagkaessaan mi a paangayán
haán en duwwa hidi a napili mi a mángpali-
wanag dikomoy. Pinákkuyug mi hidi ten
mahal tam hidi a kákkapatkaka a de Bern-
abe ay ti Pablo a 26 awan nangsayang ten
biyag di a mángtaya ten págserbi ten Pangi-
noon tam a ti Jesu-Cristo. 27 Pinaangay mi
dikomoy de Judas ay ti Silas tánni hidi dán
en mángpaliwanag ten insulat mi. 28 Ten
tulung nen Banal a Ispiritu ay naisipan mi
a dyan kamon átdenan ti agum pa a utus
nan en mágkahalaga la hidi a bagay, kona
ti hidi iddi. 29 Dyan moy kanán en neatang
ten diyos-diyosan hidi, dyan kamon kuman
ten tehud a digi sakay dyan moy dán kanán
en hayup a nabitti, sakay dyan kamon man-
galunya. Ni sunudán moy hidi iyád ay
magin mahusay en biyag moy. Hanggan
dálla haud salamat."
30 Nadid pinarektat di dán en napili di hidi
a umangay ti Antioquia. Káddemát di haud
ay pinisan di en atanan a mánnampalataya
sakay inyatád di en sulat. 31 Pángbasa di
ten sulat ay nasaya a tarud en tolay hidi
gapu ten nasanig di. 32 De Judas ay ti Silas
ay propeta, kaya makpal hidi a kinákkagi
ten mánnampalataya hidi a nangpabegsák
ten isip di sakay nangpatibay ten pánnam-
palataya di. 33 En duwwa ay nákpágyan haud
ti sangan a aldew. Káttapos ay nagsoli dán
hidi a tawid di en págbati nen kákkapatkaka
para ten nangutus hidi dikodi. 34 [Peru mas
ginustu ni Silas a mawarak ti Antioquia.]
35 De Pablo ay ti Bernabe ay nágyan palla
ti Antioquia. Kakaguman di en agum hidi a
mánnampalataya, intoldu di sakay impan-
garal en upos nen Panginoon.

Naghiwalay de Pablo ay ti Bernabe

36 Kállipas nen sangan a aldew ay kinagi
ni Pablo kánni Bernabe a, "Angen ta soliyán
a bisitaán en kákkapatkaka ta hidi ti pán-
nampalataya ten siyudad hidi a nangaralan
ta ten upos nen Panginoon. Sakay ilingán
ta ni ánya dán papágyan diyid." 37 Gustu
ni Bernabe a ikuyug ti Juan a ngángn-
garanan di labi a Marcos. 38 Peru kánni

Pablo ay awan tama a ikuyug di siya ta awan
siya nákpagtapos ten tarabahu di sakay
linakadan na pa hidi ten prubinsiya a Pam-
filia. 39 Nadid ay nagkahud hidi ti mainit
a diskusyon kaya tulos hidi a naghiwalay.
Ingkuyug ni Bernabe ti Juan Marcos sakay
nággabeng hidi a ummangay ten dikál a
puduk a Cyprus. 40 Ingkuyug bi ni Pablo ti
Silas sakay lummakad hidi káttapos a idasal
nen mánnampalataya hidi a kagbiyan hidi
nen Panginoon. 41 Ummangay hidi ti Siria
sakay Cilicia, sakay pinabegsák di en mán-
nampalataya hidi haud.

16

Nákkuyug ti Timoteo kánde Pablo ay ti Silas

1 Ummangay bi ti Pablo ti Derbe sakay
ti Listra. Tehud haud a essa a disepu-
lus en ngaran na ay ti Timoteo. En ina
na ay mánnampalataya a Judio peru en
ama na ay Griego. 2 Igalang nen atanan a
mánnampalataya ti Listra sakay ti Iconio
ti Timoteo. 3 Gustu a ikuyug ni Pablo ti
Timoteo kaya tinuri na siya gapu tukoy nen
Judio hidi ti siyudadid a iyud a Griego en
ama na. 4 Atanan nen banuwan a ummang-
gayan di ay impakapospos di ten mánnam-
palataya hidi en napagkasunduwan nen
apostol hidi sakay nen pinunu hidi nen
simbaan ti Jerusalem a patakaran tánni
iyud dán en sunudán di. 5 Kaya tummibay
en pánnampalataya nen bawat miyembru
nen kada simbaan, sakay aldew-aldew ay
mágdadadagdag hidi.

En Pangitain ni Pablo ti Troas

6 Nadid, nangaral de Pablo ten lugar a
Frigia sakay Galacia gapu awan hidi pina-
gustuwan nen Banal a Ispiritu a mangaral
ten prubinsiya a Asia. 7 Káddemát di ten
tapat nen lugar a Misia ay gustu di nakuwan
a sumáddáp ti Bitinia peru awan hidi pina-
gustuwan nen Ispiritu ni Jesus. 8 Kaya
nagtalib dálla hidi ten lugar a Misia sakay
nagtulos ti Troas. 9 Dikona a tidug ti Pablo
ti gibiyid a iyud ay nagkahud siya ti pangi-
tain, tehud a essa a lállaki a taga-Macedonia
a mágtaknág sakay mákkekagbi dikona a ki-
nagi na, "Angay kam pay ti Macedonia iday,
kagbiyan moy kami a tulungan." 10 Kaya
káttapos nen pangitain ni Pablo ay pagdaka
kami a nagrektat a angay ti Macedonia,
gapu nasigudu mi a paangayán kami haud
nen Diyos tánni ipangaral mi en Maganda a
Bareta.

Summampalataya ti Lydia

11 Sapul ti Troas ay nággabeng kami a
patamu ti Samotracia sakay ten kailawan
ay ti Neapolis. 12 Sapul haud ay ummangay
kami ti Filipos, essa a dikál a siyudad ti
Macedonia a sakup ni Roma. Nákpágyan
kami haud ti sangan a aldew. 13 Ten Aldew
nen Káimang nen Judio hidi ay lummuwas
kami ten siyudad, ummangay kami ten
gilid nen dinom gapu inisip mi a tehud a
lugar haud a págdasalan nen Judio hidi.
Nággetnud kami haud sakay nákpágguron
ten bábbi hidi a nagipun-ipun. 14 En essa
dikodi ay ti Lydia a taga Tiatira, máglaku
siya ti mágkamahal a damit a inubi. Maka-
Diyos siya a tolay. Mentras a mágsanig siya
kánni Pablo ay binukasan nen Panginoon
en isip na sakay naniwala siya ten kinákkagi
ni Pablo. 15 Nagpabinyag hidi a sabilay sakay
inakit na kami, kinagi na, "Ni tenggiyánnák
moy a tapat a tagapagserbi nen Panginoon
ay kadtamon dibilay, haud kam a tumulos."
Mahigpit en pággakit na dikomi kaya awan
mi naadiyan.

Ten Págpiresuwan ti Filipos

16 Essa a aldew dikona a patamu kami
ten lugar a págdasalan nen Judio hidi ay
naketagbu kami ti essa a anak a bábbi a
alipin. Sináddáp siya ni madukás a ispiritu.
Iyád a ispiritu ay nangatád dikona ti ka-
pangyariyan a makapanghula. Dikál a pilak
en kitaán nen amu na hidi ten pághula na.
17 Ummunonud siya dikomi a de Pablo sakay
ipáppákraw na a, "Hidi iyád a tolay ay taga-
pagserbi nen kataasan a Diyos! Ummangay
hidi háddi tánni ipangaral di dikomoy ni
konya kam a maligtas."
18 Pirmi na iyud a gággamitán dikomi
aldew-aldew kaya naiyamut ti Pablo.
Inatubeng na en anak a bábbi sakay kinagi
na ten madukás a ispiritu, "Ten ngaran ni
Jesu-Cristo, ay utusan taka a umibut ka
dán haán ti bábbiyen!" Ti odas biyid a
iyud ay pagdaka a ummibut en madukás
a ispiritu. 19 Dikona netan nen amu hidi
nen anak a nawan dán en pagkapilakan
di ay dinuklos di de Pablo ay ti Silas
sakay ginuyud di hidi ten matolay a lugar
sakay inyatubeng di hidi ten pinunu

hidi. [20] Inyatubeng di hidi ten pinunu
hidi nen siyudad sakay binintang di hidi
ti kona háddi, "I duwwaiday a Judio ay
manggulu hidi ten siyudad. [21] Magtoldu
hidi ti kaugaliyan a bawal ten kautusan
tam hidi a Romano. Awan tam maari
a tanggapán itáttoldu diyen." [22] Sabay-
sabay a sinumunggab en katolayan kánde
Pablo ay ti Silas, sakay pinaeklasan hidi
nen pinunu hidi a tulos di a pinahaplit en
duwwa. [23] Káttapos di hidi a hináhhaplit ay
impepiresu di hidi sakay pinabantayan ti
mapiyya. [24] Insáddáp hidi nen guwardiya
ten kadisaladan nen págpiresuwan sakay
ingkandadu di en kayu a sássulutan nen
babásset di. [25] Nadid, dikona hatinggabi
dán ay magdasal de Pablo ay ti Silas sakay
mágkansyon hidi ti papuri sakay págsamba
para ten Diyos. En agum hidi a piresu ay
mágsanig dikodi. [26] Bigla a naglinug ti tunay
ti begsák, nayanág maski pundasyon nen
págpiresuwan. Pagdaka a bummukas en
atanan nen pintuwan sakay naokbis en
kadena nen atanan a piresu. [27] Nalukag
en guwardiya nen págpiresuwan sakay
dikona ketan na a bukas dán en pintuwan
hidi ay akala na ni nakaginan dán en
piresu hidi. Kaya binagut na en áttak
na a laan na dán a bunuwán en sadili
na. [28] Peru pinákrawan siya ni Pablo a
kinagi na, "Dyan mu bunuwán i sadili
muwen ked kami la háddi a atanan!"
[29] Nággid ti simbuwan en guwardiya sakay
nagginan a summáddáp sakay lummuhud
a magpágpág ten atubengán de Pablo ay ti
Silas. [30] Inluwas na hidi sakay nagtanung
siya dikodi, "Ánya i dapat kuwid a gamitán
tánni maligtasák?"

[31] Kinagi di, "Sumampalataya ka ten
Panginoon a ti Jesus tánni maligtas ka,
siko ay ten kasabilay mu." [32] Impangaral
di dikona en upos nen Panginoon sakay
ten atanan nen kaguman na hidi ten bilay
na. [33] Ti odas biyid a iyud ay lininisan nen
guwardiya en tali-talingu de Pablo ay ti
Silas, nagpabinyag siya sakay en kasabilay
na hidi. [34] Káttapos ay ingkuyug na hidi ten
bilay na sakay pinakan na hidi. Tunay en
saya na sakay ten kasabilay na hidi gapu
natukuyan di dán a sumampalataya ten
Diyos.

[35] Ten kadimadimangan na ay inutusan
nen pinunu hidi nen siyudad en sun-
dalu hidi a palayaán di de Pablo ay ti
Silas. [36] Kinagi nen guwardiya kánni
Pablo, "Inyutus nen pinunu hidi a maari
kam kanon a lumaya. Kammoy dán,
lumakad kamon a mapayapa." [37] Peru ki-
nagi ni Pablo dikodi, "Pinayabat di kami
ten atubengán nen makpal a tolay sakay
impiresu di kami maski awan kami palla
naimbistigaan, samantala taga-Roma kami
bi! Nadid ay gustu di kami a palayaán ti
sekretu! Awan, awan maari! Kailangan a
hidi angayid háddi a mangpalaya dikomi."
[38] Impakapospos nen sundalu hidi ten pin-
unu hidi nen siyudad en kinagi ni Pablo.
Minanteng hidi dikona napospusan di a de
Pablo ay ti Silas ay taga-Roma bali. [39] Kaya
ummangay en pinunu hidi ten págpire-
suwan sakay náktawad hidi kánde Pablo ay
ti Silas. Inluwas di hidi ten págpiresuwan
sakay inuron di hidi a lakadan di dán en
siyudad. [40] Nadid ten kálluwas de Pablo
ay ti Silas ten págpiresuwan ay nagtulos
hidi ten bilay ni Lydia. Dinemáttan di en
mánnampalataya hidi haud, bagu a lum-
makad en duwwa ay pinayuwan di hidi a
magpakatibay ten pánnampalataya di.

17

Ti Tesalonica

[1] Nadid, rummoyot de Pablo ay ti Silas ti
Amfipolis sakay Apolonia, sakay nagtulos
hidi ti Tesalonica. Ti lugarid a iyud ay tehud
a sinagoga en Judio hidi. [2] Gapu ugali dán
ni Pablo, ay ummangay dámman siya ten
sinagoga haud. Ten luub nen tállu a simba
kada-Aldew nen Káimang nen Judio hidi ay
ked siya ten sinagoga a mákpagpaliwana-
gan tungkul ten Kasulatan. [3] Impaliwanag
na sakay pinatunayan a en Cristo ay dapat
pa a magdanas ti hirap sakay mabiyag a
ruway. Kinagi na, "Ti Jesus a impakapospos
ku dikomoy ay siya en Cristo." [4] Naakit
sakay nákkuyug kánde Pablo ay ti Silas en
sangan dikodi, kona bi ten tanyag hidi a
kabábbiyan sakay en Griego hidi a maka-
diyos.

[5] Peru nainggit en Judio hidi kaya sinulsu-
lan di sakay pinisan en abusador hidi, sakay
inutusan di hidi a manggulu ten siyudad.
Sináddáp di en bilay ni Jason, pilit di a
aryokán de Pablo ay ti Silas tánni iyatubeng

ten tolay hidi. 6 Dikona awan di ketan en
duwwa ay imbaling di en iyamut di kánni
Jason, binerber di siya sakay kaguman en
sangan a mánnampalataya sakay inyangay
di hidi ten pinunu hidi nen siyudad. Kona
háddi en ipáppákraw di, "Hidi iyád a to-
lay ay manggugolu maski hádya angayan
diyid, 7 pinatulos hidi ni Jason ten bilay
na. Sinuway di en atanan kautusan nen
Emperador. Kinagi di pa a tehud a iba a
hari a ngaran naid ay ti Jesus." 8 Pákkasanig
nen tolay hidi sakay nen pinunu hidi nen
siyudad ten ipáppákraw di ay minamagkag-
ulu hidi. 9 Bagu a pinalaya nen pinunu hidi
ti Jason sakay ten kakagumanan na hidi ay
pinagbayad di pa ti piyansa.

Ti Berea

10 Ti gibiyid a iyud ay pinaangay nen
mánnampalataya hidi de Pablo ay ti Silas
ti Berea. Káddemát di haud ay ummangay
hidi ten sinagoga nen Judio hidi. 11 Mas
maganda a kauron en Judio hidi ti Berea
nan en Judio di ti Tesalonica. Entrisadu
hidi a tarud a mágsanig ten paliwanag ni
Pablo, pagadalan di a aldew-aldew en Ka-
sulatan tánni mapatunayan di ni tataru-
dan en kákkagiyán ni Pablo. 12 Makpal en
summampalataya haud a Judio kona bi ten
Griego hidi, lállaki ay ti bábbi a tanyag ti
lugarid a iyud. 13 Peru pákkabareta nen Ju-
dio hidi ti Tesalonica a impangaral ni Pablo
en upos nen Diyos ti Berea ay ummangay
bi hidi haud tánni sulsulan di en tolay
hidi a manggulu ten banuwan. 14 Pagdaka
a pinalakad nen mánnampalataya hidi ti
Pablo sakay pinaangay di siya ten gilid nen
diget, peru nawarak de Silas ay ti Timo-
teo. 15 En nángtugán hidi kánni Pablo ay
nákkuyug hanggan ti Atenas sakay nagsoli
hidi ti Berea a tawid en bilin ni Pablo kánde
Silas ay ti Timoteo a umunud hidi a pag-
daka.

Ti Atenas

16 Alay ni Pablo a maguray ten duwwa ti
Atenas ay netan na a todu en diyos-diyosan
ten siyudad. Kaya nagsaket ti hustu en
isip na. 17 Kaya nákpagpaliwanagan siya ten
sinagoga hidi haud, ten Judio hidi sakay ten
relihiyoso hidi a tolay, sakay maski deya
matagbu na ten matolay a lugar aldew-
aldew. 18 Nákpagdiskusyon bi dikona en
sangan a maistu a kabilang ten grupu a
Epicureo sakay Estoico. Tehud bi a san-
gan a nagkagi a, "Ánya wád i gustuwid a
kagiyán ni magmala-malalakiyanen a lál-
laki?" En agum hidi ay kinagi di, "Mag-
toldu wád tungkul ten diyos nen iba a
banuwan." Nakagi di iyud gapu en itát-
toldu ni Pablo ay tungkul kánni Jesus sakay
en kákkabiyag a ruway. 19 Kaya inyangay
di siya ten págmitingan di ten Areopago
tánni imbistigaan, kinagi di, "Gustu mi la a
matukuyan ni ánya gustuwid a kagiyán ni
biguwen a itáttoldu mu. 20 Iba iyán a toldu
gapu pákkasanig mi palla kaya gustu mi a
matukuyan ni ánya gustu naid a kagiyán."
21 Gapu en taga-Atenas hidi maski en dayu
hidi a mágyan dán haud ay gugustu di a
pamággurunan sakay sanigán en tungkul
ten bigu a toldu.

22 Kaya tummaknág ti Pablo ten
atubengán nen miting di ten Areopago,
kinagi na dikodi, "Sikam a taga-Atenas
hidi, netan ku a masiyadu kam a relihiyoso.
23 Gapu ten páglalebut ku ti banuwan
moyiday ay neilingan ku ten lugar hidi
a págdasalan moy en essa a altar a
nakasulat en kona háddi, 'Ten Diyos a awan
matenggi.' En Diyos a awan moy matenggi
a páppuriyán moy ay siya en ipangaral ku
nadid dikomoy. 24 En Diyos a nanglalang ti
munduwiday sakay ten atanan a mágyan
haád ay siya en Panginoon ten langet ay
ten luta. Awan siya maari a mágyan ten
templo a ginamet ni tolay. 25 Awan siya
mangailangan ti ányaman a tulung nen
tolay, ta siya en nangatád ti biyag, angás
sakay atanan a bagay ten atanan a tolay.
26 Linalang na en atanan a lahi a gubwat
ten essa a tolay sakay pinágyan na hidi ti
buuwiday a mundu. Intakda na en hayunán
nen balang essa sakay en mapágyanan na.
27 Ginamet na iyud tánni aryokán di siya,
tánni ten pággaryok di ay bakay sakali a
ketan di siya. Peru i tatarudanid ay kadeni
tam la siya. 28 Gapu, 'Tawid na i biyag
tamiday, ararikad sakay pagkatolay.'
Kona ten kinagi nen sangan ten mágtula
moy hidi,
'Sikitam ay anak na.'
29 Gapu sikitam ay anak nen Diyos, ay dyan
tam ipalagay a siya ay kona la ten ribultu
a gintu, pilak, oni batu a linalang la ni isip
sakay lima ni tolay. 30 Nalay a panahun a

pinabayan nen Diyos en tolay ten awan di
pángtenggi dikona. Peru nadid ay awan
dán, gapu inyutus na a magsisi en atanan
a tolay sakay adeyuwan di dán en madukás
di a kákkabiyag. 31 Gapu intakda na dán en
aldew nen pághatul ti munduwiday, sakay
iyád ay gamitán na a makatarungan ten
pamamag-itan nen essa a tolay a pinili
na. Pinatunayan na iyud dikona biniyag a
ruway i tolayid a iyud."
32 Pákkasanig di ten kinagi ni Pablo
tungkul ten kákkabiyag a ruway ay tinu-
lokyu siya nen agum. Peru en agum ay
kinagi di a, "Gustu mi a masanig a ruway i
kinákkagi muwen." 33 Sakay linakadan dán
hidi ni Pablo. 34 Tehud a sangan a naniwala
dikona sakay summampalataya ten Diyos.
Kaguman haud de Dionisio a kabilang ten
grupu a mágmiting ten Areopago, en bábbi
a Damaris en ngaran na sakay en agum pa
hidi a tolay.

18

Ti Corinto

1 Káttapos ay lummakad ti Pablo ti Atenas
sakay ummangay ti Corinto. 2 Nakilala na
haud en essa a Judio a Aquila en ngaran
na, siya ay taga-Ponto. Káddemát na la a
gubwat ti Italia a kaguman na en kabinga na
a ti Priscila, gapu pinalakad ni Emperador
Claudio atanan a Judio ti Roma. Ummangay
ti Pablo ten bilay di, 3 sakay gapu parehu
hidi a mágamet ti tolda ay nákpágyan dán
siya haud sakay nákpagtarabahu dikodi.
4 Kada Aldew nen Káimang nen Judio hidi ay
angay ti Pablo ten sinagoga a mákpagpali-
wanagan ten Judio hidi sakay ten Griego
hidi, pilitán na hidi a maakit a sumam-
palataya.
5 Dikona dummemát de Silas ay ti Timo-
teo a gubwat ti Macedonia ay awan dán ti
agum a pinápposos ti Pablo aldew-aldew
nan mangaral sakay magpatunay ten Judio
hidi a ti Jesus en Cristo. 6 Peru kinontra
di siya sakay ininsultu di, kaya impagpag
na en alikabuk ten badu na, bilang babala
dikodi. Kinagi na, "Kasalanan moy dán
iyán ni mepahamak kam! Awanák moy
dán masisi! Sapul nadid ay angayák ten
Hentil hidi mangaral." 7 Kaya linakadan na
hidi sakay tummulos siya ten bilay ni Ticio
Justo siya ay Hentil a maka-diyos, en bilay
na ay kasadát nen sinagoga. 8 Ti Crispo a
pinunu ten sinagoga ay summampalataya
ten Panginoon kona bi ten kasabilay na
hidi. Makpal pa ten taga-Corinto hidi a
nágsanig kánni Pablo en summampalataya
sakay nagpabinyag.
9 Essa a gibi dikona tidug ti Pablo ay
nákpágguron dikona en Panginoon ten
pangitain a kinagi na, "Dyan ka manteng,
itulos mu la i pángngaral muwen! Maski
ánya en mangyari ay dyan ka la umimang.
10 Awan ti mangpasaket dikomu ta kagu-
manák mu, sakay makpal en mánnam-
palataya dikoku ti siyudadid a iyád." 11 Kaya
sataon ay ti kalahati siya a nákpágyan haud
a nangaral ten tolay hidi ten upos nen
Diyos.
12 Ten dikona ti Galio dán en nagin guber-
nador ti Acaya ay nagkaessaan nen Judio
hidi a dinikáp ti Pablo sakay inyangay di
ten pághatulan. 13 Kinagi di, "I tolayidi ay
magakit ten tolay hidi a sumamba ten Diyos
ten paraan a bawal ten kautusan!"
14 Magupos dán nakuwan ti Pablo peru
nagupos dán ti Galio a kinagi na, "Sikam
a Judio hidi, ni madággi a kasalanan i
reklamu moyen sakay ni páglabag ten batas
ay dapat la a pospusán takam. 15 Peru
i reklamu moyen ay tungkul la ti upos,
ngaran hidi sakay ten kautusan moy hidi a
Judio ay umáddák a makialam ti bagayid a
iyán. Bahala kamon!"
16 Sakay pinaluwas hidi nen gubernador
ten pághatulan. 17 Sinunggaban di ti
Sostenes a pinunu ten sinagoga. Binálbág
di siya ten atubengán nen pághatulan peru
awan iyud pinospos ni Galio.

En Kássoli ti Antioquia

18 Káttapos ni pangyayariyid a iyud ay
nákpágyan pa ti Pablo ti Corinto ti sangan
a aldew, sakay nagpaalam ten mánnam-
palataya hidi. Káttapos ay ummangay siya
ti Cencrea a adeni ten diget. Nagpapolpok
siya haud tanda a natupad na dán en pan-
gaku na ten Diyos. Sakay nággabeng siya
a tamu ti Siria kaguman en magkabinga
a Aquila sakay Priscila. 19 Káddemát di ti
Efeso ay inwarak ni Pablo en duwwa sakay
summáddáp siya ten sinagoga nen Judio
hidi. Nákpagpaliwanagan siya ten ked hidi
haud. 20 Inagid di dikona a ni maari ay
mágyan pa siya haud ti sangan a aldew peru

inumád siya. [21] Peru dikona magpaalam dán
siya ay kinagi na dikodi, "Magsoliyák haád
a ruway ni kagustuwan nen Diyos." Sakay
lummakad siya ti Efeso a nagsakay ti abeng.
[22] Dikona dummung siya ti Cesarea ay
ummangay siya ten mánnampalataya hidi
ti Jerusalem. Binati na hidi sakay káttapos
ay nagtulos dán hidi ti Antioquia. [23] Nágyan
siya haud ti sangan a aldew sakay kátta-
pos ay rummektat dámman siya. Rum-
moyot siya ten lugar a Galacia sakay Frigia
sakay pinabegsák na en pánnampalataya
nen atanan a disepulus haud.

Ummangay ti Apolos ti Efeso sakay ti Corinto

[24] Tehud a dummemát a essa Judio ti Efeso
a Apolos en ngaran na, neenak siya ti Ale-
jandria sakay malalaki siya a magdiskurso
sakay makpal a kabetuwan ten Banal a
Kasulatan. [25] Natolduwan siya tungkul ten
Dilan nen Panginoon sakay masipag siya a
mangaral sakay intáttoldu na ti tama en
tungkul kánni Jesus. Peru en tukoy na la ay
en págbinyag ni Juan. [26] Mabegsák en isip
na a nangaral ten sinagoga nen Judio hidi.
Dikona nasanig nen magkabinga a Aquila
sakay Priscila en págpaliwanag ni Apolos ay
inakit di siya sakay ingkuyug di ten bilay di
sakay impaliwanag di pa dikona ti hustu en
bagay hidi a awan na palla tukoy tungkul
ten Dilan a impeta nen Diyos. [27] Dikona
naggayak siya a angay ti Acaya ay nagsu-
lat en mánnampalataya ten disepulus hidi
haud a tanggapán di ti mahusay ti Apolos.
Káddemát na haud ay dikál en netulung na
ten mánnampalataya hidi ten pamamag-
itan nen kabaitan nen Diyos. [28] Gapu tunay
siya ti husay a nagpaliwanag ay awan siya
nadaig nen Judio hidi ten atubengán nen
katolayan hidi. Pinatunayan na dikodi ten
pamamag-itan nen Kasulatan a ti Jesus en
Cristo.

19

Nangaral ti Pablo ti Efeso

[1] Mentras a ked palla ti Apolos ti Corinto,
ti Pablo ay tinamu na en mabuki-bukid a
lugar ten prubinsiya a hanggan nakademát
siya ti Efeso. Netan na haud en sasangan
a disepulus. [2] Tinanung na hidi a kinagi
na, "Natanggap moy dán beman en Banal
a Ispiritu dikona summampalataya kam?"
"Awan palla, ni awan mi ngani nasanig a
tehud a Banal a Ispiritu," tábbig di. [3] Kaya
nagtanung ti Pablo, "Ni konahud, ay konya
kam a nabinyagan?" Kinagi di, "En pág-
binyag ben ni Juan."
[4] Kinagi ni Pablo, "En págbinyag ni
Juan ay para ten tolay a nagsisi dán ten
kasalanan na. Impangaral na ten Israelita
hidi en págsisi tánni sumampalataya hidi
kánni Jesus, en dumemát a kasunud na."
[5] Dikona masanig di iyud, ay nagpabinyag
hidi ten ngaran nen Panginoon a ti Jesus.
[6] Intupu ni Pablo en lima na ten ulu di.
Sakay dummibábbi dikodi en Banal a Ispir-
itu kaya nakapagupos hidi ti iba-iba a upos
sakay nagpahayag hidi ti upos a gubwat ten
Diyos. [7] Tehud a manga sapulu ay ti duwwa
a lállaki en nagpabinyag.
[8] Mággangay ti Pablo ten sinagoga hidi
ten luub nen tállu a bulan sakay mabegsák
en isip na a mágpapaliwanagán sakay ak-
itán na en tolay hidi a magpasakup ten
pághari nen Diyos. [9] Peru tehud a sangan
dikodi a maktug ti pággisipan a umád a
sumampalataya sakay nagupos pa hidi ti
madukás ten atubengán nen katolayan ti
kontra ten Dilan nen Panginoon. Kaya
linakadan ni Pablo en sinagoga, ingkuyug
na en mánnampalataya hidi a tamu ten
iskuwilaan ni Tirano sakay nagtulos-tulos
siya a nangaral aldew-aldew. [10] Nagnalay
siya haud ti duwataon kaya en tolay hidi
a mágyan ti Asia Judio man oni Griego ay
nakasanig ten upos nen Panginoon.

En Anak hidi ni Esceva

[11] Naggamet haud en Diyos ti himala ten
pamamag-itan ni Pablo. [12] Maski panyu oni
badu a nagamit ni Pablo ay iyangay di ten
tehud hidi a saket. Magpiyya hidi maski
en mágkadukás a ispiritu a mangpahirap
dikodi ay lumakad.
[13] Tehud a sangan haud a Judio a magle-
but a magpalakad ti mágkadukás a ispiritu,
pinurbaan di a gamitán en ngaran ni Jesus
ten págpalakad di ti mágkadukás a ispiritu.
Kinagi di, "Ten ngaran ni Jesus a impan-
garal ni Pablo, utusan takam a lumakad
kamon haán!" [14] Kaguman dikodi en pittu a
anak a lállaki ni Esceva, a kapunuwan a padi
nen Judio hidi.
[15] Peru tinábbig hidi nen madukás a ispir-
itu, "Matenggi ku ti Jesus sakay matenggi

ku bi ti Pablo. Peru sikam deya kam?”
16 Sakay bigla hidi a dinugtuwan nen lállaki
a sinádddáp nen madukás a ispiritu. Natalu
na hidi atanan sakay tináttalinguwan na
hidi, tulos na a pinisad-pisad en babadu
di kaya eklas hidi a gumminan a gubwat
ti bilayid a iyud. 17 Nabareta iyud nen
atanan a taga-Efeso, Judio ay ti Griego kaya
nanteng hidi a atanan, sakay pinuri di en
ngaran nen Panginoon a ti Jesus. 18 Makpal
bi ten summampalataya hidi en nángtapat
ten kakpalan ten mágkadukás di hidi a ga-
met. 19 Induru nen makpal a tehud a galing-
galing en lilibru di hidi sakay tinutud di ten
atubengán nen kakpalan. En karkula di ten
halaga nen libru hidi ay ummabut ti limma-
pulu a libu a silber. 20 Kaya ten pamamag-
itan nen kapangyariyan nen Panginoon,
tulos-tulos a kummalat sakay nagtagum-
pay en upos na.

En Gulu ti Efeso

21 Nadid, káttapos ni pangyayariyid a
iyud, ten tulung nen Ispiritu, ay naisip ni
Pablo a maglakbay ti Macedonia sakay ti
Acaya a patamu ti Jerusalem. Kinagi na,
“Kággubwat ku ti Jerusalem ay kailangan a
bumisitaák bi ti Roma.” 22 Pinágdipalongu
na ti Macedonia de Timoteo ay ti Erasto,
hidi a duwwa en kaguman na, sakay nákpá-
gyan palla siya ti Asia ti badit a panahon.

23 Ti panahunid a iyud ay nagkahud ti
mahigpit a kaguluwan ti Efeso tungkul ten
Dilan a impeta nen Panginoon. 24 Tehud
a essa a mágpanday a en ngaran na ay
ti Demetrio. Mággamet siya ti bábbadit
a templo a yari ti silber para ten diyos-
diyosan di a Artemis. Dikál i kita naid
haud. 25 Pinisan ni Demetrio en tarabá-
hador na hidi sakay en agum hidi a tolay
a kaparehu na ti kabiyagan. Sakay kinagi
na, “Kakagumanan ku hidi, i tarabahu tam
la iday en paggubwatan nen maganda tam
a kabiyagan. 26 Nadid, netan moy sakay
nasanig en kinákkagi ni Pablowid a iyán.
Kinagi na a en diyos kan a ginamet la ni lima
ni tolay ay bakán a tatarudan a diyos sakay
makpal dán en naakit na. Bakán la a háddi
ti Efeso nan ngari-ngari a pati ti buu a Asia.
27 Madukás i risultaid ni itáttoldu na en.
Masida en ngaran nen tarabahu tam. Bakán
la iyud nan pati en templo nen mataas a
diyos tam a ti Artemis ay mawanan ti serbi
sakay awan di dán siya igalang. Siya pa
beman en diyos a sambaán ti buu a Asia ay
ten atanan a tolay ti munduwiday.

28 Dikona masanig di iyud ay inuminit en
iyamut di sakay impákraw di a, “Ti Artemis
a diyos ni Efeso ay kataasan!” 29 Gapu ti
iyud ay nagkagulu ti hustu en buu a siyudad
ten pákrawan. Binerber di de Gayo ay ti
Aristarco a taga-Macedonia a kaguman ni
Pablo sakay sabay-sabay di hidi a inyangay
ten págmitingan. 30 Gustu nakuwan ni Pablo
a angay ten atubengán nen tolay hidi peru
sinaway siya nen mánnampalataya hidi.
31 Impekagi bi nen amigu na hidi a pinunu
nen prubinsiya a Asia a mahigpit a dyan
siya umangay ten págmitingan. 32 Magulu
a tarud en tolay hidi ten págmitingan. En
agum ay mángpákraw ti essa a bagay, en
agum ay iba bi en ipákraw di sakay awan
tukoy nen kakpalan ni bakin ked hidi haud
a naipun-ipun. 33 Inisip nen agum a tolay a
ked haud ti Alejandro i nagsapulanid nen
gulu gapu siya en pinataknág nen Judio
hidi ten atubengán. Dikona mágtaknág dán
siya ay nagsinyas siya a tumahimik en tolay
hidi tánni makapagpaliwanag siya. 34 Peru
dikona matukuyan di a Judio labi siya ay
lalu hidi a namagpákrawan ten luub nen
duwang-odas ti kona háddi, “Ti Artemis a
diyos ni Efeso ay kataasan!”

35 Nadid ten dimudyan ay napatahimik
labi hidi nen pinunu nen banuwan. Kinagi
na ten tolay hidi, “Sikam a taga-Efeso, deya
beman awanid makatukoy a i siyudadiday
a Efeso ay siya en nakabahala ten templo
nen mataas a Artemis, kona bi ten banal a
batu a naragrag a gubwat dilanget? 36 Awan
ti makapagkagi a kakabuliyan i bagayid a
iyád. Kaya tumahimik kam sakay dyan
kam pabigla-bigla. 37 I duwwaen a inyangay
moy háddi ay awan nagtakaw ten templo
sakay awan nagupos ti madukás ten diyosa
tam. 38 Kaya ni ti Demetrio ay ten tarabá-
hador na hidi en tehud a reklamu kontra
kándeyaman ay maari na a iyangay en kasu
ten pághatulan, tehud a pinunu a maari
a manghatul. 39 Sakay ni tehud kam pa a
gustu a kagiyán ay dapat a pamággurunan
sakay disisyunan ten miting a intakda nen
batas. 40 Dilikadu kitam ti nangyariyiday
nadid a aldew bakay ni siriyán di kitam ay
awan kitam ti katuwiran ni bakin nagkag-

ulu i siyudad tamiday." [41] Káttapos na a
nagupos ay pinalakad na dán en tolay hidi.

20

Ummangay ti Pablo ti Macedonia sakay ti Grecia

[1] Dikona ummimang dán en kaguluwan
ay pinadulaw ni Pablo en disepulus hidi
sakay pinabegsák na en isip di. Kátta-
pos ay nagpaalam siya sakay ummangay ti
Macedonia. [2] Binisita na en banu-banuwan
haud, nagtoldu siya sakay pinabegsák na
en isip nen disepulus hidi haud. Káttapos
ay nagtulos dán siya hanggan nakademát
ti Grecia. [3] Nágyan siya haud ti tállu a
bulan. Lumakad dán nakuwan siya a tamu
ti Siria, peru nabareta na a tehud a balak a
madukás en Judio hidi dikona, naisip na a
magkon dálla siya ti Macedonia ten kássoli
na. [4] Nákkuyug dikona ti Sopater a anak ni
Pirro a taga-Berea sakay de Aristarco ay ti
Segundo a taga-Tesalonica, ti Gayo a taga-
Derbe, ti Timoteo sakay de Tiquico ay ti
Trofimo a taga-Asia. [5] Nágdipalongu hidi
sakay inuray di kami ti Troas. [6] Káttapos
nen Piyesta nen Tinapay a awan ti Pág-
paalsa ay nággabeng kami a gubwat ti Fil-
ipos. Kállipas nen limma a aldew ay dum-
mung kami ti Troas sakay nágyan kami
haud ti pittu a aldew.

En Katapusan a Págbisita ni Pablo ti Troas

[7] Ten gibi nen sabado ay nagipun-ipun
kami ten págtáppeng-táppeng ti tinapay.
Nangaral ti Pablo hanggan ten hating-
gabi gapu ten kadimadimangan na ay
lumakad dán siya. [8] Makpal a simbuwan
ten disunu nen bilay a nagipun-ipunan mi.
[9] Mággetnud en essa a binatilyu ten bintana
mentras mágsanig a ti Eutico en ngaran
na. Gapu ten katakdug nen págpaliwanag
ni Pablo ay nagtongka siya tulos a netidug.
Awan nagnalay ay natápduk siya a gubwat
ten kattállu a palapag nen bilay, kaya patay
dán siya dikona inágkat di. [10] Ummugsad
ti Pablo sakay kinábkábban na siya, kinagi
na, "Dyan kam mabalisa, biyag la siya."
[11] Summangkay siya a ruway ten disunu,
nagtáppeng-táppeng ti tinapay sakay kum-
man hidi. Intulos na en págpaliwanag
na dikodi hanggan ten dimadimang sakay
lummakad dán siya. [12] Inyoli di a biyag en
binatilyu kaya masaya hidi a tarud.

Sapul ti Troas Hanggan ti Mileto

[13] Nágdipalongu kami a nagsakay ti barku
sakay dummung ti Ason. Haud kami kan
dálla a mamagketa a de Pablo ta iyud en ki-
nagi na dikomi. Gapu gustu na a magsakay
ti sássakayan a pangluta. [14] Dikona nam-
agketa kami dán ti Ason ay náksakay bi
siya ten barku a págsakayan mi kaya kagu-
man mi dán siya a ummangay ti Mitilene.
[15] Sapul ti Ason ay nagtulos kami ten biyahi
mi sakay ten kailawan na ay tummalib kami
ten tapat ni Quio. Ten ruway a aldew ay
tummalib kami ti Samos, lummipas pa en
essa aldew ay dummemát kami dámman ti
Mileto. [16] Nagdisisyon ti Pablo a dyan dálla
rumoyot ti Efeso tánni awan dán maabala
ti Asia. Gapu ni maari ay gustu na a ked
dán siya ti Jerusalem ten aldew nen Pente-
costes.

*En Paalam ni Pablo ten Pinunu nen Mán-
nampalataya hidi ti Efeso*

[17] Dikona ked ti Pablo ti Mileto ay pinadu-
law na en pinunu hidi nen mánnam-
palataya hidi ti Efeso. [18] Káddemát di haud
ay kinagi na dikodi,

"Tukoy moy ni konyaák a nákpágyan
dikomoy sapul ten purumeru a aldew a
káddemát ku ti Asia. [19] Nagpakababaák a
nagserbi ten Panginoon sakay tummákták
en luwa ku a nagtiis ten makpal a pag-
subuk gapu ten madukás a balak nen Judio
hidi dikoku. [20] Dikona nangaralák sakay
nagtoldu dikomoy ten atubengán nen ka-
tolayan oni ten bila-bilay moy ay awanák
ti intagu a kagiyán basta ten kapiyyaan
moy. [21] Impangaral ku ten Judio hidi ay
ten Griego hidi a dapat hidi a magsisi ten
kasalanan di sakay magsoli ten Diyos sakay
sumampalataya ten Panginoon a ti Jesu-
Cristo.

[22] Nadid, bilang kássunud ten Banal a
Ispiritu ay angayák ti Jerusalem, awan ku
tukoy ni ánya mangyariyid dikoku haud.
[23] Basta tukoy ku laid ay ten balang banuwan
a inangayan ku dán ay kinagi nen Banal a
Ispiritu a kedák ti kákkapiresu ay ti pághi-
rap. [24] Peru awan ti halaga dikoku i biyag
kuwiday, en mahalaga ay matupad ku la en
tungkulin ku a inyatád nen Panginoon a ti
Jesus a ipakapospos en Maganda a Bareta
tungkul ten habag nen Diyos a para ten
tolay.

25 Nákpággagumák dikomoy mentras a
ipangaral ku en tungkul ten Kahariyan.
Nadid, tukoy ku a awanák moy dán ketan a
ruway. 26 Kaya kagiyán ku dikomoy nadid a
aldew, a bakán ku dán a kasalanan ni tehud
a mepalulung dikomoy. 27 Gapu awanák
nagalanganin dikomoy a mángpakapospos
tungkul ten layunin nen Diyos. 28 Kaya in-
gatan moy en sadili moy sakay en atanan a
mánnampalataya a inyentrega nen Banal a
Ispiritu dikomoy a bantayan. Alagaan moy
ti hustu en simbaan nen Diyos gapu tinubus
na hidi ten pamamag-itan nen digi nen
sadili na a Anak. 29 Tukoy ku a ni awanák
dán ay magdemáttan en mágkatapang hidi
a asu a tayam a mangubus a mangpuksa
ten katupaan. 30 Dumemát en panahun a
tehud a mangaral ti kakabuliyan a gubwat
labi ten grupu moy tánni makaakit hidi ten
mánnampalataya hidi a humiwalay sakay
mákkuyug dikodi. 31 Kaya magingat kam,
alalahanán moy en págtatoldu ku dikomoy
aldew ay ti gibi ten luub nen tállu a taon
a kakagumanák moy, makpal a luwa en
pinuhunan ku.
32 "Nadid ay ipabahala takamon ten Diyos
sakay ten upos na a makapangpatunay ten
kabaitan na a awan ti kaparehu. Siya i
makapangpatibayid dikomoy sakay maka-
pangatád ten atanan a pagpapala a inlaan
na ten atanan a lininisan na ten kasalanan
di hidi. 33 Awanák naghangad ti pilak oni
gintu ay ti badu nen deyaman. 34 Sikam
i makatukoyid a nagtarabahuwák tánni
tehud kami a kabiyagan ay ten kakagu-
manan ku hidi. 35 Ten atanan a pagkakataun
ay impeta ku dikomoy a dapat kitam a mag-
tarabahu ti kona haud tánni matulungan
tam en mágkahina hidi. Alalahanán tam en
kinagi nen Panginoon a ti Jesus a, 'Pinag-
pala en mangatád nan en tumanggap.' "
36 Káttapos ni Pablo a nagupos ay lum-
muhud siya sakay nagdasal a kaguman
di. 37 Sakay namagsangetan hidi a atanan
a kummábkáb sakay ummámmu kánni
Pablo. 38 Nalungkut hidi a tarud gapu ten
kinagi na a awan di dán siya ketan a ruway
kaya intugán di siya hanggan ten barku a
sakayan na.

21

Ummangay ti Pablo ti Jerusalem

1 Nadid, káttapos mi a de Pablo a nag-
paalam dikodi ay nággabeng kami a patamu
ti Cos. Ten kinailawan ay dummemát kami
ti Rodas sakay sapul haud ay nagtulos kami
ti Patara. 2 Dinemáttan mi haud en essa a
barku a patamu ti Fenicia kaya ummagton
kami a summakay haud. 3 Dinemát mi
en tapat ni Cyprus a matan-aw ten danág
ti kawiri. Sakay nagtulos-tulos kami a
hanggan ti Siria peru pummundu kami ti
Tiro gapu nagdiskarga en barku. 4 Inaryok
mi en disepulus hidi haud sakay náktulos
kami dikodi ti sasimba. Ten tulung nen
Ispiritu ay kinagi di kánni Pablo a dyan siya
tumulos ti Jerusalem. 5 Peru káddemát nen
aldew a kállakad mi, ay intugán di kami
hanggan ten luwas nen banuwan, kagu-
man en kákkabinga di ay ten anak di hidi.
Dikona dumemát kami ten págpunduwan
ten gilid nen diget ay lummuhud kami a
atanan sakay nagdasal. 6 Káttapos mi a
nagpaalam dikodi ay summakay kami ten
barku sakay ummuli dán bi hidi.

7 Sapul ti Tiro ay nagtulos kami a nag-
biyahi a hanggan dummung kami ti Tole-
maida. Nákpagketa kami ten mánnam-
palataya hidi sakay nágyan kami haud ti
saldew. 8 Ten rumuway a aldew ay nag-
tulos kami ti Cesarea. Náktulos kami ten
bilay ni Felipe a mángngaral ten Maganda
a Bareta. Essa siya ten pittu a napili tenhud
ti Jerusalem. 9 Tehud siya áppat a anak a
dalaga a puru a propeta. 10 Dikona a lum-
mipas en sangan a aldew a ked kami haud
ay tehud a dummemát a essa a propeta
a gubwat ti Judea a Agabo en ngaran na.
11 Ummadeni siya dikomi sakay inalap na
en sinturon ni Pablo. Pinungu na en sadili
na a básset ay ten lima na sakay kinagi
na, "Iddi en kinagi nen Banal a Ispiritu.
Kona haád en gamitán nen Judio hidi ti
Jerusalem ten makákkao ti sinturonid a
iddi, sakay iyentrega di siya ten Hentil
hidi." 12 Ten pákkasanig mi ten kinagi na
ay impákkekagbi mi sakay nen tolay hidi
haud kánni Pablo a dyan dán siya uman-
gay ti Jerusalem. 13 Peru kinagi ni Pablo,
"Nangánya kam? Bakin magsanget kam?
Laluwák moy la a palungkután! Nakahan-
daák bakán la a mapungu ti Jerusalem nan
maski matayák alang-alang ten ngaran nen
Panginoon a ti Jesus." 14 Dikona nabati

mi a awan mi siya mapugád ay pinabayan
mi dálla siya. Kinagi mi a, “Masunud en
kaluuban nen Panginoon.”
15 Kállipas nen sangan a aldew ay
rummektat kami a patamu ti Jerusalem.
16 Nákkuyug dikomi en sasangan a disepulus
a taga-Cesarea. Inyangay di kami ten bilay
ni Manason a taga-Cyprus sakay haud kami
a náktulos. Ti Manason ay nanalay dán a
mánnampalataya.

Binisita ni Pablo ti Santiago

17 Nadid, káddemát mi ti Jerusalem ay
tinanggap kami ti mahusay nen mánnam-
palataya hidi haud. 18 Ten ruway a aldew ay
bummisita kami a de Pablo kánni Santiago.
Ked bi haud en pinunu hidi nen simbaan
ti Jerusalem. 19 Binati hidi ni Pablo sakay
inessa-essa na a imbareta dikodi en atanan
a ginamet nen Diyos ten Hentil hidi ten
pamamag-itan nen págserbi na.
20 Dikona nasanig di iyud ay nagpuri hidi
ten Diyos. Káttapos ay kinagi di kánni
Pablo, “Tukoy mu kapatkaka, tehud dán a
sangan a libu a Judio en summampalataya
kánni Jesus. Mahigpit bi en págtupad di ten
Kautusan. 21 Nabareta di a tinolduwan mu
kan en atanan a Judio a mágyan ten banu-
banuwan nen Hentil a dyan di sunudán en
Kautusan ni Moises. Kinagi mu kan pa bi a
dyan di dán turiyán en anak di sakay dyan
di sunudán en kaugaliyan nen Judio hidi.
22 Ánya nadid dapat tamid a gamitán? Sig-
uradu a mabareta di dán a dummemát ka.
23 Kaya kona háddi i gamitán muwid. Tehud
háddi a áppat a lállaki a tehud a panata.
24 Ikuyug mu hidi sakay mákpagtupad ka bi
ten páglinis ayun ten Kautusan. Bahala ka
dán ten atanan nen magastus tánni maka-
pagpapolpok dán hidi. Ti paraanid a iyud
ay matukuyan nen atanan a Judio a kakab-
uliyan en nabareta di tungkul dikomu, nan
sumássunud ka ten Kautusan ni Moises.
25 Tungkul ten Hentil a mánnampalataya ay
sinulatan mi hidi a nagkaessaan mi a dyan
hidi kuman ti ányaman a makan a neatang
ten diyos-diyosan, sakay dyan kuman ti
digi sakay hayup a nabitti sakay dyan man-
galunya.” 26 Kaya ruway a aldew ay kinuyug
ni Pablo en lállaki hidi ten Templo sakay
sabay hidi a nangtupad ten panata di a
páglinis. Káttapos ay summáddáp siya ten
templo sakay impakapospos na ni hanggan
nikan en alay nen págtupad ten panata di a
páglinis, tánni makapagalay en balang essa
dikodi.

En Pángdikáp di kánni Pablo

27 Nadid, dikona adeni dán a matapos en
pittu a aldew ay netan nen sangan a Judio a
taga-Asia ti Pablo a ked ten Templo. Sinul-
sulan di en atanan nen tolay a manggulu,
sinunggaban di siya sakay tulos a dinikáp.
28 Ipáppákraw di a, “Kabanuwan mi hidi,
tulungan moy kami! Saiddi en tolay a
mágtatolduwán ten atanan a tolay maski
ni hádya siya a makademát ti kontra ten
Israelita hidi, ten Kautusan ni Moises, sakay
kontra ten Templo. Awan na inggalang i
Templo tamiday, tehud pa siya a ingkuyug
a Hentil a summáddáp, diningáttan na en
banal a lugar!” 29 Kona hud en patama
di gapu netan di ti Pablo ten siyudad a
kaguman ti Trofimo a taga-Efeso. En akala
di ay ingkuyug siya ni Pablo ten Templo.
30 Nagkagulu ten buu a siyudad gapu ten
nasanig di a bareta. Sinunggaban di ti Pablo
sakay binerber di a paluwas ten Templo
sakay insiradu en pintuwan. 31 Bunuwán di
dán nakuwan ti Pablo peru nabareta nen
pinunu nen sundalu hidi a gulu i buu a
Jerusalem. 32 Kaya ingkuyug nen pinunu
nen sundalu hidi en upisyal na hidi sakay
sundalu na hidi a tamu ten páppágyanan
nen kaguluwan. Pákketa nen tolay hidi
dikodi ay inyemang di en págbálbág di
kánni Pablo. 33 Inadeniyan nen pinunu nen
sundalu hidi ti Pablo sakay dinikáp na. In-
yutus na ten sundalu na hidi a punguwán di
siya ti duwwa a kadena. Sakay intanung na,
“Deya iyád a tolay? Sakay ánya i kasalanan
naid?” 34 Awan parehu en ipáppákraw nen
tolay hidi. Gapu ten kaguluwan ay awan
maliwanagan nen pinunu nen sundalu hidi
ni ánya en tatarudan a pangyayari kaya
inyutus na a iyangay ti Pablo ten kampu di.
35 Káddemát di ten agdenan ay inágkat dálla
nen sundalu hidi ti Pablo gapu ummondug
en gulu 36 nen tolay hidi a umunonud dikodi
sakay ipáppákraw di, “Bunuwán siya.”

En Pángtanggul ni Pablo ten Sadili na

37 Dikona isáddáp palla nen sundalu hidi
ti Pablo ten kampu di ay nák-oron siya ten
pinunu nen sundalu hidi. Kinagi na, “Maari
taka a makauron?” Kinagi nen pinunu nen
sundalu hidi, “Makabetu ka bali a magupos

ti Griego? [38] Ni konahud ay bakán a siko
en taga-Egipto a pinunu nen áppat a libu
a armadu a lállaki a náklaban dikomi sakay
tinumalon hidi."
[39] Tummábbig ti Pablo, "Essaák a Judio a
taga-Tarso ti Cilicia a tanyag ti iyád a siyu-
dad. Magpermisuwák pay dikomu a pakul-
tadanák mu a magupos ti tolayiday hidi."
[40] Pinakultadan siya nen pinunu nen sun-
dalu hidi a magupos kaya tummaknág siya
ten balitang nen agdenan sakay sininyasan
na en tolay hidi a tumahimik. Dikona
tahimik dán hidi a atanan ay nagupos dán
ti Pablo ti upos ni Hebreo.

22

[1] "Kákkapatkaka ku hidi sakay kadád-
dikállan, sanigán moy i paliwanag kuwi-
day tánni maintendiyanák moy!" [2] Dikona
masanig di siya a nagupos ti upos ni Hebreo
ay lalu hidi a tummahimik sakay nagtulos ti
Pablo a nagupos. Kinagi na,
[3] "Sikán ay Judio a neenakák ti Tarso
a sakup nen prubinsiya a Cilicia, dum-
mikállák ti Jerusalemiday. En maistu ku
ay ti Gamaliel sakay mahigpit en págtoldu
na dikoku tungkul ten Kautusan nen nin-
unu tam hidi. Mahigpit tenhud en pág-
sunud ku ten Diyos a kona dikomoy na-
did. [4] Pinahirapan ku sakay pinabunu en
sumunud hidi ti Dilanid a iddi. Pina-
pungu ku hidi sakay impepiresu, bábbi
man oni lállaki. [5] Mapatunayan iyád nen
kapunuwan nen padi hidi ay ten buu a
kapisanan nen pinunu hidi nen banuwan.
Hidi pa a mismu en nangatád dikoku ti
sulat hidi para ten Judio hidi ti Damasco
kaya ummangayák haud para dikáppán en
miyembru hidi ni Dilanid a iddi sakay iyan-
gay ku hidi ti Jerusalemiday tánni ma-
parusaan."

En Kássampalataya ni Pablo

[6] "Ten dikona a tanghali dán sakay
adeniyák dán ti Damasco ay bigla a kum-
mislap ten palebut ku en matindi a dem-
lag a gubwat dilanget. [7] Nerakpaák ten
luta sakay nasanig ku en boses a kinagi
na dikoku, 'Saulo, Saulo! Bakin áusigán-
nák mu?' [8] Tummábbigák, 'Deya ka beman
Panginoon?' Kinagi na, 'Sikán ti Jesus a
taga-Nazaret a áusigán mu.' [9] Netan nen
kakagumanan ku hidi dikona dummemlag
en palebut ku peru awan di nasanig en
boses a nákpágguron dikoku. [10] Sakay in-
tanung ku dikona, 'Ánya gamitán kuwid
nadid Panginoon?' Kinagi na, 'Tumaknág
ka sakay umangay ka ti Damasco, haud
mu a matukuyan en inlaan a dapat mu a
gamitán.' [11] Gapu ti demlagid a iyud ay
naburákkák. Kaya inantabayananák nen
kaguman ku hidi a tamu ti Damasco.
[12] "Tehud haud a essa a lállaki a Ana-
nias en ngaran na. Siya ay maka-diyos
a tolay sakay sumássunud ten Kautusan
sakay igalang siya nen atanan a Judio.
[13] Ummangay siya ten páppágyanan ku
sakay kinagi na dikoku, 'Kapatkaka a Saulo
maketa ka dán a ruway!' Pagdakaák a
naketa a ruway, sakay inileng ku siya.
[14] Sakay kinagi na pa a, 'Pinili ka nen Diyos
nen ninunu tam hidi tánni matukuyan mu
en kagustuwan na sakay ketan mu en Ba-
nal a Tagapagserbi na sakay masanig en
boses na. [15] Gapu siko en mangpatunay
para dikona ten atanan a tolay en tungkul
ten netan mu ay ten nasanig mu. [16] Ánya
pa urayán muwid? Tumaknág ka, mag-
pabinyag ka sakay magdasal ka ten ngaran
na tánni mapatawad ka ten kasalanan mu
hidi.' "

Nangaral ti Pablo ten Hentil hidi

[17] "Nagsoliyák ti Jerusalemiday, dikona
kedák ten Templo a pasiyaan a magdasal
ay tehudák a netan a pangitain. [18] Netan
ku en Panginoon sakay kinagi na dikoku,
'Magalistu ka lumakad ka ti Jerusalemi-
day gapu awan di tanggapán i págpatunay
muwen tungkul dikoku.' [19] Sakay kinagi ku,
'Panginoon, talaga a tukoy di en ginágga-
met ku dikona sinássáddáp ku en sinagoga
hidi sakay impáppiresu sakay impabálbág
en maniwala hidi dikomu. [20] Sakay dikona
bunuwán di ti Esteban a tagapagpatunay
mu ay kedák haud sakay nákpagkaessaák
ten ginamet di, sikán pa en nangbantay ten
badu nen nangbunu hidi dikona.' [21] Peru
kinagi nen Panginoon dikoku, 'Kadmudán
ta paangayán taka ten adeyu hidi a lugar,
ten Hentil hidi.'
[22] Nágsanig hidi kánni Pablo, peru ten
pángkagi na ti kona haud ay nagpákrawan
hidi ti hustu, "Bunuwán siya! Awan siya
dapat a mabiyag!" [23] Tulos-tulos la en
pákrawan di, nágsasapwarán hidi ti alik-
abuk sakay ipágbudas di en alikábkáb di

hidi. [24] Kaya inyutus nen pinunu nen sundalu hidi a isáddáp ti Pablo ten kampu di tánni imbistigaan, sakay haplitán tánni matukuyan ni bakin a kona dálla haud en pákrawan nen Judio hidi kontra dikona. [25] Peru dikona magapus di dán siya tánni haplitán ay kinagi ni Pablo ten kapitan a mágtaknág ten adeni na, "Ked beman ten batas a basta haplitán en essa a Romano maski ni awan palla siya nahatulan?" [26] Pákkasanig nen kapitan ay pagdaka a angay náktanung ten kumander, "Ánya dán i maariyid a gamitán nadid ta Romano bali i tolayid a itud?" [27] Kaya ummangay ten páppágyanan ni Pablo en kumander sakay tinanung na a, "Talaga beman a Romano ka?" Kinagi na, "Romanowák." [28] Kinagi nen pinunu nen sundalu hidi, "Dikál a pilak i imbayad kuwid baguwák a nagkahud ti karapatan a kona ten Romano hidi." Kinagi ni Pablo, "Peru sikán ay sapul ten kákkeenak ku ay Romanowák dán." [29] Pagdaka a lummakad en magimbistiga hidi dikona. Nanteng bi en pinunu nen sundalu hidi gapu pinagapus na ti Pablo a essa bali a Romano.

Ummatubeng ti Pablo ten Sanedrin

[30] Nadid gapu gustu nen pinunu nen sundalu hidi a matukuyan ni ánya i reklamuwid nen Judio hidi kánni Pablo. Kaya ten kailawan ay dummulaw siya ti miting ten pinunu nen padi hidi sakay ten Sanedrin. Angay na pinaokbis ti Pablo sakay inyatubeng dikodi.

23

[1] Ummileng ti Pablo ten kapisanan nen pinunu nen Judio hidi sakay kinagi na, "Kákkapatkaka ku hidi, ten atubengán nen Diyos ay nabiyagák a malinis i konsensiya kuwidi hanggan nadid."

[2] Pákkasanig di ten kinagi ni Pablo ay inyutus ni Ananias a kapunuwan nen padi hidi ten tolay a kadeni ni Pablo a dapangán di siya. [3] Peru kinagi ni Pablo, "Haplitán ka nen Diyos, siko a magkukunwari! Mágget-nud ka la haán tánni maghatul ayun ten Kautusan, peru labag ten Kautusan a padapangák mu."

[4] Kinagi nen katataknág hidi a kadeni ni Pablo, "Awan ka ti gagalang ten kapunuwan a padi nen Diyos!"

[5] Tummábbig ti Pablo, "Kákkapatkaka ku hidi awanák ti nangmalayan a pinunu bali siya a padi. Gapu nakasulat ngani a, 'Awan ka dapat a magupos ti bagay a kontra ten pinunu nen banuwan.' "

[6] Natukuyan ni Pablo a tehud a grupu ni Saduseo sakay Pariseo ten kapisanan nen mágkataas hidi a Judio kaya kinagi na ti mabegsák, "Kákkapatkaka hidi, Pariseowák sakay anakák bi nen Pariseo hidi. Naimbistigaanák nadid gapu ten pánniwala ku a mabiyag a ruway en patay hidi."

[7] Dikona a makagi iyud ni Pablo ay namagtalu-talu en Pariseo hidi ay ten Saduseo hidi kaya nagduwwa a bahagi en kapisanan di. [8] Gapu en pánniwala nen Saduseo hidi ay awan mabiyag a ruway en patay sakay awan ti anghel oni ispiritu. Peru en Pariseo hidi ay maniwala ti atananid a iyád. [9] Nadid inumondug en pákrawan di. Tummaknág en sangan a tagapagtoldu nen Kautusan a kabilang ten grupu nen Pariseo hidi a impilit di a, "Awan kami ti ketan a kasalanan ni tolayid a iddi. Bakay tehud a ispiritu oni anghel a nákpágguron dikona!"

[10] Dikona nagin mahigpit dán en pamágtalu-talu di ay nanteng en pinunu nen sundalu hidi bakay bálbággán nen tolay hidi ti Pablo. Kaya pinaugsad na en sundalu hidi sakay inyutus na a alapán di ti Pablo sakay isáddáp ten kampu di.

[11] Ti gibiyid a iyud ay pummeta en Panginoon kánni Pablo sakay kinagi na a, "Dyan ka manteng! Nagpatunay ka tungkul dikoku ti Jerusalemiday, kona bi hud en gamitán mu ti Roma."

Inggayak di a Bunuwán ti Pablo

[12] Ten kadimadimangan ay tehud a sangan a Judio a nagkasundu a bunuwán di ti Pablo. Nagpanata en balang essa dikodi a awan hidi kuman oni uminom hanggan awan di mabunu ti Pablo. [13] Mahigit a áppat a pulu a lállaki en nagpanata ti kona haud. [14] Sakay ummangay hidi ten pinunu nen padi hidi ay ten pinunu hidi nen banuwan, a kinagi di, "Nagpanata kami ti mahigpit a awan kami kuman sakay awan kami uminom hanggan awan mi mabunu ti Pablo. [15] Kaya nadid, sikam ay ten kapisanan nen mágkataas hidi a Judio ay kagiyán moy ten pinunu nen sundalu hidi a paugsadán di a

ruway ti Pablo, kagiyán moy la a imbistigaan moy pa siya ti hustu. Sakay ten dilan palla ay bunuwán mi dán siya."

16 Peru nasanig iyud nen pamangkin ni Pablo a lállaki a anak nen kapatkaka na a bábbi. Kaya ummangay siya ten kampu nen sundalu hidi sakay kinagi na kánni Pablo iyud a balak di. 17 Dinulaw ni Pablo en kapitan sakay kinagi na, "Aguman mu pay i binatilyuwiday ten pinunu nen sundalu hidi ta tehud siya a kagiyán."

18 Inaguman siya nen kapitan ten pinunu nen sundalu hidi sakay kinagi na, "Dinulawanák nen piresu a ti Pablo, pinaagum na i binatilyuwiday gapu tehud kan siya a kagiyán dikomu."

19 Tinawidan nen pinunu nen sundalu hidi en lima nen binatilyu sakay inyadeyu na a tinanung, "Ánya beman i kagiyán muwid dikoku?"

20 Tummábbig siya, "Nagkaessaan nen Judio hidi a agidán di dikomu ti Pablo a iyatubeng ni ilaw ten Sanedrin a wari-wari di pa a imbistigaan ti hustu. 21 Dyan ka nakuwan maniwala gapu mahigit a áppat a pulu a lállaki en mangabang dikona tánni bunuwán di siya. Nagpanata pa hidi a awan hidi kuman oni uminom hanggan awan di mabunu ti Pablo. Nadid ay handa dán hidi, urayán di dálla ni pumayag ka."

22 Nadid, pinauli nen pinunu nen sundalu hidi en binatilyu sakay binilin na a, "Dyan mu kagi-kagiyán maski kándeya a nagpilet ka dikoku."

Inyangay di ti Pablo kánni Gubernador Felix

23 Nadid, nangdulaw en pinunu nen sundalu hidi ti duwwa ten kapitan na hidi sakay kinagi na a, "Mánghanda kam ti duwadatos a sundalu sakay pittu a pulu a tehud a kabayu sakay duwadatos bi a sundalu a tehud a pika. Tánni angay kam ti Cesarea nadid a alas nuwebi ti gibi. 24 Maghanda kam bi ti kabayu hidi a págsakayan ni Pablo sakay iyangay moy siya kánni gubernador Felix, bantayan moy siya ti hustu!" 25 Sakay nagsulat en kumander kánni gubernador Felix ti kona háddi,

26 "Sikán ti Claudio Lisias a nagsulat dikomu a kagalang-galang a Gubernador Felix. Kumusta ka la? 27 Iyán a lállaki ay dinikáp nen Judio hidi sakay bunuwán di dán nakuwan. Nadid natukuyan ku a Romano bali siya kaya ginamet kuwid ay inligtas ku siya sakay pinaagum ku ten sundalu ku hidi. 28 Gapu ten sor ku a mapospusan ni bakin ingkasu di siya ay impeatubeng ku ten kapisanan nen mágkataas hidi a Judio. 29 Natukuyan ku a tungkul ten Kautusan di i nángkasuwan diyid dikona, peru awan palla iyud sapat a pangbunuwan oni pángpiresuwan dikona. 30 Natukuyan ku bi a gayakán siya a bunuwán nen Judio hidi kaya pagdaka ku siya a impeangay dikomu. Sakay kinagi ku ten tolay hidi a angay dálla hidi magreklamu dikomu kontra dikona. Hanggan dálla hud."

31 Sakay summunud en sundalu hidi ten utus dikodi. Kággibi na ay inangay di ti Pablo sakay inyangay di ti Antipatris. 32 Ten kadimadimangan na ay nagsoli en sundalu hidi ten kampu di peru en mágkabayu hidi ay nagtulos ten páglakbay di tánni bantayan ti Pablo. 33 Káddemát di ti Cesarea ay inyentrega di ti Pablo ten gubernador sakay inyatád di en sulat. 34 Pákkabasa nen gubernador ten sulat ay tinanung na ti Pablo ni taga hádya siya. Dikona matukuyan na a taga-Cilicia, 35 ay kinagi na, "Sanigán ku en katuwiran mu káddemát nen nángkasu hidi dikomu." Sakay inyutus na a bantayan ti Pablo ten palasyu ni Herodes.

24

Inreklamu nen Judio hidi ti Pablo

1 Kállipas nen limma a aldew ay dummemát ti Cesarea ti Ananias a kapunuwan nen padi hidi. Tehud siya a kaguman a sangan a pinunu nen banuwan sakay essa a abugadu a ti Tertulo en ngaran na. Ummatubeng hidi ten gubernador sakay kinagi di en reklamu di kontra kánni Pablo. 2 Inyatubeng di ti Pablo sakay sinapulan dán ni Tertulo a isaysay en reklamu na. Kinagi na,

"Kagalang-galang a Gubernador Felix, essa a mahusay a pinunu gapu ti alay dán a panahun ay napanatili mu a tahimik sakay makpal dán a pagbabagu a kapiyyaan i bansa miyiday gapu dikomu. 3 Gapu ti hidi iyád ay magpasalamat kami ti dikál dikomu maski ni hádya sakay awan ti katapusan. 4 Awan ku gustu a maabala ka, kaya ipákpágguron ku a kagbiyan mu a sanigán

i kagiyán miyiday awan la malay. [5] Gapu i
tolayid a iyán ay manggugolu. Gágguluwán
na atanan Judio maski hádya a lugar ni
munduwiday sakay essa siya ten pinunu
hidi nen Nazareno a grupu. [6] Maski en Tem-
plo mi ay laan na a paggamitan ti madukás
kaya dinikáp mi siya. [Laan mi dán siya
a hatulan ayun ten kautusan mi, [7] peru
dummemát en pinunu nen sundalu hidi a
ti Lisias sakay pinuwersa di a inalap dikomi
i tolayid a iyán. [8] Sakay inyutus na dikomi a
en tehud a reklamu ay angay dálla dikomu
magreklamu.] Ni imbistigaan mu siya ay
matukuyan mu en atanan nen reklamu mi
kontra dikona." [9] Inayunan bi nen Judio
hidi a ked haud en atanan a kinákkagi ni
Tertulo.

Nangatuwiran ti Pablo ten Atubengan nen Gubernador

[10] Sininyasan nen Gubernador ti Pablo a
magupos kaya kinagi na,

"Kagalang-galang a Gubernador, tukoy
ku a nalay ka dán a panahun a huwes
ni bansaid a iddi kaya masayaák a man-
gatuwiran ti atubengán muwidi. [11] Awanák
palla ti sapulu ay ti duwwa a aldew a ked ti
Jerusalem tánni sumamba ten Diyos. Ma-
patunayan mu iyád Gubernador ten pág-
gimbistiga mu. [12] Awanák palla netan nen
Judio hidi a nákpagdibati maski kándeya a
tolay oni netan a sinulsulan a nanggulu ten
Templo, maski ten sinagoga, oni hádya a
lugar nen siyudad. [13] Awan hidi ti katibayan
ti ibábbintang diyen dikoku. [14] Aminán ku
a tatarudan a sumampalatayaák ten Diyos
nen ninunu mi hidi ayun ti Dilanen a kákk-
agiyán di a liwat a pánnampalataya. Peru
paniwalaan ku en atanan a nakasulat ten
Kautusan sakay ten libru nen propeta hidi.
[15] Kona dikodi, ay manampalatayaák bi a
biyagán a ruway nen Diyos en atanan a
tolay, matuwid oni awan matuwid. [16] Kaya
pilitán ku a magin malinis i konsensiya
kuwiday ten atubengán nen Diyos ay ten
tolay hidi.

[17] "Sangan dán a taon a awanák ti
Jerusalem peru nagsoliyák tánni mág-
tugánnák ti tulung para ten kabanuwan
ku hidi sakay magalay ten Diyos. [18] Mentras
a gamitán ku en atanan a bagay para ten
páglinis ayun ten Kautusan, ay netanák
di ten Templo, sasangan la en tolay sakay
awan ti gulu. [19] Peru tehud a sasangan a
Judio a ked haud a gubwat ti Asia, hidi
nakuwan i ummangayid háddi dikomu
a magreklamu kontra dikoku. [20] Oni
tanungán mu i tolayiday hidi a ked háddi
ni tehud hidi a napatunayan a kasalanan
ku imbistigaanák di ten Sanedrin. [21] En
maari la a ibintang di dikoku ay dikona
ummatubengák dikodi sakay impákraw ku
a, 'Gapu ten pag-asa ku a mabiyag a ruway
en tolay a natay dán kaya kedák háddi a
imbistigaan.'

[22] Gapu dikál dán en tukoy ni Guber-
nador Felix ten tungkul ten Dilan, kaya
inyemang na en págbista, kinagi na, "Hat-
ulan ku i kasu muwen káddemát ni Lisias."
[23] Káttapos ay inyutus na ten kapitan a ban-
tayan ti Pablo, peru dyan hidi maghigpit
dikona nan pabayan di a bisitaán siya sakay
tulungan nen amigu na hidi.

Nagupos ti Pablo ten Atubengan De Felix ay ti Drusila

[24] Nadid, kállipas nen sangan a aldew ay
dummemát ti Felix, kaguman na en kabinga
na a ti Drusila a essa a Judio. Pinadulaw na ti
Pablo sakay nágsanig tungkul ten pánnam-
palataya kánni Cristo-Jesus. [25] Peru dikona
a magpaliwanag dán ti Pablo tungkul ten
pagkamatuwid, págpugád ti sadili, sakay
ten dumemát a pághatul nen Diyos, ay mi-
nanteng ti Felix. Kinagi na, "Maari ka dán a
lumakad, padulaw taka la a ruway." [26] Pirmi
na a padulaw sakay kaurunán ti Pablo gapu
akala naid ay suhulan siya ni Pablo.

[27] Kállipas nen duwataon ay pinalitan ni
Porcio Festo ti Felix. Gapu ten sor ni Felix a
mapasaya en Judio hidi ay pinabayan na ti
Pablo a pumáppiresu.

25

Ummatubeng ti Pablo ten Emperador

[1] Dummemát ti Festo ten prubinsiya a
pamahalaan na, sakay káttapos nen katállu
a aldew ay ummangay siya ti Jerusalem
gubwat ti Cesarea. [2] En pinunu hidi nen padi
hidi sakay en pinunu hidi nen Judio hidi ay
angen di inyatubeng en reklamu di kontra
kánni Pablo. Nákkekagbi hidi kánni Festo
[3] a ni maari la ay paangayán na ti Pablo ti
Jerusalem gapu gustu di siya a harangán
ten dilan sakay bunuwán. [4] Tummábbig ti
Festo, "Gapu ti Pablo ay piresu ti Cesarea,

ay angayák haud a pagdaka. [5] Pákkuyugán
moy dikoku en pinunu moy hidi, ni tehud
a nagamet a madukás i lállakiyid a iyud ay
haud di siya a ikasu."

[6] Nagpalipas pa ti Festo ti walu hanggan
sapulu a aldew ti Jerusalem sakay nagsoli ti
Cesarea. Ten kailawan ay ummangay siya
ten págbistaan sakay inyutus na a iyangay
dikona ti Pablo. [7] Kássáddáp ni Pablo ay ki-
nalibungbungan siya nen Judio hidi a gub-
wat ti Jerusalem sakay sinapulan di dán a
kinákkagi en bintang di hidi a mágkadukás
dikona, peru atananid a iyud ay awan hidi
ti napatunayan. [8] Peru nangatuwiran ti
Pablo a kinagi na, "Awanák ti nagamet a
páglabag ten Kautusan nen Judio hidi oni
ten Templo oni ten Emperador." [9] Gustu a
paboran ni Festo en Judio hidi kaya tina-
nung na ti Pablo, "Gustu mu beman a angay
ti Jerusalem tánni haud taka a bistaán?"
[10] Kinagi ni Pablo, "Kedák dán háddi a mág-
taknág ten atubengán nen pághatulan nen
Emperador, dapatid ay háddák dán háddi
a maimbistigaan. Awanák ti ginamet a
kasalanan ti Judiowen hidi, tukoy moy iyán.
[11] Ni linabag ku en batas oni nakagamitá k
ti ányaman a madukás a pangbunuwan
dikoku ay awan ku adiyan. Peru ni awan
di mapatunayan i ibábbintang diyen ay
awanák dapat a meatád dikodi. Angayák
umatubeng ten Emperador."

[12] Nadid, inuron ni Festo en tagapayu
na hidi, káttapos ay kinagi na, "Sigi gapu
kinagi mu a iyatubeng ka ten Emperador ay
peangay taka ten Emperador."

Inyangay ni Festo kánni Agripa en Kasu ni Pablo

[13] Kállipas nen sangan a aldew ti Ce-
sarea ay dummemát de Hari a Agripa ay
ti Bernice ta angay di batiyán en bigu a
Gubernador a ti Festo. [14] Sumangan a aldew
ay kinagi ni Festo ten hari en tungkul
kánni Pablo, "Tehud háddi a essa a lállaki
a piresu a inwarak ni Felix. [15] Dikona kedák
ti Jerusalem ay inreklamu siya dikoku nen
pinunu hidi nen padi hidi ay ten pinunu
hidi nen Judio hidi, sakay agidán di a ma-
parusaan siya. [16] Peru kinagi ku dikodi a
awan tam ugali a Romano hidi a maghatul
ti parusa ten essa a nereklamu ni awan
na palla nakatubeng en nangakusa hidi
dikona sakay ni awan na palla nepaliwanag
en tábbig na ten reklamu dikona. [17] Kaya
dikona dummemát hidi háddi ay awanák
dán nagabala, ten kailawan labi ay pinadu-
law ku dán siya ten págbistaan. [18] Peru
dikona a tinumaknág en nángreklamu hidi
dikona ay awan di siya binintang ti madággi
a kasalanan a kona ten akala ku a kagiyán
di. [19] Nan en pamagtalunan di ay tungkul
ten sadili di a rilihiyon sakay ten essa a
tolay a patay dán a Jesus en ngaran na,
peru ipilit ni Pablo a biyag siya. [20] Awan
ku tukoy ni ánya gamitán kuwid tungkul ti
bagayid a iyád kaya tinanung ku ti Pablo
ni gustu na a angay ti Jerusalem ta haud
dálla siya a bistaán. [21] Peru tinumanggi siya
sakay inagid na a ipasa ten Emperador en
disisyon ten kasu na. Kaya pinabantayan ku
siya tánni iyangay ten Emperador. [22] Kinagi
ni Agripa kánni Festo, "Gustu ku a masanig
en katuwiran ni tolayid a iyán."

Kinagi ni Festo, "Masanig mu siya ni
ilaw."

Inyatubeng ti Pablo kánde Agripa ay ti Bernice

[23] Kinailawan ay dummemát de Agripa
ay ti Bernice a tehud a dikál a paran-
gal, kaguman en mágkataas hidi a pinunu
nen sundalu hidi sakay en tanyag hidi a
mágkataas a tolay ten siyudad. Summád-
dáp hidi ten págbistaan sakay inyutus ni
Festo a iyatubeng ti Pablo dikodi. [24] Kinagi
ni Festo, "Hari a Agripa, sakay dikomoy a
atanan a ked háddi nadid, saiyád en lállaki
a ingkasu dikoku nen atanan a Judio a ked
háddi sakay ti Jerusalem. Ipáppákraw di a
awan dán siya dapat a mabiyag. [25] Peru ayun
ten pággimbistiga ku dikona ay awanák ti
netan a dahilan a pangbunuwan di dikona.
Nadid, gapu impákkekagbi na a ipasa ten
Emperador en kasu na ay pinayagan ku
siya. [26] Peru awanák ti kabetuwan a isulat
ten Emperador tungkul ti tolayid a iyád.
Kaya iyatubeng ku siya dikomoy, lalu dán
dikomu Hari a Agripa tánni káttapos siya
a maimbistigaan ay maari a tehudák dán a
mesulat. [27] Gapu para dikoku ay awan dapat
a iyangay ten Emperador en essa a piresu
ni awan ikagi en nagamet na a kasalanan
tánni mekasu."

26

Nangatuwiran ti Pablo ten Atubengán ni Hari Agripa

1 Nadid, kinagi ni Hari a Agripa kánni
Pablo, "Maari ka dán a mangatuwiran.
Ánya nadid makagi muwid tungkul ti sadili
muwen?"
Indisunu ni Pablo en lima na bilang pág-
galang, sakay sinapulan na a nangatuwiran,
2 "Hari a Agripa, ibilang ku a essa a dikál
a suwerti para dikoku a masanig mu en
katuwiran ku kontra ten ibábbintang ni
Judiowen hidi dikoku. 3 Gapu tukoy ku a
kabisadu mu dán en kaugaliyan mi hidi a
Judio sakay en pamagtalunan mi. Kaya
agidán ku a pagtiyagaanák mu a sanigán.
4 "Tukoy nen atanan a Judio ni konyaák
a nabiyag sapul dikona a anakák palla, ten
sadili ku a banuwan sakay ti Jerusalem.
5 Nalay di dán a tukoy sakay ni masor la
hidi ay hidi dán i makapangpatunayid, a
nabiyagák a sakup nen istriktu a tarud
a sekta nen relihiyon mi, en sekta nen
Pariseo hidi. 6 Nadid ay kedák háddi a
bistaán gapu ten káasa ku ten pangaku nen
Diyos ten ninunu mi hidi. 7 Iyán bi a pan-
gaku en asaan nen sapulu ay ti duwwa a lahi
mi kaya aldew ay ti gibi ay mágsasambaán
hidi ten Diyos. Gapu ti pag-asaid a iyád,
Hari a Agripa, ay ingkasuwák nen Judio
hidi! 8 Bakin awan paniwalaan nen ked hidi
háddi a maari a biyagán a ruway nen Diyos
en nágkatay hidi?"
9 "Mismu a sikán tenhud ay inisip ku
a gamitán ku atanan makaya ku tánni
kontraán ku en ngaran ni Jesus a taga-
Nazaret. 10 Kona ngani hud en ginamet ku
ti Jerusalem. Makpal a mánnampalataya
en impepiresu ku ayun ten kapangyariyan
a neatád dikoku nen pinunu hidi nen padi
hidi nen Judio hidi. Essaák bi ten nanghatul
ti kamatayan dikodi. 11 Sinádddáp ku en
atanan a sinagoga, sakay parusaan en deya-
man a keabutan ku sakay pilitán ku hidi
a magupos ti kontra ten pánnampalataya
di. Gapu ten iyamut ku ay áusigán ku
hidi maski ten prubinsiya nen agum hidi a
bansa."
12 "Hidi iyán en laan ku a gamitán kaya
ummangayák ti Damasco, tawid ku en ka-
pangyariyan a inyatád nen pinunu nen padi
hidi. 13 Ten tanghali mentras a tulos en
lakad mi, Hari a Agripa, ay naketaák ti
demlag a makasili a gubwat dilanget, mas
mademlag pa nan en aldew. Nagdem-
lag ti hustu en palebut mi a mamagkak-
aguman. 14 Nelugmuk kami a atanan ten
luta sakay tehudák a nasanig a magupos
ten upos a Hebreo, a kinagi na, 'Saulo,
Saulo bakin áusigánnák mu? Siko labi a
mismu i mangpasaketid ti bággi muwen.
Kumán mu a itendak i básset muwen ti
saet.' 15 Nagtanungák a kinagi ku, 'Deya
ka beman Panginoon?' Sakay kinagi na,
'Sikán ti Jesus a áusigán mu. 16 Tumaknág
ka dán! Pummetaák dikomu gapu siko
en utusan ku tánni mangpatunay tungkul
ten netan mu nadid sakay ten ipeta ku
pa hidi dikomu. 17 Iligtas taka la ten ka-
banuwan mu hidi sakay ten Hentil hidi a
pángpaangayan ku dikomu. 18 Paangayán
taka ti tolayid a hidi iyud tánni mabukasan
en mata di hidi, sakay isoli ten kademlagan
a gubwat ten kadiklámman, iligtas hidi ten
kapangyariyan ni Satanas sakay isoli ten
Diyos. Sakay ten pamamag-itan nen pán-
nampalataya di dikoku ay mapatawad hidi
ten kasalanan di sakay mebilang hidi ten
pinili hidi nen Diyos.'

Insaysay ni Pablo en Págserbi Na

19 "Gapu haud Hari a Agripa ay awan ku
sinuway en pangitain a gubwat dilanget.
20 En purumeru ku a nangaralan ay ti Dam-
asco káttapos ay ti Jerusalem, ten buu a
prubinsiya a Judea hanggan ten Hentil hidi.
Impangaral ku a dapat di a adággan en
kasalanan di sakay mággid hidi ti patawad
sakay pasakup ten Diyos. Sakay gamitán
di en bagay hidi a mángpeta a nagsisi dán
hidi. 21 Gapu ti iyud a ginamet ku kaya
dinikáppák nen Judio hidi dikona kedák
ten Templo sakay gustuwák di a bunuwán.
22 Peru hanggan nadid ay awanák pinabayan
nen Diyos kaya kedák háddi a mágtaknág a
mangpatunay tungkul dikona ten atanan a
tolay, ányaman en kalagayan na ten biyag
na. Awanák ti itáttoldu nan en kinagi la
nen propeta hidi sakay ni Moises a mang-
yari, 23 a en Cristo ay kailangan a magdusa,
sakay siya en dipalongu a mabiyag a ruway
tánni makapangatád ti demlag ten Judio
hidi sakay ten Hentil hidi."
24 Magupos palla ti Pablo ay kinagi ni
Festo ti mabegsák, "Magareng ka dán

Pablo! Nasubraan en pággadal mu kaya
magareng-areng ka dán!"
25 Peru tummábbig ti Pablo, "Awanák na-
gareng mahal a Gubernador Festo! Mali-
naw i isip kuwidi sakay i kákkagiyán kuwidi
ay katutuhanan. 26 Hari a Agripa, mabegsák
i isip kuwidi a magupos gapu tukoy ku
a kabetuwan mu i bagayid a hidi iyád.
Awan ti nangyari a awan mu tukoy ta gapu
awan iyád nangyari ti essa a tagu a lu-
gar. 27 Hari a Agripa, tukoy ku a mani-
wala ka ten propeta hidi, awan beman?"
28 Kinagi ni Hari a Agripa kánni Pablo, "Ti
kabadit ni odasid a iyád gustu muwid a
kagiyán ay pagin-Cristianowánnák mu?"
29 Tummábbig ti Pablo, "Maski badit oni
dikál a odas, basta dasal kuwid ten Diyos ay
bakán la nakuwan a siko nan pati atanan
a ked háddi a mágsanig dikoku nadid ay
magin kona dikoku, dyan la nakuwan ten
kákkapungu."
30 Tummaknág en Hari, en Gubernador
sakay ti Bernice sakay atanan a ked haud.
31 Kálluwas di ay kinagi nen balang essa
dikodi, "Awan ti nagamet a madukás i to-
layid a iyán para hatulan ti kamatayan oni
ipiresu." 32 Sakay kinagi pa ni Hari a Agripa
kánni Festo, "Maari tamon nakuwan siya a
palayaán ni awan na la inagid a iyatubeng
en kasu na ten Emperador."

27

Nagbiyahi ti Pablo a Patamu ti Roma

1 Dikona napagkasunduwan a dapat kami
a mággabeng a patamu ti Italia, ti Pablo
sakay en agum pa a piresu ay impebahala
di kánni Julio, essa kapitan nen sundalu
a Romano a nadulawan a "Sundalu hidi
nen Emperador." 2 Summakay kami ten
barku a gubwat ti Adramicio a patamu ten
prubinsiya a Asia, sakay kaguman mi ten
lakad mi ti Aristarco a mágyan ti Tesalonica
a sakup ni Macedonia. 3 Ten kinailawan na
ay pummundu kami ti Sidon. Mabait ti
kapitan a Julio kánni Pablo, pinayagan na
siya a angay bumisita ten amigu na hidi
tánni makatulung hidi dikona ten kailan-
gan na hidi. 4 Lummakad kami ti Sidon,
nagbiyahi kami dámman peru patagbu en
parás dikomi kaya nagpadinapan kami ten
digdig nen dikál a puduk a Cyprus tánni
pumagád. 5 Nagtalib kami ten tapat ni Cili-
cia sakay Pamfilia sakay dummung kami ti
Mira, essa a siyudad ni Licia. 6 Nakaaryok en
kapitan ti essa a barku a gubwat ten siyudad
a Alejandria a patamu ti Italia, inyagton na
kami haud.
7 Mahina en págbiyahi mi. Ummalay
ti sangan a aldew, sakay nahirapan kami
bagu a makademát ten tapat nen Cinido.
Sapul ti lugarid a iyud ay awan kami dán
makaarabes ten diget gapu patagbu kami
ten parás. Kaya nagpatamu kami ti sikatan
nen Creta a pagád ti parás sakay ten tapat
ni Salmon. 8 Nahirapan kami ten págbiyahi
mi, gapu ten parás ay nagpadinapan kami
hanggan nakademát kami ten badit a luuk
a nginaranan di a Maganda a Dáddungan a
adeni ten banuwan a Lasea.
9 Nanalay kami dán ten págbabiyahi
mi. Sakay makaaánteng dán a tumulos
gapu nakalipas dán en págkulásyon, kaya
pinayuwan hidi ni Pablo. 10 "Kakagumanan
ku hidi, ti palagay kuwidi ay dilikadu i
biyahi tamiday sapul nadid, masayang la i
karga iday hidi sakay i barkuwiday sakay
dilikadu pa i biyag tamiday." 11 Peru mas
sinanig nen kapitan nen sundalu hidi en
kinagi nen makákkao sakay en kapitan
nen barku nan en payu ni Pablo. 12 Gapu
awan maganda a punduwan iyud a lugar ti
panahun ni sákdágnen, ay mas ginustu nen
kakpalan a magdiretsu hidi ten págbiyahi
di, ten kagustuwan di a mademát ti Fenix
sakay haud a magpalipas ti sákdágnen. Iyád
ay essa a dáddungan ti Creta. Danág nen
sállat ni ámyanan ay ti sikatan sakay ten
sállat ni abagatan ay ti sikatan.

En Bagyu ten Diget

13 Nadid, nagsapul a dummáppay en parás
a maemas a gubwat ti abagatan kaya en
ked ten isip di ay makaya di la. Kaya
insangpa di dán en angkla sakay nágdigdig
hidi ti Creta. 14 Peru awan nagnalay ay
binumugsu en mabegsák a parás ti sikatan.
15 Sinabád nen parás en barku, awan mi kaya
a ságsággán. Kaya ginamet miyid ay nág-
paanud kami dálla. 16-17 Dikona makalembu
kami ten badit a puduk a ngángngaranan
a Cauda ay nahirapan kami a nángsangpa
ten barutu. Inggalot nen tripulanti hidi
ti mágkabaál a igut en bággi nen barku.
Inákkán di en layag sakay nágpaanud kami

dálla gapu manteng hidi a mesadsad ten
baybay nen Sirte. 18 Lalu a binumegsák
en bagyu kaya ten kailawan na ay sina-
pulan di dán a nagbut ten pangarga hidi.
19 Ten sumunud dámman a aldew ay imbut
di dámman en kagamitan hidi nen barku.
20 Nanalay mi dán a awan netan en aldew ay
ten biton hidi. Tulos-tulos la en mabegsák
a bagyu, kaya nawanan kami dán ti pag-asa
a maligtas pa.

21 Gapu nalay kami dán a awan kumman
ay tummaknág ti Pablo sakay nagupos a,
"Kakagumanan ku hidi, ni sinanigák moy
la sakay ni awan kitam lummakad ti Creta
ay awan kitam magkakona hád. 22 I mepayu
kuwid nadid dikomoy ay begsákkan moy i
isip moyen gapu awan ti matay maski ni
essa dikomoy. Kaya la ay marukat-rukat i
barkuwiday. 23 Pummeta dikoku nen gibi en
essa a anghel nen Diyos. En Diyos a sás-
sambaán ku sakay pagserbiyan ku. 24 Sakay
kinagi na dikoku, 'Dyan ka manteng Pablo!
Kailangan a umatubeng ka ten Emperador.
Alang-alang dikomu ay iligtas nen Diyos i
kakagumanan muwen hidi ti barkuwiday.'
25 Kaya, begsákkan moy i isip moyen, kak-
agumanan ku hidi! Maniwalaák ten Diyos
a mangyari en atanan ayun ten kinagi na
dikoku. 26 Kaya la ay mesadsad kitam ten
essa a puduk."

27 Kasapulu ay ti áppat mi dán a gibi
dikona a ipadpad kami nen bagyu ten ditaw
a diget ni Adriatico. Dikona hatinggabi dán
ay inisip nen taga-abeng hidi a mággadi-
adeni dán en barku ten dinapan. 28 Kaya
tinuku di ten igut en diget sakay natukuyan
di a duwapulu a dáppa en kabáttong na.
Dikona a makaaren-en dán hidi ti badit
ay tinuku di dámman, nagin sapulu ay
ti limma dálla a dáppa en kabáttong na.
29 Gapu ten ánteng di a mesadsad kami
ten kabatuwan ay intáknig di en áppat
a angkla ten dipos nen abeng sakay in-
dasal di a nakuwan ay dimadimang dán.
30 Nagplanu en tripulanti hidi a guminan,
kaya indibábbi di ten diget en barutu sakay
nagwari-wari hidi a nagtáknig ti angkla ten
dulong nen abeng. 31 Peru kinagi ni Pablo
ten kapitan sakay ten sundalu na hidi a, "Ni
guminan i tripulantiyen hidi ay awan kam
maligtas." 32 Kaya gináttas nen sundalu hidi
en igut nen barutu sakay pinabayan di a
nágganud.

33 Dikona a págdemlag dán ay inakit hidi
ni Pablo a kuman. Kinagi na dikodi, "Sa-
pulu ay ti áppat dán nadid a aldew a
awan kam kinuman gapu ti págbabalisa
sakay pág gauray. 34 Kaya kuman kamon
tánni tehud kam a itággád tánni maligtas
kam. Awan ti maaánya dikomoy a atanan."
35 Káttapos na a kagiyán iyud ay nangalap
siya ten tinapay sakay nagpasalamat siya
ten Diyos ten atubengán nen atanan sakay
tináppeng-táppeng na iyud sakay kumman.
36 Bummegsák en isip nen atanan sakay
kumman en balang essa. 37 Duwadatos ay ti
pittu a pulu ay ti ánnám kami a atanan a
sumássakay ten barku. 38 Dikona a mabás-
sug hidi ay imbut di ten diget en pangarga
di a trigo tánni bumaltaw en barku.

En Kákkarukat nen Barku

39 Dikona mademlag dán ay nakatan-aw
dán en taga barku hidi ti luta peru awan di
tukoy ni hádya iyud a lugar peru netan di
en luuk a tehud a baybay kaya binalak di
a isadsad haud en barku ni maari. 40 Kaya
ginátta di en igut nen angkla hidi sakay
inwarak di dán hidi iyud ten diget. Inokbis
di bi en igut nen timon sakay inyoklad
di en layag ten atubengán tánni isadsad
nen parás en barku a patamu ten dinapan.
41 Peru nebahura en barku. Binumaun en
dulong na kaya awan dán makaarikad, en
dipos na bi ay minarukat-rukat dán gapu
ten mágkabegsák a tagmák.

42 Inggayak nen sundalu hidi a bunuwán
en piresu hidi tánni awan dán hidi
makanangoy a guminan. 43 Peru gustu nen
kapitan nen sundalu hidi a meligtas ti Pablo
kaya sinaway na en sundalu na hidi. Sakay
pinágdipalongu na a pinasegbu en atanan
a makabetu a magnangoy tánni makaapet
dán hidi. 44 En awan hidi makanangoy ay
pinangalap na hidi ti tabla oni ten narukat
hidi a pirasu nen abeng. Kaya nakaapet
kami a atanan dinapan.

28

Ti Malta

1 Dikona nakaapet kami dán ay
natukuyan mi a i puduk bállid a iyud ay
en ngángngaranan di a Malta. 2 Mágkabait
a tarud en tolay hidi haud sakay mahusay
en págtanggap di dikomi. Nagnamu hidi

ti paginduwan mi dikona maguden gapu
madágnen. [3] Nagkopkop ti Pablo ti kayu
sakay dikona itolu na ay tehud a lummuwas
a biklat gapu napasi ten apoy. Tinepal
na ti Pablo sakay binumurebád ten lima
na. [4] Dikona ketan nen tolay hidi a taga
haud a bumábbátten en biklat ten lima
na, ay kinagi nen balang essa dikodi
a, "Mágbabonu wád i lállakiyid a iddi.
Nakaligtas ngani siya ten diget, peru awan
dán pinayagan nen diyos ni katarungan a
mabiyag." [5] Peru inwatek la ni Pablo en
biklat ten apoy sakay awan siya naaánya.
[6] Áorayán di ni bumaga ti Pablo oni bigla la
a matumba sakay matay. Peru ten alay di a
naguray ay awan la ti nangyari dikona kaya
nagbagu en isip di, kinagi di a, "Essa siya a
diyos!"

[7] En ngaran nen pinunu ti pudukid ay
iyud ay ti Publio, adeni ti lugarid a iyud en
luta na. Masaya siya a nangtanggap dikomi
sakay pinospos na kami ten luub nen tállu
a aldew. [8] Nagkataun a tehud a saket en
ama ni Publio, maladu siya sakay magkursu
kaya angay siya inileng ni Pablo. Nagdasal
siya sakay intupu na en lima na ten ulu
nen tehud a saket sakay nagpiyya. [9] Gapu
ti pangyayariyid a iyud ay nagdemáttan en
atanan a tehud a saket ti lugarid a iyud
sakay pinagpiyya na hidi. [10] Inátdenan di
kami ti makpal a rigalu, sakay dikona a
magrektat kami dán ay inyangay di ten
barku mi en atanan nen kailangan mi ten
págbiyahi mi.

En Biyahi a Sapul ti Malta Hanggan ti Roma

[11] Tállu a bulan en lummipas bagu kami
a lummakad haud. Summakay kami dám-
man ten essa a barku a taga-Alejandria
a nagpalipas bi ti sákdágnen haud. En
ngaran nen abeng ay "Kambal nen Diyos"
[12] Rummoyot kami ti Siracusa sakay nágyan
kami haud ti tállu a aldew. [13] Sapul ti
Siracusa ay nagtulos kami ti Regio. Ten
sumunud a aldew ay nagabagat dán kaya
ten luub nen duwaldew la ay dummemát
kami dán ti Puteoli. [14] Tehud kami a ne-
tan haud a kákkapatkaka hidi ti pánnam-
palataya. Inakit di kami a mágyan haud
ti sasimba. Sapul haud ay intulos mi en
katapusan a bahagi nen biyahi mi a patamu
ti Roma. [15] Dikona nabareta nen mánnam-
palataya hidi ti Roma en tungkul dikomi
ay ummangay hidi ti Foro de Apio sakay
ti Tres Tabernas tánni tagbuwán di kami
haud. Dikona metan hidi ni Pablo ay nag-
pasalamat siya ten Diyos sakay binumegsák
en isip na.

Ti Roma

[16] Káddemát mi ti Roma ay pinayagan di
ti Pablo a mangupa ti bilay a págyanan na
sakay tehud a essa a sundalu a magbantay
dikona.

[17] Kállipas nen tállu a aldew ay inim-
bitaan ni Pablo ti miting en tehud hidi a
katungkulan a Judio. Dikona napisan dán
hidi ay kinagi na dikodi, "Kákkapatkaka ku
hidi, maski ni awanák ti ginamet a madukás
kontra ten kasa Judio tam hidi oni ten
kaugaliyan a gubwat ten ninunu tam hidi
ay dinikáppák di ti Jerusalem sakay im-
pepiresuwák di ten Romano hidi. [18] Dikona
matapusák a imbistigaan nen Romano hidi
ay gustuwák di dán nakuwan a palayaán
gapu awan hidi ti mapauwat a kasalanan ku
a pangbunuwan di dikoku. [19] Peru kinontra
nen Judio hidi kaya napilitanák a angay
umadeni ten Emperador maski ni awanák
ti reklamu kontra ten kabanuwan ku hidi.
[20] Saiyád i dahilanid kaya gustu takam a
makauron. Pinunguwák di ti kadenaid a
iyád gapu kánni Jesus a pag-asa nen lahi ni
Israel."

[21] Kinagi di dikona, "Awan kami ti natang-
gap a sulat a gubwat ti Judea tungkul
dikomu. Maski en kabanuwan tam hidi a
dummemát háddi ay awan ti nángbareta
oni nagupos ti madukás kontra dikomu.
[22] Peru gustu mi a masanig ni ánya makagi
muwid gapu tukoy mi a maski hádya ay
makpal a kákkagiyán i tolayen hidi kontra
ti iyád a sekta."

[23] Kaya nángtakda hidi ti essa a aldew
kánni Pablo. Dikona dumemát iyud a aldew
ay makpal a tolay a ummangay ten páppá-
gyanan ni Pablo. Maghapun siya a nagpali-
wanag dikodi tungkul ten kahariyan nen
Diyos. Pinilit na hidi a maakit a maniwala
kánni Jesus ten pamamag-itan nen Kautu-
san ni Moises sakay ten insulat nen propeta
hidi." [24] Tehud a naniwala sakay tehud bi
a awan naniwala ten kinagi na. [25] Awan
hidi namagkasundu dikona kinagi ni Pablo
dikodi bagu hidi a lummakad a, "Tama en

kinagi nen Banal a Ispiritu kánni propeta
Isaias ten ninunu moy hidi a,
[26] 'Umangay ka ti tolayid a hidi iyud sakay
ikagi mu dikodi,
Mágsasanigán kam man a mágsasanigán ay
awan kam makaintendi,
sakay maski ni pakaáelingán moy ay
awan kam maketa.
[27] Gapu tunay ti káttug i págpusuwan ni
tolayid a hidi iyád,
mahirap a makasanig en bángbáng di,
sakay ingkáddám di en mata di.
Gapu sala di a maketa en mata di,
makasanig en bángbáng di,
sakay makaintendi en isip di.
Ni magkakonahud nakuwan ay sumoli kam
dikoku,
sakay pagpiyyaán takam, kagi nen
Panginoon.' "
[28] Kinagi pa ni Pablo, "Kaya iddi a impakapospos ku dikomoy a tungkul ten kaligtasan a gubwat ten Diyos ay nepangaral dán ten Hentil hidi sakay sanigán di iyád."
[29] Káttapos a kagiyán ni Pablo iyud ay lummakad dán en Judio hidi sakay namagdibati hidi ti mahigpit.
[30] Duwataon a nágyan ti Pablo ten bilay a nagkaseruwan na sakay tinanggap na ti mahusay en atanan a tolay a umadeni dikona. [31] Mabegsák en isip na sakay malaya a nangaral tungkul ten pághari nen Diyos sakay tungkul ten Panginoon a ti Jesu-Cristo.

En Sulat ni Apostol Pablo ten TAGA-ROMA HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

En essa a layunin nen *Sulat ni Pablo ten Taga-Roma hidi* ay tánni makahanda en Cristiano hidi ti Roma para ten págbisita a planu a gamitán ni Pablo haud.

Gustu na a magserbi ti sabadit a panahun ten Cristiano hidi ti Roma. Káttapos, ten pamamag-itan nen tulung di ay angay siya ti Espanya. Impaliwanag ni Pablo ten sulat na en pákkaintendi ten pánnampalataya sakay en kaugnayan ni iyád ten biyag nen Cristiano hidi. Ked ti libruwid a iyád en pinakatema nen mensahi na.

Káttapos na a batiyán en kákkapatkaka hidi sakay kinagi na a idáddasal na hidi, ay impaliwanag ni Pablo a en págpatawad nen Diyos ten tolay hidi ay, "ten pamamag-itan nen pánnampalataya sapul ten sapul a hanggan ten katapusan" (1:17). Impaliwanag na a en atanan nen tolay, magin Judio oni Hentil ay kailangan a mapatawad nen Diyos, gapu en atanan a tolay ay sakup nen kapangyariyan nen kasalanan. Sakay mangyari la en págpatawad ni en tolay ay sumampalataya kánni Cristo-Jesus.

Káttapos ay insaysay ni Pablo en bigu a kaugnayan nen tolay ten Diyos a bunga nen pákpagkaessa kánni Cristo Jesus. En mánnampalataya hidi ay nesoli dán ten Diyos, sakay ten kapangyariyan nen Ispiritu ay nakalaya dán hidi ten kapangyariyan nen kasalanan sakay kamatayan. Ten kapitulu 5 hanggan 8 ay insaysay bi ni Pablo en layunin nen Kautusan sakay en kapangyariyan nen Banal a Ispiritu ten biyag nen mánnampalataya. Impaliwanag na ni konya a en Judio hidi sakay en Hentil hidi ay sakup nen layunin nen Diyos para ten atanan a tolay.

Ten katapusan ni sulatid a iyád, kinagi na a en pángtakwil nen Judio hidi kánni Jesus ay kaguman ten layunin nen Diyos, tánni en págligtas nen Diyos ay makaabut ten atanan a tolay hanggan ten bakán hidi a Judio. Peru maniwala ti Pablo a awan la malay en pángtakwil nen Judio hidi kánni Jesus.

Ten katapusan a bahagi ni sulatid a iyád ay insaysay na en dapat a magin biyag nen Cristiano, lalu dán en tungkul ten págmahalan. Impaliwanag bi ni Pablo háddi en tungkul ten págserbi ten Diyos, en tungkulin nen Cristiano hidi ten gubiyernu di sakay ten balang essa. Insaysay na bi en katanungan hidi tungkul ten pagkain hidi sakay tungkul ten Aldew nen Káimang, a pirmi a pagkamaliyan nen sangan a kákkapatkaka ti Roma. Nagtapos i sulatidi ten pangsadili a págbati sakay págpuri ten Diyos.

Lasán nen libru

Sapul sakay paksa 1:1-17
Kailangan nen tolay en kaligtasan 1:18-3:20
En paraan nen págligtas nen Diyos 3:21-4:25
En bigu a biyag a nakaugnay kánni Cristo 5:1-8:39
En Israel ten planu nen Diyos 9:1-11:36
En ugali ni Cristiano 12:1-15:13
Katapusan sakay pangsadili a págbati 15:14-16:27

1 Iyád a sulat ay gubwat kánni Pablo a
tagapagserbi ni Jesu-Cristo, a dinulaw na
tánni magin apostol sakay pinili na tánni
mangaral ten Maganda a Bareta nen Diyos.
2 Iyád a Maganda a Bareta a impan-
gaku na tenhud pa ten pamamag-itan nen
propeta hidi, sakay nakasulat ten Banal a
Kasulatan, 3 ay tungkul ten Anak na, en
Panginoon tam a ti Jesu-Cristo. Ten dikona
a nagin tolay ay neenak siya a gubwat ten
lahi ni hari a David. 4 Sakay tungkul ten
Ispiritu nen kabanalan, ay impahayag siya
a bilang Anak nen Diyos ten pamamag-
itan nen essa a dikál a kapangyariyan, en
kákkabiyag na a ruway. 5 Ten pamamag-
itan na ay tinanggap mi ten Diyos en kaluub
a magin apostol alang-alang kánni Cristo,
tánni en atanan a bansa ay magkahud ti
pánnampalataya sakay sumunud dikona.
6 Kaguman kam bi ten dinulaw hidi a magin
tagasunud ni Jesu-Cristo.

Gustu ni Pablo a Bumisita ti Roma

7 Iddi a sulat ay para dikomoy a atanan a
minahal nen Diyos a ked haán ti Roma, a
dinulaw na tánni magin banal: magkahud

kam nakuwan ti pagpapala sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos a Ama sakay ten
Panginoon a ti Jesu-Cristo.
8 Purumeru ten atanan ay magpasalamaták ten Diyos ku ten pamamag-itan ni
Jesu-Cristo gapu dikomoy a atanan, gapu
mabábbareta ti buu a mundu en pánnam-
palataya moy. 9 En Diyos a pagserbiyan
ku ti buu a pusu en makapagpatunay ten
pamamag-itan nen pángngaral ku ten Ma-
ganda a Bareta tungkul ten Anak na a pirmi
takam a idáddasal. 10 Sakay idáddasal ku
bi a ipagkaluub nen Diyos a makabisitaák
dikomoy. 11 Gugustu ku dán a ketan takam
tánni mabahagiyan takam ten kaluub hidi a
ispirituwal tánni tumatag kam. 12 En gustu
ku a kagiyán ay tánni magtulungan kitam
tánni bumegsák en balang essa dikotam ten
pamamag-itan nen pánnampalataya ten
Diyos.
13 Kákkapatkaka ku hidi, gustu ku a
matukuyan moy ni sangan dán a beses a
binalak ku a umangay haán, peru pirmi
la a tehud a hadlang. Gustu ku bi a
makaakit haán ti magin mánnampalataya
kánni Cristo, kona ten ginamet ku ten
Hentil hidi. 14 Gapu tehudák a sagutin a
mangaral ten atanan a tolay: ten tehud hidi
a nagadalan sakay awan, ten mágkalalaki
sakay ten mangmang hidi. 15 Iyán en dahi-
lan ni bakin a gugustu ku a ipangaral haán
dikomoy a taga-Roma en Maganda a Bareta.

En Kapangyariyan nen Maganda a Bareta

16 Awan ku ikasaniki en Maganda a Bareta,
gapu iyád en kapangyariyan nen Diyos
tánni maligtas en atanan a sumampalataya,
purumeru ten Judio hidi sakay kona bi ten
Griego hidi. 17 Gapu ipeta nen Maganda
a Bareta ni konya a gamitán nen Diyos a
magin matuwid en essa a tolay, iyud ay ten
pamamag-itan nen pánnampalataya sapul
ten sapul hanggan ten katapusan. Kona ten
kinagi nen Kasulatan, "En tolay a imbilang
nen Diyos a matuwid gapu ten pánnam-
palataya na ay mabiyag."

En Kasalanan nen Tolay

18 Nehayag en iyamut nen Diyos a gub-
wat dilanget kontra ten atanan a páglapas-
tangan sakay kadukássan nen tolay hidi,
gapu ten kadukássan di ay hinadlangan
di en katutuhanan. 19 Gapu en maari a
matukuyan tungkul ten Diyos ay mali-
wanag, gapu mismu a en Diyos en nánga-
pahayag dikodi. 20 Sapul pa ten dikona
a lalangán nen Diyos i munduwiday, en
katangian na a awan ketan, en awan ti
hanggan a kapangyariyan na sakay en
pagka-Diyos na ay maliwanag a ketan ten
bagay hidi a ginamet na. Kaya awan dán
hidi ti medahilan. 21 Maski ni tukoy di
dán en Diyos ay awan di siya pinarangalan
bilang Diyos oni maski pinasalamatan dálla.
Nan, nagrarámmat hidi ti bagay a awan ti
seserbi kaya nadiklámman en mangmang
di a kaisipan. 22 Magmala-malalakiyan
hidi peru lumitaw labi a mangmang hidi.
23 Inadággan di en kaluwalhatian nen Diyos
a awan ti kamatayan, sakay sinamba di
en ribultu nen kona ten tolay a tehud a
kamatayan, en ibun hidi, en hayup hidi a
tehud a áppat a básset, sakay en hayup hidi
a magarakas.
24 Kaya pinabayan hidi nen Diyos ten
madingát a kagustuwan nen pusu di, hang-
gan a awan di dán mapugád en pággamet
ti kahalayan ten balang essa. 25 Inadággan
di en katutuhanan tungkul ten Diyos sakay
pinalitan di ti kakabuliyan. Sinamba di
sakay nagserbiyan di en linalang embes a
en nanglalang, a siya en dapat a puriyán a
awan ti katapusan! Amen.
26 Gapu haud ay pinabayan hidi nen Diyos
ten mahalay a hilig nen bággi di. Umád dán
a mákpagaladug en bábbi hidi ten lállaki
hidi nan ten kaparehu di dálla a bábbi.
27 Kona bi hud en ginamet nen lállaki hidi;
umád hidi a mákpagaladug ten bábbi hidi
nan ten kaparehu di bi a lállaki. Iyád a
gamet di ay kasuklam-suklam a bagay kaya
talaga a maparusaan hidi ti karapatdapat
gapu ten gamet di a madukás.
28 Gapu sala di a tenggiyán en Diyos ay
pinabayan hidi nen Diyos ten mágkadukás
di a isip sakay ten gággamitán di hidi a
kasuklam-suklam. 29 Nagin alipin hidi nen
atanan a kalasi ni madukás, kalokuwan,
kasakiman, sakay madukás a isip. Napu-
tat hidi ti inggit, pámmunu, págtalutalu,
págdaya, págmetmet, 30 págsesti, maiyamut
hidi ten Diyos, awan hidi ti galang sakay
hambug, pirmi hidi a magbuu ti kadukás-
san, magaryok ti magamet a kadukássan
sakay awan hidi sumássunud ten dáddikál

di, [31] mangmang hidi, traidor hidi, awan hidi
ti pusu sakay awan hidi ti kagbi. [32] Tukoy
di en utus nen Diyos a dapat a matay en
maggamet ti kona hidi haád. Peru tulos-
tulos padi hidi a mággagamitán ti kona
haád sakay masaya hidi ni ketan di en agum
a maggamet bi ti kona haud.

2

Matuwid en Pághatul nen Diyos

[1] Kaya ngani awan ka dán ti medahi-
lan, siko a maghatul ten agum. Gapu
en pághatul mu ten agum ay hatulan mu
bi en sadili mu gapu siko a maghatul ay
mággamet labi ti kona haud. [2] Tukoy tam
a makatarungan en hatul nen Diyos ni
maghatul ten tolay hidi a mággagamitán
ten kona hidi haud a bagay. [3] Akala mu
bemanid ay makaiwas ka ten parusa nen
Diyos ni hatulan mu en mággagamitán ti
mali a gággamitán mu labi? [4] Oni gustu mu
pa a hamakán en Diyos gapu ten kabaitan
na, mapagpugád sakay mapagpasensiya!

Awan mu beman tukoy a tunay ti bait en
Diyos kaya átdenan na ka ti pagkakataun a
magsisi sakay umadág ten kasalanan mu?
[5] Peru gapu ti káttug ni ulu muwen sakay
ten awan mu págsisi, ay padággiyán mu la
en parusa nen Diyos dikomu ti aldewid a
iyud, ni ipeta dán nen Diyos en iyamut na
sakay makatarungan a pághatul na. [6] Gapu
siya en mangganti ten balang essa ayun
ten ginamet di. [7] Átdenan na ti biyag a
awan ti katapusan en magtulos-tulos hidi
a maggamet ti maganda, en masor hidi
ti karangalan, kadakilaan sakay biyag a
awan ti katapusan. [8] Peru ipadanas nen
Diyos en matindi na a iyamut ten tolay hidi
a makasadili sakay umád a sumunud ten
katutuhanan nan ten kadukássan. [9] Matindi
a kahirapan en danasán nen atanan a
maggamet ti madukás, purumeru ten Ju-
dio hidi kona bi ten Griego hidi. [10] Peru
átdenan nen Diyos ti karangalan, papuri
sakay kapayapaan en atanan a maggamet
ti maganda, purumeru ten Judio hidi kona
bi ten Griego hidi. [11] Gapu pantay la en
pangileng nen Diyos ten atanan a tolay.

[12] En tolay hidi a nagkasala a awan sakup
nen Kautusan ni Moises ay maparusaan,
peru awan ayun ten Kautusan. Sakay en
atanan a magkasala a sakup nen Kautusan
ay mahatulan a ayun ten Kautusan. [13] Gapu
bakán a en mágsanig hidi ten Kautusan en
matuwid ten pangileng nen Diyos, nan en
sumássunud hidi.

[14] Ni en Hentil hidi a awan sakup nen
Kautusan ay maggamet hidi ti ayun ten
Kautusan, ay ten pangisip di ay kautusan
dán iyád. [15] En mágkaganda di a gamet a
mángpeta ten inyutus nen Kautusan ay ked
ten pusu di. En konsensiya di en mang-
patunay, gapu ni agum ay usigán hidi nen
konsensiya di sakay ni agum ay isurug na bi
hidi. [16] Ayun ten Maganda a Bareta a ipáp-
pangaral ku ay mangyari iyád ten Aldew a
en sekretu nen tolay hidi ay hatulan nen
Diyos ten pamamag-itan ni Cristo Jesus.

En Judio hidi sakay en Kautusan

[17] Peru ni kákkagiyán mu a Judio ka sakay
maniwala ka ten Kautusan, ay ipágmadikál
mu a tehud ka a relasyon ten Diyos. [18] Kagi
mu a tukoy mu en kaluuban na, tukoy mu
en mágkaganda hidi a bagay, gapu intoldu
dikomu nen Kautusan. [19] I palagay muwid
ay tagagiyya ka nen burák, demlag ten
madiklámman hidi ti isip, [20] tagapagtoldu
ten mangmang hidi, sakay tagapagtoldu
ten anak palla hidi. Gapu netan mu en buu
a karunungan sakay katutuhanan ten Kau-
tusan. [21] Kaya a táttolduwan mu en agum,
peru bakin a awan mu dálla matolduwan i
sadili muwen? Mangaral ka a dyan mag-
takaw, peru siko a mismu ay mágtakaw.
[22] Kákkagiyán mu a dyan mangalunya, peru
mángngalunya ka. Maiyamut ka ten diyos-
diyosan hidi, peru sumáddáp ka ten templo
di, tánni magtakaw la. [23] Ipágmadikál mu
a ked dikomu en Kautusan, peru awan mu
labi igagalang en Diyos ten pamamag-itan
nen páglabag mu ten Kautusan! [24] Gapu
nakasulat a, "Gapu dikomoy a Judio hidi, en
ngaran nen Diyos ay awan igagalang nen
Hentil hidi."

[25] En pagkaturi mu ay mahalaga la ni
summássunud ka ten Kautusan; peru ni
lumabag ka ten Kautusan ay kumán ka
labi a awan tinuri. [26] Ni sunudán bi nen
awan naturi en Kautusan ay awan beman
kumán dán bi siya a tinuri? [27] Kaya, siko a
Judio a sakup nen Kautusan a awan sumás-
sunud, ay hatulan nen awan hidi naturi a
tumáttupad ti Kautusanid a iyán. [28] Gapu
en essa a tolay ay awan magin Judio gapu
ten pangluwas na idsura oni gapu siya ay

naturi. [29] En tatarudan a Judio ay en tolay
hidi a nabagu en pusu di sakay kaluuban di
ten pamamag-itan nen Ispiritu nen Diyos,
sakay bakán a ayun ten Kautusan a nakasu-
lat. En Diyos i mangparangalid ti tolayid a
iyán bakán a en tolay.

3

[1] Nadid, konya a mas higit en Judio ten
Hentil? Ánya en kahalagaan ni naturi hidi?
[2] Makpal! Purumeru ten atanan, en Ju-
dio hidi en pinagkatiwalaan ten impahayag
hidi nen Diyos. [3] Ánya nadid ni awan nagin
tapat en sangan dikodi? Gustu na bemanid
a kagiyán ay awan dán bi tapat en Diyos ten
pangaku na hidi? [4] Awan! Gapu matapat en
Diyos maski ni mágkabuli en atanan a tolay.
Ayun ten nakasulat a,

"Tánni tenggiyán ka a matuwid ten pággu-
pos mu,
sakay manalu ka ni hatulan ka dán."

[5] Peru ni en madukás a gamet tam en
mángpeta ten katarungan nen Diyos, mak-
agi tam beman a awan makaturangan en
Diyos gapu pápparusaan na kitam? (Kona
haán en katuwiran nen tolay.) [6] Bakán a
kona haud! Ni en Diyos ay awan makatu-
rangan, konya na a hatulan i munduwiday?
[7] Ni ten pamamag-itan nen págbuli-buli
ku ay lalu a ketan en kaluwalhatian nen
Diyos, gapu a lalu a ketan a siya ay mata-
pat, bakin parusaanák na pa bilang essa a
makasalanan? [8] Bakin a awan tam kagiyán
a, "Maggamet kitam ti madukás ni maga-
nda en risulta ni iyád?" Kona kan haán i
itáttoldu miyid, kagi nen mangsássida hidi
dikoku. Parusaan hidi iyán nen Diyos, kona
haud i dapatid.

Awan ti Matuwid

[9] Ánya nadid? Sikitam beman a Judio
hidi ay mas higit nan ten Hentil hidi?
Awan! Gapu napatunayan mi a ked ten
kapangyariyan nen kasalanan en atanan a
tolay, magin Judio ay ti Hentil. [10] Ayun ten
nakasulat a,

"Awan ti matuwid, awan maski ni essa.
[11] Awan ti makaintendi,
awan ti magaryok ten Diyos. [12] En
atanan ay ummadág ten Diyos sakay
ginamet di a nagpakadukás.
awan ti maggamet ti maganda, awan
maski ni essa." [13] "En ngusu di ay
kumán a en lábbáng a mabuyok,
en pággupos di ay purus a págdaya.
En bibig di ay makamandag a kona ten
biklat." [14] "Purus a págmuda sakay
mágkadukás a upos en lumuwas ten
bibig di."

[15] Ginan hidi a angay mamunu.
[16] Kumán a nagdamanan ni salot en
madamanan di,
[17] awan di tukoy ni konya en mabiyag ti
kapayapaan."
[18] "Awan di tukoy a manteng ten Diyos."

[19] Nadid ay tukoy tam a ányaman en
kinagi nen Kautusan, iyud ay para ten
atanan a sakup na, tánni awan ti medahilan
en balang essa, sakay managut en buu a
mundu ten pághatul nen Diyos. [20] Gapu en
págtanggap nen Diyos ten tolay ay bakán a
ten pamamag-itan nen págsunud ten Kau-
tusan, gapu en gamet nen Kautusan ay
ipakapospos ten tolay a siya ay nagkasala.

[21] Peru nadid ay impahayag nen Diyos ni
konya kitam a magin katanggap-tanggap
dikona. Iyád ay bakán a gapu ten kás-
sunud ten Kautusan; mismu a en Kautu-
san sakay en Propeta hidi ay nagpatunay
tungkul háddi. [22] Imbilang nen Diyos a awan
ti kasalanan en atanan a sumampalataya
kánni Jesu-Cristo ten pamamag-itan nen
pánniwala di dikona. [23] Gapu en atanan a
tolay ay nagkasala, sakay awan ti deyaman
a makaadeni ten kaluwalhatian nen Diyos.
[24] Konapamanhud, gapu ten habag na ay
imbilang na hidi a awan ti kasalanan ten
pamamag-itan ni Cristo Jesus, a nangpalaya
dikodi. [25] Siya en inyalay nen Diyos tánni
ten kákkebuhus nen digi na ay mapatawad
en kasalanan nen tolay ten pamamag-itan
nen pánnampalataya dikona. Ginamet
iyád nen Diyos tánni patunayan na a siya
ay matuwid, gapu tenhud palla ay nag-
pugád dán siya sakay nagpasensiyaan na en
kasalanan hidi a nagamet nen tolay. [26] Peru
nadid pinatunayan nen Diyos a siya ay
matuwid sakay siya en mángbilang a awan
ti kasalanan ten sumampalataya kánni Je-
sus. [27] Kaya ánya nadid i mepagmadikál
tamid? Awan! Sakay bakin magmadikál
kitam? Gapu beman ten págsunud tam
ten Kautasan? Awan! Nan gapu ten
pánnampalataya kánni Cristo. [28] Ni kon-
ahud, ay maliwanag a ten pamamag-itan la
nen pánnampalataya a mebilang a awan ti

kasalanan en tolay, bakán a ten pamamag-
itan nen págtupad ten Kautusan. 29 En Diyos
beman ay Diyos la nen Judio hidi? Awan
beman a Diyos labi siya nen Hentil hidi?
Tarud, siya ay Diyos bi nen Hentil hidi,
30 gapu eessa la en Diyos. Judio man oni
Hentil ay parehu na a tanggapán gapu ten
pánnampalataya di kánni Cristo. 31 Gapu
beman haád ay bali awanán mi dán en
Kautusan? Awan! I tatarudanid ay mas lalu
mi pa ngani a pahalagaan.

4

En Halimbawa ni Abraham

1 Nadid, tungkul bi kánni Abraham a ni-
nunu tam, ánya i makagi tamid? Ánya en
karanasan na tungkul ti hidi iyád a bagay?
2 Ni siya ay imbilang a awan ti kasalanan
gapu ten mágkaganda na hidi a gamet ay
tehud nakuwan siya a ipagmadikál. Peru
awan siya ti mepagmadikál ten atubengán
nen Diyos, 3 gapu kinagi nen Kasulatan
a, "Nanampalataya ten Diyos ti Abraham.
Gapu haud, ay imbilang siya nen Diyos
a matuwid." 4 En matanggap nen tolay
hidi a magtarabahu ay bakán a rigalu nan
suweldu. 5 Peru ten awan hidi magtiwala
ten sadili di a gamet nan manampalataya
ten Diyos a mágpatawad ten makasalanan
hidi ay ibilang hidi nen Diyos a matuwid
gapu ten pánnampalataya na. 6 Kaya kinagi
ni David a pinagpala en tolay a nebilang
a matuwid bakán a gapu ten gamet na
hidi. 7 Kinagi na a, "Pinagpala en tolay a
pinatawad dán en kasalanan na hidi,

sakay pinatawad bi en págsuway na
hidi. 8 Pinagpala en tolay a awan dán
singirán nen Panginoon
ten kasalanan na hidi."

9 Iyád beman hidi a pagpapala ay para la
ten naturi hidi? Awan! Iyád ay para bi
ten awan hidi naturi. Kákkagiyán tam a
ayun ten Kasulatan, ay imbilang nen Diyos
a matuwid ti Abraham gapu ten pánnam-
palataya na. 10 Nengkan iyád a nangyari?
Bagu beman siya a naturi oni káttapos?
Nangyari iyád bagu siya a naturi, bakán a
káttapos.

11 Tinuri ti Abraham bilang tanda a im-
bilang siya nen Diyos a matuwid gapu ten
pánnampalataya na ten dikona a awan palla
siya naturi. Kaya siya ay nagin ama nen
atanan a mánnampalataya ten Diyos tánni
kona haud ay mebilang hidi a matuwid
maski ni awan hidi naturi. 12 Sakay siya ay
ama bi nen naturi hidi, bakán la a gapu
naturi hidi nan gapu a hidi ay summam-
palataya bi a kona ten ninunu tam a ti
Abraham bagu siya naturi.

Matanggap en Pangaku Gapu ten Pánnam-palataya

13 Impangaku nen Diyos kánni Abraham
sakay ten magin lahi na, a hidi en mang-
mana ti munduwiday, bakán a gapu ten
kássunud na ten Kautusan nan gapu ten
pánnampalataya na ten Diyos kaya siya ay
nebilang a matuwid. 14 Ni en sumássunud la
hidi ten Kautusan en magin tagapagmana
ay bali awan en pánnampalataya sakay
pangaku. 15 Ten pamamag-itan nen Kau-
tusan ay maiyamut en Diyos ten lumabag
hidi; peru ni awan ti kautusan ay awan bi ti
págsuway.

16 Kaya en pangaku ay ayun ten pánnam-
palataya, tánni magin essa iyád a kaluub
ten lahi ni Abraham bakán la a ten sum-
mássunud hidi ten Kautusan nan para ten
atanan a sumampalataya ten Diyos a kona
dikona. Gapu siya en ama tam a atanan,
17 kona ten nakasulat a, "Ginamet taka a ama
nen makpal a bansa." Iyád a pangaku ay
mabisa ten atubengán nen Diyos a sinam-
palatayaan na, en Diyos a mágbiyag ten
patay hidi sakay manglalang ten atanan a
bagay a awan palla nalalang. 18 Maski ni
awan dán ti pag-asa a magkahud ti anak
ay nanampalataya padi ti Abraham a magin
ama siya nen makpal a bansa, ayun ten
kinagi dikona a, "Kona ten kakpal nen biton
hidi en magin lahi mu." 19 Awan nanghina
en pánnampalataya na maski ni en idad
na ay magdatos dán a taon sakay mahina
dán en babággi na. Tukoy na bi a baug
ti Sara. 20 Awan siya nagalangan ten pan-
gaku nen Diyos, nan lalu pa a tummibay
en pánnampalataya na sakay nagpuri siya
ten Diyos. 21 Nanampalataya siya ti hustu a
tupadán nen Diyos en pangaku na. 22 Kaya
gapu ten pánnampalataya na ay imbilang
siya nen Diyos a matuwid. 23 Peru en upos
a, "nebilang a awan ti kasalanan," ay bakán
la a para dikona, 24 nan para bi dikotam.
Mebilang kitam a awan ti kasalanan ni

sumampalataya kitam ten Diyos a nang-
biyag a ruway ten Panginoon tam a ti Jesus.
25 Impabunu di siya gapu ten kasalanan tam
hidi sakay ruway a biniyag tánni mebilang
kitam a awan ti kasalanan.

5

*En Bunga nen Págtanggap nen Diyos Diko-
tam*

1 Nadid ta imbilang kitamon nen Diyos
a awan ti kasalanan ten pamamag-itan
nen pánnampalataya, tehud kitamon a ma-
payapa a relasyon ten Diyos ten pamamag-
itan nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.
2 Ten pamamag-itan nen pánnampalataya
tam kánni Jesu-Cristo ay mabati tamon en
kabaitan nen Diyos, sakay masaya kitam a
tarud gapu ten pag-asa tam a makabahagi
kitam ten kaluwalhatian na. 3 Sakay bakán
la a iyán, masaya kitam ten kahirapan tam
hidi a táttiisán tam gapu tukoy tam a en
magin risulta na ay págtiyaga. 4 Sakay
en págtiyaga ay magrisulta ti katatagan.
Sakay en katatagan ay magrisulta ti pag-
asa. 5 Talaga a mangyari en asaan tam
hidi, gapu impabati nen Diyos en págmahal
na dikotam ten pamamag-itan nen Banal a
Ispiritu a inyatád na dikotam.

6 Gapu ten dikona a mahina kitam palla
ay natay ti Cristo ten netakda a panahun
para ten makasalanan hidi. 7 Mahirap a
mangyari ten essa tolay a iyalay na en
biyag na alang-alang ten essa a tolay a
matuwid. Maski tehud a magbegsák-isip
a iyatád na en biyag na para ten essa a
mabait a tolay. 8 Peru impabati nen Diyos en
págmahal na dikotam ten dikona a natay ti
Cristo para dikotam, dikona a makasalanan
kitam palla. 9 Kaya ten pamamag-itan nen
digi na ay imbilang kitam nadid a awan ti
kasalanan, kaya gapu kánni Cristo siguradu
kitamon a ligtas ten iyamut nen Diyos.
10 Tenhud ay kadima kitam nen Diyos, peru
nadid ay tinanggap na kitamon a amigu na
ten pamamag-itan nen kákkatay nen Anak
na. Kaya siguradu a maligtas kitam ten
pamamag-itan nen biyag ni Cristo. 11 Bakán
la a iyán! Masaya kitam sakay magpuri
ten Diyos ten pamamag-itan nen Pangi-
noon tam a ti Jesu-Cristo gapu dikona ay
tinanggap kitam nen Diyos a amigu na.

Ti Adan sakay ti Cristo

12 Nadid, en kasalanan ay summáddáp ti
munduwiday ten pamamag-itan nen essa a
tolay sakay en kamatayan ay summáddáp
ten pamamag-itan nen kasalanan na. Kaya,
en kamatayan ay kummalat ten atanan a
tolay gapu en atanan ay nagkasala. 13 Ked
dán ti munduwiday en kasalanan bagu pa a
inyatád en Kautusan, peru ni awan ti Kau-
tusan ay awan makagi a tehud a kasalanan
en tolay. 14 Konapamanhud ay naghari padi
en kamatayan sapul kánni Adan hanggan
kánni Moises, maski ten tolay hidi a en
kasalanan di ay bakán a kona ten kássuway
ni Adan ten utus nen Diyos.

Ti Adan ay kumán a letratu ni Cristo
a inasaan a dumemát tenhud. 15 Peru
magkaiba i duwwaid a iyád, gapu en habag
nen Diyos ay mas higit nan en kasalanan
ni Adan. Tarud a náng-atád ti kamatayan
ten makpal a tolay en kássuway ni Adan,
peru mas higit en habag nen Diyos sakay
rigalu a dummemát ten makpal a tolay ten
pamamag-itan nen essa a tolay a ti Jesu-
Cristo. 16 Sakay tehud a pagkakaiba ten
kaluub nen Diyos sakay ten kasalanan nen
essa a tolay. En hatul nen essa a kássuway
ay parusa, peru en rigalu a dummemát
maski ni makpal a págsuway ay nagrisulta
ti kapatawadan. 17 Ten pamamag-itan nen
págsuway nen essa a tolay ay naghari en
kamatayan. Peru ten pamamag-itan bi nen
essa a tolay a ti Jesu-Cristo, en tolay hidi
a pinagpala ti hustu sakay imbilang nen
Diyos a matuwid ay magkahud ti ispiri-
tuwal a katatagan.

18 Kaya ni konya a nagrisulta ti parusa
en atanan a kasalanan nen essa a tolay,
en pagin-matuwid nen essa a tolay ay na-
grisulta ti kapatawadan sakay biyag para
ten atanan. 19 Gapu ni en atanan ay nagin
makasalanan gapu ten kássuway nen essa
a tolay, en atanan ay imbilang a awan ti
kasalanan gapu ten kássunud bi nen essa a
tolay.

20 Ten dikona a magkahud ti Kautusan ay
makpal a summuway. Peru ni kummakpal
en págsuway hidi ay mas lalu pa a dum-
mikál en habag nen Diyos. 21 Kaya, ni konya
a maghari en kasalanan ten pamamag-itan
nen kamatayan, ay kona bi hud a maghari
en habag nen Diyos ten pamamag-itan nen
pángbilang na dikotam a awan ti kasalanan.

Iyád ay mangatád ti biyag a awan ti katapusan ten pamamag-itan nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

6

Patay ten Kasalanan Peru Biyag kánni Cristo

1 Ánya nadid i kagiyán tamid? Tulostulos kitam beman a magkasala tánni lalu pa a madagdagan en habag nen Diyos?
2 Awan! Gapu patay kitamon ten kasalanan, konya kitam pa a mabiyag ti págkasala?
3 Awan moy beman tukoy a sikitam a atanan a nabinyagan kánni Cristo Jesus ay nabinyagan ten kákkatay na? 4 Ni konahud, ay natay kitamon sakay nelábbáng a kaguman na ten pamamag-itan nen binyag. Tánni ni konya a biniyag a ruway ti Cristo ten pamamag-itan nen dakila a kapangyariyan nen Ama, sikitam bi ay magkahud ti bigu a biyag.

5 Gapu ni nakaguman kitam ni Cristo ten kákkatay a kona ten kákkatay na ay siguradu a makaguman na kitam bi ten ruway a kákkabiyag kona ten kákkabiyag na a ruway. 6 Tukoy tam a en dati tam a pagkatolay ay nepaku dán ten kudus a kaguman ni Cristo, tánni en makasalanan tam a pagkatolay ay matay sakay awan kitamon maalipin nen kasalanan. 7 Gapu en natay dán ay pinalaya ten kapangyariyan nen kasalanan. 8 Ni natay kitamon a kaguman ni Cristo ay maniwala kitam a mabiyag kitam bi a kaguman na. 9 Tukoy tam a dikona a biniyag a ruway ti Cristo ay awan dán matay a ruway. Awan dán ti kapangyariyan dikona en kamatayan. 10 Ten dikona a natay ti Cristo, ay awan dán ti kapangyariyan dikona en kasalanan. Nadid ay mabiyag dán siya a kaguman nen Diyos. 11 Kaya dapat moy a ibilang en sadili moy a patay dán ten kasalanan peru biyag gapu ten Diyos, gapu nákpagkaessa kamon kánni Cristo Jesus.

12 Dyan moy pabayan a maghari en kasalanan ten bággi moy a matay, sakay dyan moy sunudán en mágkadukás na hidi a kagustuwan. 13 Dyan moy dán gamitán ten kapangyariyan nen kasalanan en ányaman a bahagi nen bággi moy ten pággamet ti kadukássan. Nan, pasakup kam ten Diyos bilang tolay hidi a natay dán sakay nabiyag a ruway. Sakay iyalay moy dikona en bággi moy para ten pággamet ti maganda.
14 Gapu awan dán dapat a maghari dikomoy en kasalanan, gapu awan kamon mabiyag a ayun ten kautusan nan ten habag nen Diyos.

Alipin hidi nen Katuwiran

15 Nadid, malaya kitamon beman a magkasala gapu awan kitamon sakup nen kautusan nan ten habag nen Diyos? Awan!
16 Awan moy beman tukoy a ni nagpasakup kam ten deyaman a sássunudán moy, ay magin alipin na kam. Kasalanan man iyád a magrisulta ti kákkatay, oni en kássunud ten Diyos a magrisulta ti katuwiran. 17 Peru salamat ten Diyos gapu sikam a dati a alipin hidi nen kasalanan ay buu a pusu a sumunud ten adal a inyatád dikomoy.
18 Pinalaya kamon ten kasalanan sakay nadid ay alipin kamon nen katuwiran.
19 Magupusák ten karaniwan a paraan gapu ten kahinaan moy. Ni konya moy a impasakup en sadili moy tenhud ten kadingáttan sakay kadukássan, ay ilaan moy nadid en sadili moy bilang alipin nen katuwiran para ten banal hidi a layunin.

20 Ten dikona a alipin kam palla nen kasalanan, ay awan kam sakup nen katuwiran. 21 Ánya nadid en pakinabang moy ten bagay hidi a ikasaniki moy dán nadid? Kamatayan en meatád ni hidi iyud. 22 Peru nadid a pinalaya kamon ten kasalanan sakay alipin kamon nen Diyos, en naalap moy ay biyag a tehud a kabanalan sakay en risulta na ay biyag a awan ti katapusan. 23 Gapu kamatayan en bayad nen kasalanan, peru en awan ti bayad a rigalu nen Diyos ay biyag a awan ti katapusan, ten pamamag-itan ni Cristo Jesus a Panginoon tam.

7

Awan dán ten Kapangyariyan nen Kautusan

1 Nadid, kákkapatkaka ku hidi, makaintendi kam ten batas. Tukoy moy a en essa a tolay ay sakup la nen batas mentras a biyag siya. 2 Halimbawa, ayun ten kautusan, en essa a bábbi ay sakup nen kabinga na mentras a biyag siya. Peru ni matay en lállaki ay malaya dán en bábbi ten batas a mangsakup dikona bilang tehud a kabinga.
3 Kaya ni mákkabinga siya ti agum a lállaki

mentras a biyag palla en kabinga na ay nangalunya siya. Peru ni patay dán en kabinga
na ay awan dán siya sakup ni kautusanid
a iyád. Sakay ni mákkabinga siya ti agum
a lállaki ay awan siya nangalunya. 4 Kona
labi hud kákkapatkaka, natay kamon ten
Kautusan gapu bahagi kam nen bággi ni
Cristo. Sakay nadid ay kaguman kamon
ten kákkabiyag na a ruway tánni magbunga
kam ti mágkaganda a gamet para ten Diyos.
5 Dikona ked kitam palla ten makamundu
hidi a kákkabiyag, ay en mágkadukás tam
a kagustuwan en maghari ten bággi tam,
sakay lalu pa a pinabegsák nen Kautusan
kaya a nagamet tam en bagay hidi a humayun ti kákkatay. 6 Peru nadid ay malaya
kitamon ten Kautusan gapu natay kitamon
ten kasalanan a dati a nangalipin dikotam.
Kaya magserbi kitamon ten Diyos bakán a
gapu ten dati a batas a nakasulat nan gapu
ten bigu a biyag ten Ispiritu.

En Kautusan sakay en Kasalanan

7 En gustu beman a kagiyán ni iyád ay
madukás en Kautusan? Awan! Ni awan
gapu ten Kautusan ay awan ku nakuwan
natukuyan ni ánya en kasalanan. Awan
ku nakuwan natukuyan a en págnasa ten
kao nen agum ni awan kinagi nen Kautusan
a, "Dyan moy pagnasaan en bakán moy a
kao." 8 Peru gapu ten kautusan, ay linukag
nen kasalanan i bággi kuwidi para ten
atanan a kalasi ni kasakiman. Gapu awan
ti kasalanan ni awan ti kautusan. 9 Tenhud
ay nabiyagák a awan ti kautusan; peru
dikona dumemát en kautusan ay nabiyag
en kasalanan 10 sakay natayák. En kautusan
a dapat nakuwan a mangatád dikoku ti
biyag ay siya en nangatád dikoku ti kamatayan. 11 Gapu ginamit nen kasalanan
en kautusan tánni madayaák, gapu haud ay
nahatulanák ngani ti kamatayan.

12 Kaya ngani en Kautusan ay banal sakay
bawat utus ay banal, matuwid sakay maganda. 13 En gustu na beman a kagiyán
ay nakapangatád dikoku ti kamatayan en
mágkaganda a bagay? Awan! En kasalanan
en nangbunu dikoku ten pamamag-itan
nen maganda a bagay. Nangyari iyád
tánni mepeta ni ánya a talaga en kasalanan
sakay tánni mehayag, ten pamamag-itan
nen Kautusan, a en kasalanan ay talaga a
tunay ti dukás.

En Hilig nen Bággi sakay en Kagustuwan nen Isip

14 Tukoy tam a en Kautusan ay ispiri-
tuwal, peru mabiyagák a ayun ten hilig nen
bággi sakay alipinák nen kasalanan. 15 Awan
ku maintendiyan i sadili kuwiday. Gapu
awan ku magamet en gustu ku hidi, nan en
kaiyamutan ku en gággamitán ku. 16 Nadid,
ni gamitán ku en awan ku hidi gustu ay
ummayunák a maganda ngani en Kautusan. 17 Kaya, bakán dán a sikán en tehud
a gamet haud nan en kasalanan a mágyan
dikoku. 18 Tukoy ku a awan ti maganda a
bagay a mágyan ten pagkatolay ku. Gustu
ku a maggamet ti maganda peru awan ku
makaya a magamet en maganda a gustu ku.
19 Gapu awan ku gággamitán en maganda
a bagay a gustu ku, nan en mágkadukás
a awan ku gustu en gággamitán ku. 20 Ni
en gággamitán ku ay en awan ku gustu ay
bakán dán a sikán en tehud a gamet haud
nan en kasalanan a mágyan dikoku.

21 Kaya kona háddi en natukuyan ku: ni
gustu ku a maggamet ti maganda ay en
madukás en adeni dikoku. 22 Buu i pusu
kuwiday a masaya ten Kautusan nen Diyos.
23 Peru tehud a iba a kautusan ti bahagi
ni bággi kuwiday a kontra ten kagustuwan
nen isip ku. Iyád a kautusan ay paalipinák na ten kasalanan a ked ti bággi kuwiday. 24 Kakakagbi kalagayan kuwiday! Deya
wád i makapángligtasid dikoku ti kalagayan
kuwiday a mángpahamak dikoku? 25 Awan
dán ti agum nan en Diyos ten pamamag-itan ni Jesu-Cristo a Panginoon tam! Salamat dikona!

Kona háddi en kalagayan ku: ten isip
ku ay sumunudák ten Kautusan nen Diyos,
peru ten makasalanan ku a pagkatolay
ay sumássunudák ten kagustuwan nen
kasalanan.

8

En Kákkabiyag a Ayun ten Ispiritu

1 Kaya awan dán hatulan a maparusaan
en tolay hidi a nákpagkaessa kánni Cristo
Jesus. 2 Awanák dán sakup nen kapangyariyan nen kasalanan sakay kamatayan
gapu pinalayaák dán nen kapangyariyan
nen Ispiritu a makapangatád ti biyag ten
pamamag-itan ni Cristo Jesus. 3 Ginamet
nen Diyos en awan nagamet nen Kautusan
gapu ten kahinaan nen tolay. Pinaangay

na háddi en sadili na a Anak a kona ten
essa a tolay a makasalanan tánni sidaán
en kasalanan. Kaya hinatulan na dán en
kasalanan a nangalipin ten tolay. 4 Ginamet
iyád nen Diyos tánni magamet tam ni ánya
en agidán nen Kautusan ten pamamag-
itan nen págsunud ten Ispiritu, embes a
en sadili a kagustuwan nen bággi tam.
5 Gapu en mabiyag hidi a ayun ten hilig nen
bággi ay magsikap ten bagay hidi a ayun
ten bággi, peru en mabiyag hidi ayun ten
pággiyya nen Ispiritu ay magsikap tungkul
ten bagay hidi a ispirituwal. 6 En sang-
páttán nen kássunud ten hilig nen bággi
ay kákkatay, peru en sangpáttán nen kás-
sunud ten Ispiritu ay biyag sakay kapaya-
paan. 7 Gapu kalaban nen Diyos en deya-
man a sumássunud ten hilig nen bággi,
gapu sala na a sumunud ten kautusan nen
Diyos sakay talaga a awan na magamet a
sumunud. 8 Kaya en mabiyag ayun ten hilig
nen bággi ay awan maari a kasayaan nen
Diyos.

9 Peru awan kamon mabiyag a ayun ten
kagustuwan nen bággi, nan ayun dán ten
Ispiritu. Ti katunayan ay mágyan dán diko-
moy en Ispiritu nen Diyos. Ni en Ispiritu ni
Cristo ay awan ten essa a tolay ay bakán siya
a kánni Cristo. 10 Peru ni mágyan dán diko-
moy ti Cristo, maski ni matay dán en bággi
moy gapu ten kasalanan ay biyag en ispiritu
moy gapu imbilang kamon nen Diyos a
matuwid. 11 Ni mágyan dikomoy en Ispiritu
nen Diyos a nangbiyag a ruway kánni Jesu-
Cristo, ay siya labi en mangbiyag a ruway
ten bággi moy a tehud a kamatayan, ten
pamamag-itan labi nen Ispiritu na a má-
gyan dikomoy.

12 Kákkapatkaka hidi, awan kitamon
alipin nen hilig nen bággi, kaya awan
kitamon dapat a mabiyag ayun ten
makamundu a bággi. 13 Gapu matay
kam ni mabiyag kam a ayun ten bággi
peru ni bunuwán moy ten pamamag-
itan nen Ispiritu en gamet hidi nen bággi
ay mabiyag kam. 14 En atanan a igiyya
nen Ispiritu nen Diyos ay anak hidi nen
Diyos. 15 Gapu awan inyatád dikomoy nen
Diyos en Ispiritu tánni magin alipin kam
a mabiyag ti ánteng. Nan en inyatád
dikomoy ay Ispiritu tánni gamitán na kam
a anak nen Diyos kaya makadulaw kitamon
dikona, "Ama! Ama ku!" 16 En Ispiritu en
magpatunay, kaguman na en ispiritu tam a
sikitam ay anak hidi nen Diyos. 17 Sakay
bilang anak hidi nen Diyos, sikitam ay
tagapagmana nen Diyos a kaguman ni
Cristo a tagapagmana. Gapu ni magtiis
kitam a kaguman ni Cristo, ay makaguman
na kitam ten kaluwalhatian na.

18 Para dikoku, en kahirapan hidi a tát-
tiisán tam ten kasalukuyan ay awan me-
parehu ten kaluwalhatian a mehayag diko-
tam balang aldew. 19 Gapu áorayán nen
atanan a tolay a ihayag nen Diyos en anak
na hidi. 20 Awan nagtagumpay en tolay,
bakán a gapu iyud en gustu di, nan iyud
en kagustuwan nen Diyos. Peru nangatád
labi siya ti pag-asa. 21 En atanan a linalang
ay palayaán nen Diyos tánni awan dán
iyád marunot, sakay tánni makabahagi ten
maluwalhati a kalayaan nen anak hidi nen
Diyos. 22 Tukoy tam a mágdadaingán hang-
gan nadid, en atanan a linalang gapu ten
matindi a kahirapan a kona ten essa a ma-
genak. 23 Bakán la a iyád! Maski sikitam a
tummanggap ten Ispiritu bilang purumeru
a inatáddan nen Diyos ay mágdadaingán bi
mentras a maguray kitam ten pánghayag
nen Diyos a anak na kitam sakay en kállaya
nen bággi tam. 24 Ligtas kitamon gapu ten
pag-asa tam. Peru awan iyád makagi a pag-
asa ni áelingán tamon en inasaan tam. Deya
pa beman en umasa ni ked dán bi haán en
inasaan? 25 Peru ni umasa kitam ten awan
tam áelingán ay áorayán tam iyud a tehud
a katiyagaan.

26 Kona labi hud ten kahinaan tam hidi
ay tulungan kitam nen Banal a Ispiritu.
Awan tam tukoy ni konya kitam a dapat a
magdasal, kaya en Ispiritu en mamag-itan
dikotam ten Diyos ten paraan a awan kaya
a ikagi. 27 Sakay maintendiyan nen Diyos a
makatukoy ten lasán nen pusu nen tolay,
en gustu a kagiyán nen Ispiritu, gapu en
Ispiritu en mamag-itan para ten pinili hidi,
ayun ten kaluuban nen Diyos.

28 Tukoy tam a en atanan a bagay a
mangyari, ay kumilus en Diyos para ten
kapiyyaan nen atanan a magmahal dikona,
a dinulaw na ayun ten planu na. 29 Gapu
sapul pa ten sapul ay tukoy dán nen Diyos
ni deya en para dikona; pinili na dán hidi
a magin kona ten Anak na, tánni siya en
magin panganay ten makpal a matátkaka.

30 Sakay en pinili na hidi tenhud pa ay dinu-
law na. Sakay en dinulaw na ay tinanggap
na, sakay en tinanggap na ay inátdenan na
bi ten kaluwalhatian na.
31 Ánya nadid en makagi tam tungkul
ti hidi iyád a bagay? Ni en Diyos ay
kakampi tam, deya nadid en kumontra
dikotam? 32 Ni en sadili na a Anak ay
awan na ingkemot nan inyatád na para
dikotam a atanan, en agum pa beman hidi
a bagay awan naid meatád dikotam? 33 Deya
nadid makapángkasuwid kontra ten tolay
hidi nen Diyos, en Diyos pa ngani i mag-
patawadid dikodi? 34 Deya en manghatul ti
parusa? Ti Cristo Jesus beman a ked ten
kawanan nen Diyos? Siya pa ngani en natay
sakay nabiyag a ruway, sakay nadid ay siya
en mamag-itan para dikotam. 35 Deya en
makapánghiwalay dikotam ten págmahal
ni Cristo? En kaguluwan beman, kahi-
rapan, pággusig, aláp, kapubriyan, pan-
ganib, oni kamatayan? 36 Ayun ten Kasu-
latan, "Alang-alang dikomu ay pirmi kami
a nakalaan ti kamatayan kumán kami a en
tupa hidi a karniyán." 37 Awan! Atananid
a iyád ay kaya tam a pagtagumpayan ten
pamamag-itan na a nangmahal dikotam.
38 Gapu siguradu ku a awan ti makapánghi-
walay dikotam ten págmahal nen Diyos.
Maski kamatayan, en biyag, en anghel hidi,
en pinunu hidi, en bagay hidi nadid a
kasalukuyan, en bagay hidi a pademát, en
tehud hidi a kapangyariyan, 39 en kadis-
unuwan, en kadisaladan, oni ányaman a
linalang ay awan makapánghiwalay diko-
tam ten págmahal nen Diyos, en págmahal
a impagkaluub na dikotam ten pamamag-
itan ni Cristo Jesus a Panginoon tam.

9

En Pángpili nen Diyos ti Israel

1 Tatarudan i kagiyán kuwiday gapu taga-
sunudák ni Cristo. Awanák mágbabuli-
buliyán. En konsensiya ku, ten tulung
nen Banal a Ispiritu ay makapagpatunay a
magkagiyák ti tatarudan. 2 Tunay i lungkut
kuwiday sakay awan maibu-ibut i saket ni
pusu kuwiday 3 tungkul ten kabanuwan ku
hidi a Judio. Ni maari la nakuwan ay
gustu ku a sikán dálla en sumpaán nen
Diyos sakay mehiwalay kánni Cristo para
ten kapiyyaan di. 4 Hidi ay Israelita a
inatáddan nen Diyos ti karapatan a ma-
gin anak na. Impeta bi nen Diyos dikodi
en kaluwalhatian na. Nangatád en Diyos
dikodi ti kasunduwan sakay Kautusan, en
tatarudan a págsamba, sakay en pangaku
na hidi. 5 Naggubwat dikodi en lahi nen
ninunu hidi, sakay tungkul ten pagkatolay
ni Cristo ay naggubwat siya ten lahi di. En
Kataasan a Diyos ay dapat a puriyán a awan
ti katapusan! Amen.
6 Bakán a gustu naid a kagiyán ay
awan natupad en upos nen Diyos, gapu
awan atanan ni Israelita ay kaguman ten
banuwan a pinili na. 7 Awan bi imbilang en
atanan a anak ni Abraham ay anak hidi nen
Diyos. Kinagi nen Diyos kánni Abraham,
"En naggubwat la kánni Isaac i mebilangid
a lahi mu a impangaku ku dikomu." 8 Kaya
bakán a atanan a anak ni Abraham ay
ibilang a anak nen Diyos, nan en ayun la
ten pangaku nen Diyos. 9 Gapu kona háddi
en pangaku, "Soliyák ti taonid, ti kona labi
haád a panahun, sakay magenak ti lállaki ti
Sara."
10 Bakán la a iyud. Maski ni essa la en
ama nen duwwa a anak ni Rebecca a awan
ti agum nan en ninunu tam a ti Isaac, ay
11-12 impakilala nen Diyos a en págpili na ay
ayun ten sadili na a planu, bakán a ayun ten
gamet nen tolay. Kaya bagu pa a meenak
en anak hidi sakay bagu pa hidi a mak-
agamet ti maganda oni madukás, kinagi
dán nen Diyos kánni Rebecca a, "Magserbi
en panganay ten wadi na." 13 Ayun ten
nakasulat, "Minahal ku ti Jacob sakay ki-
naiyamutan ku ti Esau." 14 Makagi tam
beman a awan makatarungan en Diyos?
Awan! 15 Gapu kona háddi en kinagi na
kánni Moises, "Mahabagák ten gustu ku a
kahabagan sakay kagbiyan ku en gustu ku
a kagbiyan." 16 Maliwanag a en págpili nen
Diyos ay bakán a ayun ten kagustuwan nen
tolay oni gamet nen tolay, nan ten habag
nen Diyos. 17 Gapu ayun ten Kasulatan ay
kinagi nen Panginoon ten hari ti Egipto,
"Indátton taka a hari tánni ten pamamag-
itan mu ay mepeta ku en kapangyariyan ku,
sakay makilala en ngaran ku ti buuwiday
a mundu." 18 Kaya kahabagan nen Diyos
en deyaman a gustu na a kahabagan, sakay
pakáttugán na ti ulu en gustu na a pakát-
tugán ti ulu.

En Iyamut sakay en Habag nen Diyos

19 Bakay kagiyán mu dámman dikoku na-
did a, "Ni konahud ay bakin a sássisiyán pa
nen Diyos en tolay? Deya beman i maka-
pangkontraid ten kaluuban nen Diyos?"
20 Tolay ka la deya ka beman para tumábbig
ti kona haud ten Diyos? Makagi beman
nen tolay ten nanglalang dikona a, "Bakin
a linalangák mu a kona háddi?" 21 Awan
beman ti karapatan en mággamet ti binga
a manggamet ti mágkamahal a kalasi sakay
mágkamura a kalasi a gubwat ten parehu a
malagkit a luta?
22 Konapamanhud ay gustu a ipeta nen
Diyos en iyamut na sakay en kapangyariyan
na. Peru buu a tiyaga na a pinagtiisan en
tolay hidi a dapat dán nakuwan a parusaan
sakay ubusán a bunuwán. 23 Ginamet na
iyád tánni ipakilala na en awan ti kaparehu
a kadakilaan na ten tolay hidi a kinahaba-
gan na, a tenhud pa ay inhanda na dán para
ten kaluwalhatian na. 24 Sikitam en dinulaw
hidi, bakán la a en gubwat ten Judio hidi
nan en gubwat bi ten Hentil hidi. 25 Kona
háddi en kinagi na ten libru ni Oseas,
"En dati a awan ku banuwan
ay madulawan a, 'Banuwan ku'
sakay en dati a awan ku mahal
ay madulawan a 'Mahal ku.' " 26 Sakay
en kinagiyan na a,
'Bakán takam a banuwan,'
ay madulawan a anak hidi nen Diyos
a biyag.' " 27 Kona bi háddi en
impahayag ni Isaias tungkul ti Is-
rael, "Maski ni sakona ti kakpal nen
baybay ti digiten en anak ni Israel
ay sasangan la dikodi en maligtas.
28 Gapu mahigpit sakay alistu a hatu-
lan nen Panginoon i munduwiday."
29 Ti Isaias labi en nagkagi a, "Ni en
Panginoon a Makapangyariyan ten
atanan ay awan nángwarak ti sasan-
gan ten lahi tam, sikitam nakuwan
ay nagin kona ti Sodoma sakay ti
Gomorra."

En Israel sakay en Maganda a Bareta

30 Ánya nadid makagi tamid? En Hentil
hidi a awan nagsikap a magin makasaya ten
Diyos ay tinanggap na hidi ten pamamag-
itan nen pánnampalataya di dikona. 31 Peru
en Israel a nagsikap a mangtupad ten Kau-
tusan tánni kasayaan nen Diyos ay awan
nagtagumpay. 32 Bakin? Gapu nagsikap hidi
a kasayaan nen Diyos ten pamamag-itan
nen sadili di a gamet bakán a ten pamamag-
itan nen pánnampalataya dikona. Nesáng-
dul hidi ten batu a kákkerakpaan. 33 Ayun
ten nakasulat ay, "Mángdáttonák ti Sion ti
essa a batu a kákkesángdulan, essa a dikál
a batu a kákkerakpaan di. Peru ni deya-
man en manampalataya dikona ay awan
mapasaniki.

10

1 Kákkapatkaka ku hidi, en gugustu ku a
mangyari sakay dasal ten Diyos ay maligtas
en banuwan a Israel. 2 Sikán dán en maka-
pangpatunay a magsikap hidi tánni masaya
en Diyos dikodi, peru mali en pággamet
di. 3 Gapu awan di tinenggi en katuwiran
a gubwat ten Diyos, sakay nagsikap hidi a
nanggamet ti sadili di la a paraan embes
a en paraan nen Diyos. 4 Gapu ti Cristo en
katuparan nen Kautusan, tánni mebilang a
awan ti kasalanan en deyaman a sumam-
palataya dikona.

En Kaligtasan ay Para ten Atanan

5 Kona háddi en insulat ni Moises tungkul
ten pagin-matuwid ten pamamag-itan nen
Kautusan, "Mabiyag en mangtupad ten
Kautusan." 6 Peru kona bi háddi en ki-
nagi tungkul ten pagin-matuwid gapu ten
pánnampalataya, "Dyan mu kagiyán ten
sadili mu a, 'Deya beman en meangay di
langet?' a kumán a gustu na a padibáb-
biyán ti Cristo. 7 "Dyan mu bi kagiyán a,
'Deya en dumibábbi ten lugar nen patay
hidi?' " a kumán a gustu na a paikatán
ti Cristo ten páglábbánggan. 8 Peru iddi
en kinagi na, "Adeni dikomu en upos, ked
dán ti bibig muwen sakay ti pusu muwen."
En gustu na a kagiyán ay en upos a im-
pangaral mi tungkul ten pánnampalataya.
9 Ni ipahayag mu ten bibig mu a ti Jesus
en Panginoon sakay manampalataya ka ti
buu a pusu a siya ay biniyag a ruway nen
Diyos ay maligtas ka. 10 Gapu ni buu a
pusu en pánnampalataya nen essa a to-
lay ay imbilang siya nen Diyos a awan
ti kasalanan. Sakay ni magpahayag siya
ten pamamag-itan nen bibig na ay malig-
tas. 11 Kinagi ten Kasulatan a, "Ni deya-
man en sumampalataya dikona ay awan
mapasaniki." 12 Awan ti pagkakaiba en Judio

hidi sakay en Hentil hidi. Eessa la en Panginoon nen atanan sakay siya en mangatád
ti sagana ten atanan a dumulaw dikona.
13 Gapu kinagi nen Kasulatan a, "Maligtas en
atanan a dumulaw ten ngaran nen Panginoon." 14 Peru konya a dulawan nen tolay
hidi en awan di panampalatayaan? Konya
bi hidi a manampalataya ni awan hidi ti
masanig tungkul dikona? Sakay konya hidi
a makapágsanig tungkul dikona ni awan bi
ti mangaral? 15 Sakay konya a makapangaral
en deyaman ni awan bi siya utusan? Ayun
ten nakasulat ay, "Ánya dán ben ti ganda
a áelingán a pademát en mágtoldu hidi ten
Maganda a Bareta!" 16 Peru awan atanan ay
tummanggap ten Maganda a Bareta. Kona
háddi en kinagi ni Isaias, "Panginoon, deya
en naniwala ten kinagi mi hidi?" 17 Kaya
en pánnampalataya ay risulta nen págsanig
sakay en págsanig ay risulta nen pángngaral tungkul kánni Cristo.

18 Peru tanung kuwid ay awan beman ti
nakapágsanig? Nakapágsanig ngani hidi!
Gapu nesulat a, "Nasanig ten atanan a
lugar en boses di, sakay en bareta ay
nasanig hanggan ten ontok ni munduwiday." 19 Iddi pa en essa ku a tanung: awan
beman nakaintendi en bansa a Israel? Tenhud pa ay tinábbig dán iyád ni Moises:
"Gamitán ku en bakán hidi a Israelita tánni
sumeni kam. Sakay gamitán ku en essa a
bansa a mangmang tánni umiyamut kam."
20 Matapang bi a kinagi ni Isaias a, "Netanák
nen awan hidi magaryok dikoku. Nagpahayagák ten awan hidi nagtanung-tanung
tungkul dikoku." 21 Peru kona bi háddi
en kinagi na tungkul ti Israel, "Ten buu
a maghapun ay nagurayák a mangtanggap
ten essa a bansa a makáttug ti págguluwan
sakay ribeldi!"

11

Kinahabagan nen Diyos en Israel

1 Nadid, iddi tanung kuwid: Intakwil dán
beman nen Diyos en sadili na a banuwan?
Awan! Sikán ay essa a Israelita a gubwat
ten lahi ni Abraham sakay kabilang ten lahi
ni Benjamin. 2 Awan intakwil nen Diyos
en tolay hidi a pinili na dán sapul pa ten
sapul. Awan moy beman tukoy en kinagi
nen Kasulatan tungkul kánni Elias? Dummaing siya ten Diyos kontra ten Israelita
hidi. 3 Kinagi na, "Panginoon binunu di
en propeta mu hidi sakay rinábba di en
págtutudan ti alay. Sikán la en nabiyag a
propeta, sakay gustuwák di pa a bunuwán!"
4 Peru ánya tábbigid dikona nen Diyos?
"Nángwarakák para ten sadili ku ti pittu
a libu a lállaki a awan sumássamba ten
diyos-diyosan a ti Baal." 5 Kona bi nadid a
kasalukuyan, tehud palla a sasangan a ten
pinili hidi nen Diyos gapu ten habag na.
6 Pinili ngani hidi gapu ten habag na, bakán
a gapu ten gamet di. Gapu ni en págpili nen
Diyos ay ayun ten gamet nen tolay ay awan
dán iyád makagi a kabaitan.

7 Ánya nadid? Awan naalap nen bansa
a Israel en ginustu di. En pinili la hidi i
nagkamitid haád gapu makáttug en págguluwan nen agum. 8 Kona ten nakasulat:

"Inátdenan hidi nen Diyos ti ispiritu a awan
makabati oni makaisip,
tehud hidi a mata a awan maketa
sakay bángbáng a awan makasanig,
hanggan nadid a panahun."
9 Sakay kinagi bi ni David,
"Magin ekrot nakuwan sakay patibung en
págpiyesta di,
essa a kepalulungan di sakay parusa
dikodi. 10 Rumaburab nakuwan en
mata di tánni awan hidi maketa,
sakay magkábbung nakuwan hidi ti
hirap mentras a biyag hidi."

11 Iddi bi en tanung ku nadid: En kákkelisi beman ti tama a dilan ay tánni tulos
a mawasak en Judio hidi? Awan! Nan,
gapu ten kasalanan di, en kaligtasan ay
ummabut ten Hentil hidi tánni sumeni
en Israelita hidi dikodi. 12 Nadid, ni en
kasalanan nen Israelita hidi ay nakapangatád ti masagana a pagpapala ti munduwiday sakay en kákkabagsak di ay nakapangatád ti masagana a pagpapala ten Hentil
hidi, konya pa wád ni sumoli dán ten Diyos
en buu a Israel!

En Kaligtasan nen Hentil hidi

13 Iddi nadid kagiyán kuwid dikomoy
Hentil hidi. Gapu apostolák para dikomoy,
ipagmadikál ku en tungkulin ku. 14 Gamitán
ku iyád tánni sumeni en kasa Judio ku hidi,
tánni maligtas maski ni en sangan dikodi.
15 Ni en pángtakwil dikodi ay nagin dilan
tánni mesoli ten Diyos i munduwiday, en

pángtanggap dikodi nen Diyos ay kona ten
kákkabiyag a ruway nen patay hidi.
16 Ni banal en purumeru a tinapay a gub-
wat ten namasa a arina ay kona bi hud en
buu a namasa. Sakay ni en gamot nen kayu
ay banal, kona bi hud en pinget na hidi.
17 Ni kináttol en sangan a pinget nen kayu
a olibo, sakay en pinget nen olibo a tawtaw
ay intongku ten ponan na. Sikam a Hentil
hidi ay kona ten tawtaw a olibo sakay nadid
ay makabahagi kamon ten matatag a biyag
a ispirituwal nen Judio hidi.
18 Alalahanán mu a bakán a siko en mang-
biyag ten gamot hidi, nan en gamot hidi en
mangbiyag dikomu.
19 Kagiyán mu bi a, "Kináttol en pinget
hidi tánni mekabiták." 20 Tarud iyán. Kinát-
tol hidi gapu awan hidi summampalataya
ten Diyos, peru intongku ka gapu summam-
palataya ka dikona. Kaya dyan ka mag-
madikál; nan magkahud ka ti ánteng ten
Diyos. 21 Gapu ni en tatarudan hidi a pinget
ay awan sinayangan nen Diyos, siko pa
beman a kasayangan na? 22 Háddi tam a ke-
tan en kabaitan nen Diyos sakay mahigpit
ten pághatul na. Maghatul siya a tehud a
kaparusaan ten nagkasala hidi dikona, peru
mabait siya dikomoy ni manatili kam ten
kabaitan na. Ni awan, ay káttulán na kam
bi. 23 En Judio hidi ay itongku na a ruway ten
ponan ni sumampalataya hidi, gapu kaya
iyud a gamitán nen Diyos. 24 Ni siko a pinget
nen olibo a tawtaw ay netongku ten tunay a
olibo, maski ni kontra ten tama a paraan, ay
lalu a alistu a itongku ten ponan en tunay a
pinget na.

Mahabag en Diyos ten Atanan

25 Kákkapatkaka hidi, tehud a essa a lihim
a katutuhanan a gustu ku a matukuyan moy
tánni awan magin mataas en pangileng
moy ten sadili moy. En págmatigas nen
Judio hidi ay pansamantala. Umalay la iyud
a hanggan mabuu en bilang nen Hentil hidi
a makaadeni ten Diyos. 26 Ni konahud, ay
maligtas en buu a Israel, kona ten nakasu-
lat:
"Maggubwat ti Zion en Tagapagligtas.
Ibutan na en kadukássan ten lahi ni
Jacob. 27 Sakay iddi en magin kasun-
duwan ku dikodi
ni patawadán ku dán en kasalanan di
hidi."
28 Gapu tinanggiyan nen Israelita hidi
en Maganda a Bareta, nagin kadima hidi
nen Diyos, sakay sikam a Hentil hidi en
nakinabang. Peru gapu hidi en pinili nen
Diyos, mahal na hidi, alang-alang ten ni-
nunu di hidi. 29 Gapu awan magbabagu
en Diyos tungkul ten kaluub na hidi sakay
págdulaw. 30 Tenhud, sikam a Hentil hidi
ay awan sumássunud ten Diyos, peru na-
did, sikam ay nakatanggap ten habag nen
Diyos dikona a summuway en Judio hidi.
31 Gapu ten habag nen Diyos a naranasan
moy, ay sássuwayán bi nadid nen Judio hidi
en Diyos, tánni maranasan di bi nadid en
habag na. 32 Gapu pinabayan nen Diyos a
maalipin nen kasalanan di en atanan a tolay
tánni mepabati dikodi en habag na.

Papuri ten Diyos

33 Tunay ti kadikál en kayamanan nen
Diyos! Awan masukat en karunungan na
sakay kaalaman! Deya en makapángpali-
wanag ten disisyon na hidi? Deya en
makaintendi ten paraan na hidi? Kona ten
nakasulat,
34 "Deya en makatukoy ten isip nen Pangi-
noon?
Deya en maari a magin tagapayu na?
35 Deya en nakapangatád ti ányaman dikona
a dapat na a bayadan?"
36 Gapu en atanan a bagay ay gubwat dikona,
ten pamamag-itan na, sakay kao na. Kao na
en karangalan a awan ti katapusan! Amen.

12

En Kákkabiyag ni Cristiano

1 Kaya ngani kákkapatkaka hidi, alang-
alang ten sagana a habag nen Diyos diko-
tam, ipákpágguron ku dikomoy a iyalay
moy i sadili moyen bilang biyag a alay,
banal sakay makasaya ten Diyos. Iyád en
karapatdapat a págsamba moy ten Diyos.
2 Dyan kam umayun ten lakad ni munduwi-
day. Umiba kam ten pamamag-itan nen
págbagu moy ten isip moy tánni main-
tendiyan moy en kaluuban nen Diyos: ni
ánya en maganda, makasaya sakay ganap.
3 Gapu ten kabaitan nen Diyos dikoku,
ay kagiyán ku ten balang essa dikomoy,
a dyan moy pahalagaan en sadili moy ti
mas pa ten nerarapat. Nan, pakaisipán
moy ti mapiyya en tatarudan a kalagayan
moy ayun ten sukat nen pánnampalataya a

kaluub nen Diyos ten balang essa dikomoy.
4 Ni konya a en bággi ay binuu nen makpal
a bahagi, sakay iba-iba ti gamet en balang
essa, 5 ay kona labi hud maski ni makpal
kitam ay mabuu kitam ten eessa a bággi
ni Cristo, sakay atanan tam ay bahagi nen
balang essa. 6 Tummanggap kitam ti iba-
iba a kaluub ayun ten kabaitan nen Diyos,
kaya gamitán tam hidi iyán a kaluub. Ni
en kaluub tam ay pággupos ti pahayag a
gubwat ten Diyos ay magpahayag kitam
ayun ten sukat nen pánnampalataya tam.
7 Ni págserbi en kaluub tam, ay magserbi
kitam. Magtoldu en tummanggap ti kaluub
ni págtoldu. 8 Magpabegsák ti isip en tolay
a tehud a kaluub a págpabegsák ti isip.
Ni pángngatád en kaluub moy ay man-
gatád kam a maluwag ten pusu moy, ni
pagin-pinunu bi ay mamunu kam ti buu
a págsikap. Ni káttulung en kaluub moy
ay gamitán moy iyán a tehud a dikál a
kasayaan.

9 Magmahalan kam ti tatarudan a págma-
hal. Kaiyamutan moy en madukás sakay
mahalán moy en maganda. 10 Magmahalan
kam bilang tunay a matátkaka sakay paha-
lagaan moy en agum ti mas pa ten págpa-
halaga di dikomoy. 11 Magpakasipag kam
sakay dyan magin tamad. Magserbi kam
ten Panginoon ti buu a pusu. 12 Magsaya
kam gapu ten pag-asa moy, magtiyaga kam
ten págdusa moy sakay pirmi kam a mag-
dasal. 13 Tumulung kam ten pangangailan-
gan nen kákkapatkaka hidi, sakay patu-
lusán moy en kákkapatkaka a awan ti mat-
ulusan.

14 Idasal moy en mágga-usigán hidi diko-
moy; idasal moy hidi bakán a sumpaán.
15 Mákpagsaya kam ten masaya hidi, sakay
mákpaglungkut kam ten malungkut hidi.
16 Magkaessa kam ti kaluuban. Dyan
kam maghambug, nan mákpággagum kam
maski ten pubri hidi.

17 Dyan moy gantiyan ti madukás en
nanggamet dikomoy ti madukás. Magsikap
kam a mabiyag ti marangal. 18 Ni maari, ay
mákpággagum kam ti mapayapa ten atanan
a tolay. 19 Kákkapatkaka ku hidi, dyan
kam gumanti. Ipabahala mu dálla iyud
ten iyamut nen Diyos. Gapu nakasulat a,
"Kao ku en kágganti, sikán en gumanti, kagi
nen Panginoon." 20 Kaya, "Ni magaláp en
kadima mu, ay pakanán mu. Ni mauwaw,
ay painomán mu. Ni magkakonahud ay
masaniki siya ten sadili na." 21 Dyan kam
patalu ten madukás, nan taluwán moy ti
maganda en madukás.

13

Pággalang ten Pinunu hidi nen Gubiyernu

1 En balang essa ay dapat a pasakup ten
pinunu hidi nen gubiyernu, gapu awan
ti gubiyernu a awan gubwat ten Diyos,
sakay en Diyos en nángtatag ti hidi iyád.
2 Kaya ngani, en lumaban ten gubiyernu ay
kumalaban ten intalaga nen Diyos; sakay
parusaan hidi. 3 En pinunu hidi ay awan
dapat a kantingan nen tolay a mággamet ti
maganda. En mággamet la hidi ti madukás
en dapat a manteng. Ni sala mu a man-
teng ten pinunu hidi, ay maggamet ka ti
maganda, sakay puriyán di ka. 4 Hidi ay
tagapagserbi nen Diyos para ten kapiyyaan
moy. Peru ni maggamet ka ti madukás,
ay dapat ka a manteng gapu tehud hidi a
kapangyariyan a magparusa. Tagapagserbi
hidi nen Diyos, a magparusa ten mággamet
hidi ti madukás. 5 Kaya ngani, dapat a
magpasakup kam dikodi, bakán la a tánni
awan kam maparusaan, nan alang-alang
dán bi ten konsensiya moy.

6 Iyán bi i dahilanid ni bakin a magbayad
kam ti buwes. En pinunu hidi nen gubiy-
ernu ay tagapagserbi nen Diyos sakay iyád
en tungkulin di. 7 Iyatád moy ten balang
essa en dapat a para dikona. Magbayad kam
ti buwes ten dapat a buwisan; igalang moy
en dapat a igalang sakay puriyán en dapat
a papuriyan.

Tungkulin hidi ten Kaparehu a Tolay

8 Dyan kam magkahud ti sagutin ten
deyaman, maliban ten sagutin a magmaha-
lan kam ten balang essa, gapu en magmahal
ten kaparehu na a tolay ay sumunud ten
Kautusan. 9 En utus hidi a kona ten, "Dyan
ka mangalunya, dyan ka mamunu, dyan ka
magtakaw, dyan mu gustuwán a makao mu
en kao nen agum," sakay en ányaman a
utus a kona ti hidi iyád ay mabuu a atanan
ti eessa a utus, "Mahalán mu en kaparehu
mu a kona ten págmahal mu ten sadili
mu." 10 En magmahal ay awan maggamet ti
madukás ten deyaman, kaya en págmahal
ay págtupad ten Kautusan.

11 Gamitán moy iyád, gapu tukoy moy
a panahun dán para lumukag kam. En
págligtas dikotam ay mas adeni dán nadid
nan ten dikona a magsapul kitam a sumam-
palataya ten Panginoon. 12 Máglalilipas
dán en gibi sakay adeni dán a dumem-
lag. Iyemang tamon a mággagamitán ti
kona ten gamet nen tolay hidi a ked ten
kadiklámman sakay magin handa kitamon
a mabiyag ten demlag. 13 Mabiyag kitam
ti tama a kákkabiyag a kona ten tolay
hidi a mabiyag ten demlag. Adeyuwan ta-
mon en magulu a págsaya sakay páglasing,
kalaswaan sakay kahalayan, pákpágdadima
sakay kákkainggit. 14 En Panginoon a Jesu-
Cristo i paghariyán moyid ten biyag moy
sakay dyan moy sunudán en hilig hidi nen
bággi.

14

Dyan Moy Hatulan en Kapatkaka Moy

1 Tanggapán moy en mágkahina hidi ti
pánnampalataya, sakay dyan hatulan en
sadili di a palagay. 2 Tehud a maniwala a
maari siya a kuman ti maski ánya, peru
en mahina ti pánnampalataya ay atong
la kákkanán naid. 3 Dyan imemenos nen
kumákkan ti maski ni ánya en kumákkan
la ti atong. Sakay dyan bi hatulan nen
kumákkan la ti atong en kumákkan ti maski
ánya, gapu tinanggap bi siya nen Diyos.
4 Deya ka para maghatul ten tagapagserbi
nen agum? En panginoon na la i makahat-
ulid ni karapatdapat siya oni awan. Sakay
mebilang siya a karapatdapat gapu kaya
iyud a gamitán nen Panginoon.
5 Tehud a mangpahalaga ten essa a aldew
ti mas higit nan en agum hidi a aldew.
Tehud bi a magakala a pare-parehu en
atanan a aldew. Dapat a siguraduwán nen
balang essa a tama en disisyon na tungkul
ti bagayid a iyád. 6 En mangpahalaga ten
essa a aldew ay pahalagaan na iyád alang-
alang ten Panginoon. En kumákkan ti
maski ni ánya ay kuman alang-alang ten
Panginoon, gapu magpasalamat siya ten
Diyos. En awan bi kumákkan ten sangan
a kalasi ni makan ay maggamet ti kona
haud alang-alang bi ten Panginoon, sakay
magpasalamat bi siya ten Diyos. 7 Awan ti
deyaman dikotam a mabiyag oni matay a
para la ten sadili na. 8 Ni biyag kitam, ay
mabiyag kitam para ten Panginoon, sakay
ni matay kitam, ay matay kitam para ten
Panginoon. Kaya ngani, mabiyag kitam
man oni matay, ay ten Panginoon kitam.
9 Gapu ti Cristo ay natay sakay nabiyag a
ruway tánni magin Panginoon nen patay
hidi sakay nen biyag hidi. 10 Peru siko, bakin
hatulan mu en kapatkaka mu? Sakay siko,
bakin bi i imemenos mu en kapatkaka mu?
Atanan tam ay umatubeng ten pághatulan
nen Diyos. 11 Gapu nakasulat a,

"Kinagi nen Panginoon, 'Gapu biyagák,
en atanan ay lumuhud ten atubengán
ku,
sakay en balang essa ay magpuri ten
Diyos.' "

12 Kaya panagutan tam ten Diyos en bagay
hidi a gággamitán tam.

Dyan Magin Dahilan nen Págkasala nen Agum

13 Dyan kitamon maghatul ten balang
essa. Dyan kitam dán bi magin dahilan
nen págkasala nen kapatkaka tam. 14 Gapu
ten pákpagkaessa ku ten Panginoon a ti
Jesus, ay siguraduwák a awan ti madingát
a makan. Peru ni deyaman en maniwala
a madingát en ányaman a bagay, ay mad-
ingát ngani iyud dikona. 15 Kaya, ni gapu ten
kákkanán mu ay mepahamak en kapatkaka
mu, ay awan dán ayun ten págmahal en
gággamitán mu. Dyan mu ipahamak en
tolay a tinubus ten kákkatay ni Cristo gapu
ten kákkanán mu. 16 Pakaingatan mu en
bagay hidi a ten palagay mu ay tama a awan
magin madukás. 17 Gapu en pághari nen
Diyos ay bakán a tungkul ten makan oni
mainom, nan tungkul iyád ten katuwiran,
kapayapaan, sakay kasayaan a kaluub nen
Banal a Ispiritu. 18 En magserbi kánni Cristo
a kona hád en kaisipan na ay kasayaan nen
Diyos sakay igalang nen tolay hidi.

19 Kaya pagsikapan tam a gamitán en
bagay hidi a makapangatád ti kapaya-
paan sakay makapangpatibay ten pánnam-
palataya nen balang essa. 20 Dyan moy
sidaán en tarabahu nen Diyos gapu la ten
makan. Atanan ni makan ay malinis sakay
maari a kanán. Peru madukássid ay ni
magkasala en agum gapu ten kákkanán mu.
21 Maganda ni dyan dálla kuman ti karni oni
uminom ti alak oni maggamet ti ányaman

a magin dahilan nen págkasala nen kapatkaka mu. 22 Siko la sakay en Diyos en dapat
a makatukoy ten pánniwala mu tungkul ti
bagayid a hidi iyád. Pinagpala en tolay a
awan makonsensiya ni gamitán na en bagay
hidi a paniwalaan na a tama. 23 Peru ni
deyaman en kuman a maski magalangan ay
nagkasala, gapu awan siya nagin matapat
ten pánniwala na. Kasalanan en páglabag
ten sadili a pánniwala.

15

Pasayaán Mu en Agum Bakán a en Sadili Mu

1 Sikitam a mágkabegsák ti pánnampalataya, ay tulungan tam en mágkahina
hidi ti pánnampalataya. Bakán a en
pangsadili tam la a kasayaan isipán tamid.
2 Pagsikapan tam a atanan a gamitán en
para ten kapiyyaan nen kaparehu tam a
mánnampalataya tánni bumegsák en pánnampalataya na. 3 Gapu maski ti Cristo
ay awan naghangad ti pangsadili na a
kasayaan, nan linimon na iyud; kona
ten nakasulat a, "Sikán en nakaranas ten
pángnginsultu di dikomu." 4 Ányaman a
nesulat tenhud, ay nesulat para kumabetu
kitam, tánni ten pamamag-itan nen págtiis
sakay ten págpabegsákkan ti isip a gubwat
ten kasulatan, ay magkahud kitam ti pagasa. 5 Ipagkaluub nakuwan nen Diyos, a
mángngatád dikotam ti katatagan sakay
begsák isip, a mabiyag kam a tehud a
pamágkakaessa, ten págsunud ten halimbawa ni Cristo Jesus. 6 Ni magkakonahud ay
magkaessa kam a magpuri ten Diyos sakay
Ama nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

En Maganda a Bareta ay Para bi ten Hentil hidi

7 Ni konya kam a masaya a tinanggap ni
Cristo ay tanggapán moy bi en balang essa
tánni mapapuriyan moy en Diyos. 8 Kagiyán
ku dikomoy, ti Cristo ay nagserbi ten Judio
hidi tánni patunayan a en Diyos ay tapat,
sakay tumáttupad ten pangaku na hidi ten
ninunu di hidi. 9 Sakay tánni en Hentil hidi
ay magpuri bi ten Diyos gapu ten habag na.
Kona ten nakasulat a,

"Kaya puriyán taka ten atubengán nen
Hentil hidi,
en karangalan mu ay ikansiyon ku,
en ngaran mu ay sambaán ku."

10 Kinagi na bi a,

"Magsaya kam, Hentil hidi, a kaguman nen
banuwan na!"

11 Sakay kinagi na a ruway,

"Puriyán moy en Panginoon, sikam a Hentil
hidi,
atanan a bansa ay magpuri dikona!"

12 Indagdag pa ni Isaias,

"Tehud a meenak ten lahi ni Jesse,
tánni maghari ten Hentil hidi,
siya en magin pag-asa di."

13 Putatán kam nakuwan nen Diyos a pág-
gubwatan ni pag-asa, ti kasayaan sakay ka-
payapaan ten pamamag-itan nen pánnam-
palataya moy dikona, tánni tulos-tulos a
lumagu en pag-asa moy ten pamamag-itan
nen kapangyariyan nen Banal a Ispiritu.

En Dahilan nen Págsulat ni Pablo

14 Kákkapatkaka, maniwalaák a tarud a
sikam a mismu ay putat ti kabaitan sakay
sapat a karunungan, kaya matolduwan moy
en balang essa. 15 Konapamanhud, ti su-
latid a iddi ay nagbegsák isipák a paalala-
hanan takam tungkul ten sangan a bagay.
Ginamet ku iyád gapu ten kabaitan nen
Diyos dikoku, 16 tánni magin tagapagserbi
ni Cristo Jesus bilang padi ten Hentil hidi.
Ipangaral ku dikodi en Maganda a Bareta
nen Diyos tánni magin alay hidi a makasaya
dikona, gapu hidi ay pinagin-banal dán nen
Banal a Ispiritu. 17 Gapu kánni Cristo Jesus,
en mepagmadikál ku ay en págserbi ku
ten Diyos. 18 Awanák ti pinangahasan a
ipagmadikál ni awan en ginamet ni Cristo
tánni maakit en Hentil hidi a sumunud ten
Diyos ten pamamag-itan ku, ten pamamag-
itan nen upos sakay gamet ku, 19 ten tulung
nen himala sakay makataka a bagay, sakay
ten pamamag-itan nen kapangyariyan nen
Ispiritu nen Diyos. Kaya impangaral ku en
Maganda a Bareta tungkul kánni Cristo ten
buu a lugar, sapul ti Jerusalem hanggan
ti Ilirico. 20 En gustu ku ay ipangaral iyád
ten lugar hidi a awan palla ti tukoy kánni
Cristo, tánni awanák mángpataknág ten
pundasyon dán nen agum. 21 Gapu kona
háddi en nakasulat,

"Makakilala en awan palla nakabareta
tungkul dikona.
Makaintendi en awan palla nakasanig
tungkul dikona."

Balak ni Pablo a Bumisita ti Roma

22 Iyán dahilanid ni bakin a awanák
metulo-tulos a angay haán dikomoy. 23 Peru
nadid a tapos dán en tarabahu ku ti lu-
garid a iddi, sakay ta nanalay ku dán a
gustu a makaangay haán, 24 ay asaan ku
a mamágkaketa kitam kárroyot ku haán a
paangay ti Espanya. Asaan ku bi a tu-
lunganák moy a makademát haud káttapos
tam a mamággagum ti sabadit a panahun.
25 Peru nadid a kasalukuyan ay patamuwák
ti Jerusalem tánni itugán ku en tulung para
ten kákkapatkaka hidi haud. 26 Gapu gi-
nustu nen taga-Macedonia hidi sakay taga-
Acaya a magpatawid ti tulung para ten
mágkahirap a kákkapatkaka ti Jerusalem.
27 Masaya hidi a nanggamet ti iyud, sakay
talaga ngani a dapat di a gamitán. Gapu en
Hentil hidi ay nabahagiyan ten pagpapala
hidi a ispirituwal nen Judio hidi, dapat la
a tulungan di en Judio hidi ten pamamag-
itan nen pagpapala di hidi a materyal.
28 Kaya pákketugán ku ti tulungiday hidi
ten kákkapatkaka tam ti Jerusalem, ay
rumoyoták haán káangay ku ti Espanya.
29 Maniwalaák a káangay ku haán ay tawid
ku en masagana a pagpapala ni Cristo.

30 Ipákpágguron ku dikomoy, kákkap-
atkaka hidi, alang-alang ten Panginoon
tam a ti Jesu-Cristo sakay ten págma-
hal nen Ispiritu, a tulunganák moy ten
pamamag-itan nen buu a pusu a pág dasal
para dikoku. 31 Ipagdasal moy a malig-
tasák ten taga-Judea hidi a awan sumam-
palataya sakay tanggapán nakuwan nen
kákkapatkaka ti Jerusalem en págserbi ku
dikodi. 32 Ni magkakonahud, ni kalu-
uban nen Diyos ay masayaák a dumemát
haán sakay makaimang a kaguman moy.
33 Makaguman moy nakuwan en Diyos a
pág gubwatan ni kapayapaan. Amen.

16

Pángngumusta

1 Ipagkatiwala ku dikomoy en kapatkaka
tam a ti Febe, a magserbi ten simbaan ti
Cencrea. 2 Tanggapán moy siya alang-alang
ten Panginoon, a kona ten dapat tam a
gamitán bilang matátkaka. Tulungan moy
siya ten ányaman a kailangan na, gapu
makpal siya a natulungan, sakay essaák ti
hidi iyud.

3 Ikumustaák moy kánde Priscila ay ti
Aquila, a kaparehu ku a magserbi kánni
Cristo Jesus. 4 Nakahanda hidi a matay
para maligtasák la, sakay bakán la sikán
en magpasalamat dikodi, nan pati atanan a
simbaan nen Hentil hidi. 5 Ikumustaák moy
bi ten mánnampalataya hidi a mamagipun-
ipun ten bilay di.

Ikumustaák moy bi ten mahal ku a amigu
a ti Epeneto, siya en dipalongu a summam-
palataya kánni Cristo ti Asia. 6 Ikumustaák
moy bi kánni Maria a matiyaga a magserbi
para dikomoy. 7 Ikumustaák moy bi ten
kaparehu ku hidi a Judio a de Andronico
ay ti Junia, a nakaguman ku a nepiresu;
matenggi hidi nen apostol hidi sakay dipa-
longu hidi a nagin Cristiano nan sikán.

8 Ikumustaák moy bi kánni Ampliato a
mahal ku ten Panginoon, 9 kánni Urbano,
a kaparehu tam a magserbi kánni Cristo,
sakay ten mahal ku a amigu a ti Estaquis.
10 Ikumustaák moy bi kánni Apeles a kilala
a matapat kánni Cristo, ten pamilya ni
Aristobulo, 11 ten kaparehu ku a Judio a ti
Herodion, sakay ten kákkapatkaka hidi ten
Panginoon ten pamilya ni Narciso.

12 Ikumustaák moy bi kánde Trifena ay ti
Trifosa a magserbi ten Panginoon, kona bi
ten mahal ku a amigu a ti Persida a tapat
a nagserbi ten Panginoon. 13 Kumustaán
ku bi ti Rufo a masipag a magserbi ten
Panginoon, sakay ten ina na a kumán ku
dán bi a ina; 14 kona bi kánde Asincrito, Fle-
gonte, Hermes, Patrobas, Hermas sakay ten
kákkapatkaka a kaguman di. 15 Kumustaán
ku bi de Filologo, Julia, Nereo sakay ten ka-
patkaka na a bábbi, kona bi kánni Olimpas
sakay ten atanan a kapatkaka ten Diyos a
kaguman di.

16 Mágbatiyan kam bilang matátkaka
kánni Cristo.

Dagdag a Bilin

17 Ipákpágguron ku dikomoy, kákkap-
atkaka hidi: magingat kam ten mágpasapul
hidi ti kampi-kampiyan sakay magin dahi-
lan nen káadág ten pánnampalataya gapu
ten pángkontra di ten toldu a tinanggap
moy. Adeyuwan moy hidi. 18 I konaid hidi
haán a tolay ay awan magserbi kánni Cristo
a Panginoon tam, nan ten makasadili di la
a kagustuwan. Itawtaw di en mahina hidi ti

pággisipan ten pamamag-itan nen mágka-
ganda sakay mágkatam-is di hidi a pággu-
pos. [19] Balitadu kam ten pagkamasunurin
moy kánni Cristo a ikasaya ku. Peru gustu
ku a magin matalinu kam tungkul ten
bagay hidi a maganda sakay magin awan
kam ti tukoy ten bagay hidi a mágkadukás.
[20] En Diyos en bukal ni kapayapaan. Adeni
na dán a pasukuwán dikomoy ti Satanas.

Pagpalaán kam nen Panginoon a ti Jesu-
Cristo

[21] Kumusta kam ka la kagi ni Timoteo a
kaguman ku a magserbi, kona bi ten kákka-
patkaka ku hidi a Judio a de Lucio, Jason
sakay Sosipatro.

[22] Sikán a ti Tercio, a nángsulat ti sulatid
a iyád, ay mákkumusta bi dikomoy ten
ngaran nen Panginoon.

[23] Kumustaán kam ni Gayo a náktulusan
ku, en bilay na ay pággipun-ipunan nen
atanan a mánnampalataya. Kumustaán
kam bi ni Erasto a tusureru nen banuwan,
sakay nen kapatkaka tam a ti Cuarto.

[24] [Pagpalaán kam nakuwan a atanan nen
Panginoon tam a ti Jesu-Cristo. Amen.]

Katapusan a Págpuri

[25] Puriyán en Diyos a makapagpabegsák
ten pánnampalataya moy a ayun ten Mag-
anda a Bareta tungkul kánni Jesu-Cristo a
impangaral ku. Iyán a Maganda a Bareta
ay lihim a netagu ten nalay a panahun,
[26] peru ten utus nen awan ti hanggan a
Diyos ay nehayag nadid ten atanan a bansa
ten pamamag-itan nen insulat nen propeta
hidi, tánni sumampalataya sakay sumunud
dikona en atanan. [27] Puriyán tam en eessa a
Diyos, ten pamamag-itan ni Jesu-Cristo, en
ganap a makaintendi ten atanan a bagay!
Amen.

En Purumeru a Sulat ni Pablo ten TAGA-CORINTO HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

En layunin nen *Purumeru a Sulat ni Pablo ten Taga-Corinto hidi* ay talakayán en problema nen biyag sakay pánnampalataya a Cristiano a lummitaw ten simbaan a impataknág ni Pablo haud. Ti panahunid a iyud, ay essa a tanyag a banuwan ti Grecia en Corinto, sakay sentru a siyudad ni Acaya, a essa prubinsiya a Romano. Iyád a banuwan ay tanyag a maunlad ten págnigosyu sakay kabihasnan. Tanyag bi iyád a banuwan ti pángngalunya sakay ti kakpal ni sari-sari ni rilihiyon a ked haud.

En mahalaga hidi a paksa a tinalakay nen apostol ay en págkampi-kampiyan ten simbaan sakay en kássáddáp nen pángngalunya ten sangan a miyembru. Tinalakay bi háddi en problema a tungkul ten pákkabinga sakay en ugnayan nen lállaki hidi ten bábbi hidi, en pagkain hidi a nealay ten diyos-diyosan, kaayusan ten simbaan, en kaluub hidi nen Banal a Ispiritu, sakay en kákkabiyag a ruway. Malinaw a impeta ni Pablo ti sulatid a iyád ni ánya en toldu nen Maganda a Bareta tungkul ti hidi iyád a paksa.

Tinalakay ten kapitulu sapulu ay ti tállu, en pinakatanyag a bahagi ni libruwid a iyád, en págmahal bilang pinakamahalaga a kaluub nen Diyos ten anak na hidi.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-9
Págkampi-kampiyan ten mánnampalataya hidi 1:10-4:21
Pánggalunya sakay pákkabinga 5:1-7:14
En Cristiano hidi sakay en paganu hidi 8:1-11:1
En kákkabiyag sakay en págsamba ten simbaan 11:2-14:40
En kákkabiyag a ruway ni Cristo sakay nen mánnampalataya hidi 15:1-58
Tulung para ten kákkapatkaka hidi ti Judea 16:1-4
Sakay katapusan hidi a bilin 16:5-24

1 Iyád a sulat ay gubwat kánni Pablo a
dinulaw ayun ten kaluuban nen Diyos tánni
magin apostol ni Cristo Jesus, sakay gubwat
kánni Sostenes a kapatkaka tam.
2 Para iyád ten simbaan nen Diyos a ked
ti Corinto, sikam a pinili hidi nen Diyos a
magin kao na ten pamamag-itan nen pák-
pagkaessa kánni Cristo Jesus. Kumona bi
ten atanan a tolay a ked ten atanan a lugar
a dumulaw ten ngaran nen Panginoon a ti
Jesu-Cristo, a Panginoon tam a atanan.
3 Magkahud kam nakuwan ti pagpapala
sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos a
Ama tam sakay gubwat ten Panginoon tam
a ti Jesu-Cristo.

Pagpapala hidi a Gubwat kánni Cristo

4 Pirmiyák a magpasalamat ten Diyos
gapu ten pagpapala hidi a inyatád na
dikomoy ten pamamag-itan ni Cristo Je-
sus. 5 Gapu ten pákpagkaessa moy kánni
Cristo, ay nagin masagana kam ten atanan a
bagay, magin ti pággupos sakay kaalaman.
6 En katutuhanan a tungkul kánni Cristo
ay malinaw a ketan dikomoy, 7 kaya awan
kam nagkulang ten ányaman a pagpapala
a ispirituwal, mentras a maguray kam ten
kássoli nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.
8 Gamitán na kam a matatag hanggan ten
katapusan tánni awan kam ti kapintasan
ten aldew nen Panginoon tam a ti Jesu-
Cristo. 9 Matapat en Diyos a nangdulaw
dikomoy tánni mákpagkaessa ten Anak na
a ti Jesu-Cristo a Panginoon tam.

En Págkampi-kampiyan ten Simbaan

10 Kákkapatkaka ku hidi, ipákpágguron ku
dikomoy, ten ngaran nen Panginoon tam a
ti Jesu-Cristo, a magkaessa kam sakay dyan
kam mamagkampi-kampiyan, magin ti isip
sakay layunin. 11 Gapu imbareta dikoku nen
kaguman hidi ni Cloe a mamágdadema kam
kan. 12 Iddi gustu kuwid a kagiyán: tehud
a magkagi a, “Kánni Pablowák;” tehud bi
a magkagi a, “Kánni Apolosák.” Tehud
pa a agum magkagi a, “Kánni Pedrowák,”
sakay tehud bi a iba bi a magkagi a, “Kánni
Cristowák.” 13 Bakin? Nahati beman ti
Cristo? Ti Pablo beman en nepaku ten
kudus para dikomoy? Bininyagan kam be-
man ten ngaran na?
14 Salamat ten Diyos ta awanák ti bininya-
gan dikomoy maliban la kánde Crispo sakay
ti Gayo. 15 Kaya awan moy makagi a
nabinyagan kam ten ngaran ku. 16 Maala-
ala ku bali, bininyagan ku bi en pamilya ni

Estefanas. Maliban dikodi ay awanák dán
ti matandaan a bininyagan ku. 17 Gapu in-
utusanák ni Cristo, bakán a para magbinyag
nan para mangaral ten Maganda a Bareta.
Impangaral ku ngani iyád, peru bakán a ten
pamamag-itan nen pággupos sakay karu-
nungan ni tolay, tánni awan mawanan ti
halaga en kákkatay ni Cristo ten kudus.

*Ti Cristo en Kapangyariyan sakay Karu-
nungan nen Diyos*

18 En mensahi a tungkul ten kákkatay ni
Cristo ten kudus ay kamangmangan para
ten tolay hidi a tawtaw, peru iyád ay ka-
pangyariyan nen Diyos para dikotam a lig-
tas hidi. 19 Gapu nesulat a, "Sidaán ku en
karunungan nen mágkarunung hidi, sakay
pawanan ku ti halaga en katalinuwan nen
mágkatalinu hidi." 20 Ánya nadid halagaid
nen mágkarunung hidi, en maistu hidi nen
Kautusan, en mágkalalaki a dibatista ti
panahunid a iyád? Ipeta nen Diyos a en
karunungan ti munduwiday ay kahangalan
la.
21 Gapu ten karunungan nen Diyos, ay
awan na impakultad a matukuyan siya nen
tolay ten pamamag-itan nen karunungan
di. Nan ginustu na a iligtas en mag-
pasakup hidi dikona ten pamamag-itan nen
Maganda a Bareta a ipáppangaral mi, a
ten pangileng nen agum ay kahangalan.
22 En Judio hidi ay magaryok ti himala bi-
lang katunayan. Sakay karunungan bi en
aryokán nen Griego hidi. 23 Peru en ipáp-
pangaral mi ay ti Cristo a nepaku ten kudus,
a para ten Judio ay essa a kesángdulan
sakay para ten Hentil hidi ay kahangalan.
24 Peru ten dinulaw hidi nen Diyos, ma-
gin Judio man oni Griego, ti Cristo en ka-
pangyariyan sakay karunungan nen Diyos.
25 Gapu en akala di a kahangalan nen Diyos
ay karunungan a mas higit ten karunungan
nen tolay, sakay en akala di a kahinaan nen
Diyos ay begsák a mas higit ten begsák nen
tolay.
26 Kákkapatkaka hidi, alalahanán moy en
kalagayan moy dikona dulawán kam nen
Diyos. Sasangan la dikomoy en makagi a
marunung, makapangyariyan sakay kabi-
lang ten tanyag hidi ayun ten pangileng
nen tolay. 27 Peru pinili nen Diyos en nebi-
lang hidi a hangal ti munduwiday tánni
ipatagama en mágkarunung, sakay pinili
na en nebilang hidi a mágkahina tánni
ipatagama en mágkabegsák. 28 Pinili na en
mágkababa hidi a tolay, en awan hidi ti ha-
laga, sakay en mágkahina hidi ti mundu-
widay tánni pawanan ti halaga en mágkataas
hidi a tolay ti munduwiday. 29 Kaya awan
ti deyaman a maari a magmadikál ten
atubengán nen Diyos. 30 Naggubwat dikona
en biyag moy gapu ten pákpagkaessa moy
kánni Cristo Jesus, a siya en ginamet a
karunungan tam. Ten pamamag-itan na
bi ay imbilang kitam a matuwid, pinagin-
banal sakay inligtas nen Diyos. 31 Kaya
ngani, kona ten nesulat a, "En ginamet
nen Panginoon en dapat a ipágmadikál nen
masor a magmadikál."

2

En Ipáppangaral ni Pablo

1 Kákkapatkaka hidi, dikona umman-
gayák haán, ay impahayag ku dikomoy en
lihim nen Diyos bakán a ten pamamag-itan
nen kalalakiyan ti pággupos oni mataas a
karunungan. 2 Gapu dikona kedák haán,
ay ginustu ku a awan ti agum a tenggiyán
maliban kánni Jesu-Cristo a nepaku ten
kudus. 3 Dikona kedák haán, ay nanghi-
naák sakay magpágpággák ti ánteng. 4 Ten
pággupos ku sakay pángngaral ay awan ku
pinurbaan a akitán takam ten pamamag-
itan nen mágkaganda a pággupos sakay
ten karunungan nen tolay, nan nangaralák
ten pamamag-itan nen kapangyariyan nen
Ispiritu. 5 Tánni en pánnampalataya moy
ay metutuk ten kapangyariyan nen Diyos
bakán a ten karunungan nen tolay.

En Karunungan nen Diyos

6 Peru ten mágkatatag dán hidi ti ispiri-
tuwal a biyag, ay mangaral kami ti upos
nen karunungan, bakán a karunungan ni
munduwiday, oni nen tagapamahala hidi
ti munduwiday a en kapangyariyan di ay
lumipas. 7 Peru en impangaral mi ay en
lihim a karunungan nen Diyos a awan ne-
hayag ten purumeru, a intalaga na dán
para ten kapuriyan tam bagu pa lalangán i
munduwiday. 8 Awan ti essa man ten taga-
pamahala hidi ti munduwiday en nakain-
tendi ti karununganid a iyud, gapu ni nain-
tendiyan di iyud, ay awan di nakuwan im-
paku ten kudus en Panginoon nen kaluwal-
hatian. 9 Peru kona ten nesulat,

"Awan palla ti naketa, oni nakasanig,
awan palla bi inabut nen isip ni tolay,
en inhanda hidi nen Diyos para ten magmahal hidi dikona."
10 Peru impakapospos dán iyád nen Diyos
dikotam ten pamamag-itan nen Ispiritu.
Suriyán nen Ispiritu en atanan a bagay,
magin ten kadisaladan a layunin nen Diyos.
11 Gapu awan ti makatukoy ten áisipán nen
essa a tolay maliban ten sadili na a ispiritu.
Kona labi hud, awan ti makatukoy
ten áisipán nen Diyos maliban ten Ispiritu
nen Diyos. 12 En tinanggap tam ay bakán a
ispiritu ni munduwiday nan en Ispiritu a
gubwat ten Diyos, tánni maintendiyan tam
en kaluub na hidi dikotam.
13 Kaya ngani, mangaral kami bakán a
ten pamamag-itan nen karunungan nen
tolay, nan ten pamamag-itan nen Ispiritu.
En ipáppaliwanag mi ay katutuhanan a
ispirituwal para ten páppágyanan hidi nen
Ispiritu. 14 Gapu en tolay a awan páppá-
gyanan nen Ispiritu ay umád a tumanggap
ti kaluub hidi a gubwat ten Ispiritu nen
Diyos. Para dikodi, ay kahangalan hidi
iyud sakay awan di maintendiyan, gapu en
bagay hidi a ispirituwal ay maintendiyan
la ti ispirituwal a paraan. 15 Siyasatán nen
bawat tolay a páppágyanan nen Ispiritu en
atanan a bagay, peru awan ti deyaman a
makapangsiyasat dikona. 16 Kona ten kinagi
nen kasulatan,
"Deya en makapángpaliwanag ten kaisipan
nen Panginoon?
Deya en makapangpayu dikona?"
Peru ked dikotam en kaisipan ni Cristo.

3

En Tagapagserbi hidi nen Diyos

1 Kákkapatkaka hidi, awan takam makau-
ron a kona ten tolay hidi a tehud a Ispi-
ritu. Kailangan a kaurunán takam a kona
ten tolay a mabiyag palla ayun ten ka-
gustuwan nen bággi, sakay anak palla ten
pánnampalataya kánni Cristo. 2 Gatas en
inyatád ku dikomoy tenhud, bakán a mak-
tug a makan, gapu awan moy palla iyud
kaya. Peru hanggan nadid ay awan moy
palla kaya, 3 gapu manaig palla dikomoy en
kagustuwan nen bággi. I inggitan moyen
sakay pamágdadema ay paketan a maka-
mundu kam palla sakay mabiyag a ayun
ten kagustuwan nen bággi. 4 Ni kagiyán
nen essa a, "Kánni Pablowák," sakay en
agum ay, "Kánni Apolosák," awan beman
mangpatunay iyán a mabiyag kam palla
ayun ten kagustuwan nen bággi?
5 Deya beman ti Apolos sakay deya ti
Pablo? Tagapagserbi kami la nen Diyos
a ginamit na tánni akitán kam a sumam-
palataya kánni Cristo. Ginamet mi la a
parehu en tungkulin a inyatád nen Pangi-
noon. 6 Sikán en nagmula, ti Apolos en
nagdilig, peru en Diyos en nagpatubu sakay
nagpalagu. 7 Bakán a en nagmula oni en
nagdilig en mahalaga nan en Diyos, gapu
siya en magpatubu sakay magpalagu. 8 En
mágmula sakay ten mágdilig ay parehu la
a tarabahador, sakay balang essa ay tu-
manggap ti piremyu ayun ten ginamet na.
9 Sikami ay parehu a tarabahador nen Diyos,
sakay sikam en mámmulaan na.
Sikam bi ay bilay nen Diyos. 10 Ayun
ten kabaitan nen Diyos dikoku, ay sikán en
nángdátton ten pundasyon, kona ten essa
a malalaki a mágbilay. Iba bi en mángtulos
a mangtapos ten bilay. Peru dapat a ma-
gin maingat en balang essa, 11 gapu awan
dán ti iba a pundasyon a maari a idátton
maliban ten nedátton dán, awan ti agum
nan ti Jesu-Cristo. 12 Tehud a nagpataknág
ti bilay a naggamit ti gintu, silber, oni
mahalaga a batu; tehud bi a naggamit ti
kayu, lamon oni yaut. 13 Matukuyan en
kalasi nen gamet nen balang essa ten Aldew
nen Pághatul. Gapu mepeta ti Aldiwid a
iyud ten pamamag-itan nen apoy ni ánya a
kalasi en ginamet nen balang essa. 14 Ni en
impataknág ten dibabew nen pundasyon ay
awan matutud, ay tumanggap ti piremyu
en nángpataknág haud. 15 Peru ni matutud,
ay mawanan siya ti piremyu. Maligtas
ngani siya, kaya la ay kumán a nagdaman
siya ti apoy.
16 Awan moy beman tukoy a templo kam
nen Diyos sakay mágyan dikomoy en Ispi-
ritu na? 17 Parusaan nen Diyos en deyaman
a mangsida ten templo na. Gapu banal en
templo nen Diyos, sakay sikam i templowid
a iyán.
18 Dyan dayaán nen deyaman en sadili na.
Ni tehud a magakala a matalinu siya ayun
ti munduwiday, ay aminán na a mang-
mang siya tánni magin tunay siya a maru-

nung. [19] Gapu en karununngan ti munduwi-
day ay kamangmangan ten pangileng nen
Diyos. Kona ten nakasulat, "Dikáppán
na en mágkarunung hidi ten sadili di a
kalokuwan." [20] Sakay nakagi pa a, "Tukoy
nen Panginoon a en isip nen mágkarunung
hidi ay awan ti kuwenta." [21] Kaya dyan
ipagmadikál nen deyaman en nagamet nen
tolay. Atananid a iyád ay para dikomoy,
[22] ti Pablo, ti Apolos, sakay ti Pedro, i
munduwiday, en biyag, en kamatayan, en
kasalukuyan, sakay en tamuwán; atananid
a iyád ay para dikomoy. [23] Sakay sikam ay
para kánni Cristo, sakay ti Cristo bi ay para
ten Diyos.

4

En Apostol hidi ni Cristo

[1] Nadid, dapat moy kami a tenggiyán a
bilang tagapagserbi ni Cristo sakay kati-
wala nen lihim hidi nen Diyos. [2] En kati-
wala ay kailangan a magin tapat ten amu
na. [3] Awan ti ányaman dikoku ni hatu-
lanák moy, oni hádya man a pághatulan
ti tolay; maski sikán ay awan ku hatulan i
sadili kuwidi. [4] Maski awan ti mangrendi
ti konsensiya kuwidi, peru bakán a gustu
naid a kagiyán a awanák ti kasalanan. En
Panginoon en manghatul dikoku. [5] Kaya
dyan kam maghatul a awan palla ten tama a
panahun; maguray kam ten káddemát nen
Panginoon. Siya en mánglantad ti hidi iyud
a bagay a nadid ay netagu ten kadiklámman
sakay mánghayag ten lihim hidi a kagus-
tuwan nen balang essa. Ti panahunid a
iyud, balang essa ay átdenan nen Diyos ti
nerarapat a parangal.

[6] Kákkapatkaka hidi, sikami ay ti Apolos
en ginamit ku a halimbawa para ten pakin-
abang moy, tánni matukuyan moy en kahu-
lugan nen kakagiyan a, "Sumunud kam
ten patakaran." Dyan moy ipagmadikál en
essa a tolay ni sestiyán moy labi en agum.
[7] Konya kam a nakalamang ten agum? Awan
beman atanan a ked dikomoy ay inyatád la
nen Diyos? Ni konahud, ay bakin ihininam-
bug moy iyud a kumán a bakán a kaluub
dikomoy?

[8] Kontentu kamon bali! Mágkayaman
kamon! Maghari kamon bali maski ni
awan kami tummulung dikomoy! Nakuwan
ay nagin hari kamon tánni maghari kami
bi a kaguman moy. [9] Ten palagay ku,
sikami a apostol hidi en ginamet nen Diyos
a kababaan ten atanan a tolay. En ka-
parehu mi ay en tolay hidi a nahatulan
ti kamatayan; áelingán ti munduwiday,
áelingán nen anghel hidi sakay nen to-
lay hidi. [10] Mangmang kami alang-alang
kánni Cristo; sikam ay mágkarunung gapu
kánni Cristo! Mágkahina kami; sikam ay
mágkabegsák. Immemenos kami; sikam
ay pápparangalan! [11] Hanggan ti odasid a
iddi, magaláp kami, mauwaw, sakay halus
awan ti mesulot; páppahirapan kami sakay
awan ti matulusan. [12] Magpakahirap kami
a mágtatarabahuwán para ten kabiyagan
mi. Idasal mi a pagpalaán en manglait
hidi dikomi; ni usigán di kami, ay tiisán
mi iyud. [13] Tábbigán mi la ti mágkaganda a
upos en manginsultu hidi dikomi. Hanggan
nadid ay kumán kami a madingát a tarapu,
kababaan ti munduwiday.

[14] Awan ku iyád insulat a para
pasanikiyán takam, nan pangaralan bilang
mahal ku hidi a anak. [15] Maski ni magkahud
kam pa ti sapulu a libu a tagapagtoldu
tungkul ten kákkabiyag ni Cristiano, ay
eessa la i ama moyid. Gapu nagin anak
takam ti pánnampalataya kánni Cristo
Jesus ten pamamag-itan nen Maganda a
Bareta a impangaral ku dikomoy. [16] Kaya
ipákkekagbi ku dikomoy, arigán moy en
halimbawa ku hidi. [17] Gapu ti iyád, ay
pinaangay ku haán ti Timoteo, a mahal
ku sakay tapat a anak ku ten Panginoon.
Paalalahanan na kam ten patakaran nen
biyag ku tungkul ten págsunud ku kánni
Cristo Jesus. Hidi iyán a patakaran en
itáttoldu ku ten balang simbaan ten atanan
a lugar.

[18] Magmadikál en sangan dikomoy gapu
akala di ay awanák dán haán angay.
[19] Peru ni ipagkaluub nen Panginoon,
ay makademátták haán ti mas maagap.
Ilingán ku la ni ánya a kapangyariyan i
ipagmadikállid ni hidi iyán, bakán la a
i kákkagiyán diyen. [20] Gapu en pághari
nen Diyos ay bakán la a ten upos, nan
ten kapangyariyan. [21] Ánya i gustu moyid?
Angayák haán a tehud a tawid a págyabat,
oni tehud a tawid a ispiritu ni págmahal
sakay kahinahunan?

5

Parusa ten Mággamet ti Kahalayan

1 Nadid, nakademát dikoku en bareta a
tehud kam a kakagumanan haán a naggamet ti kahalayan; inagum na en kabinga
nen ama na. Maski ten paganu hidi ay
awan di gamitán i konaid haán a kahalayan. 2 Sakay ipagmadikál moy pa! Da-
pat nakuwanid ay ikatagama moy sakay
ikalungkut moy, i tolayid a kona haán
ay dapat moy a ihiwalay ten grupu moy.
3 Maski ni adeyuwák dikomoy ay ked bi haán
en ispiritu ku, kaya kumán labi a kedák
haán. Hinatulan ku dán en nanggamet ti
kona haán 4 ten ngaran nen Panginoon tam
a ti Jesus. Ni magmiting kam ay kagumanák
moy haán ti ispiritu, ten kapangyariyan
nen Panginoon tam a ti Jesus, 5 ay iyatád
moy kánni Satanas i tolayid a iyán tánni
mepahamak en bággi na, sakay maligtas en
ispiritu na ten aldew nen Panginoon.

6 Awan kam dapat a magmadikál. Awan
moy beman tukoy en kakagiyan a, "Maari a
paalsaán nen sabadit a págpaalsa en atanan
a masaán moy a arina?" 7 Ibutan moy en
dati a págpaalsa, en kasalanan, tánni magin
malinis kam. Tánni konahud, ay meparehu
kam ten bigu a namasa a arina a awan
ti págpaalsa, ta talaga a kona kam haud.
Gapu nealay dán en Tupa tam a para ten
Piyesta nen Aldew nen Káttalib a awan ti
iba nan ti Cristo. 8 Kaya ipagsaya tam en
Piyesta nen Aldew nen Káttalib, bakán a
ten pamamag-itan nen tinapay a tehud a
dati a págpaalsa a simbulu nen kadukássan
sakay kahalayan, nan ten pamamag-itan
nen tinapay a awan ti págpaalsa, en tinapay
nen kalinisan sakay katapatan.

9 Kinagi ku ten sulat ku a dyan kamon
mákpággagum ten tolay hidi a mángngalunya. 10 Bakán a en makamundu hidi a
mángngalunya, sakim sakay mágtakaw, oni
sumássamba ti diyos-diyosan en kagiyán
ku dikomoy. Gapu ni hidi i gustu kuwid
a kagiyán ay kailangan a lumakad kam ti
munduwiday tánni makaiwas kam dikodi.
11 En gustu ku a kagiyán dikomoy a dyan
moy pákpággaguman ay en magkagi a
Cristiano siya, peru mángngalunya, sakim,
sumássamba ti diyos-diyosan, máglait,
máglasing sakay mágtakaw. Dyan kam
mákpággagum ten kona haán a kalasi ni
tolay.

12-13 Sabagay, awanák ti karapatan a mang-
hatul ten awan hidi Cristiano; en Diyos en
manghatul dikodi. Awan beman en miyem-
bru nen simbaan en dapat moy a hatulan?
Kinagi ngani nen kasulatan a, "Ibutan moy
ten grupu moy en madukás a tolay."

6

Ayusán en Dima nen Matátkaka a Cristiano

1 Ni tehud a reklamu en essa dikomoy
a kontra ten kaparehu na a Cristiano, ay
bakin iyangay na en reklamu na ten taga-
hatul hidi a awan Cristiano, embes a iyan-
gay na ten pinili hidi nen Diyos en pággayus
ten reklamu na? 2 Awan moy beman tukoy
a en pinili hidi nen Diyos en manghatul
ti munduwiday? Ni sikam manghatulid
ti munduwiday, awan moy beman kaya a
hatulan i kona laid haán ti kabadit a bagay?
3 Awan moy beman tukoy a sikitam i mang-
hatulid ten anghel hidi? Iyud pa beman en
bagay hidi a tehud a kaugnayan ti nadid
a biyag! 4 Ni tehud kam a reklamu, ay
bakin iyangay moy pa ten tolay hidi a awan
tenggiyán nen simbaan? 5 Tumagama kam
bi! Awan dálla beman ti maski ni essa diko-
moy a makatukoy a mangayus ten dima ni
matátkaka? 6 Bakin mamágkasuwan kam a
matátkaka, ten atubengan pa beman nen
tolay hidi a awan mánnampalataya?

7 En págkasu moy ten balang essa, ay
essa dán a kákkatalu dikomoy. Bakin
awan moy dálla pabayan ni paggamitan di
kam ti madukás? Bakin awan moy dálla
pabayan ni dinaya di kam? 8 Kaya la ay
sikam a mismu en mággamet ti madukás
sakay mágdaya, maski ten mismo moy a
kapatkaka ti pánnampalataya. 9 Awan moy
beman tukoy a en makasalanan hidi ay
awan ti kabahagi ten kahariyan nen Diyos?
Dyan moy dáddayaán i sadili moyen! En
mangalunya, págsamba ten diyos-diyosan,
sakay pákkabinga ti kaparehu na a lállaki
sakay kaparehu na a bábbi, 10 mágtakaw,
sakim, máglasing, máglait ten kaparehu na
a tolay oni madaya, ay awan ti bahagi ten
kahariyan nen Diyos. 11 Kona haán en agum
dikomoy tenhud. Peru napatawad kamon
ten kasalanan moy hidi sakay pinagin-
banal kamon nen Diyos. Nawan dán

en kasalanan moy ten pamamag-itan nen
ngaran nen Panginoon a ti Jesu-Cristo
sakay ten Ispiritu nen Diyos tam.

En Bággi Moy ay Templo nen Diyos

12 Tehud a magkagi a, "Malayaák a magga-
met ti maski ánya." Peru i tábbig ku biyid
ay, "Awan atanan a bagay ay makapan-
gatád ti maganda." Maari ku labi kagiyán
a, "Maariyák a maggamet ti maski ánya,"
peru awanák magpaalipin ten ányaman a
bagay. 13 Kagiyán bi nen agum a, "En
pagkain hidi ay para ten tiyan ta en tiyan
ay para bi ten pagkain." Tarud iyán! Peru
parehu la a sidaán nen Diyos hidi iyán. En
bággi, ay bakán a para ten pángngalunya
nan para ten págserbi ten Panginoon, sakay
en Panginoon en mangalaga ten bággi.
14 Biniyag a ruway nen Diyos ti Jesus-Cristo,
sakay maski sikitam ay biyagán bi a ruway
ten pamamag-itan nen kapangyariyan na.
15 Awan moy beman tukoy a en bággi
moy hidi ay kabahagi nen bággi ni Cristo?
Alapán ku beman en bahagi nen bággi ni
Cristo tánni gamitán a kabahagi nen bággi
nen belyas? Awan maari! 16 Awan moy be-
man tukoy a magin essa en bággi nen belyas
sakay nen mangaladug dikona? Gapu ki-
nagi nen kasulatan a, "En duwwa ay magin
essa a bággi." 17 Peru en mákpagkaessa ten
Panginoon ay magin kaessa na ti Ispiritu.
18 Kaya dyan kam mangalunya. En agum
a kasalanan a magamet nen tolay ay awan
makaapektu ten bággi na, peru en man-
galunya ay kontra ten sadili na a bággi.
19 Awan moy beman tukoy a en bággi moy
ay templo nen Banal a Ispiritu a ked diko-
moy sakay impagkaluub nen Diyos diko-
moy? Bakán moy dán a kao i bággi moyen;
20 gapu binali na kam ti dikál a halaga.
Kaya gamitán moy i bággi moyen tánni
maparangalan en Diyos.

7

En Tanung Tungkul ten Pákkabinga

1 Nadid, tungkul ten insulat moy dikoku,
i makagi kuwid ay maganda ten essa a
lállaki a dyan dán mákkabinga. 2 Peru tánni
maiwasan en pángngalunya, bawat lállaki
ay ti bábbi ay dapat a magkahud ti sadili na
a kabinga. 3 Dapat a tupadán nen lállaki en
tungkulin na ten kabinga na, sakay kona bi
hud en gamitán nen bábbi. 4 Gapu bakán
dán a en bábbi en tehud a karapatan ten
sadili na a bággi nan en kabinga na. Kona
labi hud, bakán dán a en lállaki en tehud
a karapatan ten sadili na a bággi nan en
kabinga na. 5 Kaya dyan moy ikemot en
sadili moy ten balang essa, maliban la ni
pagkasunduwan moy a dyan kam pala mag-
aladug, tánni meatád moy en panahun moy
ten págdasal. Peru káttapos ay magaladug
kamon a ruway tánni awan kam matoksu ni
Satanas, gapu awan kamon makapagpugád
ten sadili moy.

6 En kinagi ku dikomoy ay bakán a
utus nan pággintendi ten kalagayan moy.
7 Gustu ku nakuwan a en balang essa diko-
moy ay magkakona dikoku. Peru tehud
a kaluub a gubwat ten Diyos en balang
essa. Sakay hidi iyád ay awan magkapare-
parehu.

8 Iddi i makagi ku biyid ten awan hidi ti
kabinga sakay ten bábbi hidi a bilu: mas
maganda pa ni awan dán hidi mákkabinga
a kaparehu ku. 9 Peru ni awan di ma-
pugád en sadili di, ay mákkabinga dálla
hidi; mas maganda en mákkabinga nan ni
awan hidi makapagpugád ten sadili di gapu
ten kákkasor di.

10 Iddi bi en utus ten tehud hidi a kabinga,
bakán a gubwat dikoku nan gubwat ten
Panginoon: awan dapat a mákhiwalay en
bábbi ten kabinga na. 11 Peru ni mákhiwalay
siya, ay manatili siya a awan ti kabinga oni
mákpagkasundu siya a ruway ten kabinga
na. Sakay dyan bi palayasán sakay hi-
walayan nen lállaki en kabinga na.

12 Para ten agum, iddi i makagi kuwid,
sikán en nagkagi bakán a en Panginoon:
ni en essa a lállaki a mánnampalataya ay
tehud a kabinga a awan mánnampalataya
sakay gustu nen bábbi a tulos en pák-
agum dikona, ay awan dapat a hiwalayan
nen lállaki. 13 Ni en essa a bábbi a mán-
nampalataya ay tehud a kabinga a awan
mánnampalataya sakay gustu nen lállaki a
tulos en pák-agum dikona, ay awan dapat
a hiwalayan nen bábbi. 14 Gapu en lállaki
a awan mánnampalataya ay magin kara-
patdapat bi ten Diyos ten pamamag-itan
nen kabinga na, sakay en bábbi a awan
mánnampalataya ay magin karapatdapat
ten Diyos ten pamamag-itan nen kabinga

na. Ni awan magkakonahud ay magin madingát ten pangileng nen Diyos ten anak di hidi. Peru en tatarudan, ay magin karapatdapat hidi ten Diyos. [15] Peru ni masor a mákhiwalay en awan mánnampalataya ten kabinga na a mánnampalataya, ay pabayan moy siya a mákhiwalay. Ni magkakonahud, en hiniwalayan ay magin malaya dán. Gapu dinulaw kam nen Diyos ten biyag a mapayapa. [16] Peru, ánya la malay moyid, sikam a bábbi hidi, bakay sikam i magin kasangkapanid tánni maligtas en kákkabinga moy? Sakay sikam a lállaki hidi, bakay sikam i magin kasangkapanid tánni maligtas en kákkabinga moy.

Magtulos-tulos ten Dati a Kalagayan ni Biyag

[17] Mabiyag en balang essa ayun ten impagkaluub nen Panginoon dikona, sakay magtulos siya ten dati a kalagayan dikona a dulawán siya nen Panginoon. Iyád en itáttoldu ku ten atanan a simbaan. [18] Ni en essa a lállaki ay turi dán dikona dinulaw nen Diyos, ay dyan na dán ibutan en pagkaturi na. Sakay ni awan palla naturi dikona awan palla dinulaw ay dyan dán siya paturi. [19] Awan dán ti halaga ni turi ka oni awan, nan en mahalaga ay en kássunud ten utus hidi nen Diyos. [20] Magtulos-tulos en balang essa ten dati na a kalagayan ten biyag na dikona dinulaw siya nen Diyos. [21] Siko beman ay alipin dikona dinulaw ka nen Diyos? Dyan mu iyud isipán. Peru ni tehud ka a pagkakataun a makalaya, ay samantalaán mu. [22] En essa alipin a dinulaw nen Panginoon ay malaya dán gapu ten Panginoon. Kona labi hud, en tolay a malaya dikona a dinulaw ni Cristo ay nagin alipin ni Cristo. [23] Dikál a halaga en nangtubus nen Diyos dikomoy; dyan kam paalipin ten tolay hidi. [24] Kákkapatkaka hidi, ányaman en kalagayan nen biyag moy dikona dinulaw kam, manatili kam ti iyud a kalagayan ten pákpagkaessa moy ten Diyos.

Tungkul ten Awan hidi ti Kabinga sakay ten Bilu hidi

[25] Nadid, tungkul dámman ten awan hidi ti kabinga, awanák ti makagi a utus a gubwat ten Panginoon. Peru bilang essa a tolay a mapagkatiwalaan gapu ten habag nen Panginoon, ay magbahagiyák dikomoy.

[26] Gapu ti kahirapanid nadid a panahun, ten palagay ku ay maganda pa ni manatili en essa a tolay ten kalagayan na. [27] Siko beman ay lállaki a tehud dán a kabinga? Dyan ka máksina. Siko beman ay awan palla ti kabinga? Dyan ka dán magisip a mákkabinga. [28] Peru ni mákkabinga ka ay awan ka magkasala. Ni en essa a dalaga ay mákkabinga ay awan bi siya magkasala. Peru en mákkabinga ay makabati ti kahirapan ten biyag nadid, saiyád en gustu ku a maiwasan moy.

[29] Saiddi en gustu ku a kagiyán, kákkapatkaka ku hidi, adeni dán en katapusan a panahun, kaya sapul nadid en tehud a kabinga ay mabiyag a kumán a awan ti kabinga; [30] en maghinagpis hidi ay kumán a awan maghinagpis, en masaya hidi ay kumán a awan masaya, en magbali ay kumán a awan ti ari-ariyan, [31] sakay en tehud a kapiyyaan ti munduwiday ay kumán a awan ti kapiyyaan. Gapu en atanan a ked ti munduwiday ay awan magmalay.

[32] Gustu kuwid ay meadeyu kam ti kabalisaan ten biyag moy. En páppospusán nen lállaki a awan ti kabinga ay gamet hidi a para ten Panginoon, ni konya na maátdenan ti kasayaan en Panginoon. [33] Peru en páppospusán nen lállaki a tehud a kabinga ay en bagay hidi a ked ti munduwiday, ni konya na a maátdenan ti kasayaan en kabinga na, [34] kaya mahati en gustu na a gamitán. Ten awan ti kabinga a bábbi oni dalaga, en páppospusán na ay en bagay hidi a para ten Panginoon gapu gustu na melaan en buu na a biyag ten págserbi ten Panginoon. Peru en áisipán nen bábbi a tehud a kabinga ay en bagay hidi ti munduwiday, ni konya na a maátdenan ti kasayaan en kabinga na.

[35] Kaya kinagi ku iyád ay tánni matulungan takam. Awan takam pakahigpitan; en gustu ku la ay meangay kam ti maayus a kákkabiyag sakay awan maabala en págserbi moy ten Panginoon.

[36] Tungkul dámman ten magkatipan a nagkasundu a awan palla pakasal, ni inakala nen lállaki a masor dán a mák-aladug ten katipan na, a awan palla nerarapat, ay kailangan a magpakasal dán hidi. Itulos di

en dati di a planu; awan kasalanan a mag-
pakasal dán hidi. 37 Peru ni nagplanu siya a
awan na dán pakasalan en katipan na sakay
awan bi napilitan la sakay makapagpugád
dán a tulos-tulos ay maganda iyud a planu.
38 I tarudid, maganda mákkabingaid, peru
mas maganda en awan mákkabinga.

39 En bábbi ay manatili ten kabinga na
mentras biyag palla iyud. Peru kákkatay
nen lállaki ay malaya dán a mákkabinga
en bábbi maski ni deya en magustuwan
na. Peru dapat ay ten kaparehu na la ti
pánnampalataya ten Panginoon. 40 Peru en
makagi ku, ay mas lalu i kasayaan naid ni
manatili siya ten kalagayan na a bilu. Iyán
en makagi ku, sakay tukoy ku a ked dikoku
en Ispiritu nen Diyos.

8

Tungkul ten Pagkain a Inyatang ten Diyos-diyosan

1 Nadid, ipaliwanag ku dikomoy en in-
sulat moy a tungkul ten pagkain hidi a
neatang ten diyos-diyosan hidi. Tukoy tam
a "Tehud kitam a kaalaman a atanan." En
kaalaman ay makapánggiyya ten tolay a
magmataas, peru en págmahal ay mag-
patatag. 2 En magkagi a makpal siya a tukoy,
ay siya en lubus a awan ti tukoy. 3 Peru
tukoy nen Diyos en deyaman a magmahal
dikona.

4 Nadid tungkul ten kákkan ten pagkain
a neatang ten diyos-diyosan, tukoy tam
a en diyos-diyosan hidi ay awan ti katu-
tuhanan, sakay tukoy tam a eessa la en
Diyos. 5 Makpal a madulaw a diyos sakay
panginoon dilanget man oni ti lutaiday,
peru awan ti essa man dikodi en tatarudan a
diyos oni panginoon. 6 Tehud kitam a eessa
la a Diyos siya en Ama. Linalang na en
atanan a bagay sakay mabiyag kitam para
dikona. Ti Jesu-Cristo en mággeessa tam
a Panginoon ginamet na en atanan, sakay
siya en nangatád ti biyag dikotam.

7 Peru awan atanan ay makatukoy ti iyád.
Tehud a agum a tolay a nasanay dán a
sumamba ten diyos-diyosan hidi tenhud,
kaya hanggan nadid, ni kuman hidi ti kon-
ahud a pagkain, akala diyid ay atang padi
iyud ten diyos-diyosan. Gapu kulang palla
en kaalaman di, tukoy diyid ay nagkasala
hidi ni kuman hidi ti iyud. 8 En pagkain
ay awan ti kaugnayan ten relasyon tam ten
Diyos. Awan ti mawan dikotam ni awan
kitam kuman ti konahud a pagkain, sakay
awan bi ti maganda a meatád ni kuman
kitam ti hidi iyán.

9 Peru magingat kam, bakay ten kalayaan
moy a kuman ti ányaman a pagkain, ay ma-
gin dahilan nen págkasala nen mágkahina
palla hidi ti pánnampalataya. 10 Ni siko a
tehud dán a sapat a kaalaman ay kuman
ten disalad nen templo nen diyos-diyosan
hidi, sakay ketan ka nen mágkahina palla
hidi ti pánnampalataya, awan beman wád
hidi umarig a kuman ten neatang ten
diyos-diyosan? 11 Gapu ten palagay mu a
"kaalaman" ay nepahamak en kapatkaka
mu a mahina a tinubus bi nen kákkatay ni
Cristo. 12 Ni magkakonahud, ay nagkasala
kam kánni Cristo gapu inggiyya moy en
kákkapatkaka moy hidi a maggamet ten
bagay hidi a labag ten konsensiya di. 13 Kaya,
ni gapu ten pagkain a karni ay magkasala
en kapatkaka ku, ay awanák dán kuman ti
iyud, tánni awan siya magkasala.

9

En Karapatan sakay Tungkulin nen Essa a Apostol

1 Awanák beman malaya? Awanák beman
apostol? Awan beman netan ku ti Jesus
a Panginoon tam? Awan beman sikam en
bunga nen págserbi ku dikona? 2 Maski ni
ten agum ay awanák di tenggiyán a apostol,
peru para dikomoy ay apostolák. Sakay
gapu ten biyag moy a tehud a pákpagkaessa
ten Panginoon, ay sikam a mismu i kati-
bayanid a apostolák.

3 Kona háddi i káttábbig kuwid ten págs-
asitaán hidi dikoku. 4 Awan kami beman ti
karapatan a umasa ten simbaan ten kabiya-
gan mi? 5 Awan kami beman ti karapatan a
mángkuyug ten kákkabinga mi a Cristiano
a kona ten gággamitán nen agum hidi a
apostol, sakay kona ten kákkapatkaka nen
Panginoon, sakay ti Pedro? 6 Sikami beman
la ay ti Bernabe awanid ti karapatan a umi-
mang a mágtatarabahuwán tánni mabiyag?
7 Deya beman a sundalu i bahalaid a mag-
gastus ten sadili na a kailangan mentras
a magtarabahu siya? Deya a mágmula ti
ubas i awanid makaennam ten dipalongu

a bunga nen mula na? Sakay deya a mág-
galaga ti hayup awanid makaennam ten
gatas nen alaga na?
8 I kagiyán kuwidi dikomoy ay bakán la a
gubwat ten isip nen tolay, nan konahud en
kinagi nen Kautusan. 9 Gapu nakasulat ten
Kautusan ni Moises a, "Dyan mu busalan
en baka mentras a pagággik mu." Baka
bemala pospusánnid nen Diyos? 10 Awan
beman sikitam en gustu na a kagiyán?
Para iyád dikotam kaya nesulat, gapu en
magaradu sakay en magággik ay parehu a
umasa a tehud hidi a kabunong ten aniyán.
11 Minulaan mi kam ti ispirituwal a bagay,
dikál dán beman dálla a bagay ni magani
kami dikomoy ti materyal a pakinabang?
12 Ni en agum ay tehud a karapatan a mák-
bahagi dikomoy, mas lalu kami!

Konapamanhud awan mi ginamit iyád a
karapatan. Nan tiniis mi en atanan tánni
awan kami magin hadlang ten Maganda
a Bareta tungkul kánni Cristo. 13 Awan
moy beman tukoy a en magserbi hidi ten
Templo ay tumanggap ti pagkain a gubwat
ten Templo, sakay en magserbi hidi ten
pággalayan ay tehud a bahagi ten alay hidi?
14 Kona labi hud inyutus nen Panginoon ten
tagapagtoldu hidi ten Maganda a Bareta
a dapat hidi a mabiyag ten pamamag-itan
nen Maganda a Bareta.

15 Peru awan ku ginamit hidi iyád a kara-
patan, sakay awan takam sinulatan nadid
tánni mággidák ti tulung dikomoy. Para
dikoku ay gustuwán ku pa a matay nan ni
mawan dikoku en bagay a mepagmadikál
ku. 16 Awanák ti karapatan a magmadikál
gapu ten pángngaral ku ten Maganda a
Bareta. Gapu iyán ay tungkulin a neatád
dikoku, sumpaánnák ni awan ku mepan-
garal en Maganda a Bareta! 17 Ni gamitán
ku iyád ten sadili ku a kagustuwan ay
maariyák a maguray ti upa. Peru gamitán
ku iyád a bilang págtupad ten tungkulin a
impagkatiwala dikoku nen Diyos. 18 Ánya
nadid upa kuwid? Siya iddi: en mepangaral
ku en Maganda a Bareta a awan ti bayad,
sakay ten awan ku pángtanggap ten kara-
patan ku bilang mángngaral. 19 Malayaák
sakay awanák alipin nen deyaman, peru
ginamet ku en sadili ku a alipin nen atanan
tánni makaakiták ti mas makpal para ten
Panginoon. 20 Ni kedák ten Judio hidi ay
mabiyagák a kona ten essa a Judio tánni
maakit ku hidi. Maski awanák sakup nen
Kautusan, ay nagpasakupák dálla alang-
alang ten sakup hidi nen Kautusan, tánni
meadeni ku hidi ten Diyos. 21 Kona labi
hud ni kedák ten Hentil hidi a awan sakup
nen Kautusan ni Moises ay kumánnák bi
a Hentil tánni maakit ku bi hidi. Bakán
bi a gustu naid a kagiyán ay awanák dán
sumunud ten Kautusan nen Diyos, gapu
sakupák nen kautusan ni Cristo. 22 Ni kedák
ten mágkahina hidi ti pánnampalataya ay
kumánnák bi a mahina ti pánnampalataya
tánni maakit ku hidi. Binumagayák ten
atanan a tolay tánni meligtas ku maski
sangan dálla dikodi ten atanan a paraan.

23 Gamitán ku hidi iyád alang-alang ten
Maganda a Bareta, tánni makabahagiyák
ten pagpapala hidi a gubwat haád. 24 Tukoy
moy a en kaguman ten karera ay magg-
inan a atanan, peru eessa la i makatang-
gapid ti piremyu! Kaya husayán moy a
magginan tánni matanggap moy en pire-
myu. 25 Atanan ni magsanay a mággayam
ay magpasakup ten mahigpit a disiplina,
tánni makatanggap hidi ti piremyu a awan
la magmalay, peru en piremyu a gustu
tam a matanggap ay en awan ti katapusan.
26 Awanák magginan a awan ti tamuwán,
sakay awanák bi sumuntuk ti parás. 27 Peru
magsanayák sakay magpugád ten sadili ku,
tánni awanák maibutan ten karera káttapos
ku a mangaral ten agum.

10

Babala Kontra ten Diyos-diyosan hidi

1 Nadid, kákkapatkaka ku hidi, gustu ku
a matukuyan moy en nangyari ten ninunu
tam hidi ten panahun ni Moises. Linen-
duman hidi a atanan nen panganurin ten
linakad di sakay ten káarabes di ten ma-
didig a diget. 2 Sakay nabinyagan hidi a
atanan ten panganurin ay ten diget bilang
tagasunud ni Moises. 3 Kinuman hidi a
atanan ti eessa a pagkain a ispirituwal,
4 sakay umminom hidi ti eessa a ispiri-
tuwal a dinom, gapu umminom hidi ten
ispirituwal a batu a magsubaybay dikodi,
iyud a batu ay ti Cristo. 5 Konapamanhud,
ay awan nasaya en Diyos ten kakpalan
dikodi. Kaya naessa-essa hidi a nágkatay

ten parang. [6] Atananid iyud a nang-
yari ay babala dikotam, tánni awan ta-
mon gustuwán en mágkadukás hidi a bagay
a kona ten ginánggamet di. [7] Dyan kam
sumamba ten diyos-diyosan hidi a kona ten
ginamet nen agum dikodi. Kona ten naka-
sulat, "Mággetnud en tolay hidi tánni ku-
man sakay uminom, sakay tumaknág tánni
magsayaw." [8] Dyan kitam mangalunya a
kona ten ginamet nen agum dikodi. Kaya
duwapulu ay ti tállu a libu a tolay en
natay ten maghapun la. [9] Dyan tam pur-
baan ti Cristo, a kona ten ginamet nen
agum dikodi. Kaya nágkatay hidi dikona
kinákkagat hidi ni kabiklatan. [10] Dyan kitam
bi magreklamu a kona ten ginamet nen
agum dikodi, kaya binunu hidi nen anghel
a mámmuksa.

[11] Nangyari i atananid a iyud tánni babala
ten agum, sakay nesulat hidi iyád tánni
sikitam a biyag hidi nadid a katapusan a
panahun ay matolduwan. [12] Kaya magingat
en deyaman a magakala a mágtaknág siya,
ta bakay merakpa. [13] Awan palla ti pagsubuk
a dummemát dikomoy a awan dinanas nen
atanan a tolay. Peru tapat en Diyos, awan
na pakultadan a subukán kam ten awan
moy makaya. Nan káddemát nen pagsubuk
ay atáddan na kam ti begsák tánni mapag-
tagumpayan moy iyud.

[14] Kaya ngani mahal ku hidi a kákka-
patkaka, dyan kam sumamba ten diyos-
diyosan hidi. [15] Iddi en makagi ku diko-
moy, gapu tukoy ku a mágkatalinu kam;
sikamon en manghatul. [16] Awan beman
en káinom tam ten tasa a ginamet ten
Pángngapon nen Panginoon a ipagpasala-
mat tam ten Diyos ay pákbahagi ten digi ni
Cristo? Sakay en kákkan tam ten tinapay a
tináppeng-táppeng ay pákbahagi ten bággi
ni Cristo? [17] Kaya ngani, gapu essa la en
tinapay, sikitam ay essa la a bággi maski
ni makpal kitam, gapu namagbaha-bahagi
tam en eessa a tinapay.

[18] Ilingán moy en bansa a Israel. Awan
beman en kuman ten alay ay kabahagi ten
gággamitán ten altar? [19] Gustu ku bemanid
a kagiyán ay en diyos-diyosan hidi oni en
pagkain a nealay ten diyos-diyosan hidi ay
tehud a serbi? [20] Awan! En gustu ku a
kagiyán, ay en paganu hidi ay magalay ten
dimonyo hidi, bakán a ten Diyos. Kaya
awan ku gustu a mákpagkaessa kam ten
dimonyo hidi. [21] Awan kam maari a uminom
ten tasa nen Panginoon sakay ten tasa nen
dimonyo hidi. Sakay awan kam bi maari a
kuman ten lamisaan nen Panginoon sakay
ten lamisaan nen dimonyo hidi. [22] Gustu
tam beman a mangimon en Panginoon? Ti
palagay moy bemanid ay mas makapang-
yariyan kitam nan siya?

[23] Tehud a magkagi ti kona háddi,
"Malayaák a maggamet ti ányaman a
bagay," tarud iyud, peru awan atanan
a bagay ay makapangatád ti kapiyyaan.
"Malayaák bi a maggamet ti ányaman
a bagay," peru awan atanan a bagay ay
makatulung. [24] Bakán a en para ten sadili
moy en idipalongu moy, nan para ten
agum.

[25] Ni mamali kam ti karni ten páglakuwan
ay kanán moy, sakay dyan kamon magta-
nung tánni awan mabalisa en konsensiya
moy. [26] Gapu kinagi na ten kautusan, "En
luta sakay en atanan a ked haád ay kao nen
Panginoon."

[27] Mara ni imbitaan kam nen awan mán-
nampalataya sakay gustu moy a umangay,
ay kanán moy en ányaman a iyatubeng di
dikomoy, sakay dyan kamon magtanung pa
tánni awan mabalisa en konsensiya moy.
[28] Peru ni tehud a magkagi dikomoy a,
"Nealay iyád ten diyos-diyosan," dyan moy
iyud kanán alang-alang ten nángkagi diko-
moy sakay ten konsensiya. [29] En gustu ku a
kagiyán ay en konsensiya nen agum bakán
a en konsensiya moy.

Sakay kagiyán bi nen agum a, "Bakin
hadlangan nen konsensiya nen agum en
kalayaan ku? [30] Ni pasalamatan ku en Diyos
ten kanán ku, ay bakin barángngánnák nen
agum."

[31] Kaya, ányaman en gamitán moy, ku-
man kam man oni uminom, ay gamitán
moy atananid a iyud para ten karangalan
nen Diyos. [32] Dyan kam magin dahilan nen
págkasala nen deyaman, magin Judio hidi
oni Hentil hidi oni ten kaguman moy hidi
ten simbaan nen Diyos. [33] Nan, arigán moy
en gággamitán ku. Gustu ku a pasayaán en
balang essa ten atanan a gamitán ku. Awan
ku idipalongu en sadili ku a kapiyyaan nan
en kapiyyaan nen agum, tánni maligtas
hidi.

11

1 Arigánnák moy a kona ten pángngarig
ku kánni Cristo.

En Págbunbun ni Sumamba

2 Ipágmadikál takam gapu pirmiyák moy
a maala-ala sakay sássunudán moy en
intáttoldu ku dikomoy. 3 Peru gustu
ku a maintendiyan moy a ti Cristo en
nakasakup ten balang lállaki, en lállaki en
nakasakup ten kabinga na, sakay en Diyos
en nakasakup kánni Cristo. 4 En lállaki a
magdasal oni en magpahayag ti mensahi
a gubwat ten Diyos a tehud a bunbun ay
makapangatád ti kahihiyan kánni Cristo.
5 En bábbi bi a magdasal oni magpahayag
ti mensahi a gubwat ten Diyos a awan
ti bunbun ay maari a makapangatád ti
kahihiyan ten kabinga na, kumán dán bi
siya a nagpapolpok. 6 Ni umád nen essa a
bábbi a magbunbun ay magpapolpok dálla.
Peru makatagama para ten essa a bábbi ni
polpok siya, kaya dapat a magbunbun dálla
siya. 7 Awan kailangan a magbunbun en
lállaki gapu siya en mángpeta ten wangis
sakay karangalan nen Diyos. Peru en bábbi
ay mángpeta ten karangalan nen lállaki.
8 Gapu awan naggubwat en dipalongu a lál-
laki ten bábbi nan en bábbi en naggubwat
ten lállaki. 9 Sakay awan linalang en lállaki
a para ten bábbi nan en bábbi en linalang
para ten lállaki. 10 Alang-alang ten anghel
hidi, ay dapat a magbunbun en bábbi bi-
lang tanda a siya ay sakup nen kabinga
na. 11 Konapamanhud, ay ten pangileng nen
Panginoon ay kailangan nen bábbi en lál-
laki sakay kailangan bi nen lállaki en bábbi.
12 Ni en dipalongu a bábbi ay naggubwat
ten lállaki, ay kona labi hud en atanan a
lállaki ay inyenak ni bábbi; sakay en atanan
a bagay ay gubwat ten Diyos.

13 Sikamon en manghatul, maganda be-
man a áelingán ten essa a bábbi ni mag-
dasal a awan ti bunbun? 14 Awan beman
kaugaliyan dán a makatagama dikomoy en
magtoldu a lállaki a magpalayon ti buuk?
15 Peru karangalan ten bábbi a magpalayon
ti buuk. Gapu inyatád dikona en buuk na
bilang bunbun na. 16 Peru ni tehud a masor
pa a mákpagtalu tungkul ti iyád, ay awanák
ti iba a makagi nan konahud en kaugaliyan
mi, magin ten atanan a simbaan nen Diyos.

En Banal a Pangapon

17 Tungkul ti kagiyán kuwiday hidi na-
did, ay awan takam maari a mepagmadikál
gapu en pág gipun-ipun moy ay lalu a
makepadukás embes nakuwan a maka-
pangatád ti maganda. 18 Purumeru, ay
nabareta ku a mamagkampi-kampiyan kam
ten pág gipun-ipun moy. Maniwalaák
a en agum a nasanig ku ay tatarudan.
19 Kailangan ngani a magbukud-bukud kam
tánni matukuyan ni deya dikomoy en mata-
pat hidi. 20 Kaya ten pág gipun-ipun moy ay
bakán a Banal a Pangapon nen Panginoon
en kanán moy. 21 Gapu en balang essa
dikomoy ay magapura dán a mangkan ten
balon na, kaya magaláp dán en agum sakay
lasing dán en agum. 22 Awan kam beman
ti sadili a bilay tánni hud kam a kuman
sakay maginom? Oni imemenos moy la en
simbaan nen Diyos sakay pasanikiyán en
mágkahirap? Ánya nadid gamitán kuwid?
Puriyán takam beman gapu ti bagayid a
iyud? Awan takam maari a puriyán!

23 Iddi en adal a natanggap ku ten Pangi-
noon sakay iyatád ku bi dikomoy: ti gibiyid
a iyud a netokyon en Panginoon Jesus ay
nangalap siya ti tinapay, 24 nagpasalamat
ten Diyos, sakay hinati-hati na iyud, sakay
kinagi na, "Iyád en bággi ku a mealay
para dikomoy. Gamitán moy iyád bilang
pangala-ala moy dikoku." 25 Káttapos di a
nangapon ay inalap na en tasa sakay kinagi
na, "I tasaid a iyád ay bigu a kasunduwan
nen Diyos, a patunayan nen digi ku. Kada
inumán moy iyád, gamitán moy a bilang
pangala-ala dikoku."

26 Gapu ni kada kuman kam ti tinapayid
a iyád sakay uminom ti tasaid a iyád ay
ipahayag moy en kákkatay nen Panginoon
hanggan ten kássoli na a ruway.

27 Ni deyaman en kuman ten tinapay
sakay uminom ten tasa nen Panginoon ten
paraan a awan karapatdapat ay nagkasala
ten bággi sakay ten digi nen Panginoon.
28 Kaya dapat a siyasatán nen tolay en sadili
na bagu a kuman ten tinapay sakay umi-
nom ten tasa. 29 Gapu ni deyaman en ku-
man sakay uminom a awan na tenggiyán
en kahalagaan nen bággi nen Panginoon
ay kuman sakay uminom ti hatul para ten
sadili na. 30 Saiyán en dahilan ni bakin a
mágkahina sakay masasaktin en kakpalan
dikomoy, sakay nágkatay dán ngani en

agum. [31] Ni siyasatán tam pa en sadili
tam, ay awan kitam hatulan nen Pangi-
noon. [32] Peru hatulan kitam nen Panginoon
gapu ituwid na kitam, tánni awan kitam
maparusaan a kaguman ni munduwiday.
[33] Kaya ngani, kákkapatkaka ku hidi, ni
magipun-ipun kam a kuman ay dapat a
mamagurayan kam. [34] Ni tehud a magaláp
dikomoy ay kuman pa siya ten bilay na
tánni awan umabut ti hatul a parusa en
pamagipun-ipun moy. Tungkul ten agum
pa hidi a bagay, ay ayusán ku dálla kád-
demát ku haán.

12

En Kaluub hidi nen Banal a Ispiritu

[1] Nadid, kákkapatkaka ku hidi, tungkul
ten kaluub hidi nen Banal a Ispiritu, ay
gustu ku a magkahud kam ti tama a kaala-
man. [2] Tukoy moy a dikona awan kam palla
mánnampalataya, ay naniwala kam ten
diyos-diyosan hidi a awan bi makapagupos.
[3] Kaya gustu ku a mapospusan moy a awan
ti tolay a igiyya nen Ispiritu nen Diyos a
magkagi a, "Sumpaán ti Jesus!" Sakay awan
bi makagi nen deyaman a, "Panginoon ti
Jesus," ni awan igiyya nen Banal a Ispiritu.
[4] Tehud a iba-iba a ispirituwal a kaluub.
Peru eessa la en Ispiritu a mángkaluub ti
hidi iyád. [5] Tehud a iba-iba a paraan ni
págserbi, peru eessa la en Panginoon a
pagserbiyan. [6] Tehud a iba-iba a kakayanan
ten págserbi, peru eessa la en Diyos a
mangatád ti kakayanan ten tolay hidi a
magserbi. [7] En balang essa ay naátdenan ti
kaluub a paketan a ked dikona en Ispiritu
para ten kapiyyaan nen agum. [8] En agum
dikotam ay napagkaluuban ti kakayanan a
magupos ti mensahi ni karunungan. En
agum ay napagkaluuban ti katalinuwan.
Peru eessa la a Ispiritu en nángkaluub
ti hidi iyád. [9] Iyud labi a Ispiritu en
nángkaluub ten agum ti pánnampalataya
ten Diyos, sakay ten agum ay en kapang-
yariyan a magpapiyya ten tehud hidi a
saket. [10] Tehud a pinagkaluuban dikodi
ti kapangyariyan a maggamet ti himala;
tehud bi a pinagkaluuban ti kakayanan
a magpahayag ti mensahi a gubwat ten
Diyos, sakay tehud bi a pinagkaluuban ti
kakayanan a makatukoy ni ánya a kaluub en
gubwat ten Ispiritu, sakay ni ánya en bakán.
Tehud bi a pinagkaluuban ti kakayanan a
makapagupos ten iba-iba hidi a upos, sakay
ten agum ay magpaliwanag ti hidi iyud a
upos. [11] Peru essa la a Ispiritu en mangga-
met ti atananid a iyád sakay magbahagi ten
iba-iba a kaluub ten balang essa, ayun ten
kagustuwan na.

Essa a Bággi Peru Makpal a Bahagi

[12] Ti Cristo ay kona ten essa a bággi a
tehud a makpal a bahagi. Maski binuu ni
iba-iba a bahagi, ay nanatili a eessa a bággi.
[13] Atanan tam, magin Judio oni Hentil sakay
alipin man oni malaya, ay nabinyagan ten
eessa a Ispiritu tánni magin essa a bággi.
Atanan tam ay pinainom ti eessa a Ispiritu.
[14] En bággi ay binuu ni makpal a bahagi,
bakán a essa la a bahagi. [15] Mara ni kagiyán
nen básset a, "Bakánnák a lima, kaya
awanák bahagi nen bággi," awan beman
kabahagi siya nen bággi? [16] Mara ni kagiyán
nen bángbáng a, "Bakánnák a mata, kaya
awanák bahagi nen bággi," awan beman
kabahagi siya nen bággi? [17] Ni purus a
mata dálla en buu a bággi, konya dán a
makasanig? Ni purus a bángbáng dálla en
buu a bággi, konya dán a makaarub? [18] Peru
inayus nen Diyos en balang bahagi nen
bággi ayun ten kaluuban na. [19] Ni en atanan
a bahagi ay pare-parehu, ay awan iyán
makagi a essa a bággi. [20] Peru tatarudanid
ay makpal a bahagi, peru eessa la a bággi.
[21] Kaya awan makagi nen mata ten lima a,
"Awan taka kailangan," kumona bi ten ulu,
awan na makagi ten básset a, "Awan taka
kailangan." [22] Ti katunayan na, en bahagi
hidi a kumán a mágkahina ay siya pa en
mas kailangan. [23] Sakay en bahagi hidi nen
bággi a ten palagay tam a awan mahalaga
ay átdenan tam ti halaga. En bahagi hidi a
awan masiyadu a maganda ay siya en dapat
tam a pagandaán ti hustu. [24] Awan dán iyád
kailangan a gamitán ten agum a bahagi nen
bággi tam a talaga a maganda dán. Dikona
inayus nen Diyos en bággi tam, ay inatád-
dan na ti higit a karangalan en bahagi hidi
a awan masiyadu a marangal, [25] tánni awan
magkahud ti kampi-kampiyan, nan mág-
malasakitan en balang essa. [26] Ni en essa a
bahagi ay masaketan, atanan di ay masake-
tan. Ni en essa a bahagi ay maparangalan,
atanan di ay masaya.

[27] Sikam a atanan en eessa a bággi ni
Cristo, sakay balang essa dikomoy ay ba-
hagi nen bággi na. [28] Nángdátton en Diyos
ten simbaan ti purumeru, ay apostol hidi;
kumaduwwa, ay propeta hidi, sakay ku-
matállu, ay maistu hidi. Nángdátton bi siya
ti makagamet hidi ti himala, makapagpa-
piyya hidi ti tehud a saket, tagatulung hidi,
tagapangasiwa hidi, sakay makapagupos
hidi ti iba-iba a upos. [29] Awan atanan ay
apostol, propeta oni maistu. Awan atanan
ay naatáddan ti kakayanan a makagamet
ti himala, [30] magpapiyya ten tehud a saket
hidi, makapagupos ti iba-iba upos oni mág-
paliwanag ti hidi iyud a upos. [31] Kaya
pagsikapan moy a gustuwán en kaluub hidi
a mas mahalaga.

Sakay nadid ay itoldu ku dikomoy en
awan ti kaparehu ten atanan.

13

En Págmahal

[1] Nadid, makapagupusák man ten upos
nen tolay hidi sakay nen anghel hidi, ni
awanák labi ti págmahal ay kumánnák la
a en batingtingan a magalingawngaw oni
pompiyang a matánnug. [2] Ni sikán man ay
tehud a kakayanan a magpahayag ten upos
nen Diyos sakay mangintendi ten atanan a
lihim, ni tehudák man ten atanan a kaala-
man sakay dikál a pánnampalataya a kaya
ku pa a paagtonán en bukid hidi, peru ni
awanák labi ti págmahal, ay awanák labi
ti kuwenta. [3] Sakay maski ni ipagatád ku
man en atanan a ari-ariyan ku hidi, sakay
iyalay ku man en bággi ku tánni tutudán,
ni awanák labi ti págmahal, awanák labi ti
pakinabang!

[4] En págmahal ay matiyaga sakay mabait,
awan maáinggitán, awan palalu sakay awan
mapagmadikál, [5] awan madukás ti ugali,
awan makasadili, awan maáiyamután,
sakay awan mágmula ti iyamut. [6] Awan
na kasayaan en madukás a gamet, peru
ikasaya na en katutuhanan. [7] En págmahal
ay mapagpatawad, tehud a tiwala, putat
ti pag-asa, sakay mapagtiis hanggan ten
katapusan.

[8] Matapos en kakayanan a magpahayag
ten upos nen Diyos, sakay umimang en
kakayanan a magupos ti iba-iba hidi a
upos, mawan bi en karunungan, peru en
págmahal ay awan ti katapusan. [9] Awan
palla hustu en kaalaman sakay kakayanan
tam a magpahayag ten mensahi a gubwat
ten Diyos, [10] peru káddemát nen ganap, ay
mawan en awan ganap.

[11] Dikona a anakák palla, ay magupusák,
magisip sakay mangatuwiran a kona ten
essa a anak. Nadid a tehudák dán a
idad, ay inibutan ku dán en isip anak.
[12] Ti kasalukuyan, ay kumán a maraburab
a letratu en ketan tam ten aspehu, peru
dumemát en aldew a makilala tam en Diyos
ti atubengan. Badit la en tukoy ku nadid;
peru dumemát en aldew a mahustu iyád a
kaalaman, kona ten hustu a pákkatenggi na
dikoku.

[13] Kaya i tálluwid a iyád ay manatili: en
pánnampalataya, pag-asa, sakay págmahal;
peru en pinakadakila ti hidi iyád ay en
págmahal.

14

Tungkul ten Kaluub pa hidi nen Ispiritu

[1] Pakagustuwán moy en págmahal!
Hangadán moy en kaluub hidi a ispirituwal,
lalu dán en makapagpahayag ten mensahi a
gubwat ten Diyos. [2] En magupos ti iba-iba a
upos ay ten Diyos a mákpágguron bakán
a ten tolay, gapu awan ti makaintendi
dikona; peru magupos siya ten lihim hidi
ten tulung nen Banal a Ispiritu. [3] Peru
en magpahayag bi ten mensahi a gubwat
ten Diyos ay magupos ten katolayan
tánni patibayán en pánnampalataya di,
pabegsákkán en isip di sakay pasayaán.
[4] En sadili a kákkabiyag a ispirituwal
en palaguwán nen magupos ti iba-iba a
upos, peru en simbaan en palaguwán nen
magpahayag ten mensahi nen Diyos.

[5] Gustu ku nakuwan a atanan moy ay
makapagupos ti iba-iba a upos, peru mas
lalu a gustu ku a makapagpahayag kam ten
mensahi a gubwat ten Diyos. Mas mahalaga
en magpahayag ten mensahi a gubwat ten
Diyos, nan ten makapagupos ti iba-iba a
upos, puwera la ni tehud a mángpaliwanag
ten kagiyán na, tánni makatulung ten kál-
lagu nen simbaan. [6] Kaya, kákkapatkaka
hidi, ni umangayák man haán sakay magu-
pos ti iba-iba upos dikomoy, ay ánya i
pakinabang moyid dikoku? Awan! Mak-
inabang kam la ni tolduwan takam ten

pahayag hidi nen Diyos, sakay en tukoy ku
hidi a tungkul dikona, en mensahi hidi a
gubwat ten Diyos, sakay en adal hidi.

7 Magin ten instrumentu hidi a awan ti
biyag a kona ten plauta sakay alpa, konya
a matukuyan nen deyaman ni ánya en tug-
tug na ni awan bi malinaw en tánnug nen
nota hidi? 8 Sakay ni awan malinaw en
tánnug nen trumpeta a págdulaw, deya i
humandaid tánni lumaban? 9 Kona labi hud,
konya a matukuyan nen agum ni ánya en
gustu moy a kagiyán ten kinagi moy ti iba-
iba a upos ni awan di bi maintendiyan?
Kumán kam a nákpágguron ten parás.

10 Makpal a iba-iba upos ti munduwiday,
sakay balang essa ay tehud a kahulugan,
11 peru ni awanák malalaki ten upos a gina-
mit nen kauron ku, ay awan kami magkain-
tendiyan. 12 Gapu gugustu moy a magkahud
ten kaluub hidi nen Ispiritu, ay sikapán
moy a sumagana kam ten kaluub a maka-
pangpalagu ten simbaan.

13 Gapu háddi, ay kailangan a ipagdasal
nen magupos ti iba-iba a upos a átde-
nan bi siya ti kaluub a mángpaliwanag
ten kinagi na. 14 Ni magdasalák ti uposid
a iyán, ay magdasal ngani en ispiritu ku
peru awan bi ti pakinabang en isip ku.
15 Ánya i dapat kuwid a gamitán? Mag-
dasalák ten pamamag-itan nen ispiritu ku,
peru gamitán ku bi en isip ku ten págdasal
ku. Mágkansiyonák ten pamamag-itan nen
ispiritu, peru gamitán ku bi en isip ku ten
págkansiyon ku. 16 Ni magpasalamat ka ten
Diyos ten pamamag-itan nen ispiritu la,
konya a makakagi ti "Amen" en essa a tolay
a ked haud ni awan na maintendiyan en
kákkagiyán mu? 17 Maganda en págpasala-
mat mu, peru awan makatulung ten kállagu
nen biyag a ispirituwal nen agum.

18 Magpasalamaták ten Diyos gapu maka-
pagupusák ti iba-iba a upos, a higit dikomoy
a atanan. 19 Peru ten pamagipun-ipun ten
simbaan, mas gustu ku pa a magupos ti
limma a upos a maintendiyan sakay maka-
pagtoldu ten agum, nan ten libu-libu a upos
a awan bi maintendiyan.

20 Kákkapatkaka hidi, dyan kam magin
isip anak. Magin kona kam ten anak a
awan ti tukoy tungkul ten madukás, peru
ten pággintendi moy ay arigán moy en
mágkatanda. 21 Kona háddi en nakasulat ten
Kautusan:

"Kinagi nen Panginoon,
'Magupusák ti banuwanid a iyád, ten
pamamag-itan nen tolay hidi a
tehud a iba a upos,
ten pamamag-itan nen bibig nen dayu hidi,
Peru awanák di padi sanigán.' "

22 Ni konahud, en kaluub a makapagupos
ti iba-iba a upos ay essa a tanda para ten
awan hidi mánnampalataya, bakán a ten
mánnampalataya hidi. Peru en kaluub a
makapagpahayag ti mensahi a gubwat ten
Diyos ay tanda para ten mánnampalataya
hidi, sakay bakán a ten awan hidi mánnam-
palataya.

23 Kaya ni ten pággipun-ipun ten simbaan
ay magupos ti iba-iba a upos en atanan,
sakay tehud a dumemát a katolayan a awan
ti konahud a kaluub oni awan mánnam-
palataya, ay awan di beman wád kagiyán
a nagareng kamon? 24 Peru ni en atanan
ay magpahayag ten mensahi a gubwat ten
Diyos, sakay dumemát haud en essa a awan
makaintendi oni awan mánnampalataya,
ay makilala na a siya ay makasalanan, sakay
mabati na en tunay na a kalagayan. 25 Sakay
matukuyan na en lihim ten pusu na. Kaya
lumuhud siya a sumamba ten Diyos, sakay
tulos na a kagiyán a, "Talaga a ked dikomoy
en Diyos!"

Kaayusan ten Simbaan

26 Ánya nadid i gustuwid a kagiyán ni
atananid a iyád, kákkapatkaka hidi? Ni ten
pággipun-ipun moy ay tehud a mágkan-
siyon, tehud a magtoldu, tehud a magpa-
hayag ten kaluuban nen Diyos, tehud a
magupos ti iba-iba hidi a upos, sakay tehud
bi a magpaliwanag ti iyud, gamitán moy
hidi iyád a atanan para ten kállagu nen
simbaan. 27 Ni tehud a magupos ti iba-iba
a upos, tama dán en duwwa oni tállu a má-
glelewas sakay kailangan a tehud a mág-
paliwanag ten kagiyán di. 28 Peru ni awan
ti mángpaliwanag, ay tumahimik dálla en
nagupos ti iba-iba a upos sakay mákpág-
guron dálla siya ten Diyos. 29 Pabayan a
magupos en duwwa oni tállu a tolay a
tehud a kaluub a magpahayag ten mensahi
a gubwat ten Diyos, sakay suriyán bi nen
agum en kagiyán di hidi. 30 Sakay ni en essa

a mággetnud haud ay nakatanggap ti pa-
hayag a gubwat ten Diyos, umimang pala en
magupos. 31 Gapu sikam a atanan ay maari
a mágleleweas a magpahayag ten mensahi
nen Diyos tánni kumabetu en atanan sakay
bumegsák en isip di. 32 En kaluub a mag-
pahayag ten mensahi a gubwat ten Diyos
ay dapat a mapugád nen tehud a kaluub ti
iyud, 33 gapu en Diyos ay awan masaya ten
kaguluwan gapu siya en Diyos nen kaayu-
san sakay kapayapaan.

Kona háddi en dapat a mangyari ten
atanan a simbaan nen tolay hidi nen
Diyos. 34 En bábbi ay kailangan a tumahimik
ten pággipun-ipun ten simbaan. Gapu
awan impakultad dikodi a magupos
ten pággipun-ipun di; kailangan hidi a
pasakup, a kona ten nakagi ten Kautusan.
35 Ni tehud hidi a gustu a matukuyan, ay
magtanung hidi ten kabinga di káddemát
ten bilay di; gapu makasaniki a magupos en
essa a bábbi ten disalad nen simbaan.

36 Bakay bi en pangakala moy ay naggub-
wat dikomoy en upos nen Diyos, oni bakay
sikam la en nakatanggap? 37 Ni en pan-
gakala nen deyaman ay nakatanggap siya ti
pahayag a gubwat ten Diyos, oni ányaman
a kaluub nen ispiritu, ay dapat na a teng-
giyán a i sulat kuwidi dikomoy ay utus nen
Panginoon. 38 En awan mangtenggi háddi ay
dyan moy bi tenggiyán.

39 Kaya, kákkapatkaka ku hidi, hangadán
moy nakuwan a makapagpahayag ten men-
sahi a gubwat ten Diyos, peru dyan moy bi
ibawal en magupos ti iba-iba hidi a upos.
40 Kaya la, ay gamitán moy en atanan a
bagay ten tama sakay maayus a paraan.

15

En Kákkabiyag a Ruway ni Cristo

1 Kákkapatkaka ku hidi, ipaala-ala ku
dikomoy nadid en Maganda a Bareta a
impangaral ku dikomoy. Iyád en Maga-
nda a Bareta a tinanggap moy, sakay na-
gin pundasyon nen pánnampalataya moy.
2 Naligtas kam ten pamamag-itan ni iyád, ni
magpakatibay kam ten upos a impangaral
ku dikomoy; gapu ni awan, ay awan ti
kuwenta en pánnampalataya moy.

3 Gapu inyatád ku dikomoy i adaliday a
tunay ti halaga a tinanggap ku labi: ti
Cristo ay natay gapu ten kasalanan tam
hidi, bilang pangtupad ten kinagi na ten
Kasulatan. 4 Inlábbáng siya sakay nabiyag
a ruway ten katállu a aldew, ayun bi ten
Kasulatan. 5 Sakay pummeta siya kánni
Pedro, káttapos ay ten sapulu ay ti duwwa
a apostol. 6 Káttapos, ay pummeta siya ten
mahigit a limma a datos a kákkapatkaka a
namagipun-ipun. Kakpalan dikodi ay biyag
palla hanggan nadid, peru en agum ay
natay dán. 7 Sakay pummeta bi siya kánni
Santiago, kona bi ten atanan a apostol.

8 Ten katapusan ay pummeta bi siya
dikoku, maski ni kapalagay kuwid ay en
essa a anak a neenak a awan kapanahunan.
9 Gapu sikán en kababaan ten atanan a apos-
tol; awanák ngani karapatdapat a duluwán
a apostol, gapu inusig ku en simbaan nen
Diyos. 10 Peru gapu ten kabaitan na dikoku,
ay nagin apostolák, sakay awan nawanan
ti kuwenta iyád a kaluub na dikoku. Ti
katunayan na, ay nagtarabahuwák ti hustu
nan hidi, peru bakán iyád a gapu ten sadili
ku a kakayanan nan gapu ten kabaitan nen
Diyos dikoku. 11 Kaya magin sikán oni hidi,
ay iyád en ipáppangaral mi, sakay pinani-
walaan moy.

En Kákkabiyag a Ruway nen Patay hidi

12 Nadid, ni ipáppangaral mi a ti Cristo
ay nabiyag a ruway, bakin a kagi nen
agum dikomoy ay awan biyagán a ruway
en nágkatay hidi? 13 Ni tatarudan iyán, ay
lumitaw a awan nabiyag a ruway ti Cristo.
14 Sakay ni awan nabiyag a ruway ti Cristo,
ay awan ti kuwenta en pángngaral mi sakay
awan bi ti pakinabang ten pánnampalataya
moy. 15 Ni konahud, ay lumitaw a mágkab-
uli kami a tistigu nen Diyos gapu pinatu-
nayan mi a biniyag a ruway nen Diyos ti
Cristo, peru awan bali, ni talaga a awan ti
kákkabiyag a ruway ten nágkatay hidi. 16 Ni
awan biniyag a ruway en nágkatay hidi, ay
awan bi nabiyag a ruway ti Cristo. 17 Sakay
ni awan nabiyag a ruway ti Cristo, ay awan
palla nalinisan en kasalanan moy sakay
awan ti pakinabang ten pánnampalataya
moy. 18 Bakán la iyán, gustu naid a kagiyán
ay en atanan a nágkatay a mánnampalataya
kánni Cristo ay nepahamak. 19 Ni en pag-asa
tam kánni Cristo ay para la ti biyagid nadid,
ay sikitamon i kakakagbiyid ten atanan a
tolay.

20 Peru nadid ta biniyag a ruway ti Cristo,
saiyád i katunayanid a biyagán a ruway en
nágkatay hidi. 21 Ni konya a dummemát
en kákkatay ten pamamag-itan nen essa
a tolay, ay kona labi hud, dummemát en
kákkabiyag a ruway ten pamamag-itan bi
nen essa a tolay. 22 Gapu ni konya a matay en
atanan gapu ten kaugnayan kánni Adan, ay
kona labi hud, mabiyag en atanan gapu ten
kaugnayan di kánni Cristo. 23 Peru en balang
essa ay tehud a kanya-kanya a netakda a
panahun. Ti Cristo en kadipalonguwan ten
atanan; káttapos, en ked hidi kánni Cristo
ten kássoli na a ruway. 24 Sakay dumemát
en katapusan, ni neatád dán ni Cristo ten
Diyos Ama en kahariyan, káttapos na a
matalu en atanan a kahariyan, pamahalaan
sakay kapangyariyan. 25 Gapu ti Cristo ay
dapat a maghari hanggan a matalu na sakay
mapasuku en atanan a kadima na. 26 En
kadimudyanan na a taluwán a kadima ay
en kamatayan. 27 Gapu kinagi nen Kasula-
tan, "En atanan a bagay ay sakupán nen
Diyos ten kapangyariyan na." Peru en
upos a, "atanan a bagay," ay maliwanag a
awan kaguman háddi en Diyos gapu siya en
nángdátton ten atanan a bagay ten disalad
nen kapangyariyan ni Cristo. 28 Ni en atanan
a bagay ay nasakup dán nen kapangyariyan
ni Cristo, ay en Anak dámman en mag-
pasakup ten kapangyariyan nen Diyos a
nángdátton ten atanan a bagay ten disalad
nen kapangyariyan na. Ni konahud, ay
maghari en Diyos ten atanan. 29 Ni kon-
ahud, ay ánya halagaid nen págpabinyag
nen tolay hidi para ten nágkatay hidi? Ni
talaga a awan biyagán a ruway en nágkatay
hidi, ay bakin nagpabinyag pa en tolay
hidi alang-alang dikodi? 30 Sakay bakin ked
kami pa ti panganib a kalagayan ti atanan a
odas? 31 Kákkapatkaka ku hidi, kada aldew
ay adeniyák ti kákkatay. Kagiyán ku iyád
gapu ipágmadikál takam alang-alang kánni
Cristo Jesus a Panginoon tam! 32 Ni en
pákpaglaban ku ten mágkatapang a kadima
ti Efeso ay para ten tolay la, ánya i pak-
inabang kuwid? Ni awan labi mabiyag a
ruway en patay hidi, ay mas maganda pa
ni sunudán tam dálla i kakagiyanid a iddi:
"Kuman kitam sakay uminom, gapu ni ilaw,
ay matay kitam."

33 Dyan kam padadaya. "En madukás
a kaguman ay makasida ti mágkaganda a
ugali." 34 Magpakatinu kam sakay adággan
moy en págkasala. Awan matenggi nen
agum dikomoy en Diyos. Kagiyán ku iyád
tánni mapasaniki kam.

En Idsura nen Bággi ten Kákkabiyag a Ruway

35 Peru tehud a magtanung, "Konya a
mabiyag a ruway en patay hidi? Ánya en
magin idsura nen bággi di?" 36 Hangal!
Awan mabiyag en bine a imula mentras
awan iyád matay. 37 Sakay en imula ay
bakán a dikál dán, nan bine, a kona ten butil
nen trigo oni nen agum a bine. 38 En Diyos
en mangatád ti bággi ti iyud a bine, ayun
ten kaluuban na; balang bine ay átdenan na
ti tama a bággi.

39 Sakay awan pare-parehu en pilas nen
linalang hidi a tehud a biyag; iba en pilas
nen tolay, iba en pilas nen hayup, iba ten
ibun hidi, sakay iba ten ikan hidi.

40 Tehud a bággi a panglanget sakay
tehud bi a pangluta; iba en kagandaan
nen pangluta sakay iba en kagandaan nen
panglanget. 41 Iba en demlag nen aldew, iba
bi en demlag nen bulan, sakay iba bi en
demlag nen biton hidi. Maski en biton hidi
ay awan pare-parehu en demlag di.

42 Kona labi haán ten kákkabiyag a ruway.
En bággi a inlábbáng ay marunot, peru
awan marunot a awan ti katapusan en
bággi a biniyag a ruway. 43 Madukás sakay
awan ti kaya dikona a inlábbáng, maganda
sakay mabegsák ten kákkabiyag a ruway.
44 Inlábbáng a bággi a pangluta, mabiyag
a ruway bilang bággi a panglanget. Ni
tehud a bággi a pangluta, tehud bi a bággi
a panglanget. 45 Kona háddi en nakasulat,
ten kasulatan: "En purumeru a tolay a ti
Adan, ay linalang a inátdenan ti biyag,"
en dimudyan a Adan ay Ispiritu a man-
gatád ti biyag. 46 Peru awan nágdipalongu
en panglanget; en pangluta pa bagu en
panglanget. 47 En purumeru a Adan ay gub-
wat ti luta, gapu linalang siya a gubwat ten
alikabuk, en kaduwwa a Adan ay gubwat
dilanget. 48 En bággi a pangluta ay kona ten
naggubwat ten luta; en bággi a panglanget
ay kona ten naggubwat dilanget. 49 Ni konya
a nagin kaparehu kitam ten tolay a gubwat
ti lutaiday, ay magkakona kitam bi ten tolay
a naggubwat dilanget.

50 Iddi en gustu ku a kagiyán, kákkap-
atkaka ku hidi, en binuu nen pilas sakay
digi ay awan maari a makabahagi ten ka-
hariyan nen Diyos, sakay en bággi a pang-
luta ay awan maari a magmana ti biyag a
awan ti katapusan.
51 Essa a lihim i kagiyán kuwidi dikomoy,
bakán a sikitam a atanan ay matay peru
atanan tam ay baguwán, 52 ten essa a saglit,
ten essa a kisáp-mata, a kasabay nen kat-
apusan a tánnug nen trumpeta. Gapu ten
káttánnug nen trumpeta, mabiyag a ruway
en patay hidi sakay awan dán hidi matay
a ruway. Baguwán kitam a atanan. 53 En
bággi tam a marunot ay mapalitan ti awan
marunot sakay en bággi tam a matay ay
mapalitan ti bággi a awan matay. 54 Ni en
marunot ay napalitan dán ti awan marunot,
sakay ni en tehud a kamatayan ay napalitan
dán ti awan dán matay, ay matupad dán
en nakagi ten kasulatan: "Natalu dán en
kamatayan; nangyari dán en tagumpay!"
55 "Hádya dán, kamatayan, en tagumpay
mu?
Hádya dán, kamatayan, en kamandag
mu?"
56 En kamandag nen kamatayan ay
en kasalanan, sakay en begsák nen
kasalanan ay maggubwat ten Kautusan.
57 Magpasalamat kitam ten Diyos gapu
inatáddan na kitam ti tagumpay ten
pamamag-itan nen Panginoon tam a ti
Jesu-Cristo! 58 Kaya ngani, mahal ku hidi a
kákkapatkaka, magpakatatag kam a pirmi
sakay dyan manghina. Magpakasipag kam
ten págserbi moy ten Panginoon, gapu
tukoy moy a awan masayang en pagud moy
para dikona.

16

Tulung ten Kákkapatkaka ti Judea

1 Nadid, tungkul bi ten págpuron ti itu-
lung ten kákkapatkaka ti Judea, ay gamitán
moy iyud a kona ten kinagi ku ten simbaan
hidi ti Galacia. 2 Kada purumeru a aldew
nen simba, mángbukud en balang essa ti
bahagi nen kinita na, sakay ipunán na iyud
para awan dán kailangan a magagid pa ti
tulung káddemát ku haán. 3 Káddemát ku
haán, atáddan ku ti sulat en tolay hidi a
piliyán moy tánni mangtawid ten tulung
moy ti Jerusalem. 4 Sakay ni kailangan a
angayák bi haud, ay mákkuyugák dikodi.

En Planu hidi ni Pablo

5 Angayák haán kággubwat ku ti Mace-
donia, gapu naplanu ku a rumoyot haud.
6 Magmalayák haán sakay bakay háddák
dán haán a mangámyan, tánni matulun-
ganák moy ten balang angayan ku. 7 Awan
ku gustu a rumoyoták la haán; nan gustu
ku a magmalay ti sabadit, ni kaluuban nen
Panginoon.
8 Peru en planu ku ay mágyan ti Efeso
hanggan ten aldew ni Pentecostes.* 9 Tehud
a maganda a pagkakataun háddi para ten
págserbi tam, maski ni makpal a humad-
lang.
10 Káddemát haán ni Timoteo, ay ipeta
moy dikona en maganda moy a págtanggap
tánni pumapayapa en kaluuban na, gapu
siya ay kaparehu ku a magserbi ten Pangi-
noon. 11 Dyan moy siya imemenos, nan
tulungan moy tánni makasoli siya háddi a
tehud a kapayapaan, gapu áorayán ku siya a
kaguman nen kákkapatkaka hidi. 12 Tungkul
bi ten kapatkaka tam a ti Apolos, inuron
ku siya ti maganda a angay bumisita haán
a kaguman en agum a kákkapatkaka. Peru
awan palla siya makaangay haán nadid.
Saka dálla ni tehud dán a pagkakataun.

Pangkatapusan a Bilin

13 Magin handa kam sakay magpakatatag
ten pánnampalataya moy. Magpakatapang
kam sakay magpakatibay. 14 En atanan a
gággamitán moy ay gamitán moy a tehud
a págmahal.
15 Kákkapatkaka ku hidi, tukoy moy a en
pamilya ni Estefanas en dipalongu a nakak-
ilala ten Panginoon ti Acaya; sakay inlaan
di en sadili di a magserbi ten tolay hidi nen
Diyos. Ipákpágguron ku dikomoy 16 a mag-
pasakup kam ten kona hidi dikodi, sakay
ten deyaman a kaguman di a magpakahirap
a magserbi.
17 Masayaák ten káddemát de Estefanas,
Fortunato, sakay ti Acaico, gapu gamitán
di en awan moy magamet para dikoku.
18 Hidi en nangpabegsák dikoku, a kona bi
dikomoy. Pakahalagaan moy en kona hidi
haán a kalasi ni tolay.

* 16:8 Pentecostes: iyád ay en káddibábbi nen Banal a Ispiritu ten dipalongu hidi a mánnampalataya.

[19] Kumustaán kam nen mánnampalataya
hidi ti Asia. Kumustaán kam bi de Aquila
ay ti Priscila, sakay nen kákkapatkaka hidi
a mággipun-ipun ten bilay di ten ngaran
nen Panginoon. [20] Kumustaán kam bi nen
atanan a kákkapatkaka háddi.
Mamágkumustaan kam bilang
matátkaka kánni Cristo.
[21] Sikán a ti Pablo en mismu a nángsulat
ti iyád a págbati.
[22] Sumpaán en deyaman a awan ti págma-
hal ten Panginoon!
Marana tha Dumemát ka dán nakuwan,
Panginoon mi! [23] Pagpalaán kam nakuwan
nen Panginoon tam a ti Jesus.
[24] Magkahud kam nakuwan a atanan ten
págmahal ku, ten ngaran ni Cristo Jesus.

En Kaduwwa a Sulat ni Pablo ten TAGA-CORINTO HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Kaduwwa a Sulat ni Pablo ten Taga-Corinto hidi ay nesulat dikona a tehud a problema en apostol sakay en agum a miyembru nen simbaan ti Corinto. Tehud a sangan a tolay ti simbaanid a iyád a kumontra kánni Pablo, peru impabati la ni Pablo en kagustuwan na a mákpagkasundu dikodi, sakay impahayag na bi a magin masaya siya a tarud ni mangyari iyád.

Ten purumeru a bahagi nen sulat, ay tinalakay ni Pablo en kaugnayan na ten simbaan ti Corinto. Impaliwanag na ni bakin a masaket en káttábbig na ten pángmemenos sakay pángkontra nen simbaan dikona, sakay insaysay na en kasayaan na a bunga nen págsisi sakay págkasundu. Káttapos, ay kinagi na ten mánnampalataya hidi a mangatád hidi ti sagana a tulung ten maghirap hidi a kákkapatkaka ti Judea. Ten katapusan a bahagi ni sulatid a iyád, ay insurug ni Pablo en sadili na bilang apostol ten sangan a taga-Corinto a magkagi a hidi i tatarudanid a apostol bakán a ti Pablo.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-11
Ti Pablo sakay en simbaan ti Corinto 1:12-7:16
En tulung ten kákkapatkaka hidi ti Judea 8:1-9:15
En págsurug ni Pablo ten karapatan na bilang essa apostol 10:1-13:10
Katapusan 13:11-13

1 Iddi a sulat ay gubwat kánni Pablo a
apostol ni Cristo Jesus ayun ten kaluuban
nen Diyos sakay gubwat ten kapatkaka tam
a ti Timoteo.

Para ten simbaan nen Diyos ti Corinto
sakay ten tolay hidi nen Diyos a mágyan ti
buu a Acaya.

2 Magkahud kam nakuwan ti pagpapala
sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos a
Ama tam sakay ten Panginoon a ti Jesu-
Cristo.

En Pasalamat ni Pablo

3 Puriyán tam en Diyos sakay Ama nen
Panginoon tam a ti Jesu-Cristo, en makákk-
agbiyán a Ama sakay Diyos a pirmi a mang-
parapara dikotam. 4 Paraparaán na kitam
ni tehud kitam a kalungkutan, tánni ma-
parapara tam bi en agum hidi a tehud a
kalungkutan. 5 Gapu ni sakonya ti kakpal
en kahirapan mi gapu ten pákpagkaessa mi
kánni Cristo, ay sakona bi hud ti kakpal en
pángparapara ni Cristo dikomi. 6 Ni maghi-
rap kami man, ay para iyád ten kapiyyaan
moy sakay kaligtasan. Ni naparapara kami
ay maparapara kam bi tánni matággád moy
en kahirapan a danasán moy a kona dikomi.
7 Kaya matibay en pag-asa mi para diko-
moy, gapu tukoy mi a naghirap kam bi a
kona ten pághirap mi, kaya paraparaán na
kam bi a dikomi. 8 Kákkapatkaka, gustu
mi a matukuyan moy en kahirapan hidi
a naranasan mi ti Asia. Tunay ti dággi
en naranasan mi, ngari-ngari kami dán a
mawanan ti pag-asa a mabiyag. 9 Akala
mi ay dummemát dán en odas mi. Peru
nangyari iyud tánni awan kami magtiwala
ten sadili mi nan ten Diyos a mangbiyag a
ruway ten patay hidi. 10 Inligtas na kami
ten banta ni kamatayan sakay tulos-tulos
a ilálligtas, sakay umasa kami padi a tulos-
tulos na a iligtas 11 ten tulung nen dasal moy
hidi. Ni konahud, makpal en magpasalamat
ten Diyos gapu ten pagpapala na dikomi
bilang tábbig ten dasal nen kakpalan.

Nagbagu en Planu ni Pablo

12 Iddi en mepagmadikál mi sakay patu-
nayan bi nen konsensiya mi: tapat sakay
awan ti págwari-wari en pákpággagum mi
ten atanan, lalu dán dikomoy. Peru naga-
met mi iyád ten tulung nen Diyos bakán
a ten pamamag-itan nen karunungan nen
tolay. 13 Awanák ti isulat a ányaman diko-
moy a awan moy kaya a basaán sakay
intendiyán. Maintendiyan moy nakuwan
iyud ti hustu, 14 a kona ten sabadit moy dán a
pákkaintendi dikomi. Sakay ten kássoli nen
Panginoon a Jesus, ay mepagmadikál moy
kami a kona ten págmadikál mi dikomoy.

15 Siguraduwák ten planu ku a dipa-
longuwán takam a bisitaán. Ni magkakon-
ahud ay pinagpala kam ten pumenduwwa
a kábbisita ku dikomoy. 16 Gapu planu ku a
rumoyot haán baguwák a angay ti Macedo-
nia, kássoli ku ay rumoyoták dámman haán

a ruway tánni matulunganák moy para ten
káangay ku ti Judea. 17 Nadid, gapu beman a
kona háddi en planu ku ay makagi moy dán
a pabagu-baguwák ti isip? Konaák beman
ten makamundu hidi, a kagiyán di a, "Uhu"
sakay káttapos ay awan bálla bi? 18 Ni konya
a en Diyos ay tapat, kona bi hud en upos
ku dikomoy, en "Uhu" ku nadid ay man-
atili a "Uhu." 19 Gapu en Anak nen Diyos,
a ti Jesu-Cristo a ipáppangaral mi a de
Silvano sakay Timoteo, ay bakán a "Uhu"
káttapos ay "Awan," gapu siya ay pirmi a
"Uhu." 20 Gapu kánni Cristo en atanan a
pangaku nen Diyos ay pirmi a "Uhu." Gapu
dikona, ay makatábbig kitam ti "Amen"
para ten kapuriyan nen Diyos. 21 En Diyos
en mangpabegsák dikomi sakay dikomoy
ten pamamag-itan nen pákpagkaessa kánni
Cristo, sakay siya bi en nangpili dikomi.
22 Tinatakan na kami sakay pinagkaluuban
ten Ispiritu na, bilang katunayan a tupadán
na en pangaku na hidi.

23 Tistigu ku en Diyos, tukoy na en ked
ten pusu ku. Awanák palla umangay haán
ti Corinto gapu sikam bi en áisipán ku.
24 Awan mi kam gustu a diktaan ni ánya
i dapat moyid a paniwalaan, gapu tukoy
mi a matatag kamon ten pánnampalataya
moy. Gustu mi la a tumulung tánni magin
masaya kam.

2

1 Sinadya ku a dyan pala angay haán tánni
awan kam magkahud a ruway ti kalungku-
tan. 2 Gapu ni atáddan takam ti kalungku-
tan, deya pa i mangpasayaid dikoku? Awan
beman sikam labi? 3 Kaya nagsulaták
pa dikomoy. Umáddák a maatáddan ti
kalungkutan en tolay hidi a dapat a mang-
pasaya dikoku ten káangay ku haán. Gapu
tukoy ku a ni masayaák ay masaya kam bi.
4 Dikona sulatan takam, tunay ti lungkut
en pusu ku sakay mabalisa, sakay todu a
luwa en tinumurug mentras isulat ku iyud.
Sinulatan takam bakán a tánni atáddan ti
kalungkutan nan tánni ipabati ku dikomoy
ni sakonya ti kadikál en págmahal ku diko-
moy.

Patawadán en Nagkasala

5 Nadid, ni tehud a nakapangatád ti
kalungkutan ten deyaman, ay bakán a
sikán i nanggamitanid, nan sikam a atanan;
bakán a padikállán ku hidi iyád a bagay,
peru i tatarudanid, ay sikam i inátdenan
naid ti kalungkutan. 6 Tama dán en pág-
parusa a ginamet dikona nen kakpalan
dikomoy. 7 Dapat patawadán moy dán siya
sakay pasayaán tánni awan bi matuluyan
a manghina ti isip. 8 Kaya pákkekagbi ku
dikomoy a ipabati moy dikona a mahal moy
padi siya.

9 I essa paid a dahilan nen págsulat ku
dikomoy tenhud, ay purbaan kam sakay
tukuyán ni sássunudán moy en atanan nen
ipáppangaral ku dikomoy. 10 Ni deyaman en
pinatawad moy ay pinatawad ku dán bi. En
pinatawad ku, ni tehud man a dapaták a
patawadán, ay pinatawad ku ten atubengán
ni Cristo, alang-alang dikomoy, 11 tánni
awan kitam madaya ni Satanas sakay tukoy
tam labi en gustu na a mangyari.

Minabalisa ti Pablo ti Troas

12 Dikona dummemátták ti Troas para
mangaral ten Maganda a Bareta tungkul
kánni Cristo, ay inátdenanák nen Pangi-
noon ti maganda a pagkakataun tánni
megamet iyud. 13 Peru mabalisaák a tarud
gapu awan ku ketan ti Tito a kapatkaka
tam. Kaya nagpaalamák ten tolay hidi haud
sakay nagdiretsu ti Macedonia.

Nagtagumpay Gapu kánni Cristo

14 Peru salamat ten Diyos ta pirmi na
kami a ikuyug ten parada nen tagumpay ni
Cristo, gapu ten pákpagkaessa mi dikona.
Ginamit kami nen Diyos para kumalat
en pákkatenggi kánni Cristo a kona ten
kákkalat nen págpasárrub. 15 Gapu kumán
kami a en masárrub a insenso a iyalay ni
Cristo ten Diyos. Sakay kumalat iyud ten
maligtas hidi sakay ten mepahamak hidi.
16 Ten mepahamak hidi, iyád ay kumán a
buyok a makatay, peru ten meligtas hidi,
iyád ay masárrub a makapangatád ti biyag.
Deya en tehud a sapat a kakayanan a mak-
agamet ten kona hidi haád a bagay? 17 Awan
kami kona ten agum hidi a inigosyu di en
upos nen Diyos. Nan, bilang inutusan nen
Diyos sakay tagapagserbi ni Cristo, buu a
katapatan mi a ipáppangaral en upos na.

3

En Tagapagserbi hidi ten Bigu a Tipan

[1] Ti palagay moy bemanid ay ipágmadikál
mi dámman i sadili miyidi? Kona kami
beman ten agum a tolay a kailangan pa ti
sulat a rikumendasyon para dikomoy oni
gubwat dikomoy? [2] Sikamon a mismu en
rikumendasyon mi, nakasulat ten pusu mi,
matenggi sakay mabasa nen atanan a tolay.
[3] Maliwanag a sikam en sulat ni Cristo a
impatawid na ten pamamag-itan mi. Awan
insulat ten pamamag-itan ni tinta, nan
ten pamamag-itan nen Ispiritu ten Diyos a
biyag, sakay bakán a ten tináppeng hidi a
batu nan ten pusu nen tolay hidi.

[4] Makagi mi iyád gapu ten págtiwala
mi ten Diyos ten pamamag-itan ni Cristo.
[5] Awan kami ti sapat a kakayanan para mag-
amet mi iyád, en kakayanan mi ay gubwat
ten Diyos. [6] Inatáddan na kami ti kakayanan
a magin tagapagserbi ten bigu a tipan, essa
a kasunduwan a awan neayun ten nakasu-
lat ten Kautusan nan ten Ispiritu. Gapu en
nakasulat ten Kautusan ay makapangatád
ti kamatayan, peru en Ispiritu ay mangatád
ti biyag.

[7] Dikona inyatád en Kautusan a neukit ten
tináppeng a batu, ay nehayag en kaluwal-
hatian nen Diyos, kaya ngari-ngari a awan
maileng nen Israelita hidi en rupa ni Moi-
ses maski ni en demlag nen rupa na ay
pansamantala la. Ni en págserbi a ayun
ten nakasulat a Kautusan a mangatád ti ka-
matayan ay dummemát a tehud a kaluwal-
hatian, [8] ay ánya pa wád en kaluwalhatian
nen págserbi a ayun ten Ispiritu? [9] Ni tehud
a kaluwalhatian en págserbi a mangatád ti
hatul a kamatayan, ay lalu pa a maluwalhati
en págserbi a makapangatád ti kaligtasan.
[10] Ti katunayan, maari tam a makagi a en
dati a kaluwalhatian ay awan dán, gapu
napalitan dán iyád ti higit a maluwalhati.
[11] Ni tehud a kaluwalhatian en lummipas, ay
mas lalu en kaluwalhatian nen manatili a
awan ti katapusan.

[12] Gapu ti pag-asa miyid a iyád, ay
mabegsák en pággisipan mi. [13] Awan kami
kona kánni Moises a nagbunbun ten rupa
na tánni awan ketan nen Israelita hidi
en páglipas ni kaluwalhatiyanid a iyud.
[14] Peru nagin maktug en págguluwan di,
kaya hanggan nadid ay ked palla i bunbunid
a iyud mentras basaán di en dati a tipan.
Maibut la iyud a bunbun ten pákpagkaessa
kánni Cristo. [15] Hanggan nadid, ay tehud
palla a bunbun en isip di kada basaán di
en libru hidi ni Moises. [16] Peru ni umadeni
en tolay ten Panginoon, mawan en bunbun.
[17] En Panginoon a nabanggit háddi ay en
Ispiritu, sakay en Ispiritu nen Panginoon
en mangatád dikotam ti kalayaan. [18] Nadid
ta naibut dán en bunbun, magdemlag ten
rupa tam en kaluwalhatian nen Panginoon.
Sakay i kaluwalhatiyanid a iyán ay gubwat
ten Panginoon, a siya en Ispiritu, siya en
máng-agton dikotam hanggan magin ka-
parehu na.

4

*En Kayamanan a Ispirituwal ten Pág-
gasákkan a Gamet ti Lusak*

[1] Gapu ten kabaitan nen Diyos, ay iny-
atád na dikomi iyád a tarabahu, kaya awan
manghina en isip mi. [2] Inadággan mi dán
en atanan a palihim sakay makasaniki a
gamet. Awan kami mangloku ten tolay
hidi, sakay awan mi purepáttán en upos
nen Diyos. Nan hayagan mi a ipangaral en
katutuhanan, sakay tukoy iyád nen Diyos.
Kaya handa kami a pahatul maski kándeya.
[3] Ni nabunbunan palla en Maganda
a Bareta a ipáppangaral mi, iyád ay
nabunbunan la para ten awan hidi ligtas.
[4] Awan hidi sumampalataya gapu en isip
di ay nalinlang nen madukás a diyos ni
munduwiday. Tánni awan di metan en
demlag nen Maganda a Bareta tungkul
ten kaluwalhatian ni Cristo, a mismu a
kaparehu nen Diyos. [5] Bakán a en sadili
mi en ipáppangaral mi, nan ti Cristo Jesus
a Panginoon. Sakay sikami ay tagapagserbi
moy alang-alang kánni Jesus. [6] Gapu en
Diyos a nagkagi a, "Magkahud ti demlag
ten kadiklámman," ay siya en nangatád ti
demlag ten isip mi tánni matenggi mi en
kaluwalhatian nen Diyos a ketan ten rupa
ni Cristo.

[7] Peru sikami a pinagkaluuban ti iyád
a ispirituwal a kayamanan, ay kababaan
la a pág gasákkan a kona ten binga, tánni
ipakapospos iyád a dakila a kapangyariyan
ay kao nen Diyos, bakán mi a kao.
[8] Páppahirapan di kami, peru awan kami
summuku. Ni mensan, mabalisa kami
peru awan nawanan ti pag-asa. [9] Áusigán
di kami, peru awan kami pinabayan nen
Panginoon. Metumba kami, peru umikat

kami a ruway. [10] Pirmi a ked ti bággi
miyiday en kákkatay ni Jesus, tánni ten
pamamag-itan ni bággi miyiday ay ketan
en biyag na. [11] Mentras a biyag kami ay
pirmi kami a ked ti panganib alang-alang
kánni Jesus, tánni ten pamamag-itan nen
biyag mi a tehud a kamatayan ay ketan en
biyag na. [12] Sakay mentras a utay-utay kami
a matay, sikam bi ay magkahud ti biyag.
[13] Kinagi ten Kasulatan a, "Magupusák gapu
sumampalatayaák." Ti iyud labi a ispiritu
ni pánnampalataya, magupos kami bi gapu
sumampalataya kami. [14] Gapu tukoy mi a en
Diyos a nangbiyag a ruway ten Panginoon a
ti Jesus, ay siya labi en mangbiyag a ruway
dikomi a kaguman ni Jesus sakay iyangay
na kitam ten páppágyanan na. [15] En atanan
a págtatiis ku ay para iyád ten kapiyyaan
moy, tánni lalu a kumakpal en tolay a
makatanggap ten kaluub hidi nen Diyos,
sakay makpal pa en magpasalamat sakay
magpuri dikona.

Mabiyag ti Pánnampalataya

[16] Kaya awan kami manghina ti isip.
Maski mahina en bággi mi, ay tulos-tulos
bi a bumegsák en ispiritu mi aldew-aldew.
[17] En badit sakay pangsamantala a pághirap
mi a táttiisán nadid ay makapangatád ti
kasayaan a awan ti katapusan sakay awan
ti kaparehu. [18] Kaya en pangileng mi ay
nakatuun ten bagay hidi a awan ketan,
sakay bakán a ten bagay hidi a maáeleng.
Gapu pansamantala la en bagay hidi a ke-
tan, peru awan ti katapusan en bagay hidi a
awan ketan.

5

[1] Tukoy tam a kapag nasida dán en tolda
a páppágyanan tam nadid, a gustu naid a
kagiyán ay en bággi tam a makaluta, ay
tehud a bilay dilanget a awan masisida,
essa bilay a ginamet nen Diyos bakán a
nen tolay. [2] Mágdadadaingán kitam men-
tras a ked kitam ti iyád a bággi, sakay
tunay en sor tam ten bilay a makalanget,
[3] tánni mara mabihisan kitamon ti iyád ay
awan kitam kedemáttan a eklas. [4] Mentras
a mágyan kitam palla ti iyád a tolda, ay
maghirap sakay mágdadadaingán, bakán a
gapu gustu tam a adággan en bággi tam a
makaluta, nan gustu tam a mabaduwan ti
bággi a makalanget. Tánni magkakonahud,
en biyag tam a tehud a katapusan ay ma-
palitan ti biyag a awan ti katapusan. [5] En
Diyos a mismu en nánghanda dikotam para
ti iyád a págbagu, sakay impagkaluub na
dikotam en Ispiritu bilang katunayan a iyád
ay matupad.

[6] Kaya pirmi a mabegsák en isip tam.
Tukoy tam a mentras ked kitam palla ti
makaluta a bággi, ay awan kitam makasád-
dáp ten bilay a inhanda nen Panginoon.
[7] Gapu nabiyag kitam ayun ten pánnam-
palataya ten Panginoon, sakay bakán a ten
bagay hidi a ketan. [8] Mabegsák ngani en
isip tam a iwarak en bággi tam a puwestu
tam nadid, tánni makaguman tamon en
Panginoon. [9] Kaya nadid, en gugustu tam
ay magin makasaya dikona, maski ni ked
kitam ti makaluta a bággi oni ked kita-
mon dikona. [10] Gapu sikitam a atanan ay
umatubeng ten pághatul ni Cristo, sakay
tumanggap ti kapalit nen ginamet tam, ma-
ganda man oni madukás, dikona ked kitam
palla ti lutaiday.

Pák-amigu ten Diyos ten Pamamag-itan ni Cristo.

[11] Kaya ngani, gapu tehud kami a ánteng
ten Panginoon, ay sikapán mi a akitán en
tolay hidi a sumoli dikona. Tukoy nen Diyos
en tunay mi a pagkatolay, sakay inasaan ku
bi a tunayák moy a kilala. [12] Bakán a gapu
gustu mi a ipagmadikál a ruway dikomoy
en sadili mi, nan gustu mi a atáddan mi
kam ti katuwiran tánni mepagmadikál moy
kami, tánni konahud ay matábbig moy en
tolay hidi a awan ti mepagmadikál nan
en bagay hidi a pangluwas sakay bakán a
tunay a pagkatolay. [13] Ni kumán kami a
nasidaan ti isip, iyud ay alang-alang ten
Diyos. Sakay ni sikami ay matinu, iyud ay
para ten kapiyyaan moy. [14] En págmahal
ni Cristo en maghari dikomi, gapu masig-
uradu mi a tehud a essa a natay para ten
atanan, kaya en atanan ay mebilang dán a
patay. [15] Natay siya para ten atanan tánni en
biyag hidi nadid ay awan dán mabiyag para
ten sadili di, nan para kánni Cristo a natay
sakay nabiyag a ruway para dikodi.

[16] Kaya nadid, en pangileng tam ten
atanan a tolay ay bakán a ayun ten
pangileng nen tolay. Ten dipalongu ay
konahud en pákkatenggi tam kánni Cristo,

peru nadid ay bakán dán. 17 Kaya ni nák-
pagkaessa dán kánni Cristo en essa tolay, ay
essa dán siya a bigu a linalang. Awan dán en
dati na a pagkatolay napalitan dán ti bigu.
18 En Diyos en nanggamet ti atananid a iyád.
Ten pamamag-itan ni Cristo, imbilang na
kitam a amigu bakán dán a kadima, sakay
pinili na kami tánni en agum hidi a tolay
ay magin amigu na bi. 19 En gustu na a
kagiyán, ay ten pamamag-itan ni Cristo, en
tolay hidi ay imbilang nen Diyos a amigu,
sakay kinalimunan na dán en kasalanan di
hidi. Sakay sikami bi en indátton na a
mágbareta.

20 Kaya sikami ay inutusan ni Cristo;
en Diyos a mismu en mákpágguron diko-
moy ten pamamag-itan mi. Mákpágguron
kami dikomoy alang-alang kánni Cristo;
a pabagu kam ten Diyos a magin amigu
bakán a kadima. 21 Awan nagkasala ti Cristo,
peru gapu dikotam, siya ay nebilang a
makasalanan tánni ten pamamag-itan na
ay magin matuwid kitam ten atubengán
nen Diyos.

6

1 Nadid ta kaguman kami ten tarabahu
nen Diyos, ipákpágguron mi dikomoy a
dyan moy sayangán en kabaitan nen Diyos
a iyáatád na dikomoy. 2 Gapu kinagi nen
Diyos a,

"Ten tama a panahun sinanig taka,
ten aldew nen págligtas, tinulungan taka."

Nadid dán en tama a panahun! Iyád dán en
aldew nen págligtas!

3 Iniwasan mi a makagamet ti ányaman a
ikasaket nen agum tánni awan mapintasan
en págserbi mi. 4 Nan, nagsikap kami ten
atanan a paraan a mepeta a sikami ay taga-
pagserbi nen Diyos, ten pamamag-itan nen
matiyaga a págtiis mi ten atanan a kalasi
nen pághirap, kapighatian sakay en kagip-
itan hidi. 5 Sikami ay hinaplit, impiresu,
sakay binálbág. Naranasan mi a mag-
tarabahu ti subra, en awan mátdug ti sag-
ibi, sakay awan kuman ti sangan a aldew.
6 Nabiyag kami a malinis, tehud a kaala-
man, págtiis, sakay kabaitan tánni makilala
kami a tagapagserbi nen Diyos ten tulung
nen Banal a Ispiritu sakay ten pamamag-
itan nen tapat mi a págmahal, 7 matapat
a pággupos, sakay ten kapangyariyan nen
Diyos. En matuwid mi a ugali ay siya en
armas mi a panglaban sakay pangdipensa
ten sadili mi. 8 Naranasan mi a parangalan
sakay sidaan ti pagkatolay, en imemenos
sakay puriyán. Imbilang kami a mabuli,
maski tatarudan en kagiyán mi; 9 imbilang
a awan matenggi, maski ni matenggi di
kami; imbilang a natay dán, peru biyag la;
pápparusaan kami, peru awan kami matay.
10 Makagi kami a malungkut, peru pirmi a
masaya; kumán a maghirap, peru pinaya-
man mi en kakpalan; kumán a lubu-lubus,
peru sagana ten atanan a bagay.

11 Mahal mi hidi a kákkapatkaka ti Cor-
into, tapatan i pággupos miyiday diko-
moy. Imbukas mi i pusu miyiday dikomoy.
12 Bakán a sikami en nángsiradu ten pusu
mi dikomoy; nan sikam en nángsiradu ten
pusu moy dikomi. 13 Mákpágguronák diko-
moy a kona ten essa a ama, kaya ibukas moy
nakuwan i pusu moyen, a kona ten ginamet
mi dikomoy.

*En Pákpággagum ten Awan hidi Mánnam-
palataya.*

14 Dyan kam mákpagkaessa ten awan hidi
mánnampalataya. Maari beman a magk-
aguman en tama ay ten madukás? Oni en
demlag ay ten diklám? 15 Maari beman a
magkasundu de Cristo ay ti Belial? Ánya
en kaugnayan nen mánnampalataya ten
awan mánnampalataya? 16 Oni nen Templo
nen Diyos ten diyos-diyosan? Awan beman
sikitam en templo nen Diyos a biyag? Siya
dán bi en nagkagi a,

"Mákpágyanák dikodi
sakay mabiyagák a kaguman di,
Sikán en magin Diyos di,
sakay hidi ay magin tolay ku.
17 Kaya umadeyu kam dikodi,
humiwalay kam dikodi," kagi nen
Panginoon.
"Dyan kam mákpággagum ten ányaman a
madingát,
tánni tanggapán takam.
18 Sikán en magin ama moy,
sakay sikam ay magin anak ku hidi,
kinagi nen Panginoon a makapang-
yariyan ten atanan."

7

1 Mahal mi hidi a kákkapatkaka, gapu
impangaku dikotam i bagayid a hidi iyád,

ibutan tam en atanan bagay a makapagpad-
ingát ten bággi tam sakay ten ispiritu tam.
Sikapán tam a mabiyag a tehud a tunay a
kabanalan sakay pággalang ten Diyos.

En Kasayaan ni Pablo

2 Atáddan moy kami ti lugar ti pusu
moyen. Maski nikan ay awan mi piner-
hisyu, sinidaan oni pinagsamantalaan en
deyaman dikomoy. 3 Kinagi ku iyád bakán
a tánni hatulan kam nan kona ten kinagi
ku tenhud a, mahal mi kam a tarud sakay
magkaguman kitam ten kákkabiyag ay ten
kákkatay. 4 Dikál en tiwala ku dikomoy,
pirmi takam a ipagmadikál! Ten atanan a
táttiisán mi a hirap, en mabati ku ay begsák
ni isip; putat ti kasayaan i pusu kuwiday.
5 Dikona ked kami ti Macedonia, ay
awan kami labi nakaimang. Ten atanan a
pagkakataun ay nakaranas kami ti matindi
a hirap, págdusta nen awan hidi kaguman
ten simbaan sakay ánteng en mabati mi ten
pusu mi. 6 Peru en tehud hidi a kalungkutan
ay awan pabayan nen Diyos; pinasaya na
kami ten káddemát ni Tito. 7 Sakay bakán
la a en káddemát na en nangpasaya dikomi.
Maski en kabaitan a ginamet moy dikona ay
makasaya bi dikomi. Imbareta na bi a tunay
dán sor moyid a ketanák moy, en kalungku-
tan moy sakay págmalasakit dikoku, kaya
nadagdagan i kasayaan kuwidi.
8 Awan ku pagsisiyan en págsulat ku
dikomoy maski ni nakapangatád iyád ti
kalungkutan dikomoy. Malungkuták ngani
dikona natukuyan ku a nasaketan kam
ti badit gapu ten sulat ku. 9 Nadid ay
masayaák dán gapu i kalungkutanid a
iyud en ginamit nen Diyos tánni magsisi
kam sakay adággan en kasalanan moy,
kaya awan kam nepadukás gapu dikomi.
10 Gapu en kalungkutan a gubwat ten Diyos
ay magbunga ti págsisi sakay magbagu
tánni maligtas. Peru en kalungkutan a
gubwat ti munduwiday ay humayun ti
kákkatay. 11 Ilingán moy ni ánya en bunga
nen kalungkutan a gubwat ten Diyos, na-
gin masikap kam sakay masigasig a ipeta
moy a awan kam ti kasalanan tungkul ti
bagayid a hidi iyud. Naiyamut kam ten
sadili moy; sakay nagkahud ti banal a án-
teng. Naammaw kam ten káddemát ku,
nagkahud ti malasakit, sakay ginustu moy
a maparusaan en nagkasala! Impeta moy
ten atanan a paraan a awan kam ti tukoy ti
bagayid a hidi iyud.
12 Tukoy nen Diyos a en sulat ku diko-
moy ay bakán a gapu ten tolay a nagkasala
oni ten tolay a nakagamitan ti kasalanan,
nan tánni metan moy ni sakonya en pág-
malasakit moy dikomi. 13 Kaya en ginamet
moy ay nakapangatád dikomi ti dikál a
kasayaan.

Sakay dikál en kasayaan mi gapu ten
kasayaan a nabati ni Tito a nakaguman
kam. 14 Ipagmadikál takam dikona, sakay
awanák bi napasaniki. Gapu en atanan nen
kinagi ku dikomoy ay tatarudan, sakay na-
patunayan a tatarudan en atanan a kinákk-
agi ku kánni Tito tungkul dikomoy. 15 Sakay
mentras a maala-ala na en kássunud moy,
lalu kam bi a magin mahal na. Sakay awan
na bi malimunan en maganda a pángtang-
gap moy sakay pággalang dikona. 16 Sakay
tunay kasayaan kuwidi gapu sikam ay ma-
pagkatiwalaan ku.

8

En Pángngatád nen Cristiano

1 Kákkapatkaka hidi, gustu mi a
matukuyan moy en impeta a págmahal
nen Diyos ten simbaan hidi ti Macedonia.
2 Nagdanas hidi ti matindi a kahirapan
sakay iyád ay essa a madággi a pagsubuk
dikodi. Peru maski ni tunay dán en
pághirap di ay tunay padi hidi ti saya sakay
tehud a kusa a mangatád. 3 Nagkusa hidi
a nangatád, bakán la a ayun ten kaya di,
nan subra pa hud. Tukoy ku iyád gapu
4 mahigpit di a impákpágguron dikomi a
atáddan hidi ti pagkakataun a tumulung
ten kákkapatkaka hidi a taga-Jerusalem.
5 Sakay mas pa ten inasaan mi, inlaan di en
sadili di, dipalongu ten Panginoon, sakay
káttapos, ay dikomi, ayun ten kaluuban nen
Diyos. 6 Kaya impákpágguron mi kánni Tito,
gapu siya i nagsapulid ti iyád a tarabahu, a
tulungan na kam hanggan ni magamet moy
en káttulung. 7 Nadid mentras a tanyag
kam ten pánnampalataya, ten pángngaral,
ten karunungan, ten kasipagan, sakay ten
págmahal moy dikomi. Sikapán moy bi a
magin tanyag ten káttulung.
8 Bakán a utusan takam. Kagiyán ku la
dikomoy en gággamitán nen agum a kát-
tulung tánni mapurbaan en katapatan nen

págmahal moy. 9 Awan mepamen dikomoy
en kabaitan nen Panginoon tam a Jesu-
Cristo, maski mayaman siya ay nagin pubri
tánni yumaman kam ten pamamag-itan
nen pagkapubri na.
10 Kaya iddi i payu kuwid, itulos-tulos
moy en nasapulan moy a pángngatád ten
taon hád. Sikam en nángdipalongu bakán
la a ten pággamet ti iyád nan magin ten
págplanu. 11 Kaya itulos-tulos moy dán iyád!
En págsumikap a impeta moy tenhud ay
itulos-tulos moy a hanggan matapos; man-
gatád kam ayun ten makaya moy. 12 Gapu
ni buu ten pusu moy a mangatád ay tang-
gapán nen Diyos en inyatád moy; awan
na urayán a mangatád kam ten awan moy
kaya.
13 Awan ku gustu a magaanan en agum
sakay sikam ay madággiyan, nan tánni mat-
ulungan moy en balang essa. 14 Masagana
kam nadid; dapat la a tulungan moy en
mangailangan hidi. Ni sikam bi en man-
gailagan sakay hidi ay masagana, hidi bi
en tumulung dikomoy. Ni magkonahud ay
parehu kam a makatulung ten balang essa.
15 Kona ten kinagi ten Kasulatan a,

"En nagipun ti makpal ay awan summubra,
sakay en nagipun ti badit ay awan bi
kinulang."

Ti Tito sakay ten Kaguman na hidi

16 Magpasalamaták ten Diyos gapu in-
átdenan na ti Tito ti págmalasakit diko-
moy, a kona ten págmalasakit ku dikomoy.
17 Bakán la a pinagustuwan en pákpágguron
mi, nan ten kagustuwan na a makatulung
dikomoy, ay nagpirisenta pa a siya en an-
gay haán. 18 Pinákkuyug mi dikona en kap-
atkaka a igággalang ten atanan a simbaan
gapu ten pángngaral na ten Maganda a
Bareta. 19 Bakán la iyán! Pinili siya nen
simbaan hidi tánni mákpagbiyahi dikomi
sakay tulungan na kami a mangasiwa ti
tarabahuwid a iyád. Iyád a págserbi ay para
ten kadakilaan nen Panginoon, sakay ten
kagustuwan mi a makatulung dikomoy.
20 Tunay en pággingat mi tánni awan ti
makagi en agum tungkul ten pángngasiwa
mi ti iyád a dikál a kaluub. 21 En layunin
mi ay magamet en tama, bakán la ten
pangileng nen Panginoon nan magin ten
pangileng nen agum a tolay.
22 Kaya pinaangay mi a kaguman di en
essa tam pa a kapatkaka a napurbaan mi
dán ten makpal a pagkakataun, sakay tunay
en sor na a tumulung nadid gapu ten dikál
a págtiwala na dikomoy. 23 Tungkul kánni
Tito, ay siya en kaguman ku ten káttulung
dikomoy. Tungkul bi ten kákkapatkaka
hidi a kaguman na, hidi ay apostol nen
simbaan hidi para ten karangalan ni Cristo.
24 Kaya ipabati moy dikodi en tapat moy a
págmahal tánni ketan nen simbaan hidi a
awan kami nagkamali ten págmadikál mi
tungkul dikomoy.

9

*Tulung ten Kákkapatkaka hidi a Man-
gailangan*

1 Awan dán kailangan a magsulaták pa
dikomoy tungkul ten káttulung ten kákka-
patkaka hidi ten simbaan ti Judea. 2 Tukoy
ku a handa kamon a tumulung, kaya ipag-
madikál takam ten taga-Macedonia hidi.
En kinagi ku ay handa kamon a taga-
Acaya hidi ten nakalipas pa a taon, gapu
hud ay lalu hidi a summigasig ten págtu-
lung. 3 Kaya pinágdipalongu ku dán haán
en kákkapatkaka tam hidi tánni awan kami
masaniki ten págmadikál mi tungkul diko-
moy, sakay mehanda dán en tulung moy,
kona ten kinagi ku. 4 Bakay mepasaniki
kami, lalu dán sikam ni tehud a taga-
Macedonia a mákkuyug dikoku sakay ketan
di a awan kam handa. 5 Kaya nákpág-
guronák ten kákkapatkaka hidi a mágdi-
palongu haán, tánni mehanda en tulung
a impangaku moy. Ni magkakonahud, ay
ketan a buu a pusu en pángngatád moy
bakán a sapilitan.
6 Tandaan moy iyád: en magmula ti ba-
dit ay magani ti badit, sakay en magmula
ti makpal ay magani bi ti makpal. 7 En
balang essa ay dapat a mangatád ayun ten
kagustuwan na, maluwag ten isip na sakay
awan mapilitan la, gapu gugustu nen Diyos
en kusa a pángngatád a tehud a kasayaan.
8 Magamet nen Diyos a pasaganaán na kam
ten atanan a bagay, sakay higit pa ten
pangangailangan moy tánni tehud kam a
magamit ten káttulung. 9 Kona ten nesulat,

"Siya ay mangatád ti libri ten pubri hidi;
en kabaitan na ay awan ti katapusan."

10 En Diyos a mangatád ten bine a imula
sakay tinapay a makan, ay siya labi en man-
gatád dikomoy ti bine sakay magpalagu ti
iyád tánni magbunga ti sagana en kabaitan
moy. 11 Pasaganaán na kam ten atanan a
bagay tánni lalu a makpal kam a matu-
lungan. Ni magkakonahud ay makpal en
magpasalamat ten Diyos gapu ten tulung a
tawidán mi a iyatád dikodi. 12 En káttulung
moy ten kákkapatkaka hidi ay bakán la
a makapangatád ten pangangailangan di,
nan magin dahilan pa nen awan ti kata-
pusan a págpasalamat di ten Diyos. 13 En
buu a pusu moy a pángngatád dikodi sakay
ten atanan, en mangpatunay a matapat
moy a sássunudán en Maganda a Bareta ni
Cristo. Gapu haán, ay magpuri hidi ten
Diyos. 14 Kaya buu a págmahal di kam a
idáddasal, gapu ten dakila a kaluub nen
Diyos dikomoy. 15 Salamat ten Diyos gapu
ten kaluub na a awan ti kapantay!

10

Insurug ni Pablo en Págserbi Na

1 Sikán a ti Pablo, a kagi nen agum
ay mapagpakumbaba sakay mabait ni
katubeng moy peru matapang ni adeyu,
ay mákpágguron dikomoy, alang-alang ten
kapakumbabaan sakay kabaitan ni Cristo.
2 Ipákpágguron ku dikomoy a dyanák moy
pilitán a magupos ti masaket, káddemát
ku haán, gapu kaya ku iyud a gamitán ten
magkagi a mabiyag kami ayun ten paraan
ni munduwiday. 3 Ni mabiyag kami man ti
munduwiday, awan kami bi mákpágdadima
ayun ten paraan ni munduwiday. 4 En
armas a ginamit mi ten pákpaglaban ay
bakán a armas a makamundu, nan en
kapangyariyan nen Diyos a makapangsida
ten kumalaban hidi dikona. Sidaán mi en
liwat hidi a pángngatuwiran, 5 taluwán
mi en atanan a págmataas kontra ten
kaalaman a tungkul ten Diyos, sakay
sakupán mi en atanan a kaisipan tánni
kumabetu kánni Cristo. 6 Sakay ni buu dán
en kássunud moy, ay nakahanda kami dán
a magparusa ten atanan a sumuway.

7 En bagay la hidi a pangluwas en áel-
ingán moy. Ni maniwala en deyaman a siya
ay nákpagkaessa kánni Cristo, ay isipán
na a kona kami bi dikona, a nákpagkaessa
bi kánni Cristo. 8 Ipagmadikál ku man
en kapangyariyan nen Diyos a inyatád na
dikomi, para ten káttibay moy bakán a
ten kepahamakan moy, ay awan ku iyád
ikasaniki. 9 Dyan moy isipán a pakantingán
takam ti sulat kuwiday dikomoy. 10 Kagi nen
agum a ten sulat kan la a matapangák, peru
ten atubengan ay awanák kan ti magamet.
11 Dapat a matukuyan nen tolay hidi a nagk-
agi ti konahud a ni ánya en kinagi mi ten
sulat nadid a adeyu kami, ay siya labi en
gamitán mi ni katubeng moy kami.

12 Awan mi ipantay, oni iparehas man
dálla en sadili mi ten agum a mángtaas ten
sadili di. Tunay hidi a hangal! En sadili di
labi en gamitán di a sukatan sakay iparis
di en sadili di! 13 Awan kami lumampas
ten karád a inyatád nen Diyos dikomi, ten
tarabahu a inlaan na dikomi, kaguman dán
en pángngaral mi dikomoy. 14 Awan kami
nagin palalu dikona ummangay kami haán
dikomoy. Awan beman sikami en dipa-
longu a ummangay haán a náng-angay ti
Maganda a Bareta tungkul kánni Cristo?
15 Awan mi ihambug en naghirapan nen
agum. Umasa kami a tumatag en pánnam-
palataya moy ten Diyos, ni magkakonahud
ay lumawak en págserbi mi dikomoy, peru
awan lumampas ten karád a indátton nen
Diyos. 16 Tánni magkakonahud, ay mepan-
garal mi en Maganda a Bareta ten agum hidi
a lugar. Sakay awan mi kaowán en ginamet
nen agum.

17 Kona ten kinagi ten kasulatan a, "Ni
masor a magmadikál en deyaman, ay en gi-
namet nen Panginoon en ipagmadikál na."
18 En parangalan nen Panginoon ay en tolay
hidi a karapatdapat ten kaluuban na bakán
a en magpuri ten sadili na.

11

Ti Pablo sakay en Liwat hidi a Apostol

1 Pagpasensiyaanák moy ni sikán ay kona
ten pág gugaliyan ni hangal. 2 En pág-
malasakit ku dikomoy ay kona ten pág-
malasakit nen Diyos. En kaparehu moy
ay kona ten essa a malinis a dalaga a in-
gkasundu ku ten essa a lállaki, a awan ti
iba nan ti Cristo. 3 Peru mabalisaák bakay
mailu en isip moy sakay meadeyu kam
ten tapat sakay malinis a pánnampalataya
kánni Cristo, kona kánni Eva a nalinlang
nen biklat. 4 Gapu masaya moy a tanggapán

en deyaman a dumemát a mangaral ti iba
a Jesus nan ten impangaral mi. Tinanggap
moy en iba a ispiritu sakay iba a adal ten
intáttoldu mi dikomoy.
5 Palagay ku biyid ay awanák med-
imudyan ti mágkalalakiyen hidi a "apostol"
haán. 6 Maari a awanák mahusay a magu-
pos, peru awanák bi kinulang ti kaalaman.
Pinatunayan ku iyád dikomoy ten atanan
nen pagkakataun.
7 Impangaral ku dikomoy en Maganda a
Bareta peru awanák nagagid ti upa diko-
moy. Nagpakababaák tánni melangkaw
kam. Makagi beman a kasalanan i gi-
namet kuwid a iyád? 8 Iba a simbaan en
mángngatád ten pangangailangan ku hidi
dikona magserbiyák dikomoy; kumán a
áagiwan ku hidi, tánni matulungan kam la.
9 Sakay dikona kinulangák haán, ay awanák
nakamulestiya ten deyaman dikomoy gapu
tinugánnanák ti tulung nen kákkapatkaka
hidi ti Macedonia. Sapul pa ti sapul ay
iniwasan ku dán a makamulestiya diko-
moy ten ányaman a paraan, sakay iyán
i gamitán kuwid ten atanan a panahun.
10 Mentras a ked dikoku en katutuhanan ni
Cristo, ay awan ku iyemang i págmadikál
kuwid a iyád maski hádya man ti Acaya.
11 Bakin ginamet ku iyád? Gapu beman a
awan takam mahal? Tukoy nen Diyos ni
sakonya takam a kamahal! 12 Peru tulos-
tulos ku a gamitán en gággamitán ku nadid,
tánni awan magkahud ti katuwiran en mág-
babaretaán hidi a en págserbi di ay kona
ten gággamitán mi. 13 Awan hidi tatarudan a
apostol, nan mágdaya la sakay magkukun-
wari hidi a apostol ni Cristo. 14 Awan iyád
dapat a pagtakaan gapu ti Satanas man ay
maari a magkukunwari a anghel nen dem-
lag. 15 Kaya awan págtakaan a magkukun-
wari a tagapagserbi ten katuwiran en taga-
pagserbi na hidi. I sangpáttán diyid ay ayun
la ten gamet di.

En Tiniis hidi ni Pablo Bilang Apostol

16 Ruwayán ku, dyan isipán nen deyaman
a hangalák. Peru ni kona haán en akala
moy, ay tanggapán ku dán tánni maka-
paghambugák bi a kona ten essa a han-
gal. 17 I kinagi kuwid iyád a págmadikál
ay bakán a gubwat ten Panginoon nan
pághambug nen essa a hangal. 18 Gapu mak-
pal en magmadikál tungkul ten bagay hidi
a makamundu, sikán ay magmadikál bi.
19 Págtatiyagaan moy hangalen hidi, palib-
hasa a mágkatalinu kam! 20 Págtatiisan moy
a alipinán, agiwan ti ari-ariyan, pagsaman-
talaan, laitán, oni dapangán. 21 Makatagama
man ay aminán ku a awan mi kaya a gami-
tan iyán!

Peru ni tehud a makapagmadikál ay
makapagmadikállák bi, sakay magupusák
a kona ten essa a hangal. 22 Hebreo be-
man hidi? Hebreowák bi. Israelita be-
man hidi? Israelitaák bi. Lahi beman
hidi ni Abraham? Sikán ay konaák bi
hud. 23 Tagapagserbi beman hidi ni Cristo?
Magupusák a kumán a en essa a nagareng,
peru mas malalaki a tagapagserbi ni Cristo
nan hidi. Subra pa en pághirap ku nan
hidi; pensanganák a mepiresu, hinapliták ti
makpal a beses, sakay pirmiyák a adeni ti
kákkatay. 24 Pumenlimmaák a tummanggap
ti tállu a pulu ay ti siyam a latigu ten
Judio hidi. 25 Tállu a beses a nakaranasák ti
bálbág ten Romano hidi, sakay pumensan
a batuwán. Pentállu ku a naranasan a
marombak ten barku a sinakayan ku sakay
mensan ay essa a aldew ay ti sagibi a
palatak-latakák ten diget. 26 Ten pirmi ku
a páglalakbay ay nesapulák ti sari-sari a
panganib ten konayan hidi, ten tulisan hidi,
ten kaparehu ku hidi a Judio sakay ten
Hentil hidi; ten panganib hidi ten siyudad,
ten kaparangan, ten diget, sakay ten tolay
hidi a magkukunwari a mánnampalataya.
27 Nagdanasák bi ti subra a hirap sakay
pagud, pirmi a magpuyat, matindi a aláp
sakay uwaw. Nagtiisák ti dágnen a awan
ti mealikábkáb. 28 Bukud ti atananid a iyán,
ay áisipán ku pa a aldew-aldew en simbaan
hidi. 29 Ni tehud a manghina, ay kagumanák
di, sakay ni tehud a naakit ti pagkakasala,
ay subra en pághirap ni kaluuban kuwidi.

30 Ni kailangan ku a mágmadikál, en
ipagmadikál ku ay en kahinaan ku hidi.
31 Awanák nagbuli-buli. Tukoy iyán nen
Diyos a Ama nen Panginoon a ti Jesus.
Puriyán en ngaran na a awan ti katapusan!
32 Dikona kedák ti Damasco, ay pinabantay
nen gubernador en pintuwan nen banuwan
a sakup ni Hari Aretas, tánni ipadikáppák.
33 Peru inyasákkák di ten dikál a balulang
sakay intonton ten dilipot nen pader tánni
makaginanák.

12

En Pangitain hidi sakay Pahayag

1 Kailangan ku a magmadikál, maski
awanák ti pakinabang ti pággamet kuwid ti
iyád. En kagiyán ku nadid ay en pangitain
hidi sakay en pahayag a gubwat ten Pangi-
noon. 2 Tehudák a tukoy a essa a Cristiano
a inyangay ten katállu a langet, sapulu ay ti
áppat dán a taon en nakalipas. Awan ku la
tukoy ni pangitain iyud, oni tunay a nang-
yari, en Diyos la en makatukoy. 3 Ruwayán
ku, inyangay siya ti Paraiso. Sakay kona
ten kinagi ku, en Diyos la en makatukoy ni
iyád ay essa pangitain oni tunay a nang-
yari. 4 Sakay nakasanig siya haud ti bagay
hidi a awan kaya a mepaliwanag ni upos
sakay awan dapat a banggitán nen deya-
man. 5 Ipagmadikál ku i tolayid a iyud,
bakán a en sadili ku, maliban ten kahinaan
ku hidi. 6 Sakay ni sikán ay magmadikál,
awan ku gustu a magin hangal, gapu tatar-
udan en kagiyán ku. Peru awan ku iyád
gamitán, gapu sala ku a magisip en deya-
man ti subra tungkul dikoku nan ten netan
na oni nasanig dikoku.

7 Peru tánni awan ku mehambug en
makataka-taka a pahayag nen Diyos
dikoku, ay naátdenanák ti kapansanan
ten bággi ku a naggubwat kánni Satanas
tánni pahirapanák, tánni konahud ay
awanák makapaghambug. 8 Tállu a beses
ku a idáddasal ten Panginoon a ibutan
na iyád, peru 9 kona háddi en tábbig na,
"En pagpapala ku ay sapat ten atanan
a pangailangan mu, lalu a mehayag
en kapangyariyan ku ni mahina ka."
Kaya tunay saya kuwid a ipagmadikál
en kahinaan ku tánni lalu ku a mabati
en kapangyariyan ni Cristo. 10 Gapu
kánni Cristo, ay awan ti halaga dikoku ni
mahinaák, sestiyán, pahirapan, usigán,
sakay magtiis. Gapu ni nikan a mahinaák
ay sakaák bi a mabegsák.

En Malasakit ni Pablo ten Taga-Corinto hidi

11 Sikán ay nagin kona ten essa a hangal,
peru sikam en nangpilit dikoku a magga-
met ti kona haud. Sikam nakuwan en dapat
a mangpuri dikoku, gapu maski awanák
ti kuwenta, ay awanák bi medimudyan ti
mágkalalaki moyen hidi a apostol. 12 Buu
a tiyaga ku a pinatunayan dikomoy a
sikán ay tunay a apostol ten pamamag-
itan nen himala hidi sakay makataka-taka
hidi a bagay. 13 Konya a nakalamang en
agum hidi a simbaan? Awan hidi nakala-
mang, maliban ten pangyayari a awanák
nagagid dikomoy ti maski ni ánya a tu-
lung. Patawadánnák moy ni iyán ay essa a
pagkukulang!

14 Iddi en katállu ku a káangay haán, sakay
awanák makamulestiya dikomoy. Sikam en
kailangan ku, bakán a en ari-ariyan moy.
En dáddikál hidi en dapat a magipun para
ten anak di hidi, bakán a en anak hidi para
ten dáddikál di hidi. 15 Sakay masayaák a
máng-atád ten atanan, pati biyag kuwiday
para ten kapiyyaan moy. Gapu beman
mahal takam ti hustu, kaya badit la en
págmahal moy dikoku?

16 Tukoy moy a awanák nakamulestiya
ten deyaman dikomoy. Peru kinagi nen
agum a mautákkák kaya dáddayaán takam
la. 17 Bakin? Pinagsamantalaan ku beman
en kabaitan moy ten pamamag-itan nen
pinaangay ku hidi haán? 18 Kinauron ku ti
Tito a umangay haán sakay pinákkuyug ku
dikona en essa tam a kapatkaka. Dinaya
kam beman ni Tito? Awan beman a nabiyag
kami ayun ten eessa a Ispiritu, sakay eessa
en lakad nen kákkabiyag mi?

19 Akala moy beman ay isurug mi en
sadili mi? Awan! Magupos kami ten
atubengán nen Diyos ayun ten kaluuban
ni Cristo. Mahal mi hidi, atanan nen
gággamitán mi ay para ten kapiyyaan
moy. 20 Mantingák bakay káangay ku
haán, ay tehudák a ketan a awan ku gustu
dikomoy, sakay sikam ay tehud bi a ketan
a awan moy magustuwan dikoku. Bakay
en mademáttan ku ay dimaan, inggitan,
iyamutan, pamágkutidan, mágpadukássan,
metmetan, págmadikál, sakay kaguluwan.
21 Mantingák a káangay ku haán a ruway,
ay bakay ipasanikiyák nen Diyos ten
atubengán moy. Sakay ipaglungkut
ku en kalaswaan, pángngalunya sakay
kahalayan a awan moy palla nagsisiyan
sakay inadággan.

13

*Pangkatapusan hidi a Babala sakay Pág-
bati*

[1] Iddi en katállu ku a angay bumisita haán
dikomoy. “En ányaman a pilet ay kailangan
a patunayan ni duwwa oni tállu a tistigu,”
kona ten kinagi nen kasulatan. [2] Nadid
a adeyuwák, ruwayán ku a kagiyán ten
nagkasala hidi sakay ten agum pa, en kinagi
ku ten kapenduwwa ku a bummisita diko-
moy: awanák magalangan a mangparusa
dikodi káddemát ku haán. [3] Gamitán ku iyád
tánni mapatunayan dikomoy a ti Cristo ay
magupos ten pamamag-itan ku. Awan siya
mahina ten pákpággagum na dikomoy, nan
makapangyariyan siya. [4] Maski ni mahina
siya dikona a ipaku di siya ten kudus, peru
biyag siya nadid ten kapangyariyan nen
Diyos. Gapu ten pákpagkaessa mi dikona,
mahina kami bi, peru ten pákpággagum
mi dikomoy, biyag kami a kaguman na
ten pamamag-itan nen kapangyariyan nen
Diyos.

[5] Purbaan moy en sadili moy ni nabiyag
kam beman ayun ten pánnampalataya.
Suriyán moy i sadili moyen. Awan moy
beman napospusan a ked dikomoy ti Cristo
Jesus? Maliban dálla ni sikam ay awan nag-
tagumpay ten pagsubuk. [6] Umasaák a ketan
moy labi a tagumpay kami. [7] Idáddasal mi
ten Diyos a nakuwan ay awan kam magga-
met ti madukás, bakán a tánni paluwasán a
sikami en tama, nan para makagamet kam
ti maganda maski ni lumitaw a liwat kami.
[8] Gapu awan mi maari a kontraán en katu-
tuhanan; i magamet mi laid ay tanggapán
iyád. [9] Masaya kami a magin mahina, ni
sikam ay bumegsák. Kaya, idáddasal mi
bi a magin ganap kam. [10] Insulat ku hidi
iyád a bagay mentras awanák palla haán
tánni káddemát ku, awan dán kailangan
a magpakatapangák ten pággamit ten ka-
pangyariyan a inyatád dikoku nen Pangi-
noon. I kapangyariyanid a iyád ay inyatád
na dikoku para ten káttibay moy, bakán a
ten kasidaan moy.

[11] Kákkapatkaka ku hidi, hanggan dálla
háddi, paalam dán dikomoy. Sikapán moy
a magin ganap sakay sunudán moy en payu
ku hidi; magkaessa kamon, sakay mabiyag
a mapayapa. Ni magkakonahud, ay mak-
aguman moy en Diyos nen págmahal sakay
kapayapaan.

[12] Mágkumustaan kam bilang matátkaka
kánni Cristo. *

Kumustaán kam nen atanan a kákkap-
atkaka hidi ten simbaan. [13] Magkahud kam
nakuwan a atanan ti pagpapala nen Pangi-
noon a ti Jesu-Cristo, sakay ten págmahal
nen Diyos, sakay en pákpággagum nen Ba-
nal a Ispiritu.

* 13:12 bilang matátkaka kánni Cristo: Ten upos a Griego ay en banal a ámmu.

En Sulat ni Pablo ten TAGA-GALACIA HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

Dikona a mepangaral en *Maganda a Bareta tungkul kánni Jesus* sakay tanggapán nen tolay hidi a Hentil ay lummitaw en katanungan ni dapat a sunudán pa nen essa a Hentil a Cristiano en Kautusan ni Moises. Kinagi ni Pablo a awan dán, gapu ten pamamag-itan nen pánnampalataya ay nagkahud siya ti biyag kánni Cristo. Gapu ten pánnampalataya ay pinatawad nen Diyos en tolay. Peru ten simbaan hidi ti Galacia, essa a prubinsiya a Romano ti Asia Menor, ay tehud a kumontra kánni Pablo sakay itoldu di a kailangan pa a pasakup en tolay ten Kautusan ni Moises tánni magin malinis hidi ten atubengán nen Diyos. Kinagi di a kailangan a tupadán pa en Kautusan ni Moises tánni mebilang hidi a awan ti kasalanan ten atubengán nen Diyos.

En paksa nen sulat ni Pablo ten taga Galacia hidi ay mapasoli ten tatarudan a pánnampalataya en tolay hidi a nadaya ni iyád a liwat a toldu. Sinapulan ni apostol Pablo en sulat na ten pamamag-itan nen págpaliwanag na ten karapatan na a mangaranan a apostol ni Jesu-Cristo. Inlinaw na a en kákkadulaw na a bilang apostol ay naggubwat ten Diyos bakán a ten tolay, sakay en misyon na ay ten Hentil hidi. Káttapos ni iyád ay impaliwanag na a ten pamamag-itan nen pánnampalataya ay magin kasayaan nen Diyos en tolay. Ten katapusan ni sulatid a iyád ay impeta ni Pablo a en kákkabiyag a Cristiano ay bunga nen págmahal a naggubwat ten pánnampalataya kánni Cristo.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-10
En kapangyariyan ni Pablo bilang apostol 1:11-2:21
En Maganda a Bareta tungkul ten kabaitan nen Diyos 3:1-4:31
En kalayaan sakay pananagutan nen Cristiano 5:1-6:10
Katapusan a bilin 6:11-18

1 Iyád a sulat ay gubwat kánni Pablo a dinulaw a apostol, bakán a ten pamamag-itan nen tolay, nan gubwat kánni Jesu-Cristo sakay ten Diyos Ama a nangbiyag a ruway kánni Jesus. 2 Atanan nen kákkapatkaka hidi a ked háddi ay kaguman ku a bumati ten simbaan hidi ti Galacia.

3 Magkahud kam nakuwan ti pagpapala sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos Ama sakay ten Panginoon tam a ti Jesu-Cristo. 4 Inyalay ni Jesu-Cristo en sadili na tánni mapalaya kitam ten kasalanan tam ayun ten kaluuban nen Diyos Ama, tánni mapalaya kitam ten kadukássan a maghari ti munduwiday. 5 Puriyán en Diyos a awan ti katapusan! Amen.

En Tatarudan a Maganda a Bareta

6 Awan ku akalaán a ten sabadit la a panahun ay inadággan moy dán en Diyos a nangdulaw dikomoy ten pamamag-itan nen kabaitan ni Cristo, sakay tinumanggap kam ti iba a maganda a bareta. 7 I tatarudanid ay awan ti iba a maganda a bareta; kaya la ay tehud a manggulu dikomoy, sakay pilitán di a baguwán en Maganda a Bareta ni Cristo. 8 Parusaan nakuwan nen Diyos en deyaman, maski ni sikami oni essa man a anghel a gubwat dilanget a mangaral dikomoy ti Maganda a Bareta a iba ten impangaral mi dikomoy. 9 Kinagi mi dán iyád dikomoy tenhud, sakay ruwayán ku dámman nadid, parusaan nakuwan nen Diyos en deyaman a mangaral dikomoy ti iba a Maganda a Bareta ten tinanggap moy dán.

10 Gustu ku bemanid ay puriyánnák nen tolay kaya kagiyán ku iyád? Awan! Gustu ku laid ay en papuri nen Diyos. Gustu ku bemanid ay pasayaán nen tolay? Awan! Mara ni iyád la gustu kuwid ay awanák dán nakuwan nagin tagapagserbi ni Cristo.

Ni Konya a Nagin Apostol ti Pablo

11 Kákkapatkaka ku hidi, gustu ku a matukuyan moy a en Maganda a Bareta a impangaral ku ay bakán a binubuu la ni tolay. 12 Awan ku iyád tinanggap a gubwat ti tolay, sakay awan bi iyád intoldu nen deyaman a tolay dikoku. Ti Jesu-Cristo a mismu i nángpakapospusid dikoku ti iyád.

13 Tukoy moy dán en biyag ku tenhud, dikona a mahigpit en págsunud ku ten relihiyon nen Judio hidi. Awanák ti habag a mangusig sakay mangwasak ten simbaan nen Diyos. 14 Ti relihiyonid a iyud, ay nagin mas masigasigák nan ten kakpalan nen

kaidad ku hidi a Judio, gapu matapaták a
mangsunud ten kaugaliyan nen ninunu mi
hidi.
15 Peru gapu ten kabaitan nen Diyos ay
piniliyák na dán baguwák a neenak, sakay
dinulawák na a magserbi dikona. 16 Sakay
dikona impakapospos na dikoku en Anak
na, tánni ipangaral ku siya ten Hentil hidi,
ay awanák nággid ti payu maski kándeya.
17 Maski ngani ni umangay ti Jerusalem
tánni mákpágguron ten dipalongu hidi a
apostol ay awan ku ginamet; nan ummangayák a pagdaka ti Arabia, káttapos ay nagsoliyák ti Damasco. 18 Kállipas nen tállu a
taon, ay ummangayák ti Jerusalem tánni
mákpágguron kánni Pedro, sakay sapulu
ay ti limma a aldew kami a nagkaguman.
19 Awanák ti netan a iba pa a apostol nan ti
Santiago la a kapatkaka nen Panginoon.
20 Tatarudan a atanan i sulat kuwidi dikomoy. Tukoy nen Diyos a awanák magbulibuli!
21 Káttapos, ay ummangayák ten sangan
a lugar ti Siria sakay ti Cilicia. 22 Awanák
palla matenggi tenhud nen Cristiano hidi
ti Judea. 23 Nabareta di la a en dati a
nangusig dikodi ay mángngaral dán nadid
ten pánnampalataya a dati ay gugustu na
a wasakán. 24 Kaya nagpuri hidi ten Diyos
gapu dikoku.

2

Ti Pablo sakay en Agum hidi a Apostol

1 Kállipas nen sapulu ay ti áppat a taon ay
ummangayák a ruway ti Jerusalem, kaguman ku ti Bernabe sakay ingkuyug ku bi ti
Tito. 2 Nagsoliyák haud gapu impakapospos
nen Diyos dikoku a kailangan a angayák
haud. Nákpagmitingák ten pinunu hidi nen
simbaan, sikami la, sakay impaliwanag ku
dikodi en Maganda a Bareta a ipáppangaral
ku ten Hentil hidi. Ginamet ku iyád gapu
awan ku gustu a mawanan ti halaga en
gággamitán ku tenhud sakay nadid. 3 Maski
ti Tito a kaguman ku a essa a Griego ay awan
napilit a magpaturi. 4 Tehud a nákpisan
ten grupu mi a magkukunwari a mánnampalataya gapu gustu di a manmanan en
kalayaan tam kánni Cristo Jesus. Gustu di
kami a maalipin a ruway. 5 Peru awan kami
naakit ten kagustuwan di maski ni saglit la,
tánni mabantayan mi en tunay a kahulugan
nen Maganda a Bareta para dikomoy.
6 Peru awan ti indagdag ten ipáppangaral
ku en tenggiyán hidi a mágkataas a pinunu:
awan mahalaga dikoku ni deya hidi gapu
awan ti piliyán en Diyos. 7 Konapamanhud,
ay tinenggiyák di a pinili nen Diyos tánni
mangaral ten Maganda a Bareta ten Hentil
hidi. Kona labi kánni Pedro a pinili tánni
mangaral ten Maganda a Bareta ten Judio
hidi. 8 En Diyos a nangatád ti kapangyariyan
kánni Pedro a mangaral ten Judio hidi, ay
siya labi en nangatád dikoku ti kapangyariyan a mangaral ten Hentil hidi. 9 De
Santiago, Pedro, sakay ti Juan a tenggiyán a
pinunu nen simbaan ay mineta di a talaga
a neatád dikoku i tungkulinid a iyád. Kaya
tinanggap di kami ay ti Bernabe a kaparehu
di a tagapagserbi. Inalamanu di kami ay
ti Bernabe sakay namagkasunduwan mi a
mangaral kami ten Hentil hidi, sakay hidi
ay ten Judio hidi. 10 En bilin di la dikomi ay
dyan mi pabayan en pubri hidi, sakay talaga
bi a tulos-tulos ku la iyád a gággamitán.

Nagkagiyan ni Pablo ti Pedro

11 Dikona ummangay ti Pedro ti Antioquia, ay nagkagiyan ku siya ten atubengán
nen kakpalan a liwat en ginamet na. 12 Gapu
dikona awan palla dumemát en inutusan
hidi ni Santiago, ay kaguman siya nen Hentil hidi a kuman. Peru dikona a dummemát dán hidi ay bummukud dán siya
a kuman ten Hentil hidi. Gapu manteng
siya ten grupu nen Judio hidi a masigasig
ten págsunud ten págturi. 13 Minák-arig
kánni Pedro en agum hidi a kákkapatkaka
a Judio. Maski ti Bernabe ay naakit bi
ten págkukunwari di. 14 Dikona ketan ku
a awan dán ayun ten katutuhanan a ked
ten Maganda a Bareta en gággamitán di
ay kinagi ku kánni Pedro ten atubengán
nen atanan, "Ni siko a Judio ay mabiyag
a kumán a Hentil bakán a kona ten Judio,
bakin nadid ay pilitán mu i Hentilen hidi a
mabiyag a kona ten Judio hidi?"

Napatawad Gapu ten Pánnampalataya

15 Neenak kami a Judio, bakán a Hentil a
makasalanan. 16 Konapamanhud, ay tukoy
mi a mapatawad en tolay ten kasalanan
na hidi gapu ten pánnampalataya kánni
Jesu-Cristo, bakán a gapu ten págsunud
ten Kautusan. Kaya maski sikami ay

sumampalataya kánni Cristo Jesus tánni
mapatawad kami ten pamamag-itan nen
pánnampalataya dikona, bakán a ten
pamamag-itan nen págsunud ten Kautu-
san. Gapu en tolay ay awan mapatawad
gapu ten págsunud ten Kautusan.
17 "Peru ni sikami a magsikap a
mapatawad ten pamamag-itan nen pák-
pagkaessa mi kánni Cristo ay mapatunayan
a makasalanan palla, ay gustu na bemanid
a kagiyán ay ti Cristo pa en dahilan nen
págkasala nen tolay? Syempre awan!
18 Peru ni itaknág ku a ruway en rinábba
ku dán, ay patunay iyud a makasalananák
ngani. 19 Minatayák dán ten Kautusan ten
pamamag-itan labi nen Kautusan tánni
nadid ay mabiyagák a para ten Diyos.
Natayák dán a kaguman ni Cristo ten kudus.
20 Bakán dán a sikán i mabiyagidi nadid
ti sadili kuwidi nan ti Cristo dán. Sakay
mentras a biyagák palla ti bággi kuwidi,
ay mabiyagák ti pánnampalataya ten Anak
nen Diyos a nangmahal sakay náng-alay
ten biyag na para dikoku. 21 Awan ku maari
a tanggiyan en kabaitan nen Diyos. Gapu
ni mapatawad kitam ten kasalanan tam ten
pamamag-itan nen Kautusan, ay awan ti
kuwenta en kákkatay ni Cristo!

3

Kautusan oni Pánnampalataya

1 Awan kam ti nakám a taga-Galacia hidi!
Deya i nangalumayaid dikomoy? Mali-
wanag dán a nepakapospos dikomoy ni
konya a natay ti Jesu-Cristo ten kudus!
2 Kagiyán moy benid dikoku, tinanggap moy
beman en Ispiritu ten pamamag-itan nen
págsunud ten Kautusan, oni ten pamamag-
itan nen pánnampalataya moy ten nasanig
moy a tungkul kánni Cristo? 3 Talaga a
awan kamon ti nakám! Nagsapul kamon
ten Ispiritu, sakay nadid ay gustu moy a
tapusán ten pamamag-itan nen sadili moy
a begsák! 4 Awan dán beman ti halaga
dikomoy en atanan nen dinanas moy hidi?
Palagay ku ay tehud palla bi. 5 Bakin im-
pagkaluub nen Diyos dikomoy en Ispiritu?
Bakin mággagamitán siya ti himala? Gapu
beman ten gamet moy hidi a ayun ten Kau-
tusan, oni gapu ten pánnampalataya moy
ten nasanig moy a tungkul kánni Cristo?
6 Kona ten nakasulat a nangyari kánni
Abraham, "Nanampalataya siya ten Diyos,
kaya imbilang siya nen Diyos a tolay a
matuwid." 7 Ni konahud, ay maliwanag a
en manampalataya ten Diyos ay siya en
tatarudan a lahi ni Abraham. 8 Sapul pa ten-
hud ay nepakapospos dán ten kasulatan a
ibilang nen Diyos a matuwid en Hentil hidi
ten pamamag-itan nen pánnampalataya di
dikona. Impakapospos nen kasulatan en
Maganda a Bareta kánni Abraham a, "Ten
pamamag-itan mu ay pagpalaán nen Diyos
en atanan a bansa." 9 Nanampalataya ti
Abraham ten Diyos kaya pinagpala siya,
sakay pagpalaán bi a kona dikona en atanan
a sumampalataya ten Diyos.
10 En atanan a umasa ten gamet a ayun
ten Kautusan ay sakup nen essa a sumpa.
Gapu ked ten kasulatan a, "Sumpaán en
awan mangsunud sakay awan manggamet
ten atanan a nakasulat ten libru nen Kau-
tusan." 11 Malinaw a awan ti tolay a magin
malinis ten pangileng Diyos ten pamamag-
itan nen Kautusan, gapu kinagi nen kasula-
tan a, "En nebilang a matuwid ay mabiyag
gapu ten pánnampalataya." 12 En Kautusan
ay awan ti kaugnayan ten pánnampalataya
ten Diyos, gapu nakadátton ten kasulatan a,
"En sumássunud ten kinagi nen Kautusan
ay mabiyag ayun ten Kautusan."
13 Tinubus kitam ni Cristo ten sumpa nen
Kautusan dikona sinumpa siya para diko-
tam, gapu nakasulat a, "Sinumpa en deya-
man a nebátten ten kayu." 14 Ginamet iyád
ni Cristo tánni en pagpapala hidi a impan-
gaku nen Diyos kánni Abraham ay matang-
gap bi nen Hentil hidi ten pamamag-itan ni
Cristo Jesus. Ten pamamag-itan nen pán-
nampalataya ay matanggap tam en Ispiritu
a impangaku nen Diyos.

En Kautusan sakay en Pangaku

15 Kákkapatkaka ku hidi, mángkagiyák ti
karaniwan a halimbawa. Ni napirmaan
dán en essa a kasunduwan ay awan dán
iyád maari a pawanan ti bisa nen deyaman,
sakay awan dán bi iyád maari a dagdagan.
16 Nadid, nagpangaku en Diyos kánni Abra-
ham sakay ten essa ten lahi na. Awan
nakagi a, "Ten lahi na hidi," a gustu naid a
kagiyán ay makpal, nan kinagi na a, "Essa
ten lahi mu," gustu naid a kagiyán ay essa
la a tolay, iyád ay ti Cristo. 17 Gustu kuwid a

kagiyán ay kona háddi, pinatatag nen Diyos
en kasunduwan na kánni Abraham sakay
impangaku na a tupadán na iyud. Iyud a
kasunduwan ay awan maari a pawanan ti
bisa nen Kautusan a dinumemát kállipas
nen 430 a taon. Awan bi maari a pawanan
ti bisa ni iyád a Kautusan en pangaku hidi
nen Diyos. 18 Ni en pamana ay ipagkaluub
gapu ten págsunud ten Kautusan, ay bakán
dán iyád a gubwat ten pangaku. Peru en pa-
mana ay inyatád nen Diyos kánni Abraham
bilang págtupad ten pangaku na.
19 Ni konahud, ay bakin inyatád pa en
Kautusan? Inyatád iyád tánni ipeta en
págsuway, hanggan ten káddemát nen essa
ten lahi ni Abraham a napangakuwan. I
Kautusanid a iyád ay inyatád nen anghel
hidi, ten tulung nen essa a tagapamag-itan.
20 Peru awan kailangan i tagapamag-itanid
ni mággeessa la a panig i maggamitid ti
kasunduwan, en Diyos ay eessa la.

En Anak hidi sakay en Alipin hidi

21 Gustu na bemanid a kagiyán ay kontra
en Kautusan ten pangaku hidi nen Diyos?
Awan! Ta ni makapangatád nakuwan ti
biyag en Kautusan, ay magin matuwid
nakuwan en tolay ten pamamag-itan nen
págsunud na ten Kautusan. 22 Peru ayun
ten kasulatan, atanan tolay ay alipin ni
kasalanan. Kaya en impangaku nen Diyos
ay matanggap ten pamamag-itan nen pán-
nampalataya kánni Jesu-Cristo a iyatád ten
atanan nen sumampalataya.
23 Bagu a dummemát en panahun nen
pánnampalataya, ay impiresu kitam nen
Kautusan hanggan dikona mepakapospos
en pánnampalataya kánni Cristo. 24 Kaya
ngani a en Kautusan en namahala dikotam
hanggan ten káddemát ni Cristo, tánni
mebilang kitam a matuwid ten pamamag-
itan nen pánnampalataya tam dikona.
25 Nadid ta mánnampalataya kitamon kánni
Cristo, ay bakán dán a en Kautusan en
mamahala dikotam.
26 Gapu ten pánnampalataya moy kánni
Cristo Jesus, atanan moy ay anak dán nen
Diyos. 27 Dikona nabinyagan kam, ay kumán
a nesulot dikomoy en biyag ni Cristo a kona
ten badu. 28 Awan dán ti pagkakaiba en
Judio ten Hentil, en alipin sakay en malaya,
en lállaki sakay en bábbi. Sikam a atanan
ay eessa dán gapu ten pákpagkaessa moy
kánni Cristo. 29 Sakay ni ked kam kánni
Cristo, ay lahi kam ni Abraham sakay taga-
pagmana ten pangaku hidi nen Diyos.

4

1 Iddi gustu kuwid a kagiyán: mentras
anak palla en tagapagmana, ay kaparehu
siya nen essa a alipin maski ni kao na en
atanan, 2 gapu sakup palla siya nen taga-
pangasiwa hidi a hanggan ten panahun a
intakda nen ama na. 3 Kona labi hud, dikona
awan kitam palla mánnampalataya kánni
Cristo, ay sakup kitam palla nen kapang-
yariyan hidi ti munduwiday. 4 Peru ten
dikona dinumemát en takda a panahun,
ay pinaangay nen Diyos en Anak na ti
munduwiday. Inyenak siya nen essa a
bábbi, sakay nagpasakup bi ten Kautusan
5 tánni palayaán na en sakup hidi nen Kau-
tusan. Kaya mebilang kitamon ten anak
hidi nen Diyos.
6 Sakay tánni mapatunayan a anak kam
nen Diyos, ay impagkaluub na ten pusu tam
en Ispiritu nen Anak na, tánni makadulaw
kitam ten Diyos ti, “Ama, Ama ku!” 7 Bakán
kamon a alipin nan anak dán. Nadid, gapu
anak kamon, ay ginamet nen Diyos a magin
tagapagmana na kam.

En Págmalasakit ni Pablo ten Taga-Galacia hidi

8 Dikona a awan moy palla matenggi en
Diyos, ay alipin kam nen diyos-diyosan
hidi. 9 Peru nadid a matenggi moy dán en
Diyos, oni mas tama a kagiyán a, matenggi
kamon nen Diyos, bakin soliyán moy pa
en mágkahina hidi sakay kakakagbi a ka-
pangyariyan? Bakin gustu moy dámman a
paalipin a ruway ti hidi iyud? 10 Tehud kam
a ipáppangilin a aldew hidi, bulan, panahun
sakay taon! 11 Kantingan ku laid ay bakay
mawanan la ti halaga en nagpagudan ku
hidi a para dikomoy.
12 Ipákpágguron ku dikomoy kákkap-
atkaka ku hidi, arigánnák moy. Awanák
dán sakup nen Kautusan gapu nagin
kaparehuwák moy bi. Awan kam ti ginamet
a madukás dikoku. 13 Tukoy moy labi a
kaya impangaral ku dikomoy tenhud en
Maganda a Bareta ay gapu nagkasakiták.
14 Konapamanhud, awanák moy intakwil oni
tinanggiyan, maski ni nahirapan kam gapu
ten págkasakit ku. Nan tinanggapák moy a

kumán a anghel nen Diyos, sakay kumán pa
ngani a ti Cristo Jesus! 15 Hádya dán nadid
en kasayaan a impeta moy dikoku tenhud?
Sikán a mismu i makapagpatunayid a ni
maari la ngani ay maski i mata moyen
hidi ay lábwetán moy para iyatád moy
dikoku tenhud. 16 Nadid ay ibilangák moy
beman a kadima gapu kinagi ku dikomoy
en katutuhanan?
17 Magpeta ngani ti malasakit dikomoy
i tolayid a hidi iyán, peru awan maga-
nda en planu di. Gustu di la a iyadeyu
di kam dikoku tánni meadeni kam dikodi.
18 Awan madukás i magmalasakitid, ni pirmi
a maganda en layunin sakay bakán a ni
katubingák moy la! 19 Anak ku hidi, ruwayák
dámman a magtiis ti hirap gapu dikomoy a
kona ten bábbi a magenak, gamitán ku iyád
a hanggan ni ketan dán ti Cristo ten biyag
moy. 20 Nakuwan ay kaguman takam nadid
tánni meiba i tunu ni pág gupos kuwidi
gapu talaga a mabalisaák dán tungkul diko-
moy.

En Halimbawa Tungkul kánde Hagar ay ti Sara

21 Kagiyán moy benid dikoku, sikam a ma-
sor hidi a pasakup ten Kautusan, awan moy
beman nasanig en kinagi nen Kautusan?
22 Sumássulat haud a tehud a duwwa a anak
a lállaki ti Abraham. En essa ay anak na ten
alipin, sakay en essa ay anak na ten malaya
a bábbi. 23 En anak na ten alipin ay neenak
ti pangkaraniwan la a paraan. Peru en anak
na ten malaya a bábbi ay neenak bilang
katuparan nen pangaku nen Diyos. 24 Kona
háddi kaparehu naid: en duwwa a bábbi ay
kumán a letratu ni duwwa a kasunduwan.
Ti Hagar a essa a alipin ay mángpirisenta
ten kasunduwan ten Bukid a Sinai, atanan
nen anak na hidi ay neenak ti pagkaalipin.
25 Ipirisenta ni Hagar en Bukid a Sinai a ked
ti Arabia, sakay letratu nen kasalukuyan a
Jerusalem a ked ti pagkaalipin, kaguman en
buu na a mamanuwan. 26 Peru en Jerusalem
a ked dilanget ay malaya, sakay siya en ina
tam. 27 Gapu nesulat ten kasulatan a,
"Magsaya ka, siko a bábbi a baug!
Pumákraw ka ti kasayaan, siko a awan
palla nakaranas ti hirap ni pág gge-
nak!
Gapu mas makpal en anak nen bábbi a
linakadan nen kabinga na
nan ten bábbi a tehud a kabinga."

28 Kákkapatkaka hidi, sikitam ay anak
ayun ten pangaku a kona kánni Isaac. 29 Ni
ti panahunid a iyud, a en neenak a ayun
ten Ispiritu ay áusigán nen neenak ti ayun
ten karaniwan la a paraan, ay kona labi hud
nadid. 30 Peru kona háddi en nesulat ten
kasulatan, "Palayasán mu en bábbi a alipin
sakay ten anak na, gapu en anak nen alipin
ay awan dapat a mákbunong ten mana nen
anak nen malaya a bábbi." 31 Kaya ngani
kákkapatkaka hidi, bakán kitam a anak ni
alipin, nan anak kitam ni malaya.

5

Manatili Kam a Malaya

1 Malaya kitamon gapu pinalaya kitam ni
Cristo. Kaya magpakatibay kam sakay dyan
dán paalipin a ruway!
2 Sikán a ti Pablo ay magkagi dikomoy,
a ni magpaturi kam ay pinawanan moy ti
halaga ti Cristo. 3 Ruwayán ku a kagiyán,
atanan a tolay a nagpaturi ay kailangan a
sumunud ten buu a Kautusan. 4 Sikam a
magpilit a magin matuwid ten pamamag-
itan nen pág sunud ten Kautusan, ay in-
hiwalay moy en sadili moy kánni Cristo
sakay inadiyan moy en kabaitan nen Diyos.
5 Peru sikami ay umasa a mebilang kami a
matuwid ten pamamag-itan nen pánnam-
palataya sakay ten kapangyariyan nen Ba-
nal a Ispiritu. 6 Para ten nákpagkaessa dán
kánni Cristo Jesus, ay awan dán mahalaga
ni turi siya oni awan. Mahalagaid ay en
pánnampalataya a ketan ten gamet hidi a
tehud pág mahal.
7 Maganda dán nakuwan en gamet moy.
Deya i nangpugáddid dikomoy ten kás-
sunud moy ten katutuhanan? 8 Awan iyud
gamitán nen Diyos a nangdulaw dikomoy.
9 Tehud a kakagiyan a, "Mapaalsa nen saba-
dit a pág paalsa en buu a minasa a arina."
10 Tehudák a tiwala ten Panginoon, sigu-
raduwák a awan kam magisip ti iba pa.
Sakay ni deyaman en manggággulu diko-
moy ay parusaan nen Diyos.
11 Kákkapatkaka hidi, ni talaga a ipáppan-
garal ku padi a kailangan a magpaturi, ay
bakin a hanggan nadid ay áusigánnák di la?
Ni tatarudan iyud, ay awan nakuwan hidi
maiyamut ni ipangaral ku en kákkatay ni
Cristo ten kudus. 12 Mas maganda pa ni tulos

dán a magpabating i manggágguluwen hidi
dikomoy bakán la a magpaturi.

13 Kákkapatkaka hidi, dinulaw kam tánni
magin malaya. Peru dyan moy bi gamitán
en kalayaan moy tánni masunud moy en
hilig nen bággi, nan magserbi kam ten
balang essa a tehud a págmahal. 14 Gapu
en buu a Kautusan ay essa la en kahulu-
gan na, "Mahalán mu en kaparehu mu a
tolay a kona ten págmahal mu ten sadili
mu." 15 Peru ni mamagkagatan kam sakay
mamagsangwaban a kona ten hayup hidi,
ay maubus kam.

En Banal a Ispiritu sakay en Tolay

16 Iddi kagiyán kuwid dikomoy, pegiyya
moy ten Ispiritu en biyag moy tánni awan
kam magin alipin nen kagustuwan nen
bággi. 17 Gapu atanan a kagustuwan nen
bággi ay kontra ten kaluuban nen Ispiritu,
sakay en kaluuban nen Ispiritu ay kontra
ten kagustuwan hidi nen bággi. Pirmi a
magkalaban i duwwaid a iyád kaya awan
moy magamet en gustu moy a gamitán. 18 Ni
igiyya kam nen Ispiritu, ay awan kamon
sakup nen Kautusan.

19 Awan mepamen en hilig nen
bággi: pángngalunya, kahalayan, sakay
kalaswaan; 20 págsamba ti diyos-diyosan,
págdipor, págmula ti iyamut ten balang
essa, pamágdadema, pángngimon, pág-
giyamut sakay kasakiman, págkampi-
kampiyan sakay pagkawatak-watak,
21 págsállap, páglasing, kalayawan, sakay
ten agum pa hidi a mágkadukás a gamet.
Kagiyán ku dámman a ruway dikomoy: en
mággamet hidi ti iyád ay awan ti kabahagi
ten kahariyan nen Diyos.

22 Peru en bunga nen Ispiritu ay
págmahal, kasayaan, kapayapaan, katiya-
gaan, kabaitan, mángngatád, katapatan,
23 kahinahunan, sakay págpugád ten sadili.
Awan ti batas a kontra ti hidi iyád. 24 Sakay
binunu dán nen nákpagkaessa kánni Cristo
Jesus en makasadili di a pagkatolay, sakay
en mágkadukás a kagustuwan na. 25 En
Ispiritu en nangatád dikotam ti biyag, kaya
siya dán bi i paghariyán tamid ten biyag
tam. 26 Dyan kitam magin palalu, dyan
tamon paiyamután en balang essa, sakay
dyan kitamon mamagsállapan.

6

Mamagtulungan en Balang Essa

1 Kákkapatkaka hidi, ni tehud a mak-
agamet ti kasalanan, ay sikam a igiyya
nen Ispiritu en mángpatuwid dikona.
Gamitán moy iyud a mahinahun, sakay
magingat kam, bakay matoksu kam bi.
2 Mamagtulungan kam ten kahirapan nen
balang essa, ni magkakonahud ay masunud
moy en utus ni Cristo. 3 Ta ni ipalagay moy
a nakahigit kam ten agum, maski ni awan,
ay dayaán moy la en sadili moy. 4 Suriyán
nen balang essa en sadili na a gamet. Ni
ketan na a maganda ay magsaya siya. Awan
na dán iyud dapat a iparehu ten gamet nen
agum. 5 Gapu pananagutan nen balang essa
en sadili na a tarabahu.

6 Kailangan a bahagiyan nen tinolduwan
hidi ten upos nen Diyos ten atanan a
natanggap di a pagpapala en magtoldu hidi
dikodi.

7 Dyan moy isipán a kaya moy a dayaán
en Diyos. Ni ánya en immula nen tolay,
ay iyud labi i aniyán naid. 8 Ni magmula
ten kagustuwan nen bággi ay magani ti
kapahamakan. Peru ni magmula ten ka-
gustuwan nen Ispiritu ay magani ti biyag a
awan ti katapusan. 9 Kaya dyan kitam mag-
sawa a maggamet ti maganda; káddemát
nen takda a panahun ay magani kitam ni
awan kitam magsawa. 10 Kaya ngani, a ten
atanan a pagkakataun ay maggamet kitam
ti maganda ten atanan a tolay, lalu dán ten
kákkapatkaka tam hidi ti pánnampalataya.

Katapusan a Paala-ala sakay Págkumusta

11 Ilingán moy dáddekál a letra i sulatiday.
Sikán a mismu i nagsulatid haád!

12 En tolay hidi a masor ti papuri nen
kaparehu di a tolay en mángpilit diko-
moy a paturi kam. Gamitán di iyud tánni
awan hidi usigán gapu ten kudus ni Cristo.
13 Maski ngani hidi a nagpaturi ay awan labi
sumunud ten Kautusan; gustu di la a mag-
paturi kam tánni mepagmadikál di a maski
sikam ay sumunud ti kautusanid a iyud.
14 Dyan nakuwan mangyari dikoku en kona
ten ipagmadikál di. Para dikoku, en mepag-
madikál ku la ay en kudus nen Panginoon
tam a ti Jesu-Cristo. Gapu ten pamamag-
itan ni iyád ay patay dán i munduwiday
para dikoku, sakay sikán bi ay patay dán ti
munduwiday. 15 Awan mahalaga ni naturi

oni awan en essa a tolay. Mahalagaid ay
ni bigu dán siya a linalang. [16] Atanan nen
mangsunud ti kautusanid a iyád, ay man-
atili nakuwan dikodi en kapayapaan sakay
habag nen Diyos, sakay kona bi ten atanan
a tolay nen Diyos.

[17] Kaya sapul nadid, ay dyan dán
dagdagan nen deyaman en pághirap ku
hidi. Tama dán i pilat kuwiday hidi a
pakatukuyan a tagapagserbiyák ni Jesus.

[18] Kákkapatkaka hidi, manatili nakuwan
dikomoy a atanan en pagpapala nen Pangi-
noon tam a ti Jesu-Cristo. Amen.

En Sulat ni Pablo ten TAGA-EFESO HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

En pinakapaksa a impaliwanag ten *Sulat ni Pablo ten taga-Efeso* hidi ay en planu nen Diyos a, "pagessaán en atanan nen linalang dilanget sakay ked ti lutaiday sakay ipasakup hidi kánni Cristo (1:10)." Essa bi iyád a dulaw para ten anak hidi nen Diyos a mabiyag ayun ten kahulugan ni iyád a dakila a planu ten pamamag-itan nen pákpagkaessa kánni Jesu-Cristo.

Ten purumeru a bahagi ni sulatid a iyád ay impaliwanag nen nagsulat en pamágkaessa. Impaliwanag na háddi en paraan nen págpili nen Diyos Ama ten tolay na hidi, en págpatawad na sakay págpalaya dikodi ten kasalanan di hidi ten pamamag-itan nen Anak na a ti Jesu-Cristo. Sakay impaliwanag na bi ni konya a patunayan nen Banal a Ispiritu a matupad en dakila a pangaku nen Diyos. Ten kaduwwa a bahagi ni sulatid a iyád ay ingkagi na a ipeta di ten biyag di bilang grupu nen mánnampalataya en pákpagkaessa di kánni Cristo.

Tánni mepeta en pamágkaessa nen anak hidi nen Diyos kánni Cristo, ay gummamit siya ti essa a halimbawa. Kinagi na a en simbaan ay kaparehu nen essa a bággi a ti Cristo en ulu: kona labi ten essa a bilay a en adigi a pamireng ay ti Cristo, sakay kona bi iyád ten essa a bábbi a en kabinga na ay ti Cristo. Maganda en pákpágguron nen apostol ti libruwid a iyád gapu netan na en kabaitan nen Diyos ten atanan a tolay ten pamamag-itan ni Cristo. Iyád a kabaitan ay nepeta ti libruwid a iyád ten pamamag-itan nen págmahal, págmalasakit, págpatawad, kabaitan sakay kalinisan ni Cristo.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-2
Ti Cristo sakay en Simbaan 1:3-3:21
En bigu a biyag a tehud a kaugnayan kánni Cristo 4:1-6:20
Katapusan 6:21-24

1 Iyád a sulat ay gubwat kánni Pablo a
apostol ni Cristo Jesus ayun ten kaluuban nen Diyos.
Para ten tolay hidi nen Diyos a ked ti
Efeso sakay matapat a mánnampalataya
kánni Cristo Jesus.
2 Magkahud kam nakuwan ti pagpapala
sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos a
Ama tam sakay ten Panginoon tam a ti Jesu-
Cristo.

En Pagpapala hidi a Ispirituwal ten Pamamag-itan ni Cristo

3 Puriyán tam en Diyos sakay Ama nen
Panginoon tam a ti Jesu-Cristo! Inát-
denan na kitam ten atanan a pagpapala
a ispirituwal sakay makalanget gapu ten
pákpagkaessa tam kánni Cristo. 4 Bagu
pa a linalang i munduwiday ay pinili ki-
tamon nen Diyos tánni magin kao na
ten pamamag-itan nen pákpagkaessa tam
kánni Cristo, tánni magin banal kitam
sakay awan ti kapintasan ten atubengán na.
Gapu ten págmahal nen Diyos, 5 ay pinili na
kitam tánni magin anak na ten pamamag-
itan ni Jesu-Cristo. Iyán en planu na sakay
kaluuban na. 6 Puriyán tam en Diyos gapu
ten kahanga-hanga a kabaitan a inyatád na
dikotam ten pamamag-itan nen mahal na a
Anak!
7 Tinubus kitam ni Cristo ten pamamag-
itan nen digi na, kaya napatawad dán en
kasalanan tam hidi. Sakonahud ti kadikál
en sukat nen kabaitan nen Diyos 8 a im-
peta na dikotam! Ten pamamag-itan nen
karunungan na sakay kaalaman, 9 ay im-
paintendi nen Diyos dikotam en lihim a
planu a ipatupad na ten pamamag-itan ni
Cristo 10 káddemát nen netakda a panahun.
En planu na ay ipunán en atanan a linalang
dilanget sakay ti lutaiday sakay ipasakup na
kánni Cristo.
11 Gapu kánni Cristo, ay nagin kao kitam
nen Diyos a nanggamet ten atanan a bagay
ayun ten planu nen kaluuban na. 12 Kaya
sikitam a purumeru a ummasa kánni Cristo
ay mabiyag tánni puriyán en kaluwalhatian
na.
13 Maski sikam ay nagin banuwan nen
Diyos káttapos moy a masanig en upos
nen katutuhanan, a mensahi nen Maga-
nda a Bareta a makapangatád ti kaligtasan.
Summampalataya kam kánni Cristo, sakay
ingkaluub nen Diyos dikomoy en tatak ten
pamamag-itan nen pángngatád na ten Ba-
nal a Ispiritu a impangaku na. 14 En Ispiritu

en katibayan a matangggap tam en impan-
gaku hidi nen Diyos para dikotam, hanggan
a matanggap tam en tunay a kaligtasan.
Puriyán tam en kaluwalhatian na!
15 Kaya sapul ten dikona a mabareta ku
en tungkul ten pánnampalataya moy ten
Panginoon tam a ti Jesus, sakay ten págma-
hal moy ten atanan a tolay nen Diyos,
16 ay awanák ti imang a magpasalamat
ten Diyos para dikomoy kada a ipagdasal
takam. 17 Agidán ku ten Diyos nen Pangi-
noon tam a ti Jesu-Cristo, en maluwalhati
a Ama, a ipagkaluub na dikomoy en Ispir-
itu a makapangatád ti karunungan sakay
magpahayag tungkul ten Diyos tánni mak-
ilala moy siya ti hustu. 18 Nakuwan ay
demlagan nen Diyos i isip moyen tánni
matukuyan moy ni ánya en asaan moy ten
dulaw na dikomoy, ni sakonya a kasagana
en pagpapala a inlaan na para ten to-
lay na hidi, 19 sakay ni ánya en awan
masukat a kapangyariyan a ingkaluub na
dikotam a mánnampalataya hidi dikona.
Iyud bi en kapangyariyan 20 a nangbiyag na
a ruway kánni Cristo sakay nángpaetnud
dikona ten kawanan nen Diyos dilanget.
21 Kaya ked ten kapangyariyan ni Cristo
en atanan a pághari, pámmahala, kapang-
yariyan, sakay pagin-pinunu maski ni di-
langet. Mas dakila en ngaran na nan ten
atanan a ngaran, bakán la nadid a panahun
nan magin ten pademát. 22 Impasakup nen
Diyos kánni Cristo en atanan a bagay, sakay
indátton na siya a Panginoon nen atanan a
bagay ten simbaan. 23 En simbaan en bággi
ni Cristo, a mangbuu ten atanan a bagay.

2

Gubwat ten Kamatayan Patamu ten Biyag

1 Tenhud ay patay kam gapu ten kás-
suway moy sakay ten kasalanan moy hidi.
2 Sinunud moy tenhud en madukás a lakad
ni munduwiday, sakay nagin sakup kam
nen prinsipe ni kadukássan, en ispiritu a
maghari ten tolay hidi a umád a pasakup
ten Diyos. 3 I tarudid, sikitam a atanan ay
nagin kona bi dikodi a nabiyag ayun ten
kagustuwan nen bággi tam, ginamet tam
en ányaman a kagustuwan nen bággi sakay
isip tam. Kaya ti kalagayan tamid a iyud ay
kabilang kitam bi ten kaiyamutan hidi nen
Diyos.
4 Peru sagana a tarud en kabaitan nen
Diyos sakay dakila a tarud en págmahal
na dikotam. 5 Biniyag kitam a kaguman ni
Cristo ten dikona a patay kitam palla gapu
ten kássuway. Naligtas kam gapu ten kabai-
tan nen Diyos. 6 Gapu ten pákpagkaessa tam
kánni Cristo Jesus ay biniyag kitam a ruway
a kaguman na tánni magin pinunu a kagu-
man na dilanget. 7 Ginamet na iyád tánni
ten dumemát hidi a panahun ay mepeta
na en awan masukat a kasaganaan nen
kabaitan na, sakay en págmahal na dikotam
ten pamamag-itan ni Cristo Jesus. 8 Gapu
ten kabaitan nen Diyos ay naligtas kam ten
pamamag-itan nen pánnampalataya; iyád
a kaligtasan ay kaluub nen Diyos bakán a
gubwat dikomoy. 9 Bakán iyád a bunga
nen gamet moy hidi kaya awan ti dapat a
ipágmadikál en deyaman. 10 Linalang kitam
nen Diyos, sakay ten pákpagkaessa tam
kánni Cristo Jesus, ay linalang na kitam
tánni maggamet ti maganda a inhanda na
dán para dikotam tenhud pa.

Pinagin Essa kánni Cristo

11 Kaya isipán moy en dati moy a kala-
gayan. Neenak kam a Hentil sakay ngáng-
garanan kam nen Judio hidi a, "Awan Na-
turi." (En Judio hidi ay ngángngaranan
a, "Naturi" gapu ten gággamitán di ten
bággi di.) 12 Ti panahunid a iyud ay hi-
walay kam kánni Cristo, awan kam ka-
bilang ten banuwan a Israel, sakay awan
kabilang ten kasunduwan ayun ten pan-
gaku nen Diyos. Tenhud ay nabiyag kam
ti munduwiday a awan ti pag-asa sakay
awan ti Diyos. 13 Peru nadid, gapu ten pák-
pagkaessa moy kánni Cristo Jesus, ay sikam
a dati a adeyu ay neadeni ten pamamag-
itan nen digi ni Cristo. 14 Gapu ti Cristo
a mismu en nangatád dikotam ti kapaya-
paan, gapu en Judio hidi sakay en Hentil
hidi ay pinagessa na. Ten pamamag-itan
nen bággi na, ay inibutan na en iyamutan
a kumán a pader a nagpahiwalay dikotam.
15 Pinawanan na ti bisa en Kautusan sakay
en patakaran hidi nen Judio hidi, tánni en
Judio hidi sakay en Hentil hidi ay magin
essa dálla a banuwan, ni magkakonahud ay
maghari en kapayapaan. 16 Ten pamamag-
itan nen kákkatay na ten kudus, ay tinapos
na en iyamutan di, pinagkasundu hidi nen
Diyos sakay pinagessa na ten eessa a bággi.

17 Dummemát ngani háddi ti Cristo sakay
impangaral na en Maganda a Bareta nen
kapayapaan, dikomoy a Hentil hidi a adeyu
ten Diyos sakay ten Judio hidi a adeni ten-
hud dikona. 18 Gapu kánni Cristo, ay parehu
kitamon a makaadeni ten prisensiya nen
Ama ten pamamag-itan nen eessa a Ispir-
itu.
19 Ni konahud, sikam a Hentil hidi ay
awan dán dayu oni taga-iba a bansa nan
kabanuwan kamon nen tolay hidi nen Diyos
sakay kabilang ten pamilya na. 20 Kona ten
essa a dikál a bilay ay impataknág kam
ten pundasyon a indátton nen apostol
hidi sakay nen propeta hidi a en adigi
a pamireng ay ti Cristo Jesus. 21 Ten
pamamag-itan na, en atanan a bahagi
nen bilay ay mamagkatongku-tongku
sakay magin essa a banal a Templo nen
Panginoon. 22 Gapu ten pákpagkaessa moy
dikona, pati sikam ay kaguman dán a nagin
bahagi nen bilay nen Diyos ten pamamag-
itan nen Ispiritu na.

3

En Págserbi ni Pablo ten Hentil hidi

1 Kaya sikán a ti Pablo ay nepiresu para
kánni Cristo Jesus alang-lang dikomoy a
Hentil hidi. 2 Maari a nabareta moy dán
a gapu ten kabaitan nen Diyos ay nagkati-
walaanák na ti iyád a tungkulin para ten
kapiyyaan moy. 3 Kona ten insulat ku dán,
impahayag dikoku nen Diyos en lihim a
planu na. 4 Mentras a basaán moy i sulatid
a iyád ay matukuyan moy en pangintendi
ku ten lihim a planu tungkul kánni Cristo.
5 Awan iyád impakapospos nen Diyos ten
tolay hidi ten nakalipas a panahun, peru
impahayag nen Diyos ten pamamag-itan
nen Ispiritu ten banal na hidi a apostol
sakay propeta hidi. 6 Kona háddi en planu
nen Diyos: ten pamamag-itan nen Maga-
nda a Bareta, en Hentil hidi ay makatang-
gap bi ti pagpapala a gubwat ten Diyos;
bahagi bi hidi nen eessa a bággi gapu
ten pákpagkaessa di kánni Cristo. 7 Ten
kabaitan nen Diyos ay nagin tagapagser-
biyák na tánni ipangaral en Maganda a
Bareta. Inyatád na dikoku iyád a tungkulin
ten pamamag-itan nen kapangyariyan na.
8 Sikán en kababaan ten atanan a tolay nen
Diyos. Peru konapamanhud ay ginustu
na a iyatád dikoku iyád a karapatan, en
mangaral ten Maganda a Bareta ten Hentil
hidi tungkul ten awan masukat a kaya-
manan ni Cristo, 9 sakay magpaliwanag ten
atanan ni konya igamet nen Diyos en lihim
a planu na. Ten nakalipas hidi a panahun
ay inlihim iyád nen Diyos a nanglalang
ten atanan a bagay. 10 Ginamet na iyád
tánni ten pamamag-itan nen simbaan ay
mepakilala nadid ten pinunu na hidi sakay
ten tehud hidi a kapangyariyan dilanget en
awan ti katapusan a karunungan nen Diyos
a mehayag ten iba-iba a paraan. 11 Iyád
ay ayun ten planu na bagu pa a lalangán
i munduwiday. Tinupad na iyád a planu
ten pamamag-itan ni Cristo Jesus a Pangi-
noon tam. 12 Gapu ten pákpagkaessa sakay
pánnampalataya tam dikona, ay makaadeni
kitam ten Diyos a tehud a tiwala sakay awan
ti kabalisaan. 13 Kaya agidán ku dikomoy a
dyan kam manghina ti isip gapu ten kahi-
rapan a táttiisán ku alang-alang dikomoy,
gapu iyád ay para ten karangalan moy.

En Págmahal ni Cristo

14 Gapu haud ay lumuhudák ten Ama,
15 a paggubwatan nen bawat pamilya di-
langet sakay ti lutaiday. 16 Idáddasal ku a
pabegsákkán na en ispirituwal moy a biyag
ayun ten kayamanan sakay kadakilaan na
ten pamamag-itan nen kapangyariyan nen
Ispiritu na. 17 Nakuwan ay manatili ti
Cristo ten pusu moy ten pamamag-itan nen
pánnampalataya moy dikona. Idasal ku
a en atanan a gamitán moy ay gapu ten
págmahal. 18 Tánni maintendiyan moy ti
hustu kona bi ten pinili hidi nen Diyos, ni
sakonya kalawak, sakonya kadikál sakay ni
sakonya kadisalad en págmahal ni Cristo.
19 Nakuwan ay matukuyan moy en buu na
a págmahal a awan kaya a maintendiyan
tánni maputat kam sakay makompletu ten
katangian nen Diyos. 20 Para dikona a mak-
agamet ten higit pa ten agidán tam hidi
sakay ten asaan tam hidi ten pamamag-
itan nen kapangyariyan na a maghari diko-
tam: 21 ay kao na en kaluwalhatian ten
mapamamag-itan nen simbaan sakay ni
Cristo Jesus a awan ti katapusan! Amen.

4

En Pákpagkaessa ten Ispiritu

1 Kaya sikán a essa a piresu gapu
ten págserbi ku ten Panginoon ay

ipákpágguron ku dikomoy a mabiyag kam
a kona ten nerarapat ten dinulaw hidi nen
Diyos. 2 Magpakababa kam, mahinahun
sakay matiyaga. Magmahalan kam sakay
magpasensiyaan ten balang essa. 3 Sikapán
moy a mapanatili en pákpagkaessa a
kaluub nen Ispiritu, ten pamamag-itan nen
kapayapaan a mangipun dikomoy. 4 Tehud
a eessa bággi sakay essa a Ispiritu, kona ten
eessa a pag-asa dikona a dulawán kam nen
Diyos. 5 Essa la en Panginoon tam, essa a
pánnampalataya sakay essa a binyag, 6 eessa
la en Diyos sakay Ama tam a atanan. Siya ay
higit ten atanan, umarikad siya ten atanan,
sakay manatili ten atanan.

7 Nakatanggap en balang essa dikotam ti
kaluub ayun ten sukat a inyatád ni Cristo.
8 Kona háddi en kinagi nen Kasulatan:

"Ten dikona ummangay siya dilanget,
ay nagtawid siya ti makpal a bihag,
sakay nangatád ti kaluub hidi ten tolay
hidi."

9 Nadid, ánya i gustuwid a kagiyán nen,
"Siya ay ummangay dilanget?" I gustu
naid a kagiyán ay dummibábbi pa siya ten
kadisaladan a bahagi ni lutaiday. 10 En
dummibábbi ay siya labi en summoli ten
kalangkawan a lugar dilanget tánni maputat ten prisensiya na en atanan a linalang.
11 Sakay inátdenan na en agum ti kaluub
a magin apostol, en agum bi ay magin
propeta, en agum ay ebanghelista, en agum
ay pastor sakay tagapagtoldu. 12 Ginamet na
iyád tánni ihanda na ten págserbi en tolay
hidi nen Diyos, para ten káttibay nen bággi
ni Cristo a en simbaan. 13 Tánni magkahud
kitam ti eessa a pánnampalataya sakay
pákkatukoy ten Anak nen Diyos, sakay
tánni magin ganap en pagkatolay tam ayun
ten pagkaganap ni Cristo. 14 Ni magkakonahud ay awan kitamon magin kona ten
anak hidi a alistu a matawid nen sari-sari a
toldu. Awan kitamon metawtaw nen tolay
hidi a gustu di laid ay meangay kitam ten
liwat ten pamamag-itan nen pangluloku di.
15 Nan ten pamamag-itan nen pággupos ti
katutuhanan a tehud a págmahal, dapat a
lumagu kitam a kona kánni Cristo a siya en
ulu tam a atanan. 16 Ten pamamag-itan na,
ay en bahagi hidi nen bággi a pinagtongkutongku nen kasukasuwan ay magin essa a
bággi. Sakay ni maayus a mánggamet ten
tungkulin na en balang essa, en buu a bággi
ay dumikál sakay bumegsák ten pamamagitan nen págmahal.

En Bigu a Biyag kánni Cristo

17 Ten ngaran nen Panginoon, kagiyán
ku iddi dikomoy: dyan kamon mabiyag
a kona ten kákkabiyag nen awan hidi ti
pánnampalataya ten Diyos. Awan ti seserbi
en áisipán di, 18 sakay nadiklámman en isip
di. Gapu ten kamangmangan di sakay ten
káttug nen ulu di, ay awan hidi ti bahagi
ten biyag a kaluub nen Diyos. 19 Nagin alipin
hidi ni kahalayan, sakay awan dán hidi
matagama maski ni sabadit. Awan dán hidi
ti iba a gággamitán nan purus a kalaswaan.
20 Bakán a kona haán en natukuyan moy
tungkul kánni Cristo. 21 Nasanig moy dán
en toldu a tungkul dikona sakay natukuyan
moy dán en katutuhanan a ked kánni Jesus.
22 Adággan moy dán en dati a kákkabiyag.
Eklasán moy dán en dati moy a pagkatolay a mepahamak gapu ten mágkadukás a
kagustuwan nen bággi. 23 Baguwán moy
dán en pusu moy sakay en isip moy. 24 En
dapat moy a ibadu ay en bigu a pagkatolay a linalang a kawangis nen Diyos,
sakay mehayag ten matuwid sakay banal a
kákkabiyag ayun ten katutuhanan.

25 Kaya adággan tamon en págbuli-buli,
sakay sikitam a atanan ay magkagi ti
tatarudan ten balang essa gapu kabilang kitam ten eessa a bággi. 26 Ni magsaranta kam,
ay iwasan moy a magkasala. Dyan moy
urayán a sarámman nen aldew en iyamut
moy. 27 Dyan moy atáddan ti pagkakataun
en diyablo. 28 En mágtakaw ay awan dán
dapat a magtakaw, nan magaryok siya ti
marangal a kabiyagan sakay magtarabahu
tánni makatulung siya ten mangailangan
hidi. 29 Dyan kam gumamit ti mágkadukás
a upos; pagsikapan moy a en pággupos
moy ay para ten kapiyyaan sakay ten
tama a pagkakataun tánni makinabang en
makasanig hidi. 30 Sakay dyan moy átdenan ti kalungkutan en Banal a Ispiritu nen
Diyos, gapu siya en tatak nen Diyos dikomoy, en katibayan a tubusán na kam ten
netakda a aldew. 31 Ibutan moy dán en ányaman a saket ni isip, iyamut; dyan kamon
magababuy, manglait sakay magpasaket ti
isip ten agum. 32 Nan magin mabait kam
sakay makákkagbiyán; patawadán moy en

balang essa a kona ten págpatawad nen
Diyos dikomoy gapu kánni Cristo.

5

Mabiyag Ayun ten Demlag

1 Gapu minahal kam nen Diyos a anak na
ay arigán moy siya. 2 Mabiyag kam a putat
ti págmahal a kona kánni Cristo. Gapu
ten págmahal na dikotam ay inyalay na
en sadili na bilang masárrub a alay sakay
handug ten Diyos.
3 Tolay kam nen Diyos, kaya awan dapat
a maski mabanggit man dálla dikomoy a
nangalunya kam oni naggamet ti ányaman
a kalasi ni kahalayan oni kasakiman. 4 Dyan
kam bi maggamet ti ányaman a malaswa
oni awan ti kuwenta a pág gupos sakay
usekan a awan nerarapat. Nan, magin
mapagpasalamat kam ten Diyos. 5 Tukoy
moy dán a awan ti bahagi ten kahariyan ni
Cristo sakay nen Diyos en tolay a mángn-
galunya, mahalay, sakay sakim, gapu en
kasakiman ay essa a kalasi ni págsamba ti
diyos-diyosan.
6 Dyan kam padaya ten deyaman ten
pamamag-itan nen pángngatuwiran a
awan ti kuwenta. Gapu ti hidi iyád ay
maiyamut en Diyos ten suwail hidi. 7 Kaya
dyan kam mákpággagum dikodi. 8 Tenhud
ay ked kam ten kadiklám, peru nadid ay
ked kamon ten demlag, gapu ked kam
ten Panginoon. Mabiyag kam nadid a
kona nerarapat ten tolay hidi a ked ten
demlag. 9 Gapu maganda, matuwid sakay
tatarudan en gamet nen tolay a mabiyag
ten demlag. 10 Pagadalan moy ni ánya en
makasaya ten Panginoon. 11 Dyan kamon
mákpággagum ten tolay hidi a ked ten
kadiklámman a awan ti ibunga a maganda.
Nan ipeta moy dikodi a madukás en gamet
di. 12 Makatagama a maski ni mabanggit
man dálla en bagay hidi a gággamitán di
ti lihim. 13 En atanan nen melantad ten
demlag ay matukuyan ni ánya a talaga
iyud, 14 sakay melantad en atanan gapu ten
demlag. Kaya kinagi na a,
"Lumukag ka, siko a netidug,
umikat ka ti lállábbánggan muwen,
sakay demlagan ka ni Cristo.
15 Kaya ingatan moy en kákkabiyag moy.
Mabiyag kam a kona ten mágkatalinu
hidi bakán a kona ten mangmang hidi.
16 Samantalaán moy en pagkakataun hidi a
makagamet kam ti maganda, gapu putat ti
kadukássan i munduwiday nadid. 17 Dyan
kam magin hangal. Intendiyán moy ni ánya
en kaluuban nen Panginoon.
18 Dyan kam maglasing, gapu dilan iyán
ni magulu a kákkabiyag. Nan dapat kam a
maputat ti Banal a Ispiritu. 19 Mágkansiyon
kam ti kansiyon a págsamba sakay kansiyon
hidi a ispirituwal; mágkansiyon kam bi ti
buu a pusu sakay magpuri ten Panginoon.
20 Pirmi kam a magpasalamat ten Diyos a
Ama tam gapu ten atanan a bagay, ten
ngaran nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

Bilin ten Magkabinga

21 Pasakup kam ten balang essa bilang
tanda nen pág galang moy kánni Cristo.
22 Sikam a bábbi hidi, pasakup kam ten
kákkabinga moy a kona ten pág pasakup
moy ten Panginoon. 23 Gapu en lállaki en
ulu nen kabinga na, kona kánni Cristo a
Tagapagligtas nen simbaan, a bággi na. 24 Ni
konya a sakup ni Cristo en simbaan, ay kona
bi hud, a dapat a pasakup en bábbi hidi ten
atanan a bagay ten kákkabinga di.
25 Sikam a lállaki hidi, mahalán moy en
kákkabinga moy a kona ten págmahal ni
Cristo ten simbaan. Inhandug na en biyag
na para ten simbaan 26 tánni iyalay na ten
Diyos, káttapos a malinisan ten pamamag-
itan nen dinom sakay nen upos. 27 Ginamet
na iyád tánni en simbaan ay meatubeng
na ten sadili na bilang essa a maluwalhati
a simbaan a awan ti ányaman a dunget
oni kulubut, tánni magin banal sakay awan
ti kapintasan. 28 Kona labi hud, dapat a
mahalán nen lállaki en kabinga na a kona
ten págmahal na ten sadili na. Gapu en
magmahal ten kabinga na ay magmahal
ten sadili na. 29 Awan ti tolay a maiyamut
ten sadili na a bággi. Nan páppakanán na
iyád sakay alagaan, kona ten gággamitán
ni Cristo ten simbaan. 30 Sikitam ngani ay
bahagi nen bággi na. 31 Kona ten kinagi
nen kasulatan, "Gapu ti iyád, ay iwarak nen
lállaki en ama na sakay ten ina na, sakay
magagum hidi ay ten kabinga na; sakay
magin essa dán hidi." 32 Tehud a dikál a
katutuhanan a ihayag i kasulatanid a iyád,
a ten pangintendi ku ay tungkul ten kaug-
nayan ni Cristo ten simbaan. 33 Kaya sikam
a kalállakiyan, mahalán moy en kákkabinga

moy a kona ten sadili moy; sikam a bábbi
hidi, igalang moy en kákkabinga moy hidi.

6

Bilin ten Dáddikál hidi sakay ten Anak hidi

1 Sikam a anak hidi, sunudán moy en
dáddikál moy hidi ten Panginoon gapu iyád
en karapatdapat. 2 "Igalang mu en dáddikál
mu hidi." Iyád en purumeru a utus a tehud
a pangaku 3 "tánni magin maganda sakay
magmalay en biyag mu ti lutaiday."

4 Sikam a dáddikál hidi, dyan kam magga-
met ti ányaman a bagay a ikaiyamut nen
anak moy. Nan, padikállán moy hidi a
ayun ten disiplina sakay ten toldu nen
Panginoon. 5 Sikam a alipin hidi, sunudán
moy en amu moy hidi ti lutaiday a tehud a
buu a pággalang, ánteng sakay katapatan,
a kumán a ti Cristo en pagserbiyan moy.
6 Gamitán moy iyád, tehud man a maketa
oni awan bakán a para puriyán nen kato-
layan hidi nan gapu a tagapagserbi kam
ni Cristo sakay sumássunud ti buu a pusu
ten kaluuban nen Diyos. 7 Magserbi kam
a tehud a kasayaan a kumán a en Pangi-
noon en pagserbiyan moy bakán a tolay.
8 Gapu tukoy moy dán a piremyuwan nen
Panginoon en bawat gamet a maganda nen
deyaman, alipin man oni bakán a alipin.

9 Sikam a amu hidi, magin mabait kam
ten alipin moy hidi. Dyan moy kalimunan a
parehu kam a alipin nen eessa a Panginoon
a ked dilanget, sakay awan siya ti piliyán.

En Armas hidi a Gubwat ten Diyos

10 Bilang pangkatapusan, magpakatibay
kam ten begsák a gubwat ten Pangi-
noon sakay ten dakila a kapangyariyan
na. 11 Gamitán moy en atanan a kagamitan
sakay armas a panggera a kaluub nen Diyos
tánni malabanan moy en patibung hidi nen
diyablo. 12 Gapu awan kitam mákpaglaban ti
tolay, nan ten pinunu hidi, ten tehud hidi
a kapangyariyan, sakay ten tagapamahala
hidi nen kadiklámman a ked ti munduwi-
day, en ispiritu hidi a mágkadukás ten
kalawakan. 13 Kaya isulot moy en atanan
a kagamitan a panggera a gubwat ten
Diyos. Tánni makalaban kam ni dumemát
en madukás a aldew a lumusub en kadima,
tánni káttapos nen labanan ay matatag kam
padi a nakataknág.

14 Kaya maghanda kam. Isinturon moy en
katutuhanan, sakay isulot moy ten rakaw
moy en baluti ni pagkamatuwid. 15 Isulot
moy en sandalyas nen pagin-handa ten
pángngaral ten Maganda a Bareta nen
kapayapaan. 16 Pirmi moy a gamitán a
págsangga en pánnampalataya, a siya en
mangadáp ten magapoy-apoy a pana nen
diyablo. 17 Isulot moy en helmet nen kalig-
tasan, sakay gamitán en ispada nen Ispir-
itu, a awan ti agum nan en Upos nen
Diyos. 18 Gamitán moy i atananid a iyád ten
pamamag-itan nen págdasal sakay pákkek-
agbi ten Diyos. Magdasal kam ten atanan a
pagkakataun ten tulung nen Ispiritu. Pirmi
kam a maghanda sakay tulos-tulos a ipag-
dasal en atanan a tolay hidi nen Diyos.
19 Ipagdasal moy bi a pagkaluubanák nen
Diyos ti tama a pággupos tánni mepahayag
ku a tehud a begsák isip en lihim ni iyád a
Maganda a Bareta. 20 Gapu ti iyád a Mag-
anda a Bareta, ay inutusanák, sakay nadid
ay nakapiresuwák. Kaya ipagdasal moy a
mepahayag ku iyád a tehud a begsák isip a
kona ten karapatdapat.

Katapusan a Págbati

21 Ti Tiquico, a mahal tam a kapatkaka
sakay matapat a magserbi ten Panginoon,
en mángbareta dikomoy ten atanan a bagay
tungkul dikoku sakay ten gággamitán ku.
22 Kaya paangayán ku siya haán ay tánni
matukuyan moy en kalagayan mi háddi,
sakay tánni mapabegsák na en isip moy.

23 Ipagkaluub nakuwan nen Diyos Ama
sakay nen Panginoon a ti Jesu-Cristo ten
atanan a kákkapatkaka en kapayapaan
sakay en págmahal a tehud a pánnam-
palataya. 24 Nakuwan ay pagpalaán kam a
atanan nen Diyos, dikomoy a magmahal ti
hustu ten Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

En Sulat ni Pablo ten TAGA FILIPOS HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Sulat ni Pablo ten Taga-Filipos hidi ay para ten dipalongu a simbaan a intatag ni Pablo ti Europa ti Macedonia, essa a prubinsiya ti Roma. Insulat na iyád dikona a nakapiresu siya. Rendiyán siya tenhud nen pángkontra nen agum a manggagawa a Cristiano sakay mabalisa siya gapu ten liwat a toldu a magkalat ten simbaan ti Filipos. Konapamanhud, ay ketan ti sulatid a iddi en kasayaan sakay págtiwala a en paliwanag ay en págkahud ni Pablo ti matibay a pánnampalataya kánni Jesu-Cristo.

En pinakapaksa ni sulatid a iddi ay pasalamatan en mánnampalataya hidi ti Filipos ten tulung a impatawid di kánni Pablo ten panahun nen matindi a pangangailangan. Ingkagi na háddi en págtiwala na dikodi, tánni magkahud hidi ti begsák isip sakay págtiwala dikona ten panahun nen problema. Pinayuwan na hidi a magin magpakababa a kona kánni Jesus sakay awan paakit ten págmataas sakay makasadili a kagustuwan. Impaala-ala na dikodi a en biyag di kánni Cristo ay kaluub nen Diyos a tinanggap di ten pamamag-itan nen pánnampalataya bakán a ten págtupad di ten Kautusan nen Judio hidi. Inlinaw na en kasayaan sakay kapayapaan a inyatád nen Diyos ten magpasakup hidi kánni Cristo.

Ti sulatid a iyád ay inlinaw na en kasayaan, tiwala, págkakaessa sakay pángtulos-tulos ten pánnampalataya sakay kákkabiyag a Cristiano. Binanggit bi háddi ni Pablo en tunay a págmahal na ten kákkapatkaka hidi ti Filipos.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-11
Sadili a patunay ni Pablo 1:12-26
En biyag kánni Cristo 1:27-2:18
En planu hidi para kánde Timoteo sakay Epafrodito 2:19-30
En babala hidi tungkul ten kadima sakay ten panganib hidi 3:1-4:9
Ti Pablo sakay en amigu na hidi ti Filipos 4:10-20
Katapusan 4:21-23

1 Iyád a sulat ay gubwat kánde Pablo ay ti
Timoteo a alipin ni Cristo Jesus.
Para ten atanan nen taga-Filipos a to-
lay nen Diyos a nákpagkaessa kánni Cristo
Jesus, sakay ten pinunu hidi kona bi ten
katulung di hidi a mangasiwa ten simbaan.
2 Pagpalaán kam nen Diyos a Ama tam sakay
nen Panginoon a ti Jesu-Cristo ti kapaya-
paan.

En Dasal ni Pablo Para ten Taga-Filipos hidi

3 Pirmiyák a magpasalamat ten Diyos
kada maisip takam. 4 Tunayák ti saya kada
idasal takam a atanan. 5 Magpasalamaták
gapu ten káttulung moy dikoku ten pág-
pakapospos ten Maganda a Bareta sapul
ten purumeru a aldew a hanggan nadid.
6 Siguraduwán ku dikomoy a en maganda a
gamet a sinapulan nen Diyos dikomoy, ay
tapusán na a hanggan ten Aldew nen kás-
soli ni Cristo Jesus. 7 Mahal takam a tarud,
kaya dapat la a pahalagaan takam ti kona
háddi. Gapu nagin kaguman takam ten
tungkulin a inyatád nen Diyos dikoku, men-
tras a patunayan ku en Maganda a Bareta
sakay ibahagi maski nadid a pumáppire-
suwák. 8 Tukoy nen Diyos a en kákkaam-
maw ku dikomoy ay kona ti kadikál ten
págmahal ni Cristo Jesus dikomoy.
9 Idáddasal ku a en págmahal moy ay
tulos-tulos a lumagu a tehud a karunun-
gan sakay pággintendi, 10 tánni mapili moy
en pinakamahalaga. Ni magkakonahud,
káddemát ni Cristo ay demáttan na kam a
malinis, sakay awan ti kapintasan. 11 Sakay
en biyag moy ay maputat ti mágkaganda a
katangian a gubwat kánni Jesu-Cristo, para
ten karangalan sakay kapuriyan nen Diyos.

Ti Cristo en Biyag

12 Kákkapatkaka ku hidi, gustu ku a
matukuyan moy a en nangyari dikoku ay
nakatulung ti dikál ten kállawak nen Maga-
nda a Bareta. 13 Kaya natukuyan nen atanan
a guwardiya ten palasyu sakay nen agum
pa hidi a ked háddi, a sikán ay nepiresu
gapu tagapagserbiyák ni Cristo. 14 Sakay
en kakpalan ten kákkapatkaka hidi ay mas
tummibay en tiwala di ten Panginoon, kaya
lalu a binumegsák en isip di a awan ti
ánteng a ipangaral en upos nen Diyos.
15 Ipangaral ngani nen agum ti Cristo
gapu la ten inggit di sakay pákpágtatalu,
peru en agum ay mangaral a tehud a

katapatan. [16] Gamitán di iyád gapu ten
págmahal, tukoy di a nakapiresuwák gapu
ten págpatunay ku ten Maganda a Bareta.
[17] Mangaral en agum peru awan ti kata-
patan, nan gapu la ten makasadili di a
kagustuwan, gustuwák di la a pasaketan
mentras a pumáppiresuwák. [18] Peru awan la
iyán a atanan dikoku, ikasaya ku pa ngani.
Mahalagaid ay mepangaral ti Cristo, tapat
man oni awan.

Essa ku paid a ikasaya, [19] ay en pag-
asa ku a balang aldew, gapu ten dasal
moy hidi sakay ten tulung nen Ispiritu
ni Jesu-Cristo ay makaluwasák ti págpire-
suwanidi. [20] En gugustu ku sakay asaan
ku ay awanák magkulang ten tungkulin
ku, nan ten atanan a pagkakataun lalu
dán nadid ay magkahudák ti begsák isip.
Tánni ten pamamag-itan ku, mabiyag man
oni matay ay mapapuriyan ku ti Cristo.
[21] Gapu para dikoku, biyag kuwidi ay para
kánni Cristo. Ni matayák ay mas higit pa
en pakinabang ku. [22] Peru ni biyagák ay
makagamiták padi ti mágkaganda a bagay,
kaya awan ku tukoy ni hádya i piliyán
kuwid. [23] Mahirap a magpili ten duwwa a
bagay. Gustu kuwid ay matay dán tánni
makaguman ku dán ti Cristo, gapu iyád i
mas magandaid para dikoku. [24] Peru para
ten kapiyyaan moy ay mas maganda ni ma-
natiliyák palla a biyag. [25] Kaya siguraduwák
a mabiyagák padi sakay makaguman moy,
tánni matulungan takam a makapagtulos-
tulos a tehud a kasayaan ten pánnam-
palataya moy. [26] Tánni ni makagumanák
moy dámman a ruway ay magkahud kam
ti katuwiran a mepagmadikállák moy ten
biyag moy a tehud a pákpagkaessa kánni
Cristo Jesus.

[27] Kaya ngani kákkapatkaka ku hidi, en
mahalaga ay mabiyag a ayun ten Maga-
nda a Bareta ni Cristo. Tánni makasoliyák
man haán oni awan, ay nakasiguraduwák
a manatili kam a matatag ten eessa a
layunin. Sakay mamagkakaguman kam ten
pákpaglaban para ten pánnalig ten Mag-
anda a Bareta. [28] Dyan kam manteng ten
kadima moy hidi, gapu iyád i palatandaanid
a mepahamak hidi sakay sikam ay maligtas,
gapu en Diyos i mangatáddid dikomoy ti
katagumpayan. [29] Gapu inátdenan na kam
ti karapatan a magserbi kánni Cristo, bakán
la a manalig dikona, nan magtiis bi para
dikona. [30] Kaguman takamon ten pákpagla-
ban a netan moy a ginamet ku tenhud pa,
sakay kona ten nabareta moy a hanggan
nadid ay gággamitán ku padi.

2

En Págpakababa ni Cristo

[1] Nadid, gapu en biyag moy kánni Cristo
ay mangpabegsák dikomoy, sakay en
págmahal na ay mangpasaya dikomoy.
Tehud kam a pákpagkaessa ten Banal
a Ispiritu, sakay tehud kam a kabaitan
sakay págmalasakit ten agum. [2] Agidán
ku dikomoy a pasayaánnák moy ti hustu,
magkahud kam ti essa a kaisipan, essa a
págmahal, essa a pusu sakay kagustuwan.
[3] Dyan kam maggamet ti ányaman a bagay
gapu la ten kagustuwan moy a metanyag,
nan magpakababa kam sakay dyan moy
isipán a mas mataas kam nan ten agum.
[4] Isipán moy en para ten kapiyyaan nen
agum, bakán la a para ten sadili moy a
kapiyyaan. [5] Dapatid, ay en kaisipan moy
ay kona ten kánni Cristo Jesus.

[6] Maski ni tunay siya a Diyos,
ay awan na impilit en sadili na a
pumantay ten Diyos.
[7] Nan kinusa na a tinanggiyan a magin ka-
pantay nen Diyos,
sakay nagin kona ten essa a alipin.
Neenak siya a kona ten karaniwan a tolay.
Sakay dikona magin tolay ti Cristo,
[8] ay nagpakababa siya sakay nagin
masunurin ten Diyos hanggan
kamatayan,
maski ten kákkatay na ten kudus.
[9] Kaya inlangkaw siya nen Diyos ten
kalangkawan a lugar dilanget
sakay inátdenan siya ti ngaran a
kataasan ten atanan a ngaran.
[10] Tánni ten ngaran ni Jesus
ay lumuhud en atanan dikona,
en ked dilanget, ked ten luta, sakay en
ked ten mundu nen patay hidi.
[11] Sakay atanan ay magpahayag a ti Jesu-
Cristo en Panginoon,
ten kapuriyan nen Diyos Ama.

Magdemlag a kona ten Simbuwan

[12] Kaya ngani, mahal ku hidi dapat ay mas
masunurin kam nadid nan dikona kagu-
manák moy palla. Sumunud kam a tehud a

ánteng sakay pággalang ten Diyos hanggan
magin ganap en kaligtasan moy. 13 Gapu
en Diyos en mangatád dikomoy ti sor sakay
begsák a maggamet ten kaluuban na.
14 Gamitán moy en atanan a bagay a awan
ti reklamu sakay pamágtalu-talu, 15 tánni
magin malinis kam sakay awan ti kap-
intasan a anak nen Diyos ten ditángnga
nen tolay hidi a liwat ti kákkabiyag sakay
mágkadukás. Ni magkakonahud, ay ma-
gin demlag kam dikodi a kona ten biton a
magdemlag dilanget, 16 mentras a ipangaral
moy dikodi en mensahi a makapangatád
ti biyag. Káddemát ni Cristo ay mepag-
madikál takam gapu awan nawanan ti kab-
uluhan en pagud ku.
17 En pánnampalataya moy sakay
págserbi ten Panginoon ay kona ten
handug a iyalay moy dikona. Sakay en
digi ku ay mebuhus a mekuyug ten handug
moy. Ni magkakonahud ay ikasaya ku
sakay mákpagsayaák dikomoy. 18 Kona
labi hud, dapat kam a magsaya sakay
mákpagsaya kam dikoku.

De Timoteo sakay ti Epafrodito

19 Ni ipagkaluub nen Panginoon a Jesus ay
paangayán ku haán a pagdaka ti Timoteo
tánni bumegsák isip kuwidi ni matukuyan
ku dikona en kalagayan moy. 20 Awan
ti makaparehu dikona ten pákpagkaessa
na dikoku ten págmalasakit ten kapiyyaan
moy. 21 Gapu en gustu nen agum ay en
pangsadili di la a kapiyyaan, bakán a en
para kánni Jesu-Cristo. 22 Tukoy moy labi en
katapatan ni Timoteo. Magkaguman kami
a kona ten matama a magserbi alang-alang
ten Maganda a Bareta. 23 Gustu ku nakuwan
a paangayán siya haán ni matukuyan ku
dán ni ánya i mangyariyid dikoku háddi.
24 Umasaák ten Panginoon a awan dálla
magmalay ay makaangayák haán.
25 Naisip ku a kailangan a paangayán
haán ti Epafrodito. Siya ay kaparehu ku
a manggagawa sakay sundalu nen Diyos,
pinaangay moy siya háddi tánni tulun-
ganák na. 26 Tunay dán sor naid a ketan
na kam haán a atanan. Mabalisa siya a
tarud gapu natukuyan moy a nagkasakit
siya. 27 Nagkasakit ngani siya ti mahigpit a
ngari-ngari na dán a ikatay. Peru kinag-
biyan siya nen Diyos sakay bakán la a siya
nan pati sikán, sakay nakaiwasák ti purus
dálla a kalungkutan. 28 Kaya ngani gustu ku
dán a paangayán siya haán tánni masaya
kam a maketa dikona a ruway. Sakay tánni
maibut dán en kákkabalisa ku. 29 Kaya
tanggapán moy siya a tehud a kasayaan
bilang essa a kapatkaka ten Panginoon.
Igalang moy en tolay hidi a kona dikona,
30 gapu ngaringari dán siya a matay para ten
págserbi na kánni Cristo tánni tulunganák
na ten tulung a awan moy magamet para
dikoku.

3

En Tunay a Pagkamatuwid

1 Bagu ku a tapusán i sulat kuwidi ay
gustu ku a kagiyán dikomoy kákkapatkaka
ku hidi, a magsaya kam ten Panginoon.
Awanák magsasawa a mángruway a isulat
dikomoy bagayid a hidi iyád a nesulat ku
dán tenhud, para labi iyád ten kapiyyaan
moy.
2 Magingat kam ten tolay hidi a kumán
a isip hayup, masássorán hidi a maggamet
ti madukás, sakay ipilit di a kailangan en
págturi. 3 Alalahanán moy a bakán a hidi
en tatarudan a turi nan sikitam, gapu sam-
baán tam en Diyos ten pamamag-itan nen
Ispiritu na sakay ked kánni Cristo Jesus en
kasayaan tam. Awan kitam magtiwala ten
págturi sakay ten agum pa hidi a serimonya
a ipáppasunud di. 4 Sabagay tehudák a
sapat a dahilan para mangtáttawid ti hidi
iyád a serimonya. Ni isipán nen deyaman
a tehud siya a katuwiran a magtiwala ti
hidi iyád a gamet ay mas laluwák dán.
5 Tinuriyák ten kawalu a aldew sapul ten
neenak ku. Sikán ay Hebreo, tunay a Is-
raelita, sakay gubwat ten lahi ni Benjamin.
Ni kássunud ten kautusan a sássunudán
nen Judio hidi en págguronan, sikán ay
Pariseo. 6 Gapu ten sigasig ku a sumunud,
ay inusig ku en simbaan. Ni ten pagka-
matuwid ayun ten kássunud ten Kautusan
ay awan ti mepintas dikoku. 7 Peru en bagay
hidi a imbilang ku tenhud a pakinabang
ay imbilang ku nadid a awan ti kabuluhan,
alang-alang kánni Cristo. 8 Imbilang ku
dán a awan ti kuwenta en atanan a bagay
bilang kapalit nen mas lalu a mahalaga, en
pákkatenggi kánni Cristo Jesus a Panginoon
ku. En atanan a bagay ay imbilang ku
dán a basura tánni makao ku la ti Cristo,

9 sakay mákpagkaessa dikona. En pagka-
matuwid ku ay bakán a ten pamamag-
itan nen págsunud ten Kautusan, nan ten
pánnampalataya kánni Cristo, iyád ay gub-
wat ten Diyos ten pamamag-itan nen pán-
nampalataya. 10 En gugustu ku nadid ay
makilala ti Cristo ti hustu, maranasan en
kapangyariyan nen kákkabiyag na a ruway,
mákbahagi ten tinággád na a hirap sakay
pumarehu dikona pati ten kákkatay na,
11 ten pag-asa a mabiyagák bi a ruway.

Magtulos-tulos Hanggan ten Hangganan

12 Awan ku kagiyán a nagamet ku dán
en bagay hidi a gustu ku a gamitán oni
awanák dán makagamet ti kasalanan. Kaya
pakapilitán ku a matanggap en piremyu a
siya en dahilan nen pángdulaw ni Cristo
Jesus dikoku. 13 Kákkapatkaka ku hidi, awan
ku ipalagay a natanggap ku dán i pire-
myuwid a iyád. Nan en gággamitán ku na-
did ay limunán en nakalipas sakay gamitán
ku en atanan a kaya ku para mademát
en tamuwán ku. 14 Kaya magtulos-tulosák
a tamu ten hangganan tánni matanggap
ku en piremyu, a awan ti agum nan en
pángdulaw nen Diyos dikoku para ten biyag
dilanget ten pamamag-itan ni Cristo Jesus.
15 Kona haán i dapatid a magin ugali tam a
mágkatatag dán ti pánnampalataya. Peru
ni en agum dikomoy ay iba en ugali di ay ili-
naw iyád nen Diyos dikomoy. 16 Mahalagaid
ay itulos-tulos tam la en gággamitán tam
nadid.

17 Kákkapatkaka ku hidi, arigánnák moy,
sakay magadal kam ten mangunonud hidi
ten halimbawa a impeta mi dikomoy.
18 Kona ten pirmi ku kákkagiyán dikomoy,
sakay nadid ay isanget ku a ruwayán, mak-
pal a mabiyag nadid a bilang kadima nen
kudus ni Cristo. 19 Kapahamakan sangpát-
tán diyid gapu diyusán diyid ay en kagus-
tuwan nen bággi di. Ipagmadikál di pa
en bagay hidi a dapat nakuwan a ikasaniki
di, sakay en pappospusán di dálla ay en
bagay hidi ti munduwiday. 20 Peru dilanget
i tatarudanid a banuwan tam. Kaya tunay
en kasayaan tam a maguray ten Tagapaglig-
tas tam, en Panginoon a ti Jesu-Cristo a
gubwat dilanget. 21 Káddemát ni aldewid
a iyud, ay palitan na en bággi tam a pan-
gluta ti maluwalhati a kona ten bággi na,
gamitán na en kapangyariyan a mangsakup
ten atanan a bagay.

4

En Bilin hidi

1 Kaya ngani mahal ku hidi a kákkap-
atkaka a kaammawan ku a tarud, sikam
en kasayaan ku sakay ipagmadikál takam!
Magpakatatag kam ten Panginoon. 2 Sikam
Euodia sakay Sintique ipákpágguron ku
dikomoy, magkasundu kamon bilang
matkaka ten Panginoon. 3 Sakay siko, tapat
ku a kaguman, tulungan mu i duwwaid a
iyád a bábbi. Tummulung bi hidi dikoku
ten págpahayag ten Maganda a Bareta,
kaguman de Clemente sakay ten agum pa
hidi a kakagumanan ku. En ngaran di ay
nakasulat ten libru nen biyag.

4 Magin masaya kam nakuwan a pirmi ten
pákpagkaessa moy ten Panginoon. Iruway
ku dámman a kagiyán: magsaya kam!

5 Ipeta moy en kabaitan moy ten atanan.
Adeni dán a dumemát en Panginoon. 6 Dyan
moy kabalisaan en ányaman a bagay, nan
agidán moy ten Diyos en atanan nen kailan-
gan moy ten pamamag-itan nen dasal a
tehud a pasalamat. 7 Sakay en kapayapaan
a awan maabut nen isip nen tolay en mang-
bantay ten pusu moy sakay ten isip moy ten
pamamag-itan ni Cristo Jesus.

8 Katapusan kuwid a makagi kákkap-
atkaka, ay dapat moy a idátton ti isip
moyen en bagay hidi a karapatdapat sakay
kapuri-puri: en bagay hidi a tatarudan,
marangal, matuwid, malinis, maganda,
sakay kagalang-galang. 9 Igamet moy
en atanan a natukuyan moy, natanggap,
nasanig sakay netan dikoku. Ni magkakon-
ahud, ay pumirmi dikomoy en Diyos nen
kapayapaan.

Salamat ten Tulung Moy

10 Tunay saya kuwidi ten Panginoon
gapu nabati ku dámman a ruway en pág-
malasakit moy dikoku, kállipas nen nalay
a panahun. Tukoy ku a awanák moy nal-
imunan. Kaya la, awan kam ti pagkakataun
a tumulung dikoku. 11 Kagiyán ku iyád
dikomoy bakán a gapu aryokan takam ti tu-
lung, gapu natutunan ku dán a makontentu
ányaman en kalagayan ku. 12 Naranasan ku
dán a maghikahus, sakay sumagana. Natu-
tunan ku dán a makontentu ten ányaman

a katayuwan: en mabássug oni magaláp,
en kasaganaan oni lubu-lubus. 13 Atananid
a iyád ay magamet ku gapu ten begsák a
gubwat kánni Cristo.
14 Konapamanhud, ay magpasalamaták
ten káttulung moy ten kahirapan ku.
15 Tukoy moy labi a taga-Filipos hidi, dikona
lummakadák ti Macedonia sakay magsapul
palla ten pángngaral ten Maganda a Bareta,
ay sikam la en simbaan a tummulung
dikoku; sakay sikam la en nakaguman
ku ten kasaganaan sakay ten kahirapan.
16 Maski dikona kedák dán ti Tesalonica,
ay bakán la pepensangan a pinatawidanák
moy ti tulung. 17 Bakán a gustu kuwid ay
makatanggap la ti tulung dikomoy, nan
gustu ku a matanggap moy en pagpapala
hidi a gapu ten pággatád moy. 18 Iddi nadid
en katibayan nen subra-subra a tulung moy
dikoku. Subra pa ten pangailangan ku en
tulung a tawid ni Epafrodito. Hidi iyád
ay masárrub a handug ten Diyos, handug
a katanggap-tanggap sakay makasaya
dikona. 19 Sakay gubwat ten sagana a
kayamanan na, ay iyatád nen Diyos ku en
atanan nen kailangan moy ten pamamag-
itan ni Cristo Jesus. 20 Puriyán en Diyos tam
sakay Ama a awan ti katapusan! Amen.

Dimudyan a Págbati

21 Ikumustaák moy ten atanan a tolay
nen Diyos a mánnampalataya kánni Cristo
Jesus. Mákkumusta bi en kákkapatkaka tam
hidi a kaguman ku háddi. 22 Atanan nen
tolay hidi nen Diyos a ked háddi ay mákku-
musta, lalu dán ten tagapagserbi hidi ten
palasyu nen Emperador.
23 Pagpalaán kam nakuwan nen Pangi-
noon tam a ti Jesu-Cristo.

En Sulat ni Pablo ten TAGA-COLOSAS HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

Iyád a sulat ni Pablo ay para ten simbaan ti Colosas, essa a banuwan ti Asia Menor a ked ti sikatan ni Efeso. Bakán a ti Pablo i nángpatakná̃ggid ti simbaanid a iyád, peru tehud bi siya a pananagutan háddi gapu nángpatawid siya haud ti manggagawa hidi a gubwat ti Efeso, en kapitolyo ni Roma ti Asia. Natukuyan na a tehud a liwat a mágtoldu ten simbaan haud. Itáttoldu ni hidi iyád a kailangan a sumamba ti "ispirituwal a kapangyariyan" tánni matenggi nen essa tolay en Diyos sakay magkahud ti tunay a kaligtasan. Itáttoldu di pa a dapat a magpasakup ten sari-sari hidi a seremonya kona ten págturi, sakay mahigpit a sumunud ten patakaran hidi tungkul ten pagkain sakay ten agum pa hidi a bagay.

Summulat ti Pablo tánni kontraán i tolduwid a hidi iyád ten pamamag-itan nen tatarudan a toldu a Cristiano. Iddi en kabuuwan nen sulat na: ti Jesu-Cristo la en makapangatád ti tunay a kaligtasan. En iba a pánniwala sakay ten seremonya hidi ay máng-adeyu ten mánnampalataya hidi kánni Cristo. Ten pamamag-itan ni Cristo ay linalang nen Diyos i munduwiday. En paraan la nen kaligtasan ay en pákpagkaessa kánni Cristo. Inessa-essa na en kahulugan ni iyád a toldu para ten mánnampalataya hidi.

Mapansin háddi ti Tiquico, a siya en nangtawid ti Colosas ti sulatid a iyád ni Pablo, sakay inaguman ni Onesimo, en alipin a nagin bahagi nen págsulat ni Pablo kánni Felimon.

Lasán nen libru
- Sapul 1:1-8
- En pagka-Diyos sakay tarabahu ni Cristo 1:9-2:19
- En bigu a biyag a nakaugnay kánni Cristo 2:20-4:6
- Katapusan 4:7-18

1 Iyád a sulat ay gubwat kánni Pablo a
apostol ni Cristo Jesus ayun ten kaluuban
nen Diyos, sakay gubwat bi ten kapatkaka
tam a ti Timoteo.

2 Para ten taga-Colosas hidi a tolay nen
Diyos sakay tapat a kákkapatkaka kánni
Cristo.
Magkahud kam nakuwan ti pagpapala
sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos a
Ama tam.

Dasal a Pasalamat

3 Kada a ipagdasal mi kam ay pirmi
kami a magpasalamat ten Diyos a Ama nen
Panginoon tam a ti Jesu-Cristo. 4 Gapu
nabareta mi en pánnampalataya moy kánni
Cristo Jesus sakay en págmahal moy ten
atanan a tolay nen Diyos, 5 gapu ten pag-
asa moy a matanggap en nehanda para
dikomoy dilanget. Natukuyan moy en
tungkul ti pag-asaid a iyád dikona a nepan-
garal dikomoy en upos nen katutuhanan,
en Maganda a Bareta a dummemát diko-
moy. 6 Kummalat iyád sakay nangatád
ti pagpapala ti buuwiday a mundu, kona
ten nangyari dikomoy sapul dikona a
masanig moy sakay maintendiyan en katu-
tuhanan tungkul ten kabaitan nen Diyos.
7 Natukuyan moy iyád kánni Epafras a kagu-
man mi a tagapagserbi, essa a tapat a taga-
pagserbi ni Cristo, siya en mage-bággi mi
haán. 8 Natukuyan mi dikona en tungkul
ten págmahal a impagkaluub dikomoy nen
Ispiritu.
9 Kaya sapul dikona a masanig mi iyád, ay
tulos-tulos mi kam a idáddasal ten Diyos,
a nakuwan ay matukuyan moy ti hustu en
kaluuban na, ten pamamag-itan nen karu-
nungan sakay pággintendi a kaluub nen
Ispiritu. 10 Ni magkakonahud, ay mabiyag
kamon a karapatdapat sakay makasaya ten
Panginoon, magbunga ti mágkaganda a ga-
met sakay lumawak en pákkatukoy moy ten
Diyos. 11 Idáddasal mi bi a patatagán na
kam ten tulung nen dakila a kapangyariyan
na, tánni matiis moy a tehud a kasayaan
sakay tehud a katiyagaan ten atanan a
bagay. 12 Nakuwan ay mapagpasalamat kam
ten Ama gapu nebilang kitam a karapat-
dapat a mákbahagi ten pangaku hidi nen
Diyos para ten tolay na hidi a ked ten
demlag. 13 Inligtas na kitam ten kapang-
yariyan nen kadiklámman sakay inyagton
ten kahariyan nen mahal na a Anak, 14 a
nangpalaya sakay nangatád dikotam ti ka-
patawadan ten kasalanan tam hidi.

En Pagka-Diyos sakay Tarabahu ni Cristo

15 Ti Cristo en letratu nen Diyos a awan
ketan. Siya en panganay a anak sakay
dipalongu ten atanan a linalang. 16 Gapu
ten pamamag-itan na en atanan ay linalang
nen Diyos, en atanan a ked dilanget sakay ti
lutaiday, ketan man o ni awan, pati en ispir-
ituwal a kapangyariyan, pághari, pámma-
hala sakay pagin-pinunu. En atanan ay
linalang nen Diyos ten pamamag-itan na
sakay para dikona. 17 Siya en dipalongu
ten atanan, sakay i buuwiday a mundu ay
nanatili a ked ten kaayusan ten pamamag-
itan na. 18 Siya en ulu nen simbaan a bággi
na. Siya en dipalongu, en panganay a
Anak a nabiyag a ruway gubwat ten patay
hidi, tánni siya en magin dipalongu ten
atanan. 19 Gapu ginustu nen Diyos a en buu a
pagka-Diyos na ay manatili ten Anak. 20 Ten
pamamag-itan nen Anak ay ginustu nen
Diyos a en atanan a bagay, dilanget ay ti
lutaiday, ay mákpagkasundu dikona, pák-
pagkasundu ten pamamag-itan nen pág-
galay nen Anak ten digi na ten kudus.
21 Tenhud ay adeyu kam ten Diyos sakay
nagin kadima na gapu ten pággamet sakay
pággisip moy ti madukás. 22 Peru ten
pamamag-itan nen kákkatay ni Cristo, gi-
namet kam nen Diyos a amigu na, tánni
meatubeng na kam a banal, awan ti kapin-
tasan sakay awan ti dunget ten prisensiya
na. 23 Peru kailangan a manatili kam a tapat,
matatag ten pánnampalataya moy, sakay
dyan moy pabayan a mawan en pag-asa a
gubwat ten Maganda a Bareta a nasanig
moy. Sikán a ti Pablo ay nagin tagapagserbi
ten Maganda a Bareta a impahayag ten
atanan a tolay ti buuwiday a mundu.

Nagserbi ti Pablo ten Simbaan

24 Masayaák ten pághirap ku para diko-
moy, gapu ten pamamag-itan ni iyád ay
metulos-tulos ku en naburay a pághirap
ni Cristo para ten simbaan a bággi na.
25 Ginamiták nen Diyos a tagapagserbi na
ten simbaan tánni ipahayag dikomoy ti buu
en upos na. 26 Nanalay a nelihim iyád
a mensahi ten balang essa, peru nadid
ay nehayag dán ten tolay hidi nen Diyos.
27 Ginustu nen Diyos a ihayag dikomoy a
Hentil hidi en dakila sakay makataka-taka
a lihim a awan ti agum nan ti Cristo a
ked dikomoy nadid. Siya en pag-asa tam
a makabahagi kitam ten kaluwalhatian nen
Diyos. 28 Iyán en dahilan ni bakin ipangaral
mi ti Cristo. Paalalahanan mi en atanan
sakay táttolduwan ti buu a kaalaman ayun
ten makaya mi tánni meatubeng mi en
balang essa ten Diyos a matatag gapu ten
pákpagkaessa kánni Cristo. 29 Kaya mag-
sumikapák ti hustu ten pamamag-itan nen
kapangyariyan a inyatád dikoku ni Cristo.

2

1 Gustu ku a matukuyan moy ni sakonya
ti kadikál en págtiis ku para dikomoy, kona
bi ten taga-Laodicea hidi sakay ten atanan
a awan palla hidi naketa dikoku. 2 Gamitán
ku iyád tánni bumegsák en isip di, sakay
magmahalan hidi ten balang essa. Ni
magkonahud ay magkahud hidi ti ganap a
pagpapala sakay pággintendi, sakay kaala-
man tungkul ten lihim nen Diyos a awan
ti agum nan ti Cristo. 3 Ten pamamag-itan
na ay nehayag en atanan a kayamanan nen
karunungan sakay kaalaman nen Diyos.
4 Kagiyán ku iyád dikomoy tánni
awan kam metawtaw nen deyaman
ten pamamag-itan nen makaakit hidi a
pággupos. 5 Maski ni awanák haán, ay
kagumanák moy bi ten ispiritu. Masayaák
gapu maayus en kákkabiyag moy sakay
matatag en pánnampalataya moy kánni
Cristo.

Ganap a Kákkabiyag kánni Cristo

6 Ta tinanggap moy dán ti Cristo Jesus a
Panginoon, mabiyag kam a tehud a pák-
pagkaessa dikona. 7 Magpakatibay kam
dikona sakay palaguwán moy biyag moyen
dikona. Magpakatatag kam ten pánnam-
palataya moy a netoldu dikomoy sakay
pirmi kam a magpasalamat ten Diyos.
8 Magingat kam a awan maalipin ni
deyaman ten pamamag-itan nen awan ti
kuwenta sakay mágkadaya a karunungan a
awan gubwat kánni Cristo, nan gubwat ten
dati a kaugaliyan nen tolay hidi sakay ispir-
itu hidi a maghari ti munduwiday. 9 Gapu
maski dikona nagin tolay ti Cristo, ay ked
dikona en tunay a pagka-Diyos. 10 Sakay
gapu ten pákpagkaessa moy dikona, kaya
awan kam mawanan ten atanan a kailangan
moy a pang-ispirituwal. Sakup na atanan a
kapangyariyan sakay kapamahalaan.
11 Gapu ten pákpagkaessa kánni Cristo
ay naturi kam peru bakán a ten págturi a

gamet ni tolay nan ten pamamag-itan ni
Cristo ten páng-ibut na ten mágkadukás
a kagustuwan nen bággi. 12 Dikona binya-
gan kam ay nelábbáng kam a kaguman
ni Cristo, sakay nabiyag kam bi a ruway
a kaguman na gapu ten pánniwala moy
ten kapangyariyan nen Diyos a nangbiyag
a ruway dikona. 13 Sikam a Hentil hidi a
dati a patay gapu ten kasalanan, ay biniyag
a ruway nen Diyos a kaguman ni Cristo.
Pinatawad kitam nen Diyos ten kasalanan
tam hidi. 14 Pinawanan na ti bisa en atanan
a nesulat hidi a kautusan a kontra diko-
tam, pati en pananagutan a tehud a kaug-
nayan háddi. Inibutan na hidi iyád ten
dikona a ipaku ti Cristo ten kudus. 15 Ten
pamamag-itan nen kákkatay ni Cristo ten
kudus, ay tinalu na en pinunu hidi sakay
en tehud hidi a kapangyariyan ti munduwi-
day. Kumán hidi a nabihag a imparada
na ten publiku bilang katunayan nen pág-
tagumpay na.

16 Kaya dyan kamon pasakup ten ánya-
man a patakaran tungkul ten makan oni
mainom, tungkul ten mahalaga hidi a
aldew, kasayaan ten bigu a bulan oni ten
Aldew nen Káimang. 17 Hidi iyád ay aninu
la nen bagay hidi a pademát peru ti Cristo
en katuparan ni atananid a iyád. 18 Dyan
kam padaya ten magpeta hidi ti liwat a
págpakababa, ten págsamba di ten anghel
hidi. Ipágmadikál di a mas higit hidi diko-
moy gapu tehud hidi a pangitain peru i
tatarudanid ay maghambug la hidi gapu
ten kaisipan di a makamundu. 19 Awan
hidi pasakup kánni Cristo a siya en ulu
sakay tehud a kapangyariyan ten buu a
bággi. Siya bi en mangtongku-tongku ten
bahagi hidi nen bággi ten pamamag-itan
nen kasukasuwan sakay ten litid hidi. Siya
en mággalaga sakay mágpalagu ten buu a
bággi ayun ten kagustuwan nen Diyos.

En Bigu a Biyag kánni Cristo

20 Nákkatay kamon a kaguman ni Cristo
sakay awan dán ten kapangyariyan nen
mágkadukás hidi a ispiritu a maghari ti
munduwiday. Bakin sumunud kam pa ten
patakaran hidi a kumán a kabilang kam
palla ti munduwiday, kona ten, 21 "Dyan
saberan iddi," "Dyan mu ennaman iyán,"
"Dyan mu arikadán iyudi?" 22 Hidi iyád
ay utus sakay toldu la nen tolay, sakay
nelaan ten bagay hidi a maubus káttapos
mu a gamitán. 23 Ti bigla ileng ay kumán
ngani a karunungan, págsamba, págpak-
ababa sakay págpahirap ten sadili a bággi.
Peru hidi iyád ay awan makapangpugád ten
kagustuwan nen bággi.

3

1 Nabiyag kam a ruway a kaguman ni
Cristo kaya ituun moy i isip moyen ten
bagay hidi a ked dilanget a páppágyanan
ni Cristo a mággetnud ten kawanan nen
Diyos. 2 En bagay hidi a makalanget i iyasák
moyid ti isip moyen bakán a en bagay hidi
a makaluta 3 gapu natay kamon sakay en
tatarudan a biyag moy ay ked ten Diyos a
kaguman ni Cristo. 4 Ti Cristo en biyag moy,
sakay ni mehayag dán siya ay mehayag kam
bi a kaguman na sakay makabahagi kam ten
karangalan na.

En Dati sakay en Bigu a Biyag

5 Kaya dapat a ibutan moy dán en kagus-
tuwan nen bággi moy: en pángngalunya,
kahalayan, pággamet ti mágkalaswa a
bagay, madukás a kagustuwan, sakay en
kasakiman a essa a kalasi ni págsamba
ten diyos-diyosan. 6 Gapu ti bagayid a hidi
iyád ay makatanggap ti parusa nen Diyos
en tolay hidi a awan sumássunud dikona.
7 Tenhud, ay nabiyag kam bi a ayun ti hidi
iyud a kagustuwan nen bággi dikona a
paghariyan kam palla ni hidi iyád.

8 Peru nadid, tanggiyan moy dán
atananid a hidi iddi: págsaranta, kákkaiya-
mut sakay madukás a isip. Iwasan moy
dán en páglait sakay en mágkalaswa a
pággupos. 9 Dyan kam magbuli-buli ten
balang essa gapu ineklas moy dán en dati
moy a pagkatolay sakay en gamet na hidi.
10 Insulot moy en bigu a pagkatolay a tulos-
tulos a mabagu ayun ten wangis nen Diyos
a nanglalang dikomoy, tánni lalu moy siya
a makilala. 11 Kaya gapu haád ay awan dán
ti pagkakaiba en Hentil sakay en Judio, en
turi sakay ten awan turi, en dayu sakay en
matapang a tolay, en alipin sakay ten tolay
a malaya. Peru ti Cristo en pinakamahalaga
ten atanan sakay siya ay ked dikomoy a
atanan.

12 Kaya ngani gapu pinili kam nen Diyos,
minahal sakay pinili para dikona, da-
pat kam a magin makákkagbiyán, mapag-
pakumbaba, mabait, mahinahun sakay ma-
pagtiis. 13 Mágpasensiyaan kam sakay mág-
patawadan ni tehud a saket isip kam ten
balang essa. Magpatawad kam a kona
ten págpatawad nen Panginoon dikomoy.
14 Sakay higit ten atanan, magmahalan
kam gapu iyád en mangatád ti tunay a
págkakaessa. 15 Paghariyán moy ten pusu
moy en kapayapaan a gubwat kánni Cristo,
gapu iyán en dahilan kaya dinulaw na kam a
magin bahagi nen essa a bággi. Magpasala-
mat kam a pirmi. 16 Imula moy en upos ni
Cristo a masagana ten isip moy. Tolduwan
moy sakay paalalahanan en balang essa a
tehud a buu a karunungan. Mágkansiyon
kam ti papuri sakay págsamba a tehud a
pasalamat ten Diyos. 17 Sakay ányaman en
kagiyán moy oni gamitán, ay gamitán moy
a atanan ten ngaran nen Panginoon Jesus,
sakay ten pamamag-itan na ay magpasala-
mat kam ten Diyos Ama.

Tama a Pamággagum

18 Bábbi hidi, pasakup kam ten
kákkabinga moy, gapu iyán en kaluuban
nen Panginoon.
19 Lállaki hidi, mahalán moy en
kákkabinga moy, sakay dyan magin
matapang dikodi.
20 Anak hidi, pirmi moy a sunudán en
dáddikál moy hidi ten atanan a bagay, gapu
iyán en makapangpasaya ten Panginoon.
21 Dáddikál hidi, dyan moy subraan a
magsaranta ten anak moy hidi, bakay ni
manghina en isip di.
22 Alipin hidi, sunudán moy en amu moy
ti lutaiday ten atanan a bagay. Tehud man
a maketa oni awan ay magtarabahu kam,
bakán a para kasayaan nen tolay hidi, nan
gapu sikam ay talaga a tapat sakay tehud
a ánteng ten Panginoon. 23 Ányaman en
gamitán moy, ay gamitán moy ti buu a pusu
a kumán a en Panginoon en pagserbiyan
moy bakán a tolay. 24 Gapu ti Cristo en
Panginoon a pagserbiyan moy sakay alala-
hanán moy a pagkaluuban kam nen Pangi-
noon ti piremyu a inlaan na para dikomoy.
25 En makasalanan bi hidi ay parusaan na
ten kasalanan di, gapu en Diyos ay awan ti
panigan.

4

1 Amu hidi, magin mabait kam sakay
makatarungan ten alipin moy hidi. Alala-
hanán moy a tehud kam bi a Panginoon
dilanget.

Bilin hidi

2 Magin matiyaga kam ten págdasal,
pirmi a handa sakay magpasalamat ten
Diyos. 3 Ipagdasal moy ten Diyos a atáddan
na kami ti pagkakataun a mepangaral mi en
upos na sakay mepahayag en lihim ni Cristo
a dahilan nen kákkepiresu ku. 4 Ipagdasal
moy a mepangaral ku iyád ti maliwanag a
kona ten nerarapat.
5 Magin matalinu kam a mákpággagum
ten awan hidi mánnampalataya. Samanta-
laán moy en bawat pagkakataun. 6 Gamitán
moy a magin makasaya sakay tehud a pak-
inabang en pákpágguron moy dikodi sakay
matutu kam a tumábbig ti tama ten bawat
magtanung.

Katapusan

7 Ti Tiquico a mahal mi a kapatkaka, mat-
apat a tagapagserbi sakay kaparehu ku bi a
alipin nen Panginoon, en mángbareta diko-
moy ten atanan a bagay a tungkul dikoku.
8 Pinaangay ku siya haán tánni matukuyan
moy en kalagayan mi, tánni bumegsák en
isip moy. 9 Kaguman na ti Onesimo, en tapat
sakay mahal tam a kapatkaka a kakaguman
moy. Hidi en mángbareta dikomoy ten
atanan a nangyari háddi.
10 Mákkumusta dikomoy ti Aristarco a
kaguman ku a nakapiresu, sakay ti Mar-
cos a pensan ni Bernabe. Tehudák dán a
imbilin dikomoy tungkul kánni Marcos a
tanggapán moy siya ti mahusay káddemát
na haán. 11 Kumustaán kam bi ni Jesus a
dáddulawán labi a Justo. Hidi la a tállu en
Cristiano a Judio a ked háddi, kaguman ku
ten pángngaral ku tungkul ten pághari nen
Diyos sakay dikál hidi a tulung dikoku.
12 Mákkumusta bi dikomoy en ka-
banuwan moy a ti Epafras a tagapagserbi
ni Cristo Jesus. Pirmi na kam a idáddasal ti
mataimtim a magin matatag, magin ganap,
sakay talaga a sumunud ten kaluuban
nen Diyos. 13 Tistiguwák ten págsumikap
na para dikomoy sakay ten ked hidi ti
Laodicea sakay Hierapolis. 14 Mákkumusta
bi dikomoy ti Demas sakay ti Lucas, en
mahal tam a doktor.

[15] Ikumustaák moy dálla ten kákkap-
atkaka tam ti pánnampalataya ti Laodicea,
sakay kánni Nimfa sakay ten mánnam-
palataya hidi a mamagipun-ipun ten bilay
na. [16] Pákkabasa moy ti sulatid a iddi, ay
ipabasa moy bi ten mánnampalataya hidi
ti Laodicea. Basaán moy bi en sulat a
maggubwat haud. [17] Sakay kagiyán moy pay
kánni Arquipo a itulos-tulos na en tarabahu
a tinanggap na ten Panginoon.

[18] Sikán a ti Pablo i mismuwid a nángsu-
lat ti pángngumustaid a iyád. Dyan moy
nakuwan kalimunan a nakapiresuwák!

Pagpalaán kam nen Diyos.

En Purumeru a Sulat ni Pablo ten TAGA-TESALONICA HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

En *Tesalonica* ay essa a siyudad ti Macedonia, a prubinsiya ti Roma. Nángtatag haud ti Pablo ti essa a simbaan kággubwat na ti Filipos. Awan nagnalay ay kinontra siya nen sangan a Judio a nainggit ten tagumpay na ten pángngaral na ten Hentil hidi. Kaya napilitan siya a lumakad haud sakay ummangay ti Berea. Nabareta na kánni Timoteo a kaguman na a tagapagserbi en tungkul ten kalagayan nen simbaan ti Tesalonica.

En paksa ni sulatid a iyád ay tánni pabegsákkán en isip nen Cristiano hidi haud sakay átdenan hidi ti ruway a katiyakan ten biyag di. Nagpasalamat ti Pablo gapu nabareta na en tungkul ten pánnampalataya di sakay págmahal. Impaala-ala na dikodi en kákkabiyag na dikona kakaguman di palla siya, sakay tináббig na en katanungan hidi nen kákkapatkaka tungkul ten kássoli ni Cristo. En essa beman a mánnampalataya a natay bagu sumoli ti Cristo ay makatanggap bi ti biyag a awan ti katapusan? Nikan a soli ti Cristo? Pinayuwan hidi ni Pablo a magtulos-tulos a magsumikap a mapayapa mentras a maguray hidi ten kássoli ni Cristo a ruway.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1
Pasalamat sakay págpuri 1:2-3:13
Paala-ala tungkul ten ugali a Cristiano 4:1-12
Bilin hidi tungkul ten káddemát ni Cristo 4:13-5:11
Pangkatapusan hidi a payu 5:12-22
Pangdimudyan a bilin 5:23-28

1 Iyád a sulat ay gubwat kánde Pablo,
Silas, sakay Timoteo.
Para ten simbaan ti Tesalonica, en pinili
hidi nen Diyos Ama sakay nen Panginoon a
ti Jesu-Cristo.
Magkahud kam nakuwan ti pagpapala
sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos.

En Kákkabiyag sakay Pánnampalataya nen Taga-Tesalonica hidi

2 Pirmi kami a magpasalamat ten Diyos
gapu dikomoy a atanan, sakay pirmi mi
kam a idasal. 3 Gapu kada a magdasal kami
ay banggitán mi ten Diyos a Ama tam en
gamet hidi a bunga nen pánnampalataya
moy. Kona ten pághirap gapu ten págma-
hal moy sakay en matatag a pag-asa moy
ten Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.
4 Kákkapatkaka mi hidi, tukoy mi a
pinili kam nen Diyos a magin tolay na.
5 Impahayag mi dikomoy en Maganda a
Bareta bakán a ten upos la, nan ten
pamamag-itan nen kapangyariyan sakay
nen Banal a Ispiritu a tehud a buu a ti-
wala. Sakay netan moy ni konya kami a
nabiyag a kaguman moy, ginamet mi iyád
para ten kapiyyaan moy. 6 Dikona a tinang-
gap moy en Maganda a Bareta ay inarig
moy en halimbawa mi sakay en halimbawa
nen Panginoon. Nagdanas kam ti hirap
peru inátdenan kam nen Banal a Ispiritu
ti kasayaan. 7 Kaya nagin halimbawa kam
ten kákkapatkaka tam hidi kánni Cristo ti
Macedonia sakay ti Acaya. 8 Gapu bakán
la a en toldu tungkul ten Panginoon en
kummalat ti Macedonia sakay ti Acaya, nan
en bareta a tungkul ten pánnampalataya
moy ten Diyos ay kummalat ten atanan a
lugar, kaya awan dán kailangan a magu-
pusák pa tungkul ti iyád a bagay. 9 Atanan
nen tolay hidi haud ay makapángkagi ni
konya moy kami a tinanggap, sakay ni
konya moy a inadággan en págsamba moy
ten diyos-diyosan hidi tánni magserbi kam
ten tatarudan sakay biyag a Diyos, 10 sakay
en págguray moy ten Anak na a ti Jesus a
gubwat dilanget. Biniyag siya a ruway nen
Diyos sakay iligtas na kitam ten parusa nen
Diyos káddemát nen aldew nen pághatul.

2

En Págserbi ni Pablo ti Tesalonica

1 Kákkapatkaka mi hidi, sikam dán bi a
mismu en makatukoy a en págbisita mi
dikomoy ay awan nasayang. 2 Tukoy moy
a immemenos di kami sakay ininsultu ti
Filipos. Peru maski ni makpal a hadlang
ay inátdenan kami nen Diyos ti begsák isip
a mángpahayag dikomoy ten Maganda a
Bareta a gubwat dikona. 3 Mangaral kami
dikomoy bakán a tánni tolduwan kam ti
liwat, gapu ten madukás a kagustuwan, oni

balak a dayaán mi kam. [4] Nan, ginustu nen
Diyos a ipagkatiwala dikomi en Maganda
a Bareta. Magtoldu kami bakán a para
pasayaán en tolay nan tánni pasayaán en
Diyos a makatukoy ten isip tam. [5] Tukoy
moy bi a en págtoldu mi dikomoy ay bakán
a ten pamamag-itan nen mágkaganda la a
pággupos, en págtoldu mi ay awan ti lihim
a kasakiman, tukoy iyád nen Diyos. [6] Awan
kami naghangad ten papuri nen deyaman,
oni maski sikam. [7] Bilang apostol ni Cristo
ay tehud kami a karapatan a magagid ti
tulung dikomoy. Peru nagin mabait kami
dikomoy a kona ten essa a ina a magalaga
ten anak na hidi. [8] Gapu ten dikál a págma-
hal mi dikomoy ay bakán la a en Maganda
a Bareta a gubwat ten Diyos en inyatád mi
dikomoy nan handa kami a máng-atád pati
en biyag mi. [9] Kákkapatkaka mi hidi, sigu-
radu a matandaan moy palla ni konya kami
a nagtarabahu a aldew ay ti gibi tánni awan
kami magin pahirap dikomoy mentras a
ipangaral mi dikomoy en Maganda a Bareta
a gubwat ten Diyos.

[10] Sikam sakay en Diyos en tistigu mi, ni
konya kami a nagin malinis, matapat, sakay
awan ti kapintasan ten pákpággagum mi
dikomoy a mánnampalataya hidi. [11] Tukoy
moy a ginamet mi en atanan a bagay a para
dikomoy a kona ten dapat a gamitán nen
essa a ama ten anak na hidi. [12] Pinabegsák
mi kam, pinarapara mi kam sakay pirmi
a kagiyan a mabiyag kam a makasaya ten
Diyos a nangdulaw dikomoy para mákba-
hagi para ten kahariyan na sakay kaluwal-
hatian na.

[13] Gapu dikona a impangaral mi dikomoy
en upos na ay tinanggap moy a bilang tunay
a upos nen Diyos bakán a upos la ni tolay.
Sakay nadid ay ketan dán ten biyag moy
a mánnampalataya hidi. [14] Kákkapatkaka
mi hidi, en nangyari dikomoy ay kona
ten nangyari ten mánnampalataya hidi
ti Judea, ten mánnampalataya hidi kánni
Cristo Jesus. Inusig kam nen kabanuwan
moy hidi, kona bi ten taga-Judea hidi a
inusig nen kaparehu di a Judio. [15] Hidi iyád a
Judio en nangbunu ten Panginoon a ti Jesus
sakay ten propeta hidi. Hidi bi en nan-
gusig dikomi. Sasala hidi nen Diyos, sakay
kadima hidi nen atanan a tolay. [16] Gustu
di kami a hadlangan ten págtoldu mi ten
Hentil hidi ten mensahi a makapángligtas
dikodi. Subra dán en kadukássan di, kaya
nadid ay naranasan di dán en iyamut nen
Diyos dikodi.

Gustu ni Pablo a Bisitaán hidi a Ruway

[17] Kákkapatkaka mi hidi, dikona a nead-
eyu kami ti sabadit dikomoy ay tunay en
ammaw mi. Neadeyu ngani en bággi mi,
peru en isip mi ay awan. [18] Gustu mi a
makaangay haán a ruway. Peru pirmi kami
a hadlangan ni Satanas. [19] Ten kássoli a
ruway nen Panginoon a ti Jesus ay awan
ti agum a makapangatád dikomi ti pag-asa,
kasayaan sakay kurona nan sikam. [20] Sikam
ngani karangalan miyid sakay kasayaan.

3

[1] Nadid, dikona awan kami dán makatiis
ay mas ginustu mi a magwarak ti Atenas.
[2] Sakay pinaangay mi haán ti Timoteo a
kapatkaka tam a kaguman mi a magserbi
ten Diyos, ten pángngaral ten Maganda a
Bareta tungkul kánni Cristo. Pinaangay
mi siya haán tánni patatagán na sakay
pabegsákkán en pánnampalataya moy.
[3] Ni magkakonahud ay awan manghina en
deyaman dikomoy gapu ten pággusig hidi.
Tukoy moy a en pággusig ay bahagi nen
kaluuban nen Diyos para dikotam. [4] Ten
dikona ked kami palla haán ay ingkákkagi
mi dán dikomoy a mausig kitam. Kaya
kona ten tukoy moy, ay kona ngani
haud en nangyari. [5] Kaya dikona a awan
ku dán matiis ay pinaangay ku haán ti
Timoteo tánni matukuyan en kalagayan
nen pánnampalataya moy. Nakuwan
ay awan kam naloku nen diyablo tánni
awan mawanan ti kuwenta en atanan a
naghirapan mi.

[6] Nadid dikona a nakasoli dán háddi
ti Timoteo ay maganda en imbareta na
tungkul ten pánnampalataya sakay págma-
hal moy. Imbareta na bi dikomi a pirmi
moy kami a maala-ala sakay maammaw
kamon dikomi a kona ten pággammaw mi
dikomoy. [7] Kákkapatkaka mi hidi, gapu
ten pánnampalataya moy kánni Cristo ay
naparapara kami maski ni makpal kami
a kabalisaan sakay kahirapan. [8] Sakay
nagkahud kami ti dikál a kasayaan, gapu
nanatili kam ten Panginoon. [9] Konya
mi wád a mapasalamatan ti hustu en
Diyos gapu ten kasayaan mi dikomoy?

10 Idáddasal mi ti hustu aldew ay ti gibi a
magketa kitam a ruway sakay mapabegsák
mi kam ten pánnampalataya moy.
11 Ipakultad nakuwan nen Diyos a
Ama tam sakay nen Panginoon tam a
ti Jesu-Cristo a makaangay kami haán.
12 Palaguwán pa nakuwan nen Panginoon
en págmahalan moy ten balang essa sakay
ten atanan a tolay, a kona ten págmahal
mi dikomoy. 13 Pabegsákkán na en isip moy
tánni manatili kam a banal sakay awan ti
kapintasan ten atubengán nen Diyos sakay
Ama tam hanggan ten káddemát a ruway
nen Panginoon tam a ti Jesus, kaguman na
en tolay na hidi.

4

En Biyag a Makasaya ten Diyos

1 Kaya, kákkapatkaka mi hidi, gapu ked
kamon ten Panginoon a ti Jesus, ipákpág-
guron mi dikomoy a mabiyag kam a ayun
ten intoldu mi gapu iyán en makasaya
ten Diyos. Nabiyag kamon ti kona haud
peru lalu moy pa a palaguwán. 2 Tukoy
moy dán en toldu hidi a inyatád mi diko-
moy a gubwat ten Panginoon a ti Jesus.
3 Kagustuwan nen Diyos a magin banal kam
sakay umadeyu kam ten atanan a kalasi
ni kahalayan. 4 Dapatid dikomoy a lállaki
hidi ay magin banal kam sakay maran-
gal a mákpággagum ten kabinga moy.
5 Dyan kam magpaalipin ten kagustuwan
nen bággi a kona ten gággamitán nen Hen-
til hidi. 6 Tánni awan moy paggamitan ti
madukás oni pagsamantalaan en kaparehu
moy a Cristiano. Kinagi mi dán iyád diko-
moy tenhud, sakay mahigpit mi kam a inát-
denan ti babala a parusaan nen Panginoon
en maggamet hidi ti kona haud a kadukás-
san. 7 Dinulaw kitam nen Diyos tánni
mabiyag ti kabanalan bakán a ti kahalayan.
8 Kaya, ni deyaman en awan sumunud ti
tolduwid a iyád ay bakán a ten tolay siya
a summuway nan ten Diyos a mangatád
dikomoy ten Banal na a Ispiritu.
9 Awan dán kailangan a isulat mi pa
dikomoy en tungkul ten págmahal a da-
pat a ipeta ten kákkapatkaka hidi ti pán-
nampalataya gapu intoldu dán dikomoy
nen Diyos ni konya kam a magmahalan.
10 Sakay iyád dán ngani i gággamitán moyid
ten kákkapatkaka hidi ti buu a Maceda-
nia. Konapamanhud, ipákpágguron mi
padi dikomoy kákkapatkaka a dagdagan
moy pa i págmahal moyen. 11 Pilitán moy
a mabiyag ti tahimik sakay pospusán moy
en sadi-sadili moy a gamet. Sakay mag-
tarabahu kam tánni mabiyag kam a kona
ten intoldu mi dikomoy. 12 Ni magkakon-
ahud ay igalang kam nen awan hidi mán-
nampalataya sakay awan kam a umasa ten
agum a tolay para ten kabiyagan moy.

En Káddemát a Ruway nen Panginoon

13 Kákkapatkaka mi hidi, gustu mi a
matukuyan moy en tatarudan tungkul
ten nágkatay dán hidi, tánni awan kam
malungkut a kona ten tolay hidi a awan ti
pag-asa. 14 Maniwala kitam a natay ti Je-
sus sakay nabiyag a ruway, kaya maniwala
kitam bi a biyagán nen Diyos en atanan
a nágkatay a mánnampalataya kánni Jesus
tánni makaguman na.
15 Saiddi en toldu nen Panginoon a itoldu
mi dikomoy: sikitam a biyag palla hidi ten
káddemát a ruway nen Panginoon, ay awan
dumipalongu ten nágkatay dán hidi. 16 Ti
aldiwid a iyud ay kasabay nen mabegsák
a utus nen boses nen arkanghel, sakay en
tánnug nen trumpeta nen Diyos, ay du-
mibábbi en Panginoon a gubwat dilanget.
Sakay en nágkatay hidi a mánnampalataya
kánni Cristo ay biyagán pa, 17 káttapos, ay
sikitam a biyag palla ay iyangay ten panga-
nurin a kaguman en biniyag hidi tánni tu-
magbu ten Panginoon. Sakay makaguman
tamon en Panginoon a awan ti katapusan.
18 Kaya ngani, pabegsákkán moy en isip nen
balang essa ten pamamag-itan ni adalid a
hidi iyád.

5

*Magin Handa ten Káddemát nen Pangi-
noon*

1 Kákkapatkaka ku hidi, awan ku dán
kailangan a isulat pa dikomoy ni nikan a
mangyari i bagayid a hidi iyád. 2 Gapu
tukoy moy dán a en Aldew a káddemát nen
Panginoon ay kona ten káddemát nen mág-
takaw ti gibi. 3 Ni kagiyán nen tolay hidi a,
“Tahimik sakay ligtas,” ay bigla a dumemát
en kapahamakan. Awan hidi makaiwas
gapu en káddemát ni iyád ay kona ten

kássumpung nen págbati nen bábbi a magenak.

4 Peru sikam a kákkapatkaka mi hidi ay
awan kam mágyan ten kadiklámman. Kaya
awan kam maráknid ti Aldiwid a iyud a
dumemát a kumán a mágtakaw. 5 Sikam a
atanan ay kaguman ten demlag sakay ten
aldew, bakán a ten gibi oni diklám. 6 Kaya
kailangan tam a pirmi a lukag, pirmi a
nakahanda, sakay malinaw ti isip bakán a
kona ten agum a tidug. 7 Ti gibi ay káttidug
ni tolay, sakay ti gibi bi ay páglasing ni
tolay. 8 Peru gapu kaguman kitamon ten
aldew, ay dapat a magin malinaw en isip
tam. Isulot tam en baluti nen pánnam-
palataya sakay págmahal, sakay en helmet
nen pag-asa ten págligtas a gamitán nen
Diyos dikotam. 9 Awan kitam pinili nen
Diyos tánni parusaan, nan tánni iligtas na
ten pamamag-itan nen Panginoon tam a
ti Jesu-Cristo. 10 Natay siya para dikotam
tánni mabiyag kitam a kaguman na, biyag
kitam man oni patay ten kássoli na a ruway.
11 Kaya pabegsákkán moy en isip nen balang
essa, sakay mágtulungan kam a kona ti
gággamitán moyen nadid.

En Dimudyan a Bilin sakay Págbati

12 Kákkapatkaka mi hidi, mákkekagbi
kami dikomoy a igalang moy en mag-
pakahirap hidi dikomoy sakay mágtoldu
dikomoy ten kákkabiyag a masunurin ten
Panginoon. 13 Igalang moy hidi ti hustu
sakay pakamahalán gapu ten káttulung di
dikomoy. Mabiyag kam a mapayapa.

14 Kákkapatkaka mi hidi, mákkekagbi
kami dikomoy a pagkagiyan moy en tamad
hidi, pabegsákkán en mágkahina hidi ti
kaluuban, tulungan en mágkahina hidi
sakay pagtiyagaan moy en balang essa.
15 Dyan kam gumanti ten naggamet hidi
dikomoy ti madukás. Nan itulos moy a
maggamet ti maganda ten balang essa.

16 Magsaya kam a pirmi. 17 Pirmi kam a
magdasal, 18 sakay magpasalamat kam ten
Diyos ten atanan a pagkakataun, gapu iyád
en kagustuwan nen Diyos para dikomoy ten
pákpagkaessa moy kánni Cristo.

19 Dyan moy hadlangan en Banal a Ispir-
itu. 20 Dyan moy bali-awanán en pahayag a
gubwat ten Diyos. 21 Adalán moy ti hustu
en atanan a bagay sakay puronán moy en
maganda. 22 Adeyuwan moy en atanan a
madukás.

23 Pabanalán kam nakuwan nen Diyos a
mángngatád ti kapayapaan. Sakay manatili
nakuwan a awan ti kapintasan en buu moy
a pagkatolay, en ispiritu, kaluluwa sakay
bággi, hanggan ten kássoli nen Panginoon
tam a ti Jesu-Cristo. 24 Tapat en nangdulaw
dikomoy, gamitán na hidi iyád a bagay.

25 Kákkapatkaka mi hidi, idasal moy kami.

26 Batiyán moy en atanan a kákkapatkaka
kánni Cristo.

27 Ipákpágguron ku dikomoy ten ngaran
nen Panginoon a basaán i sulatid a iyád ten
atanan a kákkapatkaka tam hidi.

28 Pagpalaán kam nakuwan nen Pangi-
noon tam a ti Jesu-Cristo.

En Kaduwwa a Sulat ni Pablo ten TAGA-TESALONICA HIDI

Paliwanag Tungkul ten Libru

Tulos-tulos en kákkalitu nen kákkapatkaka hidi ti Tesalonica tungkul ten kássoli ni Cristo. *En Kaduwwa a Sulat ni Pablo ten Taga-Tesalonica hidi* ay mángpaliwanag ten pánniwala a nangyari dán en káddemát nen Panginoon. Impaliwanag na a awan mangyari en kássoli ni Cristo hanggan a awan lumitaw en ngángngaranan a "Suwail." Intama na i kaisipanid a iyád ten pamamagitan nen pángsaysay a bagu a sumoli ti Cristo, ay umabut ti subra en kadukássan sakay kalokuwan ten pággiyya nen essa a mahimala a pagkatolay a nginaranan a en, "Suwail" a mangkontra kánni Cristo. Inlinaw nen apostol a kailangan a manatili hidi a matatag ten pánnampalataya maski ni tehud a ligalig sakay kahirapan. Dapat hidi a magtarabahu para ten kabiyagan di a kona ten ginamet na sakay nen kakaguman na hidi, sakay magin magtiyaga a maggamet ti maganda.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-2
Papuri sakay parangal 1:3-12
Bilin hidi tungkul ten kássoli ni Cristo 2:1-17
Pangaral tungkul ten ugali a Cristiano 3:1-16
Katapusan 3:17-18

1 Iyád a sulat ay gubwat kánde Pablo,
Silas, sakay Timoteo.

Para ten simbaan ti Tesalonica, ten pinili
hidi nen Diyos Ama sakay nen Panginoon a
ti Jesu-Cristo.

2 Magkahud kam nakuwan ti pagpapala
sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos a
Ama tam sakay ten Panginoon a ti Jesu-
Cristo.

En Pághatul ten Káddemát ni Cristo

3 Kákkapatkaka mi hidi, dapat kami la a
pirmi a magpasalamat ten Diyos gapu diko-
moy. Gapu tulos-tulos a tumatag en pán-
nampalataya moy kánni Cristo, sakay lalu
a lumagu en págmahalan moy ten balang
essa. 4 Kaya ipagmadikál mi kam ten a
atanan nen simbaan nen Diyos, tungkul ten
págtiis moy sakay pánnampalataya, maski
ni magdanas kam ti makpal a pággusig
sakay kahirapan.

5 Iyád i mangpatunayid a makatarungan
en pághatul nen Diyos, sakay gamitán na
kam a karapatdapat ten kahariyan na a
siya en dahilan nen págtiis moy. 6 Gamitán
nen Diyos en tama, pahirapan na en mang-
pahirap hidi dikomoy. 7 Sakay sikam a
mághahirapán nadid ay paraparaán na,
kona bi hud dikomi. Gamitán iyád ni Jesu-
Cristo a Panginoon tam ten kássoli na a
gubwat dilanget, kaguman en anghel na
hidi a makapangyariyan. 8 Dumemát ti Je-
sus a napalebutan ti magdalabadab a apoy,
parusaan na en atanan a awan tumenggi
ten Diyos sakay en awan sumunud ten Mag-
anda a Bareta nen Panginoon tam a ti Jesus.
9 En parusa dikodi ay awan ti katapusan a
kapahamakan, mehiwalay hidi ten Pangi-
noon sakay ten dakila na a kapangyariyan.
10 Mangyari iyán ten aldew a káddemát na
tánni tanggapán na en papuri a gubwat ten
pinili na hidi sakay parangal nen atanan a
summampalataya dikona. Kaguman kam
haud gapu tinanggap moy en Maganda a
Bareta a impakapospos mi dikomoy.

11 Kaya pirmi mi kam a ipagdasal a
nakuwan ay magin karapatdapat kam ten
dulaw nen Diyos. Sakay ten tulung nen
kapangyariyan na ay magamet moy en
mágkaganda hidi a bagay a gustu moy a
gamitán gapu ten pánnampalataya moy.
12 Ni magkakonahud ay maparangalan moy
en Panginoon a ti Jesus, sakay parangalan
na kam bi, ayun ten kabaitan nen Diyos
sakay nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

2

En Suwail

1 Nadid, kákkapatkaka mi hidi, ten kássoli
nen Panginoon tam a ti Jesus ay maipun
kitam a tumagbu dikona kaya ipákkekagbi
ku dikomoy a 2 dyan kam pagdaka a mag-
uluwan oni mabalisa ni mabareta moy a
dummemát dán en Aldew nen Panginoon.
Dyan kam maniwala maski kagiyán di a iyád
ay toldu oni hula, oni insulat mi. 3 Dyan
kam padaya maski ni kándeya ten ányaman
a paraan. Awan dumemát en aldew nen
Panginoon mentras a awan mangyari en
katapusan a págribeldi kontra ten Diyos

sakay en kállitaw nen Suwail a siguradu a
mepahamak. 4 Kontraán na en atanan a
tenggiyán a diyos sakay en ányaman a sás-
sambaán nen tolay hidi, sakay itaas na en
sadili na dikodi a atanan. Mággetnud siya
ten Templo nen Diyos sakay magpakilala a
siya en Diyos.

5 Awan moy beman natandaan? Kinagi
ku dán iyud dikomoy dikona a kagumanák
moy palla. 6 Tukoy moy dán ni ánya en
mangpugád kaya awan palla iyád mang-
yari. Pumeta en Suwail káddemát nen
netakda a panahun. 7 Kasalukuyan dán
siya a maggamet ti lihim a kadukássan
peru tehud palla a mangpugád dikona. Lu-
mitaw la siya ni mawan dán en mangpugád
dikona. 8 Kállitaw nen Suwail ay bunuwán
siya nen Panginoon a ti Jesus ten pamamag-
itan nen essa la a angás. Mawasak siya ten
pamamag-itan nen makasili a demlag nen
Panginoon. 9 Kállitaw nen Suwail ay tawid
na en kapangyariyan ni Satanas. Gamitán
na en atanan a kalasi ni págdaya a himala
sakay palatandaan hidi. 10 Gamitán na en
atanan a kalasi ni pangluloku para ten tolay
hidi a mepahamak, maligtas nakuwan hidi
kaya la tinanggiyan di a mahalán sakay
tanggapán en katutuhanan. 11 Kaya pin-
abayan hidi nen Diyos a maloku sakay
maniwala ten kakabuliyan. 12 Maparusaan
hidi a atanan, gapu ginustu di a maggamet
ti madukás embes a maniwala ten katu-
tuhanan.

Pinili Kam Tánni Maligtas

13 Kákkapatkaka mi hidi a mahal
nen Panginoon, dapat kami a pirmi a
magpasalamat ten Diyos gapu dikomoy.
Kaguman kam ten dipalongu na hidi a
pinili tánni pagkaluuban ti kaligtasan ten
pamamag-itan nen kapangyariyan nen
Banal a Ispiritu a mangpabanal dikomoy
ten pamamag-itan nen pánniwala moy
ten katutuhanan. 14 Dinulaw kam nen
Diyos ten pamamag-itan nen Maganda a
Bareta a impakapospos mi dikomoy tánni
makabahagi kam ten kaluwalhatian nen
Panginoon tam a ti Jesu-Cristo. 15 Kaya
kákkapatkaka ku hidi, magpakatatag kam
ten katutuhanan a intoldu mi dikomoy,
ayun ten pángngaral mi sakay sulat mi hidi
dikomoy.

16 Paraparaán kam nakuwan nen Pangi-
noon tam a mismu a ti Jesu-Cristo sakay
nen Diyos a Ama tam a nangmahal dikotam,
sakay ten pamamag-itan nen kabaitan na
ay nangatád dikotam ti awan magbabagu
a begsák isip sakay matibay a pag-asa.
17 Magkahud kam nakuwan ti begsák ni isip
tánni mepahayag moy sakay magamet en
atanan a maganda.

3

Ipagdasal Moy Kami

1 Kákkapatkaka mi hidi, bilang pangkat-
apusan, ipagdasal moy kami tánni en
upos nen Panginoon ay mabilis a mekalat
sakay pahalagaan nen atanan, kona ten
gággamitán moy. 2 Idasal moy bi a ma-
ligtas kami ten mágkadukás hidi a tolay
sakay awan tumenggi ten Diyos, gapu awan
atanan ay tehud a pánnampalataya.

3 Peru matapat en Panginoon, siya en
mangpatatag dikomoy sakay máng-ingat
kontra ten Madukás. 4 Sakay inátdenan
kami nen Panginoon ti tiwala dikomoy,
tukoy mi a sássunudán moy sakay tulos-
tulos a sunudán en intoldu mi hidi diko-
moy.

5 Igiyya kam nakuwan nen Panginoon
tánni lalu moy a maintendiyan en págma-
hal nen Diyos sakay en tiyaga a gubwat
kánni Cristo.

Dapat a Magtarabahu

6 Kákkapatkaka mi hidi, iyutus mi diko-
moy, ten ngaran nen Panginoon a ti Jesu-
Cristo, a adeyuwan moy en kákkapatkaka
a tamad sakay awan sumunud ten intoldu
mi dikomoy. 7 Tukoy moy a dapat a arigán
en ginamet mi. Awan kami nagin tamad
dikona a kaguman moy kami palla. 8 Awan
kami tinumanggap ti pagkain ten deyaman
a awan ti bayad. Nagtarabahu kami aldew
ay ti gibi tánni awan kami magin pahirap
ten deyaman dikomoy. 9 Ginamet mi iyád
bakán a gapu a awan kami ti karapatan a
mággid ti tulung dikomoy, nan tánni ipeta
mi dikomoy en halimbawa a dapat moy a
arigán. 10 Dikona kaguman moy kami palla
ay iddi en intoldu mi dikomoy, “Dyan moy
pakanán en umád a magtarabahu.”

11 Kinagi mi iyád gapu tehud kami a
nabareta a tehud a sangan dikomoy a umád

a magtarabahu sakay awan ti agum a páp-
pospusán nan en makialam ten biyag nen
agum a tolay. [12] Nadid, ten ngaran nen
Panginoon tam a ti Jesu-Cristo, ay mahigpit
mi a iyutus ti tolayid a hidi iyád a mag-
tarabahu hidi ti maayus sakay dyan umasa
ten agum.
[13] Kákkapatkaka hidi, dyan kam mag-
sawa a maggamet ti maganda. [14] Maari a
tehud haán dikomoy a awan sumunud ten
kagiyán mi ti sulatid a iyád. Ni magkakon-
ahud, ay dyan kam mákpággagum dikona
tánni mapasaniki siya. [15] Peru dyan moy
hidi ipalagay a kadima moy nan pangaralan
moy hidi bilang kapatkaka moy.

Katapusan a Upos

[16] En Panginoon a pággubwatan ni ka-
payapaan en mangatád nakuwan dikomoy
ti kapayapaan ten atanan a pagkakataun.
Nakuwan ay aguman na kam a atanan.
[17] Sikán a ti Pablo i nángsulatid ti pág-
batiyid a iddi dikomoy. Kona háddi i
pirma kuwid kada magsulaták, sakay kona
bi háddi i págsulat kuwid.
[18] Pagpalaán kam nakuwan a atanan nen
Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.

En Purumeru a Sulat ni Pablo kánni Timoteo

Paliwanag Tungkul ten Libru

Ti Timoteo ay essa a kabataan a Cristiano a taga-Asia menor. Griego en ama na sakay Judio en ina na. Siya ay nagin kakaguman ni Pablo ten págbahagi na ten Maganda a Bareta tungkul kánni Jesu-Cristo. Ten *purumeru a sulat ni Pablo kánni Timoteo* ay tállu a mágkahalaga a paksa en nesaysay.

I sulatid a iyád ay babala kontra ten liwat hidi a toldu a summáddáp ten simbaan. Halimbawa, en pánniwala a i munduwiday ay talaga a madukás sakay en kaligtasan ay matanggap la ten pamamag-itan nen lihim a kaalaman sakay ten págsunud ten sangan a utus, kona ten págbawal ten sangan a kalasi ni pagkain sakay ten awan pákkabinga. Bahagi bi ni sulatid a iyád en bilin hidi tungkul ten pángngasiwa sakay págsamba ten disalad nen simbaan. Insaysay na en katangian hidi a dapat a ked ten pinunu hidi sakay ten magserbi hidi ten pinunu. Ti Timoteo ay pinayuwan bi nen nagsulat a magin maganda a tagapagserbi ni Jesu-Cristo sakay pinaalalahanan siya tungkul ten tungkulin na ten kaparehu na a mánnampalataya.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-2

En toldu hidi tungkul ten simbaan sakay ten pinunu hidi ten simbaan 1:3-3:16

En bilin kánni Timoteo tungkul ten tarabahu na hidi 4:1-6:21

1 Iyád a sulat ay gubwat dikoku a ti Pablo
a apostol ni Cristo Jesus ayun ten utus nen
Diyos a Tagapagligtas tam sakay ni Cristo
Jesus a pag-asa tam.
2 Para kánni Timoteo a matapat ku a anak
ti pánnampalataya.
Magkahud ka nakuwan ti pagpapala,
habag sakay kapayapaan a gubwat ten
Diyos Ama sakay kánni Cristo Jesus a Pangi-
noon tam.

Babala ten Liwat hidi a Toldu

3 Kona ten impákpágguron ku dikomu
baguwák a ummangay ti Macedonia, a
gustu ku a mágyan ka ti Efeso tánni
paimangán mu en sangan a tolay haán a
magtoldu ti liwat. 4 Sakay dyan di sayangán
en odas di ten istorya hidi a awan tatarudan sakay ten áttakdug a listaan nen ginugubwat nen ninunu hidi. Ta paggubwatan la iyád ni pamágtalu-talu sakay awan ti metulung ten tolay tánni matupad en planu nen Diyos ten pamamag-itan ni pánnampalataya. 5 En layunin ni hidi iyád a toldu ay tánni magkahud kam ti págmahal a gubwat ten malinis a pusu, malinis a konsensiya, sakay tapat a pánnampalataya. 6 Tehud a sangan a inumadág ti bagayid a hidi iyád sakay inatubeng di en awan ti kuwenta a pákpágdadibati. 7 Gustu di a magin tagapagtoldu nen kautusan nen Diyos peru awan di bi maintendiyan en kagikagiyán di sakay en ipáppilit di a itoldu.

8 Tukoy tam a maganda en Kautusan, ni gamitán iyád ti tama. 9 Alalahanán tam a en Kautusan ay bakán a para ten mágkabait hidi a tolay, nan para ten awan hidi tumenggi ten batas sakay ten kriminal hidi, para ten awan hidi tumenggi ten Diyos sakay ten makasalanan hidi, para ten lapastangan hidi ten Diyos sakay ten awan hidi ti hilig ti kabanalan, sakay para ten mágbabonu hidi sakay ten mangbunu hidi ten sadili di a dáddikál. 10 Para ten mágkahilig hidi ti kahalayan sakay ten mangalunya hidi ten kaparehu di a lállaki, para ten kidnaper hidi, para ten mágkabuli hidi sakay ten tistigu hidi a awan magkagi ti tatarudan. En Kautusan ay para ten atanan nen kumontra hidi ten maganda a adal. 11 I adalid a iyád ay ayun ten Maganda a Bareta a impagkatiwala dikoku nen dakila sakay mapagpala a Diyos.

Págkilala ten Habag nen Diyos

12 Magpasalamaták ten Panginoon tam
a ti Cristo Jesus a nangatád dikoku ti
begsák, gapu imbilangák na a karapatdapat
a magserbi dikona, 13 maski ni tenhud ay
linapastangan ku siya, inusig sakay linait.
Peru konapamanhud ay kinagbiyanák nen
Diyos gapu awan ku tukoy en gagamitán
ku dikona awanák palla sumampalataya.
14 Pinasagana nen Panginoon dikoku en
kabaitan na sakay impagkaluub na dikoku
en pánnampalataya sakay págmahal a ketan ten pákpagkaessa kánni Cristo Jesus.
15 I kagiyán kuwidi ay katutuhanan sakay
dapat a tanggapán nen atanan: Ti Cristo

Jesus ay ummangay ti munduwiday tánni
iligtas na en makasalanan hidi. Sakay sikán
en katindiyan ten atanan a makasalanan.
16 Peru sikán a katindiyan ay kinagbiyan,
tánni ipeta ni Cristo Jesus en dikál a pasen-
siya na dikoku, sakay tánni magin halim-
bawa iyád ten sumampalataya hidi sakay
átdenan ti biyag a awan ti katapusan.
17 Puriyán tam sakay luwalhatiyán a awan ti
katapusan en eessa a Diyos, Hari a awan ti
katapusan, awan ti kamatayan, sakay awan
ketan! Amen.
18 Timoteo a anak ku, itiwala ku dikomu
i tolduwid a hidi iyád ayun ten nehula hidi
a tungkul dikomu tánni ten pamamag-itan
ni iyád ay mabegsák ka a makalaban, 19 a
tehud a matibay a pánnampalataya sakay
malinis a konsensiya. En agum a tolay ay
awan mágsanig ten konsensiya di, kaya en
pánnampalataya di ay nawasak. 20 Kabilang
dikodi de Himeneo ay ti Alejandro, kaya
pinabayan ku dán hidi ten kapangyariyan
ni Satanas tánni meimang dán en páglapas-
tangan di ten Diyos.

2

En Bilin Tungkul ten Págdasal

1 Purumeru ten atanan, ipákpágguron
ku dikomoy a idulug moy ten Diyos en
kahilingan moy hidi, dasal, pákkekagbi,
sakay pasalamat para ten atanan a tolay.
2 Ipagdasal moy bi en hari hidi sakay en
atanan a tehud a kapangyariyan, tánni
mabiyag kitam ti tahimik, payapa, maka-
diyos sakay marangal. 3 Maganda konaid
haád sakay kasayaan nen Diyos a Taga-
pagligtas tam. 4 Gustu na a maligtas en
atanan a tolay sakay makatukoy ten katu-
tuhanan. 5 Gapu eessa la en Diyos, sakay
ti Jesu-Cristo la en tolay a tagapamamag-
itan nen tolay ten Diyos. 6 Inyalay na en
biyag na tánni tubusán en atanan a tolay
ten kasalanan di. I katutuhananid a iyád ay
pinatunayan ten takda a panahun. 7 Kaya
gapu háddi ay napiliyák a magin tagapan-
garal, apostol, sakay tagapagtoldu ten Hen-
til hidi tánni ipahayag en pánnampalataya
sakay i katutuhananid a iyád. Tatarudan i
kagiyán kuwidi, awan iyád ti kakabuliyan!
8 Ten atanan a simbaan, gustu ku a en
lállaki hidi ay magdasal, medisinu di en
lima di a tehud a kabanalan, awan ti saket
ni isip sakay iyamut ten kaparehu na.
9 En bábbi hidi ay dapat a maayus, sakay
maingat ti págbadu. Awan hidi dapat
magdikurasyon ti sari-sari ten buuk di oni
magbadu ti mágkamahal sakay magsulot ti
alahas a gintu oni perlas. 10 Nan, magbadu
hidi ti mágkaganda a gamet, a kona ten
nebabagay ten bábbi hidi a maka-diyos.
11 En bábbi hidi ay dapat a kumabetu a
tumahimik sakay magpasakup. 12 Awan ku
hidi payagan a magtoldu oni mánggiyya
ten lállaki hidi, dapat hidi a tumahimik.
13 Gapu a ti Adan en dipalongu a linalang
bagu a ti Eva, 14 sakay ti Eva en nadaya sakay
nagkasala bakán a ti Adan. 15 Peru maligtas
en bábbi ten pággenak na, ni magtulos-
tulos siya ten pánnampalataya, págmahal,
kabanalan sakay malinis a kákkabiyag.

3

En Tagapangasiwa hidi ten Simbaan

1 Tatarudan i kakagiyanid a iddi: Ni deya-
man en masor a magin tagapangasiwa ten
simbaan, ay masor ti maganda a tungkulin.
2 Kaya ngani a en essa a tagapangasiwa ay
kailangan a awan ti kapintasan; essa la ti
kabinga, makabetu a magpugád ten sadili
na, maingat, kagalang-galang, mágpatulos
ten bilay na, sakay mahusay a magtoldu.
3 Awan siya lasinggeru, awan marahas,
nan mahinahun; awan mákkidima sakay
awan mapagmahal ti pilak. 4 Kailangan a
mahusay siya a mamahala ten sadili na a
pamilya, igalang sakay sunudán nen anak
na hidi. 5 Gapu konya na a mapangasiwaan
ti maayus en simbaan nen Diyos ni awan na
meayus en sadili na a pamilya? 6 Kailangan
a nalay dán siya a mánnampalataya; gapu
ni awan, ay bakay magin hambug siya sakay
mepahamak a kona ten diyablo. 7 Essa pa,
ay kailangan a igalang siya nen awan hidi
mánnampalataya tánni awan siya mapin-
tasan sakay awan maekrutan nen diyablo.

En Tumulung hidi ten Tagapangasiwa

8 Nadid, para ten tumulung* hidi ten
tagapangasiwa ay dapat bi a magin
kagalang-galang, tapat ten kinagi na,
awan hidi máglasing, sakay awan sakim
ti pilak. 9 Kailangan a matapat hidi ten
pánnampalataya sakay tehud hidi a malinis

* 3:8 Tumulung: diakono

a konsensiya. [10] Kailangan a purbaan pa
hidi, sakay ni mapatunayan a karapatdapat
hidi, ay maari dán hidi a idátton a katulung
nen tagapangasiwa.
[11] Kona labi hud, en bábbi hidi a katu-
lung nen tagapangasiwa† ay dapat a magin
kagalang-galang, awan mametmet, mapag-
pugád sakay matapat ten atanan a bagay.
[12] En katulung hidi nen tagapangasiwa
ay dapat a essa la ti kabinga, sakay ma-
pangalagaan na ti maayus en anak di hidi
sakay en pamilya di. [13] En katulung hidi
nen tagapangasiwa a tapat ti tungkulin ay
igalang nen atanan, sakay magkahud hidi
ti buu a tiwala a makapagpahayag tungkul
ten pánnampalataya kánni Cristo Jesus.

En Lihim nen Pánnampalataya Tam

[14] Umasaák a awan dán magmalay ay
magketa kita. Peru insulat ku dán dikomu
hidi iyád a toldu, [15] tánni mara awanák man
makademát a pagdaka ay tukoy mu dán
en dapat a ugali nen tolay a kabilang ten
pamilya nen Diyos a biyag, ten simbaan a
adigi sakay pundasyon nen katutuhanan.
[16] Awan matanggiyan en dakila a lihim nen
rilihiyon tam:
nehayag siya dikona nagin tolay,
pinatunayan nen Ispiritu a matuwid,
sakay netan nen anghel hidi.
Nepangaral ten Hentil hidi,
pinaniwalaan nen atanan, sakay indis-
unu dilanget.

4

En Liwat hidi a Tagapagtoldu

[1] Maliwanag en kinagi nen Ispiritu a ten
dimudyan hidi a aldew ay adággan nen
agum en pánnampalataya di. Sumunud
hidi ten madaya hidi a ispiritu sakay ten
toldu nen dimonyo hidi. [2] I tolduwid a hidi
iyád ay ipakalat nen tolay hidi a mágkab-
uli sakay en konsensiya di hidi ay awan
dán makabati. [3] Ibawal di en pákkabinga
sakay en págkan ten agum hidi a kalasi
ni pagkain. Peru hidi iyád a pagkain ay
linalang nen Diyos tánni kanán a tehud a
pasalamat nen mánnampalataya hidi sakay
makatukoy ten katutuhanan. [4] En atanan
a linalang nen Diyos ay maganda, awan ti
dapat a ibilang a madukás; nan dapat a
tanggapán a tehud a pasalamat [5] gapu lin-
inisan hidi iyád nen upos nen Diyos sakay
nen págdasal.

En Mahusay a Tagapagserbi ni Cristo Jesus

[6] Ni hidi iyád a toldu ay itoldu mu ten
kákkapatkaka hidi ti pánnampalataya ay
magin mahusay ka a tagapagserbi ni Cristo
Jesus. Sakay tulos-tulos ka bi a palaguwán
nen Diyos ten pamamag-itan nen toldu hidi
a tungkul ten pánnampalataya sakay ten
maganda a adal a unonudán mu. [7] Dyan mu
pagsayangan ti odas en awan hidi tatarudan a istorya nan pagsikapan mu a sanayán
en sadili mu a magin maka-diyos. [8] Tehud
a pakinabang ten pággarsisyu, peru en
págsikap a magin maka-diyos ay pakina-
bangan ten atanan a paraan, gapu tehud
iyád a pangaku bakán la a ten biyag na-
did, nan hanggan ten biyag a pademát.
[9] Tatarudan i kakagiyanid a iddi sakay dapat
a paniwalaan nen atanan. [10] Kaya ngani a
magsumikap kitam sakay magtiyaga gapu
en pag-asa tam ay ked ten biyag a Diyos a
Tagapagligtas nen atanan a tolay, lalu dán
ten mánnampalataya hidi.
[11] Itoldu mu sakay pasunud i atananid a
iyád. [12] Dyan mu pabayan a imemenos di
ka gapu ti kaanakan muwen. Nan magin
halimbawa ka ten mánnampalataya hidi:
ten pággupos mu, ugali, págmahal, pán-
nampalataya, sakay malinis a kákkabiyag.
[13] Mentras a awanák haán, ay ibasa mu en
Kasulatan ten atubengán nen katolayan,
ten pángngaral sakay págtoldu mu. [14] Dyan
mu pabayan en kaluub nen Banal a Ispir-
itu a inyatád dikomu ten dikona a magu-
pos en propeta hidi sakay itupu dikomu
nen pinunu hidi nen simbaan en lima di.
[15] Igamet mu hidi iyád sakay paglaanan mu
ti panahun tánni metan nen atanan en
kállagu mu. [16] Bantayan mu en ararikad mu
sakay en págtoldu mu. Itulos-tulos mu a
gamitán i bagayid a hidi iyád tánni maligtas
ka, sakay en mágsanig hidi dikomu.

5

En Tungkulin ten Mánnampalataya hidi

[1] Dyan mu pagsarantaan en lállaki a
matanda dikomu, nan paalalahanan mu

† 3:11 en bábbi hidi a katulung nen tagapangasiwa: oni en kákkabinga di hidi.

siya a kona ten sadili mu a ama. Pákpág-
gaguman mu bi a kumán a kákkapatkaka
mu en kabataan hidi a lállaki. 2 Ibilang mu a
kumán a sadili mu a ina en mágkatanda hidi
a bábbi sakay mákpággagum ka a tehud a
tunay a kalinisan ten kabataan hidi a bábbi
a kumán a kákkapatkaka mu hidi.

3 Tulungan mu en bilu hidi a bábbi a awan
ti maasaan. 4 Peru ni en essa a bilu a bábbi
ay tehud a anak oni apu, ay hidi i dapatid a
dipalongu a magserbi ten kapamilya di. Bi-
lang ganti di iyud ten dáddikál di, gapu iyád
en kasayaan nen Diyos. 5 En tatarudan a bilu
a bábbi ay en mággeessa dálla. En Diyos en
pag-asa na, sakay mágdadasalán siya aldew
ay ti gibi. 6 Peru ni en bilu a bábbi ay magba-
balang ti kákkabiyag ay mebilang dán siya
a patay maski ni biyag palla. 7 Pasunud mu
dikodi i utusid a hidi iddi tánni awan hidi
mapintasan nen deyaman. 8 Ni deyaman en
awan mangpospos ten kamag-anak na, lalu
dán ten kapamilya na, ay inadággan na dán
en pánnampalataya na. Mas madukás pa
siya a tolay nan ten awan mánnampalataya.

9 En bilu a bábbi a ilista mu ay kailangan
a: awan kumulang ti ánnám a pulu a taon
en idad na, pumensan la a nákkabinga,
10 kilala siya ten pággamet ti maganda, na-
padikál na ti maayus en anak na hidi, sakay
mágpatulos ten bilay na. Magserbi siya a
tehud a pakumbaba ten kákkapatkaka na
ten Panginoon, tumulung ten mangailan-
gan hidi sakay nakalaan en biyag na ten
pággamet ti maganda.

11 Dyan mu páklista en anak palla hidi
a bilu a bábbi, gapu kákkasor di ay
mákkabinga hidi a ruway sakay umadeyu
hidi kánni Cristo. 12 Ni magkakonahud
ay tehud hidi a pananagutan ta sinida di
en purumeru di a pangaku kánni Cristo.
13 Magin tamad hidi, sakay mágsasayangán
la ti odas a máglalakadán ten kadatigan di
hidi, sakay magin mametmet hidi, mahilig
a makialam ten biyag nen agum, sakay
mággauposán ti sari-sari a bagay a awan
di dapat a gamitán. 14 Kaya para dikoku
ay mas maganda pa ni mákkabinga a
ruway en anak palla hidi a bilu a bábbi,
magkaanak hidi sakay pospusán di en sadili
di a pamilya tánni en kadima tam ay awan ti
pagkakataun a mangsesti dikotam. 15 Gapu
tehud dán a sangan a bilu a netawtaw ni
Satanas.

16 Kailangan a alagaan nen bábbi a mán-
nampalataya en kamag-anak di a bilu a
bábbi tánni awan hidi páppospusán nen
simbaan, tánni pospusán dállaid nen sim-
baan ay en bilu hidi a awan ti maasaan.

17 En pinunu hidi a mahusay a mangasiwa
ay dapat a tumanggap ti pággalang sakay
tama a bayad, lalu dán en masigasig hidi
a mangaral sakay mágtoldu ten upos nen
Diyos. 18 Gapu nakadátton ten Kasulatan
a, "Dyan mu busalan en baka mentras a
pagággik mu." Nakasulat bi a, "En mag-
tarabahu ay dapat a bayadan."

19 Sakay dyan mu paniwalaan en reklamu
kontra ten pinunu nen simbaan ni
awan ti duwwa oni tállu a mangtistigu.
20 Pagkagiyan mu ten atubengán nen atanan
en deyaman ay umád a umimang ten
pággamet ti madukás tánni meántingan
en agum.

21 Ten atubengán nen Diyos sakay ni
Cristo Jesus, sakay ten banal hidi a anghel
ay iyutus ku a sunudán mu i tolduwid a
hidi iddi a awan ka ti panigan. 22 Dyan
mu basta itupu i lima muwen ten maski
ni kándeya tánni atáddan iyád ti kapang-
yariyan a mamahala. Ingatan mu a awan
ka mesangkut ten kasalanan nen agum.
Manatili ka a malinis.

23 Bakán a puru la a dinom i inumán
muwid, uminom ka bi ti tágsabadit a alak
tánni magpiyya i saket ni tiyan muwen
sakay ten agum mu pa hidi a saket.

24 En kasalanan nen agum a tolay ay
hayag dán bagu a mahatulan, sakay tehud
bi a kasalanan a dimudyan dán ni mehayag.
25 Kona labi haud en agum a mágkaganda a
gamet a alistu a ketan; peru ni awan man
iyád mapansin a pagdaka, ay awan iyád
manatili a metagu habang panahun.

6

1 En alipin hidi ay dapat a gumalang
ten amu di hidi tánni awan mapintasan
en ngaran nen Diyos sakay en adal tam
hidi. 2 Sakay ni en amu di ay kaparehu di
a Cristiano ay dapat igalang di hidi gapu
matkaka hidi ti pánnampalataya. Dapat di
pa ngani a husayán en págserbi di gapu
en pagserbiyan di ay kaessa di ti pánnam-
palataya sakay págmahal.

En Liwat a Tagapagtoldu sakay en Tatarudan a Kayamanan

Itoldu mu sakay pasunud i bagayid a hidi iyád. 3 Ni magtoldu en deyaman ti iba a
adal, sakay awan nakaayun ten tunay a
upos nen Panginoon a ti Jesu-Cristo sakay
ten adal tungkul ten pagin-maka-diyos, 4 ay
maghambug la peru awan ti tukoy. Talaga a
ugali na dán i manusutid, sakay mákpagdi-
bati tungkul ten upos hidi a magbunga la ti
sállapan, kontraan, sestiyan, sakay siriyan.
5 Gugustu na bi a mákpagdibati ten tolay
hidi a madukás ti pággisipan sakay awan
tumenggi ten katutuhanan. En akala nen
kona hidi haád a tolay ay en rilihiyon ay
paraan tánni yumaman.

6 Sabagay dikál ngani pakinabangid ten
rilihiyon, ni en tolay ay makabetu a makon-
tentu ten kalagayan na. 7 Awan kitam ti
tawid a ányaman ti munduwiday, sakay
awan kitam bi ti matawid kákkatay tam.
8 Kaya ngani a dapat kitamon a makontentu
ni tehud kitamon a makan sakay mesulot.
9 Peru en masor hidi a yumaman ay matáp-
duk ten toksu, sakay maekrutan hidi nen
mágkadukás di hidi a kagustuwan a mág-
palulung dikodi ten kamatayan sakay kapa-
hamakan. 10 Gapu en págmahal ten pilak ay
paggubwatan nen atanan a madukás. Gapu
ten kákkasor a yumaman, ay tehud a tolay
a neadeyu dán ten pánnampalataya di a
nakapangatád dikodi ti makpal a kalungku-
tan.

En Bilin hidi Para kánni Timoteo

11 Peru siko, Timoteo, bilang tagapagserbi
nen Diyos, ay umadeyu ka ti hidi iyád a
bagay. Pilitán mu a mabiyag ti matuwid,
maka-diyos, tehud pánnampalataya,
págmahal, págtiis, sakay kahinahunan.
12 Ipaglaban mu ti hustu en pánnampalataya
mu. Panindiganan mu ti mahusay en
biyag a awan ti katapusan. Gapu iyán
en nangdulawan nen Diyos dikomu,
dikona a ipahayag mu ten atubengán
nen makpal a tistigu en pánnampalataya
mu kánni Cristo. 13 Iyutus ku dikomu
ten atubengán nen Diyos a mangatád ti
biyag ten atanan, sakay ten atubengán
ni Cristo Jesus a nangatád ti patunay
kánni Poncio Pilato, 14 a sunudán mu ti
mahusay a tehud a katapatan en inyutus
ku hidi dikomu hanggan ten kássoli nen
Panginoon a ti Jesu-Cristo. 15 Dumemát siya
ten netakda a panahun nen mapagpala
sakay makapangyariyan a Diyos, Hari
nen atanan a hari, sakay Panginoon nen
atanan a panginoon. 16 Siya la en awan ti
kamatayan, sakay nakapirmi ten demlag
a awan maláttángngan. Awan ti tolay a
naketa dikona, oni maketa. Kao na en
karangalan sakay kapangyariyan a awan
ti katapusan. Amen.

17 Itoldu mu ten mágkayaman hidi ti na-
dididay a panahun a dyan hidi magmataas,
sakay dyan hidi umasa ten kayamanan a
lumipas la, nan ten Diyos a masagana a
mangatád ten atanan para ten kasayaan
tam. 18 Tolduwan mu hidi a maggamet ti
maganda sakay magpakayaman ten mág-
aganda hidi a gamet, magin handa a man-
gatád sakay tumulung ten kaparehu di.
19 Ni magkakonahud, ay makapagpuron hidi
ti kayamanan para ten matatag a pun-
dasyon para ten pademát a panahun sakay
magkahud hidi ti tatarudan a biyag.

20 Nadid Timoteo, pakaingatan mu en
nepagkatiwala dikomu. Sakay adeyuwan
mu en uronan hidi a awan maka-diyos
sakay awan ti kuwenta a kákkagiyán nen
agum a tolay a karunungan peru bakán.
21 Gapu ten págmaru-marunung di ay tehud
a tolay a nelisi ten pánnampalataya di.

Pagpalaán kam nakuwan nen Diyos.

En Kaduwwa a Sulat ni Pablo kánni TIMOTEO

Paliwanag Tungkul ten Libru

En kaduwwa a sulat ni Pablo kánni Timoteo ay payu ten kabataan hidi a katarabahuwan na. En pinakapaksa ni iyád ay katatagan. Pinayuwan ni Pablo ti Timoteo sakay pinabegsák na ti isip tánni magtulos-tulos ten katapatan na a magpatunay para kánni Cristo, sakay matatag na a táttawidan en toldu nen Banal a Kasulatan. Impayu na bi a gamitán ni Timoteo en tungkulin na a bilang tagapagtoldu sakay tagapagpahayag ten Maganda a Bareta, sakay gamitán na atananid iyád maski ni makpal a kahirapan sakay makpal a págkontra nen tolay hidi dikona.

Tehud bi siya a babala kánni Timoteo tungkul ten awan hidi ti kuwenta a pákpagtalu a awan ti meatád a maganda nan makepahamak.

Ti atananid a iyád, pinaalalahanan ni Pablo ti Timoteo a dapat bi siya a magin maganda a halimbawa ten pánnampalataya, págmahal, sakay págtiis maski ten kahirapan.

Ti sulatid a iyád, ay nagpakapospos dán bi ti Pablo a maari a adeni dán siya a matay gapu ten pánnampalataya na kánni Cristo. Konapamanhud, maniwala siya a tehud a piremyu a nakahanda para dikona (4:6-8). Kaya impaala-ala na kánni Timoteo en tunay a kahulugan nen mensahi di:

"Ni matay kitam a kaguman ni Jesu-Cristo
ay mabiyag kitam a kaguman na.
Ni magtiis kitam ti hirap ti munduwiday,
maghari kitam bi a kaguman na."
(2:11-12a)

Lasán nen Libru
Sapul 1:1-2
Papuri sakay pangaral 1:3-2:13
Payu sakay babala 2:14-4:5
En papágyan ni Pablo 4:6-18
Katapusan 4:19-22

1 Iyád a sulat ay gubwat dikoku a ti Pablo
a apostol ni Cristo Jesus ayun ten kaluuban nen Diyos tánni ipangaral en tungkul
ten biyag a impangaku a matanggap tam
ten pamamag-itan nen pákpagkaessa tam
kánni Cristo Jesus.
2 Para kánni Timoteo a mahal ku a anak.
Magkahud ka nakuwan ti pagpapala,
habag, sakay kapayapaan a gubwat ten
Diyos Ama sakay kánni Cristo Jesus a Panginoon tam.

Pasalamat sakay Paala-ala

3 Kada a maala-ala taka ten págdasal ku
hidi aldew ay ti gibi ay magpasalamaták
ten Diyos a pagserbiyan ku ti buu a katapatan, a kona ten ginamet nen ninunu
ku hidi. 4 Tunay dán i sor kuwidi a ketan
taka a ruway tánni magkahudák ti dikál
a kasayaan, lalu dán ni maala-ala ku en
págluwa mu. 5 Awan ku malimunan en
matapat mu a pánnampalataya, a kona ten
pánnampalataya nen apu mu a ti Loida
sakay nen ina mu a ti Eunice. Siguradu ku a kona bi hud pánnampalataya
muwen. 6 Kaya ngani a ipaala-ala ku dikomu
a gamitán mu ti maganda en kaluub nen
Diyos dikomu a neatád dikona intupu ku en
lima ku dikomu. 7 Gapu en Ispiritu a inyatád
nen Diyos dikotam ay bakán a ispiritu ni
kaársotan, nan Ispiritu ni kapangyariyan,
págmahal, sakay págpugád ti sadili.
8 Kaya dyan mu ikasaniki a ipahayag en
tungkul ten Panginoon tam, sakay dyan mu
bi ikasaniki en kákkepiresu ku alang-alang
kánni Cristo. Nan mákhati ka ten pághirap
alang-alang ten Maganda a Bareta, gapu átdenan ka nen Diyos ti begsák mu a gamitán
iyád. 9 Inligtas kitam nen Diyos sakay dinulaw na kitam a magin tolay na. Ginamet
na iyád, bakán a gapu ten nagamet tam nan
ayun ten planu sakay kabaitan na a inyatád
na dán dikotam ten pamamag-itan ni Cristo
Jesus sapul pa ten sapul. 10 Peru nehayag
dán iyád nadid, dikona a dinumemát en
Tagapagligtas tam a ti Cristo Jesus. Tinapos na en kapangyariyan nen kamatayan
sakay inhayag na en biyag a awan ti katapusan ten pamamag-itan nen Maganda a
Bareta. 11 En tungkulin ku ay mángngaral,
apostol sakay tagapagtoldu ten Maganda a
Bareta, 12 a nagin dahilan nen págdusa ku
nadid. Peru awanák masaniki, gapu talaga
a tukoy ku en sinampalatayaan ku, sakay
siguraduwák a mabantayan na hanggan ten
katapusan a aldew en impagkatiwala na
dikoku. 13 Unonudán mu en tama hidi a

toldu a nasanig mu dikoku. Sakay manatili
ka ten pánnampalataya sakay págmahal a
tinanggap tam ten pamamag-itan nen pák-
pagkaessa kánni Cristo Jesus. 14 Ten tulung
nen Banal a Ispiritu a mágyan dikotam, ay
ingatan mu en mágkaganda hidi a bagay a
nepagkatiwala dikomu.

15 Tukoy mu dán a linakadanák nen
atanan a kákkapatkaka tam a taga-
Asia, pati de Figelo ay ti Hermogenes.
16 Kagbiyan nakuwan nen Diyos en pamilya
ni Onesiforo. Gapu pirmiyák na a angen
pabegsákkán ti isip, sakay awanák na
ikasaniki maski ni piresuwák. 17 Ten
káddemát na ti Roma ay piniliták na a
inaryok hanggan dikona magketa kami.
18 Kagbiyan nakuwan siya nen Panginoon ti
Aldewid a iyud! Tukoy mu labi ni konyaák
na a pinagserbiyan ti Efeso.

2

En Matapat a Sundalu ni Cristo Jesus

1 Nadid, Timoteo a anak ku, mag-
pakatatag ka ten pamamag-itan nen
pákpagkaessa tam kánni Cristo Jesus.
2 En nágkasanig mu dikoku a toldu ten
atubengán nen makpal a tistigu, ay itoldu
mu ten mapagkatiwalaan hidi a tolay a
maari bi a magtoldu ten agum.

3 Mákpagtiis ka ti kahirapan bilang mat-
apat a sundalu ni Cristo Jesus. 4 En essa
a sundalu ay awan dapat a makialam ten
bagay hidi a awan pangsundalu, nan pag-
sumikapan na a mapasaya en pinunu na.
5 En essa a mágganyam ay awan manalu ni
awan sumunud ten patakaran nen ayam.
6 En masipag a mágganadu en dapat a mak-
inabang ten dipalongu a bahagi nen ani
na. 7 Pagisipan mu en kinákkagi ku, ta
ipaintendi nen Panginoon i atananid a iyád
dikomu.

8 Alalahanán mu ti Jesu-Cristo, en
nabiyag a ruway, sakay naggubwat ten
lahi ni David. Iyád en Maganda a Bareta
a ipáppangaral ku, 9 sakay siya iyád en
dahilan nen págdusa ku sakay kákkepiresu
a kona ten mágbabonu. Peru maski nikan
ay awan mepiresu en upos nen Diyos.
10 Pinagtiisan ku en atanan a bagay alang-
alang ten pinili hidi nen Diyos. Tánni
magkahud bi hidi ti kaligtasan sakay ti
biyag a awan ti katapusan a gubwat kánni
Cristo Jesus.

11 Tatarudan i kakagiyanid a iddi:
"Ni matay kitam a kaguman ni Cristo,
ay mabiyag kitam bi a kaguman na.
12 Ni magtulos-tulos kitam a magtiis,
ay mákpaghari kitam bi a kaguman na.
Ni ikasaniki tam siya,
ay ikasaniki na kitam bi.
13 Ni awan kitam magin matapat,
ay manatili siya a tapat,
gapu awan na maari a adággan en
sadili na."

En Tapat a Tagapagserbi ni Cristo

14 Ipaala-ala mu dikodi i bagayid a iyád,
sakay bilinán mu hidi ten ngaran nen Diyos
a dyan hidi mákpágdadibati. Awan iyád
ti meatád a maganda, nan mepahamak la
en mágsanig hidi. 15 Pilitán mu a magin
karapatdapat ka ten pangileng nen Diyos.
Tagapagserbi a awan ti dapat a ikasaniki,
sakay tapat a tagapagtoldu ten mensahi
nen katutuhanan. 16 Iwasan mu en uronan
hidi a malaswa sakay awan ti serbi, gapu
hidi iyád en magin dahilan nen káadeyu
nen tolay hidi ten Diyos. 17 Hidi iyád a
toldu ay kumán a kanser a kumalat ten
bággi. Kabilang dikodi de Himeneo ay ti
Fileto. 18 Linakadan di dán en dilan nen
katutuhanan sakay gágguluwán di en pán-
nampalataya nen agum gapu ten págta-
toldu di a nangyari kanon en kákkabiyag
a ruway. 19 Peru matibay en pundasyon a
indátton nen Diyos, sakay nemarka haud
a, "Tukoy nen Panginoon ni deya en tunay
a tolay na," sakay, "Atanan nen magkagi a
ked ten Panginoon ay kailangan a umadeyu
ten kasalanan."

20 Ten essa a dikál a bilay ay tehud a
sari-sari a kagamitan: tehud a yari ti gintu
sakay silber, sakay tehud bi a yari ti kayu
sakay luta. Tehud bi kagamitan a para ten
dikál a handaan sakay tehud a pang-aldew-
aldew. 21 Ni deyaman en umadeyu ten ga-
met a madukás ay magkakona ten kagami-
tan hidi a para ten dáddekál a handaan,
malinis sakay karapatdapat a gamitán nen
makákkao para ten mágkaganda hidi a ga-
met.

22 Adeyuwan mu en atanan a mágkadukás
a hilig ni kabataan, sakay pagsikapan mu en
gamet a matuwid, matapat, mapagmahal

sakay mapayapa, mák-agum ka ten tolay
hidi a tehud a malinis a pusu a dumulaw
ten Panginoon. [23] Iwasan mu en awan hidi
ti kuwenta a pákpagdibati, gapu meangay
la iyán ti pamágdadema. [24] Awan ka da-
pat a mákdima bilang tagapagserbi nen
Diyos, nan dapat ka a magin mabait a
mákpággagum ten atanan, mahusay a mag-
toldu sakay matiyaga, [25] sakay mahinahun
a ituwid mu en kumontra hidi dikomu. Ta
bakay pagkaluuban hidi nen Diyos a mag-
sisi sakay matukuyan di en katutuhanan.
[26] Ni magkakonahud ay mademlagan en
isip di sakay makalaya hidi ten ekrot
nen diyablo a nangdikáp sakay nangalipin
dikodi.

3

En Katapusan hidi a Aldew

[1] Dapat mu a matukuyan a ten dimudyan
hidi a aldew ay magkahud ti makpal a kahi-
rapan. [2] En tolay hidi ay magin makasadili,
mahilig ti pilak, hambug, mapagsaman-
tala, suwail ti dáddikál, awan ti utang
a luub sakay awan maka-diyos. [3] Sakay
awan ka ti ketan a kabaitan dikodi. Awan
hidi ti habag, masesti, marahas, mapan-
ganib, sakay kaiyamutan di en maganda.
[4] Traidor hidi, pabaya, mapagmataas, mas
gustu di pa en kalayawan nan en Diyos.
[5] Magkukunwari hidi a maka-diyos peru
awan ketan en talaga a kapangyariyan na.
Adeyuwan mu en kona hidi haud a kalasi
ni tolay. [6] Tehud a sangan dikodi a man-
glinlang tánni makasáddáp ten bilay nen
bábbi hidi a alipin ni kasalanan sakay alipin
nen sari-sari a kagustuwan. [7] Gugustu ni
kabábbiyanid a hidi iyád a pirmi a kuma-
betu ti bigu a adal, peru awan di maaadal
en katutuhanan. [8] Kona kánde Janes ay
ti Jambres a kinumontra kánni Moises,
kona bi hidi haud a kumontra ten katu-
tuhanan. Awan hidi ti maisip a mapiyya,
sakay awan tatarudan en pánnampalataya
di. [9] Peru awan di mediretsu en kalokuwan
di, gapu matukuyan hidi nen atanan, kona
ten nangyari kánde Janes ay ti Jambres.

En Katapusan hidi a Bilin

[10] Peru siko Timoteo ay inunonud mu
en toldu ku, en ugali ku, sakay en gustu
ku a mangyari ten biyag ku. Netan mu
en pánnampalataya ku, págtiyaga, págma-
hal, katapatan, [11] sakay en naranasan ku
a pággusig, sakay págdusa. Tukoy mu
en atanan nen naranasan ku ti Antioquia,
Iconio sakay ti Listra, tunay ti hirap en
tiniis ku. Peru inligtasák nen Panginoon
ti atananid a hidi iyád. [12] En atanan a
masor a mabiyag ti tehud a pákpagkaessa
kánni Cristo Jesus ay magdanas ti pággusig.
[13] Peru en mágkadukás hidi a tolay sakay en
mágwariwari hidi ay lalu a magpakadukás,
magdaya hidi ten agum sakay dayaán bi
hidi.

[14] Peru siko ay magtulos-tulos ka ten
katutuhanan hidi a naadal mu a matatag
mu a pinaniwalaan. Matenggi mu en nag-
toldu hidi dikomu, [15] sapul pa dikona anak
ka ay tukoy mu dán en Banal a Kasula-
tan, a makapangatád dikomu ti karunun-
gan tánni magkahud ka ti kaligtasan ten
pamamag-itan nen pánnampalataya kánni
Cristo Jesus, sakay maligtas ka. [16] Atanan a
ked ten Kasulatan ay upos nen Diyos, sakay
magamit ten págtoldu ten katutuhanan,
págbaráng ten liwat a toldu, pángtama ten
liwat a gamet, sakay mánggiyya ten tama a
kákkabiyag. [17] Tánni en magserbi ten Diyos
ay magin karapatdapat sakay handa para
ten atanan a mágkaganda a gamet.

4

[1] Ten atubengán nen Diyos sakay ni Cristo
Jesus a manghatul ten biyag hidi sakay
ten patay hidi, gapu dumemát siya a bi-
lang hari, iyutus ku dikomu a [2] ipangaral
mu en upos nen Diyos. Sikapán mu iyán
a gamitán, tama man a pagkakataun oni
awan. Akitán mu sakay pagkagiyan en
tolay hidi, sakay pabegsákkán mu en isip
di ten pamamag-itan nen matiyaga a pág-
toldu mu. [3] Gapu dumemát en panahun
a awan dán sanigán nen tolay en tama a
adal, nan sunudán di dán en kagustuwan di.
Magaryok hidi ti makpal a tagapagtoldu di a
mángtoldu dikodi ten gustu di la a masanig.
[4] Sala di dán a mágsanig ten katutuhanan,
nan mas gustu di pa a mágsanig ten is-
torya hidi a awan ti katutuhanan. [5] Peru
siko ay kailangan a magin mahinahun ka
ten bawat pagkakataun. Magtiis ka ten
panahun nen kahirapan, sakay gamitán mu
en buu a tungkulin nen essa a tagapagtoldu
ten Maganda a Bareta, sakay gamitán mu

en tungkulin mu bilang tagapagserbi nen
Diyos.

6 Para dikoku ay dummemát dán en
odas nen kákkealay ku, dummemát dán
en odas a lakadan ku i biyagid a iyád.
7 Ginamet ku en atanan nen makaya ku ten
karera, nasangpát ku dán en dapat ku a
ginanán, sakay nanatiliyák ten pánnam-
palataya. 8 Matanggap ku dán nadid en
kurona nen pagkamatuwid. Ti Aldewid
a iyud, ay en Panginoon a makatarungan
a Tagapaghatul i mánggewatid dikoku ten
kurona ku. Bakán la a sikán, nan pati en
atanan a tehud a págmahal a maguray ten
káddemát na.

En Bilin hidi ni Pablo kánni Timoteo

9 Pilitán mu a makademát háddi a pag-
daka. 10 Linakadanák dán ni Demas, naakit
siya ten makamundu hidi a bagay, um-
mangay siya ti Tesalonica. Ti Cresente
ay ummangay ti Galacia, sakay ti Tito ay
ummangay ti Dalmacia. 11 Ti Lucas dálla en
kaguman ku háddi. Aryokán mu ti Marcos
sakay ikuyug mu siya háddi, gapu dikál en
metulung na dikoku ten tarabahu ku hidi
háddi. 12 Pinaangay ku ti Tiquico ti Efeso.
13 Káangay mu háddi ay tawidán mu en
badu ku a inwarak ku ti Troas kánni Carpo.
Tawidán mu bi en libru ku hidi, lalu dán en
yari hidi ti koblet.

14 Tunay ti dukás en ginamet dikoku ni
Alejandro a mágpanday. En Panginoon
en mangganti dikona ayun ten ginamet
na. 15 Magingat ka dikona, gapu matindi en
págkontra na ten ipáppangaral tam.

16 Ten dikona a purumeruwák di a bistaán
ay awan ti nangagum dikoku, pinabayanák
di a mággessa-essa. Patawadán nakuwan
hidi nen Diyos. 17 Peru inagumanák nen
Panginoon, sakay inátdenanák na ti begsák
tánni mepangaral ku ti hustu en mensahi
na ten atanan nen Hentil hidi a mágsanig.
Sakay naligtasák ten hatul a kamatayan.
18 En Panginoon en mángligtas dikoku ten
atanan nen madukás, sakay iyangayák na a
ligtas ten kahariyan na dilanget. Kao na en
kapuriyan a awan ti katapusan! Amen.

19 Ikumustaák mu ten magkabinga a de
Priscila ay ti Aquila, sakay ten pamilya ni
Onesiforo. 20 Nawarak ti Erasto ti Corinto,
sakay inwarak ku ti Trofimo ti Mileto gapu
tehud siya a saket. 21 Pilitán mu nakuwan a
makademát háddi bagu a sákdágnen.

Mákkumusta bi dikomu de Eubulo, ti
Pudente, ti Lino, ti Claudia, sakay en kákka-
patkaka hidi ti pánnampalataya. 22 Aguman
ka nakuwan nen Panginoon, sakay pag-
palaán ka nen Diyos.

En Sulat ni Pablo kánni TITO

Paliwanag Tungkul ten Libru

Ti Tito ay essa a Hentil a naakit ti Cristianismo sakay nagin katulung ni Pablo a magbahagi ten Maganda a Bareta. Inwarak siya ni Pablo ten puduk a Creta tánni mamahala ten simbaan haud.

Tállu en mágkahalaga a paksa ti sulatid a iyád.

Dipalongu, impaala-ala kánni Tito en katangian hidi a dapat ten essa a mamunu ten simbaan, lalu dán ten atubengán nen makpal a taga-Creta a mágkadukás ti ugali. Kaduwwa, pinayuwan ti Tito ni konya na a tolduwan en lállakay sakay en bábbekás (a siya labi en mangtoldu ten kabataan hidi a bábbi), sakay en kabataan hidi a lállaki sakay en alipin hidi. Katállu ay pinayuwan bi ni Pablo ti Tito tungkul ten ugali a Cristiano, a dapat siya a magin masássorán ti kapayapaan, mahusay a mákpággagum, sakay umiwas ti kákkaiyamut, pákpagtalu sakay kaguluwan ten simbaan.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-4
En pinunu hidi ten simbaan 1:5-16
En tungkulin nen iba-iba hidi a grupu ten simbaan 2:1-15
En pangaral hidi sakay babala 3:1-11
Katapusan 3:12-15

Págbati

1 Iyád a sulat ay gubwat dikoku a ti Pablo
a tagapagserbi nen Diyos sakay apostol ni
Jesu-Cristo.

Piniliyák tánni tumulung a mangpatatag
ten pánnampalataya nen pinili hidi nen
Diyos, sakay igiyya hidi ten tama a toldu
tungkul ten katutuhanan a máng-adeni
dikotam ten Diyos. 2 Sakay mangatád ti
pag-asa ten biyag a awan ti katapusan. En
Diyos a awan magbuli-buli en nagpangaku
ti biyagid a iyád bagu pa a lalangán i
munduwiday. 3 Sakay impahayag na iyád
ten upos na ten netakda a panahun. Sikán
en nagtiwalaan tánni ipangaral iyád ayun
ten utus nen Diyos a Tagapagligtas tam.

4 Magsulaták kánni Tito, a tunay a anak
ku ti pánnampalataya.

Magkahud ka nakuwan ti pagpapala
sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos Ama
sakay kánni Jesu-Cristo a Tagapagligtas
tam.

En Gamitán hidi ni Tito ti Creta

5 Inwarak taka ti Creta, tánni ihusay mu
en bagay hidi a dapat a ayusán sakay tánni
mangpili ka ti pinunu hidi a mamahala
ten simbaan ten balang banuwan, ayun ten
inyutus ku dikomu. 6 Mangpili ka ti pinunu
a awan ti kapintasan; essa la en kabinga
na, sakay en anak na hidi ay mánnampalataya sakay awan hidi loku oni makáttug
ti págguluwan. 7 Nadid gapu en pinunu
nen simbaan ay nakabahala ten tarabahu
a para ten Diyos ay kailangan a awan siya
ti kapintasan. Dapat ay awan siya hambug,
awan maáiyamután, awan máglasing, awan
abusador, sakay awan sakim ti pilak. 8 Dapat
siya a masaya a magpatulos, sakay masássorán ten gamet a maganda, awan pabiglabigla, makatarungan, banal, sakay tukoy
na a pugáddán en sadili na. 9 Kailangan
a matatag en pánniwala na ten mensahi a
mapagkatiwalaan a adal a netoldu dikona,
tánni metoldu na bi ten agum sakay mepeta
en liwat nen kumontra hidi haád.

10 Gapu makpal a tolay, lalu dán en
gubwat hidi ti Judaismo, en kumontra
sakay mangdaya ten agum ten pamamagitan nen adal hidi a awan ti kuwenta.
11 Kailangan a paimangán hidi ti gággamitán
diyid a iyád, gapu gágguluwán di en pamilya hidi ten pamamag-itan nen adal hidi
a awan di dapat a itoldu. Gággamitán di
iyád tánni kumita la hidi ti pilak. 12 Kinagi
pa ngani nen essa ten propeta di hidi ti
Creta a, "En taga-Creta hidi ay talaga a
mágkabuli, ugali ni hayup, tamad sakay
mágkaunas." 13 Tama en kinagi na, kaya
mahigpit mu hidi a sawayán tánni mabiyag
hidi ti maayus ayun ten pánnampalataya
di. 14 Sakay dyan dán hidi maniwala ten
awan hidi tatarudan a istorya nen Judio
hidi sakay ten kautusan nen tolay hidi a
inumadág ten katutuhanan. 15 Malinis en
atanan a bagay ten tolay a malinis ti pág-
gisipan, peru awan ti malinis ten tolay a
madingát ti pággisipan sakay awan ti pán-
nampalataya, gapu en konsensiya di sakay
en isip di ay madingát. 16 Kákkagiyán di
a kilala di en Diyos, peru awan ketan ten

gamet di. Sasala hidi nen Diyos, masuwayin
hidi kaya awan hidi makagamet ti ányaman
a maganda.

2

En Tama a Adal

1 En itoldu mu ay en bagay hidi a ayun ten
tama a adal. 2 Itoldu mu ten mágkatanda
hidi a lállaki a dyan pabigla-bigla, magin
kagalang-galang, magpugád ten sadili di,
sakay magin matatag ten pánnampalataya
di, págmahal sakay págtiis. 3 Kona labi
haud itoldu mu bi ten mágkatanda hidi a
bábbi a mabiyag hidi a banal, dyan mamet-
met, dyan maglasing, nan dapat hidi a
magtoldu ti maganda, 4 tánni matolduwan
di en mas anak dikodi a kabábbiyan a
magmahal ten kákkabinga di hidi sakay
ten anak di hidi. 5 Dapat bi hidi a ma-
tolduwan a dyan pabigla-bigla, malinis en
isip di, masipag ten gamet hidi ti bilay,
mabait, sakay sumássunud ten kákkabinga
di. Tánni magkakonahud ay awan ti magk-
agi ti madukás kontra ten upos nen Diyos.

6 Kona labi hud, tolduwan mu bi en mas
anak hidi a lállaki a magpugád ten sadili
di. 7 Ten atanan a bagay ay dapat a magin
halimbawa ka ten maganda a ugali. Magin
tapat ka sakay tatarudan ten págtoldu mu.
8 Gumamit ka ti mágkaganda a upos a awan
mapintasan, tánni mepasaniki en kadima
mu hidi gapu awan ti makagi a madukás
tungkul dikotam.

9 Kagiyan mu en alipin hidi a pirmi a
sumunud ten amu di tánni kasayaan di hidi.
Dyan hidi matatábbig, 10 sakay dyan mag-
takaw dikodi. Nan dapat di a ipeta a pirmi
hidi a mabait sakay matapat, tánni mepeta
di ten atanan a gággamitán di en kagan-
daan nen toldu hidi nen Diyos a Tagapagligtas tam. 11 Gapu inhayag dán nen Diyos en
kabaitan na para ten kaligtasan nen atanan
a tolay. 12 Iyán a kabaitan en mánggiyya
dikotam tánni adággan tamon en liwat a
kákkabiyag sakay en makamundu a isip,
sakay mabiyag kitam a tehud a págpugád
ti sadili, matuwid sakay karapatdapat ten
Diyos 13 mentras a áorayán tam en dakila a
Aldew a inasaan tam. Iyád ay en kássoli
nen dakila a Diyos tam sakay Tagapagligtas
a ti Jesu-Cristo. 14 Inyatád na en sadili na
dikotam tánni iligtas na kitam ten atanan
a kadukássan sakay linisán na kitam tánni
magin tolay na kitam a masigasig a magga-
met ti maganda.

15 Itoldu mu hidi iyád sakay gamitán mu
en buu mu a kapangyariyan mentras a mag-
pabegsák ka ti isip dikodi sakay magsaway
ten tolduwan mu hidi. Dyan mu pabayan a
imemenos ka nen deyaman.

3

En Dapat a Magin Ugali nen Cristiano hidi

1 Paalalahanan mu en tolduwan mu hidi
a magpasakup ten pinunu hidi sakay ten
tehud hidi a kapangyariyan. Magin ma-
sunurin hidi sakay pirmi a nakahanda a
maggamet ti maganda. 2 Bawalan mu hidi
a magupos ti madukás ten deyaman, magin
mapayapaya hidi sakay mabait, sakay pirmi
a mángpeta ti kahinahunan ten balang
essa. 3 Tenhud ay nagin mangmang ki-
tam, masuwayin, mangluloku, sakay na-
gin alipin nen atanan a kagustuwan nen
bággi sakay atanan a kalasi ni kalayawan.
Naghari dikotam en madukás a isip sakay
inggit. Kinaiyamutan kitam nen agum
sakay kinaiyamutan tam bi hidi.

4 Peru dikona a mehayag en kabaitan
sakay págmahal nen Diyos a Tagapagligtas
tam, 5 ay inligtas na kitam bakán a gapu
ten mágkaganda tam a gamet nan gapu ten
habag na dikotam. Naligtas kitam sakay
neenak a ruway ten pamamag-itan nen
Banal a Ispiritu a nanglinis dikotam sakay
nangatád ti bigu a biyag. 6 Imbuhus nen
Diyos dikotam ti sagana en Banal na a Ispir-
itu ten pamamag-itan nen Tagapagligtas
tam a ti Jesu-Cristo, 7 tánni ten pamamag-
itan nen kabaitan nen Diyos ay mebilang
kitam a matuwid sakay matanggap tam en
biyag a awan ti katapusan a asaan tam.

8 Mapagtiwalaan i adalid a iyád.

Kaya gustu ku a itoldu mu hidi iyád
ti mapiyya ten mánnampalataya hidi ten
Diyos tánni ilaan di en sadili ten págga-
met ti maganda. Tunay hidi iyád ti ganda
sakay mapakinabangan nen atanan a tolay.
9 Iwasan mu en awan hidi ti kabuluhan a
pákpagdibati, en págsaysay ten atakdug a
listaan nen ninunu hidi, pákpagdima sakay
pákpagtalu tungkul ten Kautusan. Awan
hidi iyád ti meatád a maganda.

[10] Káttapos mu a sawayán a hanggan
ti pumenduwwa en mánggiyya hidi ti
págkampi-kampiyan ay dyan mu dán hidi
pospusán, [11] tukoy mu dán a tolayid a kona
haud ay madukás sakay en kasalanan di i
mángpetaid a liwat hidi.

Katapusan a Bilin

[12] Paangayán ku haán ti Artemas oni ti
Tiquico. Káddemát na haán ay pilitán mu a
makaangay ka háddi ti Nicopolis, gapu hád-
diyák dán a magpalipas ti ámyan. [13] Sikapán
mu a tulungan en abugadu a ti Zenas sakay
ti Apolos tánni pagdaka hidi a makalakad.
Isigudu mu a kompletu en atanan a pangan-
gailangan di.

[14] Tolduwan mu en kákkapatkaka tam
hidi ti pánnampalataya a magtarabahu
para ten kabiyagan di sakay dyan di
sayangán en odas di.

[15] Mákkumusta dikomu en kakagumanan
ku hidi háddi. Ikumusta mu kami bi ten
kákkapatkaka tam hidi haán ti pánnam-
palataya.

Pagpalaán kam nakuwan a atanan nen
Diyos.

En Sulat ni Pablo kánni FILEMON

Paliwanag Tungkul ten Libru

Ti Filemon ay essa a kilala a Cristiano a maari a kabilang ten simbaan ti Colosas. Siya en amu ni Onesimo en alipin a linumaya. Ten essa a pagkakataun ay nakilala na ti Pablo mentras a pumáppiresu. Nagin Cristiano ti Onesimo ten pamamagitan ni Pablo. Iyád a sulat ni Pablo kánni Felimon ay pákpágguron a tanggapán na ti Onesimo a alipin na. Bakán la a bilang alipin a pinatawad nan bilang kapatkaka a Cristiano.

Lasán nen Libru

Sapul 1-3
Papuri kánni Filemon 4-7
Pákpágguron para kánni Onesimo 8-22
Katapusan a bilin 23-25

1 Iyád a sulat ay gubwat kánni Pablo a piresu alang-alang kánni Cristo Jesus, sakay gubwat bi kánni Timoteo a kapatkaka tam.

Para iyád kánni Filemon a mahal mi a kapatkaka sakay kaparehu mi a tagapagserbi. 2 Sakay para bi ten mánnampalataya hidi a mágsimba ten bilay mu, sakay ten kapatkaka tam a bábbi a ti Apia, sakay kánni Arquipo a kaparehu tam a magserbi ten Panginoon. 3 Pagpalaán kam nakuwan nen Diyos a Ama tam sakay nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo ti kapayapaan.

En Págmahal sakay Pánnampalataya ni Filemon

4 Kapatkaka a Filemon, kada a magdasalák ay pirmiyák a magpasalamat ten Diyos gapu dikomu. 5 Gapu nabareta ku en tungkul ten pánnampalataya mu ten Panginoon a ti Jesus sakay en págmahal mu ten atanan a tolay nen Diyos. 6 Mentras a ipakapospos mu en tungkul ten pánnampalataya mu ten agum, ay idasal ku a matukuyan di en atanan a pagpapala a inyatád ni Cristo dikotam. 7 Kapatkaka ku, en págmahal mu ay makapasaya sakay makapabegsák dikoku. Gapu dikomu ay pinasaya mu en tolay hidi nen Diyos.

En Pákkekagbi ni Pablo Para kánni Onesimo

8 Nadid Filemon, bilang kapatkaka kánni Cristo ay maari taka a utusan ni ánya en dapat mu a gamitán. 9 Peru gapu mahal taka, kaya mákkekagbiyák dikomu. Gamitán ku iyád gapu sikán a ti Pablo a inutusan ni Cristo Jesus sakay nadid ay nakapiresu gapu dikona, 10 sikán ay mákkekagbi para kánni Onesimo a anak ku ti pánnampalataya, gapu mentras a pumáppiresuwák ay nagin amaák na ti pánnampalataya. 11 Tenhud ay awan ka ti pakinabang dikona, peru nadid ay makatulung dán siya dikomu sakay dikoku.

12 Pasoliyán ku ti Onesimo dikomu maski ni ikalungkut ku iyád ti hustu. 13 Gustu ku nakuwan a mágyan pala siya dikoku alay ku a pumáppiresu gapu ten pángngaral ku ten Maganda a Bareta, tánni matulunganák na gapu awan ka. 14 Peru awan ku gustu a sapilitan la en káttulung mu dikoku, nan gustu kuwid ay en buu mu a pusu. Kaya awan ku gustu a magarikad mentras a awan ka pumayag.

15 Palagay kuwidi ay neadeyu ti Onesimo dikomu ti sabadit a panahun tánni kássoli na dikomu ay makaguman mu dán siya a awan ti katapusan. 16 Nadid ay mas mahigit dán siya ten essa a alipin, gapu mahal tamon siya a kapatkaka. Mahalaga siya dikoku, peru mas mahalaga siya dikomu gapu bakán mu la siya a alipin nadid nan kapatkaka mu pa ten Panginoon.

17 Ni tenggiyánnák mu a kaguman mu a tagapagserbi, ay tanggapán mu ti Onesimo a kona ten págtanggap mu dikoku. 18 Ni tehud siya a ginamet a madukás dikomu oni tehud siya a utang, ay sikán dálla i singirán muwid. 19 Sikán a mismu a ti Pablo i nagsulatid háddi: sikán i mangbayadid dikomu. Peru dyan mu nakuwan kalimunan a nakilala mu ti Cristo * gapu dikoku. 20 Kaya kapatkaka ku, pasayaánnák mu bilang kapatkaka mu kánni Cristo alang-alang ten Panginoon, pagustuwanák mu nakuwan ti agidán kuwidi dikomu.

21 Siguraduwák a gamitán mu en inagid ku dikomu, sakay mas higit pa haud. 22 Sakay pánghandaák mu ti págyanan ku gapu umasaák a tábbigán nen Diyos en

* 1:19 Ti Griego: ...a utang mu dikoku en sadili mu.

dasal moy a atanan a makasoliyák haán
dikomoy.

En Katapusan a Págbati

23 Kumusta ka kan kagi ni Epafras, kagu-
man ku siya a pumáppiresu gapu kánni
Cristo Jesus. 24 Mákkumusta bi de Marcos,
Aristarco, Demas sakay ti Lucas a kákkagu-
manán ku.
25 Pagpalaán kam nakuwan nen Pangi-
noon tam a ti Jesu-Cristo.

En sulat ten HEBREO HIDI

Paliwanag tungkul ten Libru

En sulat ten Hebreo hidi ay para ten mánnampalataya hidi a mahigpit a áusigán sakay dilikadu a umadág ten pánnampalataya a Cristiano. Pinabegsák nen nagsulat en isip di tánni magpakatibay hidi ten pánnampalataya di. Ginamet na iyád ten pamamag-itan nen pángpeta a ti Jesu-Cristo en tunay sakay katapusan a pahayag nen Diyos. Tállu a katutuhanan en naatáddan ti halaga háddi: Purumeru, ti Jesus en Anak nen Diyos a awan ti sapul sakay awan ti katapusan, siya ay tunay a sinumunud ten Ama ten pamamag-itan nen hirap a tiniis na. Kaduwwa, bilang Anak nen Diyos, ti Jesus en padi a awan ti katapusan a impahayag nen Diyos, higit siya ten atanan a padi sakay propeta ten Dati a Tipan. Katállu, ten pamamag-itan ni Jesus, en mánnampalataya ay naligtas ten kasalanan di, ánteng sakay kamatayan. Bilang kapunuwan a padi, ti Jesus ay nángkaluub ti tunay a kaligtasan a siya en paksa nen pággalay hidi sakay pághandug ti hayup ten pággalayan ayun ten relihiyon nen Judio hidi.

Ten pángbanggit ten halimbawa hidi nen pánnampalataya nen agum hidi a tanyag a tolay ten kasaysayan ni Israel (kapitulu 11) impakapospos nen nagsulat ten atanan a mangbasa a manatili hidi a tapat ten pánnampalataya. Ten (kapitulu 12) inakit na hidi a ituun di kánni Jesus en pangileng di sakay tiisán di en ányaman a hirap sakay pággusig a maari a mangyari dikodi. En katapusan a bahagi ni libruwid a iyád ay payu hidi sakay babala.

Lasán nen Libru

Sapul: Ti Cristo en pakatenggiyan ten Diyos 1:1-3

Ti Cristo ay mas dakila nan ten anghel hidi 1:4-2:18

Ti Cristo ay mas mataas nan de Moises ay ti Josue 3:1-4:13

Mas dakila en pagkapadi ni Cristo 4:14-7:28

Mas dakila en kasunduwan ni Cristo 8:1-9:22

Mas dakila en pággalay ni Cristo 9:23-10:39

En kahigitan nen pánnampalataya 11:1-12:29

En pággatád ti kasayaan ten Diyos 13:1-19

Nagupos en Diyos ten Pamamag-itan nen Anak Na

1 Tenhud a panahun ay nákpágguron en
Diyos ten ninunu tam hidi ten iba-iba a
pagkakataun sakay iba-iba a paraan ten
pamamag-itan nen propeta hidi. 2 Peru
nadid a dimudyan a panahun, ay mákpág-
guron siya dikotam ten pamamag-itan nen
Anak na a tagapagmana ten atanan a bagay.
Sakay ten pamamag-itan na ay linalang nen
Diyos i buuwiday a mundu sakay en atanan
a ked háddi. 3 En Anak en mángpeta ten
kaluwalhatian nen Diyos sakay ten pagka-
diyos nen Diyos, gapu ni ánya en Diyos ay
kona bi haud en Anak. Siya en mangalaga ti
buuwiday a mundu ten pamamag-itan nen
upos na a makapangyariyan. Dikona mata-
pos na kitam a linisán ten kasalanan tam,
ay sinumoli siya dilanget, sakay nágget-
nud ten kawanan nen makapangyariyan a
Diyos.

Mas Dakila ti Jesus nan en Anghel hidi

4 Ni konya a kataasan en ngaran a inyatád
nen Diyos ten Anak, ay kona bi haud a
mas mataas siya ten anghel hidi. 5 Gapu
maski nikan ay awan kinagi nen Diyos ten
deyaman a anghel a,
"Siko en Anak ku!
Sapul nadid ay sikán dán en magin Ama
mu."
Ni awan na bi kinagi ten deyaman a anghel
a,
"Sikán ay magin Ama na,
sakay siya ay magin Anak ku."
6 Sakay dikona paangayán dán nen Diyos
en panganay a Anak na ti munduwiday ay
kinagi na a,
"Dapat siya a sambaán nen atanan a anghel
nen Diyos."
7 Tungkul bi ten anghel hidi ay kinagi na a,
"Kumán hidi a parás,
sakay maggerab a apoy a magserbi dikona."
8 Peru tungkul ten Anak na ay kinagi na a,
"En trono mu O Diyos, ay awan ti katapu-
san,
en pághari mu ay tehud a katarungan.

[9] Kasayaan mu en pággamet ti matuwid,
peru en pagkamasuwayin ay sasala mu.
Kaya pinili ka nen Diyos a Diyos mu,
sakay inátdenan na ka ti kasayaan
a higit ten kaguman mu hidi."
[10] Kinagi na pa a,
"Siko Panginoon en nanglalang ti lutaiday ten sapul pa,
sakay gamet nen lima mu en langet.
[11] Mágkawan hidi iyád,
peru siko ay awan mamawan.
Magin ráppot hidi a atanan a kona ten damit;
[12] iduru mu hidi iyud a kona ten ráppot a damit,
sakay mapalitan hidi.
Peru siko ay awan magbabagu,
awan ka tumanda oni matay."
[13] Maski nikan ay awan kinagi nen Diyos ten deyaman a anghel a,
"Mággetnud ka ti kawanan kuwidi,
mentras a awan ku mapasuku dikomu en atanan nen kadima mu hidi."
[14] Ni konahud, ay ánya en anghel hidi? Hidi ay ispiritu a magserbi ten Diyos, sakay paangayán na hidi a tumulung ten maligtas hidi.

2

En Dakila a Kaligtasan

[1] Kaya ngani, a pakatáttawidan tam ti mahigpit en katutuhanan a nasanig tam tánni awan kitam metawtaw. [2] Ta ni en impáppahayag nen anghel hidi a upos ay napatunayan a tatarudan, sakay en balang sumuway oni awan mangsunud ay makatanggap ti karapatdapat a parusa, [3] ay kona labi hud, konya tam a maginanan en parusa ni awan tam pahalagaan en dakila a kaligtasan? En Panginoon a mismu en purumeru a nángpahayag ti kaligtasanid a iyád, sakay pinatunayan bi dikotam nen nakasanig hidi. [4] Pinatunayan bi iyád nen Diyos ten pamamag-itan nen senyales hidi sakay sari-sari a makataka-taka a bagay, sakay ten pamamag-itan nen kaluub hidi nen Banal a Ispiritu a intagtag na ayun ten kagustuwan na.

Ti Jesus en Tagapagligtas

[5] Sakay bakán a en anghel hidi en pinili nen Diyos a mamahala ten lalangán na a bigu a mundu, iyád en mundu a kákkagiyán mi. [6] Nan kona háddi en nakagi ten Kasulatan,
"Ánya la tolayid para alalahanán mu
oni en anak nen tolay para alagaan mu?
[7] Ginamet mu siya a mas mababa ten anghel hidi ti sabadit a panahun,
peru pinagkaluuban mu siya ti kadakilaan sakay karangalan.
[8] Sakay impabahala mu ten kapangyariyan na en atanan a bagay."
Dikona a impebahala nen Diyos ten tolay en atanan a bagay, ay awan ti puwera. Nadid, ay awan tam palla netan a nasakup dán nen kapangyariyan nen tolay en atanan a bagay. [9] Peru tukoy tam ti Jesus, maski ni nagin mababa ti sabadit a panahun nan ten anghel hidi, ay minaátdenan ti karangalan sakay kadakilaan gapu ten kákkatay na. Gapu ten habag nen Diyos, ay ingkaluub na a matay ti Jesus para dikotam a atanan. [10] Karapat-dapat la en ginamet nen Diyos a nanglalang sakay mangalaga ten atanan a bagay. Pinagin-ganap na ti Jesus ten pamamag-itan nen pághirap, tánni makapánggiyya siya ti makpal ten kadakilaan na. Gapu ti Jesus en paggubwatan nen kaligtasan di.

[11] Ti Jesus en mangpabanal dikodi, sakay en nangpabanal ay ten pinabanal hidi ay eessa en Ama di. Kaya awan na ikasaniki a dulawán na hidi a kákkapatkaka na. [12] Kona háddi en kinagi na:
"Ipahayag ku ten kákkapatkaka ku en ngaran mu,
sakay ten ditángnga nen katolayan mágkansiyonák ti papuri dikomu."
[13] Kinagi na bi a,
"Manaligák ten Diyos."
Sakay kinagi na pa a,
"Sikán laid, kaguman ku en anak hidi nen Diyos a inyatád na dikoku."

[14] Gapu en anak hidi nen Diyos ay tolay, ti Jesus ay nagin tolay bi, tehud a pilas sakay digi. Siya ay nagin tolay tánni ten pamamag-itan nen kákkatay na ay masida na en kapangyariyan nen diyablo: a siya en tehud a kapangyariyan ten kamatayan. [15] Ginamet na iyád tánni mapalaya en nagapus hidi ni ánteng ti kamatayan ten buu a biyag di. [16] Malinaw a bakán a en anghel hidi en tulungan na, nan en lahi hidi ni Abraham. [17] Kaya kailangan a meparehu ti

Jesus ten kákkapatkaka na hidi ten atanan
a paraan, tánni magin kapunuwan a padi
a makákkagbiyán sakay matapat, magserbi
ten Diyos sakay magalay tánni mapatawad
en kasalanan nen tolay. 18 Gapu tinoksu bi
siya sakay naghirap, kaya matulungan na bi
nadid en toksuwán hidi.

3

Mas Mataas ti Jesus kánni Moises

1 Kaya ngani, kákkapatkaka ku hidi ti
pánnampalataya sakay kaguman ten du-
law nen Diyos, alalahanán moy ti Jesus a
pinaangay háddi nen Diyos a magin Ka-
punuwan a Padi nen pánnampalataya tam.
2 Matapat siya ten Diyos a nangpili dikona,
kona kánni Moises a nagin matapat ten
pinili hidi nen Diyos. 3 Ni konya a mas
marangal en nanggamet ten bilay nan en
bilay, ay kona bi hud ti Jesus a mas kapuri-
puri nan kánni Moises. 4 Tehud a nangga-
met ten balang bilay, peru en Diyos en
nanglalang ten atanan a bagay. 5 Matapat
ngani ti Moises ten atanan a pinili nen
Diyos, peru bilang tagapagserbi tánni mag-
patunay ten bagay hidi a ipahayag nen
Diyos ten dumemát a panahun. 6 Peru ti
Cristo ay matapat bilang Anak para magin
pinunu nen pinili hidi nen Diyos. Sakay
sikitam en tolay na hidi ni matibay en pag-
asa tam sakay ni awan tam iyád ikasaniki.

En Imangan nen Tolay hidi nen Diyos

7 Kaya, kona ten kinagi nen Banal a Ispir-
itu a,
"Ni masanig moy nadid en upos nen Diyos,
8 ay dyan moy dán pakáttugán i pággisipan
moyen, kona ten ginamet nen Is-
raelita hidi a kássuway sakay pur-
baan en pasensiya nen Diyos ten
parang.
9 Pinurbaanák nen dáddikál moy hidi ten
parang,
maski ni netan di en ginánggamet ku hidi a
himala ten alay nen áppat a pulu a
taon.
10 Kaya minaiyamuták ti lahiyid a iyud,
sakay kinagi ku a, 'Pirmi hidi a sumuway,
awan di dán sunudán en kagiyán ku.'
11 Kaya gapu ten iyamut ku ay insumpa ku a,
'Awan dán hidi makasasáddáp sakay
makaimang ten páppágyanan ku.'
"

12 Mangilag kam kákkapatkaka ku hidi, a
awan kam magkahud ti madukás a pággisi-
pan sakay mawanan ti pánnampalataya a
magin dahilan nen káadág moy ten biyag
a Diyos. 13 Nan, mágpaalalahanan kam a
aldew-aldew mentras a madulaw palla na-
did a panahun a, "Nadid" tánni awan ti
malinlang a deyaman dikomoy sakay awan
maalipin ni kasalanan. 14 Gapu makaguman
tam ti Cristo, ni manatili kitam a matatag
ten pánnampalataya tam dikona a hanggan
ten katapusan.
15 Kaya ngani, a kinagi nen kasulatan a,
"Ni masanig moy nadid en upos nen Diyos,
ay dyan moy dán pakáttugán i pággisipan
moyen, kona ten ginamet di a kás-
suway ten Diyos."
16 Deya beman en sinumuway hidi ten Diyos
maski ni nasanig di dán en upos na? Awan
beman, en inluwas hidi ni Moises ti Egipto?
17 Sakay kándeya a minaiyamut en Diyos
ten áppat a pulu a taon? Awan beman,
ten nagkasala hidi sakay minágkatay ten
kaparangan? 18 Sakay deya en kinagiyan
na a awan makasasáddáp ten páppágyanan
na sakay makaimang? Awan beman, en
masuwayin hidi? 19 Kaya tukoy tam a awan
hidi nakasáddáp ten páppágyanan na sakay
nakaimang gapu ten awan di pánniwala ten
Diyos.

4

1 Ni konahud, mentras a ked palla
hanggan nadid en pangaku nen Diyos
a makasáddáp kitam sakay makaimang
ten páppágyanan na, ay mangilag kitam
bakay tehud dikotam a awan makatanggap
ten impangaku na. 2 Gapu kona dikodi
ay nasanig tam bi en Maganda a Bareta.
Peru awan di nakinabangan en nasanig
di gapu awan di iyud tinanggap a tehud
a pánnampalataya. 3 Makasáddáp kitam a
mánnampalataya hidi sakay umimang ten
páppágyanan nen Diyos. Ten awan hidi
sumampalataya ay kinagi na a,
"Ten iyamut ku ay insumpa ku a,
'Awan hidi makasasáddáp sakay
makaimang ten páppágyanan ku.'
"
Kinagi na iyád maski ni tapos dán en
páglalang na ti munduwiday. 4 Gapu kinagi
na ten essa a bahagi Kasulatan a, "Sakay
inumimang en Diyos ten kapittu a aldew

nen páglalang na.” [5] Sakay kinagi na pa a
ruway a, “Awan hidi makasasáddáp sakay
makaimang ni hádya en páppágyanan ku.”
[6] Awan nakasáddáp sakay nakaimang en
dipalongu hidi a nakasanig ten Maganda a
Bareta gapu ten awan di kássunud. Peru
nadid ay tehud padi a makasáddáp sakay
makaimang. [7] Kaya nángtakda a ruway
en Diyos ti aldew, iyud a aldew ay, ‘Na-
did.’ Impakapospos iyád nen Diyos ten
pamamag-itan ni David kállipas nen nalay
a panahun a kinagi na, “Ni masanig moy
nadid en upos nen Diyos, ay dyan moy dán
pakáttugán i pággisipan moyen.” [8] Ta gapu
ni pinaimang ni Josue en tolay hidi, ay awan
dán nakuwan nagkagi a ruway en Diyos
tungkul ten essa pa a aldew a káimang.
[9] Gustu naid a kagiyán, ay tehud palla a
nehanda a imangan en tolay hidi nen Diyos,
a kona ten káimang nen Diyos ten kapittu a
aldew káttapos nen páglalang na. [10] Tánni
deyaman en makasáddáp sakay umimang
ay umimang bi ten tarabahu na a kona ten
káimang nen Diyos ten páglalang na. [11] Kaya
pagsikapan tam a makasáddáp sakay umi-
mang ten páppágyanan nen Diyos. Gapu en
sumuway ten Diyos ay awan makasáddáp a
kona ten Israelita hidi.

[12] En upos nen Diyos ay biyag sakay maka-
pangyariyan. Mas matalas pa ten ispada a
tehud a talas a magdili-dilipot, maladás na
a hanggan ten paghiwalayan nen kaluluwa
sakay ispiritu, kasukasuwan sakay uták ti
tulang. Sakay matukuyan na en ked ten isip
sakay planu nen tolay. [13] Awan ti metagu
ten Diyos, áelingán na a atanan. Tábbigan
tam en atanan a ginággamet tam dikona.

Ti Jesus en Kapunuwan a Padi

[14] Dapat kitam a magpakatatag ten pán-
nampalataya tam gapu tehud kitam a Dak-
ila a Kapunuwan a Padi, sinumáddáp siya
dilanget ten atubengán nen Diyos. Siya ay
ti Jesus a Anak nen Diyos. [15] Maintendiyan
kitam nen Kapunuwan a Padi tam ten kahi-
naan tam hidi. Gapu ten atanan a paraan ay
tinoksu bi siya a kona dikotam, peru awan
siya nagkasala. [16] Kaya dyan kitamon mag-
alangan a umadeni ten trono nen makákk-
agbiyán a Diyos, tánni matanggap tam en
kagbi na sakay habag na ten panahun nen
pangangailangan.

5

[1] Ta balang kapunuwan a padi a pinili a
gubwat ten katolayan ay nelaan a magserbi
ten Diyos para dikodi. Iyangay na ten
Diyos en kaluub di hidi sakay alay a
para mapatawad en kasalanan di hidi.
[2] Mapákpággaguman na ti mahusay en tolay
hidi a mangmang sakay masuwayin, gapu
tehud bi siya a kahinaan. [3] Gapu ten kahi-
naan na hidi, ay kailangan a magalay siya
para ten sadili na bi hidi a kasalanan bakán
la a para ten tolay hidi. [4] En karangalan bi-
lang kapunuwan a padi ay awan maangkin
nen deyaman ten sadili na la a kagustuwan.
Gapu en Diyos en mangpili a kona ten páng-
pili na kánni Aaron.

[5] Kona labi hud, bakán a ti Cristo
en nánglangkaw ten sadili na bilang
Kapunuwan a Padi. Nan, pinili siya nen
Diyos a nangkagi dikona a,
“Siko en Anak ku.
Nadid a aldew, sikán ay magin Ama mu.”
[6] Kinagi na bi ten iba a bahagi nen kasulatan
a,
“Siko ay padi a awan ti katapusan
a kona ten pagkapadi ni Melquisedec.”

[7] Dikona a ked palla ti Jesus ti lutaiday
ay insanget na a nagdasal sakay nákkekagbi
ten Diyos a makapángligtas dikona ten ka-
matayan. Sakay natábbig en dasal na gapu
ten tatarudan a págpakababa na. [8] Peru
maski ni anak siya nen Diyos, ay naadal na a
sumunud ten pamamag-itan nen pághirap
na. [9] Dikona a ganap dán siya, ay nagin
pággubwatan siya ni awan ti katapusan a
kaligtasan nen atanan a sumunud ten kalu-
uban na. [10] Indátton siya nen Diyos a magin
Kapunuwan a Padi a kona ten pagkapadi ni
Melquisedec.

Dyan Umadág ten Pánnampalataya

[11] Makpal kami a makagi tungkul háddi,
peru mahirap a ipaliwanag gapu awan
moy pagdaka a maintendiyan. [12] Dapat
nakuwan a mágtoldu kamon nadid, kaya la
ay hanggan nadid ay kailangan kam padi a
tolduwan ten pangpurumeru hidi a adal ten
upos nen Diyos. Hanggan nadid ay gatas
palla en kákkanán moy embes a mágkaktug
dán a pagkain. [13] En mabiyag ti gatas ay
anak palla a badit, kulang palla hidi ti kaala-
man tungkul ten maganda ay ten madukás.
[14] Peru en maktug a pagkain ay para ten

ked dán ten tama a idad, tukoy na dán en
maganda ay ten madukás.

6

1 Kaya lakadan tamon en pangpurumeru
hidi a adal a tungkul kánni Cristo, sakay
magtulos-tulos kitamon ten adal hidi a
mágkataas. Dyan tamon soliyán en adal
hidi a tungkul ten káadág ten gamet hidi
a awan maganda ten pangileng nen Diyos,
ten kássampalataya dikona, 2 ten binyag,
ten págtupu ti lima ni tehud a ipagdasal,
ten kákkabiyag a ruway, sakay ten parusa
a awan ti katapusan 3 nan magtulos-tulos
kitamon. Iyán en gamitán mi ni ipagkaluub
nen Diyos.

4 Gapu konya mu padi a mapagsisi sakay
pasoliyán en inumadág dán hidi ten pán-
nampalataya di? Nademlagan dán hidi
tenhud, naranasan di dán bi en kaluub hidi
a gubwat dilanget, sakay nakatanggap bi
hidi ti Banal a Ispiritu. 5 Naranasan di dán
bi en kagandaan nen upos nen Diyos, sakay
en kapangyariyan nen Diyos a maghari
ten dumemát a panahun. 6 Ni umadág pa
hidi, káttapos di a maranasan i atananid
iyád ay awan dán hidi mapagsoli a ruway.
Gapu gustu naid a kagiyán ay ipaku di a
ruway ten kudus en Anak nen Diyos sakay
pasanikiyán ten atubengán nen makpal a
tolay.

7 Ta pagpalaán nen Diyos en luta a kátta-
pos a maudenan ti mabegsák ay tubuwan ni
mula a pakinabangan nen mágmula. 8 Peru
ni tumubuwid ay kalamonan sakay kasae-
tan ay sumpaán nen Diyos gapu awan ti
pakinabang, káttapos ay tutudán.

9 Maski ni kona háddi en kinákkagi mi
mahal ku hidi a amigu, ay tukoy mi a ked
kam ti mas maganda a kalagayan tungkul
ten kaligtasan moy. 10 Ta matapat en Diyos,
awan na limunán en gamet moy sakay en
págmahal moy dikona ten pamamag-itan
nen págserbi moy ten pinili hidi nen Diyos
a hanggan nadid ay gággamitán moy la.
11 Gustu mi a magsumikap en balang essa
dikomoy a magtulos-tulos a hanggan biyag
tánni matanggap moy en ináasaan moy.
12 Kaya dyan kam mágtatamad-tamadán.
Arigán moy en tolay hidi a mangtanggap
ten pangaku hidi nen Diyos ten pamamag-
itan nen pánnampalataya sakay págtiis di.

Siguradu en Pangaku nen Diyos

13 Dikona a magpangaku en Diyos kánni
Abraham ay sinumpaan na a tupadán na
iyud. Sinumumpa siya ten sadili na a
ngaran gapu awan dán ti mas mataas
dikona. 14 Kinagi na a, "Ipangaku ku a
talaga a pagpalaán taka, sakay pakakpalán
ku en lahi mu." 15 Tiniyagaan ni Abraham a
naguray, kaya natanggap na en nepangaku
dikona. 16 Ni manumpa en tolay, ay ten
pamamag-itan nen ngaran a mas mataas
nan hidi en gamitán di. Iyud a pán-
numpa en mangtapos sakay mangpatibay
ten uronan di. 17 Kona labi hud, pinatibay
nen Diyos en pangaku na ten pamamag-
itan nen pánnumpa na, tánni ipeta na ten
pinangakuwan na hidi a awan magbabagu
en gustu na a mangyari. 18 Awan mag-
babagu oni magbuli-buli en Diyos tungkul
ti duwwaid a iyád a bagay: en pangaku na
sakay en sinumpaan na. Kaya sikitam a
nagpasakup ten Diyos ay matibay en isip
tam a umasa ten impangaku na. 19 Iyád
a pag-asa tam ay matibay sakay matatag
a angkla nen biyag tam. Igiyya na kitam
hanggan ten dilipot nen kortina ten Tem-
plo dilanget, ten danág a kabanal-banalan.
20 Haud a sinumáddáp ti Jesus a nágdipa-
longu dikotam. Siya en awan ti katapusan
a Kapunuwan a Padi tam a kona ten pagka-
padi ni Melquisedec.

7

En Padi a ti Melquisedec

1 Iyád a Melquisedec ay hari ti Salem,
sakay padi nen Kataasan a Diyos. Dikona
a pasoli dán ti Abraham a gubwat a nang-
puksa ten hari hidi ay tinagbu siya ni
Melquisedec sakay kinagi na a, "Pagpalaán
ka nen Panginoon." 2 Inyatád dikona ni
Abraham en ikapu nen atanan a nasamsam
na ten gera. (En purumeru a kahulugan
nen ngaran ni Melquisedec ay, "Hari ni
Katuwiran." Sakay siya ay hari ti Salem, a
ten iba a upos ay, "Hari ni Kapayapaan.")
3 Awan ti pakatukuyan ni deya i dáddikál
naid hidi maski en lahi a ginubwatan na.
Maski en kákkeenak na sakay kákkatay na
ay awan ti pakatukuyan. Siya ay kona ten
Anak nen Diyos: siya ay padi a awan ti
katapusan.

4 Iyán i paketanid ni sakonya siya a
kataas! Inyatád dikona ni Abraham a

pinakaama nen bansa tam en ikapu nen
nasamsam na ten gera. 5 Inyutus nen Kau-
tusan a en napili hidi a padi a apu ni Levi, ay
mangalap ti ikapu ten Israelita hidi maski
ni pare-parehu hidi a gubwat ten lahi ni
Abraham. 6 Awan naggubwat ten lahi ni
Levi ti Melquisedec, peru nakatanggap siya
ti ikapu kánni Abraham. Inyatád na pa en
pagpapala kánni Abraham a pinangakuwan
nen Diyos. 7 Talaga a malinaw, a en náng-
atád ti pagpapala ay mas mataas nan en
pinagpala. 8 En Levita hidi a tumanggap
ti ikapu ay matay; peru pinatunayan nen
Kasulatan a ti Melquisedec ay biyag. 9 Kaya
maari a kagiyán a ti Levi a tumanggap ti
ikapu, ay nagikapu bi ten pamamag-itan
ni Abraham. 10 Gapu awan palla neenak ti
Levi, makagi a ked palla siya ten bággi nen
ninunu na a ti Abraham dikona a tagbuwán
siya ni Melquisedec.

11 En Kautusan ay inyatád nen Diyos ten
Israelita hidi tánni magin ganap hidi. Ni
nagin ganap en Israelita hidi ten pamamag-
itan nen padi hidi a gubwat ten lahi ni
Levi, ay awan dán nakuwan kinailangan
en iba pa a padi a kona ten pagkapadi ni
Melquisedec, bakán a kona ten pagkapadi
ni Aaron. 12 Ni binagu en pagkapadi, ay
kailangan a baguwán bi en Kautusan. 13 En
nakagi háddi a kabilang ten iba a lahi ay en
Panginoon tam; awan ti essa man ten kalahi
na hidi en nagserbi a bilang padi. 14 Tukoy
nen atanan a en Panginoon tam ay gubwat
ten lahi ni Juda. Sakay awan binabanggit ni
Moises i lahiyid a iyud dikona kagiyán na en
tungkul ten padi hidi.

En Iba a Padi a Kaparehu ni Melquisedec

15 Lalu pa iyád a nagin maliwanag dikona
nagkahud ti iba a padi a kaparehu ni
Melquisedec. 16 Nagin padi siya gapu ten ka-
pangyariyan nen biyag a awan ti katapusan,
bakán a gapu ten lahi a kona ten patakaran
nen Kautusan. 17 Gapu kona háddi en kinagi
ten Kasulatan a tungkul dikona, "Siko ay
padi a awan ti katapusan, kona ten pagka-
padi ni Melquisedec." 18 Ni konahud, ay
inibutan en purumeru a Kautusan gapu ten
kahinaan na sakay awan ti bisa. 19 Gapu
awan ti nagin ganap ten pamamag-itan
ni Kautusanid a iyud; peru mas maganda
en bigu a pag-asa a tinanggap tam, gapu
makaadeni kitamon ten Diyos.

20 Sakay en Diyos ay awan sinumumpa
dikona gamitán na a padi en agum. 21 Peru
sinumumpa siya dikona a gamitán na a padi
ti Jesus, kona ten nakagi ten Kasulatan a,
"Sinumumpa en Panginoon,
sakay awan magbabagu en isip na:
'Siko ay padi a awan ti katapusan!' "
22 Gapu kánni Jesus, ay nakasigudu kitam
ten mas maganda a kasunduwan.

23 Makpal a padi tenhud a mapalitan,
gapu kákkatay di ay awan dán hidi maka-
pagtulos ten tungkulin di. 24 Peru ti Jesus
ay biyag a awan ti katapusan, kaya awan
siya mapalipalitan ten pagkapadi na. 25 Kaya
ngani, a meligtas na en atanan a umadeni
ten Diyos ten pamamag-itan na gapu biyag
siya a awan ti katapusan tánni mángdasal
dikodi.

26 Siya en kalasi ni Kapunuwan a Padi
a kailangan tam. Gapu banal siya sakay
awan ti kapintasan, awan ti kasalanan
sakay hiwalay ten makasalanan hidi, sakay
kataasan siya dilanget. 27 Awan siya ka-
parehu nen iba hidi a kapunuwan a padi
a kailangan a magalay a kada aldew. Ma-
galay hidi, purumeru ay para ten sadili di
a kasalanan, sakay káttapos ay para ten
kasalanan nen katolayan. Pumensan la a
nagalay ti Jesus para ten atanan, iyud ay
dikona a inyalay na en sadili na. 28 Tehud
a kahinaan en Kapunuwan hidi a Padi a
pinili a ayun ten Kautusan. Peru en dakila
a Kapunuwan a Padi a pinili a ayun ten
pangaku ay en Anak a nagin ganap a awan
ti katapusan.

8

Ti Jesus en Kapunuwan Tam a Padi

1 Iddi en gustu mi a kagiyán: tehud ki-
tam a Kapunuwan a Padi a mággetnud ten
kawanan nen trono nen Kataasan dilanget.
2 Magserbi siya haud ten tatarudan a Lugar
a Banal, ten kubu a tolda a bakán a intaknág
ni tolay nan nen Panginoon.

3 Tungkulin nen essa a kapunuwan a
padi a maghandug ti kaluub sakay magalay.
Kaya tehud bi a ihandug en Kapunuwan
tam a Padi. 4 Ni ked siya ti lutaiday ay
awan siya maari a magin padi, gapu tehud
dán a kapadiyan a tagahandug ten kaluub
hidi ayun ten Kautusan. 5 En tungkulin

di ay inarig la sakay aninu nen ked di-
langet. Gapu dikona a itaknág ni Moises en
kubu a tolda ay kinagiyan siya nen Diyos
a, “Gamitán mu en atanan a bagay a ayun
ten impeta ku dikomu ten bukid.” 6 Peru
en tungkulin a neatád kánni Jesus ay mas
mataas nan en neatád a tungkulin ten agum
a padi. Gapu siya en mángtaknág ten bigu a
kasunduwan a mas maganda, sakay pinati-
bay iyád nen Diyos ten pangaku na.

7 Ni awan ti kulang en purumeru a kasun-
duwan, ay awan dán nakuwan mangailan-
gan ti kaduwwa a kasunduwan. 8 Peru netan
nen Diyos en liwat nen tolay na hidi, kaya
kinagi na a,

“Dumemát en aldew hidi,
a mákpagkasunduwák ti bigu ten Israelita
hidi
sakay ten lahi ni Juda.
9 Awan kaparehu nen pákpagkasundu ku
ten ninunu di hidi,
dikona inluwas ku hidi ti Egipto.
Awan hidi nagin tapat ten pákpagkasundu
di dikoku,
kaya pinabayan ku hidi.” kagi nen Pangi-
noon.
10 “Iddi en bigu ku a kasunduwan ten Is-
raelita hidi,
káddemát ni aldewid a hidi iyud,” kagi nen
Panginoon:
“Imula ku ten isip di en utus ku hidi,
sakay iukit ku ten pusu di.
Sikán en magin Diyos di,
sakay hidi ay magin tolay ku.
11 Awan dán kailangan a tolduwan nen deya-
man en kabanuwan na,
oni kagiyán ten kapatkaka na a,
‘Tenggiyán mu en Panginoon.’
gapu tenggiyánnák di a atanan,
sapul ten kababaan a hanggan ten
kataasan.
12 Gapu patawadán ku en kasalanan di hidi,
sakay limunán ku dán en kadukássan di
hidi.”

13 Dikona a kagiyán nen Diyos en bigu a
kasunduwan, ay pinawanan na ti bisa en
dati. Sakay en ányaman a nawanan ti bisa
sakay dati dán ay adeni dán a mawan.

9

En Págsamba ti Lutaiday sakay Dilanget

1 En purumeru a kasunduwan ay tehud a
kautusan nen págsamba sakay págsambaan
a ked ti lutaiday. 2 En kubu a tolda a ne-
taknág ay tehud a duwwa a bahagi; en pu-
rumeru ay en dáddulawán a Lugar a Banal.
Ked haud en simbuwan, en lamesa, sakay
en tinapay hidi a nealay ten Diyos. 3 En
kaduwwa a bahagi ay ked ten dilipot nen
kortina a dáddulawán a Lugar a Kabanalan.
4 Ked haud en altar a gintu a págtutudan ti
insenso, sakay en Kaban nen Kasunduwan
a buu a nabalutan ti gintu. Ten disalad nen
Kaban ay tehud a pág gasákkan a gintu a en
lasán na ay manna, en sarukud ni Aaron
a nagduun, sakay en nágkatapyas a batu a
sássulatan nen Kasunduwan. 5 Ten dibabew
nen Kaban ay tehud a kerubin *a mángpeta
a ked haud en Diyos. Táttakáppan nen
pakpak di hidi en Lugar nen Habag. Peru
nadid ay awan mi palla iyád mesaysay a
atanan.

6 Konahád en ayus nen disalad nen kubu
a tolda a págsambaan di. Sumáddáp en padi
hidi kada aldew ten purumeru a bahagi
tánni igamet di en tungkulin di. 7 Peru
ten kaduwwa a bahagi ay en kapunuwan
a padi la en makasáddáp, sakay mensan
la ti sataon. Tehud siya a tawid a digi a
iyalay ten Diyos para ten kasalanan na hidi
sakay nen katolayan, en nagamet di hidi a
kasalanan a awan di namalayan. 8 I kaayu-
sanid a iyád, ay maliwanag a ipakapospos
nen Banal a Ispiritu a en dilan a patamu
ten Lugar a Kabanalan ay awan palla bukas
mentras a mágtaknág palla en purumeru
a bahagi. 9 Hidi iyud ay mage-aninu la,
en gustu na a ipakapospos ay en panahun
nadid a kasalukuyan. En kaluub hidi sakay
en alay hidi haud ay awan makapangpa-
banal ten sumamba hidi. 10 I gággamitán
diyid a hidi iyud ay tungkul la ten pagkain
sakay inumán sakay ten sari-sari a kalasi
nen páglinis. Kautusan hidi a pangluwas
a gumana la hanggan awan baguwán nen
Diyos en atanan a bagay.

11 Peru dummemát ti Cristo a Kapunuwan
a Padi nen mágkaganda hidi a bagay a ked
dán háddi. Nagserbi siya ten págsambaan
a awan ti kaparehu ti kadakila, awan gi-
namet ni tolay, sakay awan ti munduwi-
day. 12 Pumensan la a summáddáp ti Cristo

* 9:5 9:5 Kerubin: Hidi en anghel hidi a tagapagbantay. Hidi en nagbantay ti Eden.

ten Lugar a Kabanalan, sakay awan dán
kailangan a ruwayán. Bakán a digi ni
kambing sakay digi ni bul-u a baka en
tinawid na para iyalay, nan en sadili na a
digi para ten awan ti katapusan a kákka-
patawad nen kasalanan tam. 13 En digi
nen kambing sakay nen toro sakay ten abu
nen dumalaga a baka ay iwasek-wasek ten
tolay a madingát ti biyag. Káttapos iyud
ay mebilang dán hidi a malinis ayun ten
Kautusan. 14 Peru mas dikál en magamet
nen digi ni Cristo. Ten pamamag-itan nen
awan ti katapusan a Ispiritu ay inyalay na
ten Diyos en sadili na bilang alay a awan
ti kapintasan. En digi na en manglinis ten
pusu ay ten isip tam tánni adággan tamon
en gamet hidi a awan ti kuwenta sakay
pagserbiyan en Diyos a biyag. 15 Ti Cristo
en mángtaknág ten bigu a kasunduwan.
Gapu ten pamamag-itan nen kákkatay na
ay napatawad en katolayan ten kássuway di
dikona a sakup palla hidi nen purumeru a
kasunduwan. Kaya gapu haud, ay matang-
gap nen dinulaw hidi nen Diyos en impan-
gaku na a awan ti katapusan a pagpapala.
16 Mara ni testamentu, ay kailangan a ma-
patunayan pa a patay dán en nanggamet.
17 Gapu awan magkabisa en testamentu
mentras biyag palla en nanggamet. 18 Kona
labi ten dati a kasunduwan a nagkabisa la
ten pamamag-itan nen digi nen hayup hidi
a iyalay di. 19 Káttapos a ipahayag ni Moi-
ses en Kautusan ten katolayan, ay inalap
na en digi nen baka hidi sakay kambing
sakay hinaluwan na ti dinom. Insawsaw na
haud en pinget nen isopo a nabalutan ten
kapisad a madidig a tela, sakay winasek-
wasekan na en libru nen Kautusan sakay en
katolayan. 20 Káttapos ay kinagi na a, "Iyád
en digi a mangpatibay ten kasunduwan a
inyatád nen Diyos sakay patupad na diko-
moy." 21 Winasek-wasekan na bi ten digi en
kubu a tolda sakay en atanan a kagamitan
ten págsamba. 22 Ayun ten Kautusan, halus
atanan a bagay ay mebilang la a malinis ten
pamamag-itan nen digi. Sakay awan ma-
patawad en kasalanan ni awan ti bumulos a
digi.

Mapatawad en Kasalanan ten Pamamag-itan nen Kákkatay ni Cristo

23 Hidi iyád a kasangkapan ten págsam-
baan, a mage-letratu la nen ked dilanget
ay kailangan a linisán ten pamamag-itan
ni konahád a alay. Peru mangailangan ti
mas mágkaganda a alay en páglinis ten
bagay hidi a págsamba dilanget. 24 Gapu
sinumáddáp ti Cristo ten Lugar a Banal a
bakán a ginamet ni tolay a mage-letratu
la nen tatarudan, nan dilanget. Ked siya
nadid ten atubengán nen Diyos a mamag-
itan para dikotam. 25 En kapunuwan a padi
nen Judio hidi ay sumáddáp ten Lugar a
Kabanalan kada taon, tehud siya a tawid a
digi ni hayup. Peru ti Cristo ay pumen-
san la a sinumáddáp para iyalay na en
sadili na. 26 Ni awan konahud, ay kailangan
nakuwan a paruway-ruway siya a magdusa
sapul dikona lalangán i munduwiday. Peru
pumensan la siya a pinumeta, nadid a pag-
tapusan dán nen panahun tánni buraán na
en kasalanan ten pamamag-itan nen páng-
alay na ten sadili na. 27 Minetakda ten
tolay a pumensan la a matay, káttapos ay
en pághatul. 28 Kona labi hud, ti Cristo
ay pumensan a nealay tánni buraán na
en kasalanan nen tolay. Dumemát siya
a ruway, bakán a para magalay para ten
kasalanan nan tánni iligtas na en magáoray
hidi dikona.

10

1 En Kautusan ay mage-aninu la, bakán
a tatarudan a letratu nen mágkaganda a
bagay a dumemát. Awan iyád mangpabanal
ten umadeni hidi ten Diyos a magalay ti
pare-parehu kada taon. 2 Ta ni napatawad
dán ngani en umadeni hidi ten Diyos ten
pamamag-itan nen pág galay di, ay awan
dán nakuwan hidi ti ikabalisa a kasalanan
di. Sakay awan dán nakuwan hidi magalay
a ruway. 3 Peru iyud a pág galay di a kada-
taon en mángpaisip ten kasalanan di hidi.
4 Gapu en digi nen toro hidi sakay nen
kambing hidi ay awan ti kaaariyan a maka-
pangibut ten kasalanan nen tolay hidi.

5 Kaya ngani a dikona dinumibábbi ti
Cristo ti munduwiday ay kinagi na ten
Diyos a,

"En alay hidi a hayup ay awan mu gustu,
kaya inhanda mu en bág gi ku para magin
alay.
6 Awan ka minasaya ten alay hidi a tinu-
tud sakay ten alay hidi a para ten
kasalanan.

[7] Kaya kinagi ku a, 'Kedák háddi, Diyos ku, a
mangtupad ten kaluuban mu,'
Ayun ten nesulat ten Kasulatan a tungkul
dikoku.' "
[8] Kinagi ni Cristo a sala nen Diyos en alay
hidi sakay en hayup hidi, en handug hidi a
tutudán, sakay en handug hidi a para ten
kasalanan, maski ni ayun iyád ten Kautu-
san. [9] Sakay kinagi na pa a, "Kedák háddi
a mangtupad ten kaluuban mu." Inibutan
nen Diyos en purumeru a handug sakay
pinalitan na ten handug ni Cristo. [10] Gapu
ten pángsunud ni Jesu-Cristo ten kaluuban
nen Diyos, kaya nalinis en kasalanan tam
ten pamamag-itan nen pánghandug na ten
sadili na a bággi. Pumensan na la iyád
a ginamet, sakay awan dán kailangan a
ruwayán.

[11] Balang padi ay tumaknág a magserbi
ten altar a aldew-aldew. Mággaalayán hidi
ti pare-parehu la a awan bi makapangibut
ti kasalanan. [12] Peru nagalay ti Cristo ti
pumensan la para ten kasalanan, kátta-
pos ay naghari siya a kaguman nen Diyos.
[13] Maguray siya haud hanggan mapasuku
nen Diyos dikona en kadima na hidi. [14] Kaya,
ten pamamag-itan nen pumensan la a pág-
galay na, ay pinagin-banal na hidi a awan ti
katapusan en lininis na hidi.

[15] Pinatunayan bi iyád nen Banal a Ispir-
itu dikotam. Purumeru ay kinagi na a,
[16] "Iddi en magin kasunduwan ku dikodi
káddemát ni aldewid a hidi iyud, kagi nen
Panginoon:
Idátton ku ten pusu di en utus ku hidi,
sakay isulat ku ten isip di."
[17] Sakay kinagi na pa a, "Kalimunan ku dán
en kasalanan di hidi sakay en mágkadukás
di hidi a gamet." [18] Gapu napatawad dán en
kasalanan hidi, kaya awan dán kailangan a
magalay para ti kasalanan.

Umadeni Kitam ten Diyos

[19] Ni konahud kákkapatkaka ku hidi,
malaya kitamon a makasáddáp ten Lugar
a Kabanal-banalan gapu ten kákkatay ni
Jesus. [20] Nangbukas siya ti bigu a dilan
sakay iyád a dilan ay makapangatád ti biyag
para dikotam, dilan a diretsu hanggan ten
dilipot nen kortina, iyád ay ten pamamag-
itan nen bággi na. [21] Sakay gapu tehud
kitam a dakila a Padi a mamahala ten to-
lay hidi nen Diyos. [22] Umadeni kitam ten
Diyos a tehud a katapatan sakay matibay
a pánnampalataya dikona, malinis en kon-
sensiya, sakay bággi a naugasan ten malinis
a dinom. [23] Magpakatibay kitam ten pag-
asa tam a awan magduwwa-duwwa, gapu
matapat en nangaku dikotam. [24] Sakay
pagsikapan tam a mapabegsák en balang
essa ten págmahal ten kaparehu, sakay
ten pággamet ti maganda. [25] Sakay dyan
moy pabayan en pággipun-ipun a kona ten
gamet nen agum. Nan pabegsákkán moy
en isip nen balang essa, lalu dán nadid a
ketan tamon a adeni dán en káddemát nen
Panginoon.

[26] Ni magtulos-tulos kitam padi ten
pagkakasala káttapos a matukuyan tam
sakay matanggap en katutuhanan, ay
awan dán ti alay para mapatawad en
kasalanan tam. [27] Nan mauray dállaid ay en
makaánteng a pademát a pághatul, sakay
en magdalabadab a apoy a mangtutud
ten kadima hidi nen Diyos. [28] Ayun ten
patunay nen duwwa oni tállu a tistigu,
en sumuway ten Kautusan ni Moises ay
awan ti habag a bunuwán. [29] Sakonya a
dággi ti palagay moyid i parusaid nen
tolay manginsultu ten Anak nen Diyos,
sakay en awan mangpahalaga ten digi
na a nangpatibay ten kasunduwan sakay
nangpabanal dikona, sakay ten awan
mánggalang ten makákkagbiyán a Ispiritu?
[30] Gapu matenggi tam en nángkagi ti
kona háddi, "Sikán en gumanti; sikán
en magparusa." Sakay kinagi na bi a,
"Hatulan nen Panginoon en tolay na hidi."
[31] Makaánteng a tarud a mahatulan nen
biyag a Diyos!

[32] Isipán moy en nangyari dikomoy ten-
hud, dikona a pákkatanggap moy ten Ma-
ganda a Bareta. Nagdanas kam ti makpal
a kahirapan peru awan kam nadaig. [33] Ni
mensan, ay insultuwán di kam sakay pahi-
rapan ten atubengán nen kakpalan. Sakay
ni mensan ay mákpagtiis kam ten agum a
magdanas ti kona labi hud. [34] Nákpagtiis
kam ten pághirap nen nepiresu hidi. Sakay
tinanggap moy a tehud a kasayaan dikona
inagew di en ari-ariyan moy, gapu tukoy
moy a tehud kam a mas mágkaganda sakay
awan mawan a ari-ariyan a nelaan diko-
moy. [35] Kaya dyan moy pabayan a mawan en
pánnampalataya moy, ta ked haán en dikál

a piremyu. [36] Kailangan a magtiis kam, tánni
masunud moy en kaluuban nen Diyos sakay
matanggap moy en impangaku na. [37] Gapu
nakagi ten kasulatan a,
"Badit dálla a panahun, en pademát ay
dumemát dán,
awan dán siya magmamalay.
[38] En matapat hidi a tagapagserbi ku ay
mabiyag a tehud a pánnampalataya,
peru ni adággan na en pánnampalataya na,
ay awan ku siya kasayaan."
[39] Peru awan kitam kabilang ten umadág
hidi sakay mepahamak, nan ten tehud hidi
a pánnampalataya ten Diyos sakay malig-
tas.

11

En Pánnampalataya ten Diyos

[1] Tehud a pánnampalataya en essa a tolay
ni magtiwala siya a mangyari en áasaan na,
sakay maski ni awan na palla netan en essa
a bagay ay siguradu dán siya a mangyari
iyud. [2] Gapu ten pánnampalataya di ay
kinasayaan nen Diyos en tolay hidi tenhud.

[3] Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay
maintendiyan tam a en mundu ay linalang
ten pamamag-itan nen upos nen Diyos,
sakay en bagay hidi a ketan ay gubwat ten
awan hidi ketan.

[4] Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay
nagalay ti Abel ti mas maganda nan ten
inhandug ni Cain. Gapu haán, ti Abel ay
imbilang a matuwid dikona tanggapán nen
Diyos en handug na. Maski patay dán, ay
magupos padi siya ten pamamag-itan nen
pánnampalataya na ten Diyos.

[5] Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay
awan natay ti Enoc, nan inyangay dán siya
dilanget. Awan dán siya netan gapu inyan-
gay dán siya nen Diyos dilanget. Kinagi
nen Kasulatan a ti Enoc ay nagin makasaya
ten Diyos bagu inyangay dilanget. [6] Sakay
awan kasayaan nen Diyos en awan sumam-
palataya dikona. Gapu en deyaman a
umadeni ten Diyos ay dapat a maniwala a
tehud a Diyos, sakay siya en mangatád ti
piremyu ten magaryok hidi dikona.

[7] Gapu ten pánnampalataya ten Diyos,
ay sinanig ni Noe en babala nen Diyos
tungkul ten bagay hidi a mangyari a awan
na palla netan. Summunud siya ten Diyos
sakay naggamet ti dikál a abeng tánni iligtas na en sadili na sakay ten kabilay na. Ten pamamag-itan ni iyád ay hinatulan na i munduwiday, sakay imbilang siya nen Diyos a matuwid gapu ten pánnampalataya na.

[8] Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay sinumunud ti Abraham dikona a dulawán siya nen Diyos a umangay ten lugar a impangaku a iyatád dikona. Sakay summunud siya, maski awan na tukoy ni hádya angayan naid. [9] Gapu bi ten pánnampalataya na, ay nágyan siya haud bilang dayu ten lugar a impangaku dikona nen Diyos. Nágyan siya ten tolda a kona kánde Isaac ay ti Jacob a parehu a tinumanggap ti kona haud a pangaku a gubwat ten Diyos. [10] Gapu áorayán ni Abraham a mepataknág en banuwan, a en nangplanu sakay nángpataknág ay mismu a en Diyos.

[11] Gapu bi ten pánnampalataya, ay nagkahud ti Abraham ti kakayanan a magin ama, maski ni lakay dán siya sakay ti Sara ay awan dán maari a magenak. Nanalig siya a tupadán nen Diyos en pangaku na. [12] Kaya ti Abraham a mebilang a ngari-ngari a patay dán ay naggubwatan nen essa a lahi a kona ten katodu nen biton hidi dilanget sakay nen baybay hidi ten gilid nen diget.

[13] Atanan di ay natay a tehud a pánnampalataya ten Diyos. Awan di natanggap en impangaku hidi nen Diyos, peru natanaw di iyud ten adeyu. Tinanggap di a dayu la hidi sakay mákpágyan la hidi ti munduwiday. [14] Sakay malinaw a en tolay a magupos ti kona haud ay magaryok palla hidi ti sadili di a banuwan. [15] Ni en pirmi di a áisipán ay en lugar a naggubwatan di, ay tehud nakuwan a pagkakataun a makasoli hidi haud. [16] Peru en gustu di ay essa a banuwan a mas maganda, en ked dilanget. Kaya awan ingkatagama nen Diyos a siya ay magin Diyos di, gapu nánghanda siya ti lugar para dikodi.

[17] Gapu bi ten pánnampalataya ni Abraham, ay inyalay na ti Isaac dikona subukán siya nen Diyos. Handa siya a máng-alay ten mággeessa na a anak, maski a siya en tummanggap ten impangaku nen Diyos. [18] Kinagi nen Diyos, "Kánni Isaac a maggubwat en magin lahi mu." [19] Maniwala siya a kaya a biyagán nen Diyos ti Isaac.

Kaya makagi a nesoli ngani ti Isaac dikona
gubwat ten patay hidi.
20 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay
inyatád ni Isaac kánde Jacob ay ti Esau en
pagpapala para ten dumemát a panahun.
21 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay
inyatád ni Jacob en pagpapala ten duwwa
a anak ni Jose bagu siya matay. Sakay
tinumawid ten ontok nen sarukud na sakay
sinumamba ten Diyos.
22 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos,
ay kinagi ni Jose dikona adeni dán siya a
matay a lumakad en Israelita hidi a gubwat
ti Egipto, sakay imbilin na a tawidán di en
tulang na hidi.
23 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, en
dáddikál hidi ni Moises ay awan nanteng a
sumuway ten utus nen hari; dikona ketan di
a maganda en anak, intagu di siya ten luub
nen tállu a bulan.
24 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos,
ay tinumanggi ti Moises dikona dikál dán
siya, a dulawán a anak nen prinsesa a anak
nen Faraon. 25 Ginustu na pa a mákpaghirap
ten tolay hidi nen Diyos nan magtamasa
ti kasayaan a awan la magmalay a iyatád
nen kasalanan. 26 Imbilang na a mas ma-
halaga en magdanas ti kadustaan gapu ten
Mesias nan ten kayamanan hidi ni Egipto;
gapu nakatuun en isip na ten piremyu ten
dumemát a panahun.
27 En pánnampalataya bi ten Diyos en
nánggiya kánni Moises a lakadan na en
Egipto a awan ti ánteng maski magsaranta
en hari. Mabegsák en isip na gapu kumán
na a ketan en Diyos. 28 Gapu bi ti pán-
nampalatayaid a iyád, kaya na a intatag
en Aldew nen Káttalib. Sakay inyutus a
wasek-wasekan ti digi en pintuwan hidi
nen bilay para awan bunuwán nen Anghel
a Mágpuksa en panganay hidi a lállaki a
Israelita.
29 Gapu ten pánnampalataya ten Diyos, ay
nakaarabes en Israelita hidi ten Madidig a
Diget a kumán a ten mamadi a luta. Peru
dikona umarabes en taga-Egipto hidi ay
nágkalimás hidi.
30 Gapu ten pánnampalataya nen Israelita
hidi ten Diyos, ay naduray en pader nen
Jerico káttapos di a pinalebutan ten pittu
a aldew. 31 Gapu ten pánnampalataya ten
Diyos, ti Rahab, en bábbi a belyas, ay awan
nepahamak a kaguman nen umád hidi a
pasakup ten Diyos, gapu tinanggap na ti
maayus en espiyya hidi.
32 Magtulos-tulosák padi beman? Kulang
en panahun para isaysay ku en tungkul
kánde Gideon, Barac, Samson, Jefte, David,
Samuel, sakay ten propeta hidi. 33 Gapu
ten pánnampalataya di ten Diyos, tinalu
di en kahariyan hidi, naggamet hidi ti
matuwid, sakay natanggap di en pangaku
hidi nen Diyos. Pinagiyám di en ngusu nen
leon hidi, 34 nangadáp ti magerab a apoy,
sakay nakaligtas ten ispada nen kalaban di
hidi. Nanghina hidi peru inatáddan hidi ti
begsák tánni magin mabegsák ten labanan,
inumatras en dayu hidi a sundalu. 35 Gapu
ten pánnampalataya ten Diyos, ay nesoli
ten sangan a bábbi hidi en patay di hidi
káttapos a mabiyag a ruway.

En agum ay pinahirapan sakay awan di
gustu a tanggapán a makalaya, gapu mas
pinili di en matay ti hirap para biyagán
a ruway sakay magkahud ti mas maga-
nda a biyag. 36 En agum ay ininsultu
sakay linatigu, sakay tehud bi a nekulung a
nakakadena. 37 Binábbatu di hidi, tináppeng
ti lagadi, sakay binunu ti ispada. Koblet ni
tupa sakay kambing en isássulot di. Pinahi-
rapan hidi, inapi, sakay pináppasaketan.
38 Awan karapatdapat dikodi i munduwiday!
Pakalat-kalat hidi ten kaparangan sakay
buki-bukid. Nágyan hidi ten aábbut sakay
kuweba ten luta.
39 Sakay gapu ten pánnampalataya di
ten Diyos, ay nángwarak hidi ti essa a
kasaysayan a awan malimunan. Peru en
pangaku nen Diyos ay awan natupad ten
panahun di 40 gapu tehud a mas maganda a
planu en Diyos para dikotam, en makagu-
man di kitam sakay magin ganap hidi.

12

Ama Tam en Diyos

1 Nadid, gapu napalebutan kitam ti mak-
pal a tistigu, adággan tamon en kasalanan
a alistu a maketawtaw, sakay ibutan en
ányaman a hadlang a mangpugád diko-
tam, sakay magtiyaga kitam a magtulos-
tulos ten ginanán tam a intakda nen Diyos.
2 Ituun tam en pangileng tam kánni Je-
sus a naggubwatan nen pánnampalataya
tam, a siya bi en nángpatupad háddi.

Gapu ten kasayaan a umáoray dikona,
awan na ingkatagama a matay ten kudus,
sakay mággetnud siya nadid ten danág nen
kawanan ten trono nen Diyos.
3 Isip-isipán moy ni sakonya en tiniis ni
Jesus a pághirap a gubwat ten makasalanan
hidi, tánni awan kam manghina ti isip sakay
sumuku. 4 Ten pághirap moy kontra ten
kasalanan ay awan palla dummemát ten
puntu a mabunu kam. 5 Sakay nalimu-
nan moy dán beman en toldu nen Diyos a
magpabegsák ten isip moy bilang anak na?
Kinagi na a,
"Anak, dyan mu ibali-awanán ni disiplinaán
ka nen Panginoon,
sakay dyan ka panghinaan ti isip ni
sawayán na ka.
6 Gapu disiplinaán nen Panginoon en mahal
na hidi,
sakay parusaan na en imbilang na a anak."
7 Tiisán moy en atanan bilang págdisi-
plina nen essa ama, gapu iyád en mang-
patunay a imbilang kam nen Diyos a anak
na hidi. Deya a anak en awan disi-
plinaán nen ama na? 8 Ni en págdisiplina
a gággamitán ten atanan a anak ay awan
gamitán dikomoy, awan kam tunay a anak
nan mungaw kam. 9 Awan beman disi-
plinaán kitam nen dáddikál tam hidi, kaya
igalang tam hidi. Awan beman mas maga-
nda ni pasakup kitam ten Diyos a Ama tam
ti ispiritu para mabiyag kitam? 10 Ten luub
nen sabadit a panahun, disiplinaán kitam
nen dáddikál tam hidi, ayun ten tukoy di a
maganda. Peru disiplinaán kitam nen Diyos
para ten kapiyyaan tam tánni magin banal
kitam a kona dikona. 11 Mentras disiplinaán
kitam ay awan kitam masaya nan masake-
tan. Peru káttapos ni iyud, ay maranasan
tam en kapayapaan a bunga nen matuwid a
kákkabiyag.

Babala hidi sakay Bilin

12 Kaya ilangkaw moy i lima moyen hidi
a mágkalupoy sakay pabegsákkán moy i
áttud moyen hidi a magpágpág. 13 Sakay
maglakad kam ten matuwid a dilan tánni
awan lumalu en básset hidi a napilay nan
magpiyya.
14 Sikapán moy a makasundu en kaparehu
moy a tolay sakay magpakabanal kam, gapu
awan moy ketan en Panginoon ni awan kam
mabiyag ti kona haád. 15 Pakabantayan moy
a awan adággan nen deyaman dikomoy en
págmahal nen Diyos. Dyan kam magmula ti
saket ni isip a makapagpadukás ten agum.
16 Pakabantayan moy a awan mangalunya
en deyaman dikomoy, oni awan magpa-
halaga ten bagay hidi a ispirituwal, kona
kánni Esau a impalit na ti essa penggan a
pagkain en karapatan na bilang panganay.
17 Sakay káttapos ay inagid na ten ama na
en pagpapala a para ten panganay. Peru
awan dán maari gapu awan dán mabagu
en ginamet na, ányaman en gamitán na a
págsisi sakay págsanget.

18 Awan kam inumadeni a kona ten
káadeni nen Israelita hidi ten Bukid nen
Sinai a tehud a maggerab a apoy, diklám,
mabegsák a parás, 19 tánnug nen trumpeta,
sakay boses. Dikona masanig nen tolay hidi
en boses, ay nákkekagbi hidi a umimang
dán iyud a magupos 20 gapu awan di matág-
gád en utus a, "Ni deyaman en tumáppak
ten bukid, maski ni hayup, ay batuwán
hanggan matay." 21 Talaga makaaánteng en
matan-aw di, maski ti Moises ay nagkagi a,
"Magpágpággák ti ánteng!"

22 Peru inadeniyan moyid ay en Bukid nen
Sion sakay ten banuwan nen Diyos a biyag,
en makalanget a Jerusalem, a páppágyanan
nen awan mabilang a anghel. 23 Umangay
kam ten masaya a pággipun-ipun nen im-
bilang hidi a panganay, a nakalista di-
langet. Umadeni kam ten Diyos a hukum
nen atanan, sakay ten ispiritu nen tolay
hidi a ganap. 24 Sakay umadeni kam kánni
Jesus, en tagapamag-itan nen bigu a kasun-
duwan. En digi na a bummulos a tehud a
pangaku a mas mágkaganda a bagay nan
ten ipáppákraw nen digi ni Abel.

25 Kaya magingat kam, sakay mágsanig
kam ti hustu dikona a magupos. Gapu en
awan hidi nágsanig ten nagupos ti lutaiday
ay awan makaligtas ten parusa! Konya ta-
mon, ni umád kitam a mágsanig ten magu-
pos a gubwat dilanget! 26 Gapu ten boses
nen Diyos ay nayanág tenhud en luta; peru
nadid ay impangaku na a, "Pumensan ku
pa a yanággán, bakán la a en luta nan pati
en langet." 27 En upos a, "pumensan pa,"
ay maliwanag a mángpakapospos a ibutan
en linalang hidi a bagay a mayanág, tánni
manatili en bagay hidi a awan mayanág.

[28] Kaya magpasalamat kitam ten Diyos,
gapu tummanggap kitam ti kahariyan a
awan mayanág. Sambaán tam en Diyos
ten paraan a makasaya dikona, tehud a
pággalang sakay ánteng; [29] gapu en Diyos
tam ay kumán a apoy, makatutud.

13

Págserbi a Makasaya ten Diyos

[1] Nadid, magtulos-tulos kam a magmaha-
lan bilang matátkaka kánni Cristo. [2] Dyan
moy kalimunan a magpatulos ten dayu
hidi. Tehud a sasangan a naggamet ti kona
haád ay nakapatulos hidi ti kaanghelan a
awan di namalayan. [3] Alalahanán moy en
nágkepiresu hidi, a kumán a kaguman di
kam a nepiresu. Sakay tulungan moy en
kákkapatkaka a apiyadu a kumán a sikam
en magdanas ti kona haud.
[4] Dapat a igalang nen atanan en
pákkabinga, sakay magin tapat ten balang
essa en magkabinga. Gapu hatulan nen
Diyos en mángngalunya hidi.
[5] Dyan kam kumán a rupa ni pilak;
makontentu kamon ni ánya kedid diko-
moy. Gapu kinagi nen Diyos a, "Awan
taka lakadan oni pabayan." [6] Kaya awan
magalangan a makagi tam a,
"En Panginoon en tumulung dikoku,
awanák manteng,
ánya magamitid nen tolay dikoku?"
[7] Alalahanán moy en nangasiwa hidi
dikomoy tenhud, en nangaral hidi dikomoy
ten upos nen Diyos. Isipán moy ni konya
hidi nabiyag sakay natay, sakay arigán moy
en pánnampalataya di ten Diyos. [8] Ti Jesu-
Cristo ay awan magbabagu; ni deya siya
tenhud ay siya la nadid sakay hanggan ten
awan ti katapusan. [9] Dyan kam paakit ten
sari-sari a toldu a makapángtawtaw ten
a tama dilan. Gapu mas maganda para
dikotam a mapabegsák en isip tam ten
pamamag-itan nen habag nen Diyos nan
ten pamamag-itan nen kássunud ten utus
hidi tungkul ten makan. En sinumunud
hidi ti iyád ay awan labi ti naalap a pakina-
bang.
[10] Tehud kitam a altar, sakay en padi
hidi a magserbi ten págsambaan nen Judio
hidi ay awan hidi maari a kuman ten alay
tam. [11] Peru en digi nen hayup hidi ay
iyangay nen Kapunuwan a Padi ten Lugar
a Kabanal-banalan tánni iyalay para ten
kasalanan, peru en bággi nen hayup hidi
ay tutudán ten luwas nen banuwan. [12] Kaya
kona labi hud, natay ti Cristo ten luwas
nen banuwan tánni malinis na en tolay
ten kasalanan di hidi, ten pamamag-itan
nen digi na. [13] Kaya umadeni kitam dikona
ten luwas nen banuwan sakay magdanas bi
ten kahirapan a tiniis na. [14] Gapu bakán a
ti lutaiday en tatarudan a banuwan tam,
sakay en áaryokán tam ay en banuwan
a dumemát. [15] Kaya pirmi kitam a ma-
galay ti papuri ten Diyos ten pamamag-
itan ni Jesus, págpuri a mángpahayag ten
pákkatukoy tam ten ngaran na. [16] Dyan tam
kalimunan en pággamet ti maganda sakay
ten káttulung ten agum, gapu iyán en alay
hidi a kasayaan nen Diyos.
[17] Sunudán moy en mangasiwa dikomoy
sakay pasakup kam. Tungkulin di a ban-
tayan di kam, sakay panagutan di kam ten
Diyos. Ni sunudán moy hidi ay masaya
hidi a mangsunud ten tungkulin di, peru ni
awan ay malungkut hidi, sakay awan iyán
makatulung dikomoy.
[18] Ipagdasal moy kami. Makagi mi diko-
moy a malinis en konsensiya mi, sakay
gustu mi a mabiyag ti matuwid ten atanan
a panahun. [19] Higit ten atanan, agidán ku a
ipagdasalák moy a makasoliyák a pagdaka
dikomoy.

Dasal

[20] En Diyos a naggubwatan nen kapaya-
paan sakay en nangbiyag a ruway ten
Panginoon a ti Jesus a Dakila a Pastol nen
tupa hidi gapu ten digi na a nangpati-
bay ten awan ti hanggan a kasunduwan.
[21] Ipagkaluub nakuwan dikomoy nen Diyos
en atanan a kailangan moy tánni magamet
moy en kaluuban na, sakay ten pamamag-
itan ni Jesu-Cristo ay gamitán na dikotam
en makasaya dikona. Puriyán ti Cristo a
awan ti katapusan! Amen.

Katapusan

[22] Ipákpágguron ku dikomoy, kákkap-
atkaka hidi, a sanigán moy ti mahusay i
pangaral kuwiday hidi dikomoy, ta aperet
labi i sulat kuwidi. [23] Gustu ku a matukuyan
moy a nakalaya dán en kapatkaka tam a ti
Timoteo. Ni dumemát siya a pagdaka ay
ikuyug ku siya káangay ku haán.

[24] Ikumusta moy kami ten mángngasiwa
hidi haán dikomoy, sakay ten atanan a
kákkapatkaka. Mákkumusta dikomoy en
kákkapatkaka hidi ti Italia.
[25] Pagpalaán kam a atanan nen Diyos.

En Sulat ni SANTIAGO

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Sulat ni Santiago ay bilin hidi ten "pinili hidi nen Diyos ten iba-iba a bansa." Makpal en pánghalimbawaan a ginamit nen nángsulat ti iyád tánni mesaysay en bilin hidi tungkul ten karunungan sakay giyya ten tama a ugali sakay ararikad nen essa a Cristiano. Insaysay ten pamamag-itan nen pananaw nen essa a mánnampalataya en iba-iba a bagay kona ten kayamanan sakay kahirapan, págtoksu, maganda a ugali, tehud a panigan, pánnampalataya sakay ararikad, en pággamit ten dila, karunungan, págdima, kahambugan sakay pág-pakababa, pághatul ten kaparehu a tolay, katiyagaan sakay págdasal.

Pinahalagaan na ti sulatid a iddi en gamet a tehud a pánnampalataya ten pángtupad ten relihiyon a Cristiano.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1
Pánnampalataya sakay karunungan 1:2-8
Kapubriyan sakay kayamanan 1:9-11
Pagsubuk sakay toksu 1:12-18
Págsanig sakay pág gamet 1:19-27
Babala ten tehud a panigan 2:1-13
Pánnampalataya sakay gamet 2:14-26
En Cristiano sakay en dila 3:1-18
En Cristiano sakay i munduwiday 4:1-5:6
En iba-iba a bilin 5:7-20

1 Iyád a sulat ay gubwat kánni Santiago
a tagapagserbi nen Diyos sakay nen Pangi-
noon tam a ti Jesu-Cristo.

Mákkumustaák dikomoy a atanan a tolay
nen Diyos a nekalat ti munduwiday.

En Pánnampalataya sakay Karunungan

2 Kákkapatkaka ku hidi, magsaya kam
ni demáttan kam ni ányaman a kalasi
ni pagsubuk, 3 gapu tukoy moy dán a ni
malampasan nen pánnampalataya moy en
pagsubuk ay magbunga iyád ti katatagan.
4 Dapat kam a magpakatatag a hanggan
ten katapusan tánni magin kompletu kam,
awan magkulang ti ányaman. 5 Ni man-
gailangan kam ti karunungan ay mággid
kam ten Diyos ta átdenan na kam. En Diyos
ay masaya a mangatád ten bawat mággid.
6 Peru ni mággid kam ten Diyos ay dapat
kam a maniwala a iyatád na en agidán
moy sakay dyan kam magduda. Gapu en
magduda ay kumán a en tagmák ten diget a
ipadpad nen parás. 7-8 En tolay a kona haud
a magduwwa-duwwa ti pág gisipan ay awan
dapat a umasa a iyatád nen Panginoon en
agidán na.

En Pubri hidi sakay en Mágkayaman hidi

9 Sikam a mánnampalataya hidi a pubri,
dapat kam a magsaya ni itaas kam nen
Diyos. 10 Kona bi ten mágkayaman hidi
a mánnampalataya, dapat kam a magsaya
ni ibaba kam nen Diyos. Gapu en kaya-
manan ti lutaiday ay kumán a en bulaklak
nen lamon a malanás 11 ni makagkag ten
masinggit a sinag. Maragrag en bulaklak
na sakay masida en ganda na. Kona labi
hud en kákkasida nen mayaman mentras a
mágpaposposán ten kayamanan na.

En Pagsubuk sakay Toksu

12 Pinagpala en matapat hidi ten pán-
nampalataya di maski ni magdanas hidi ti
pagsubuk, gapu ni malampasan di dán en
pagsubuk ay matanggap di a bilang pire-
myu en biyag a impangaku nen Diyos ten
atanan a magmahal dikona. 13 Ni en essa
a tolay ay natoksu ay dyan na kagiyán
a, "Tinoksuwák nen Diyos." Gapu en
Diyos ay awan matoksu nen madukás sakay
awan na bi toksuwán en deyaman para
magkasala. 14 Matoksu en tolay ni sunudán
na en mágkadukás a kagustuwan nen bággi
na. 15 Kapag ni tinumubu en madukás a ka-
gustuwan ten pusu nen tolay, ay magbunga
iyád ti kasalanan. Ni lumagu en kasalanan
ay magbunga iyád ti kamatayan.

16 Mahal ku hidi a kákkapatkaka dyan kam
paloloku. 17 Atanan a mágkaganda a kaluub
ay gubwat ten Diyos, gubwat ten Ama a
nanglalang ten atanan a bagay a mangdem-
lag dilanget. Magbagu man i bagayid a
hidi iyád, en Diyos ay awan magbabagu.
18 Ingkaluub nen Diyos a magin anak na
kitam ten pamamag-itan nen upos nen
katutuhanan, tánni magin pinakamahalaga
kitam ten atanan a linalang na.

En Págsanig sakay Pánggamet

19 Pakatandaan moy iddi kákkapatkaka
ku, magpakahusay kam a mágsanig, pag-
isipan moy pa bagu kam a magupos sakay

dyan kam pagdaka a magsaranta. [20] Gapu
ni maiyamut ka ay awan mu masunud en
matuwid a kagustuwan nen Diyos. [21] Kaya
adággan moy dán en atanan a mágkadukás
a gamet. Magpakababa kam a pasakup
ten Diyos sakay tanggapán moy en upos
na a immula na ten pusu moy ta iyád en
mángligtas dikomoy.
[22] Ni sinanig moy la en Upos nen Diyos
sakay awan moy inggamet ay linoku moy la
en sadili moy. [23] Ni deyaman en nágsanig
ten upos nen Diyos sakay awan na iyud
ginamet ay kumán a en tolay a nággaspehu.
[24] Káttapos na a ketan en sadili na, sakay
kállakad na ay pagdaka na dán a kalimunan
en idsura na. [25] Peru en tolay a tulos-tulos
a magadal sakay sumunud ten Kautusan a
awan ti kulang sakay mangpalaya ten tolay,
ay hidi en pagpalaán nen Diyos ten atanan
a gamitán di. Hidi en sumunud ten nasanig
di sakay awan makalimon.
[26] Ni ten palagay mu ay relihiyoso ka peru
awan mu mapugád en dila mu, ay lokuwán
mu la en sadili mu, sakay awan ti kuwenta
en relihiyon mu. [27] En rilihiyon a ibilang
nen Diyos Ama a malinis sakay awan ti
kapintasan ay kona háddi: en tumulung
ten ulila hidi sakay ten bilu hidi ten kahi-
rapan di, sakay en awan hidi mák-arig ten
mágkadukás a gamet ti munduwiday.

2

Babala ten Tehud a Panigan

[1] Kákkapatkaka ku hidi, bilang mánnam-
palataya kánni Jesu-Cristo a maluwalhati
a Panginoon tam, dapat a parehu la en
pangileng tam ten atanan a tolay. [2] Nadid
ni tehud a summáddáp a essa a mayaman
ten miting moy a nakabadu ti maganda
sakay nakasangkalan ti gintu, sakay sum-
máddáp bi en essa a pubri a nakabadu ti
ráppot, [3] sakay ni pinospos moy ti mag-
anda en mayaman a kinagi moy, "Háddi
ka mággetnud ti maganda iday a bangku,"
sakay kinagi moy ten pubri a, "Mágtaknág
ka dálla haán oni mággetnud ka ti ditagen."
[4] Ni kona haud i gamitán moyid ay tehud
kamon a pinanigan, sakay naghatul kamon
ti liwat.
[5] Tandaan moy kákkapatkaka ku
hidi. Pinili nen Diyos en pubri hidi ti
munduwiday tánni magin mayaman ti
pánnampalataya sakay tánni mebilang hidi
ten kahariyan nen Diyos a impangaku na
ten atanan a magmahal dikona. [6] Peru
imemenos moy en pubri hidi! Awan beman
en mágkayaman hidi en mangapi dikomoy
sakay mángdimanda dikomoy? [7] Hidi bi
en mágsasestiyán ten maganda a ngaran a
inyatád dikomoy.
[8] Maganda en gamet moy ni sunudán moy
en utus ten kahariyan nen Diyos, kinagi na
ten Kasulatan a, "Mahalán mu en kaparehu
mu a kona ten págmahal mu ten sadili mu."
[9] Peru ni awan parehu i pangileng moyid ten
tolay ay nagkasala kamon, sakay ayun ten
Kautusan ay dapat kam a parusaan. [10] En to-
lay a lumabag ten essa a utus, ay lummabag
ten atanan nen Kautusan. [11] Inyutus nen
Diyos a, "Dyan kam mangalunya." Tehud
pa bi siya a utus a, "Dyan kam mamunu."
Nadid maski ni awan kam nangalunya ni
namunu kam, ay sinuway moy padi en
utus nen Diyos. [12] Kaya magingat kam ten
ararikad moy sakay ten pággupos moy.
Gapu hatulan kam nen Diyos ayun ten
kautusan a mangpalaya dikomoy. [13] Awan
kagbiyan nen Diyos a hatulan en tolay a
awan makabetu a mangagbi ten agum, peru
en tolay a makákkagbiyán ay awan dapat a
manteng ten pághatul.

En Pánnampalataya ay ten Gamet

[14] Kákkapatkaka ku hidi, ánya beman ser-
biyid nen pánnampalataya nen tolay ni
awan labi ketan ten gamet na? Melig-
tas beman siya ni konaid haud a pánnam-
palataya? [15] Nadid ni tehud kam a kap-
atkaka a awan ti mesulot a badu sakay
awan ti makan, [16] sakay kinagi moy la a,
"Kagbiyan ka nakuwan nen Diyos a pake-
taán ti badu mu sakay makan mu." Ánya
i metulungid ni iyud ni awan moy bi hidi
inátdenan ten kailangan di? [17] Kaya en pán-
nampalataya a awan ti kaguman a gamet ay
patay.
[18] Peru tehud bi a magkagi a, "Tehud ka
a pánnampalataya, en kao ku ay gamet." I
tábbig kuwid ay, ipeta mu dikoku en pán-
nampalataya a awan ti gamet sakay ipeta
ku bi dikomu en pánnampalataya ku ten
pamamag-itan nen gamet ku. [19] Awan be-
man maniwala ka a essa la en Diyos? Tama
iyán! Maski en dimonyo hidi ay mani-
wala bi sakay magpágpág pa hidi ti ánteng.

[20] Siko a mangmang! Gustu mu beman a
patunayan ku dikomu a awan ti kuwenta
en pánnampalataya a awan ti kaguman a
gamet? [21] Kona ten ninunu tam a ti Abra-
ham a kinasayaan nen Diyos dikona iyalay
na ten altar ti Isaac a anak na. [22] Ketan moy
háddi a en pánnampalataya na ay tehud
a kaguman a gamet. Napatunayan a en
pánnampalataya na ay tama ten pamamag-
itan nen ginamet na. [23] Kaya nangyari dán
en nakasulat a, "Summampalataya ti Abra-
ham ten Diyos, sakay imbilang siya nen
Diyos a matuwid gapu ten pánnampalataya
na." Kaya ti Abraham ay nangaranan a
amigu nen Diyos. [24] Kaya ketan moy háddi a
magin karapatdapat en tolay ten Diyos ten
pamamag-itan nen gamet na, bakán a ten
pánnampalataya la.

[25] Kona labi ten nangyari kánni Rahab a
mángngilállaki, imbilang siya nen Diyos a
matuwid gapu ten ginamet na a pinatulos
na en Israelita hidi a espiyya sakay tinulun-
gan na hidi a makaginan ten pamamag-itan
nen iba a dilan. [26] Ni konya a en bággi a awan
ti ispiritu ay patay, ay kona labi hud, en
pánnampalataya a awan ti gamet ay patay.

3

En Magamet nen Dila

[1] Kákkapatkaka ku hidi, awan dapat
a makpal dikomoy en magin tagapag-
toldu. Gapu tukoy moy a mas mahig-
pit en pághatul dikotam a tagapagtoldu
nan ten agum a tolay. [2] Atanan tam ay
pirmi a magkamali. En tolay a awan dán
magkamali ten pággupos na ay awan dán ti
pagkukulang, sakay kaya na dán a pugád-
dán en sadili na. [3] Ni pirinuwan tam en
kabayu ay mapasunud tam, kaya maski
hádya gustu tamid a angayan ay maari la.
[4] Isipán tam dálla en barku: dikál peru
kaya a ipadpad nen mabegsák a parás, peru
mapaangay nen kapitan ten maski hádya
gustu na ten pamamag-itan nen badit a
timon. [5] Kona labi haán en dila nen tolay,
badit la peru tunay ti kadikál en magamet
na a kahambugan.

Isipán moy dálla en malawak a talon, a
kaya a tutudán nen sabadit a apoy. [6] En dila
ay kumán ngani a apoy, sakay kumán a essa
a mundu a naputat ti mágkadukás a mang-
padingát ten buu moy a pagkatolay. Apoyid
a iyád ay gubwat ti impiyerno a mangsida
ten biyag nen tolay. [7] En atanan a kalasi ni
hayup a maglakad, ibun, en magarakas hidi,
sakay en ked hidi ten dinom ay kaya a paa-
muwán, sakay talaga a mapaamu nen tolay.
[8] Peru awan ti tolay a makapagpaamu ten
dila. Tunay iyád ti dukás sakay awan kaya a
pugáddán, sakay putat ti ilu. [9] Gággamitán
tam en dila tam ten págpuri ten Panginoon
tam sakay ten Diyos Ama, sakay págmuda
ten agum a tolay a linalang a kawangis nen
Diyos. [10] En págpuri ten Diyos sakay en
págmuda ten agum a tolay ay maggubwat
la ten essa a ngusu. Kákkapatkaka ku hidi
awan iyád dapat a mangyari. [11] Kona labi ten
bukal, maari beman a lumuwas ten eessa a
bukal en dinom a matablal sakay dinom a
maasen? [12] Kákkapatkaka ku hidi, impusibli
a magbunga ti olibo en igos oni magbunga
ti igos en ubas. Kona labi ten essa a bukal a
maasen a awan ka makasagáb ti matablal a
dinom.

En Karunungan a Gubwat ten Diyos

[13] Ni deya dikomoy en tehud a karu-
nungan sakay tehud a pangintendi ay
kailangan a patunayan na. Mapatunayan
iyád ten pamamag-itan nen maganda na a
kákkabiyag sakay maganda a gamet a tehud
a págpakababa sakay tehud a karunungan.
[14] Peru ni pairalán moyid ten pusu moy ay
inggit sakay makasadili a kagustuwan, ay
dyan moy ihambug a marunung kam ta
gapu ni magkakonahud ay imbilang moy
a liwat en katutuhanan. [15] I karununganid
a kona haán ay bakán a gubwat dilanget,
nan gubwat ti munduwiday sakay makadi-
monyo. [16] Ni ked hádya en inggit sakay
makasadili a kagustuwan ay ked bi haud
en kaguluwan sakay atanan a kalasi ni
madukás a gamet. [17] Peru en karunungan a
gubwat ten Diyos, purumeru ten atanan ay
tehud a malinis a kákkabiyag, masássorán
ti kapayapaan, mahinahun, awan makutid,
makákkagbiyán, masipag a maggamet ti
maganda, parehu en pangileng na ten tolay
sakay awan magkukunwari. [18] Magbunga ti
matuwid en bine nen kapayapaan a immula
nen tolay a masássorán ti kapayapaan.

4

*Kadima nen Diyos en Amigu ni Munduwi-
day*

[1] Ánya nagsapulanid nen pamágdadema
moy? Awan beman en mágkadukás moy
hidi a kagustuwan a mamágdadema ten
pusu moy? [2] Masor kam ten sari-sari a
bagay peru awan moy maalap, kaya maski
mamunu kam basta maalap moy la en
gustu moy. Gapu ten kákkasor moy ten
bakán moy a kao ay mamágdadema kam.
Kaya awan moy maalap en gustu moy ay
gapu awan kam mággid ten Diyos. [3] Peru
ni mággid kam ten Diyos ay awan kam
makatanggap gapu madukás en ked ten
isip moy, sakay gustu moy la a masunud
en mágkadukás moy hidi a kagustuwan.
[4] Sikam a awan tapat ten Diyos! Awan moy
beman tukoy a en amigu ni munduwiday
ay kadima nen Diyos? En tolay a masor
a mák-amigu ti munduwiday ay kadima
di en Diyos. [5] Dyan moy isipán a awan
ti serbi en ked ten kasulatan a, "Sasala
nen Ispiritu a inyatád nen Diyos dikotam
a tehud siya a kaagew ten págmahal tam."
[6] Tunay ti kadikál en kagbi nen Diyos diko-
tam, kona ten nakasulat a, "Kalaban nen
Diyos en hambug hidi peru kagbiyan na
en magpakababa hidi." [7] Kaya magpasakup
kam ten Diyos. Labanan moy en diyablo
sakay adeyuwan na kam. [8] Umadeni kam
ten Diyos, sakay umadeni siya dikomoy.
Magpakalinis kamon ten biyag moy sikam
a makasalanan hidi! Sikam a pabagu-
bagu ti isip ay baguwán moy dán en sadili
moy. [9] Magluksa kam sakay magsanget;
palitan moy en págtawa moy ti págsanget
sakay en kasayaan moy ti kalungkutan.
[10] Magpakababa kam ten atubengán nen
Panginoon sakay itaas na kam.

Dyan Humatul ten Kaparehu Mu

[11] Kákkapatkaka ku hidi, dyan moy pin-
tasan en kaparehu moy. En magpintas oni
humatul ten kapatkaka na ay pinintasan
na sakay hinatulan en Kautusan. Sakay ni
hatulan mu en Kautusan ay bakán ka dán a
tagasunud nen Kautusan nan tagahatul na
ka dán. [12] Deya ka para manghatul ten ka-
parehu mu a tolay? En Diyos en nanggamet
ten Kautusan sakay siya bi en tagahatul.
Siya la en tehud a kapangyariyan a maglig-
tas sakay magparusa.

Dyan Maghambug

[13] Sanigán moy i kagiyán kuwiday, sikam
a mágkagi ti kona háddi, "Nadid oni ni
ilaw ay angay kami ti essa a banuwan.
Magsataon kami haud a magnigosyu tánni
kumita kami ti dikál a halaga." [14] Awan
moy tukoy ni ánya i mangyariyid ten biyag
moy ni ilaw. En biyag moy ay kumán
la a asok a saglit a magbuu sakay awan
magmalay ay mawan. [15] Dapat ay kona
háddi i kagiyán moyid, "Ni kagustuwan nen
Panginoon a mabiyag kami padi ay itulos
mi en balak mi." [16] Peru magmadikál kam
sakay maghambug. Liwat iyán! [17] En awan
manggamet ten tama a tukoy na a dapat na
a gamitán, ay magkasala.

5

Paala-ala ten Mágkayaman hidi

[1] Sikam a mágkayaman hidi, sanigánnák
moy! Maglungkut kam sakay magsanget
gapu ten matindi a hirap a dumemát diko-
moy. [2] Nawan dán en kayamanan moy
sakay en badu moy hidi ay inábbut-ábbutan
dán ni insektu. [3] En silber moy sakay gintu
ay kinalawang dán, sakay en kalawang na
i magpatunayid kontra dikomoy, kumán
iyád a apoy a mangtutud ten bággi moy.
Makpal kam a pináppuron a kayamanan
ti katapusaniday a panahun. [4] Awan moy
inupaan en pinagtarabahu moy hidi ten
luta moy, maski en pinaggapas moy hidi ay
magdaing ten Diyos. Sanigán moy! En pág-
daing di ay nasanig dán nen Panginoon a
makapangyariyan dilanget. [5] Nagpakasarap
kam ti biyag ti lutaiday, sakay mágpap-
atabiyán kam a kona ten hayup a adeni
dán a bunuwán. [6] Hinatulan moy sakay
pinabunu en tolay a matuwid a awan
makalaban.

Págtiyaga sakay Págdasal

[7] Kákkapatkaka ku hidi, magtiyaga kam
a maguray a hanggan ten káddemát nen
Panginoon. Kona ten mágmula a matiyaga
a maguray ti uden sakay ten maganda
a págbunga nen mula na. [8] Kona labi
dikomoy, dapat kam bi a magtiyaga sakay
begsákkan moy en isip moy gapu adeni dán
a dumemát en Panginoon.

[9] Kákkapatkaka ku hidi, dyan kam ma-
greklamu ten balang essa tánni awan
kam hatulan nen Diyos. Adeni dán a

dumemát en pághatul ten atanan a tolay. [10] Kákkapatkaka ku hidi, ilingán moy
en propeta hidi a nangaral ten ngaran
nen Panginoon, a matiyaga hidi a nagtiis
ten kahirapan di, kaya arigán moy hidi.
[11] Kakagiyan tam a pinagpala en tolay a
matiyaga sakay mágtiis ti hirap. Nasanig
moy dán en tungkul ten págtiis ni Job,
sakay tukoy moy a ten katapusan ay pinagpala siya nen Panginoon. Ginamet iyád nen
Panginoon gapu makákkagbiyán siya sakay
mabait.
[12] Higit ten atanan kákkapatkaka ku hidi,
dyan kam manumpa ni mangaku kam.
Dyan moy kagiyán a, "Tistigu ku en langet
oni tistigu ku en luta," oni ányaman a
bagay. Tama dán a kagiyán moy a, "Uhu,"
ni uhu sakay "Awan," ni awan, tánni awan
kam hatulan nen Diyos.
[13] Ni tehud a maghirap dikomoy ay dapat siya a magdasal. Ni tehud a masaya
dikomoy ay dapat siya a mágkansiyon ti
papuri ten Diyos. [14] Ni tehud a te saket
dikomoy ay dapat a padulaw na en pinunu hidi nen simbaan, tánni idasal di siya
sakay haplasan di ti langis ten ngaran nen
Panginoon. [15] Pagpiyyaán nen Diyos en
tehud a saket gapu ten dasal a tehud a pánnampalataya. Pabegsákkán siya nen Panginoon sakay patawadán na en kasalanan na
hidi. [16] Kaya itapat moy ten kákkapatkaka
moy hidi en kasalanan moy sakay idasal
moy en balang essa tánni magpiyya kam.
Dikál en magamet nen dasal nen tolay a
matuwid. [17] Kona kánni Elias, a tolay labi a
kaparehu tam. Nagdasal siya ti buu a pusu
a nakuwan ay dyan maguden, kaya awan
ngani naguden ti tállu ay ti kalahati a taon.
[18] Dikona a nagdasal siya a ruway a maguden
ay naguden ngani, lummagu en mula hidi
sakay nagbunga.
[19] Kákkapatkaka ku hidi, ni tehud a essa
dikomoy a nesina ten katutuhanan ay maganda ni tehud bi a essa dikomoy a makapangakit a soli siya a ruway. [20] Tandaan
moy iddi: en makapangpasoli ten essa
a makasalanan ten tama a kákkabiyag
ay nángligtas ti essa a kaluluwa ten kamatayan sakay nakapagpatawad ti makpal
a kasalanan.

En Purumeru a Sulat ni PEDRO

Paliwanag Tungkul ten Libru

En purumeru a sulat ni Pedro ay para ten mánnampalataya hidi a nginaranan na a, "pinili nen Diyos," a nekalat ti danág ti ámyanan ti Asia Menor. En pinakapaksa ni iyád a sulat ay mangpabegsák ten isip nen mangbasa hidi a nakaranas ti pág-gusig, págtiis gapu ten pánnampalataya di. Impaala-ala ten mangbasa hidi en a Maganda Bareta tungkul kánni Jesu-Cristo. Kinagi na a en kamatayan, en kákkabiyag a ruway sakay en kássoli nen Panginoon en makapangatád dikodi ti pag-asa. Kaya dapat di bi a tanggapán sakay tiisán en hi-rap, gapu siguradu hidi a iyád ay pagsubuk ten katapatan di ten pánnampalataya di. Bukud pa haud, tehud hidi a piremyu ten "Aldew" a mehayag ti Cristo. Kaguman ten pangpabegsák ti isip ten panahun nen ka-balisaan, pinayuwan na bi en tagapagbasa hidi a mabiyag bilang tagasunud hidi ni Cristo.

Lasán nen Libru

- Sapul 1:1-2
- Paala-ala tungkul ten págligtas nen Diyos 1:3-12
- Pangaral tungkul ten banal a kákkabiyag 1:13-2:10
- En tungkulin nen Cristiano ten panahun nen kahirapan 2:11-4:19
- Kapakumbabaan sakay págserbi nen Cristiano 5:1-11
- Pangkatapusan 5:12-14

1 Iyád a sulat ay gubwat dikoku a ti Pedro
a apostol ni Jesu-Cristo.
Summulaták dikomoy a pinili hidi nen
Diyos a mákpágyan ti munduwiday. Sikam
a ked hidi ten iba-iba a prubinsiya a Ponto,
Galacia, Capadocia, Asia, hanggan ti Bitinia.
2 Napili kam ayun ten layunin nen Diyos a
Ama sakay pinagin-banal kam nen Ispiritu
tánni sumunud kánni Jesu-Cristo sakay ma-
linisan kam ten pamamag-itan nen digi na.
Pagpalaán kam nakuwan ti kapayapaan.

En Biyag a Pag-asa

3 Magpasalamat kitam ten Diyos sakay
Ama nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo.
Gapu ten dikál a kagbi na dikotam ay
inátdenan na kitam ti bigu a biyag ten
pamamag-itan nen pángbiyag na a ruway
kánni Jesu-Cristo. Iyád en makapangatád
dikotam ti biyag a pag-asa, 4 kaya umasa ki-
tam a makao tam en mayaman a pagpapala
nen Diyos para ten tolay na hidi. Hidi iyád a
pagpapala ay awan masida, awan ti kapin-
tasan sakay awan kumupas a inhanda nen
Diyos para dikomoy dilanget. 5 Sakay ten
pamamag-itan nen pánnampalataya moy,
ay bantayan kam nen kapangyariyan nen
Diyos mentras a áorayán moy en kaligtasan
a mehayag ten katapusan a panahun.
6 Ti aldewid a iyud ay magsaya kam maski
ni magdanas kam padi ti sari-sari a pag-
subuk ten alay nen sabadit a panahun. 7 Ni
en gintu a masida ay purbaan ten apoy
tánni ketan ni talaga a puru a gintu, ay
kona labi hud en pánnampalataya moy a
mas mahalaga nan ten gintu a purbaan
ten pagsubuk tánni ketan ni talaga a mat-
apat. Ni magkakonahud ay mapuri kam,
dakilaán, sakay parangalan ten Aldew a
mehayag ti Jesu-Cristo. 8 Maski awan moy
palla siya netan ay mahal moy dán siya.
Hanggan ngani nadid ay awan moy palla
siya netan peru maniwala kamon dikona.
Kaya tunay dán en kasayaan moy a awan
mepaliwanag ti upos. 9 Gapu matanggap
moy dán en kaligtasan moy a bunga nen
pánnampalataya moy.
10 En propeta hidi tenhud ay siniyasat di
ti hustu sakay pinagadalan di en tungkul
ti kaligtasanid a iyád. Kaya impahayag
di a i kaligtasanid a iyád ay kaluub nen
Diyos dikomoy. 11 Inadal di bi ni konya
sakay ni nikan iyád a mangyari. Ten tulung
nen Ispiritu ni Cristo ay nahulaan di en
tungkul ten madággi a hirap a danasán
ni Cristo sakay en karangalan a matang-
gap na. 12 Impakapospos bi nen Diyos ten
propeta hidi a en atanan a gággamitán di ay
bakán a para ten sadili di la a kapiyyaan nan
para dikomoy a atanan. Nadid ten tulung
nen Banal a Ispiritu a gubwat dilanget ten
mángngaral hidi ay nasanig moy en Ma-
ganda a Bareta tungkul kánni Jesu-Cristo.
Maski en anghel hidi ay gustu di bi iyád a
matukuyan.
13 Nadid dapatid ay pirmi kam a naka-
handa a gamitán en kagustuwan nen Diyos.
Dyan kam pabigla-bigla, sakay umasa kam

ti hustu ten pagpapala a matanggap moy
ni mehayag dán ti Cristo. 14 Bilang masás-
sunudán a anak, dyan kam paalipin ten ka-
gustuwan nen bággi a kona dikona a awan
kam palla ti pánnampalataya. 15 Dapat kam
a magpakabanal ten atanan a gamitán moy,
kona ten kabanalan nen Diyos a nangdulaw
dikomoy. 16 Gapu kinagi nen Kasulatan,
"Banalák kaya magpakabanal kam bi."

17 Awan ti panigan en Diyos. Pahalagaan
na en balang essa ayun ten ginamet na.
Gapu ta dulawán moy siya a Ama ay igalang
moy siya mentras a biyag kam. 18 Tukoy
moy dán a tinubus kam nen Diyos ten dati
moy a biyag a minana moy ten ninunu moy
hidi. En nangtubus na dikomoy ay awan
masisida oni maubus a kona ten gintu sakay
ten silber, 19 nan ten pamamag-itan nen ma-
halaga a digi ni Cristo. Kona siya ten tupa a
awan ti dingát sakay kapintasan a inyalay
ten Diyos. 20 Bagu a linalang nen Diyos i
munduwiday ay inlaan na dán ti Jesus tánni
mangtubus dikomoy sakay impahayag siya
alang-alang dikomoy bagu a dumemát en
katapusan a panahun. 21 Gapu kánni Cristo,
ay summampalataya kam ten Diyos a nang-
biyag a ruway dikona sakay nangparangal,
kaya en pánnampalataya moy sakay pag-
asa ay ked ten Diyos.

22 Nadid, gapu ten págsunud moy ten
katutuhanan ay nalinisan kamon ten
kasalanan moy hidi, sakay nagin tapat
kamon ten págmahalan moy bilang
matátkaka. Kaya magmahalan kamon ti
buu a pusu. 23 Gapu neenak kam a ruway
bakán a ten pamamag-itan nen kákkeenak
a tehud a kamatayan, nan ten biyag sakay
awan magbabagu a upos nen Diyos. 24 Ayun
ten Kasulatan,

"En atanan a tolay ay kona ten lamon,
kona ten kagandaan nen essa a bulak-
lak.
En lamon ay malanás sakay kumupas en
bulaklak na
25 peru en upos nen Panginoon ay ma-
natili a awan ti katapusan."

Sakay iyád a upos ay en Maganda a Bareta
a impangaral dikomoy.

2

En Batu a Biyag sakay en Pinili a Banuwan

1 Kaya ibutan moy dán nadid en ugali
moy hidi a mágkadukás, dyan kamon man-
glimang, magkukunwari, magsállap sakay
magupos ti awan maganda tungkul ten
agum a tolay. 2 Umarig kam ten anak a
bábbadit a pirmi a mauwaw ten tunay a
ispirituwal a gatas tánni bumegsák en pán-
nampalataya moy a hanggan matanggap
moy en kaligtasan. 3 Kona ten kinagi nen
Kasulatan, "Naranasan moy dán ten sadili
moy en kabaitan nen Panginoon."

4 Umadeni kam kánni Cristo, siya en
biyag a batu a inadiyan nen tolay hidi a
kumán a awan ti halaga peru siya en pinili
nen Diyos a pinahalagaan ti hustu. 5 Kona
ten biyag a batu, magin bahagi kam nen
essa a templo a ispirituwal. Sikam en
padi hidi a nelaan para ten Diyos, magalay
kam ten Diyos ti alay a ispirituwal a maka-
pangpasaya alang-alang kánni Jesu-Cristo.
6 Kona ten kinagi nen Kasulatan,

"Ilingán moy,
idátton ku ti Zion en pamireng, pinili
sakay mahalaga;
awan mapasaniki en deyaman a
sumampalataya dikona."

7 Kaya i batuwid a iyud ay tunay ti halaga
dikomoy a mánnampalataya hidi. Peru
ten awan hidi mánnampalataya ay hidi en
mangpatunay ten Kasulatan a,

"En batu a inadiyan nen mágbilay hidi
ay siya bali en batu a pangpundasyon."
8 Sakay
"Iyád labi a batu en kesángdulan
sakay kerakpaan nen tolay hidi."

Nesángdul hidi gapu awan hidi summunud
ten Upos nen Diyos, sakay iyád en inhanda
nen Diyos para dikodi.

9 Peru sikam en lahi a pinili nen Diyos,
a magin padi a magserbi ten Hari, essa a
bansa a para ten Diyos. Sikam en anak na
hidi a inhanda na para mángpakapospos
ten ginaggamet na hidi a mágkaganda a
bagay. Tenhud ay ked kitam ten kadik-
lámman peru inyagton na kitam ten maka-
hanga na a demlag. 10 Tenhud ay bakán kam
palla a tolay nen Diyos, peru nadid ay tolay
na kamon. Tenhud ay awan dikomoy en
kagbi nen Diyos peru nadid ay natanggap
moy dán en kagbi na.

En Alipin hidi nen Diyos

[11] Kákkapatkaka ku hidi, ipákpágguron
ku dikomoy, bilang dayu ti lutaiday dyan
kam padaig ten mágkadukás hidi a kagus-
tuwan nen bággi a kontra ten kaluluwa
moy. [12] Pirmi moy a ipeta en maganda a
ugali ten Hentil hidi maski ni bábbintangán
di kam ti madukás, káddemát nen Aldew
nen Pághatul ay magpuri hidi ten Diyos
gapu ten mágkaganda a bagay a netan di
dikomoy.

[13] Alang-alang ten Panginoon ay mag-
pasakup kam ten atanan a pinunu nen
gubiyernu, ten Emperador, a kataasan ti
katungkulan. [14] Sumunud kam bi ten gu-
bernador hidi a indátton nen Emperador a
magparusa ten mággamet hidi ti madukás,
sakay mangpuri ten mággamet hidi ti mag-
anda. [15] Gapu gustu nen Diyos a paimangán
moy en mangmang hidi a tolay a mágga-
uposán ti madukás ten mágkaganda hidi a
bagay a gággamitán moy. [16] Malaya kamon,
peru dyan moy gamitán en kalayaan moy
para maggamet ti madukás nan mabiyag
kam a bilang alipin hidi nen Diyos. [17] Igalang
moy en atanan a tolay sakay mahalán moy
en kaparehu moy hidi a mánnampalataya.
Parangalan moy en Diyos sakay igalang
moy en Emperador.

Arigán Tam en Págtiis ni Cristo

[18] Sikam a alipin hidi, igalang moy en
amu moy hidi sakay pasakup kam dikodi,
bakán la a ten mágkabait hidi nan pati ten
loku hidi. [19] Pagpalaán kam nen Diyos ni
paggamitan di kam ti awan maganda gapu
ten kássunud moy ten kaluuban nen Diyos.
[20] Ni naparusaan kam gapu ten ginamet moy
a madukás ay awan kam ti pakinabang.
Peru ni naparusaan kam gapu ten ginamet
moy a maganda ay pagpalaán kam nen
Diyos. [21] En págtiis ti hirap ay bahagi nen
pángpili nen Diyos dikomoy, gapu nagtiis bi
ti Cristo ti hirap alang-alang dikomoy. Iny-
atád na iyád a halimbawa tánni arigán moy.
[22] Awan siya nagkasala, awan bi siya nagu-
pos ti kakabuliyan maski nikan. [23] Dikona
insultuwán di siya ay awan siya gummanti.
Maski dikona pahirapan di siya ay awan
siya ti kákkagi, nan impebahala na en sadili
na ten Diyos a makaturangan a tagahatul.
[24] Tinawid ni Cristo en kasalanan tam hidi
ten kákkatay na ten kudus, tánni matay
kitamon ten kasalanan sakay mabiyag ayun
ten kaluuban nen Diyos. Nagpiyya ka-
mon ten pamamag-itan nen talingu na hidi.
[25] Kumán kam a en tupa hidi a nágketawtaw
peru nadid ay napisan kam a ruway tánni
sumunud ten Pastol moy a Mággalaga ten
kaluluwa moy.

3

Toldu Para ten Magkabinga

[1] Nadid, sikam a bábbi hidi, pasakup kam
ten kabinga moy. Tánni mara awan palla
hidi maniwala ten Upos nen Diyos ay maari
a maakit hidi a sumampalataya ni ketan di
en mágkaganda moy a gamet. Maski ni
awan kamon magpaliwanag dikodi, [2] gapu
ketan na en pággalang mu ten Diyos sakay
en maganda mu a kákkabiyag. [3] En ganda
moy ay awan dapat a pangluwas la, kona
ten pággayus ti buuk, págsulot ti alahas,
sakay págsulot ti mágkaganda a badu. [4] Nan
i dapat moyid a pakapagandaán ay en pusu
moy, iyán en kagandaan a awan kumu-
pas, mahinahun sakay mabait a tunay a
kasayaan nen Diyos. [5] Tenhud a panahun,
kona haán en kagandaan a impeta nen ba-
nal hidi a bábbi a umasa ten Diyos, en pág-
pasakup di ten kabinga di. [6] Kona kánni Sara
a sinunud na ti Abraham sakay dinulaw na
pa a amu na. Mebilang kam bi a anak na ni
maganda en gamet moy sakay awan kam ti
dapat a kantingan.

[7] Sikam bi a lállaki hidi, mákpággagum
kam ti maganda ten kabinga moy, gapu mas
mahina hidi nan sikam. Alalahanán moy a
inátdenan bi hidi nen Diyos ti biyag a awan
ti katapusan a kona dikomoy. Gamitán
moy iyád tánni awan ti magin hadlang ten
págdasal moy.

En Pághirap Gapu ten Gamet a Maganda

[8] Bilang pangkatapusan, dapat kam a
magkaessa sakay magmahalan a kona ten
matkaka, dapat kam a makákkagbiyán
sakay magpakababa. [9] Dyan moy gantiyan
ti madukás en maggamet ti madukás diko-
moy. Dyan moy sumpaán en mangsumpa
hidi dikomoy. Nan, pagpalaán moy hidi
gapu pinili kam tánni tumanggap ten pag-
papala nen Diyos. [10] Kona ten nakasulat ten
Kasulatan,

"En maghangad a mabiyag ti mapayapa
sakay sagana,

ay dapat a magpugád ten dila na sakay
pággupos ti madukás.
En ányaman a pangluloku sakay ma-
daya a pággupos
ay awan dapat a lumuwas ten bibig na.
11 Iwasan mu en madukás sakay gamitán mu
en tama;
sakay pirmi mu a pagsikapan a
mabiyag ti mapayapa.
12 En mata nen Panginoon ay nakatuun ten
matuwid,
sakay sanigán na en dasal di,
peru en mággamet hidi ti madukás ay
adággan na!"

13 Awan ti maggamet ti madukás dikomoy
ni magsikap kam a maggamet ti maganda.
14 Peru ni paggamitan di kam ti madukás
gapu ten pággamet moy ti maganda ay
magsaya kam. Dyan kam manteng sakay
dyan kam mabalisa. 15 Igalang moy ti Cristo
sakay sambaán moy siya bilang Pangi-
noon. Dapatid ay pirmi kam a nakahanda a
magpaliwanag ten deyaman a magtanung
dikomoy tungkul ten pag-asa moy. 16 Ni
magpaliwanag kam ay dapat a magalang
sakay malamig en pággupos moy. Bilang
tagasunud ni Cristo ay siguraduwán moy a
pirmi a malinis en konsensiya moy tánni
mapasaniki en magupos hidi ti madukás
tungkul ten maganda moy a ugali. 17 Gapu
mas mapiyya pa ni maghirap kam gapu ten
pággamet moy ti maganda, ni saiyád en
kagustuwan nen Diyos, nan ni maghirap
kam gapu ten pággamet moy ti madukás.
18 Gapu ti Cristo ay natay a pumensan para
ten atanan. Siya ay mabait a tolay a kapalit
nen atanan a makasalanan, tánni megiyya
na kam ten Diyos. Natay en bággi na
peru nabiyag a ruway ten ispiritu. 19 Ti
iyud a kalagayan na ay ummangay siya ten
ispiritu hidi a nakapiresu. 20 Hidi iyud a
ispiritu ay en tolay hidi a awan summunud
ten Diyos dikona a maggamet ti Noe ten
abeng, peru en Diyos ay nagin matiyaga
a naguray dikodi mentras a gamitán en
abeng. Sasangan la a tolay en naligtas
ten dilobyu, walu la hidi. 21 En dilobyu
ay kumán a binyag a mángligtas dikomoy
nadid. En binyag ay bakán a páglinis
ten dingát nen bággi nan essa a pangaku
ten Diyos ten pamamag-itan nen malinis
a konsensiya. Iligtas kam nen binyag ten
pamamag-itan nen kákkabiyag a ruway ni
Jesu-Cristo. 22 Ti Jesu-Cristo ay ummangay
dilanget sakay nadid ay mággetnud ten
kawanan nen Diyos. Maghari siya haud ten
anghel hidi sakay ten agum pa hidi a tehud
a kapangyariyan dilanget.

4

En Binagu a Biyag

1 Nadid, gapu naghirap ti Cristo ay da-
pat kam bi a magin handa a maghirap a
kona dikona. Gapu ni magtággád kam ti
hirap ay patunay iyán a ummimang ka-
mon ten kasalanan. 2 Gustu naid a kagiyán
ay adággan moy dán en kagustuwan nen
bággi sakay sumunud kamon ten Diyos
ten buu a biyag moy. 3 Tama dán en
panahun a sinayang moy ten pággamet ten
bagay hidi a kona ten gamet nen Hentil
hidi: kahalayan, madukás a kagustuwan
nen bággi, páglasing, madukás a kasayaan,
inoman, sakay en makaánteng a págsamba
ten diyos-diyosan hidi. 4 Magtaka hidi
gapu awan kamon mákpággagum dikodi
ten madukás di a kákkabiyag, kaya sidaan di
kam. 5 Peru dumemát en aldew a tábbigan
di iyud ten Diyos a nakahanda a manghatul
ten biyag ay ten patay. 6 Kaya nepangaral
bi en Maganda a Bareta ten patay hidi
tánni maski ni natay dán hidi a kona ten
nakatakda a mangyari ten atanan a tolay
ay mabiyag en ispiritu di a kaguman nen
Diyos.

En Mahusay a Pánggamit ten Kaluub nen Diyos

7 Tandaan moy, adeni dán en katapu-
san ni munduwiday, kaya kailangan moy
a magpugád sakay mahusay en pággisi-
pan moy tánni makapagdasal kam. 8 En
pinakamahalaga ten atanan ay magmaha-
lan kam ti tapat, gapu en págmahal ay
makapagpatawad ti makpal a kasalanan.
9 Magpatulos kam ten bilay moy a maluwag
ten kaluuban moy. 10 En balang essa diko-
moy ay nagkaluuban nen Diyos ti maga-
nda a kaluub, kaya gamitán moy iyud a
kaluub para ten kapiyyaan nen agum bi-
lang mahusay a katiwala nen Diyos. 11 Ni
nagkaluuban ka nen Diyos a mángngaral
ay kailangan ipangaral mu en upos nen
Diyos. Ni nagkaluuban ka nen Diyos ti
káttulung ay tumulung ka sakay gamitán

mu en begsák a gubwat ten Diyos. Gamitán
moy en atanan a bagay para ten kapuriyan
nen Diyos alang-alang kánni Jesu-Cristo.
Kao na en karangalan sakay kapangyariyan
a awan ti katapusan. Amen.

En Págtiis nen Cristiano

12 Kákkapatkaka ku hidi, dyan moy
pagtakaan en mágkadággi a pagsubuk
a danasán moy a kumán a bihira la a
mangyari. 13 Nan dapat kam a magsaya
gapu nákbahagi kam ten pághirap ni Cristo,
tánni masaya kam a tarud káddemát nen
aldew a ketan tam en kaluwalhatian na.
14 Pinagpala en tolay a insultuwán di gapu
tagasunud siya ni Cristo; gustu naid a
kagiyán ay ked dikona en maluwalhati
a Ispiritu, en Ispiritu nen Diyos. 15 Dyan
nakuwan mangyari a magdusa kam gapu
namunu kam, nagtakaw, sumássuway ten
kautusan, oni makialam ten biyag nen
agum. 16 Peru ni magdusa kam gapu ten
pagka-Cristiano moy ay dyan moy iyud
ikasaniki. Nan dapat kam a magpasalamat
ten Diyos gapu ten ngaran na a ked
dikomoy.

17 Dummemát dán en panahun nen
pághatul nen Diyos, sakay idipalongu
nen Diyos a hatulan en tolay na hidi. Ni
sikitam idipalonguwid nen Diyos a hatulan,
sakonya wád a kadággi i parusaid nen awan
hidi maniwala ten Maganda a Bareta a
gubwat ten Diyos? 18 Kona ten nakasulat
ten Kasulatan,

"En tolay hidi a mabait ay ngari-ngari a
awan maligtas.
Iyud pa beman en tolay hidi a
makasalanan a awan tumenggi ten
Diyos, ánya wád i mangyariyid
dikodi?"

19 Kaya ni deyaman en maghirap gapu iyud
en kagustuwan nen Diyos ay dapat a magti-
wala ten matapat a Máglalang, sakay tulos-
tulos siya a maggamet ti maganda.

5

En Tolay hidi nen Diyos

1 Para ten pinunu hidi nen simbaan,
mákpágguronák dikomoy bilang essa bi a
pinunu nen simbaan a kona dikomoy. Tis-
tiguwák ten pághirap ni Cristo, sakay kaba-
hagiyák ten karangalan na a adeni dán a
mehayag. Ipákpágguron ku dikomoy, 2 a
alagaan moy en tolay hidi nen Diyos a
impagkatiwala na dikomoy. Pospusán moy
hidi a maluwag ten isip moy gapu iyud en
gustu nen Diyos, bakán a mapilitan kam
la. Gamitán moy en tungkulin moy bakán
a para bayadan kam nan gamitán moy
iyud gapu gustu moy a magserbi. 3 Dyan
kam masiyadu a mahigpit ten tolay hidi a
nasakupan moy, nan mángpeta kam ti mag-
anda a halimbawa dikodi. 4 Sakay káddemát
nen Kapunuwan a Pastol ay makatang-
gap kam ti maluwalhati a kurona a awan
magkukupas.

5 Sakay sikam a kabataan hidi, pasakup
kam ten pinunu hidi nen simbaan. Mag-
pakababa kam a atanan sakay magserbi ten
balang essa, gapu nakasulat a, "Sasala nen
Diyos en tolay hidi a mapagmadikál, peru
kasayaan na en magpakababa hidi." 6 Kaya
magpakababa kam ten kapangyariyan nen
Diyos tánni parangalan na kam ten intakda
na a panahun. 7 Ipabahala moy ten Diyos
en atanan a kabalisaan moy, gapu siya en
mangalaga dikomoy.

8 Humanda kam sakay magbantay a
pirmi, gapu en diyablo a kadima moy
ay kumán a leon a maglebut sakay
magurangag a magaryok ti sangwabán na.
9 Dyan kam manteng dikona, begsákkan
moy en pánnampalataya moy. Tukoy
moy labi a bakán la a sikam i magdanasid
ti kona haán a kahirapan, nan maski en
kákkapatkaka moy hidi ti buuwiday a
mundu. 10 Peru káttapos moy a magtiis
ten sabadit a panahun, ay en Diyos a
pággubwatan nen pagpapala en mangbuu
dikomoy, mangpatatag, mangpabegsák
ten isip moy sakay essa a pundasyon
a awan maari-arikad. Siya en nangpili
dikomoy tánni makabahagi na kam ten
kaluwalhatian na a awan ti katapusan a
kaguman ni Cristo. 11 Kao na en atanan a
kapangyariyan a awan ti katapusan! Amen.

En Pangkatapusan a Bilin

12 Ti Silas en tummulung dikoku ti pág-
sulat kuwiday. Essa siya a kapatkaka tam
a tapat sakay mapagkatiwalaan ku. Ten
pamamag-itan ni sulat kuwidi ay gustu ku
a pabegsákkán en isip moy sakay magpatu-
nay ten kabaitan nen Diyos. Kaya dyan kam
humiwalay ti pagpapala naid a iyád.

[13] Mákkumusta dikomoy en kákkap-
atkaka tam hidi a ked ti Babilonia a
pinili nen Diyos a kaparehu moy labi;
mákkumusta bi dikomoy ti Marcos a mahal
ku a anak ti pánnampalataya. [14] Mágbatiyan
kam a masaya bilang matátkaka kánni
Cristo. Nakuwan en kapayapaan ay
pumirmi dikomoy a atanan a tagasunud
hidi ni Cristo.

En Kaduwwa a Sulat ni PEDRO

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Kaduwwa a Sulat ni Pedro ay para ten dipalongu hidi a mánnampalataya. En pinakapaksa ni sulatid a iyád ay tánni labanan en gamet nen liwat hidi a tagapagtoldu. En katábbigan ni problemaid a iyád ay en pánnatili ten tatarudan a kaalaman tungkul ten Diyos sakay ten Panginoon a ti Jesu-Cristo, en kaalaman a imbahagi nen naketa hidi kánni Jesus sakay nakasanig ten págtoldu na. Mabalisa en nagsulat a ti Pedro gapu ten toldu a magkagi a ti Cristo ay awan dán soli. Kinagi na a awan palla dumemát en kássoli ni Cristo gapu ten katutuhanan a, "Awan gustu nen Diyos a mepahamak en deyaman, en gustu na ay makapagsisi a atanan sakay sumoli ten Diyos."

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-2
En págdulaw ten Cristiano 1:3-21
En liwat hidi a tagapagtoldu 2:1-22
En kássoli ni Cristo 3:1-18

1 Iyád a sulat ay gubwat dikoku a ti Simon
Pedro a tagapagserbi sakay apostol ni Jesu-
Cristo.
Para dikomoy a atanan a tummanggap ti
pánnampalataya a mahalaga a tarud a kona
ten pánnampalataya mi. Gubwat iyád ten
makatarungan a Diyos sakay Tagapagligtas
tam a ti Jesu-Cristo.
2 Idasal ku a mabiyag kam nakuwan ten
sagana a kabaitan nen Diyos a awan ti
kapantay sakay ten kapayapaan na, ten
pamamag-itan nen pákkatenggi moy ti
hustu ten Diyos sakay kánni Jesus a Pangi-
noon tam.

En Dapat a Ugali nen Mánnampalataya hidi

3 Ten pamamag-itan nen kapangyariyan
nen Diyos ay natanggap tamon en atanan
a bagay tánni magkahud kitam ti biyag
a maka-diyos. Iyád ay ten pamamag-
itan nen pákkatenggi tam kánni Jesus, siya
labi en nangdulaw dikotam tánni mák-
bahagi ten karangalan na sakay kabai-
tan na. 4 Inátdenan kitam nen Diyos ti
mágkataas sakay mágkahalaga a pangaku,
tánni makabahagi kitam ten kalikasan na,
ni magkakonahud ay makaiwas kitam ten
mágkahalay a kagustuwan ni munduwi-
day. 5 Kaya pagsumikapan moy a idagdag
ten pánnampalataya moy en kabaitan; ten
kabaitan moy ay idagdag moy en karu-
nungan; 6 ten karunungan moy ay idagdag
moy en págpugád ti sadili; ten págpugád
moy ti sadili ay idagdag moy en katata-
gan; ten katatagan moy ay idagdag moy en
pagkamaka-Diyos; 7 ten pagkamaka-Diyos
moy ay idagdag moy en págmalasakit ten
kapatkaka moy; ten págmalasakit moy ay
idagdag moy en págmahal. 8 Hidi iyád en
katangian hidi a kailangan a palaguwán
ten biyag moy. Tánni en pákkatukoy
moy ten Panginoon tam a ti Jesu-Cristo
ay magin kapaki-pakinabang sakay mak-
abuluhan. 9 Peru en awan ti hidi iyád a
katangian ay kumán a burák a nakalimon
a pinatawad dán ten kasalanan na hidi.
10 Kákkapatkaka ku hidi, kailangan a
gamitán moy en atanan a makaya moy
tánni mapatunayan moy a sikam ay dinu-
law sakay pinili nen Diyos. Ni kona haád
i gamitán moyid ay awan kam melisi ten
pánnampalataya moy. 11 Ni magkonahud ay
magkahud kam ti karapatan a makasáddáp
ten awan ti katapusan a kahariyan nen
Panginoon tam sakay Tapagapagligtas a ti
Jesu-Cristo.
12 Kaya maski tukoy moy dán iyád a katu-
tuhanan sakay matibay kamon ti hidi iyád,
ay pirmiyák la a magpaala-ala dikomoy.
13 Para dikoku ay tama la a lukagán ku en
kaisipan moy tungkul ti bagayid a hidi iyád
mentras a biyagák palla. 14 Tukoy ku a
awanák dán magmalay ti biyagid a iyád
ayun ten impakapospos nen Panginoon
tam a ti Jesu-Cristo dikoku. 15 Kaya gamitán
ku en atanan tánni masigudu ku a maala-
ala moy i bagayid a hidi iyád ni awanák dán.

En Patunay ten Kadakilaan ni Cristo

16 Nadid, tungkul ten pángpakapospos mi
dikomoy ten makapangyariyan a kássoli
nen Panginoon tam a ti Jesu-Cristo ay awan
kami nagrarámmat, gapu netan mi a mismu
en kadakilaan na. 17 Dikona parangalan siya
nen Diyos a Ama ay nasanig mi en boses a
gubwat ten dakila a kaluwalhatian dilanget
a kinagi na, "Iyád en mahal ku a Anak a
kasayaan ku a tarud." 18 Kaguman kami ni

Jesus ten banal a bukid dikona a nasanig mi
en boses a gubwat dilanget.
[19] Kaya iyád en mangpatunay a tarud
ngani en impakapospos nen propeta hidi.
Kaya dapat moy a paniwalaan en kinagi di
gapu kumán iyád a simbuwan a magdemlag
ten madiklám a lugar hanggan a dumemát
en aldew a kássoli nen Panginoon. Kumán
siya a en talang-umaga a mangdemlag ten
isip moy. [20] Peru pakatandaan moy iddi,
awan ti makapángpaliwanag a gubwat ten
sadili na la a isip ten hula hidi ten banal a
Kasulatan. [21] Gapu en hula nen propeta hidi
ay bakán a gubwat ten isip la nen tolay, nan
ten pamamag-itan nen pággiyya nen Banal
a Ispiritu ay kinagi di en mensahi a gubwat
ten Diyos.

2

En Liwat a Tagapagtoldu

[1] Tenhud ay tehud a awan tatarudan a
propeta ten Israelita hidi. Kona labi na-
did a panahun, tehud a umangay diko-
moy a liwat a tagapagtoldu. Samanta-
laán di kam a tolduwan ti liwat a toldu
a mángpahamak dikomoy. Sakay maski
en Panginoon a nángligtas dikodi ay tang-
giyan di, peru awan magmalay ay mepa-
hamak hidi. [2] Konapamanhud ay makpal
en maakit di a mangunonud ten kahalayan
di, sakay gapu ten gággamitán di, en agum
ay magupos ti madukás tungkul ten Dilan
nen katutuhanan. [3] Gapu ten kasakiman di
ay linlangán di kam ten pamamag-itan nen
mágkaganda di a pággupos. Nalay dán a
nakahanda en hatul a para dikodi sakay en
mangpuksa dikodi ay awan tidug.
[4] Maski en anghel hidi a nagkasala ay
awan pinatawad nen Diyos, imbut na hidi
ti impiyerno sakay kinadenaan ten lugar
a madiklám hanggan ten káddemát nen
Aldew nen Pághatul. [5] Maski tenhud a
panahun ay awan pinatawad nen Diyos en
tolay hidi a awan maka-diyos, pinuksa na
hidi ten pamamag-itan nen dilobyu. Basta
en winarak na ay ti Noe a nángpakapospos
ten katutuhanan sakay en pittu a kaguman
na. [6] Hinatulan nen Diyos en siyudad a
Sodoma sakay Gomorra gapu ten kasalanan
di, sakay tinutud na hidi tánni ipeta na en
mangyari ten mágkadukás a tolay. [7] Peru
inligtas nen Diyos ti Lot a essa a matuwid
a tolay. Nabalisa a tarud ti Lot gapu ten
gággamitán a kahalayan nen tolay hidi a
awan maka-diyos. [8] Mahirapan en kaluuban
na a mangáeleng bilang matuwid a tolay
ten mágkadukás a gággamitán nen tolay
hidi aldew-aldew mentras a mákpágyan
siya dikodi. [9] Kaya tukoy nen Panginoon ni
konya na a iligtas ten pagsubuk en tolay
hidi a maka-diyos, sakay ni konya na a
parusaan en tolay hidi a mágkadukás kád-
demát nen Aldew nen Pághatul. [10] Lalu dán
ten tolay hidi a sumássunud ten mahalay
a kagustuwan nen bággi sakay en sumás-
suway hidi ten Diyos a Makapangyariyan.
En mágtoldu hidi ti liwat ay panga-
hasin sakay hambug hidi, awan di iga-
galang maski en linalang hidi dilanget nan
insultuwán di pa hidi. [11] Maski ni mas
mabegsák sakay mas makapangyariyan en
anghel hidi nan en liwat hidi a tagapag-
toldu ay awan di hidi inakusaan sakay inin-
sultu ten atubengán nen Panginoon. [12] Peru
i tolayid a hidi iyád ay kumán hidi a hayup
a neenak tánni dikáppán sakay bunuwán,
awan di gamitán en isip di ten ányaman
a gamitán di. Kalabanán di en bagay hidi
a awan di maintendiyan, kaya bunuwán bi
hidi a kona ten mágkailam hidi a hayup.
[13] Ni konya di a pinahirapan en agum ay
kona bi haud danasán diyid. Maski aldew
ay kasayaan di a maggamet ti kahalayan a
kagustuwan nen bággi di, makasaniki sakay
makasida ti pagkatolay a makaguman moy
hidi a kuman, ked hidi haán a masaya a
mangdaya dikomoy. [14] Awan hidi ti agum a
gamet nan magaryok ti bábbi a paglibangan
di, awan hidi magsasawa a mággagamitán
ti kasalanan. Dayaán di en tolay hidi
a mágkahina ti kaisipan tánni magkasala.
Sakim hidi sakay sinumpa. [15] Linisiyan di
dán en matuwid a dilan, sakay netawtaw
hidi. Inarig di ti Balaam a anak ni Beor a
masaya ten pilak a gubwat ten madukás a
gamet. [16] Kaya sinaway siya nen asno na ten
kaarengan na, nagupos en asno a kumán a
tolay.
[17] Hidi iyád a tolay ay kumán a sapa a na-
madiyan, sakay kumán a diklám a inyáppar
nen mabegsák a parás. Inhanda dán nen
Diyos en lugar a tunay ti diklám para dikodi.
[18] Hambug hidi a magupos peru awan bi ti
kuwenta en kákkagiyán di. Kagiyán a di

a maari la maggamet ten mágkadukás a
kagustuwan nen bággi tánni mapasoli di
ten dati biyag en bigu palla hidi a ummadág
ten madukás a kákkabiyag. [19] Ipangaku di
ten maakit di hidi a tehud a kalayaan, peru
mismu a hidi ay alipin ni kadukássan. Gapu
en tolay ay alipin nen ányaman a maghari
dikona. [20] En tolay hidi a makatenggi kánni
Jesu-Cristo a Panginoon sakay Tagapagligtas ay makaiwas ten mágkadukás a gamet
ti munduwiday. Peru ni maakit hidi a
ruway ten mágkadukás a gamet ay mas
madukás pa en magin kalagayan di nan ten
purumeru. [21] Mas mapiyya pa ni awan di
dálla natukuyan en tungkul ten matuwid
a kákkabiyag nan ni natukuyan di sakay
inadággan di labi en banal hidi a Kautusan
a inyatád dikodi. [22] Tumama dikodi en
kakagiyan a,

"En asu ay soliyán na labi a kanán en inyota
na dán."
sakay en babuy a nadigus ay soli labi a
tumubug ten lusak."

3

En Pangaku a Káddemát nen Panginoon

[1] Mahal ku hidi a kákkapatkaka, kaduwwa
ku dán iddi a sulat dikomoy. Ten duwwa ku
a sulat ay nagsikapan ku a ipaala-ala dikomoy en sangan a bagay tánni magkahud
kam ti malinis sakay tama a pággisipan.
[2] Gustu ku a ipaala-ala dikomoy en kinagi
nen banal hidi a propeta tenhud sakay en
utus nen Panginoon sakay Tagapagligtas a
gubwat ten apostol hidi. [3] Purumeru ten
atanan ay dapat moy a maintendiyan a ten
dimudyan a aldew ay lumitaw en tolay hidi
a mágkahalay ti biyag, sakay pagtawaan
di kam. [4] Kagiyán di a, "Awan beman a
impangaku ni Cristo a soli siya? Hádya
dán siya? Nágkatay dálla en ninunu tam
hidi ay awan la ti pagbabagu sapul dikona
a lalangán i munduwiday!" [5] Awan ti halaga
dikodi en katutuhanan a linalang nen Diyos
en langet ay ten luta ten pamamag-itan
nen upos na. Linalang na en luta ten
dinom sakay ten pamamag-itan nen dinom.
[6] Dinom labi en nangsida na ti munduwiday
dikona a nagdilobyu. [7] Ten kapangyariyan
bi nen Upos nen Diyos ay nakapirmi la en
luta sakay en langet hidi tánni tutudán na
káddemát nen aldew nen pághatul sakay
págparusa ten mágkadukás hidi a tolay.

[8] Kákkapatkaka ku hidi, dyan moy
kalimunan i bagayid a iddi, ten pangileng
nen Panginoon ay parehu la en saldew ay
ten sanglibu a taon sakay en sanglibu a taon
ay parehu la ten saldew. [9] Awan pabayan
nen Panginoon en impangaku na, a kona
ten isipán nen agum. Nan tarudid ay gustu
na a makapagsisi en atanan, gapu awan na
gustu a mepahamak en deyaman.

[10] En kássoli nen Panginoon ay kona ten
káddemát nen mágtakaw. Káddemát ni
Aldewid a iyud ay bigla a mawan en langet a
kasabay nen mabegsák a maggalungogung.
Matutud en aldew, en bulan sakay en biton
hidi, i lutaidi sakay en atanan a ked haád ay
mawan.

[11] Nadid, ni konahád i mangyariyid ten
atanan a bagay ten katapusan a aldew ay
dapat a mabiyag kamon a tehud a kabanalan sakay sumunud ten kagustuwan
nen Diyos [12] alay tam a maguray ten kádemát na. Gamitán tamon en makaya tam
tánni alistu a dumemát i Aldewid a iyud,
aldew a pángtutud sakay pángtunaw nen
Diyos ti munduwiday gapu ten matindi a
init. [13] Peru umasa kitam ten impangaku
nen Diyos dikotam a bigu a langet sakay
bigu a luta, katarungan i umiralid haud.

[14] Kaya nadid kákkapatkaka ku hidi, alay
tam a maguray ay pilitán tam a pirmi a
maganda en gamet tam ten pangileng nen
Diyos tánni magkahud kitam ti kapayapaan. [15] Isipán moy dálla en pasensiya
nen Panginoon, inátdenan na kam padi ti
pagkakataun a maligtas. Kona labi haán en
insulat nen kapatkaka tam a ti Pablo, ayun
ten karunungan a impagkaluub nen Diyos
dikona. [16] Ten atanan nen sulat na hidi ay
pirmi a kona háddi paala-ala naid. Tehud a
sangan a bahagi ten sulat na hidi a mahirap
a intendiyán a pakahuluganan ti liwat nen
tolay hidi a mangmang sakay mangpuripát
ten tama. Kona labi hud en gággamitán di
ten agum hidi a bahagi nen Kasulatan, kaya
mismu a hidi en mángpahamak ten sadili
di.

[17] Sikam a kákkapatkaka ku hidi a
makatukoy dán ti bagayid a iyád. Dapat
kam a magingat tánni awan kam maakit
nen tolay hidi a mágtoldu ti liwat, tánni

awan kam mesina ten maganda moy a
kalagayan. [18] Sikapán moy a lumagu ten
kagbi sakay karunungan nen Panginoon
sakay Tagapagligtas tam a ti Jesu-Cristo.
Kao na en kapuriyan a awan ti katapusan!
Amen.

En Purumeru a Sulat ni JUAN

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Purumeru a Sulat ni Juan ay tehud a duwwa a mahalaga a layunin: 1) Akitán en mangbasa hidi a mabiyag a tehud a pákpagkaessa ten Diyos sakay ten Anak na a ti Jesu-Cristo 2) Paalalahanan na hidi a magingat ten liwat a adal. Iyád a liwat a adal ay nakasusug ten pánniwala a madukás i munduwiday sakay ti Jesus a Anak nen Diyos ay talaga a bakán a tolay. Kákkagiyán nen mágtoldu hidi a dapat a magin malaya en tolay ten ányaman a kaugnayan di ti munduwiday tánni maligtas. Itáttoldu di bi a en kaligtasan ay awan ti kaugnayan ten moralidad sakay ten págmahal ten kaparehu a tolay.

Bilang katábbigan ni tolduwid a iyád, ay malinaw a kinagi nen nángsulat ti libruwid a iyád a ti Jesu-Cristo ay talaga a nagin tolay. Ipaggumiit na a kailangan a magmahalan en atanan a maniwala kánni Jesus sakay magmahal ten Diyos.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-4
Demlag sakay diklám 1:5-2:29
En anak hidi nen Diyos sakay en anak hidi nen diyablo 3:1-24
En katutuhanan sakay en liwat 4:1-6
En págmahal ten kaparehu a tolay 4:7-21
En págtagumpay nen pánnampalataya 5:1-21

En Upos a Makapangatád ti Biyag

1 Magsulat kami dikomoy tungkul dikona
a ten sapul palla ay ked dán siya, en Upos
a makapangatád ti biyag. Nasanig mi siya
sakay netan mi, namámmalas mi sakay
nakabitan. 2 Nehayag i biyagid a iyád, ne-
tan mi siya, pinatunayan sakay ipáppan-
garal dikomoy en biyag a awan ti katapu-
san a ked ten Ama sakay nehayag dikomi.
3 Ipáppahayag mi ngani dikomoy en netan
mi sakay nasanig mi tánni makaguman mi
kam ten pákpagkaessa mi ten Ama sakay
ten Anak na a ti Jesu-Cristo. 4 Insulat mi
iyád tánni makompletu en kasayaan tam.

Mabiyag Ayun ten Demlag

5 Saiyád en nasanig mi ten Anak na sakay
ipahayag mi bi dikomoy: en Diyos ay dem-
lag sakay awan ti ányaman a kadiklámman
dikona. 6 Kaya ni kagiyán tam a tehud
kitam a pákpagkaessa dikona peru mabiyag
kitam labi ten kadiklámman, ay nagbuli-
buli kitam sakay awan mabiyag ayun ten
katutuhanan. 7 Peru ni mabiyag kitam a
ayun ten demlag a kona dikona a pirmi
a ked ten demlag ay tehud kitam a pák-
pagkaessa sakay en atanan nen kasalanan
tam ay lininisan nen digi ni Jesus a Anak na.
8 Ni kagiyán tam a awan kitam ti
kasalanan ay dayaán tam la en sadili tam,
sakay awan dikotam en katutuhanan. 9 Peru
ni aminán tam ten Diyos en kasalanan
tam hidi ay siguradu a patawadán na
kitam, sakay linisán na kitam ten atanan a
kasalanan tam gapu siya ay matapat sakay
matuwid. 10 Kaya ni kagiyán tam a awan
kitam nakagamet ti kasalanan, ay ginamet
tam a mabuli en Diyos, sakay awan dikotam
en upos na.

2

Ti Cristo en Mágsurug Dikotam

1 Anak ku hidi, insulat ku hidi iyád diko-
moy tánni awan kam magkasala. Peru ni
deyaman en magkasala ay tehud Mágsurug
dikotam ten Ama. Siya ay ti Jesu-Cristo, en
matuwid. 2 Ti Cristo en alay para ten kap-
atawadan nen kasalanan hidi, bakán la en
kasalanan tam hidi, nan pati en kasalanan
nen atanan a tolay. 3 Nakasiguradu kitam
a matenggi tam en Diyos ni sássunudán
tam en utus na hidi. 4 Ni deya en magkagi
a, "Kilala ku siya," peru sumuway labi ten
utus na hidi ay mabuli sakay awan dikona
en katutuhanan. 5 Peru en sumássunud
ten upos nen Diyos ay mahal na a tarud
en Diyos. Iyád en pakatukuyan tam a ked
kitam dikona. 6 Ni deyaman en magkagi
a nákpagkaessa siya ten Diyos ay dapat a
mabiyag a kona ten kákkabiyag ni Jesu-
Cristo.

En Bigu a Utus

7 Mahal ku hidi a kákkapatkaka, bakán
a bigu a utus isulat kuwidi dikomoy, nan
en dati dán a utus a ked dán dikomoy
tenhud pa. Iyád a mensahi ay nasanig moy
dán. 8 Peru mebilang a bigu a utus isu-
lat kuwidi dikomoy, gapu mággawa-awan

dán en kadiklámman sakay mágdadedem-
lag dán en tunay a demlag. En katutuhanan
na ay netan ten biyag ni Cristo sakay ketan
bi dikotam.
9 En magkagi a ked siya ten demlag peru
maiyamut ten kapatkaka na ay ked palla
ten kadiklámman. 10 En magmahal ten
kapatkaka na ay pirmi a ked ten dem-
lag, sakay awan siya magin dahilan nen
págkasala nen agum. 11 Peru en maiyamut
ten kapatkaka na ay ked palla ten kadiklám-
man. Maglakad palla siya ten kadiklámman
sakay awan na tukoy en tamuwán na, gapu
binurák siya nen kadiklámman.
12 Magsulaták dikomoy a anak ku hidi,
gapu napatawad dán en kasalanan moy hidi
gapu ten ginamet ni Cristo. 13 Magsulaták
dikomoy a ama hidi, gapu nakilala moy siya
a sapul pa ten sapul ay siya dán. Mag-
sulaták bi dikomoy a kabataan hidi gapu
nagtagumpayan moy dán en madukás.
14 Magsulaták dikomoy a anak hidi, gapu
nakilala moy en Ama. Magsulaták dikomoy
ama hidi, gapu nakilala moy siya a sapul pa
ten sapul ay siya dán. Magsulaták dikomoy
kabataan hidi, gapu mágkabegsák kam, ked
a pirmi ten isip moy en upos nen Diyos
sakay tinalu moy dán en Madukás.
15 Dyan moy mahalán i munduwiday oni
en bagay hidi ti munduwiday. En magma-
hal ti munduwiday ay awan magmahal ten
Ama. 16 Gapu en atanan a ked ti munduwi-
day, a kona ten mágkadukás a kagustuwan
nen bággi, en kagustuwan a ketan nen
mata, sakay en kapalaluwan gapu ten ari-
ariyan ay bakán a gubwat ten Ama nan gub-
wat ti munduwiday. 17 Mawan i munduwi-
day sakay en atanan a kagustuwan nen to-
lay, peru en sumunud hidi ten kagustuwan
nen Diyos ay mabiyag a awan ti katapusan.

En Anti-Cristo

18 Anak ku hidi, iyád dán en katapusan a
panahon! Kona ten nasássanig moy dán,
a dumemát en anti-Cristo. Nadid ngani
ay makpal dán a lumitaw a anti-Cristo,
kaya tukoy tam a adeni dán en katapusan.
19 Maski ni dati tam hidi a kakagumanan
peru bakán tam hidi a talaga a kaessa. Gapu
ni talaga a kaessa tam hidi ay kakaguman
tam nakuwan hidi nadid. Peru summina
hidi, kaya ketan la a bakán tam hidi a talaga
a kaessa.
20 Peru inyatád dán dikomoy en Banal
a Ispiritu, kaya tukoy moy dán en katu-
tuhanan. 21 Magsulaták dikomoy bakán a
gapu awan moy tukoy en katutuhanan, nan
gapu tukoy moy dán iyád. Sakay tukoy
moy bi a awan ti kakabuliyan a gubwat ten
katutuhanan.
22 Deya beman en mabuli? Awan beman
en magkagi a ti Jesus ay bakán a en Cristo?
Ni deyaman en magkagi ti iyád ay anti-
Cristo; awan di paniwalaan en Ama sakay
en Anak. 23 En awan tumenggi ten Anak ay
awan bi tumenggi ten Ama. Ni deyaman
en tumenggi ten Anak ay tinenggi na bi en
Ama.
24 Pakaingatan moy ten pusu moy en
nasássanig moy ten sapul pa. Ni gamitán
moy iyád ay kaessa moy en Anak sakay en
Ama. 25 Sakay siya iddi en pangaku ni Cristo
dikotam, biyag a awan ti katapusan.
26 Isulat ku iyád dikomoy tánni átdenan
kam ti babala ten tolay hidi a masor a
mángtawtaw dikomoy. 27 En Banal a Ispiritu
en mángtoldu dikomoy ten atanan a bagay.
Atanan a itáttoldu na ay tatarudan, awan
iyád ti kaguman a kakabuliyan. Sakay kona
ten itáttoldu nen Ispiritu, pumirmi kam
kánni Cristo.
28 Kaya ngani anak ku hidi, mákpagkaessa
kam dikona tánni magin matiwasay en isip
tam ten kássoli na a ruway, sakay awan
kitam masaniki dikona ten aldew nen kás-
soli na. 29 Gapu tukoy moy a ti Cristo ay
matuwid, dapat moy bi a matukuyan a en
atanan a mággamet ti matuwid ay anak nen
Diyos.

3

En Anak hidi nen Diyos

1 Ilingán moy la ni sakonya ti kadikál en
págmahal nen Ama dikotam! Dinulaw na
kitam a anak nen Diyos, ta iyán en tataru-
dan a anak na kitam. Iddi en dahilan ni
bakin awan kitam maintendiyan nen maka-
mundu hidi a tolay: awan di tenggiyán en
Diyos. 2 Mahal ku hidi a kákkapatkaka, na-
did ay anak kitamon nen Diyos. Peru awan
palla ketan en magin kalagayan tam, peru
tukoy tam a káddemát ni Cristo a ruway ay
magin kona kitam dikona, gapu ketan tam
ni deya siya a talaga. 3 Kaya ni deyaman en
tehud a kona haád a pag-asa ay pagsikapan

na a magin malinis en kákkabiyag na a kona
kánni Cristo.
4 En balang magkasala ay lumabag ten
kautusan nen Diyos, gapu en kasalanan
ay páglabag ten kautusan. 5 Tukoy moy
a ummangay háddi ti Cristo tánni ibutan
na en kasalanan tam hidi, siya ay awan ti
kasalanan. 6 En mákpagkaessa dikona ay
awan magtulos-tulos ti kasalanan. Ni deya-
man en magtulos-tulos ten kasalanan ay
awan naketa oni nakatenggi kánni Cristo.
7 Anak ku hidi, dyan kam paloku maski
kándeya! Ni deyaman en maggamet ti
matuwid ay matuwid a tolay kona kánni
Cristo. 8 En magtulos-tulos ten kasalanan ay
kaessa nen diyablo, gapu sapul pa tenhud
ay mággagamitán dán siya ti kasalanan.
Kaya ummangay háddi en Anak nen Diyos
ay tánni sidaán na en gamet hidi nen
diyablo.
9 En tinanggap nen Diyos a bilang anak
na ay awan magtulos-tulos ti pagkakasala,
gapu ked dikona en biyag a gubwat ten
Diyos. Sakay gapu anak siya nen Diyos
ay awan siya maari a magtulos-tulos ti
pagkakasala. 10 Iddi en pakatukuyan ni deya
en anak hidi nen Diyos sakay ni deya en
anak hidi nen diyablo: ni deyaman en awan
maggamet ti matuwid sakay awan magma-
hal ten kapatkaka na ay bakán a anak nen
Diyos.

Magmahalan Kitam

11 Iddi en adal a nasanig moy dán ten
sapul pa: magmahalan kitam. 12 Dyan
kitam umarig kánni Cain; siya ay sakup
nen diyablo. Binunu na en kapatkaka na.
Bakin? Gapu madukás en gamet na hidi,
peru matuwid en gamet nen kapatkaka na.
13 Kaya kákkapatkaka ku hidi, dyan kam
magtaka ni kaiyamutan kam ni munduwi-
day. 14 Tukoy tam a ummagton kitamon
ten biyag a gubwat ten kamatayan, gapu
mahal tam en kákkapatkaka tam hidi. En
awan magmahal ay ked palla siya ten ka-
matayan. 15 Mágbabonu en maiyamut ten
kapatkaka na sakay tukoy moy a awan ten
mágbabonu en biyag a awan ti katapusan.
16 Iddi pakatukuyan tamid ten tatarudan a
págmahal: inyalay ni Cristo en biyag na
para dikotam. Kaya dapat tam bi a iyalay
en biyag tam para ten kákkapatkaka tam.
17 Peru ni ketan nen essa a tehud a anggen
ti biyag en kapatkaka na a mangailangan,
sakay awan na iyád tinulungan, ay makagi
beman a mahal na en Diyos? 18 Anak ku hidi,
dyan kitam magmahal ten pamamag-itan
la nen upos, nan ipeta tam en tatarudan a
págmahal ten pamamag-itan nen gamet.

Mapayapa a Kaisipan ten Atubengán nen Diyos

19 Iddi pakatukuyan tamid a ked kitam ten
panig nen katututhanan, sakay matahimik
en konsensiya tam ten atubengán nen
Diyos 20 ni sakali a ligaligán kitam nen kon-
sensiya tam. Gapu en Diyos ay mas mataas
nan ten konsensiya tam sakay tukoy na
en atanan a bagay. 21 Mahal ku hidi a
kákkapatkaka, ni awan kitam ligaligán nen
konsensiya tam, ay mapayapa en isip tam
a umadeni ten Diyos. 22 Tanggapán tam
en ányaman a agidán tam dikona gapu
sássunudán tam en utus na hidi sakay
gággamitán tam en makasaya dikona. 23 Iddi
en utus na: sumampalataya kitam ten Anak
na a ti Jesu-Cristo, sakay magmahalan ki-
tam kona ten inyutus ni Cristo dikotam.
24 En sumunud ten utus hidi nen Diyos
ay pumirmi ten Diyos, sakay manatili bi
dikona en Diyos. Sakay matukuyan tam
a manatili siya dikotam ten pamamag-itan
nen Banal a Ispiritu a impagkaluub na diko-
tam.

4

Makilala en Ispiritu a Gubwat ten Diyos

1 Mahal ku hidi a kákkapatkaka, dyan
moy paniwalaan a pagdaka en balang
magkagi a ked dikodi en Banal a Ispiritu.
Nan purbaan moy pa hidi tánni matukuyan
moy ni talaga a gubwat ten Diyos en ispiritu
a ked dikodi. Gapu makpal dán a liwat
a propeta ti munduwiday. 2 Iddi en pala-
tandaan a en Ispiritu ngani nen Diyos en
ked dikodi: ni kagiyán di a ti Jesu-Cristo
ay nagin tolay. 3 Peru ni bakán a kona
haud en kagiyán di tungkul kánni Jesus ay
awan gubwat ten Diyos en ispiritu a ked
dikodi. Nan en ispiritu nen anti-Cristo en
ked dikodi. Nasanig moy dán a pademát en
anti-Cristo ked dán ngani ti munduwiday.
4 Anak ku hidi, sikam ay ked dán ten Diyos
sakay napagtagumpayan moy dán en liwat
hidi a propeta. Gapu en Ispiritu a mágyan
dikomoy ay mas makapangyariyan nan ten

ispiritu nen makamundu hidi. [5] Hidi ay
makamundu, kaya gubwat labi ti munduwi-
day en itáttoldu di. Sakay en mágsanig
dikodi ay en makamundu labi hidi. [6] Peru
kao kitam nen Diyos, kaya en tumenggi
ten Diyos ay mágsanig dikotam; peru awan
mágsanig dikotam en awan kao nen Diyos.
Iyád i pakatukuyan tamid ten Ispiritu nen
katutuhanan sakay ten ispiritu nen kakab-
uliyan.

En Diyos ay Págmahal

[7] Mahal ku hidi a kákkapatkaka, magma-
halan kitam gapu gubwat ten Diyos en
págmahal. En magmahal ay anak nen
Diyos sakay tumenggi ten Diyos. [8] En awan
magmahal ay awan tumenggi ten Diyos,
gapu en Diyos ay págmahal. [9] Impeta dán
nen Diyos en págmahal na dikotam dikona
pinaangay na ti munduwiday en bugtung
na a Anak tánni magkahud kitam ti biyag
ten pamamag-itan na. [10] Iddi en págmahal:
bakán a gapu minahal tam en Diyos, nan
sikitam en minahal na sakay pinaangay
na en Anak na tánni magin alay para ten
kapatawadan nen kasalanan tam.
[11] Mahal ku hidi a kákkapatkaka, gapu
sakonahud a kadakila en págmahal nen
Diyos dikotam, ay dapat kitam bi a magma-
halan. [12] Maski nikan ay awan palla ti tolay
a naketa ten Diyos, peru ni magmahalan
kitam ay ked dikotam en Diyos sakay magin
kompletu en págmahal na dikotam.
[13] Tukoy tam a nakapirmi kitam ten Diyos
sakay kona bi siya haud dikotam, gapu in-
gkaluub na dikotam en Ispiritu na. [14] Netan
mi sakay patunayan mi ten agum a inutu-
san nen Ama en Anak na tánni iligtas na i
munduwiday. [15] En mángpahayag a ti Jesus
en Anak nen Diyos ay ked ten Diyos sakay
en Diyos ay ked bi dikona. [16] Tukoy tam
a mahal kitam nen Diyos sakay maniwala
kitam ti hustu ti iyád a katutuhanan.

En Diyos ay págmahal. En tulos-tulos a
magmahal ay pumirmi ten Diyos, sakay en
Diyos ay pumirmi bi dikona. [17] En págmahal
ay magin kompletu dikotam kaya awan tam
kantingan en Aldew nen Pághatul. Gapu
kona kitam kánni Cristo maski ked kitam
palla ti munduwiday. [18] Awan ti kahalu
a ánteng en págmahal, sakay en tunay a
págmahal ay ibutan na en atanan a ánteng.
Kaya en manteng ay awan palla dikona en
kompletu a págmahal, gapu en ánteng ay
kaguman nen parusa.
[19] Sikitam ay magmahal gapu en Diyos
en dipalongu a nangmahal dikotam. [20] En
mágkagi a, "Mahal ku en Diyos," peru
maiyamut labi siya ten kapatkaka na ay
mabuli. Ni en kapatkaka na a ketan na
ay awan na labi mamahal, konya na a
mamahal en Diyos a awan na ketan? [21] Iddi
en utus a inyatád ni Cristo dikotam: ni
deya en magmahal ten Diyos ay dapat bi a
magmahal ten kákkapatkaka na hidi.

5

Napagtagumpayan Tamon i Munduwiday

[1] Ni maniwala kitam a ti Jesus en Cristo,
sikitam ay anak ngani nen Diyos. Sakay ni
deyaman en magmahal ten ama ay magma-
hal bi ten anak. [2] Iddi en palatandaan a
mahal tam en anak hidi nen Diyos: ni
mahalán tam en Diyos sakay sunudán en
utus na hidi. [3] Gapu en págmahal ten
Diyos ay en kássunud ten utus na hidi.
Sakay awan bi mahirap a sunudán en utus
na hidi, [4] gapu napagtagumpayan dán nen
atanan a anak nen Diyos i munduwiday.
Sakay magtagumpay kitam ten pamamag-
itan nen pánnampalataya tam. [5] Deya en
makapagtagumpay ti munduwiday? En
sumampalataya a ti Jesus en Anak nen
Diyos.

En Magpatunay Tungkul kánni Jesu-Cristo

[6] Ti Jesu-Cristo en ummangay háddi,
bininyagan siya ti dinom sakay bummuhus
en digi na ten kákkatay na. Bakán a
ten pamamag-itan nen dinom la nan ten
pamamag-itan nen dinom ay ten digi. En
Ispiritu en magpatunay tungkul ti iyád,
gapu en Ispiritu ay katutuhanan. [7-8] Tállu en
magpatunay: en Ispiritu, en dinom sakay
en digi; hidi a tállu ay nagkaessa. [9] Ni
maniwala kitam ten págpatunay nen tolay
hidi, ay dapat a mas paniwalaan tam en
págpatunay nen Diyos, saiyád en patunay
nen Diyos tungkul ten Anak na. [10] Ni deya-
man en sumampalataya ten Anak nen Diyos
ay maniwala ten págpatunay nen Diyos.
Peru ni deyaman en awan maniwala ten
Diyos ay ginamet na a mabuli en Diyos.
Gapu awan siya maniwala ten págpatunay
nen Diyos tungkul ten Anak na. [11] Sakay
iddi en págpatunay nen Diyos: inyatád nen

Diyos dikotam en biyag a awan ti katapusan
sakay iyád a biyag ay matanggap tam ten
pamamag-itan nen Anak na. [12] Ni deyaman
en páppágyanan nen Anak nen Diyos ay
tehud a biyag a awan ti katapusan, peru
en awan páppágyanan nen Anak nen Diyos
ay awan makaennam ti biyag a awan ti
katapusan.

En Biyag a Awan ti Katapusan

[13] Insulat ku iyád dikomoy tánni
matukuyan moy a sikam a sumampalataya
ten Anak nen Diyos ay tehud a biyag a awan
ti katapusan. [14] Awan kitam magalangan a
umadeni dikona gapu tukoy tam a iyatád
na en ányaman a agidán tam ni iyud ay
ayun ten kaluuban na. [15] Ta gapu tukoy tam
a sanigán na kitam, ay tukoy tam bi a iyatád
na en balang agidán tam dikona.
[16] Ni deyaman en maketa ten kapatkaka
na ti pánnampalataya a naggamet ti
kasalanan a awan humayun ti kákkatay, ay
ipagdasal na iyud a kapatkaka ten Diyos
a makapangatád dikona ti bigu a biyag.
Iyád ay para ten kákkapatkaka hidi a en
kasalanan di ay awan humayun ti kákkatay.
Tehud a kasalanan a humayun ti kákkatay,
sakay awan ku kagiyán a ipagdasal moy en
deyaman a maggamet ti kona haud. [17] En
atanan a madukás a gamet ay kasalanan,
peru tehud a kasalanan a awan humayun ti
kákkatay.
[18] Tukoy tam a en anak hidi nen Diyos
ay awan tulos-tulos ti págkasala, gapu ban-
tayan hidi nen Anak nen Diyos, sakay awan
hidi maari a arikadán nen diyablo.
[19] Tukoy tam a anak kitam nen Diyos
sakay tukoy tam bi a i buuwiday a mundu
ay ked ten kapangyariyan nen diyablo.
[20] Tukoy tam a ummangay dán háddi en
Anak nen Diyos sakay inatáddan na kitam ti
pággintendi tánni makilala tam en tataru-
dan a Diyos. Sakay ked kitam ten tatarudan
a Diyos, ten Anak na a ti Jesu-Cristo. Siya
en tatarudan a Diyos sakay en biyag a awan
ti katapusan.
[21] Anak ku hidi umadeyu kam ten diyos-
diyosan hidi.

En Kaduwwa a Sulat ni Juan

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Kaduwwa a sulat ni Juan ay insulat nen "Tagapangasiwa" para ten, "napili a bábbi sakay ten anak na hidi" maari a gustu naid a kagiyán ay en simbaan sakay en miyembru hidi. En badit a mensahi ni iyád ay panawagan a magmahal. Babala bi iyád ten liwat hidi a tagapagtoldu.

Lasán nen Libru
Sapul 1-3
En katutuhanan sakay en págmahal 4-11
Katapusan 12-13

1 Iyád a sulat ay gubwat ten tagapangasiwa ten simbaan.

Para ten pinili a bábbi sakay ten anak na hidi a mahal ku a tarud. Bakán la a sikán nan pati en atanan a makatukoy ten katutuhanan en magmahal dikomoy. 2 Gapu en katutuhanan ay ked dikotam nadid sakay hanggan ten awan ti katapusan.

3 Ten pamamag-itan nen katutuhanan sakay ten págmahal ay iyatád nakuwan dikotam nen Diyos a Ama sakay ni Jesu-Cristo a anak na en biyaya, kagbi sakay en kapayapaan.

En Katutuhanan sakay en Págmahal

4 Tunay saya kuwidi a netan ku en agum ten anak mu hidi a nabiyag ayun ten katutuhanan, ayun ten utus nen Ama dikotam.

5 Nadid pinili a bábbi, ipákpágguron ku dikomu a magmahalan kitam a atanan. Bakán iyád a bigu a utus nan dati a utus a sapul pa ten sapul ay ked dán dikotam. 6 Saiddi en kahulugan nen págmahal a kinagi ku: mabiyag kitam a ayun ten kaluuban nen Diyos. Saiyád en utus a neatád dikomoy tenhud pa: mabiyag kam ayun ten págmahal.

7 Gapu nagkalat dán ti munduwiday en mágkadaya hidi! Awan di gustu a tanggapán a ti Jesu-Cristo ay nagin tolay. En kona hidi haud a tolay ay mágkadaya sakay kontra kánni Cristo. 8 Magingat kam tánni awan mawanan ti kabuluhan en pinagpagudan mi, nan tánni matanggap moy en piremyu.

9 En awan sumunud ten toldu ni Cristo, nan dagdagan na pa iyud, ay awan magpasakup ten Diyos. Ni deyaman en pumirmi ten toldu ni Cristo ay magpasakup ten Ama sakay ten Anak. 10 Dyan moy tanggapán ten bilay moy oni batiyán en deyaman a umangay dikomoy a en itoldu na ay kontra kánni Cristo, 11 gapu en mangbati dikona ay kaguman na ten madukás a gamet.

Katapusan a Bilin

12 Makpalák pa nakuwan a kagiyán dikomoy peru awan ku dán kinagi ti sulatidi. Ta gapu umasaák a makaangayák haán sakay makauron takam ti atubengan tánni magin masaya kitam a tarud.

13 Mákkumusta dikomu en anak hidi nen mahal mu kákkapatkaka a bábbi.

En Katállu a Sulat ni JUAN

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Katállu a sulat ni Juan ay insulat nen essa a, "Tagapangasiwa" para ten essa a pinunu nen simbaan. Pinuri na ti Gayo gapu ten káttulung na ten agum hidi a Cristiano. Sakay pinayuwan siya a magingat ten tolay a en ngaran na ay ti Diotrefes.

Lasán nen Libru

Sapul 1-4
Pinuri ti Gayo 5-8
Tinuligsa ti Diotrefes 9-10
Pinuri ti Demetrio 11-12
Katapusan 13-15

1 Iyád a sulat ay gubwat ten tagapangasiwa nen simbaan.

Para kánni Gayo a mahal ku a amigu.

2 Mahal ku a Gayo, idasal ku a ked ka nakuwan ten maganda a kalagayan, sakay maganda a pámmamággi a kona ten biyag mu a ispirituwal a tukoy ku a ked ten maganda mu a kalagayan. 3 Tunay en kasayaan ku dikona dummemát en sangan a kákkapatkaka sakay imbareta di a siko ay matapat sakay talaga a nabiyag ayun ten katutuhanan. 4 Awan dán ti manglampas ten kasayaan ku ni mabareta ku a en anak ku hidi ay mabiyag ayun ten katutuhanan.

Pinuri ti Gayo

5 Mahal ku a amigu a Gayo, en págserbi mu ten kákkapatkaka tam hidi maski ni awan mu hidi kilala ay iyud en mangpatunay a matapat ka. 6 Tehud a magbareta ten simbaan háddi tungkul ten págmahal mu. Nakuwan ay tulungan mu hidi ten pangangailangan di ten páglakbay di, ten paraan a dapat a gamitán ten tagapagserbi hidi nen Diyos. 7 Gapu maglakbay hidi alang-alang kánni Cristo sakay awan hidi tummanggap maski ni ányaman a tulung ten awan hidi mánnampalataya ten Diyos. 8 Dapat tam hidi a tulungan tánni makatulung kitam dikodi ten pángkalat di ten katutuhanan.

Ti Diotrefes sakay ti Demetrio

9 Nagsulaták ten simbaan peru awan tinenggi ni Diotrefes en kapangyariyan ku; en gustu na ay siya en tenggiyán moy a pinunu. 10 Kaya káangay ku haán ay iluwas ku en atanan a ginággamet na: en kakabuliyan hidi a kinákkagi na a kontra dikomi. Sakay awan padi siya nasiyaan ti iyud, nan awan na pa tanggapán en kákkapatkaka tam hidi a dumemát, sakay bawalan na pa sakay ibutan ten simbaan en masor hidi a mangtanggap dikodi.

11 Mahal ku a amigu, dyan mu arigán i halimbawaid a iyád a madukás. En arigán mu ay en maganda, gapu en maggamet ti maganda ay anak nen Diyos; en maggamet ti madukás ay awan palla makatenggi ten Diyos.

12 Maganda en kinagi nen kakpalan tungkul kánni Demetrio, sakay ketan iyád ten maganda na a ugali. Iyán bi i kákkagiyán miyid sakay tukoy mu a tatarudan iyád.

Katapusan

13 Makpalák pa nakuwan a kagiyán dikomu, peru awan ku dán isulat. 14 Umasaák a awan dán magmalay ay magketa kita sakay magkauron.

15 Magkahud ka nakuwan ti kapayapaan.

Kinumusta ka nen amigu tam hidi háddi. Ikumustaák mu bi ten atanan a amigu tam hidi haán.

EN SULAT NI JUDAS

En Paliwanag Tungkul ten Libru

En sulat ni Judas ay babala ten liwat hidi a tagapagtoldu a magkagi a mánnampalataya bi hidi. Ti sulatid a iyád a aperet a kumán a kaparehu nen 2 Pedro, ay pinayuwan nen nagsulat en mangbasa hidi, "Magpakatatag kam ten banal moy a pánnampalataya."

Lasán nen Libru

Sapul 1-2
Pagkatolay, toldu, sakay kapahamakan nen liwat hidi a tagapagtoldu 3-16
Payu tánni magpakatatag ten pánnampalataya 17-23
En dasal a papuri 24-2d

1 Iyád a sulat ay gubwat kánni Judas a
tagapagserbi ni Jesu-Cristo, a kapatkaka ni
Santiago.
Para ten dinulaw hidi nen Diyos, a
mabiyag ten págmahal nen Diyos Ama
sakay ten págbantay ni Jesu-Cristo.
2 Pagkaluuban kam nakuwan nen Diyos
ti tulos-tulos a habag, kapayapaan, sakay
págmahal.

En Liwat hidi a Mágtoldu

3 Mahal ku hidi a kákkapatkaka, en gustu
ku nakuwan a isulat dikomoy ay en tungkul
ten kaligtasan a naranasan tamon ten biyag
tam. Peru nadid ay naisipan ku a isulat
en mangpabegsák dikomoy tánni ipaglaban en pánnampalataya a mensan a impagkaluub nen Diyos dikotam a tolay na
hidi. 4 Gapu tehud a sangan a tolay a awan
maka-diyos a nákpisan dikotam a awan tam
la namalayan. Pilitán di a ilisi en kahulugan nen toldu a tungkul ten kabaitan nen
Diyos, tánni mataklábban en pággamet di
ti kalaswaan. Inadággan di ti Jesu-Cristo a
mágggeessa a Pinunu sakay Panginoon tam.
Tenhud pa a panahun ay nakasulat dán ten
Kasulatan en nelaan a parusa para dikodi.
5 Maski tukoy moy dán ay gustu ku la a
ipaisip dikomoy dikona inligtas nen Panginoon en Israelita hidi ti Egipto, káttapos ay pinuksa na en awan hidi sumampalataya dikona. 6 Tukoy moy en tungkul
ten anghel hidi a awan di ginamet en
tungkulin di sakay linakadan di en puwestu
di. Kaya ingkadena hidi nen Diyos ti kadena
a awan mababágsot, sakay impiresu na hidi
ten madsalad a ábbut a tunay ti diklám
a hanggan ten káddemát nen aldew nen
pághatul. 7 Isipán moy bi en nangyari ten
taga-Sodoma, Gomora sakay en kadatig di
hidi a banuwan. Inarig di en nagkasala
hidi a anghel ten pággamet di ti kalaswaan
sakay kahalayan ten awan nerarapat. Kaya
pinarusaan hidi ten awan ti katapusan a
apoy bilang babala ten atanan a tolay.
8 Kona labi hud ti tolayid a hidi iyád, gapu
ten pangitain di hidi ay mágggagamitán
hidi ti kahalayan ten sadili di a bággi.
Sakay gapu ten pangitain di hidi ay awan
di gustu a magpasakup ten kapangyariyan
nen Diyos sakay lállaitán di en anghel hidi.
9 Maski ti Miguel a pinunu nen anghel hidi,
ay awan na iyád ginamet. Dikona nákpagtalu siya ten diyablo tungkul ten bangkay ni
Moises ay awan siya nangahas a manglait,
nan en kinagi na ay, "Parusaan ka nen
Panginoon!" 10 Peru hidi iyud a tolay a
mágtoldu ti baka-bakán ay lállaitán di en
bagay hidi a awan di tukoy. En isip di ay
kona ten isip nen hayup a sunudán di laid
ay en mabati di a siya en mángpahamak
dikodi. 11 Kakakagbi la hidi ta makaánteng
en keangayan di gapu inarig di en halimbawa ni Cain. Gapu la ten sor di ten
pilak ay impahamak di en sadi-sadili di a
kona kánni Balaam. Nagribeldi bi hidi a
kona kánni Core kaya puksaán bi hidi nen
Diyos. 12 Makatagama sakay makasida ti
puri maski ni makatubeng moy la hidi a
kuman ni magipun-ipun kam a mánnampalataya hidi. Gapu pospusán di laid ay
en sadili di. Kumán hidi a en diklám a
iyáppar la nen parás, awan ti serbi ta awan
magin uden, sakay kona hidi ten kayu a
binagut a hanggan ten gamot na, talaga a
patay dán gapu awan magbunga maski ni
kapanahunan na. 13 Kumán hidi a en tagmák
ten diget a en ruru na ay en gamet di hidi
a makasaniki. Kumán hidi a en tawtaw a
biton a nakalaan ten kadiklámman a awan
ti katapusan.
14 Tungkul dikodi en impahayag ni Enoc
a kaguman ten kapittu dán a lahi ni Adan.
Kinagi na a, "Ilingán moy, dumemát dán
en Panginoon a kaguman en libu-libu na
hidi a banal a anghel 15 tánni hatulan hidi a
atanan. Parusaan na en atanan nen awan

tumenggi ten Diyos gapu ten kadukás-
san di sakay awan pággalang ten Diyos!”
16 I tolayid a hidi iyád ay awan kontentu,
masesti, alipin nen mágkahalay a kagus-
tuwan, mágkahambug, sakay bihasa hidi a
mangloku tánni maalap di en gustu di.

En Babala hidi sakay Payu

17 Mahal ku hidi a kákkapatkaka, alala-
hanán moy en kinagi nen apostol hidi nen
Panginoon tam a ti Jesu-Cristo. 18 Kinagi di
dán dikomoy tenhud a, “Ten dimudyan a
aldew ay tehud a dumemát a katolayan a
pagtawaan di kam, alipin hidi nen mágka-
halay a kagustuwan nen bággi di.” 19 Hidi
iyád en tolay hidi a mággagamitán ti bagay
a tánni magkawatak-watak en mánnam-
palataya hidi, sunudán diyid ay en sadili di
a kagustuwan sakay awan dikodi en Ispir-
itu. 20 Kaya magpakatibay kam kákkap-
atkaka ku hidi, ten tunay ti kabanalan a
pánnampalataya moy, sakay magdasal kam
ten tulung nen Banal a Ispiritu. 21 Pumirmi
kam ten págmahal nen Diyos alay tam
a maguray kánni Jesu-Cristo a Panginoon
tam. Siya en mángkaluub dikotam ti biyag
a awan ti katapusan gapu ten kagbi na
dikotam.
22 Kagbiyan moy a tulungan en magalan-
gan hidi ten pánnampalataya di. 23 Agawán
moy en agum a tolay ten apoy ti impiyerno.
Sakay kagbiyan moy en agum peru tehud
a kaguman a ingat, kaiyamutan moy maski
en badu di hidi a nadingáttan gapu ti kaha-
layan.

En Dasal nen Papuri sakay Pasalamat

24 Puriyán tam en Diyos, siya en mangtát-
tawid dikomoy tánni awan kam magkasala,
sakay siya en makapáng-angay dikomoy
ten atubengán na a awan ti kapintasan
sakay tehud a dikál a kasayaan. 25 Siya
la en Diyos sakay Tagapagligtas tam ten
pamamag-itan ni Jesu-Cristo a Panginoon.
Kao na en kapuriyan, karangalan, kadaki-
laan sakay kapangyariyan, sapul pa tenhud,
nadid, sakay awan ti katapusan! Amen.

EN PAHAYAG
Kánni Juan

Paliwanag Tungkul ten Libru

En Pahayag kánni Juan ay nesulat dikona kasalukuyan a usigán en Cristiano hidi gapu ten pánnampalataya di kánni Jesu-Cristo bilang Panginoon. En pinakalayunin nen nángsulat ay pabegsákkán en isip sakay biyagán en pag-asa nen sinulatan na hidi. sakay pinayuwan na hidi a manatili a tapat ten panahun nen pághirap sakay pággusig.

En dikál a bahagi ni libruwid a iyád ay pahayag sakay pangitain a insaysay ten pamamag-itan nen simbulu a maintendiyan nen Cristiano hidi ti panahunid a iyud, peru manatili a nakatagu ten agum. Kona labi ten paksa nen essa a kansiyon, en paksa ni libruwid a iyád ay paruway-ruway ten iba-iba a paraan ten pamamag-itan nen iba-iba a pangitain. Maski ni makpal sakay iba-iba en kahulugan a neatád ten nakasulat hidi háddi, en pinakapaksa ni libruwidi ay malinaw. Ten pamamag-itan ni Cristo a Panginoon ay daigán nen Diyos en kadima na hidi, kabilang dán háddi ti Satanas. Piremyuwan nen Diyos en anak na hidi a tapat ti bigu a langet sakay bigu a luta ni maghari dán siya.

Lasán nen Libru

Sapul 1:1-8
En dipalongu a pangitain sakay en sulat hidi ten pittu a simbaan 1:9-3:22
En kasulatan a nakalukot a tehud a pittu a tatak 4:1-8:1
En pittu a trumpeta 8:2-11:19
En dragon sakay ten duwwa a halimaw 12:1-13:18
En iba-iba a pangitain 14:1-15:8
En pittu a malukung nen iyamut nen Diyos 16:1-21
En kákkawasak nen Babilonia, sakay en kákkatalu nen halimaw, en mabuli a propeta, sakay en Diyablo 17:1-20:10
En katapusan a pághatul 20:11-15
En bigu a langet, en bigu a luta sakay en bigu a Jerusalem 21:1-22:5
Katapusan a bilin 22:6-21

En Pahayag ni Jesu-Cristo a Insulat ni Juan

1 Iddi a libru ay sássulatan nen pangyayari hidi a impahayag ni Jesu-Cristo. Inyatád nen Diyos i pahayagid a iddi tánni ipeta na ten tagapagserbi na hidi ni ánya en adeni dán a dapat a mangyari. Impakapospos ni Cristo i bagayid a hidi iyád ten tagapagserbi na a ti Juan ten pamamag-itan nen páng-utus na ten anghel na. 2 Ingkagi ni Juan en atanan a netan na tungkul ten mensahi nen Diyos a impahayag bi ni Jesu-Cristo. 3 Pinagpala en mangbasa ti libruwid a iyád, sakay en mangsanig hidi ten propesiya a ked háddi, sakay en mangtupad ten atanan a nesulat háddi! Gapu atananid a iyád ay adeni dán a mangyari.

Págbati ten Pittu a Simbaan

4 Gubwat iyád kánni Juan, para ten pittu a simbaan ten prubinsiya a Asia.

Magkahud kam nakuwan ti pagpapala sakay kapayapaan a gubwat ten Diyos. Siya en Diyos ten kasalukuyan, Diyos ten nakalipas, sakay Diyos a dumemát. Sakay iyád ay gubwat bi ten pittu a ispiritu a ked ten atubengán nen trono na, 5 sakay gubwat kánni Jesu-Cristo, en tapat a tistigu, en panganay a dipalongu a biniyag ten patay hidi, sakay Hari nen atanan a hari ti lutaiday.

Mahal na kitam, sakay pinalaya na kitam ten kasalanan tam hidi ten pamamag-itan nen kákkebuhus nen digi na. 6 Ginamet na kitam a essa a lahi nen padi hidi a magserbi ten Diyos na sakay Ama. Kao ni Jesu-Cristo en kapuriyan sakay en kapangyariyan a awan ti katapusan! Amen.

7 Tandaan moy! Dumemát siya a ked ten panganurin sakay ketan siya nen atanan, maski en nangpika hidi ten wares na. Magsangetan atanan tolay ti lutaiday gapu dikona. Sadya a magkakona hud! Amen.

8 Kinagi nen Panginoon a Diyos a makapangyariyan ten atanan, "Sikán en Alpha ay ten Omega,* Diyos ten kasalukuyan, Diyos ten nakalipas, sakay Diyos a dumemát."

Pangitain Tungkul kánni Cristo

9 Sikán ay ti Juan a kapatkaka moy, kaguman moy ti pághirap sakay págtiis a maranasan nen kabilang hidi ten kahariyan na. Imbuták di ten puduk a Patmos gapu impangaral ku en upos nen Diyos sakay

* 1:8 1:8 Alpha ay ten Omega: en Sapul ay ten Katapusan.

en katutuhanan a impahayag ni Jesus.
10 Dikona aldew nen Panginoon, mentras a
ked dikoku en kapangyariyan nen Banal a
Ispiritu ay nasanig ku ten áadággan ku en
mabegsák a boses a kumán a tánnug ni
trumpeta. 11 Kinagi na, "Isulat mu en ketan
mu, sakay ipatawid mu ten pittu a simbaan:
ti Efeso, Esmirna, Pergamo, Tiatira, Sardis,
Filadelfia, sakay Laodicea."

12 Linumingaták tánni ketan ku ni deya en
magupos, ay netan ku en pittu a págdát-
tonan ti simbuwan a gintu. 13 Sakay mág-
taknág ten ditángnga nen págdáttonan ti
simbuwan en kumán a Anak nen Tolay,
nakabadu siya ti malayon a hanggan ten
bulong na. Sakay tehud a baregkás a gintu
en rakaw na. 14 En ulu na sakay en buuk
na ay kumán a mapudew a dutdut ni tupa
sakay niyebe, sakay en mata na ay mag-
gerab a kona ten apoy. 15 En básset na
ay magsiláng-siláng a kumán a pinakintab
a tangsu. Sakay en boses na ay kumán
a sarubusub ni tapaw. 16 Tatawid na ten
kawanan na a lima en pittu a biton, sakay
magluwas ten ngusu na en ispada a tehud
a talas a magdili-dilipot. En rupa na ay
makasili a kona ten aldew.

17 Pákketa ku dikona ay kumánnák a patay
a nalugmuk ten básset na. Peru intupu
na dikoku en kawanan na a lima sakay
kinagi na, "Dyan ka manteng! Sikán en
Sapul sakay en katapusan, 18 sakay sikán en
biyag. Natayák peru ilingán mu, biyagák
nadid, sakay en biyag ku nadid ay awan
dán ti katapusan. Táttawid ku nadid en
kapangyariyan nen kamatayan sakay en
lugar nen patay hidi. 19 Kaya isulat mu en
netan mu, en pangyayari nadid sakay en
mangyari pa. 20 En gustu a kagiyán nen
pittu a biton a tatawid ku, sakay en pittu
a págdáttonan ti simbuwan a gintu ay iddi:
en pittu a págdáttonan ti simbuwan a gintu
ay en pittu a simbaan, sakay en pittu a biton
ay en anghel hidi ten pittu a simbaan."

2

En Mensahi ten Simbaan ti Efeso

1 "Isulat mu ten anghel nen simbaan ti
Efeso:

"Iddi en pekagi nen tehud a tatawid ten
pittu a biton ten kawanan na a lima, sakay
en maglakad ten ditángnga nen pittu a
págdáttonan ti simbuwan a gintu. 2 Tukoy
ku en gamet mu, en pagud mu sakay en
tiyaga mu. Tukoy ku a awan mu pág-
pabayan en mágkadukás a tolay, sakay pin-
urbaan mu en magkukunwari hidi a apos-
tol, kaya napatunayan mu a magbulibuli
hidi. 3 Tukoy ku bi a matiyaga ka, nagtiis
ka ti makpal a hirap alang-alang dikoku,
sakay awan ka nanghina. 4 Peru iddi bi i sala
kuwid dikomu: en págmahal mu dikoku
dikona purumeru ka a sumampalataya ay
linumamig dán. 5 Alalahanán mu en dati
mu a kalagayan bagu ka a natápduk; pag-
sisiyan mu sakay adággan en gamet mu a
mágkadukás, sakay gamitán mu a ruway en
gággamitán mu ten purumeru. Ni awan
ka magsisi, ay angayák haán sakay ibu-
tan ku ten páppágyanan na en simbuwan
mu. 6 Peru iddi bi i panggustuwan kuwid
dikomu: sasala mu bi a kona dikoku en
gamet nen Nicolaita hidi.

7 "Ni makasanig kam, ay pakasanigán
moy en kákkagiyán nen Ispiritu ten sim-
baan hidi!

"En magtagumpay ay átdenan ku ti kara-
patan a kuman ten bunga nen kayu a maka-
pangatád ti biyag a ked ten paraiso nen
Diyos.

En Mensahi ten Simbaan ti Esmirna

8 "Isulat mu ten anghel nen simbaan ti
Esmirna:

"Iddi en pekagi dikomu nen sapul ay ten
katapusan, en natay sakay nabiyag a ruway.
9 Tukoy ku en kahirapan a kasalukuyan mu
nadid a danasán. Tukoy ku a mahirap ka
peru i tarudid ay mayaman ka. Tukoy ku bi
en págsasesti dikomu nen magkukunwari
hidi a Judio, peru i tarudid ay kampun
hidi ni Satanas. 10 Dyan ka manteng ten
pág gusig a adeni mu dán a danasán. Tan-
daan mu: pepiresu nen diyablo en sangan
dikomoy bilang pagsubuk; magtiis kam ten
alay nen sapulu a aldew. Manatili ka a
tapat hanggan ten kamatayan, sakay pire-
myuwan taka ti kurona ni biyag.

11 "Ni makasanig kam, ay pakasanigán
moy en kákkagiyán nen Ispiritu ten sim-
baan hidi!

En magtagumpay ay awan dán makaen-
nam ti kaduwwa a kamatayan."

En Mensahi ten Simbaan ti Pergamo

12 "Isulat mu ten anghel nen simbaan ti
Pergamo:
"Iddi en pekagi nen tehud a tawid ten
matalas a ispada, a tehud a talas a magdili-
dilipot. 13 Tukoy ku ni hádya ka a mágyan, ten lugar a paghariyan ni Satanas,
peru nanatili ka a tapat dikoku. Awan mu
inadággan en pánnampalataya mu dikoku
maski dikona binunu ti Antipas a matapat
ku a tagapagserbi, ti lugar moyen a páppágyanan ni Satanas. 14 Peru tehudák a sangan
a bagay a salaán dikomu: tehud a sangan
haán dikomoy a mangunonud ten toldu
ni Balaam a nangtoldu kánni Balac tánni
igiyya na en Israelita hidi a magkasala.
Inakit na hidi a kuman ten pagkain hidi a
nealay ten diyos-diyosan hidi, sakay mangalunya. 15 Tehud bi a sangan dikomoy a
mangunonud ten toldu nen Nicolaita hidi.
16 Kaya pagsisiyan moy sakay adággan en
kasalanan moy hidi! Ta ni awan ay angayák
haán a pagdaka sakay geraán ku i tolayid
a hidi iyud ten pamamag-itan nen ispada a
lumuwas ten ngusu ku.
17 "Ni makasanig kam, ay pakasanigán
moy en kákkagiyán nen Ispiritu ten simbaan hidi!
En magtagumpay ay átdenan ku ten nesaddi a manna. Átdenan ku bi siya ti
mapudew a batu a tehud a nakasulat a bigu
a ngaran a awan ti makatukoy a iba nan en
makatanggap la.

En Mensahi ten Simbaan ti Tiatira

18 "Isulat mu ten anghel nen simbaan ti
Tiatira:
"Iddi en pekagi nen Anak nen Diyos a
tehud a mata a maggerab a kumán a apoy
sakay en básset na ay magsiláng-siláng a
kumán a pinakintab a tangsu. 19 Tukoy ku
en gamet mu, en págmahal mu sakay katapatan, en págserbi mu sakay tiyaga. Tukoy
ku a lalu a maganda en gamet mu nadid nan
ten purumeru. 20 Peru iddi bi i pangsalaan
kuwid dikomu: páppabayan mu ti Jezebel,
en bábbi a magkukunwari a propeta. Tátolduwan na sakay dayaán en tagapagserbi
ku hidi, tánni mangalunya, sakay kuman ten nealay ten diyos-diyosan hidi.
21 Inátdenan ku siya ti pagkakataun tánni
pagsisiyan na sakay adággan en pángngalunya na, peru sala na. 22 Kaya magkasakit
siya ti malubha a kaguman en nákpaggamet
hidi ti pángngalunya dikona. Magdanas
hidi ti matindi a kahirapan ni awan di
pagsisiyan sakay adággan en madukás a
ginamet di a kaguman i bábbiyid a iyán.
23 Bunuwán ku bi en atanan nen tagasunud
na hidi tánni matukuyan nen atanan a
simbaan a sikán en makatukoy ten pusu
ay ti isip nen tolay hidi. Piremyuwan ku
en balang essa dikomoy ayun ten ginamet
moy.
24 Peru en agum a taga Tiatira a awan
nágsanig ten madukás a toldu ni Jezebel,
sakay awan kinumabetu ten dáddulawán a
'madsalad a lihim ni Satanas,' ay awanák
dán ti idagdag a utus para dikomoy. 25 Basta
pumirmi kam a matapat dikoku hanggan
ten kássoli ku. 26 Para ten magtagumpay
sakay mangtupad ten kaluuban ku a hanggan ten katapusan, ay iyatád ku dikona
en kapangyariyan a kona ten tinanggap ku
ten Ama ku a mamahala ten bansa hidi.
27 Mamahala siya ten pamamag-itan nen
sarukud a bakal, sakay mugmugán na en
bansa hidi a kona ten págmugmug ti binga.
28 Iyatád ku iyád dikona a kona ten pángatád nen Ama ku dikoku. Iyatád ku bi
dikona en talang-umaga. 29 "Ni makasanig
kam, ay pakasanigán moy en kákkagiyán
nen Ispiritu ten simbaan hidi!

3

En Mensahi Ten Simbaan ti Sardis

1 "Isulat mu ten anghel nen simbaan ti
Sardis:
"Iddi en kinagi nen tehud a pittu a Ispiritu nen Diyos sakay pittu a biton. Tukoy
ku en gamet mu; ten pangileng ay biyag
ka, peru tarudid ay patay ka. 2 Kaya lumukag ka! Sakay pabegsákkán mu en
nawarak palla hidi a katangian ten biyag
mu tánni awan tulos a matay. Netan ku en
gamet mu a awan palla karapatdapat ten
pangileng nen Diyos ku. 3 Kaya alalahanán
mu en bagay hidi a tinanggap mu sakay
nasanig. Gamitán mu hidi iyud, pagsisiyan
mu sakay adággan en atanan a mágkadukás
a ginamet mu. Ni awan ka lumukag, ay
angayák haán a kona ten káddemát nen
mágtakaw, sakay awan mu matukuyan en
odas nen káddemát ku. 4 Konapamanhud,
ay tehud a sangan dikomoy haán ti Sardis
a iningatan di en badu di a malinis, kaya
makasabay ku hidi a maglakad a nakabadu

ti mapudew gapu karapatdapat hidi. 5 En
magtagumpay ay mabaduwan ti mapudew,
sakay awan ku ibutan en ngaran na ten
libru nen biyag. Tenggiyán ku siya ten
atubengán nen Ama ku sakay nen anghel
na hidi.
6 "Ni makasanig kam, ay pakasanigán
moy en kákkagiyán nen Ispiritu ten sim-
baan hidi!

En Mensahi ten Simbaan ti Filadelfia

7 "Isulat mu ten anghel nen simbaan ti
Filadelfia:
"Iddi en kinagi nen banal sakay ma-
pagkatiwalaan, siya en mangtáttawid ten
susi ni David. Awan ti makapángsiradu
ten binukasan na, sakay awan ti makapang-
bukas ten siniraduwan na. 8 Tukoy ku en
gamet mu hidi. Tukoy ku a mahina ka peru
sinunud mu en upos ku, sakay nagin mata-
pat ka dikoku. Kaya binukasan ku en essa
a pintuwan ten atubengán mu a awan ti
makapángsiradu. 9 Tandaan mu! Angay ku
paluhudán ten atubengán mu en grupu hidi
ni Satanas a mágkabuli a magkukunwari a
Judio. Haud di a matukuyan a mahal taka.
10 Gapu nagtiyaga ka a kona ten utus ku
dikomu, ay ingatan taka bi káddemát nen
pagsubuk ten atanan a tolay ti munduwi-
day. 11 Adeniyák dán a soli. Ingatan mu
en atanan a bilin ku dikomu, tánni awan
ti makapangagew ten piremyu mu. 12 En
magtagumpay ay gamitán ku a essa a adigi
ten Templo nen Diyos ku. Mágyan dán
siya haud a awan ti katapusan, iukit ku
dikona en ngaran nen Diyos ku, sakay en
ngaran nen banuwan na. Siya iyád en bigu
a Jerusalem a dumibábbi a gubwat dilanget
ten Diyos ku. Iukit ku bi dikona en bigu ku
a ngaran.
13 "Ni makasanig kam, ay pakasanigán
moy en kákkagiyán nen Ispiritu ten sim-
baan hidi!"

En Mensahi ten Simbaan ti Laodicea

14 "Isulat mu ten anghel nen simbaan ti
Laodicea:
"Iddi en kinagi nen tehud a ngaran
a Amen, en matapat sakay tatarudan a
tistigu, sakay siya en naggubwatan nen
atanan a linalang nen Diyos. 15 Tukoy
ku en gamet mu. Tukoy ku a awan ka
malamig sakay awan ka bi mainit. Mas
maganda pa ni malamig ka dálla a lalabba
oni mainit! 16 Nadid, gapu maligamgam
ka, awan ka mainit oni malamig ay iloktab
taka! 17 Kákkagiyán mu a, 'Mayaman kami
sakay sagana ten atanan a bagay sakay
awan dán ti kailangan pa,' peru en awan
mu tukoy ay kakakagbi ka, kahabaghabag,
pubri, burák sakay eklas. 18 Kaya ipayu
ku dikomu a mamali ka dikoku ti puru
a gintu tánni talaga a magin mayaman
ka. Mamali ka bi dikoku ti mapudew a
badu tánni mawan en tagama mu ta eklas
ka, sakay gamot ti mata tánni maketa ka.
19 Punaán ku sakay parusaan en atanan a mi-
nahal ku. Kaya magsumikap ka sakay pag-
sisiyan mu sakay adággan en kasalanan mu
hidi. 20 Kedák ten pintuwan a magtoktok.
Ni deyaman en mangsanig dikoku sakay
bukasan na en pintuwan na ay sumáddáp-
pák, sakay mággatubeng kami a kuman.
21 En magtagumpay ay mággetnud a kasadát
ku ten trono ku. Kona dikoku a nagtagum-
pay, ay kasadát ku nadid en Ama ku a
mággetnud ten trono na.
22 "Ni makasanig kam, ay pakasanigán
moy en kákkagiyán nen Ispiritu ten sim-
baan hidi!"

4

En Págsamba Dilanget

1 Káttapos ku a ketan i atananid a iyud, ay
naketaák ti bukas a pintuwan dilanget.
Sakay nasanig ku a ruway en boses a
kumán a tánnug ni trumpeta a kinagi na,
"Sumangkay ka háddi ta ipeta ku dikomu
en mangyari pa hidi káttapos ni iyád."
2 Pagdakaák a naputat ti Ispiritu, sakay ne-
tan ku en trono dilanget sakay en mágget-
nud ten trono. 3 En rupa na ay magsilán-
siláng a kona ten mahalaga a batu a jasper
sakay kornalina. Nelebut ten trono en
balangaw a kumán a esmeralda. 4 Nelebut
bi haud en duwapulu ay ti áppat a trono,
sakay balang essa ay tehud a mággetnud
a tagapangasiwa, mágkapudew en badu
di sakay tehud hidi a manga kurona a
gintu. 5 Tehud a maggubwat ten trono a ki-
lat, sakay mamagunonud a galungogung ni
káddur. Sakay tehud bi a pittu a maggitáng
a simbuwan ten atubengán nen trono,
iyud en pittu a ispiritu nen Diyos. 6 Ten
atubengán nen trono ay tehud a kumán a

diget a bubug, tunay ti letmang a kona ten
kristal.
Nelebut ten áppat a panig nen trono en
áppat a linalang a biyag a putat ti mata ten
atubengán ay ten adág di. 7 En purumeru
a linalang a biyag ay kumán a leon. En
kaduwwa ay kumán a baka, sakay en katállu
ay kumán a tolay. En kaáppat ay kumán a
magegbár a agila. 8 Balang essa dikodi ay
tehud a tággi-ánnám a pakpak; putat hidi ti
mata ten atubengán ay ten adág di. Awan
hidi umimang a mágkakansiyonán aldew
ay ti gibi ti kona háddi:
"Banal, banal, banal, en Panginoon a Diyos
a makapangyariyan ten atanan.
En Diyos ten nakalipas, en Diyos
ten kasalukuyan, sakay en Diyos a
dumemát."
9 Kada mágkansiyon en áppat a linalang a
biyag ti papuri, parangal, sakay pasalamat
ten mággetnud ten trono a tehud a biyag
a awan ti katapusan, 10 ay en duwapulu
ay ti áppat a tagapangasiwa ay lumuhud
ten atubengán nen trono. Sambaán di en
mággetnud haud, en tehud a biyag a awan
ti katapusan. Iyalay di en kurona di ten
atubengán nen trono, sakay kákkagiyán di
a,
11 "Panginoon mi sakay Diyos mi!
Karapat-dapat ka a tumanggap
ti papuri, karangalan, sakay
kapangyariyan;
gapu siko en nanglalang ten atanan a
bagay.
Sakay ginustu mu a manatili hidi, kaya
linalang mu hidi."

5

En Kasulatan sakay en Kordero

1 Netan ku en essa a kasulatan a tatawid
nen mággetnud ten trono ten kawanan na
a lima. Tehud a sulat a magdili-dilipot,
sakay nasiraduwan ti pittu a silyu. 2 Sakay
naketaák bi ti makapangyariyan a anghel a
intanung na ti mabegsák, "Deya en karap-
atdapat a mangsida ten silyu sakay mang-
bukas ten kasulatan?" 3 Peru awan ti ketan
maski ni essa dilanget man, ti lutaiday,
oni maski ti disalad ni lutaiday, a maari a
mangbukas sakay mangileng ten lasán nen
kasulatan. 4 Minagsangeták ti hustu gapu
awan ti netan a karapatdapat a mangbukas
sakay mangileng ten lasán na. 5 Peru kinagi
dikoku nen essa ten tagapangasiwa hidi,
"Dyan ka dán magsanget! Ilingán mu, en
Leon a gubwat ten lahi ni Juda, en anak
ni David, en nagtagumpay. Siya en tehud
a karapatan a mangsida ten pittu a silyu
sakay mangbukas ten kasulatan a nalukot."

6 Káttapos ay tehudák a netan a essa
a Kordero a mágtaknág ten pag-itan nen
tagapangasiwa hidi sakay nen trono a na-
palebutan nen áppat a linalang a biyag.
Tehud a palatandaan a binunu dán siya.
Tehud siya a pittu a saduk, sakay pittu
a mata, siya iyád en pittu a ispiritu
nen Diyos a pinaangay na ti buuwiday a
mundu. 7 Ummadeni en Kordero sakay
ginewat na en kasulatan ten kawanan a
lima nen mággetnud ten trono. 8 Ten
pákkaalap na ten kasulatan, ay linumuhud
ten atubengán nen Kordero en áppat a
linalang a biyag, sakay en duwapulu ay ti
áppat a tagapangasiwa. Tehud a manga
tawid a alpa en balang essa sakay gintu a
malukung a putat ti insenso, a siya iyád
en dasal nen tolay hidi nen Diyos. 9 Sakay
nágkansiyon hidi ti bigu a kansiyon a kona
háddi:

"Siko en karapatdapat a mangalap ten ka-
sulatan
sakay mangsida ten silyu na hidi.

Gapu binunu di ka, sakay ten pamamag-
itan nen digi mu ay tinubus mu para
ten Diyos en atanan a tolay,
ten bawat lahi, upos, banuwan, sakay
bansa.

10 Ginamet mu hidi a essa a lahi ni hari sakay
kapadiyan
a magserbi ten Diyos;
sakay maghari hidi ti lutaiday."

11 Káileng ku a ruway ay nasanig ku
en boses nen linibu-libu sakay minilyon-
milyon a anghel. Pinalebutan di en trono,
sakay en áppat a linalang a biyag, sakay
en tagapangasiwa hidi. 12 Ikákkansiyon di ti
mabegsák a:

"En Kordero a binunu ay karapatdapat
a tumanggap ti kapangyariyan, kaya-
manan, karununngan, begsák,
karangalan, papuri sakay pággalang!"

13 Sakay nasanig ku a mamagkansiyonan en
atanan a linalang dilanget, ti lutaiday, dis-
alad ni lutaiday, ten diget sakay ten atanan
a ked haud:
"Iyatád ten mággetnud ten trono sakay ten
Kordero,
en kapuriyan sakay karangalan,
kaluwalhatian sakay kapangyariyan
a awan ti katapusan!"
14 Sakay tummábbig en áppat a linalang
a biyag, "Amen!" Sakay linumuhud en
atanan nen tagapangasiwa hidi sakay sinu-
mamba.

6

En Silyu hidi

1 Mineta ku a sinida nen Kordero en essa
ten pittu a silyu. Sakay sássanigán ku a
nagupos en essa ten áppat a linalang a
biyag, en boses na ay kumán a káddur a ki-
nagi na, "Karon hád!" 2 Káileng ku ay netan
ku en kabayu a mapudew, en mágkabayu
ay tehud a tatawid a pana. Naátdenan siya
ti kurona, sakay lummakad dán a angay
magtulos-tulos a magsakup.
3 Sinida nen Kordero en kaduwwa a silyu,
sakay nasanig ku a kinagi nen kaduwwa a
linalang a biyag a, "Karon hád!" 4 Naketaák
dámman ti kabayu a madidig. En mágk-
abayu ay naátdenan ti kapangyariyan a
magpasapul ti gera ti lutaiday tánni ma-
magbunuwan i tolay. Naátdenan siya ti
atakdug a ispada.
5 Sinida nen Kordero en katállu a silyu,
sakay nasanig ku a kinagi nen katállu a
linalang a biyag a, "Karon hád!" Naketaák
ti kabayu a mangitet. Tehud a tatawid
a timbangan en mágkabayu. 6 Tehudák a
nasanig a boses a kumán a gubwat ten
páppágyanan nen áppat a linalang a biyag.
Kinagi na, "Essa la a takal a sebada i ma-
baliyid nen saldew a hornal, sakay tállu la
a takal a arina i mabaliyid ni halagaid a
iyud. Peru dyan sidaán en langis ni olibo
sakay en alak!" 7 Sinida nen Kordero en
kaáppat a silyu, sakay nasanig ku a kinagi
nen kaáppat a linalang a biyag a, "Karon
hád!" 8 Sakay netan ku en kabayu a mal-
abut en kulor na. En ngaran nen mágk-
abayu ay Kamatayan, sakay umunonud bi
en Hades. Naátdenan hidi ti kapangyariyan
ten kaáppat a bahagi ni lutaiday a magbunu
ten pamamag-itan nen ispada, aláp, bisestu
sakay mágkatapang a hayup.
9 Sinida nen Kordero en kalimma a silyu,
sakay netan ku ten sarok nen altar en
kaluluwa nen binunu hidi gapu ten upos
nen Diyos sakay ten matapat di a págtistigu.
10 Pinumákraw hidi ti tunay ti begsák,
"Panginoon a Makapangyariyan, banal
sakay matapat! Dyan mu dán paalayán en
pánghatul mu sakay págparusa ten tolay
hidi a nangbunu dikomi." 11 Naátdenan
en balang essa dikodi ti mágkapudew a
badu. Sakay kinagiyan hidi a umimang pa ti
sabadit a panahun hanggan ni awan mabuu
en bilang nen kákkapatkaka di hidi sakay
kakagumanan ten págserbi kánni Cristo, a
bunuwán bi a kaparehu di.
12 Dikona sinida nen Kordero en kaánnám
a silyu, ay minaglinug ti tunay ti begsák.
Nginumitet en aldew a kona ten damit a
págluksa sakay en bulan ay dinumidig a
kona ten digi. 13 Minágkaragrag en biton
hidi dilanget a kona ten kákkaragrag nen
butáng hidi nen kayu a igos ni parássán
ti mabegsák. 14 Minawan en langet a kona
ten kasulatan a bigla a linukot. En bukid
hidi sakay en puduk hidi ay minágkawan
ten dati di a puwestu. 15 Tinumagu ten
kuwe-kuweba sakay ten batu-batu hidi en
hari hidi ti lutaiday, kona bi hud en gu-
bernador hidi, en pinunu hidi ni sundalu,
en mágkayaman hidi, en tehud hidi a ka-
pangyariyan, sakay en atanan a tolay alipin
ay ten malaya. 16 Sakay kinagi di ten bukid
hidi ay ten batu hidi a, "Taporan moy kami
tánni awan mi ketan en rupa nen mágget-
nud ten trono, sakay tánni awan mi dán
mabati en iyamut nen Kordero! 17 Gapu
dummemát dán en makaánteng a aldew
nen kákkebuhus nen iyamut di, a awan ti
makapangtággád!"

7

En 144,000 a Minarkaan ti Israel

1 Káttapos ni iyud ay naketaák ti áppat
a anghel a mágtaknág ten áppat a suluk
ni munduwiday. Pugáddán di en áppat a
parás tánni awan pala bumugsu ten luta,
ten diget, o ni ten hádya man a kayu. 2 Sakay
naketaák ti essa pa a anghel a magsangkay
a gubwat ti sikatan, tawid na en pág-
marka nen Diyos a biyag. Pinákrawan

na en áppat a anghel a inátdenan nen
Diyos ti kapangyariyan a mangsida ten luta
ay ten diget. 3 Kinagi na dikodi, “Dyan
moy pa sidaán en luta, en diget, sakay en
kakayuwan. Urayán moy pa a mamarkaan
tam en muding nen tagapagserbi hidi nen
Diyos tam.” 4 Sakay nasanig ku en bilang
nen namarkaan, 144,000 gubwat ten sapulu
ay ti duwwa a lahi ni Israel:
5 ten lahi ni Juda 12,000,
ten lahi ni Ruben 12,000,
ten lahi ni Gad 12,000,
6 ten lahi ni Aser 12,000,
ten lahi ni Neftali 12,000,
ten lahi ni Manases 12,000,
7 ten lahi ni Simeon 12,000,
ten lahi ni Levi 12,000;
ten lahi ni Isacar 12,000,
8 ten lahi ni Zabulon 12,000,
ten lahi ni Jose 12,000,
ten lahi ni Benjamin 12,000.

En Nagtagumpay hidi ten Atanan a Bansa

9 Káttapos ni iyud, ay netan ku en tunay
ti kakpal ni tolay a awan ti makakaya a
mangbilang! Gubwat hidi ten bawat bansa,
lahi, banuwan, sakay bawat upos. Mág-
taknág hidi ten atubengán nen trono sakay
nen Kordero, sakay nakabadu hidi ti ma-
pudew a tehud a manga tawid a palaspas.
10 Sakay ipáppákraw di, “En kaligtasan ay
maggubwat ten Diyos tam a mággetnud ten
trono sakay ten Kordero!” 11 Tinumaknág
en atanan nen anghel hidi a nepalebut
ten trono, sakay en tagapangasiwa hidi ay
ten áppat a linalang a biyag. Linumuhud
hidi ten atubengán nen trono sakay sinu-
mamba ten Diyos. 12 Kinagi di, “Amen! Kao
nen Diyos tam en kapuriyan, kaluwalha-
tian, karunungan, pasalamat, karangalan,
kapangyariyan, sakay begsák a awan ti kat-
apusan! Amen.”

13 Sakay tinanungák nen essa ten taga-
pangasiwa hidi, “Deya i nakabaduwen hidi
ti mapudew, sakay hádya i gubwat diyid?”
14 “Awan ku ben tukoy,” kagi ku. “Siko i
makatukuyid.”

Sakay kinagi na dikoku, “Hidi en nag-
tagumpay káttapos nen mahigpit a pahi-
rap. Lininis di sakay pinapudew ten digi
nen Kordero en badu di. 15 Iyán i dahilanid
ni bakin ked hidi ten atubengán nen trono
nen Diyos sakay magserbi dikona ten tem-
plo aldew ay ti gibi. Sakay en mággetnud
ten trono en mangalaga dikodi. 16 Awan dán
hidi magaláp o ni mauwaw; awan dán hidi
makagkag ten aldew oni mapasi ten ánya-
man a matindi a init. 17 Gapu en Kordero a
ked ten ditángnga nen trono en mangalaga
dikodi. Iyangay na hidi ten bukal hidi a
makapangatád ti biyag; sakay pahidán nen
Diyos en atanan a luwa ten mata di.”

8

En Kapittu a Silyu

1 Dikona sidaán nen Kordero en kapittu
a silyu, ay nagkahud ti katahimikan di-
langet ten alay nen manga kalahating odas.
2 Káttapos ay netan ku en pittu a anghel
a mágtaknág ten atubengán nen Diyos,
sakay naátdenan en balang essa dikodi
ti trumpeta. 3 Dummemát en essa pa a
anghel a tehud a tawid a págtutudan ti
insenso a gintu, sakay angay tinumaknág
ten atubengán nen altar. Inátdenan siya
ti makpal a insenso para iyalay na ten
gintu a altar ten atubengán nen trono a
kaguman en dasal nen pinili hidi nen Diyos.
4 Mágdisu-disunu en asok nen insenso a
gubwat ten lima nen anghel a tamu ten
atubengán nen Diyos kaguman en dasal
nen pinili hidi nen Diyos. 5 Káttapos ni
iyud, ay nangalap en anghel ti genggeng
ten altar sakay indátton na ten págtutudan
ti insenso, sakay imbudas na ten luta. Pag-
daka a nagkáddur, tehud a galungogung,
nagkilat, sakay naglinug.

En Pittu a Trumpeta

6 Sakay hinumanda en pittu a anghel
tánni yopyopan di dán en trumpeta di.

7 Dikona yopyopan nen purumeru a
anghel en trumpeta na, ay naguden ti iyelo
sakay apoy a tehud a kahalu a digi. Minatu-
tud en katállu a bahagi nen luta, en katállu
a bahagi nen kakayuwan, sakay en atanan a
biyag a lamon.

8 Dikona yopyopan nen kaduwwa a
anghel en trumpeta na, ay tehud a
tinumáppug ten diget a kumán a dikál
bukid a mággapo-apoy. Nagin digi en
katállu a bahagi nen diget. 9 Minágkatay
en katállu a bahagi nen linalang hidi a ked
ten diget, sakay minawasak en katállu a
bahagi nen sasakyan hidi a pangdiget.

10 Dikona yopyopan nen katállu a anghel
en trumpeta na, ay minatápduk a gubwat

dilanget en dikál a biton. Mággita-gitáng
a kumán a simbuwan, sakay tinumáppug
ten katállu a bahagi nen konayan hidi sakay
bukal. 11 I bitonid a iyud ay ngángngaranan
a Mapet. Pinumet en katállu a bahagi
nen dinom, sakay makpal a tolay en natay
káttapos di a nakainom ti dinomid a iyud.
12 Dikona yopyopan nen kaáppat a anghel
en trumpeta na, ay napinsala en katállu a
bahagi nen aldew, nen bulan, sakay nen
biton hidi, kaya nawan en katállu a bahagi
nen demlag di. Dinumiklám en katállu
a bahagi nen maghapun, sakay awan dán
ti nangdemlag ten katállu a bahagi nen
magdamag.
13 Káttapos ni iyud ay naketaák ti agila a
magegbár ten kalawakan. Nasanig ku en
ipáppákraw na a, "Tunay a makaaánteng i
mangyariyid ten ked hidi ti munduwiday
káttánnug nen tállu pa a trumpeta, ni yopy-
opan dán nen tállu a anghel!"

9

1 Nadid, dikona yopyopan nen kalimma a
anghel en trumpeta na, ay naketaák ti essa
a biton a natápduk ten luta; inyatád ten
biton en susi nen ábbut a tunay ti kadsalad.
2 Dikona bukasan na en ábbut ay lummuwas
en asok a mabagál a kumán a asok nen dikál
a tutud, kaya dinumiklám en aldew sakay
en kalawakan. 3 Minamagluwasan en dudun
hidi ten asok sakay kinumalat ten luta.
Naátdenan hidi ti kapangyariyan a mang-
pasaket ti kona ten dággás nen ánnepet.
4 Nakagiyan hidi a dyan di sidaán en lamon
hidi, kakayuwan oni ányaman a mula. Nan
en tolay la hidi a awan ti marka nen Diyos
ten muding di en pasaketan di. 5 Awan
napakultadan en dudun hidi a bunuwán
en tolay hidi, nan pahirapan di la hidi ten
alay nen limma a bulan. Kumán a dággás
nen kagat ni ánnepet en kagat nen dudun
hidi. 6 Ten alay ni panahunid a iyud ay
aryokán nen tolay hidi en kamatayan, peru
awan di ketan. Gustuwán di a matay, peru
adeyuwan hidi nen kamatayan.
7 Kumán a kabayu a nakahanda para ti
labanan en dudun hidi. Tehud hidi a kumán
a kurona a gintu, sakay en rupa di ay kumán
a rupa ni tolay. 8 Kumán a buuk ni bábbi
en buuk di, sakay kumán a ngipán ni leon
en ngipán di. 9 Tehud a takáp en rakaw di a
baluti a bakal, sakay en lapaklapak nen pak-
pak di ay kumán a karudukud nen makpal
a karuwahe a guyud ni kabayu a pasugud
ti labanan. 10 Tehud hidi a ipos a tehud a
tibu a kona ten ánnepet. Ked ten ipos di en
kapangyariyan di a magpasaket ti tolay ten
alay nen limma a bulan. 11 En pinunu di ay
en anghel a mágbantay ten ábbut a tunay ti
kadsalad. En ngaran na ten upos a Hebreo
ay Abadon, sakay ti Griego ay Apolion (en
kahulugan na ay "Tagapagsida.")

12 Linumipas dán en purumeru a pahirap;
tehud padi a duwwa a pademát.

13 Dikona yopyopan nen kaánnám a
anghel en trumpeta na, ay nasanig ku
en boses a maggubwat ten áppat a suluk
nen gintu a altar a ked ten atubengán nen
Diyos. 14 Kinagi na ten kaánnám a anghel a
tehud a trumpeta, "Okbisan mu en áppat
a anghel a nakagapus ten gilid nen dikál
a dinom a Eufrates." 15 Kaya pinalaya en
áppat a anghel ay tánni mangbunu ten
katállu a bahagi nen atanan a tolay ti
munduwiday. Sadya a nelaan hidi para ti
iyád ten tama a odas, aldew, sakay taon.
16 Nakagi dikoku a en bilang nen sakup
di a sundalu a nakakabayu ay duwwa a
datos a milyon. 17 Netan ku ten pamamag-
itan nen pangitain en kabayu hidi. En
mágkabayu hidi ay tehud a baluti a madidig
a kakulor ni apoy, asul a kumán a safiro,
sakay madilaw a kumán a asupre. Kumán
a ulu ni leon en ulu nen kabayu hidi, sakay
tehud a magluwas ten ngusu di a apoy,
asok, sakay asupre. 18 Hidi iyád en tállu
a salot a nangbunu ten katállu a bahagi
nen katolayan ti munduwiday, apoy, asok,
sakay asupre a magluwas ten ngusu di. 19 En
kapangyariyan nen kabayu hidi ay ked ten
ngusu di, sakay ten ipos di. En ipos di ay
kumán a biklat a tehud a ulu, saiyád en
gamitán di a pagpasaket ti tolay.

20 En tolay hidi a nawarak, en awan hidi
natay ten salot ay awan hidi nagsisi. Awan
hidi inumimang a magsamba ten dimonyo
hidi, sakay ten diyos-diyosan hidi a hidi
labi en nanggamet. Diyos-diyosan hidi a
gintu, silber, tangsu, batu, sakay kayu a
awan maketa, makasanig, oni makalakad.
21 Awan di bi pinagsisiyan en pámmunu di,
págdaya, pángngalunya sakay págtakaw.

10

En Anghel sakay en Badit a Kasulatan

1 Káttapos ay naketaák ti essa pa a maka-
pangyariyan a anghel a magdibábbi a gub-
wat dilanget. Nabalut siya nen panganurin
sakay tehud a balangaw ten áoluwan na.
Makasili a kumán a aldew en rupa na,
sakay kumán a adigi a apoy en babásset na.
2 Tehud siya a tatawid a nakabukas a badit
a kasulatan. Sakay intáppak na ten diget
en kawanan na a básset, sakay en kawiri ay
ten luta. 3 Sakay pinumákraw siya, en boses
na ay kumán a oryab ni leon. Tinábbig
siya nen pittu a maggalungogung a káddur.
4 Kállipas nen galungogung nen káddur ay
isulat ku dán nakuwan peru nasanig ku en
boses a gubwat dilanget a kinagi na, "Ilihim
mu en kinagi nen pittu a káddur, dyan mu
dán isulat!"

5 Sakay indisunu nen anghel a netan ku
a tumáttáppak ten diget sakay ten luta en
kawanan na a lima, 6 sakay nanumpa ten
ngaran nen Diyos a tehud a biyag a awan
ti katapusan a nanglalang ten langet, ten
luta, ten diget, sakay ten atanan a ked
haud. Kinagi nen anghel, "Awan dán mag-
malay! 7 Kapag yinopyopan dán nen kapittu
a anghel en trumpeta na, ay igamet dán
nen Diyos en lihim na a planu a kona ten
impahayag na ten tagapagserbi na hidi a
propeta."

8 Káttapos ay nákpágguron dikoku a
ruway en boses a nasanig ku a gubwat di-
langet, kinagi na, "Umadeni ka ti anghelen
a tumáttáppak ti digeten sakay ti lutaen,
sakay alapán mu en tatawid na a kasula-
tan a nakabukas." 9 Kaya ummadeniyák
ten anghel sakay inagid ku en kasula-
tan. Kinagi na dikoku, "Alapán mu sakay
kanán mu. Mapet iyán ti gusok muwen,
peru matam-is a kona ten pulut ti ngusu
muwen." 10 Inalap ku en kasulatan sakay
kinan ku. Matam-is ngani a kona ten pulut,
peru dikona metállán ku dán ay pinumet en
gusok ku. 11 Sakay kinagi di dikoku, "Kailan-
gan a ipahayag mu a ruway en pekagi hidi
nen Diyos tungkul ten tolay hidi, bansa,
upos, sakay hari."

11

En Duwwa a Tistigu

1 Káttapos, ay tehud a nangatád dikoku ti
págsukat a kumán a sarukud sakay kinagi
na dikoku, "Tumaknág ka, ta angen mu
sukatán en templo nen Diyos sakay en altar.
Bilangán mu bi en magsamba hidi haud.
2 Peru dyan mu dán sukatán en laguwerta
nen templo, ta neatád dán iyud ten tolay
hidi a awan maka-diyos. Awan di igagalang
en Banal a Siyudad ten alay nen áppat a
pulu ay ti duwwa a bulan. 3 Peru utusan
ku en duwwa ku a tistigu a nakabadu ti
kostal, sakay ten alay nen 1,260 a aldew
ay ipahayag di en mensahi a gubwat ten
Diyos."

4 I tistiguwid a hidi iyád ay en duwwa
a ponan a olibo sakay en págdáttonan ti
simbuwan a ked ten atubengán nen Pangi-
noon ti lutaiday. 5 Ni tehud a masor a
mangpasaket dikodi, ay lumuwas en apoy
ten ngusu di a mangtutud ten kadima di. Ni
magkakonahud ay matay en balang masor a
mangpasaket dikodi. 6 Tehud hidi a kapang-
yariyan a mangpugád ten uden dilanget
mentras a magpahayag hidi ten mensahi a
gubwat ten Diyos. Tehud bi hidi a kapang-
yariyan a pagin-digiyán en dinom, sakay
mángpademát ti salot ti lutaiday ányaman
a odas a gustuwán di.

7 Káttapos di a magpatunay, ay umawas
en essa a halimaw ten ábbut a tunay ti kad-
salad sakay mákpaglaban dikodi. Taluwán
hidi nen hayup sakay bunuwán na hidi, 8 en
bangkay di ay mapáppabayan ten karsada
nen dakila a siyudad a en patalinhaga a
págngaran di ay Sodoma oni Egipto. Haud
bi a nepaku ten kudus en Panginoon di.
9 Ten alay nen tállu a aldew ay ti kalahati,
en bangkay di ay áelingán nen katolayan a
gubwat ten iba-iba a lahi, tribu, upos, sakay
bansa. Awan hidi pumayag a ilábbáng en
bangkay hidi. 10 Ipagsaya nen atanan a tolay
ti munduwiday en kákkatay nen duwwa
a tistigu. Mamággatáddan hidi ti rigalu
ten kasayaan di, gapu i duwwaid a iyád a
propeta ay nangatád dikodi ti dikál a kahi-
rapan. 11 Peru kállipas nen tállu a aldew ay
ti kalahati, ay summáddáp dikodi en angás
a makapangatád ti biyag a gubwat ten
Diyos, sakay tinumaknág hidi. Mineántin-
gan ti hustu en naketa hidi dikodi. 12 Sakay
nakasanig hidi ti mabegsák a boses a gub-
wat dilanget a kinagi na, "Sumangkay kam

háddi!" Sinumangkay hidi dilanget ten
pamamag-itan nen panganurin mentras a
umáeleng en kadima di hidi. 13 Sakay ti
odasid biyid a iyud ay naglinug ti tunay
ti begsák. Nasida en kasapulu a bahagi
nen siyudad, sakay pittu a libu a tolay en
natay. Mineántingan en naburay hidi a
tolay, sakay pinuri di en Diyos dilanget.
14 Lummipas dán en kaduwwa a pahirap,
sakay dumáddadedemát dán en katállu.

En Kapittu a Trumpeta

15 Nadid, dikona yopyopan dán nen
kapittu a anghel en trumpeta na, ay tehud
a mágkabegsák a boses a gubwat dilanget a
nagkagi, "Nadid en pághari ti munduwiday
ay neagton dán ten Panginoon tam, sakay
ten pinili na. Sakay maghari siya a awan
ti katapusan!" 16 Sakay en duwapulu ay
ti áppat a tagapangasiwa a mágggetnud
ten trono di ten atubengán nen Diyos
ay linumuhud sakay sinumamba dikona.
17 Kinagi di,

"Panginoon a Diyos a Makapangyariyan
ten atanan, Diyos ten kasalukuyan,
sakay Diyos ten nakalipas!
Magpasalamat kami ta ginamit mu en ka-
pangyariyan mu a awan ti katapu-
san
sakay nagsapul ka dán a maghari!
18 Maiyamut a tarud en awan hidi tumenggi
dikomu.
Gapu dinumemát dán en panahun nen
iyamut mu,
en pághatul ten patay hidi,
sakay en págpiremyu mu ten propeta hidi
a tagapagserbi mu,
sakay ten banal mu hidi, sakay ten
atanan a tehud a ánteng dikomu,
mataas ay ti mababa.
Panahun dán tánni puksaán mu en
nangsida hidi ti munduwiday."

19 Sakay nabukasan en templo nen Diyos
dilanget, netan en Kaban nen Tipan ten dis-
alad. Káttapos ay nagkahud ti kilat, sakay
nagkáddur. Nagkahud ti mágkabegsák a
reraw, naglinug, sakay naguden ti iyelo.

12

En Bábbi sakay en Dragon

1 Káttapos ni iyud ay tehud a linumitaw
dilanget a makataka-taka a senyal. Tehud a
essa a bábbi a nabaduwan ten aldew sakay
mágtopu ten bulan: en ulu na ay tehud
a kurona a sapulu ay ti duwwa a biton.
2 Paghilaban dán siya kaya magpákraw gapu
ten saket a mabati na ten pág genak na.

3 Tehud pa a essa a senyal en linumitaw
dilanget: essa a madidig a dragon a tunay
ti kadikál. Tehud siya a pittu a ulu sakay
sapulu a saduk, tehud a manga kurona en
balang essa ten ulu na hidi. 4 Kinarid na
ten ipos na en katállu a bahagi nen biton
hidi dilanget sakay insapwar na ten luta.
Káttapos ay tinumaknág siya ten áoyadan
nen bábbi a magenak tánni itálmok na en
anak kálluwas na. 5 Minagenak en bábbi ti
lállaki, peru tehud a nangagew ten anak
sakay inyangay na ten Diyos, ten trono
na. I anakid a iyád en netakda a maghari
ten atanan a bansa ten pamamag-itan nen
sarukud a bakal. 6 Ginuminan en bábbi ten
kaparangan, ten lugar a inhanda nen Diyos
para dikona. Maalagaan siya haud ten alay
nen 1,260 a aldew.

7 Káttapos ni iyud ay nagkahud ti gera
dilanget. Inggiyya ni Miguel en anghel na
hidi a geraán en dragon sakay en nasaku-
pan na hidi. 8 Minatalu en dragon sakay
en nasakupan na hidi, sakay pinalayas hidi
dilanget. 9 Imbut en dikál a dragon, siya
en matanda a biklat a en ngaran na ay
Diyablo oni Satanas, dinaya na i buuwid a
mundu. Imbut siya ti lutaiday a kaguman
en nasakupan na hidi.

10 Sakay nasanig ku en mabegsák a boses
a gubwat dilanget a kinagi na,

"Dinumemát dán en págligtas nen Diyos!
Impeta na dán en begsák na bilang hari!
Impeta bi ni Cristo en kapangyariyan
na! Gapu pinalayas dán dilanget en mág-
gausigán a aldew ay ti gibi ten kákkap-
atkaka tam hidi. 11 Nagtagumpay hidi kon-
tra ten diyablo ten pamamag-itan nen digi
nen Kordero, sakay ten págtistigu di ten
katutuhanan gapu awan di kinasayangan
en biyag di. 12 Kaya magsaya kam, sikam
a mágyan dilanget! Peru makaaánteng i
danasán moyid sikam luta ay ti diget, ta
en dikál a iyamut nen diyablo ay ibaling na
dikomoy! Gapu tukoy na a sabadit dálla en
panahun na."

13 Dikona ketan nen dragon a imbut siya
ti lutaidi, ay hinagad na en bábbi a náng-
enak ten anak a lállaki. 14 Peru naátdenan

en bábbi ti pakpak ni dikál a agila tánni
makaegbár siya a tamu ten kaparangan.
Itagu siya haud ten alay nen tállu a taon ay
ti kalahati tánni maligtas siya ten iyamut
nen dragon. 15 Minánng-obla en biklat ti
dinom a kumán a konayan tánni meanud
en bábbi. 16 Peru ginumángngak en luta
sakay sinángrop na en dinom a inyobla nen
dragon kaya naligtas en bábbi. 17 Gapu ten
iyamut nen dragon, ay binalingan na a ger-
aán en naburay a lahi nen bábbi. Hidi iyád
en tolay hidi a sumássunud ten utus nen
Diyos sakay nanatili a tapat ten inhayag ni
Jesus a katutuhanan. 18 Sakay tinumaknág
ten gilid nen diget en dragon.

13

En Duwwa a Halimaw

1 Káttapos ay naketaák ti halimaw a inu-
muwat ten diget, tehud siya a pittu a ulu
sakay sapulu a saduk. Tehud a kurona en
bawat saduk na, sakay bawat essa ten ulu
na ay tehud a nakasulat a ngaran a panglait
ten Diyos. 2 En halimaw ay kumán a idsura
ni leopardo, en babásset na ay kumán a
básset ni oso, sakay en ngusu na ay kumán
a ngusu ni leon. Inyatád nen dragon dikona
en sadili na a begsák, en trono na, sakay en
malawak na a kapangyariyan. 3 En essa ten
ulu hidi nen halimaw ay kumán a nagkahud
ti dikál a talingu, a ni ilingán ay kákkatayan
peru nagpiyya. Kaya minagtaka en atanan
tolay ti munduwiday sakay inumunonud
hidi dikona. 4 Sinamba nen atanan a tolay
en dragon gapu inyatád na en kapang-
yariyan na ten halimaw. Sinamba di bi
en halimaw a kinagi di, "Deya makapang-
pantayid ten halimaw? Deya makakayaid a
lumaban dikona?"

5 Pinakultadan en halimaw a maka-
paghambug, manglait ten Diyos, sakay
maghari ten alay nen áppat a pulu ay ti
duwwa a bulan. 6 Linait na ngani en Diyos,
en ngaran nen Diyos, en páppágyanan
nen Diyos, sakay en atanan nen ked
dilanget. 7 Pinakultadan bi en halimaw
a manggera sakay mangtalu ten pinili
hidi nen Diyos. Sakay naátdenan siya ti
karapatan a mamahala ten balang lahi,
tribu, upos, sakay bansa. 8 Sumamba dikona
atanan tolay a ked ti lutaiday, puwera
la ten tolay hidi a nakasulat en ngaran
di ten libru nen biyag sapul pa dikona a
lalangán i munduwiday. I libruwid a iyád
ay bábbantayan nen nabunu a Kordero.

9 "En makasanig ay mágsanig! 10 En ne-
takda a mabihag ay sadya a mabihag; en
netakda a matay ti ispada ay sadya a matay
ti ispada. Kaya kailangan a magpakatatag
sakay magin tapat en pinili hidi nen Diyos."

11 Nadid, naketaák dámman ti essa pa a
halimaw a linumitaw ten luta. Tehud siya a
duwwa a saduk a kona ten saduk nen bul-u a
tupa, peru en pággupos na ay kumán a pág-
gupos nen dragon. 12 Ginamit na en atanan
a kapangyariyan nen purumeru a hali-
maw tánni patupad na en kagustuwan na.
Pinilit na a pinasamba ten atanan a tolay ti
munduwiday en purumeru a halimaw, en
tehud a talingu a makatay peru nagpiyya.
13 Naggamet ti makataka hidi a bagay en
kaduwwa a halimaw, nángpadibábbi pa ti
apoy a gubwat dilanget a áelingán nen ka-
tolayan. 14 Lininlang na en atanan a tolay ti
lutaiday ten pamamag-itan nen makataka
hidi a gággamitán na ten atubengán nen
purumeru a halimaw. Naakit na en ka-
tolayan a maggamet ti ribultu nen pu-
rumeru a halimaw, en natalinguwan ti is-
pada peru nagpiyya. 15 Pinakultadan en
kaduwwa a halimaw a átdenan na ti biyag
en ribultu. Kaya nakapagupos en ribultu,
sakay pinabunu na en atanan nen awan hidi
sumamba dikona. 16 Sapilitan a pinamarka
nen kaduwwa a halimaw en kawanan a lima
oni muding nen atanan a tolay. Mataas
man oni mababa, mayaman oni mahirap,
alipin sakay malaya. 17 Sakay awan ti maari
a mamali oni maglaku mentras a awan
ti marka nen ngaran nen halimaw, oni
nomiru a katumbas nen ngaran na.

18 Kailangan háddi en karunungan: maari
a matukuyan nen deyaman a matalinu
en kahulugan nen bilang a katumbas nen
ngaran nen halimaw, gapu ngaran iyád ni
tolay. En bilang na ay 666.

14

En Kansiyon nen Tinubus hidi

1 Nadid, káileng ku ay netan ku en Ko-
rdero a mágtaknág ten Bukid a Sion, kagu-
man na en 144,000 a tolay. Nakasulat ten
muding di en ngaran nen Kordero sakay en
ngaran nen Ama na. 2 Sakay nasanig ku en

boses a gubwat dilanget a kumán a tánnug
ni tagmák ten diget sakay galungogung ni
káddur. En boses a nasanig ku ay kumán
a tánnug nen mamagtugtugan hidi ti alpa.
3 Mágkansiyon en 144,000 ti bigu a kan-
siyon ten atubengán nen trono, ten áppat a
linalang a biyag, sakay ten tagapangasiwa
hidi. Awan ti agum a makakansiyon ti
kansiyonid a iyud nan hidi la a tinubus ti
munduwiday. 4 Hidi iyád en lállaki hidi a
nanatili a malinis, awan hidi nagkahud ti
ányaman a kaugnayan ti bábbi. Inunonud
di en Kordero hádya man en angayan na.
Tinubus hidi ten buu a katolayan bilang pu-
rumeru a alay ten Diyos sakay ten Kordero.
5 Awan di napurbaan a nagbuli-buli, sakay
awan ti mepintas dikodi.

En Tállu a Anghel

6 Káttapos ay naketaák ti essa pa a anghel
a magegbár ten kalawakan. Tatawid na
en awan ti katapusan a Maganda a Bareta
tánni ipangaral ten tolay ti lutaiday, ten
bawat bansa, lahi, upos, sakay banuwan.
7 Kinagi na ti mabegsák, "Magkahud kam
ti ánteng ten Diyos, sakay parangalan moy
siya! Gapu dinumemát dán en odas nen
pághatul na. Sambaán moy en Diyos a
nanglalang ten langet, luta, diget, sakay ten
bukal hidi nen dinom!"

8 Tehud a inumunud a kaduwwa a anghel
sakay kinagi na, "Binumagsak dán! Binu-
magsak dán en makapangyariyan a Babilo-
nia! Pinainom na en atanan a tolay ten alak
nen kahalayan na!"

9 Sakay inumunud dámman en katállu
a anghel sakay impákraw na a, "Ni deya-
man en sumamba ten halimaw sakay ten
ribultu na, sakay en nagpamarka ten mud-
ing na oni ten lima na, 10 ay painomán nen
Diyos ten alak nen iyamut na a awan ti
hahalu a nebuhus ten tasa nen iyamut na.
Pahirapan hidi ten apoy sakay ten asupre
ten atubengán nen banal hidi a anghel
sakay nen Kordero. 11 En asok nen apoy a
mangpahirap dikodi ay magdisunu a awan
ti katapusan. Aldew ay ti gibi ay awan
makaimang ten pághirap di en sinumamba
hidi ten halimaw sakay ten ribultu na,
sakay en namarkaan hidi ten ngaran na."

12 Kailangan a magpakatatag en pinili
hidi nen Diyos, en sumássunud hidi ten
utus nen Diyos sakay manatili ten pánnam-
palataya kánni Jesus.

13 Sakay nasanig ku en boses a gubwat
dilanget a kinagi na, "Isulat mu iddi: sapul
nadid ay pinagpala en magserbi hidi ten
Panginoon a hanggan kamatayan!" Sakay
kinagi nen Ispiritu, "Tatarudan! Matapos
dán en pághirap di, gapu en mangpatunay
ten katapatan di hidi ay en ginamet di."

En Pággapas

14 Káileng ku, ay naketaák ti mapudew a
diklám. Sakay mággetnud ten panganurin
en kumán a Anak nen Tolay, tehud siya
a kurona a gintu sakay tehud a tatawid a
matalas a gapas.

15 Sakay naketaák ti essa pa a anghel a
linumuwas ten templo. Sakay kinagi na ti
mabegsák ten mággetnud ten panganurin,
"Gamitán mu dán i gapas muwen, magga-
pas ka dán gapu sákgapas dán, nalutu dán
en gapasán ti lutaiday! 16 Ginamit ngani
nen mággetnud ten panganurin en gapas
na, sakay ginapas na en dapat a gapasán ti
lutaiday.

17 Nadid, tehud dámman a essa a anghel
a linumuwas ten templo dilanget; tehud bi
siya a tawid a matalas a karit.

18 Tehud a linumuwas a essa pa a anghel
ten altar. Siya en nakabahala ten apoy
ten altar. Kinagi na ten anghel a tehud a
tawid a matalas a karit, "Gamitán mu dán
i karit muwen, aniyán mu dán en atanan
a kaubasan ti lutaiday, ta nágkalutu dán!"
19 Kaya ginamit nen anghel en karit na,
sakay binuras na en atanan a ubas, sakay in-
duru na ten págpáspássan ti ubas. En pág-
páspássan ti ubas ay simbulu nen matindi
a iyamut nen Diyos. 20 Pináspás di en ubas
hidi ten luwas nen banuwan, sakay sapul
ten págpáspássan ay linumangáp en digi
a inumabut en lawak na ti hanggan tállu
a datos a kilumetru sakay halus duwwa a
metros en kabáttong na.

15

En Katapusan hidi a Salot

1 Sakay netan ku bi en essa pa a makataka
a pangitain dilanget: tehud a pittu a anghel
a tehud a tawid a pittu a salot. Hidi iyád
en katapusan hidi a salot gapu háddi a
matapos en iyamut nen Diyos.

[2] Tehudák a netan a kumán a diget a
kristal a mággapo-apoy. Mineta ku bi en
nangtalu hidi ten halimaw sakay ten letratu
na sakay ten tehud a ngaran a katumbas ni
nomiru. Mágtaknág hidi ten diget a kristal,
tatawid di en alpa hidi a inyatád nen Diyos
dikodi. [3] Mágkansiyon hidi ten kansiyon ni
Moises a tagapagserbi nen Diyos, sakay ten
kansiyon nen Kordero;

"Panginoon a Diyos a makapangyariyan ten
atanan,
dakila sakay kahanga-hanga en gamet
mu hidi!
Siko a Hari nen bansa hidi,
Matuwid sakay tatarudan en paraan
mu hidi!
[4] Deya i awanid manteng dikomu, Pangi-
noon?
Deya i awanid mangpuri ten ngaran
mu?
Siko la en banal!
Atanan a bansa ay umadeni
sakay sumamba dikomu,
gapu netan nen atanan en matuwid
mu hidi a gamet."

[5] Káttapos ni iyád, ay netan ku bi a binu-
mukas en templo dilanget, en Sagradu a
Tolda a bilay nen kasunduwan nen Diyos ay
ten tolay. [6] Linumuwas ten templo en pittu
a anghel a tehud a tawid a pittu a salot.
Nakabadu hidi ti malinis sakay makasili ten
pudew na, sakay tehud hidi a baregkás a
gintu ten rakaw di. [7] Inyatád dikodi nen
essa ten áppat a linalang a biyag en pittu a
malukung a gintu a putat ten iyamut nen
Diyos, a biyag ti awan ti katapusan. [8] En
templo ay naputat ti asok a gubwat ten
kaluwalhatian sakay kapangyariyan nen
Diyos sakay awan ti makasáddáp ten tem-
plo mentras awan matapos en pittu a salot
a tawid nen pittu a anghel.

16

En Malukung hidi nen Iyamut nen Diyos

[1] Nasanig ku en mabegsák a boses a gub-
wat ten templo a nangutus ten pittu a
anghel, "Kammoy dán, ibulak moy dán ten
luta en lasán nen pittu a malukung nen
iyamut nen Diyos!"

[2] Sakay lummakad en purumeru a
anghel sakay imbulak na ten luta en lasán
nen malukung na. Kaya nagkahud ti
mágkaapdás sakay makadingát a talingu
en tolay hidi a tehud a marka nen halimaw,
sakay en sinumamba hidi ten letratu na.

[3] Imbulak nen kaduwwa a anghel en lasán
nen malukung na ten diget. En dinom ay
nagin kumán a digi ni patay a tolay, sakay
natay en atanan a linalang a mabiyag ten
diget.

[4] Imbulak nen katállu a anghel en lasán
nen malukung na ten konayan hidi sakay
bukal, sakay nagin digi bi hidi. [5] Sakay
nasanig ku a kinagi nen anghel a nakaba-
hala ten dinom hidi,

"Makatarungan en hatul mu, siko a Banal,
a biyag nadid sakay tenhud.
[6] En nangpabulos hidi ten digi nen pinili
hidi nen Diyos sakay nen propeta
hidi
ay inátdenan mu ti digi a inumán di.
Iyán i dapatid dikodi!"

[7] Sakay nasanig ku en boses a gubwat ten
altar, a kinagi na,

"Tarud, Panginoon a Diyos a Makapang-
yariyan ten atanan,
talaga a matuwid sakay tama en hatul
mu hidi!"

[8] Sakay imbulak bi nen kaáppat a anghel
en lasán nen malukung na ten aldew. Sakay
naátdenan en aldew ti kapangyariyan a
tutudán na en tolay hidi ten matindi a init
na. [9] Nágkatutud ngani hidi ten matindi
a init, peru embes a magsisi hidi sakay
umadág ten kasalanan di hidi sakay mag-
puri ten Diyos, ay linapastangan di pa en
ngaran nen Diyos a tehud a kapangyariyan
a mángpaangay ti kona hidi haud a salot.

[10] Imbulak bi nen kalimma a anghel en
lasán nen tawid na a malukung ten trono
nen makaánteng a hayup, sakay dinumik-
lám en kahariyan na. Ingkaga-kagat nen
tolay hidi ten dila di en apdás, [11] sakay
linapastangan di en Diyos gapu ten mabati
di a hirap sakay ten talingu di hidi. Peru
awan bi hidi nagsisi sakay inumadág ten
gamet di hidi a mágkadukás.

[12] Sakay imbulak nen kaánnám a anghel
en lasán nen tawid na a malukung ten
dikál a konayan a Eufrates. Minamadiyan
en konayan sakay nagkahud ti paglakadan
en hari hidi a gubwat ti sikatan. [13] Sakay
mineta ku a magluwas ten ngusu nen
dragon, sakay nen halimaw, sakay nen li-
wat a propeta, en tállu a mágkadingát a

ispiritu a kumán a idsura ni tukak. [14] Hidi
iyád ay ispiritu ni dimonyo a mággamet ti
makataka a bagay. Linebut di en atanan
a hari ti munduwiday tánni ipunán para
ten labanan ten dakila a Aldew nen Diyos
a Makapangyariyan ten atanan.
[15] "Mágsanig kam! Dumemátták a kona
ten káddemát nen mágtakaw! Pinagpala
en pirmi la a lukag sakay nakabadu dán.
Awan siya maglakad a eklas sakay awan
mepasaniki ten atubengán nen katolayan!"
[16] Sakay pinisan nen ispiritu en hari hidi
ten lugar a Armagedon ten upos ni Hebreo.
[17] Káttapos ni iyád, ay imbulak nen
kapittu a anghel en lasán nen tawid na a
malukung ten kalawakan. Sakay tehud a
nagupos ti mabegsák a gubwat ten trono
ten templo, kinagi na, "Natapos dán!"
[18] Nagkilat, nagkáddur, sakay naglinug ti
tunay ti begsák. Iyád en kabegsákkan a
linug sapul dikona a lalangán en tolay ti
munduwiday. [19] Minahati ti tállu a bahagi
en dikál a siyudad, sakay minawasak en
siyudad hidi ti munduwiday. Awan ngani
nakaligtas ten parusa nen Diyos en tanyag
a Babilonia. Pinainom siya nen Diyos ten
tasa nen alak nen matindi a iyamut na.
[20] Minágkawan en atanan a puduk, sakay
minágkawan en atanan a bukid. [21] Naguden
ti dáddekál a táppeng ni iyelo a kumilu
ti manga limmapulu a kilu balang essa,
sakay nágkatáppelan en katolayan. Sakay
linapastangan nen katolayan en Diyos gapu
ten makaánteng a salot a danasán di!

17

En Raina ni Kahalayan

[1] Káttapos, ay en essa ten pittu a anghel
a tehud a tawid a pittu a malukung ay
inumadeni dikoku sakay kinagi na, "Karon
hád, ta ipeta ku dikomu ni konya a
parusaan en raina ni kahalayan a mágget-
nud ten dibabew nen makpal a konayan.
[2] Nangalunya en hari hidi ti lutaiday ti báb-
biyid a iyád, sakay linasing na en tolay hidi
ti munduwiday ten alak nen kahalayan na."
[3] Tenhud ay kedák ten kapangyariyan
nen Ispiritu, sakay intugánnák nen anghel
ten parang. Mineta ku haud en essa a
bábbi a mágsakay ten madidig a halimaw.
En makaánteng a hayup ay tehud a pittu
a ulu sakay sapulu a saduk, sumássulat
ten babággi na en upos hidi a páglapas-
tangan ten Diyos. [4] En badu nen bábbi ay
inubi sakay madidig. En alahas na hidi
ay gintu, mahalaga a batu, sakay perlas.
Tatawid na en tasa a putat ten atanan a
gamet na a sinumpa sakay makasaniki a
kahalayan. [5] Nakasulat ten muding na en
ngaran a tehud a lihim a kahulugan, "En
tanyag a Babilonia, en ina nen mángn-
galunya hidi sakay atanan a kahalayan ti
lutaiday." [6] Sakay en pangileng ku dikona
ay lasing ten digi nen tolay hidi nen Diyos
a binábbunu gapu kánni Jesus.

Minalisesák ten pákketa ku dikona.
[7] "Bakin malises ka?" kagi nen anghel
dikoku. "Kagiyán ku dikomu en kahulugan
nen bábbi sakay en págsakayan na a
halimaw a tehud a pittu a ulu sakay sapulu
a saduk. [8] En halimaw a mineta mu ay biyag
tenhud peru nadid ay patay dán; lumitaw
siya a ruway a gubwat ten ábbut a tunay
ti kadsalad sakay tulos dán a mepahamak.
En tolay hidi a biyag ti lutaiday, a awan
nakasulat en ngaran di ten libru nen biyag
sapul dikona lalangán i munduwiday, ay
magtaka ni metan di en halimaw, gapu
nabunu dán siya peru lumitaw a ruway.
[9] "Kailangan háddi en pággintendi sakay
karunungan. En pittu a ulu ay en pittu a
bukid a pággetnudan nen bábbi. Mángpeta
bi iyád ten pittu a hari: [10] binumagsak dán
en limma dikodi, en essa ay kasalukuyan
palla a maghari, sakay en katapusan ay
awan palla dinumemát. Káddemát na ay
awan la siya malay a maghari. [11] En halimaw
a biyag tenhud peru nadid ay awan dán,
ay essa siya ten pittu a hari, siya en magin
kawalu. Mepahamak siya.
[12] "En mineta mu a sapulu a saduk ay
sapulu a hari a awan palla nagsapul a
maghari, peru maghari hidi a kaguman nen
halimaw ten alay nen sang-odas. [13] Eessa
en kagustuwan ni sapuluwid a iyád, sakay
ipasakup di ten halimaw en kapangyariyan
di sakay en karapatan di. [14] Geraán di en
Kordero peru taluwán na hidi, gapu siya en
Panginoon nen atanan a panginoon sakay
Hari nen atanan a hari. Kaguman na a
magtagumpay en dinulaw na hidi, pinili,
sakay en matapat hidi a tagasunud na."
[15] Kinagi bi nen anghel dikoku, "En
mineta mu a konayan hidi a pággetnudan

nen bábbi, ay lahi hidi, bansa hidi, sakay
upos hidi. 16 En mineta mu a sapulu a saduk
sakay en halimaw ay maiyamut ten raina
ni kahalayan. Agiwán di en atanan a ari-
ariyan na sakay lakadan di siya a eklas.
Kanán di en pilas na sakay en maburay
ay tutudán di. 17 Ingkaluub nen Diyos a
mamagkaessa hidi sakay ipasakup di ten
halimaw en karapatan di sakay kapang-
yariyan, hanggan ni awan matupad en upos
nen Diyos.
18 En mineta mu a bábbi ay en tanyag
a siyudad a sássunudán nen hari hidi ti
lutaiday."

18

En Kákkabagsak ni Babilonia

1 Káttapos ni iyád, ay naketaák ti essa pa
a anghel a magdibábbi a gubwat dilanget,
tehud siya a dikál a kapangyariyan. Dinu-
memlag i munduwiday gapu ten kaluwal-
hatian na. 2 Pinumákraw siya ti tunay
ti begsák a kinagi na, "Binumagsak dán!
Binumagsak dán en makapangyariyan a
Babilonia! Nadid ay páppágyanan dálla
siya nen dimonyo hidi, págpiresuwan ten
mágkadukás hidi a ispiritu, nen mágkad-
ingát a ibun, mágkadingát hidi sakay
kasuklam-suklam a hayup. 3 Gapu umm-
inom ten alak nen kahalayan na en atanan
a bansa. Nákpangalunya dikona en hari
hidi ti lutaiday, sakay en nigosyanti hidi
ti buuwiday a mundu ay yummaman ten
mahalay na a kákkabiyag."
4 Sakay nakasanigák ti essa pa a boses a
gubwat dilanget a kinagi na,
"Lumakad ka ti Babilonia, banuwan ku!
Dyan ka mákpaggamet ten kasalanan
na hidi,
tánni awan ka maparusaan a kaguman
na!
5 Gapu inumabut dán dilanget en kakpal
nen kasalanan na hidi,
sakay awan malimunan nen Diyos en
kadukássan na.
6 Gamitán moy dikona en ginamet na diko-
moy,
gantiyan moy siya ti dubli nan ten
ginamet na dikomoy.
Putatán moy en tasa na
ti mas mapet pa a alak nan ten im-
penom na dikomoy.
7 Ni konya siya a nagmataas sakay nag-
pakasaya ten kalayawan,
ay ipabati moy bi dikona en kona labi
hud a kahirapan sakay kalungku-
tan.
Gapu pirmi na a kákkagiyán a,
'Sikán ay raina a páppuriyán!
Awanák bilu,
sakay awanák makaennam ti
kalungkutan!'
8 Gapu ti iyád ay magsabay-sabay a
dumemát dikona en salot hidi ten
luub nen essa a aldew:
saket, kalungkutan, sakay aláp;
sakay tánggábbán siya ni apoy.
Gapu makapangyariyan en Panginoon
a Diyos a manghatul dikona."
9 Maglungkut sakay magsanget en hari
hidi a nangalunya dikona, sakay nák-
pagsaya ten kalayawan dikona, mentras
a táttan-awán di en asok nen natutud a
siyudad. 10 Mamágtaknág la hidi ten adeyu
gapu ten ánteng di a medamay ten danasán
na a parusa. Kagiyán di a, "Kakakagbi en
dakila a Babilonia, en matatag a siyudad!
Essa la a odas ay natapos en hatul ten
dakila sakay makapangyariyan a Babilo-
nia!" 11 Gapu dikona ay mamagsangetan
bi sakay magdalamhati en nigosyanti hidi
ti munduwiday, gapu awan dán ti mamali
ten laku di hidi. 12 Awan dán ti mamali ten
gintu di, silber, alahas sakay perlas, damit
a lino, seda, damit a inubi sakay madidig,
atanan a mágkasárrub a kayu, sakay en
kagamitan hidi a gubwat ten paseng ni
elepanti, mágkamahal hidi a kayu, tangsu,
bakal, sakay marmol. 13 Awan dán ti ma-
mali ti kanela sakay rikadu, kamanyang,
mira sakay insenso, alak sakay langis, arina
sakay trigo, baka sakay tupa, kabayu sakay
karuwahe, alipin hidi, sakay pati biyag ni
tolay. 14 Kagiyán nen nigosyanti hidi dikona
a, "Awan dán en atanan a gággustuwán
mu. En atanan a kayamanan mu, pati en
kagandaan mu ay nepahamak a kaguman
mu sakay awan dán keketan nen kato-
layan maski nikan!" 15 Awan umadeni en
nigosyanti hidi a yinumaman ti siyudadid
a iyud gapu manteng hidi a medamay ten
pághirap na. Mamagsangetan hidi sakay
magdalamhati. 16 Kagiyán di a, "Makaán-
teng en nangyari ten tanyag a siyudad!

Nabaduwan siya tenhud ti lino, damit a inubi sakay madidig, sakay nadikurásyonan
ti alahas, gintu, sakay perlas! 17 Ten luub la
nen essa a odas ay minágkawan atananid a
hidi iyud!"

Mágtan-aw ten adeyu en kapitan hidi, en
pasaheru hidi, sakay en tripulanti hidi ten
sasakyan hidi a pangdiget, kona bi hud ten
atanan nen maghanapbuhay hidi ten diget.
18 Mamagsangetan hidi mentras a áelingán
di en asok a maggubwat haud, kinagi di a,
"Awan ti kaparehu ti katanyagan i siyuda-
did a iyán!" 19 Dináttonan di ti abu en ulu-
ulu di sakay mamagsangetan hidi a kinagi
di, "Makaánteng! Makaánteng en nang-
yari ten dakila a siyudad! Yinumaman en
atanan a dinumung dikona. Peru ten alay
la nen essa a odas ay nawanan ti kuwenta!"

20 Magsaya ka, langet, gapu ten nangyari
dikona! Magsaya kam, sikam a tolay hidi
nen Diyos, apostol hidi sakay propeta! Ta
hinatulan dán siya nen Diyos gapu ten gi-
namet na dikomoy!

21 Sakay nangágkat en essa a makapang-
yariyan a anghel ti batu a kumán a kadikál
ni gilingan a batu. Imbatikal na iyud
ten diget sakay kinagi na, "Kona háddi
en pángbagsak ten tanyag a siyudad a Ba-
bilonia, sakay awan dán keketan a ruway!
22 Awan dán masasanig dikona en boses
nen mángngansiyon hidi sakay en tugtu-
gan ten alpa, plauta, sakay trumpeta! Awan
dán ti keketan dikona a mágkahusay a
tarabahador, sakay awan dán masasanig
en tánnug nen gilingan hidi! 23 Awan
dán siya madedemlagan a ruway maski ni
essa a simbuwan. Awan dán masasanig
en mágkasaya a boses nen ikasal hidi.
Gapu nagin makapangyariyan ti munduwi-
day en nigosyanti na hidi sakay dinaya na
en atanan a bansa ten pamamag-itan nen
anting-anting na."

24 Pinarusaan siya gapu pinabulos na
en digi nen propeta hidi, en tolay hidi
nen Diyos, sakay en atanan a binunu ti
munduwiday.

19

1 Káttapos iyád, ay nasanig ku en
mabegsák a boses a kumán a boses
ni tunay ti kakpal ni tolay dilanget.
Mágkansiyon hidi ti kona háddi, "Puriyán
en Panginoon! En kaligtasan ay ten
karangalan, sakay kapangyariyan ay kao
la nen Diyos! 2 Matuwid sakay tama en
pághatul na! Hinatulan na en raina nen
kahalayan a mángpadukás ten tolay ti
lutaiday ten pamamag-itan nen kahalayan
na. Pinarusaan siya nen Diyos gapu ten
pángbunu na ten tagapagserbi hidi nen
Panginoon!" 3 Ingkansiyon di a ruway,
"Puriyán en Panginoon! Awan ti imang
a magdisunu en asok a gubwat ten natutud
a siyudad!" 4 En duwapulu ay ti áppat a
tagapangasiwa sakay en áppat a linalang a
biyag ay linumuhud sakay sinamba di en
Diyos a mággetnud ten trono. Kinagi di a,
"Amen! Puriyán en Panginoon!"

En Handaan ten Kasal nen Kordero

5 Tehud a nagupos a gubwat ten trono
a kinagi na, "Puriyán moy en Diyos tam,
atanan moy a tagapagserbi na, mágkataas
oni mágkababa, sikam a tehud a banal a
ánteng dikona!" 6 Káttapos ay nasanig ku en
kumán a boses nen tunay ti kakpal ni tolay.
Kumán a tánnug ni dikál a tapaw sakay
galungogung ni káddur hidi. Kinagi di,
"Puriyán en Panginoon! Gapu maghari en
Panginoon tam a Diyos a Makapangyariyan
ten atanan! 7 Magsaya kitam! Puriyán tam
siya gapu adeni dán en kasal nen Kordero.
En bábbi a kakasal na ay inhanda na dán en
sadili na, 8 nabaduwan dán siya ti malinis
sakay tunay ti pudew a damit a lino." En
lino ay tanda nen mágkaganda hidi a gamet
nen tolay hidi nen Diyos.

9 Sakay kinagi nen anghel dikoku, "Isulat
mu iddi: pinagpala en inimbitaan hidi ten
kasal nen Kordero." Sakay intongku na pa
a kinagi, "Iyád ay tatarudan a upos hidi
nen Diyos." 10 Lummuhudák ten atubengán
na tánni sumambaák dikona, peru kinagi
na dikoku a, "Dyan mu! Kaparehuwák mu
la a alipin, sakay kona bi ten mánnam-
palataya hidi a nagpatunay tungkul kánni
Jesus. En Diyos i sambaán muwid, gapu en
katutuhanan a impahayag kánni Jesus ay
siya en gustu a kagiyán nen impahayag nen
propeta hidi!"

En Mágkabayu ten Mapudew a Kabayu

11 Kállipas ni iyád ay nabukasan dilanget,
sakay neta ku en kabayu a mapudew. En
mágkabayu ay ngángngaranan a Matapat
sakay Tatarudan, gapu matuwid siya a

maghatul sakay mákgera. [12] Magbaga a
kumán a apoy en mata na, sakay nakuron-
aan siya ti makpal a kurona. Sumás-
sulat ten bággi na en ngaran na, peru
siya la i makatukuyid ten kahulugan na.
[13] Putat ti digi en badu na. Sakay en
págdulaw dikona ay "Upos nen Diyos."
[14] Umunonud dikona en sundalu hidi di-
langet, a nakabadu hidi ti malinis sakay
mapudew a lino, sakay mágkabayu bi hidi
ti mágkapudew a kabayu. [15] Linumuwas
ten ngusu na en matalas a ispada, tánni
gamitán na a pangtalu ten bansa hidi.
Pamahalaan na hidi iyád ten pamamag-itan
nen sarukud a bakal, sakay pagbulusán na
a gubwat ten págpáspássan ti ubas en alak
nen iyamut nen Diyos a Makapangyariyan
ten atanan. [16] Sumássulat ten badu na sakay
ten pengkel na en ngaran a kona háddi,
"Hari nen atanan a hari sakay Panginoon
nen atanan a panginoon."

[17] Netan ku bi en anghel a mágtaknág
ten aldew. Dinulaw na en ibun hidi ten
kalawakan, "Kamon hád, magipun-ipun
kam para ten dikál a handaan nen Diyos!
[18] Kanán moy en pilas nen hari hidi, nen
kapitan hidi, nen sundalu hidi, nen kabayu
hidi sakay nen mágkabayu hidi. Kanán moy
bi en pilas nen atanan a tolay, alipin sakay
malaya, mágkababa sakay mágkataas!"

[19] Sakay netan ku a namagipun-ipun en
halimaw sakay en hari hidi ti lutaiday,
kaguman en sundalu di hidi tánni geraán
di en mágkabayu sakay en sundalu na hidi.
[20] Minadikáp en halimaw, kona bi hud ten
liwat a propeta a mágggagamitán ti himala
ten atubengán nen halimaw tánni dayaán
en tolay hidi a tehud a tatak nen halimaw
sakay sinumamba ten letratu na. En hali-
maw sakay ten liwat a propeta ay imbatikal
a biyag ten apoy a maggerab a asupre. [21] En
sundalu di hidi ay nabunu ten pamamag-
itan nen ispada a linumuwas ten ngusu
nen mágkabayu. Nabássug en ibun hidi a
mágkakanán ten bangkay di hidi.

20

En Sanglibu a Taon

[1] Káttapos ni iyád ay naketaák ti anghel a
magdibábbi a gubwat dilanget, tatawid na
en dikál a kadena sakay en susi nen ábbut
a awan ti kaparehu ti kadsalad. [2] Dinuklos
na en dragon, en matanda dán a biklat
a awan ti agum nan en Diyablo oni Sa-
tanas. Pinungu siya nen anghel ten alay
nen sanglibu a taon. [3] Intápduk siya nen
anghel ten ábbut a awan ti kaparehu ti kad-
salad, sakay insiradu en pintuwan na sakay
tinatakan tánni awan siya makaluwas sakay
mangdaya ten bansa hidi hanggan ni awan
matapos en sanglibu a taon. Káttapos ni
iyud ay mapalaya siya ti sabadit a panahun.

[4] Sakay naketaák ti katronowan, sakay
en mágggetnud hidi haud ay naátdenan ti
karapatan a maghatul. Netan ku bi en
kaluluwa nen tolay hidi a pinaputolan ti ulu
gapu ten págpatunay di kánni Jesus sakay
ten págpahayag di ten upos nen Diyos.
Awan hidi sinumamba ten halimaw oni
ten letratu na, sakay awan di bi tinanggap
en marka na ten muding di oni ten lima
di. Biniyag hidi a ruway tánni mákpaghari
kánni Cristo ten alay nen sanglibu a taon.
[5] Iyád en kapurumeruwan a pángbiyag ten
patay hidi. En agum a patay ay biyagán bi a
ruway kállipas nen sanglibu a taon. [6] Tunay
a pinagpala en kaguman hidi ten purumeru
a págbiyag a ruway ten patay hidi. Awan
ti kapangyariyan dikodi en kaduwwa a ka-
matayan; magin padi hidi nen Diyos sakay
ni Cristo, sakay mákpaghari hidi dikona ten
alay nen sanglibu a taon.

En Kákkatalu ni Satanas

[7] Káttapos nen sanglibu a taon ay
palayaán ti Satanas ten kákkepiresu na.
[8] Lumuwas siya sakay dayaán na en bansa
hidi ti munduwiday, iyád en Gog sakay
Magog. Ipunán na hidi a atanan sakay
ikuyug na a mákpaggera. En kakpal di
ay kona ten kakpal nen baybay ten gilid
nen diget. [9] Kinumalat hidi ti buuwiday
a mundu sakay pinalebutan di en kampu
nen tolay hidi nen Diyos sakay en siyudad a
minahal na. Peru naguden ti apoy a gubwat
dilanget sakay tinánggáb na en atanan a
kaguman ni Satanas. [10] Sakay en Diyablo a
nangdaya dikodi ay imbut ten diget a apoy
sakay asupre, haud bi en nángbutan ten
halimaw sakay ten liwat a propeta. Hád dán
hidi haud a mamagkakaguman a pahirapan
aldew ay ti gibi, a awan ti katapusan.

En Katapusan a Pághatul

11 Káttapos ni iyád ay netan ku en dikál
a trono a mapudew sakay en mággetnud
haud. Minawan en luta ay ten langet ten
atubengán na, sakay awan dán minetan
a ruway. 12 Netan ku en nágkatay hidi
a mágtaknág ten atubengán nen trono,
mágkataas ay ti mágkababa, sakay binuk-
klat en libru hidi. Binuklat en essa pa a
libru, en libru nen biyag. Hinatulan en
nágkatay hidi ayun ten ginamet di, ayun
ten nágkesulat ten libru hidi. 13 Inluwas nen
diget en nágkatay hidi a ked haud. Inluwas
bi nen Kamatayan sakay nen lugar nen
patay hidi en nágkatay hidi a ked dikodi.
Hinatulan en atanan ayun ten ginamet di.
14 Káttapos ay imbut bi ten malawak a apoy
en Kamatayan sakay en lugar nen patay
hidi. En malawak a apoy ay en kaduwwa
a kamatayan. 15 Imbut ten malawak a apoy
en deyaman a awan nakasulat en ngaran na
ten libru nen biyag.

21

En Bigu a Langet sakay en Bigu a Luta

1 Káttapos ni iyád ay netan ku en bigu a
langet sakay en bigu a luta. Nawan dán en
dati a langet sakay en dati a luta; awan dán
bi en diget. 2 Sakay netan ku en Banal a
Siyudad, en bigu a Jerusalem a magdibábbi
a gubwat ten Diyos dilanget. Kumán siya
a en bábbi a ikasal a nabihisan ti maganda,
sakay handa dán a mangtagbu ten lállaki a
makabinga na. 3 Nasanig ku en mabegsák a
boses a gubwat ten trono, kinagi na, "Nadid
ay kapisan dán nen Diyos en katolayan ten
páppágyanan na! Mákpágyan siya dikodi
sakay magin banuwan na hidi. Pirmi di
dán a kakaguman en Diyos sakay siya en
magin Diyos di. 4 Sakay pahidán na en
luwa ten mata di. Awan dán ti kamatayan,
dalamhati, págsanget, sakay pághirap gapu
linumipas dán en dati hidi a bagay."

5 Káttapos ay kinagi nen mággetnud ten
trono, "Nadid ay baguwán ku dán en atanan
a bagay!" Sakay kinagi na dikoku, "Isulat
mu, gapu maasaan sakay tatarudan i uposid
a hidi iyád." 6 Kinagi na pa dikoku, "Natapos
dán! Sikán en Alpha sakay en Omega, en
sapul sakay en katapusan. Ni deyaman en
mauwaw ay átdenan ku ti dinom a awan
ti bayad a gubwat ten bukal a makapan-
gatád ti biyag; 7 iyád en matanggap nen
magtagumpay. Sakay sikán ay magin Diyos
na, sakay siya bi ay magin anak ku. 8 Peru
makaánteng en mangyari ten ársot hidi,
ten taksil hidi, ten magkasayaan hidi ten
kasuklam-suklam a kahalayan, ten mág-
babonu hidi, ten mángngalunya hidi, ten
mágdipor hidi, ten mágsamba hidi ti diyos-
diyosan, sakay ten atanan nen mágkabuli
hidi. En magin kabunong di ay en malawak
a gumággitáng a asupre. Siya iyád en
kaduwwa a kamatayan."

En Bigu a Jerusalem

9 Inumadeni dikoku en essa ten pittu
hidi a anghel a tehud a tatawid a pittu a
malukung a putat ten pittu a katapusan
a salot. Kinagi na, "Karon hád, ta ipeta
ku dikomu en bábbi a magin kabinga nen
Kordero." 10 Inggiyyaák nen kapangyariyan
nen Ispiritu, sakay inyangayák nen anghel
ten tunay ti langkaw a bukid. Impeta na
dikoku en Jerusalem, en Banal a Siyudad
a magdibábbi a gubwat ten Diyos dilanget.
11 Magdemlag iyád gapu ten kaluwalhatian
nen Diyos; magkilápkiláp a kona ten batu
a alahas, kona ten haspe, sakay diamante a
maletmang a kona ten kristal. 12 En kudal
na a pader ay mabagál, malangkaw, sakay
tehud a sapulu ay ti duwwa a pintuwan,
sakay balang essa a pintuwan ay tehud
a magbantay a anghel. Sumássulat ten
pintuwan hidi en ngaran nen sapulu ay ti
duwwa a lahi ni Israel. 13 Tehud a tállu
a pintuwan ten balang panig: tállu ten
danág ti sikatan, tállu ten danág ti aba-
gatan, tállu ten danág ti ámyanan, sakay
tállu ten danág ti sarámman. 14 En kudal
nen siyudad a pader ay tehud a sapulu ay ti
duwwa a pundasyon sakay nakasulat haud
en ngaran nen sapulu ay ti duwwa a apostol
nen Kordero.

15 En anghel a nanguron dikoku ay tehud
a tatawid a págsukat a gintu tánni sukatán
na en siyudad, kona bi ten pintuwan na hidi
sakay ten kudal na a pader. 16 Kuwadradu
en sukat nen siyudad, parehu en katakdug
na ten labang na. Dikona sinukat nen
anghel en siyudad ay 2,400 a kilumetru en
katakdug na, kona bi hud en labang na
sakay en kalangkaw na. 17 Sinukat na bi en
kudal a pader ay ánnám a pulu ay ti limma
a metros en kalangkaw na, ayun ten tawid
nen anghel a págsukat. 18 Batu a haspe en

ginamit ten kudal a pader, sakay en siyudad
ay puru a gintu, maletmang a kona ten
kristal. 19 En pundasyon hidi nen kudal ay
napagandaan ti atanan a mágkahalaga a
batu. En purumeru ay haspe, en kaduwwa
ay safiro, en katállu ay kalsedonia, en kaáp-
pat ay esmeralda, 20 en kalimma ay onise,
en kaánnám ay kornalina, en kapittu ay
krisolito, en kawalu ay berilo, en kasiyam
ay topasyo, en kasapulu ay krisopraso, en
kasapulu ay ti essa ay hasinto, en kasapulu
ay ti duwwa ay amatista. 21 En sapulu ay
ti duwwa a pintuwan ay perlas, en balang
essa a pintuwan ay nayari ti eessa a perlas.
En kakarsada ten siyudad ay puru a gintu,
sakay maletmang a kona ten kristal.
22 Minapansin ku a awan ti templo ten
siyudad gapu mismu a en Panginoon a
Diyos a Makapangyariyan ten atanan sakay
en Kordero en mage-templo haud. 23 Awan
dán kailangan en aldew oni en bulan para
mangdemlag ten siyudad, gapu en kaluwal-
hatian nen Diyos en mangdemlag haud,
sakay en Kordero ay siya en simbuwan.
24 Maglakad ten demlag na en atanan a
tolay, sakay itugán nen hari hidi ti lutai-
day en kayamanan di haud. 25 Permanenti
a bukas ti buu a maghapun en pintuwan
hidi nen siyudad gapu awan dán magkahud
ti gibi haud. 26 Iyangay ten siyudad en
kayamanan sakay karangalan nen bansa
hidi. 27 Peru awan makasáddáp haud en
ányaman a bagay a madingát ten pangileng
nen Diyos. Hidi iyád en mággamet hidi ti
madukás, sakay en mágkabuli hidi. Nan
makasáddáp laid ten siyudad ay en nakasu-
lat en ngaran di ten libru nen biyag a ked
ten Kordero.

22

1 Impeta bi dikoku nen anghel en kon-
ayan nen dinom a makapangatád ti biyag.
En dinom na a tunay ti letmang a kona ten
kristal ay magbulos a gubwat ten trono nen
Diyos sakay nen Kordero, 2 sakay magbulos
ten ditángnga nen karsada ten siyudad.
Ten magdili-dilipot a danág nen dinom ay
tehud a kayu a makapangatád ti biyag.
Magbunga ti sapulu ay ti duwwa ti sataon,
essa kada bulan, sakay en duun di ay maka-
pagpapiyya ten saket nen tolay hidi. 3 Awan
ti ketan haud a ányaman a sinumpa nen
Diyos.

Ketanid ten siyudad ay en trono nen
Diyos sakay nen Kordero, sakay sambaán
siya nen tagapagserbi na hidi. 4 Ketan di en
rupa na, sakay mesulat ten muding di en
ngaran na. 5 Awan dán ti gibi haud, kaya
awan dán hidi mangailangan ti simbuwan
oni demlag nen aldew, gapu en Pangi-
noon a Diyos en magin simbuwan di, sakay
maghari hidi haud ti awan ti katapusan.

En Káddemát ni Jesus

6 Sakay kinagi nen anghel dikoku,
“Maasaan sakay tatarudan hidi iyád a
upos. En Panginoon a Diyos, a nángkaluub
ten Ispiritu na ten propeta hidi, en
nangutus ten anghel na a ipakapospos ten
tagapagserbi na hidi en bagay hidi a adeni
dán a mangyari.”
7 Sakay kinagi ni Jesus, “Mágsanig kam!
Pademátták dán! Pinagpala en mangtupad
ten propesiya hidi ti libruwid a iddi!”
8 Sikán a ti Juan en nakasanig sakay
naketa ti atananid a iyád. Pákkasanig ku
sakay pákketa ti atananid iyád, ay linu-
muhudák ten atubengán nen anghel a
nángpeta dikoku ti atananid a iyád tánni
sumamba dikona. 9 Peru kinagi na, “Dyan
mu! Alipinák bi a kaparehu mu, sakay kona
bi ten kákkapatkaka mu hidi a propeta,
sakay ten atanan a mangsunud ten upos
hidi ti libruwid a iddi. En Diyos i sambaán
muwid!”
10 Sakay kinagi na bi dikoku, “Dyan mu
ilihim en propesiya hidi a ked ti libruwid a
iddi, gapu adeni dán hidi iyád a mangyari.
11 En mággamet ti madukás ay magtulos a
magpakadukás, en madingát ti kákkabiyag
ay magtulos a magpakadingát. En malinis
ti kákkabiyag ay magtulos a magpakalinis,
sakay en banal ti kákkabiyag ay magtulos a
magpakabanal.”
12 Sakay kinagi ni Jesus, “Mágsanig kam!
Pademátták dán! Tawid ku en piremyu hidi
a iyatád ten balang essa ayun ten ginamet
na! 13 Sikán en Alpha ay ten Omega, en
purumeru ay ten dimudyan, en sapul ay ten
katapusan.”
14 Pinagpala en manglinis hidi ten badu di
gapu maátdenan hidi ti karapatan a kuman
ten bunga nen kayu a makapangatád ti
biyag, sakay sumáddáp ten siyudad. 15 Peru
mawarak ten luwas nen siyudad en kumán
hidi a pággisipan ni asu, en mágdipor hidi,

en mángngalunya hidi, en mágbabonu hidi,
en mágsamba hidi ti diyos-diyosan, sakay
en mágkabuli hidi ten upos ay ten gamet.

16 "Sikán ti Jesus, en nangutus ten anghel
ku tánni ipahayag na dikomoy a ked ten
simbaan hidi i bagayid a hidi iyád. Gub-
waták ten lahi ni David; sikán en mademlag
a talang-umaga."

17 Kinagi nen Ispiritu sakay nen bábbi a
ikasal, "Karon hád!"

Atanan nen makasanig hidi háddi ay
magkagi bi a, "Karon hád!"

Umadeni en deyaman a mauwaw; man-
galap en masor ten dinom a makapangatád
ti biyag; awan iyád ti bayad.

Katapusan

18 Sikán a ti Juan ay mangatád ti babala
ten deyaman a makasanig ten propesiya
hidi ti libruwid a iddi; ni deyaman en
mangdagdag ten lasán ni libruwid a iddi,
ay dagdagan nen Diyos ti parusa; idagdag
dikona en salot hidi a nakasulat háddi.
19 Sakay ni deyaman en mangibut ti ánya-
man ten propesiya hidi a ked háddi ay
ibutan bi nen Diyos ti karapatan ten bunga
nen kayu a makapangatád ti biyag, sakay
ten Banal a Siyudad a nabanggit háddi.

20 Kinagi nen magpatunay ti atananid
iyád, "Tatarudan! Pademátták dán!"

Dumemát ka dán nakuwan, Panginoon a
Jesus!

21 Matanggap nakuwan nen atanan en
pagpapala nen Panginoon a ti Jesus!
Amen.